

• 1919-1920

• 1921-1922

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક - ૫૧૪૮ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ જાણીતું નથી .

વિષય ૬-૧ ૩

નખરાખાઝ નસીખ.

(પારસી સંસારની વારતા.)

લખનાર—હીરાંબાઈ શેરાખશાહ દાર્વાલા.

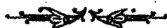
પ્રગટ કરનાર, મીઁ દીનશા એ. કરકરયા તે ઢોંગ-સોંગ
આપાન્યાના માલેક અને અધિપતી; ઢોંગ-સોંગ વાર્તા માળા નંબર
બન, હુ, અને શ્રી, વીસ લખનો વારસો, લક્ષ્મી લવજી,
સમરકંદનો શાહનુદો, ચારત, જીવપર બેરાવરી, બાઈ કે
કમાઈ, ઘણી ચપકો, પીકચર સાગની પાક ખોરદોહ
અવસ્તા, મુશકીલ આશાન, હકદારનો હક,
ખાજાચરાગાના અવસ્તા, એક પથ્થરના પ્રતાપ,
મુતીની આંખનો હીરો દુન્યા કે દોજખ,
ગંધાતોગુલાખ, શીરીનની કહાળી, સફેદ હંગ,
એદીલ કે બેવફા, મા-સગી કે સાવકી,
મનોરમા, શેર સોદા ચાને શેરખનર
મુક્ત નવાલો અને સેહતાનનો
હવાલો, ગુલવાડીનું ગુલાખ,
વિગેરેના પ્રગટ કર્તા.

આ વાર્તાની ચોપડી હીરાંબાઈ શેરાખશાહ દાર્વાલાએ સોલાપુરથી
લખી છે, અને મીઁ દીનશા એદલજી કરકરયાએ ૨૬૭
આંટરોડ મુંબઈ, પોતાના “માલેક પ્રીન્ટીંગ
પ્રેસ”માં છાપી છે અને ત્યાંથીજ પોતાને
માટે પ્રગટ કીધી છે.

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
RECEIVED
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૬૧૪૮

કર્તા તરફના બે બોલ.

તે સર્વોત્તમ સર્વ વ્યાપક દાદાર હોરમઝદનાં પાક પવીત્ર નામથી તમે મહેરબાન વાંચકો સનમુખ એક “મારી તરફનાં બે બોલ” મુકવાની રજા લેજો છું. આ અદનાં લખનારે આજ સુધીમાં ઘણી વખતે સંસારમાં બનતા બનાવોને ચાનકે રૂપી બનાવી ઘણી વાર્તાઓ લખી છે, કે જે વાર્તાઓ “જામે જમશેદ”માં, “સમી સાંજ”માં, “અખબારે સોદાગર”માં, “ધી પારસી”માં, “હીંદી આશીક”માં, “ક્યસરે હીંદ”માં તથા “ગપ-સપ”માં બાહર પડતાં ઘણાં ઉમંગ અને રસકસથી વાંચક વર્ગમાં વંચાયેલી છે.

મારી છેલ્લી વાર્તા “દીલ વગરનો દીલદાર” ક્યસરે હીંદમાં આવી, તે સાથે અત્યાર સુધીમાં મારી નાકેશ કલમથી લખાયેલી સાત મોટી ચાલુ વાર્તાઓ તેમજ ઘણી ટુંકી વાર્તાઓ ઘણાંજ હરખથી વંચાતાં દરેક રીતે કૃતેહમંદ પુરવાર થઈ હતી, પણ મારી હોંશ એથી કંઈક વધારે હતી. મારી કલમથી લખાયેલી વાર્તાઓને ચોપડીનાં આકારમાં બહાર પડેલી જોવા હું ઘણીજ તલબગાર બની, અને તે દાદારનાં હજારો હજાર શુકાના કે ભાષણ દીનશાહજી. એ. કરકરમાં, તે માણેક પ્રીન્ટીંગ પ્રેસના માલેકની મહેનતથી આખરે મારી વાર્તાઓમાંની એક વાર્તા ચોપડીનાં આકારમાં છપાઈ બહાર પડી છે.

૧૯૧૪ નાં સાલની શરૂ થયેલી નહેસ્ત લડાઈથી દરેક ચીજોનાં ભાવો વધી ગયા, અને તેમજ કાગલ સાહી મજુરીનાં દરોબી ચઢી ગયા. જમી અને ધરાઈ ગયલા પ્રેસવાલાઓની

રોજની મુંઝવણ એજ સંભળાતી કે સાહી મોઢી છે, મજુરી ભારે છે, કાગલો મલતાં નથી, અને એવા પ્રેસવાલાઓનાં ગભરાટમાં મારી ચોપડી પ્રગટ કરવાનો વીચાર મને વારંવાર મારી નીરાસી વચ્ચે મુલતવી રાખવો પડ્યો હતો. પણ મારાં સારાં નસીબે (કે કદાચ ભાઈજી દીનશાહજીનાં સારાં નસીબે) એવણુ ભાઈએ મોંઘવારીનો દંખ જરા રતી નરમ થતાં, આ મારી વાર્તાને ચોપડીનાં આકારમાં પ્રગટ કરીને મારાં કામને ઉંચકી આપ્યું છે, તે માટે એ ભલા ભાઈજીનો ઉપકાર માનું છું અને ખરાં જીગરથી હું ઉમેદ રાખું છું કે સાહીત્ય તરફ દીલસોજી ધરાવનારા એવણુ ભાઈ મારી ખીજ વાર્તાઓ કે જે વાંચક વર્ગમાં ઘણાજ હરખથી અને રસકસથી વંચાઈ છે, તે પણ ચોપડીઓનાં આકારમાં પ્રગટ કરતા રહી, સાહીત્યને ખીલવતા રહેશે, અને તેમ કરતાં મારાં જેવાં સંસારમાં ગુતાયલાં બાનુ કર્તાની અર્ધી જન્નત્ર ઓછી કરશે, અને મારી મહેનત અને ઉમંગથી લખાયેલી સુંદર વાર્તાઓ જે હાલ કાગલના આકારમાં પડેલી છે, તેને ચોપડીઓના આકારમાં જલવાયલી રાખશે.

મીં દીનશાહજી કરકરયાની આ ચોપડી છાપી પ્રગટ કરવા માટે હું બહુ આભારી છું. તેમજ તે છપાવી બંદોબસ્ત કરવાને માટે મારા કદરવંતા નેક પીતાજી ધનજીભાઈ ફરામજી દુઆશ જી. ખી. વી. સી. ડેપ્યુટી સુપ્રીન્ટેનડન્ટ વેટરીનરી ડીપાર્ટમેન્ટ, અને કચસરે હીંદના અધીપતી અને માલેક મીં એરચશા રશતમજી હીરજીખેહદીન જે. પી. ની મદદની કદરમાં જે એ શબ્દો અતરે નહીં દર્શાઉં તે હું ખરેખર નચુણી થઈ. ભાઈજી હીરજીખેહદીને પોતાની એક

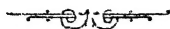
માલેક અને અધીપતી તરીકેની ગમે તેવી રોકાણ અને કમ-
ફરસુદ છતાં આ મારાં પહેલાં પુસ્તક માટે એ બોલ લખવાને
મારી અરજ ખુશીથી કબુલી છે, તે માટે આ જગે હું એવણુ
ભાઈજીનો ઘણો ઉપકાર માનું છું.

હમારા મુરખી મામા દાં ધનજીભાઈ નવરોજી પટેલ
જી. બી. વી. સી કે જેવણની હમારી તરફની દીલસોજી અને
મારી વાર્તાઓ સંબંધમાં એવણના જેવા અનુભવી કર્તા તરફથી
જ્યારે પણ માંગતા અપાએલી સલાહ અને ઉત્તેજનની કદરની
નોંધ આ મારી પહેલી ચોપડીમાં લેતાં મને ઘણી ખુશાલી ઉપજે છે.

આ “મારી તરફના એ બોલ” પુરા કરું તે અગાઉ એક
ભલા દીલસોજી અહસ્થાને હાથ મારી પેહેલી વાર્તાને “thoro-
ughly brushed-up” કરવાને કેવો સખડતો થઈ પડ્યો
હતો, તેવણનો આભાર આ મારી પહેલી પ્રગટ થતી ચોપડીમાં
માનવાની ફરજ હું બુલી જઈ શકતી નથી. સપર પહેલી
મારી વાર્તા “સમીસાંજ” અને ત્યાર બાદ “જામે-જમશેદ”માં
પ્રગટ કરવાને પારસી કોમના લેખક વર્ગના તેમજ વાંચનારા-
ઓના માનીતા અને જાણીતા ભાઈ પીજમના ઉત્તેજનને
આભારી હતી. વાર્તાઓને કેવા આકારમાં મુકવાને તેવણ જેવા
અનુભવી કલમખાજના *master of brushing* થી મને ત્યાર
પછીની મારી વાર્તાઓને તેના રસકસભરેલા આકારમાં મુક-
વાને ઘણું જ શીખવાનું મધ્યું હતું. આપણી કોમમાં આ
માનવંત અહસ્થ ભાઈ શીરોઝશાહ જહાંગીર મરઝયાન
M. A., J. P. જામે જમશેદ પેપરના ઉમંગી અને અનુભવી
અધીપતીનો આભાર માનવાની ફરજ અહા કરતાં મને
ખુશાલી ઉપજે છે.

લાં દુવાગીર બહેન,
 } હીરાંબાઈ શોરાખશાહ દારવાલા.
 તાં ૨૦-૨-૧૯૨૧. } (શોલાપુર.)

એ બોલ.

આજે ગુજરાતી સાહિત્યમાં પારસી લેખકોએ વાર્તાના ક્ષેત્રમાં કાંઈ નાનો સુનો ફાળો આપ્યો નથી. છેલ્લી અઢી સદી દરમ્યાન ચોપડીના આકારમાં, તેમજ છાપાદારે અને ચોપાન્યાઓ મારફતે બહાર પડેલી વાર્તાઓની ગણતરી આજે સેંકડોથી થઈ શકે તેમ છે, છતાં એ કેટલું અગ્ગ્ય જેવું છે, કે આપણા પુરાણા અનુભવી વાર્તાનિવેશોનો વરસોનો અનુભવ છતાં તેઓ હજી ખરેખરી “ઝોરીછનલ” વાર્તા રજૂ કરવાની શક્તિ ખતાવી શક્યાં નથી ! જે કાંઈ વાર્તાઓ તેઓ તરફથી બહાર પડી છે અને પડે છે તેમાં મોટે ભાગે એકાદ જાણીતા યુરોપીયન નોવેલીસ્ટની એક યા વધુ વાર્તાઓના adaptation સીવાય વધુ આપણે કશું જોઈ શકતાં નથી. જ્યારે કેટલાક લેખક બહાદુરો તો એકાદ પેત્રી નોવેલ હાથમાં લઈ, તેમાંના ઇંગ્રેજ પ્લોટ તફાવી, કેટલાક ખીન અનુકૂલ ભાગો ઉપર ખુબ પેનસીઝ ચલાવી, બાકીનો પ્લોટ એમનો એમ સદરબદર મેલી દઈ, વાર્તાનું આખું આખું ખોખું વાંચનારાઓ સનમુખ રજી કરે છે !—ફરક ફક્ત એટલોજ કે વાર્તાના સ્થળો અને પાત્રોના ઇંગ્રેજ નામો કાઢીને પારસી નામો તેના બદલામાં ઘુસાડી દીધા એટલે ‘રસીલી’, ‘જોરાવર’, ‘બલવાન’, ‘દીલકશ’, છત્યાદી છત્યાદી વાર્તા તઈયાર !! વાર્તાના ક્ષેત્રમાં વરસોની કસાયલી અને ઘસાયલી કલમો, ફક્ત તરજુમા અને adaptation તરફજ કાંચ ઘસડાયા કરતી હશે, તે મારી એક મોટામાં મોટી ફામુઝ

વણુ અને અભયળી થઇ પડી છે. ઇંગ્રેજ વાર્તાઓનું બહોળું વાંચણુ અને તે સાથે વળી સંસાર બહેવારનો ભીન્ન ભીન્ન પ્રકારનો અનુભવ ધરાવનાર અનુભવી પારસી લેખકોમાંથી શું એક પણ જણુ જો દીલ ઉપર લે, ભેજું વધારે કસે, વધારે વખત અને લક્ષ રોકે તો એક પારસી સંસારનું કલ્પીત પણુ વહેવાર ચીત્ર પોતાના ભેજાંમાંથી ઉપજવી નહીં શકે ? હું ખરા જીગરથી ધમ્મું છું, કે ખરેખરી અને ઉમદા પારસી ઓરીજનાલીટી એ દીશામાં દીપી નીકળેલી જોવાને, આપણે આટલા વરસોના ગાળા પછી, હવે વહેલા નસી-બવંત નીવડયે. અને ઇંગ્રેજ પ્લોટની પારસી લેખા-શમાં ફેરબદલી કરવાના ચાલી આવેલા જુનાં રવધયાની જગાએ ઓછામાં ઓછી એક ડઝન ખરેખરી “ઓરી-જનલ” વાર્તાઓ, ગુજરાતી સાહિત્યમાં યાદગાર રહી જાય તેવો કાયમનો દાવો કરવાને સામર્થ્યવાન બને ! અલબત્તાં એ માફ સ્વતંત્ર અને પ્રમાણીક મત છે, અને તે કેટલાક મારાં પુરાણા મીત્રોને ગળે ઉતરશે નહીં એવી મારી ખાત્રી છે; તોપણુ એક સીધાંત તરીકે તે રજુ કરતાં મને સહેજ પણુ આંચકી લાગતી નથી.

આવા સંજોગો વચ્ચે, જો કોઇની વાર્તાનિવેશ—તે પણુ વળી એક પારસી બાનુ વાર્તાનિવેશ—પોતાની વાર્તાને બનતાં સુધી ઓરીજનલ બનાવવાની, અને પોતાની કલ્પના શક્તિને વધારે કસીને પારસી સંસારના જીવતા જગતા આખાદ ચીત્રો રજુ કરવાની કૃતેદ્દમંદ કોશેશ કરે તો તેવી કાચી યા પાટી કોશેશ, અલબત્તાં, સાહિત્યના શોખીનો તરફના ઉત્તેજન અને ટેકાને તદ્દન લાયક લેખાવી જોઇએ.

આજે જે વાર્તા માટે માફ અંગત મત જાહેરમાં રજુ કરવાની મને તક મળી છે. તે વાર્તા, જાણીતા આતુ વાર્તાનવેશ મીસીસ હીરાંબાઈ સોરાબશા દાફવાલાની “નખરાબાઝ નસીબ” યાને “જીવતી કરતાં મુવેલી”ની વાર્તા માટે છે, કે જે વાર્તા સને ૧૯૧૦-૧૧ ના સાલમાં તે વેળાના અઠવાડીક “પારસી” પત્રમાં એ કુશળ આતુ વાર્તાનવેશ રજુ કરી હતી. મને ખરોખર યાદ છે, કે એ વાર્તા ‘પારસી’ના વાંચક વર્ગમાં અતી હેંસ અને ઉલટથી વંચાઈ, એક અવાજે વખણાઈ હતી. મને એમ પણ યાદ છે, કે એ પત્રના અધીપતી તરીકે તે વેળાએ એ વાર્તાની વખાણમાં મને સંખ્યાબંધ પત્રો મળ્યાં હતાં, એ વખાણપત્રો સાધારણ વાંચક વર્ગ તરફથીજ નહીં પણ આપણા કેટલાક જાણીતા આગેવાન ખાનદાનના કેળવાયલાં આતુઓએ વટીક, ‘પારસી’ પત્રમાં તે વેળાએ દેખાવ દેતી બાઈ હીરાંબાઈની એ વાર્તા માટે પોતાની સંપૂર્ણ અને અચુક પસંદગી જાહેર કરતાં, યુજરાતી વાંચણ તરફની પોતાની ગમે તેવી ‘છીટ’ છતાં, એ વાર્તા ઉલટથી વાંચેલી જાહેર કરી હતી, જે ખીના લગભગ એક દાયકા પછી આજે યાદ કરતાં મને ખચીતજ ખુશાલી ઉપજે છે.

હાલના મીસીસ હીરાંબાઈ સોરાબશા દાફવાલાએ તે વેળાએ મીસ હીરાંબાઈ ધનજીભાઈ દુઆશ તરીકે પોતાની દીલકશ વાર્તાઓથી સાફ નામ કાઢ્યું હતું. બાઈ હીરાંબાઈ ની એક વાર્તાનવેશ તરીકેની ફતેહ, વાર્તાના પ્લોટની પસંદગી, કે વાર્તાનાં વર્ણનોને અનુસરતી રીતે ગોઠવવાની લાયકાતમાંજ સમાઈ ગઈ નહોતી. પણ તેમની કલમની મોટા માં મોટી ધ્યાન ખેંચનારી ખુબી, તેવણની ધરધટાઉ, સાદી

પણ રસીલી સ્ટાઇલમાં સમાઈ ગયેલી હું જોતો આવ્યો છું. આઈ હીરાંબાઈની કાઝળી વાર્તા વાંચતાં તુરત આપણને મીસીસ હેનરી વુડની જાણીતી અને રસીલી, લોકપ્રીય કલમનો આબાદ ખ્યાલ મળે છે: પોતાની વાર્તાને એક જગ્યાંથી કે બુદ્ધિ સુધી દરેક માટે સાદી પણ મીઠી ઇતરતથી કેમ દીલ-જીત બનાવવી, તેનું ખરેખર કીમીયું આઈ હીરાંબાઈના હાથમાં આવી ગયું છે; કારણ કે ફક્ત એ વાર્તાજ નહીં પણ તે પછી તેમણે હોદી ગ્રાંટીક, ક્યસરે હિન્દ ગ્રીગેરે જર્નલ-લોમાં આપેલી વાર્તાઓ પણ વાંચક વર્ગમાં એકસરખો રસકસ, ઉશ્કેરવાને સામર્થ્યવાન બની છે. એવાં એક ફતેહમંદ અને કુશળ બાનુ વાર્તાનિવેશની આવી લોકપ્રીય વાર્તાઓ ફક્ત ન્યુસપેપરોમાં કે ચોપાન્યાઓમાં વંચાઈને વીસરાઈ જાય, એ અલગતા તેના લેખક માટે નીરાશીભરેલું અને વાંચક વર્ગ માટે કમનસીબી ભરેલું લેખાવું જોઈએ. તેટલા ખાતર સેવકની સલાહ પુછાવવામાં આવતાં “નખરાબાઝ નસી”ની આ વાર્તાને ચોપડીના આકારમાં જળવી રાખવાની મેં આઈ હીરાંબાઈ અને તેવણના પુજ્ય પીતાજી મીં ધનજીભાઈ ફરામજી દુબાશને મજબુત ભલામણ કરી હતી. હું જોઈને ખુશી છું, કે મારી એ ભલામણ આજે વહેવાર આકારમાં મેલાઈ ચુકી છે, અને તે અલગતાં જાણીતા પખલીશર મીં દીનશાહ કરકરયા (“નામદાર”)ની ઉલટ અને ઉત્તેજનનેજ આભારી છે. મીં કરકરયાને એ વાર્તા પ્રગટ કરવાની મેં મજબુત સલાહ આપી, જે તેવણે એક જોલે ઉપાડી લઈ, ટુંક અરસામાં તે ચોપડીના આકારમાં બહાર પાડીને, એક સહાસીક પખલીશર તરીકે, એક લાયક કલમની લાયક

પીછાણુ કરેલીજ લેખાશે અને એ તે માટે એ “નામદાર”
એરવદ કરકરયાને શાખાથી આપવામાં મને સહેજ પણ આંચકી
લાગતી નથી.

સેવટે હું એટલુંજ જણાવીશ, કે ગાઇ હીરાંગાઇની આ
દીલકશ વાર્તા જો કે એક દાયકા ઉપર જાહેર છાપાદવારે
રજુ થઇ ચુકેલી હોવા છતાં તે, વાર્તાની શોખીન આલમમાં,
એક નવીજ વાર્તાના જેટલાજ રસકસ, હેંસ, ઉલટ અને
ઉત્સાહથી વંચાશે અને દરેક પારસી અને દેશી ઘરમાંથી તે માટે
વખાણુનોજ ઉદ્દગાર નીકળશે. છેવટે હું દુવા ગુમરૂં છું, કે
વાર્તાના સાહિત્યમાં દીપી નીકળેલા આવા ખરેખરા કુશળ
બાનુ લેખકની વાર્તાઓ સાહિત્યના મુરખખીઓ, શોખીનો
અને સેવકોની ઉદાર પીછાણુને પાત્ર બની, જેને ખરેખરૂં
ઉત્તેજન ધટે છે તેને તે આપવામાં સમજી અને સુગ વાંચકો
બીલકુલ બખીલાઇ બતાવશે નહીં.

લી૦ શુભેચ્છક,

મુંબઇ,
તા૦ ૧૦-૨-૨૧. } એરચશા રૂ. હીરજીબેહદીન.
કચસરે હિન્દના અધીપતી અને માલેક.

વીસમી સદીનો જમાનો

તે આ તેજસ્વી વીજળીનો છે.

દરેક ઘરમાં

દુકાનોમાં

ઝાંશીસમાં

વીજળી

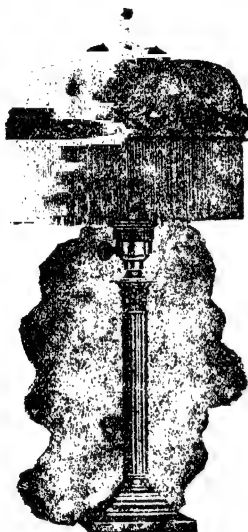
ની

ખતીઓ

હોતીજ નેત્રએ

અને રાખતીજ

નેત્રએ.

ટેલીફોન બેલ

બેટરી પંખા

શીર્ષાંગના

પંખા,

થ્રેડીટો,

અને દરેક સાધ-

જનાં વાયરો

મળવાનું

ભરોસેદાર ડેકાણું

આજ છે.

દેશાવરનાં ઘરાકોને માલ વી. પી. થી પણ મોકલવામાં આવશે.

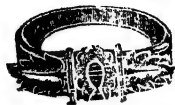
અકબરઅલા તાજભાઈ

૧૨૭, જંજીર સ્ટ્રીટ, ખોખા બજાર.

ટેલીગ્રાફિક એડ્રેસ 'ટેલિફોન.'

ટેલીફોન નાંબ ૩૭૩૮.

લેટેસ્ટ ફેશનનાં દાગીના
 મેળવવાનું ભરૂંસેદાર ઠેકાણું આજ છે.

ઝવેરી ત્રીભોવનદાસ ભીમજી

શાદી

આંખને

રામસનીનાં શુભ

હડીને વળગે

હીંગામ ઉપર

એવા ડીઝાઇનો

પધારવા ખાસ

એકવાર જોયા

અરજ કર્યે

શિવાય ખ્યાલ

હીએ.

આવનાર નથી.

નાચણું એડરેસ ધ્યાનમાં રાખશો.

ત્રીભોવનદાસ ભીમજી ઝવેરી.

શેખ મેમન સ્ટીટ, ઝવેરી બજાર, મુંબઈ.

દેશાવરનાં ધરાકો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી
 વી. પી. પોસ્ટથી મોકલવામાં આવે છે.

ફેન્સી પ્રેઝન્ટ આપવા લાયક ચીજો.

ટેબલ અને ટાંગવાના કલોકો, ટાઈમપીસો.

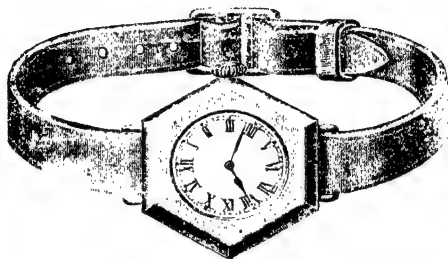

દુરબીન, લાઈનો કચુલર અને

મેગની ફાઈગ ગલાસો.

હ
ન
દો
ગ

હા
ફે
હ
ન
દો
ગ

રીપીટીર ક્રોનોમીટર તથા રીસ્ટ વૉચ.

ખરા સોનાની કમાનનાં ક્રીસ્ટલ અને પેપલ ચશમા-રીમલેસ
અને સ્ટીલ નીકલ ગોલ્ડ, ગોલ્ડ વિગેરે.

વત્તી ફતેહમહમદની કુંપની.

અબ્દુલ રેહમાન જીટ, મારફીટ પાસે, મુંબઈ.

જુના જાણીતા અને લોક માનીતા
તમારા વિશ્વાસુ

એકજ વખત જોઇ ખાત્રી કરી લેવા ખાસ લલામણુ છે.

સહથી
આગેવાન અને
નવા નવા ડીઝાઇનો
સાથે
મશીન પોલીશ
કરનાર.

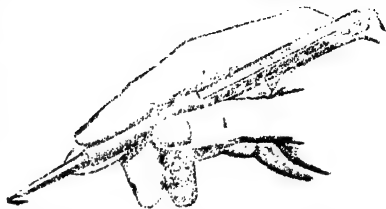
પહેલા આગેવાન ઝવેરીનાં દુકાનમાં એક વાર ફેરો ખાઇ
જવા લલામણુ કરવામાં આવે છે.

કાનજી માલજી ઝવેરી,

અમદાવાદ રહેમાન સ્ટ્રીટ, કેપ્ટ, મુંબઈ.

તમારી હાથરીમાં નાંધી લેશોજી.

એક મુંઢર
બગીચો
ખનાવવા અને
ફળ ફળાદીનાં
ઝાડો
શોભાવવા

આર જનતની હાકુસ પાયરીનાં ઝાડો તૈયાર છે.

ઝાડ પાન

અને

બગીચાના

શોકીનો

તમારો આખો બગીચો બેહક બેહક કરશો.

 કેટલોગ મંગાવવાની ખાસ લલામણ છે.

પી. વી. ભીલાડવાલા.

(સ્ટેશન ભીલાડ, બી. બી. એન્ડ સી. આઇ. રેલ્વે.)

વીરો કેકો.

એક આશિરવાદ અને અમૃતમય પીણું છે.

જે દરેકને ગુણુકારક છે.

ચાહ કાશી
કોકોને બદલે
હવે તો
લોકો

વીરો કેકો
પીએ છે.

લેહજતદાર
શક્તિ આપનાર
તંદરુસ્ત
ખોરાક છે.

બચ્ચાંઓ અને
તેની માતાઓ
છુદ્ધાંઓ અને
નાતવાનોને
એકસાથું આ
પીણું ગુણ-
કારક છે.

૩. ૨ ની કીંમતે દરેક ઠેકાણેથી મળી
શકશે. સેંપલ માટે લખો:—

ધી વીરો કેકો કુંપની (ન્યુ યોર્ક.)

એકલા એજન્ટ—ટી. એમ. ઠાકોરની કુંઠ.

૪૬, ચર્ચગેટ સ્ટ્રીટ—મુંબઈ.

દેશાવરના ઘરાકોને વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે.

લોકો કહેય કે દુંકા વાળ લાંબા થતા નથી !

ખોટી વાત છે.

મકુંજે-સદતર

ખોટી વાત છે !

જે લોક

મદ્રાસ હેર ઓઘલ

વાપડે છે તેઓના બાલ

કદી ખરી પડતા નથી

પણ રોજ વધી વધીને

એ વામ જેટલા

લાંબા થાય છે—ગમે

માનો યા—ના માનો

પણ મારી ખટલાનાં

જેવા લાંબા બાલ

તમારા કદી થવાના

નથી—કારણ તમે

મદ્રાસ હેર ઓઘલ

કાંય વાપડતા નથી !

આજેજ ખાર આનાની એક ખાટલી મંગાવી ખાત્રી કરો.

શોરાબજી ડી. પટેલની કુંપની,

પારસી બજાર, કોટ, મુંબઈ.

પ્રતીક! એક નાહની સુલાકાત આપશે?

સ્થાપી

૧૮૮૮

૨૧, બેંક

સ્ટ્રીટ,

મુંબઈ.

ગુલામઅલી ગુલામહુસેન,

તમને પુરતો સંતોષ આપશે.

ટે
લી
આ
ફી
ક

તમારાં ઘરો, વાડી, વજીરા,
ખંજરાઓ, આશીસો વિગેરે
માટે આજે તો પેહેલાં ટાઇલ
અને મારબલની જરૂર પડે છે.

એ
હ
રે
સ
'ધ
મા
મી'

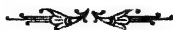
👉 મુંબઈમાં આ એકજ ફર્મ છે.

હીરાના
જાણીતા વેપારી
અને
ઝવેરીઓ.

સુરજમલ લલ્લુભાઈની કુંઠ

૨૨૫
કાલ્યાણેવી રોડ,
મુંબઈ.

માહડું ૨૭ મું પુસ્તક.

હમના સુધીમાં માહરાં છવીસ પુસ્તકો પ્રગટ થયાં છે, તેમાં આજે એકનો ઉમેરો થઈ સત્તારીસમું પુસ્તક બાહર પડે છે તે જોઈ હમોજ ખુશી થયા છે એમ નથી, પણ સાહિત્યનાં વખાણુનારાઓ ખી હમારાં આ કામથી સંતોષ પામ્યા છે તે જાણી, ખરેખર હમુને બહુ મોટો સંતોષ મળે છે.

મીસીસ હીરાંઆઈ દારવાલાની વાર્તા “નખરાઆઝ નશીબ” વાંચનાર સનમુખ રજુ થાય છે. આ વાર્તા ધણાઓએ વાંચી હશે અને ફરી પાછી ચોપડી રૂપે બાહર પડે છે તેથી આ વાર્તા ખેવડા ઉમંગથી વંચાશે તેમજ સચવાયલી રહેશે.

મીસીસ હીરાંઆઈ દારવાલાની વાર્તાઓ ધણા ઉમંગથી લોકોમાં વંચાય છે એ શક વીનાની વાત છે. એવન જેવાં બાનુ લેખક માટે ધણી મગરૂરી લેવા જોગ બીના તો એ લેખાશે કે અત્યાર આગમજ એવને ધણી મોટી અને વખાણુને પાત્ર વાર્તાઓ લખીને વાર્તાનાં શોખીનોને ધણાં જ્ઞાન સાથે મોજ આપેલી છે, તેમજ વાર્તા લેખક મંડળ વચ્ચે મોટી નામના મેળવેલી છે તેવાં એક બાઈને માટે હમો પોતે પણ ધણા મગરૂર છીએ કે આપણી પારસી કામમાં એવા પણ ગવહરો પડેલાં છે કે જે બાનુઓ આ વીસમી સદીમાં ગજબ કરે છે. એવાં સારા લેખકોની મદદમાં જો કે હમારાં ગમે તેવાં નાહના સાધનાં છે છતાં કંઈખી ભોગે તે બખવવા હમારું મનજ હમને અટકાવી શકતું નથી.

આ ચોપડીના દીઆયામાં હમારા મીત્ર ભાઈ એરચશાહ હીરજી બેહદીન કહે છે કે પારસી કામે સાહિત્યનાં પોઠાઓનાં

પોઠાઓ ભરેલા છે અને ઘડિયાંમાં કાંકરા જેટલી નાહતી કામ છતાં જે રીતનું સાહિત્ય બાહર પાડ્યું છે તે ચોપડી રૂપે સચવાયલું રેહ્યું જોઈએ, વીગેરે!

ભાઈ હીરજી બેહદીનનું કેવું તદ્દન વાજખી છે પણ આ સાહિત્યનો સખત બોલો ઉપાડે કાણ? આ ભારે વજનદાર બોલો ઉપાડવા માટે દીનશા કચ્કચા જેવા કામ-માંથી ઘણા નહીં તો દ્રશજ સેવકો બાહર પડે તો વરસ દહાડે પારસી સાહિત્યનું મેદાન જે રેકડ કરે તેનો હરીફ મલવોજ મુશકીલ પડે. એક બાબુએથી લાખોની સખાવત અને બીજી બાબુએથી સાહિત્યનું ધન એ બેનો હીશાય જરથોસ્તી નવાં વર્ષને દહાડે બહાર પડે ત્યારેજ પારસી કામ શું કામ કરે છે તેનો ખ્યાલ દરેકને મળી શકે.

સાહિત્યને જેવું જોઈએ તેવું ઉત્તેજન મલતું નથી એ હમારે અત્રે ખુદલા દીલે કહી દેવું જોઈએ. હમોએ હમના સુધીમાં જે રંજ પેંચી છે તેનું પરીણામ મનમાનતું આવ્યું નથી. ૧૦ વર્ષનાં એક દાહેકામાં હમોએ ૨૦ વર્ષનાં જેટલીજ બલકે તેથી વધુ મેહનત કીધી છે. અલખતાં-નવું કામ હતું તેથી આટલી રંજ હમુને પડી છે પણ જો હમારાં મત પ્રમાણે સારાં પુસ્તકો બાહર પડનાં રહે તો હીંદુસ્થાન જેવા મુલકમાં સાહિત્ય માટે બોહળું ખેતર પડેલું છે જે ખેડવાને માટે સાહસીક પબલીશરોની ઘણી ખુટ છે.

લી. દુવાગો સેવક,

દીનશા એ. ૩૨૩૨૫

માણેક પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ પ્રાંટરોડ, મુંબઈ.

૨૦-૧-૨૧.

અર્પણ.

માહરા ભાલા મીત્ર અને સાચ્યા ખયરખવાહ !

ખાન બાહાદુર,

વીકાજી પીરોજશાહ લીલાડવાલા

— જેવને —

નામદાર બ્રીટીશ સરકારની લગાઇ પ્રસંગે

ઉમદામાં ઉમદા સેવા બજાવી મોટો

ચાહ જીતી જવા પામ્યા છે

— તેવજીને —

આ માહરું સતાવીસમું પુસ્તક અર્પણ કરતાં

એટલુંજ ઈચ્છીશું કે એથી પણ વધુ

માન પાન પામી સુખી જીવંતી

લોગવી ભાગ્યશાળી બને.

લીં દુવાગો,

દીનશા એ. કરકરયા.

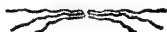
આન બહાદુર વીકાળ પીરોજશાહ ભીલાવાલા.

(પ્રાચીન મસ્જીદો)

નખરાબાઝ નસીબ

યાને

જીવતી છતાં મુવેલી !

લખનાર—હીરાબાઈ સોરાબશાહ દારૂવાલા.

પ્રકરણ ૧ લું.

—:૦:—

પ્રીય વાંચનાર, જરા પેલાં ‘રોદા-વીલા’ પર નજર તો કરો !—નામ ત્યારે તો ‘વીલા’—પણ તેની ઠસાખંધ ઉંચાઈ ને પહોળાઈ જોતાંજ તે ગ્રાંડ મહાલ પર તમારી નજર ચીટકી બેસશે !

સ્કેંડલ પોઈટ પર આવેલા તેં દમામદાર ઉભેલા મહાલની બે ગ્રાંડ-વીંડસ જોઈનેજ બે ઘડી તમે દસ થઈ જશો ! !

અંબેલીનાં પમરતા માંડવા નીચે બાબુથી વીંટલાયલો પોતીકા—તે પછીનો ચારે બાબુથી વીંટલાયલો ખુશબોદાર દીલખુશ બગીચો—ને વચ્ચે વચ્ચેમાં ઉભેલો તે ઝળકતો બે માળનો દમામદાર ‘રોદા વીલા’ આહ ! તે સામટો ચીતાર ત્યાંથી દરેક પસાર થનારને ‘વાહ વાહ’ બોલાવતો હતો.

પણ સચુર-ચમકતા ના!—

તે દમાગી 'રોદા વીલા' ને બીજે માળેની પેટી અધીં વાંકી કીધેલી બારી તરફ જરા બુઓ તો ખરા !

વાહ—આય ઉમદા આટીંશીશ્યલ કારીગીરીનાં 'રોદા વીલા'ને હજ્જર ઘણી વધુ શોભાવતી તે એક ખરી કુદરતી કારીગીરી હતી.

કેવી નમુનેદાર ખુબસુરતી !-ગાલે ગલેફે દઘ વીચારવંતી હમે ઉભી રહેલી તે ગોલાળી છોકરી—ખરેખરજ તે એક ફરેસ્તાઇ ચીત્ર હતું !

તેણીનું પતલું ઉંચું સીધું કદ સાદા કપડાંમાં તદન કુદરતી સુંદરતાથી જોનારને ખુશ કરતું હતું, અર્ધાં સરેલા માથાખાનાથી તે લંબાચો રોનકદાર ગોરો ચહેરો તે માંજરા માંજરા ડાળાથી ખરેખરો શોભી રહ્યો હતો.

ટુકમાં—શીરીન બહમન તીરંદાઝ એક એવી છોકરી હતી કે તેણીને બે ઘડી જોતાં આપણાં દીલમાં વખાણની ધુજરી ધુજ રહેતી હતી.

જાણે કાઠની કાગને ડોળે વાટ જોતી હોય તેમ તેણીની આંખો બારી બહાર છેક દુર ડીંગાઇ રહેલી હતી.

“હજુર આયા નહિ !” એટલાજ શબ્દો પતપતી તેણી પાછી પોતાના ખ્યાલોમાં મશગુલ થઇ ગેઇ—લાગત પા કલાક થઇ ગીયો—તેણી એટલી તો પોતાના ખ્યાલમાં હતી કે એક જવાન તેણીને પીઠેથી નીહાલતો ક્યારનો પાછળ ખોટી હતો તેનુંખી તેણીને બીલકુલ ભાન હતું નહીં.

“મારી સાદીમાદી સાહજની!” આખરે ધીરજ ખુરી જવાથી તે જવાને તેણીનાં નાભુક ખભાંપર હાથ મુકી તેણીને જગાડી.

“કાણુ! ગોદરેઝ?” તે ઓકરીએ ચોંકીને પછવાડે જોયું. “તમે ક્યારે મારા ઓરડામાં આયા? મેં તો જોયાજ નહીં!”

“શીરીન તું કાંહથી મને જોય! ગરાબડા ગુડીની તુંને ભલ દરકાર!”—તે જવાને દુઃખી સાહદે કહ્યું. “હું તો પા કલાક થયો તારી એક નજરને વરે ખોટી થતો ઉભેલો, હજુરખી જો હું તુંને તારા વીચારમાંથી જગાડતે નહીં તો ખીજા બે આખા કલાક તું ખોટી કરતે.”

તે ઓકરી જાણે આય બોલવું સાંભળતીજ નહીં હોય તેમ ચુપકીદીજ પકડી રાખી.

“હું પા કલાક ઉભો પણ મારી ઠંડી ખુબસુરતીની મીઠી શીરાનને જોતાં મારી આંખ જરાકખી થાકી નથી. હજુરખી હું થોભતે-પણ આય તારી ખુદાઇ નુરથી ભરાયલી દીવસોઝ આંખોને જોવાની અધીરાઇ હું થોભાવી શક્યો નહીં—હા-હા-હા-હા—”એક ખુશ હસવું હસતો તે જવાન હજીર પોતાનું લાંબુ બોલવું ચાલુજ રાખતે પણ તે ઓકરીએ પોતાનું મોહક કચવાવ્યું.

તેણીએ પોતાના લાંબા પાપણ નીચાં નીચાં નમાવી કંઈ ગુસ્સાથી કહ્યું—“ગોદરેઝ વરી તમે આવતાં સાથેજ તમારો ફરમાસુ ‘પ્રાદેશ’ શરૂ કીધો કે?”

“હું શું કરું? સાકર, તું એક ઉમદા ગુણોથી ભરેલું

એક સમ્યાધનું પુતળું છે-તું મને ઢોંગી કરવાની સલાહ તો આપતી નહીં હોય-ત્યારે મારા દીલમાં જે છે તે ખરેખર ખોલી દેવાની રજા આપ.”

“ઉંહ ઉંહ”—

“શું મારું આટલું બોલવુંબી તુંને એટલી બધી કચવાવેય?” તેણે ગમગીન અવાજે પુછ્યું.

“તમે શું કામ મને એ એકનાં એક જાતના પીંજલુથી કંટાળો આપોછ,” તેણીએ સહેજ મોહકું મરડ્યું.

“શીરીન-ગુસ્સે ના થા-તારો ગુસ્સો મને દુઃખી કરેય” તે જવાને તે સુંદરીનો હાથ માયાથી પકડ્યો. “ચાલ આવ સાકર આપરે અહીં સોફાપર બેસ્યે, મને જરા તુંને થોડીક સમજણ આપવીય.”

“બહાલી છોકરી” તે છોકરીની પાસે પોતેબી ગોઠવાતાં તેણે મંભીરાધથી પાછું ચલાવ્યું-“આય ‘રોદા વીલા’માં આપરે જનમથી સાથેજ ઉધરતાં આયાંય. આય વીલાનાં માલેક શેઠ શીરોઝ જેમ તારા માસા થાયય તેમ મારા તેવણ કાકા થાયય-એટલે તું જોશે કે આપરે એક બીજાનાં સગાં કેહવાધએ-નહી એમ કચવા ના-મારું જરા સાંભળી લે.”

“પણ ગોદરેજ એમાં તેં નવું શું કહ્યું-તે હું નહી સમજતી-જે તું આજે બોલેય તે હું વરસો થયાં જાણ્યં-ને મારું ગામ જાણેય.”

“તેની કંઈ ચીંતા નહીં-શીરીન, પ્લીઝ, મારું થોડું સાંભળી લે !-જેમ તારા માય બાવાનાં હક થયા પછી એવાણે તુંને ‘રોદા વીલા’માં એક દીકરી કરતાં આસા

પ્યારથી ઉધારીછ તેમ મનેજી એવણે મારા પપાનાં ગુજરવા પછી પોતાનાં દીકરા જેવા લાડથી એજ મકાનમાં ઉઠેર્યોછ- છોકરી મને કેહ કે પદવીમાં તો હું તારીજ પંકતીનો કેહ વાઉં કેની?" તેણે લગાર ઉશ્કેરાઇને જવાબ માંગ્યો.

“ગોદરેઝ! ગોદરેઝ! આજે એમ શું તું કરેચ-પદવીને ડીઝી શાનો કરી રહ્યોચ-જા એમ ઘેલાં ના કાહડ.”

“હારતો, મારા પપાનાં હક થવા પછી હું તો પદ વગરનો અહીં આવેલો જ્યારે કાકાજીનાં કેહવા પ્રમાણે તારા બાવા તો તારા કોઇ મામાનાં હવાલામાં ચાલીસ હજાર મુકી ગયાચ. વ્હાલી શીરીન હું તારી આગળ ગરીબ હોવશ-પણ મારે સાર્યો પ્યાર—”

“જો બસ કર ગોદરેઝ તારે પગે લાગું, એ આજે તું શું લઇ બેઠોચ-ચાલીસ હજારનો શાનો શેકો તાણેચ. આજ મુધી મેં તેમાંની અર્ધોળી ચાખી નથી.”

“વ્હાલી શીરીન એજ દેખાડેચ કે જ્યારે તું કોઇ લાગ્યશાલીને પરણશે ત્યારે વ્યાજ સીકે વધીને એક ધરખમ રકમ તારા હાથમાં પડશે. હા એટલા દલ્લા સાચવી આવી નમુનેદાર ખુબસુરતીને તું મારાં નસીબ સાથે કેમ જોડે!” તે એટલા તો ગમગીન અવાજે બોલતો હતો કે શીરીને ચકીત થઇ ડોળા ઉંચકયા.

“ગોદરેજ-પૈસાની ધુંધ મારામાં છે એમ તું ધારતો હોય તો તારી બધી મોટી ભુલ છે. હાલને કાજ તો માસાજીને ત્યાં ઝોશીયાણે અવતારે હું ઉધરંચ. મારી મરજી જો તું જાણુવા માંગતો હોય તો જણાઉં કે કોઇ સધર ઠેકાણે તું

તારી નજર લંગાવ. મને તું શાંત રીતે આયજ દાલમાં મરવા દે.” અતીશય ગમગીનીથી તેણીએ પોતાની આંખે હાથ ઢાંક્યો.

“માઘ એવર લવીંગ ગલ્-મારી ગમ જો !-મને બીજા સ્વધર બીદલુની કંઈબી દરકાર નથી-કોઈબી બીજી છોકરીનાં પ્યાર કરતાં તારો ધીકકાર ખમવા હું હંમેશ તખયાર રહેવશ-તારી સાથે એક છાપરામાં વસી હું આવો મોટો થયો તો શું કંઈ માઈ દીલ પથ્થરનું સમજેય-આય તારી ખુશ્મરતી સામે હું કેમ તકકર જીવી શકું ? બસ હું એટલું તો ખાત્રીથી માનુંય કે અત્યાર સુધી કોઈબી ચોકકસ જીવે તારી નજર રોકી લીધી નથી, ખરૂંતી ?” તેણે આતુરતાથી પુછ્યું.

“ખુદા ખાતર માંડી વાલો-તમુને એ વાનમાં ઉતરવાની કંઈ અગત નથી-”

“શીરીન, હું તારીપર જરાબી સન્તા વાપરવા માંગતો નથી પણ એક આતુર જીગરનાં રાહતને વરે દરકાર કર ને મને એટલો ખરો જવાબ દે !” હા, તે કગલતા જવાનની પ્રીતથી ચમકતી આંખો શીરીને જો પણ રીકો.

“હવે પછીની વાન તો સાહેબ મણે પણ આજ સુધી તો મને જો પ્યાર ફયારનાં થેલાં ચેડાંપર કંઈ અજબ ધીકકાર છે.”

“વેલ-હવે મને એકજ વધુ સવાલ પુછવા દેશે ?” તેણે કાકલુદી કરતાં માંગી લીધું “મને ખરૂં કહે કે આપરા દારાં એશઅરનરપર તો તારી કંઈ નજર નથીની !”

એક તોપનો ગોલો ફુટ્યો હોય તેમ તે છોકરી ચોંકી, ગુસ્સાથી લાલ થઈ આવેલો તેણીનો ચહેરો ગોદરેજે જો પણ

બધુ ટીક્યો. “શુઉઉ!-દારાં એશમરનર બસ તમે આજે હાથે કરીને મને દુઃખી કરોય. શું મારી આંખ નથી. રોદાને વરે એ ભુખાદાસની માફક ‘રોદા વીલા’માં ભમેય, દહાડાનાં સતર ઢોકલા ખાઇ ખીચારીને કંટાળો આપેય તે બધુ શું હું જોતી નથી, કે, તમે એવો કંઈગો સવાલ આજે કરોય ? તમારો એ દોસ્ત છે તે હું જાણુંય. એ એક બેરીસ્ટર છે ને ચીકાસદાર છે તેની બધુ મને ખબર છે, તેની રોદાને લાયકનો એ મને ખીલકુલ લાગતો નથી.” તે છોકરીએ નેજ ફેરવી વાત કીધી.

ગોદરેએ જોઇ લીધું કે છેલ્લા સવાલે તેણીને અસાધારણ ઉશ્કેરી દીધી હતી. હવે તેણે લગાર ‘માંડવાલ’થી વાત ચલાવી. “શીરીન, જોકે મારા એક શ્રવેળનના દોસ્ત માટે તારી આવી સરદીરીકટ જાણી હું ઘણો દલગીર છું, તોની હું હરીફ વગરનો છું એ તારા જવાબે મને એવડો ખુશી કાઢોય.”

“હું કંઈની કહી શકતી નથી !”

બસ-બસ-એ જવાબ મને પુરતો છે-પુરતાં કરનાંની વધારે છે. સમજ છોકરી કે મેં મારો જન ખાણુ તારામાં ખાંધોજ. તું રેહમ કરશે તો તેમ ને નહીં કરશે તો પછી ખરુંજ માનજે કે આપ શ્રવ તારીજ યાદમાં કુમારો મરશે.” તે જવાબ આટલું બોલવું એટલું તો ગુસ્સાથી બોલી ગીયો કે તે છોકરીએ ચકીત થઇને ડોળા ઉંચકયા.

હવે તે ધતમારા ચેહરાપરની ખુશ્કી ગમગીની તેણીએ જોઇ લીધી !

શીરીન ! તે સુંદર છોકરીનું નાનું શગર હંમેશાં દયા

જેવી ચીજને વરે પોરપરાક હતું. તે એક દયા અને સખા-
વતની મુર્તિજ હતી. કોઇથી સામાની નાનામાં નાની દલગીરીથી
તે ખમી શકતી નહીં તો આજે તેણીને અથાગ પ્રોત્થા
ચાહનારા તે જવાનની આવી ઉંડી ગમખ્વારી તે કેમ શાંખી શકે?—

તેણી માયાથી તે જવાનની સેહેજ નજદીક આવી
“ગોદરેઝ—ગુડી—એવો નાદાન તું કાણે હતો. જા, એમ બંધ્યાં
સહી બોલો શું બોલેય? એક સોડવોટરની બાટલી જેવા
આપરા માણસ જાતનાં ઢંગ તેમાં જીદગીલરનું પ્રોત્થામ ધડી
રાખવાનો શાનો ફાંકો રાખવાનો? આજે તું મારીપર શીદા
ચાયય. કાલ ઉઠીને નજર કેઠે લંબાઇ તો કુમાર રહેવાનું વચન
હવામાં ઉડારવું પડે. તું એ વાત સદાની માંડીજ વાલ-ચાલ
મને જવા દે. ડાકટર પીટરસન આયા કે?” તેણી ઝડપથી
ઉઠી બારી આગલ દોડી.

હવે એ વાત વધુ લંબાવવામાં કસો સાર નહીં જણાવાથી
ગોદરેજની ધીમેથી ઉઠી તેણીની પછવાડે ગીચો.

“શીરીન, ડાકટર પીટરસન કોણને વરે!”

“તુંને કાંઈથી ખબર હોય? બીચારી રોદા રાતે કેવી
શીવરથી પટકાઇ પડી. મીસીસ હાંટે મને છેક અગીઆર વાગે
ઉઠાડી જઇને જોઈય તો બીચારીને ૧૦૪ ડીગ્રી શીવર!”

“અંહ, વાઈ હમણાં કેમ છે?” ગોદરેઝે જોઇતી લાગ-
ણીની અધીરાઇથી સવાલ કર્યો.

“હમણાં તે હું જોઇ આવી તારે ૧૦૨ ઉતી, જરા તમે
બીચારા માસાજ આગળ જાઓ એવળુ ગલરાઇ ગલરાઇ જતા
હોશે. હું રોદા આગલ રેહુંય!” ને હજુર તો ગોદરેઝ

વધારે કંઈથી પુછે તે અગાઉ તો તે છોકરી ઝપાટામાં ત્યાંથી નાહડી—

તે મનોહર આકાર પીઠેથી નીહાલતો ગોદરેઝ ધીમે ધીમે ઉતરી નીચે વસ્યો.

એ ગોદરેઝ કાણુ !

ગોદરેઝ—સ્તમ ખુશરો બહેરામ—શેઠ શીરોઝ ખુશરો બહેરામના મરહુમ ભાઇનો એક પુરો દીકરો હતો. પોતાના પીતાનાં મરણ પછી એક આપનાજ બહાલથી શેઠ ફીરોજનાં 'રોદા વીલા'માં તે આવી વસ્યો હતો. કાલેજમાં તે વેલાનાં નાના ગોદરેઝને 'રોદા વીલા'માં બે નાની નાની સહીઓથી ઠીક સોહવાઇ જતું હતું. તે બે સહીઓમાં એક તો દસ વરસની શેઠ ફીરોઝની એક પુરી લાડપ્રી છુચી રોદા ને બીજી તે તેણીની મસીઆમ બહેન શીરીન તીરંદાઝ.

કેવો ગંજવર તફાવત !

તે દસ વરસની નાની રોદાનો શું ઈસ્સો ! એક ટેકદાર બાનુ જેવો દમામ આ નાની છુચી બાઇમાં જોતાંજ દરેક જણુ તેણીના ભાવિષ્ય માટે દાંતમાં આંગલી ધાલી વીચારમાં પડતાં ! તેના ગોરા ગોરા ગાલો ધડી ધડીમાં ચુસ્તાથી લાલ લાલ બની રેહતા. જરાક જરાકમાં તેની કલી ભમર જેવી આંખોને ઢાંકનારાં લાંબા પાપણો મીઝાંસથી ઉઘાડ અંધ ચંદ્ર જતાં હતાં. પહે પહે સફેદ અરફ જેવાં કપાલપર મોટો ચલ્લો ચહડી આવતો હતો. તેનાં ઉચાં ભરેલાં કપાલનું રોનકદાર ગોલ માથું હંમેશાં મગફળાઇથી તરૂં ને ખરૂંજ રહેતું હતું,

શીરીન અલબત્તાં ઋણુ વરસ વડી હતી છતાં તેથી એક

તે વેળાની તેર વરસની નાદાન બાલા છતાં આંખને ટાલ
આપનારી તેણીની ઠંડી ખુબસુરતી સાથે તે રાંક અને અસી
છોકરી હંમેશાં ઠંડી રીતભાન રાખતી હતી ! જોષતા ટેક સાથે
નમનતાપ્રથી નમેલી ડોક સાથે હંમેશાં દીલસોજીથી ચમકત
તેણીની આંખો દરેકનું મન હરી લેતી હતી.

તે વેળાનાં ૨૫ વરસના છોકરવણુ ગોદરેઝને પહેલી
નજરથી આ ઠંડી શીરીને તદ્દન આજેજ કીધો હતો—
આજની ધડી સુધી.

—:૦:—

મકરણુ ૨ જી.

—:૦:—

આજની મુલાકાતપર ગોહર કરતો ધીમે ધીમે વીચાર
ને વીચારમાં દાદરો ઉતરતો—ગોદરેઝ જમણી બાજુની રે
શીરોઝની લાયછેરીમાં વધ્યો. જો 'રોદા-વીલા'માં શેઠ શીરોઝ
શોધવું હોય તો તેવણની આ માનીતી લાયછેરીમાં ડા
ધાલવું. આ રીટાયડ' જીંદગીમાં તેવણુ આખો દહાડો એ
વાંચવાનું ધણું પસંદ કરતા હતા. હજુર તો ગોદરેઝ તો
સ્પ્રીંગનું બારણું ખોલે તે અગાઉ તેની નજર વરંડાની બહ
તે દમામદાર પોર્ટીકાપર પડી.

તે તુરત થોભી ગીયો.

એક બતકી સાદજનો ફ્રેંચ બીચડ'થી શોભી રહેલા બરે
ચહેરાનો આશરે ૩૦ વરસનો જવાન બંને ફાડ્યે ચહડ
બીજી બે પળમાં તેની સામે આવી ઉભો.

‘અલ્લો-હીયર યુ આર?’ યુન્હી આંખે મુછ સમારતો
 ગાદરેઝ દ્ધાથી સહેજ હસ્યો. ‘કેમ હીયર દારાં કંધ સમજ
 પડે! આજે ‘રોદા-વીલા’માં એટલા સકારા કેમ તમે શુદ્ધ
 પડ્યા. બચ્યાજી હલુ હલુ ઠીક પગલાં માંડાય હં - હા-હા-
 હા-હા-તમે શું ઉંડા પાણીમાં રમોય તે બધું અમુને માલમ છે.”

સાહેબ સલામ વગરનાં આય જાતનાં આવકારથી તે
 નવો જવાન લગાર ચકીત થયો. પણ બીજાજ સેકન્ડે તે તદ્દન
 ગંભીર બની ગયો.

“યુંડી આજે મેં એક દલગીરીની ખબર સાંભળીય મને
 કેહ તે ખરી છે કે ખોટી.”

“કંધ ખબર?”

“મને પહેલાં કેહ કે રોદા તખીયતે કેમ છે?” મેં
 સાંભલ્યું કે—

“ઓહ-આઈ સી-તારે તમે તો કેહા બાનુ રોદાની ખબર
 લેવા દોડ મારતા ઉતરી પડ્યાય. આજે કંધ તેવલુ તમારી
 મુલાકાત લે નહીં હીયર દારાં એ પોતી કંધ મચક આપેય કે?”

“હા! ખુદા ખાતર ચેબ્ટા છોડ” દારાંએ હવે કમઝીને
 તે દ્ધા કરતા જવાનનાં બેડે હાથ મજબુત પકડ્યા. “મને કેહ
 કે રોદાની તખીયત કેમ છે!”

“છે, છે-હમણાં ઠીક છે” તે હવે ગંભીર થઈ બોલ્યો.
 રાતે જરા શીવર હાઇ ગયેલી ૧૦૪ પર પણ હમણાં ૧૦૨ છે.
 અમારા ફ્રેમીલી ડાક્ટર પીટરસન બોલ કરતા આવતા હોશે.”

દારાંએ હવે તે પકડેલા હાથ છોડી દીધા અને ગમગીન
 ચુપ બહાર નજર કરતો વીચારમાં ઉભો.

દારાં ડીયર, તુંને તો ખબર છે કે પહેલાં આપણે કેવા કાલેજ ફ્રેંડસ હતા-હમણાં કેવા ફ્રાસ્ટ ફ્રેંડ છઇએ. છતાં તું જો રોદાને હાથ જીતી જઇ આપણી દોસ્તીનો તરીકો સગાઇના ગાંઠથી મજબુત કરે તો મારા જેવો ખુશી બીજો કોઇ નહીં ! ડીયર એપ. એકસકયુઝ મીં પણ કંઇ કંઇ આશા જેવું લાગેય કે ?” તેણે ખરી કાલજથી પુંછયું “હં બોલની ! જરા જેટલીબી આશા ખરી કે ?”

આવી કાલજ ભર્યા સખુનો સાંભલતાં દારાં એશ્વરનરે એક મુગી ઉપકારી નજર તે જવાનપર ફેંટી. તે કંઇ પણ બોલી શક્યો નહીં. તે બોલ્યો નહીં તો શું થયું-પણ ઉંડો ગમગીનીનો તેનો ચેહરો જોતાંજ ગોદરેઝ ખરે દીલે દલગીર થયો.

“દારાં-ભઇ તું બોલતો નથી તો શું થયું પણ તારા આપ ગમગીન ચહેરાપરથી હું ખુલ્લું વાંચુંછ કે અત્યાર સુધી તું તારી કાપેશમાં હારેલો છે. નેવર માઇન્ડ, ત્રાઇ એંડ યુ વીલ વીન!-રોદાને માટે હું તુંને પુરતી ખાત્રી આપુંચ કે એને આજ સુધી ફેઠેબી પોતાની નજર લંબાવી નથી. એ જેટલી રીઝવડ છે તેટલો તુંને ફાયદો છે. તું તારા શીલ્ડમાં એકલોજ છે તેની ખાતરી રાખ-દોસ્ત તારી ફતેહ માટે હું મારેથી બનતુ દરેક કરશ. હું હીમ્મતથી—

કેમ કાકાજ હું હમણાં તમુને મળવા આવતો તો મકુંજે ડાકટરને આજે એટલું લેટ કેમ ?” સામેની લાયબ્રેરીમાંથી શેઠ શીરોઝને પોતા સામે આવી ઉભેલા જોઇ તે હવે દારાંને છોડી તેવણુ તરફ ફર્યો “ડાકટર પીટરસન આજના જેવા બેદર-કાર કોઇ વખત નથી થયા.” તેણે કંઇક કડવાસથી ડોકું ધુણાવ્યું.

“નહીં દીકરા ગુડી-ડાક્ટર પીટરસનને ત્યાંથી તો ક્યારનું માણસ પાછું આયું કેહજે કોઈ અંગીતા કાલથી તેવણને બહારગામ ઉપડી જવું પડ્યું. હવે આવશે તો કોઈ નવોજ ડાક્ટર આવશે. ખુદા મારી રોદાને જલદી હસ્તી રમતી કરે તો મારાં છુટા હાડને કરાર વલે-” તે છુઝર્ગ મહસ્થ ખરે દીલે ધરજતા હતા.

તેવણનું હિંચુ ભરેલું કદ અને પહોલી પેશાનીનો ચહેરો જોતાંજ દરેક જોનારને લાગતું કે જાણે માનમરતબો લેવાજ તેવણ જનમ્યા હતા. શેઠ શીરોઝ ધણા હીમ્મતવાળા ને બહાદુર પુરુષ હતા. પણ એકજ-ફકત ચીજથી તેવણ તદન પોચાપચક થઇ જતા ને તે તેવણની એક પુરી લાડકી દીકરી રોદાની તબીયત હતી. આજેથી તે લાડકી દીકરીને તાપથી પટકાઇ પડેલી જાણતાંજ તેવણ તદન ગભરાઇ ગયા હતા.

“કાકાજી કાંય એટલા ધુન્નેય ?-આવો, અહીં બેસી જાવો” એક નરમ ખુરસી નજદીક કરતાં તે જવાને તેવણને પ્રીતથી બેસાડયા. “જોવ કાકાજી શીવર કંઈ હાઇ નથી. ઓય કરતા ડાક્ટર આવી લાગશે-ને એકુ બે દોઝમાં તો રોદા ઘોડા જેવી થઇ જશે-વરી આપણી શીરીન, મીસીસ હંટ-પધાં એની આગળ માવજતમાં છે એટલે આપણને ધણી નર્ચીતાઇ!”

“હા મારી શીરીન તે શીરીનજ છે!” તેવણ જખરા ઉપકારી જુસ્સાથી બોલી પડ્યા. “ગુડી દીકરા એ છોકરી મારા ઘેરમાં એક ખરેખરો ફરેરતોજ છે. આખી રાત એને મીસીસ હંટ સાથે રોદા આગલજ કહાડી. મેં હમણાંજ એને પુછી જોયું કે મીસીસ હંટની સાથે એક બીજી નસ રોકું કે તુંને

નર્ચીનાઇ-પણ એને સાફ ધસીને ના કહ્યું. કેહજે તમે સાત નસ' રોકસો તોત્રી હું' રોદાની મેતીજમાંથી એક મીનીટત્રી ખીમવાની નથી-ધૂળી ઓગત્રાઇઝંગ મઘ' છે !" તે ભુઝમ' મહસ્થ ખરી ખુશાલીથી ઉપત્રું બોલ્યા જતા હતા. પણ તેવણને ક્યાંથી ખત્ર હોય કે તેવણનો દરેક વાક્ય ગોદરેઝને કેવી અસર કરતો હતો.

“આવી એક ઉમદા છોકરીનું ધનામ તેનાં ચાર આંગળના નશીખમાં સરખાયત્રું હશે કે નહીં !” એજ વીચારે ગોદરેઝનું મગજ ધસી પીસી નાખ્યું. શીરીન જેવી એક છોકરીને જીતવા તેણે શું કરવું જોઇએ તેનાં લંગાણુ વીચારમાં તે વીટલાય તે અગાઉ શેઠ શીરોઝ પુકારી ઉઠ્યા.

“લેઓ કોઇની ગાડી આવી ખરી ! મને લાગેય કે ડાકતરજ આયા હશે.” તેવણ હવે અધીરામથી ઉડી ઉભા થયા-ગોદરેઝત્રી હવે માથું ધુણાવી વીચારો : ખંખેરી તે નવા આવનારને જોવા તઇયાર થયો.

એકજ ખીજ સેકંડ—

ને તે ગાડીમાંથી કુત્રી પડતા એક જુવાન ખુખસુરત મહસ્થને જોતાંજ ગોદરેઝે ભારી જુસ્સાથી પગ અફાલ્યો—

“અરરરરર-એ તો પેલો લવજી વેલેશ !-પોર્ચા ડાકતરને કોણ બોલાવા ખીયુ' ?”

“ચુડી-તારો ચુસ્સો હું' સમજી નથી શકતો” તે જવાનની આય વીચીત્ર ચાલ જોઇ શેઠ શીરોઝે લગાર ઠપકાની હપે કહ્યું ‘તું' જોણેય કે-ફકત ખેજ વરસમાં એ છોકરો કેટલો જાણીતો થઇ ગયોય છે ! એ છોકરાએ પોતાના પ્રોફેસનમાં જેવું નામ

ફક્ત એ વરસમાં કહાડયું ચ તેવું કોઇ જુના દોષાંઓએ પોતાની આખી કારકીર્દીમાંથી નથી મેલવ્યું. ચપી જ ને એને સારી રીતે રીસીવ કર ”

“અહ્યો, ડાક્ટર વોલેશ, આઇ એમ સો ગ્લેડ ટુ સી યુ” તે નજદીક આવી પુગેલા જવાનને શેકહેન્ડ માટે હાથ આપતાં તેણે પોતાની ખરી ખુશાલી જણાવી.

“એવણુ મીઠ ગોદરેઝ રસતમ ખુશરો બહેરામ—” શેઠ શીરોઝ ગોદરેઝનં તે જવાન તખીબ સાથે ખાસ ધનત્રોડયુસ કીધો અને ડાક્ટર લવજીએ તુરત પોતાનો હાથ લાયકીથી ગોદરેઝ તરફ લંબાવ્યો.

“હું તમારી ઓલખાણુ માટે ઘણું માન લેઉંચ.”

શેકહેન્ડ માટે તે લંબાયલો હાથ ગોદરેઝે બરાબર નીહાલ્યો. ગોલાખી નખોથી શોભી રહેલો તે કમાનદાર હાથ ખરેખર બહાદુરીનો નમુનોજ હતો. તે લાયકીલયાં સખુનનો વળતો ઉપકાર માનતાં ગોદરેઝે તે દમામદાર ચેહેરો એક સેકન્ડ ટીક્યો એક જોરાવર ખેંચાણ કરતી સુંદરતા ધરાવનારનો તે ચહેરો જોતાંજ ગોદરેઝનાં દીલમાંથી એક ઝનુની અદેખાઇના વીચીત્ર લાગણી પસાર થઇ ગઇ.

આય તરફ શેઠ શીરોઝ એક સાન્ન્યા જરથોસ્તી દાખલ પોતાની કોમનાં આવા એક નમુનેદાર ઉધરતા કાબેલ તખીબને જોતાં મલકાતે ચેહેરે હસ્તા ઉભા હતા.

પણ પેલો દારાં ખેરીશ્તર શું કરેચ ?

તે તો સાવજ જેવો કથા પણ બીજા ખ્યાલ વગર બસ શેદાની તખીયત માટે ચીંતાતુર જ્યાં ઉભેલો ત્યાંજ ઉભો રહ્યો.

ગોદરેઝને એક બેદરકારી ભરી શેકડેડ પછી ડાક્ટર લવજી વોલેશ શેક શીરોઝ ગમ વહ્યો. “મને પહેલો કેલ મારાં એક ગરીબ દદી તરફથી મનેલો હોવાથી અહીં આવતાં મને લેટ થયું હોય તો હું તમારી દરગુજર આહુત્ય-” તેણે બની શકતી નમનતાપથી જણાવ્યું. “વેલ-મને હવે મારું પેશન્ટ દેખાડશો ?”

“ડાક્ટર વોલેશ તમારું પેશન્ટ મારી એક પુરી દીકરી રોદા છે.”

“સો સોરી !”

“જેઠ રાતે અંચીતી ૧૦૪ શીવર થઈ આવી.” હવે તેવણુ ધીમે ધીમે આગલ ચાલવા લાગ્યા. જ્યારે ડાક્ટર લવજી બી તેવણુની પુઠે બેઠે હાથ પછવાડે રાખી તેવણુનું બોલવું સાંભળતો ચાલવા લાગ્યો “એટલી હાથ શીવર મારાં એ એક પુરાં રતનને સાંભલતાંજ મારી છાતી બેસી જાય. તમે મને નજલો ધારશો. પણ ખરું કેહુંય ડાક્ટર વોલેશ આય ધરડી સુઝી આંખોને એ દીકરી સીવાય બીજી ટાઢક કંઈજ નથી. મારું એ એકજ પુરું બચ્યું જોવાનું છે !” તેવણે પહેલીજ નજરે તે જવાન આગલ પોતાનું દીક્ર છુટથી ખાલી કીધું.

જવાન ડાક્ટર લવજી આય બુઝર્ગ માતબર શેઠવાનો આવો ખુલ્લો એકરાર સાંભલતાંજ ખરે દીક્રે ખુશી થયો.

“કેવો ખાલેસ દીક્રનો ઉભરો ? બેઠે કાકા બત્રીજમાં કેવો ફરક !” એકજ નજરમાં તે ચંચલ તબીબે મત બાંધ્યું.

“મેં તમને કહ્યું તેમ તમારું પેશન્ટ મારી દીકરી રોદા છે ! રાતે ૧૦૪ તાપ હતી પણ સવારના તપાસી તારે ૧૦૨

ચયથી. જોકે હમણાં એ છે તો સારીકાની છતાં મને લાગેય કે એને તોનની અગત છે.

પ્રુદા તમારા હાથને જલદી જસ આપે ને કાલે મારી આંખ હસની થાય.” આટલી વાતચીત કરતાં તે લોક ‘રોદા વીલા’ના એક સઉથી શોભપ્રતા ઓરડામાં આગલ આવી અટક્યા.

સુનેરી કરીઓથી લટરી રહેલા એક ઉમદા કારીગીરીના પડદાને ઝટાક મારી ખસેડી શેઠ શ્રીરોઝે પતંગ તરફ આંગળી કીધી. “ડાકટર વોલેશ આય તમારું પેશન્ટ”-ફકન આટલોજ વાક્ય બોલી તેવણ ત્યાંથી પીઠ ફેરવી આવી ગીયા.

—:૦:—

પ્રકરણ ૩ જી.

—:૦:—

રોદા શ્રીરોઝ ખુશરો-બહેરામ !

હા. ખરેખર તે એક વીચીત્ર છોકરી હતી. હાલનેકાળ એકેકે મોહડે વખણાતી સોસાયટીના સ્ટાર તે આપણી એ રોદા હતી. તે મગર છોકરી પોતાની તોરવંતી દીવલન ઢપછપથી દરેક જોનારને છક કરતી. પેટી દશ વરસની બુચીપરથી આજે સત્તર વરસની ‘સ્વીટ એન્જ’માં આવી હતી. સામા ધણીને અપમાન વગરની તેણીની જેવા લાયક મગરની ધણી દીવલસ લાગતી હતી. ઠણકા સાથનું તેણીનું થોડું-વણું થોડું બોલનું સાંભળનારને મધુર લાગતું હતું. તેણીનું તેજદાર તુમાળી મહોડું જોકે કોઇ કોઇજ વાર હસનું અને નમતું છતાં-એ બધું છતાં-શેઠ શ્રીરોઝ ખુશરો-બહેરામની રોદા દરેકનું મન હરી લેતી હતી.

તે બુઝમ શેઠવાની આય એક પુરી દીકરી તે આપની એકલાનીજ નહીં, પણ 'રોદા વીલા'નાં દરેક જણની તેમજ સાથે આખાં શહેરની એક માનીતી પુતળી હતી.

પણ તેણીને પોતાને મનથી તો બસ-ફક્ત ચાર જણ સીવાય બીજા કોઈનેથી જાણે ગરકારવું નહીં. પહેલા શેઠ શીરોઝ, બીજો તેણીનો કઝીન ગોદરેઝ-ત્રીજો તેણીની મશીવાઈ બહેન શારીન ને ચોથું ને વધુ સધુ તેણીને અવારનવાર સોહવરાવનાર દારાં એશખરનર બેરીસ્ટર-એ-લો.

એ ચાર જીવ સીવાય બીજા ધણાખરાઓને તેણી હમેશાં 'ડાન્ટ ફર' ના તોરથી રીસીવ કરતી હતી.

'રોદા-વીલા'ની સુંદર ખારીમાં હવા ખાતાં જ્યારેથી તે આપ-એ-લો છતાં રહેતાં ત્યારે વારંવાર શેઠ શીરોઝ મગફરાઈથી હસતા હતા કે, દીકરા આય સામે દેખાતી જીજીજીજી રેતી-ઓની સંખ્યામાં તારા વખાણનારાઓ એનીજ માફક તપતા બેઠેલા છે. તું હવે કંઈ વીચાર કર. ગમે તો તારો કઝીન ગુડી, ગમે તો આપણો દારાં, નહીં તો પેલો મીનુ કોઈથી તારે ગમે તેને ખુશી કર, ને મને સુખી કર!

ત્યારે તેણી એવા મીઠા તો અવાજે હસી પડીને બોલતી કે, 'પપા ડીયર જેમ પાણીનો એકજ ધોધ એ બધી જીજીજી ને તપતી રેતીઓને કાંઈની કાંઈ ધસડી જાયય તેમ હું મારા એકજ ચોકસ જાતના તોરથી એ લોડને બધાંને દુર કરી નાખશ. તમે શું કામ ગભરાવોય, ગુડીયો નહીં, દારાંયો નહીં, મીનુયો નહીં કોઈ કોઈ નહીં; જ્યારે વખત આવશે ત્યારે હુંજ મારે હાથે મારો સંસારનો સાથી શોધી લેવશ.

હા! એની આપણી રોદા ખુશરો બહેરામ હતી !

આજે શેઠ શ્રીરોએ ડોક્ટર લવજીને ખતાવેલા તે સુંદર ઔરડામાં એક છત્ર પતંગપર સહેજ અટ્ટેરીને રોદા પોતાની રાખેતાની દમાખી હપે બેઠેલી હતી, તેણીની મચરનેસ ખીલીય હંટ તેણીના કરારને માટે તે રૂપેરી કપાલગરના વીખરાયલા ખાસો નરમ હાથે પસવારની ઉભી હતી, જ્યારે થોડેક છેટે શીરીન એક સોફાપર વાંચતી બેઠી હતી.

કેવું નમુનેદાર ચીત્ર !

ડોક્ટર લવજી વોલેસ, બે પળ ચક્રીત થતો જાણે ઉંચર પરજ ચીટકી ગયો. તે મક્કમ મનનો બહાદુર જવાન આજે તદ્દન હારી ખાઇ ગયો હતો. તેણે બેવાર આંખ ચોળી પણ નહીં, હવે તેણે માન્યું કે તે જે ચીત્ર જોતો હતો તે જીવતું જાગતું જ હતું. તે તદ્દન ગુંચવાઇ ગયો. તેનો ચાલતો દમનો થોડો તેને કાને હવે ખુલ્લો સંભળાવા લાગ્યો.

તેને બે પળ લાગ્યું કે કદી નહીં અનુભવેલી આય જંજીરમાંથી છુટવા તેને એકદમ આ મકાન છોડી જવું. હજુર તો તે ચીટકી ગયલા પગો મક્કમનાથી પાછળ હઠાવે તેટલાં તેજ જુલજુલી અવાજ તેને કાને પડ્યો.

“અંદર આવોજી” તેણીએ હસીને ડોકી નમાવી. “શીરીન જરા ડોક્ટર વોલેસને માટે ખુરસી આગળ કરો.”

આહા ! આય અવાજ કાને પડતાંજ તે જવાનને શુદ્ધી આવી. હવેજ તેને યાદ આવ્યું કે તે અહીં એવાં એક મેડ-નેસમાં ગુજળાવાનો નહીં પણ એક ડોક્ટર તરીકેની ફરજ બજાવવા આવ્યો હતો. એકેકે ઝટાકે તે સાવધ થયો અને

ખીજીજી પળે મનપર કાણુ રાખી કંઈક માનભયે હસતે ચહેરે
અંદર ગયો.

શીરીને આગળ કાઢેલી ખુરસી માટે તેણે તે બાંધને એક
ઉપકારનું ડોકું નમાવ્યું અને જોષતા ટેકાથી તે તે ખુરસીપર
ગોઠવાયો.

“ડોક્ટર વોલેસ, મીસ રૌદા ગઇ રાતના શીવરથી હેરાન
છે,” તેના ગોઠવાવા સાથેજ મીસીસ હંટ નજદીક આવી
પોતાની શેઠાણીની હકીકત રજુ કરવા માંડી. ગઇ રાતે અંચીતી
શીવર ધણી વધી પડી હતી પણ—

“છટ-છટ-મીસીસ હંટ તમે ખસી જાઓ. હુંજ મારી
હકીકત ડોક્ટર વોલેસને વધારે સારી રીતે સમજાવી શકશ”
તેણીએ પોતાની હંમેશની દુમામી ઢપે તે રાંક મવરનેસને
એકદમ દબરાવી કહાડી અને એ હુકમ થતાંજ તે ચુપકીદીમાં
એકવાર પાછી તે સુંદર બાલો પસવારતી પછવાડે જઇ ઉભી.

તે ગુસ્સાગાજ ચહેરે-તેણીના હસવા કરતાં ડોક્ટર
વોલેસને વધારે ખુશ્મુરત લાગ્યો.

“ડોક્ટર વોલેસ, હું ધારૂં કે હું સીક તો કહેવાઉંજ
નહીં પણ તેમ મને હંમેશના જેવું ખુશખી કંઈ લાગતું નથી.
હી-હી-હી-હી-”મીસીસ હંટના ખસી જવા પછી તેણી પોતેજ
હસ્તે ચહેરે તે જવાન તથા જને પોતાની હકીકત સંભળાવવા લાગી.
કેવો તફાવત !

મોતી જેવા દાંત દેખાડી હસવું ! એ તો રૌદા માટે
ધણું-ધણુંજ વીચીત્ર હતું. ગમે તેવું થઇ જતું તો તેણી
ધસીને મોહકું મલકાવતી નહીં તો આજની તેણીની આવી

હદ સુધીની ચાલથી શીરીન તેમજ મીસીસ હન્ટ હેરત રહ્યાં !
ગમે તેવા જવાન સાથે તેણી કદીખી ખુશીથી હસતે ચહેરે
વાત કરવાની છુટ લેતી નહોતે અને આજે આય કદી નહોતે જોયલા
એક ત્રાહેત જવાન સાથે ફક્ત પાંચજ મીનીટની પીછાણમાં
તેણીની આવી છુટથી તે જેઉ નારો ધણી અજબ થઈ ! !

“હમણાંની ફેરવાયલી રૂતુથી હોય કે નહીં તો પુલોના
જોશદાર સોડમથી કદાચ મારી તખીયતપર અસર થઈ હોય-
તેથી નહીં તો એવીજ કંઈ નજીવી આખદથી ગઈ કાલની જરા
મારી તખીયત બગડી આવીય-કેમ તમુને શું લાગેય, ડાકટર
વોલેસ !” તેણીએ પોતાની આંખો તે જવાનપર ટાંકી ખુદલો
જવાન માંગ્યો.

જેમ રોદા આજે અસાધારણ ચાલ ચલાવતી તેમ ડાકટર
લવજ પોતેથી આજે સાધારણ રીતીથી ઉઘટો બની ગયો હતો.
આજ સુધી તે પોતાનાં બુલંદ ધંધા સીવાય બીજી કોઈથી
આખદમાં પોતાનું મન રોકવા માંગતો નહોતો. તેની પોતાની
રીતભાત અને ઠરસાથી ધણી સુંદર છોકરીઓ તેની આસપાસ
ભ્રમતી હતી. પણ લવજને મનથી બધું સરખું. ધરડી જીલુખાઈ
સાથેથી તે તેજ રીતે વાત કરશે ને ચાર કલાક જીવ પટકી
ડરેસ સજી ડાકટર લવજ વોલેસનાં દવાખાનામાં આવતી
પાઉડર પડતી તેહમી, મનીનેથી તે તેવીજ રીતે કાસલ કહાડતો !
જેટલો ધીકકાર આજ જવાન તખીયતને વ્યાજખાઉ મારવાડી-
ઓનો હતો તેથી ચારગણો તુચ્છકાર તેની આસપાસ માખની
કાની ભ્રમતી કેટલીક સમજીમાં ખપતી કમસમજ અધીરી
માતાઓ તરફ તે બતાવતો !

ગમે તેવી કુદરતી ખુશસુરતીઓથી તે વખાણી જુદી જતો. બસ સ્ત્રી જાતીપર પોતાની કીમતી જાહેરીતો બેમુલ્ય વખત તે બીજકુલ ખોવા માગતોજ નહી. પ્યારના નામપર તે અત્યાર સુધીમાં પુરતી રમુજ અને ચેષ્ટા કરી ચુક્યો હતો. ઘણાકોને એ લાગણી માટે તે હીચકારા અને બાયજાની ઉપમા આપી ચુક્યો હતો.

પણ આજનો યદચાયતો દંત્ર તો જુઓ! નાકે જીભ લગાડતો લવજી વોલેસનો જરા ચીતાર તો લેઓ !

લગભગ દસ મીનીટ થઇ શેઠ ફીરોઝ તેને તેનું સુંદર પેશન્ટ દેખાડી ગયા હતા, પણ અત્યારવેર તે જવાને ચુપકાદી સીવાય કંઈથી બચાવ્યું હતું નહીં. બન્નેકે બરાબર બોલ્યે તો તે બાપડો કંઈ કરી શકતોજ નહીં.

રોદાએ પુછેલા તે ખુદલા સવાલનો જવાબ આપવા તેણે એક જીવતોડ કાશેષ કીધી. તેણે પોતાનાં મનપર હવે પુરતો કાણુ મેળવ્યો હતો. પોતાની બેઠકપર તે હવે જરા ટટાર થયો !

“જાનુ રોદા મને તમારી નાડ જોવાની રમ છે.” તે પેહેલવેહેલો સાહદ કહાડતાં ઉભો થયો અને બીજીજ પળે મુઝે પણ હસ્તે મહોડે તે તાપથી ગરમ થયેલો ગોલાબી હાથ તેના મજબુત હાથમાં મુકવામાં આવ્યો.

“હું તમારા સીકનેસને વરે જરાકથી અજાબ નથી થતો” તેણે તે હાથ પાંચ મીનીટની તપાસ પછી માનથી પાછો મુકતાં કહ્યું, “જાનુ રોદા જે બનતું જોઈએ તેજ બન્યુંય. ફવા નાંજો કે ‘રોદા-તીલા’માં ખુદાની મહેરથી હજુ સુધી કોઈ સીકનેસ લાગુ નથી પડી !”

“ડાક્ટર વોલેસ એ તમે શાપરથી બોલોય”
મહેરબાની કરી અને બરાબર સમજાવે !”-તેણીએ અધી
અમ્યથી અર્ધા હસવા સાથે પુછ્યું. “અમારું ‘વીલા-રોદા’
એક બહુજ સુખવાસી મથક છે !”

“હું તે બીલીવ નથી કરતો !” તેણે પુરતાં માન સાથે
સ્વતંત્ર વીચારે ડોકું ધુણાવ્યું. રોદા તે વીચીત્ર ટેકદાર
જવાનને એકઠી ટગરે જોતી હતી. ધાધનીથી દરકાર નહોતો
રાખતી તેણીની હંમેશની મગરૂર આંખો આજે આય અંજળા
ચહેરાપરથી ખીસ્તાં ખીસ્તી નહોતી.

આહ ! કુદરતી તે છોકરાનું મહોકું જોતાં આય છોકરીથી
હસાઈ હસાઈ જવાતું હતું.

“તેણીએ કાથે કરી તેને એક પાછો સવાલ કીધો”
“ડાક્ટર વોલેસ તમે મને ખુલાસાથી નહિ સમજાવો કે કીધાં
કારણથી તમે ‘રોદા-વીલા’ને ‘અનહેલ્ધી’ ધારોય ?” આ
સવાલ કરતી વખતે રોદાની નજર અંચીતી, લવજની પીઠેના
સોફાપર બેઠેલી શીરીનપર પડી. તે ચંચળ છોકરીએ જોઈ
લીધું કે શીરીનના હાથમાં પકડેલું તે ચોપડીનું ઠીકું નામનુંજ
હતું. અવારનવાર તેણી તે નવા જવાનને પીઠેથી નીહાળતી
રોદાની નજરથી પકડાઈ આવતી હતી !

“રોદા-વીલા’ને અનહેલ્ધી કહેવાનું મારું મુખ્ય કારણ
તે એની દક્ષીણે આવેલો પડત કુવો છે. હું એક વખત
‘રોદા-વીલા’નાં સુંદર બાગમાં ફરી જવાને નસીબવાન બનેલો.
તે વખતે મેં તે કુવો બારીકીથી જોયલો ને તેજ વખતે મેં
મારા ફેડસે આગળ તે પાર વગરના પડત કુવા સામે સખત
વાંધે લીધેલો તેનાં પાણી તદ્દન સ્થીર ને બધી લીલ ચહડી
ગયલી-તદ્દન ગલીય છે !

“નહીં ડાક્ટર વોલેસ, તમારી જીવ છે. ‘સેદા-વીલા’ નાં વીશાળ બગીચાને એજ કુતો રોજ પાણી પુરું પાડે. ‘સેદા-વીલા’ કંઈ મારાં નામથી આજે નથી બંધાયો. એ તો આજે એંસી વરસ થયાં એ કુતો સાથે જીવતો આવ્યો. પહેલાં જ્યારે એ મારાં બપોળનાં નામથી ‘મેહર-મહાલ’ તરીકે ઓળખાતો તો ત્યારનો એ કુતો એજ હાલનો ચાલુ છે. એ અમારા વડવાઓનો માનીતો હતો ને આજેયી એ અમારી એક અસલી મગરૂરી છે” તેણી અજબ ખુલ્લે મને હસી હસી વાત કરતી હતી.

અલગત મીસીસ હંટ આવ તુમાખી સેદાણીની આવી તદન બદલાઈ ગયલી ઢપથી એ ઘડી દાંતમાં આંગળું ધાલી ડાચું વકાસી મુંગે મોહડે જોયા કરતી હતી.

બાનુ રોડ બેઅદબી માફ કરજો પણ એ જાતની તમારી અબીમાની સાથે હું મળતો થઈ શકતો નથી. તે જવાને સહેજ મુઠમાં હસતાં જવાજ વાળ્યો.

બસ તોય કુટવાની આશાથી મીસીસ હંટ શીકડી થઈ જતાં સેદાણીનો ચેહેરો ટીક્યો. આવી જાતનો તડ ને ફડ જવાજ આપવાની આ દમામદાર છોકરી આગળ કાઠખી પારકાની શક્તી નહીં હતી છતાં આ જવાને મીસીસ હંટના બોલોમાં બોલ્યે તો જખગે ભાંગડો વાડી દીધો હતો! તેણીએ ફીકરથી તે ચેહેરો તપાસ્યો પણ આજે તેપર એક તલ્લભારની ચુસ્સો હતો નહીં બલકે તોરથી સ્વતંત્ર વીચાર દરશાવતા તે જવાન ગમ તેણી કંઈક મલકાતે મોહડે જોતી હતી.

“તખીયતનાં ભલાં ખાતર મને ખુલ્લી રીતે કહેવું પડે. કે એવાં પાણી આસપાસનાંઓને ધણાં નુકસાનકારક છે” તે

હજીર પોતાના મતને વળગી રહેતાં બોલ્યો. હું ઇચ્છું કે કાઢી રીતે 'રોદા-વીલા'માંથી એ કુવો દુર થાય.

“પણ ડાક્ટર વોલેસ મને એ નહીં સમજાવ્યું કે જો એમજ હતું તો અમારા વડવાઓએ એને એક નુકસાનકારક ચીજ કાંઈ નહીં ગણી !”

“તેનું કારણ એ છે—એક માનીતી ચીજની અગવડ આપણને કદાચજ લાગે. જેમ બાનુ રોદા પોતાની વારંવારની સીકનેસ છતાં તે કુવાને મગરૂરી ગણે તો દાલ તે લોકને જોઈએ.”

આ ખુદ્દા જવાબ પછી હવે તે છોકરીએ વધુ તકરાર માંડી વાળી. “વેલ, પણ પપા આગળ તમે તમારું એ મત કહ્યું કે ? તેવણી મારાજ જેટલા તમારા આ વીચારપર અજબ થશે.” તેણી ખડખડ હસી પડી.

“તેવણ મારા વીચારપર હસે તો રમુજ મેળવે, પણ મને જે વાજબી લાગે તે મારે જણાવવું જોઈએ. બાનુ રોદા—તમારી હમણાની નાની જેવી માંદગી પણ એજ કારણને ઝીલારી છે, એમ ખાત્રી રાખજો. ‘રોદા-વીલા’ એ ન્યુસંસ છતાંની અત્યાર સુધી સુખવાસી રહ્યોય તેનું એજ કારણ કે આખી દક્ષીણ બાબુ તમે લોકે વપરાસ વગરની રાખેલી છે, ખરુંની ?”

હા, તે ખરું છે દક્ષીણ બાબુએ ફક્ત એક ગોદાઉન સીવાય બીજું કંઈ નથી !”

“બહુ સાચું !” એટલું બોલતાં તે જવાન હવે ઉભો થયો. રોદાનો મખમલી હાથ એકવાર પાછો શેકહેડ માટે તેણે હાથમાં લીધો. શીરીન અને ગ્રીસીસ હાંટને વાંકા વળી પુરતાં નમન પછી તે ત્યાંથી વીદાય થયો.

પ્રકરણ ૪ થું.

—:૦:—

તરેહવાર વેલાઓથી શોભી રહેલી રોદા-નીલાની તે લાંબી ચોલ વટાવતો ડાકટર લવજી આખરે તે ગંભીર લાય-
બ્રેરી આગળ આવી પુગ્યો. તેણે ધીરેથી તે સ્પ્રીંગનું આરણ્ય
ખુલ્લું.

હા!-ધાર્યા પ્રમાણે સામેજ મોટી ડેસ્કની નજદીક એક
પોખાલ મખમલી આરામ ખુરસીપર શેઠ ફીરોઝ ખુશરો
બહેરામ બીરાજેલા હતા. જાણે તેનીજ વાટ જોતા હોય તેમ
અદીને દાખલ થયેલો જોતાંજ તેવણ તડા થયા.

“આવો ડાકટર વોલેસ-એસો” તેવણે તુરત એક નજ-
દીકની ખુરસી બતાવી, “કેમ, મારી રોદાની કેવી ખબર?”
તેવણે આતુરતાથી પહેલો સવાલ કાઢ્યો.

“જાનુ રોદાને સાધારણ ફીવર સીવાય બીજું વધારે કંઈ
નથી, ને તેથી હવે તદ્દન ઉતરવાપર આવીય. બીજા એકુંબે
દહાડામાં તો એવણ તદ્દનજ ટટાર થઈ જશે. ધમરાવા જેવું
કંઈ નથી.” તેણે ધીરે રહી મોહકું નુકી આગળ ચલાવ્યું
“પણ મને તમારું એક ચીજપર ધ્યાન ખેંચવાની રજા માગવીય!”

“પુછો, બેલાશક જેથી પુછવું હોય તે પુછો. ડાકટર
વોલેસ, હું માગી લઉંચ કે મારી રોદાની તબીબત ખાતર
તમારે કંઈથી ચીજ મનમાં નહીં રાખવી. મહોડામાં વગોડ્યા
કરવા કરતાં જે માણસ ખુલ્લું બોલે તે મને ઘણું ગમેચ.”

“મેં જાનુ રોદાને મારી અટકળ કહી દીધીય ને તમુનેથી
તે કહી દેવાની મારી ફરજ વીચારુંચ કે ‘રોદા-વીજા’ની

દક્ષીણ આવેલો પેલો તમારો પડત પાર વગરનો કુવો ઘણો નુકસાનકારક છે !”

“હા-હા-હા-” તે જવાન તરફથી શુંબી પુછાશે તેની અધીરાઇમાં આય તેનું બોલવું સાંભળતાં તે બુઝરગ પ્રકર્ય મોટેથી હસી પડ્યા.

“નુકસાનકારક ?-તમારી બુલ છે. મને એ કુવા માટે માન છે.” ને ખરેખર તેવણુ તે અસલી કુવા માટે વારંવાર પોતાના સરકત્તમાં મગરૂરી લેતા હતા.

“મારા વીચાર પ્રમાણે એ કુવો ‘રોદા-વીલા’ માટે ખરેખર એક ન્યુસંસ છે !” તે ભાર મુંકી બોલ્યો. “ખુદ્દાં દીલથી બોલી દેવા માટે માફ કરજો પણુ જો હવે પછી ‘રોદા-વીલા’માં કંઈ સીરીયસ સીકનેસ લાગુ પડશે તો હું બીજાકુલ અજબ થવશ નહીં.”

“ઓહોહો ! માઇ યંગ ફ્રેંડ, એટલું બધું ?” તેવણુ ફરીથી ખુદ્દું હસવું હસી પડ્યા. “ડાકટર વોલેસ તમારા ખુદ્દા એકરારપર હું ઘણો ખુશી છઉં, પણુ વાઈ મને કહેશે કે તમે મારી જગે હોવ તો એ કુવાનો શું રસ્તો કરો ?”

“હું ? સાહેબ હું એને તદનજ ગળાવી કહડાઉં કે નહીં તો એને પુરાવીજ દેઉં ! !”

“વેલ સેઇડ ડીયર ચેપ ! !”-તેવણુ હવે ખુબ હસતાં તે જવાનની પીઠ ઠોકી કહાદી “તમે ઘણાજ સહેલો ને સુતરો રસતો બતાવ્યો !”

“વાઈ ડાકટર વોલેસ,” એ પળમાં તેવણુ તદન ગંભીર થઇ બોલ્યા, હું એ તમારી સુચનાપર જોઇવું ધ્યાન પુગાડશ,

પણ તેટલાં મહેરબાની કરીને 'રોદા-વીલા'માં રોજ એકેકે ફેરો મારી રોદાની તબીયત તપાસતા રહેશે તો હું મારાં એ એક પુરાં બચ્ચાં માટે તમારો ધણો હેશાનમંદ થઈશ.

“મહેરબાની કરી એમ ના બોલો. બાનુ રોદાની તબીયત પર દેખરેખ રાખવામાં હું મોટું માન સમજશ !”

ડાક્ટર વોલેસ એક બીજીથી મહેરબાની મને તમારી પાસે માંગવીય. અમારા ફેમીલી ડાક્ટર પીટરસન હમણાં બહાર-ગામ રોઠાયલા છે વાસને હું તમુને રીકવેસ્ટ કરૂંય કે તેવણની ગેરહાજરીમાં અમારા ફેમીલી ડાક્ટર તરીકે તમેજ ગોઠવણ કરવી ”

“જેવી તમે મહંરબાનની મરજી. હવે હું રાત લેઉછ.”
“બાનુ રોદાની તબીયત વડે હું મારેથી બનતું કરશ !” એટલું જણાવી તેણે પુરતાં માનથી તે બુઝર્ગ શેઠવાને શેકહેન્ડ માટે હાથ આપ્યો. જે પછી તે ત્યાંથી વીદાય થયો.

—:૦:—

પ્રકરણ ૫ મું.

—:૦:—

ડાક્ટર લવજી વોલેસ-આગકાલ એક પ્રેખ્યાત થઈ પડેલું નામ હતું.

નાનપણમાંજ માતૃપીતાનું છત્ર ખોધ બેઠેલા લવજીને તેની વડી બેહેન આલાંમાય અને બંધેરી મીંઝ જમશેદ વેલા-તીએ ઉધાર્યો હતો. જોકે કશી પણ ઝાઝી દેખરેખ નહીં છતાં નાતો ચંચળ લવજી અસલથીજ અબ્યાસ પાછળ જાતી મહેનતથી વધ્યો જતો ને આખરે આજે બે વરસ થયાં એક ફતેહમંદ ડાક્ટર તરીકે સારી મુંબઈ તેણે ગળતી મુકી હતી.

બહોળા પ્રેક્ટીસ છતાં તે પોતાને એક ઉંડાં કરજમાં મયત્રો સમજતો હતો અને બંધેરીના પોતા પાછળ ખરચાયલા પૈસા પુરેપુરા ભરી આપવામાં તે પોતાનું સ્વમાન સમજતો હતો. આવી પ્રખ્યાતી છતાં સાધારણ રીતે જોતાં તે એક તદ્દન સાદો અને મગફળાના એક કતરા વગરનો દયાળુ ચેહેરાનો ટેકદાર ગ્રહસ્થ હતો. ટ્રાંટરોડની એક બેઠી બંગલીનો પહેલો માળ મીઠા જમશેદ વેલાતી આલાંમાય અને તેવણની નાની છુચી સહેજ સાથે ડાકટર લવજીને ઘણા પુરતો થઈ પડતો, જ્યારે નીચેનો આખો ખંડ લવજીના એક પ્રાઇવેટ ઓરડા સાથે દવાખાના માટે રાખ્યો હતો.

આજેથી લવજી નીચેના પોતાના પ્રાઇવેટ રૂમમાં એક સોફાપર અરડાતાં મોટી આળસ ખાતો કંઈ મડમડતો હતો.

“ગુડ-ગોડ !” તે એક જંગલી જેવી બરાડ મારી ઉઠ્યો. કંઈ નહીં સમજ પડે એવી રીતે તે લાંબી ફૂંકાંચ મારતો, એમથી તેમ તે ઓરડામાં ચાલવા લાગ્યો.

ક્યાંથી યાદ હોય !-વીચારમાં કચડાઈ જતાં મમજને ક્યાંથી ધ્યાન હોય !

તે પોતે ‘રોદા-વીલા’માંથી ક્યારે બહાર પડ્યો, કીએ રસ્તે પોતે હંકરાવી લાવ્યો, ક્યારેકનો તે દવાખાનામાં બાવીન ગોઠવાયો, ખોટી થયલાં ધરાકોને શું શું ચીત્રી આપ્યું ? ને ક્યારેકનો તે સોફાપર અરડાયત્રો વીચારમાં ગુંગળાતો હતો તે બધાનું તેને બીલકુલ ધ્યાન હતું નહીં.

લગભગ બે કલાકના મોટા અરસામાં તેનું મગજ કાંઈ હમરો ને લખખો જતના જોરાવર વીચારોથી ચરી જતું હતું.

તેણે પાછી એક મોટી આળસ ખાધી ને ધમ કરતો પાછો સોફાપર પડ્યો.

“ત્રાષકદસ ! વોટ નોનસન્સ ! !-એવા સુંદર ચહેરાઓ તો દુન્યામાં ઘણાળી પડ્યાછ; તેની મને શાની દરકાર કરવાની? મને ખુબસુરતી સાથ લાગેવળગેય શું કે આય જાતની નવાળાઈ હું દેખાહું? એક ડાકટર તરીકે મને વધારે મક્કમ મનનું માણસ થવું પડશે-હા થવુંજ જોઈએ !-તે હું થવશજ !” તેણે જોરથી પોતાની મુઠી ઠોકીને ધસી આવતા સેંકડો વીચારો ખંખેરી નાખવા પોતાનું ઉઘાડું રોનકદાર માથું જોરથી ધુણાવ્યું.

તે ઝપાટામાં ઉઠ્યો અને ટેબલપરથી એક વાંચવાની ચોપડી લઇ પાછો પડી વાંચવા મંડ્યો.

પણ નહીં!

બસ તેનું તેજ ! તે ચોપડીના ઝીણા ટાઇપમાંથી જે તેની આંખમાં રમી રહેલો તોરવંતો ચહેરો તેની પોતાની સામે ધારી ધારીને જોતો અને હસતો તેને દેખાતો!

લવજ ! બહાદુર જવાન ! તારી કોશિષ ફાકટ છે. દીક્ષમાં રજેરગથી પેસી ચુકેલું ઝેર ખેંચી કહાડવાનો તારો ફાંકો વ્યર્થ છે. તારી ધરફડી ઘેલી છે. ધસી આવતા દર્વાના મોગ્નઓ કાણથી અટક્યાય કે તું તેનાં ફાંફાં મારેય ?

પાંચ મીનીટ ! દસ મીનીટ ! !

તેણે તે ચોપડી જોરથી બોંયપર પટકી ! ! !

“હેવ છટ !” તે ગુસ્સાથી લાલ થયેલો ઉઠી પાસેની ખારી બહારના દેખાવમાં મન રોકવા લાગ્યો. “મને એ ક્યું મેડનેસ લાગુ પડ્યુંય. એક લખખોપતી શેઠયાની એક પુરી

દીકરી, હા ! હા ! હા ! તે કઠોર સાહદે હસ્યો “ને હું ! હું !
એક કોમન મેડીકલ મેન !” એક ઉંડો નીસાસો તેનાં મોહડાં
બહાર નીકળી પડ્યો.

“ખુદા કોઇ દહાડે કદાચ એવોખી આપશે કે હું એ
લોકની પંકતીપર આવી ઉભો રહેવશ. પણ હાલ ? હાલને
કાળ તો એ છોકરીના એકજ તુચ્છકારથી હું કાંદનો કાંદ
ઉડી જાઉં !” તે દલગીરીભર્યા વીચારની ગમગીનીમાં પાંચ
આખી મીનીટ ખીછ પસાર થઇ ગઇ.

“ત્રેશયસ હેવન ! મને આય શું થયું ?” તે એક દુઃખ
ભરી રીતે બોલી ઉઠ્યો. અને તેની અળયખી તદ્દન વાજખી
હતી; કારણ કદી નહીં વડી રાખેલાં બે આંસુઓ તેની હમેશની
કેરડી આંખોમાંથી આજે બેઘડક ગળડી પડ્યાં હતાં ! તેણે
પોતાનો ચેહરો બેઉ હાથોમાં ઢાંકી દીધો.

“શું હવે હું કંઈખી કરી નહીંજ શકશ?...નહીં...નહીં.”
તે હવે પગ અફાલી જોરથી પાછો ચાલવા લાગ્યો. “હું
મારામાં એવી નબળાઈ ખમી શકવાનો નથી. મારા દીકરામાં
જેખી કંઈ નવું જંગ ઉભું થયું તેને કદીએ જા !...ત્રવજ
તારેથી કદી-કદી હારનાર નથી !” તેણે પાછી તે બોંધપર
પટકાઇ પડેલાં ચોપડી ઉંચકી પખોડી, સરખી કરીને એકવાર
પાછો ફરાગત પડી તે વાંચવા મંડ્યો.

લાગટ દસેક મીનીટ તેણે ‘વાંચ્યું’ના સધારા સાથે પાનાં
ફેરવ્યા કાંધાં, પણ જ્યાં એક મધુર ચહેરો પુઠે લાગેલો ત્યાં
તે કુચ્છા જેવાં વાંચનપર ક્યાંથી ધ્યાન લાગે ? તેણે ફરીફરીથી
તેના તેજ પાનાં વાંચ્યાં, પણ આય તેની અકડવકડ જોતી

જાણે તેજ ગોલાખી છોકરી સામે ઠાથી હસતી ઉભી હોય તેમ તેને લાગ્યું !!

“અસ-અસ !” હું મારી જીંદગીમાં દરેક નળનાં મનનાં માણસને ધીકકારતો તોપણ હવે મને પોતાને ધીકકારવાની મારી વારી આવીય. હું મારી મરજી મુજબ નહીં વર્તું તો આજ સુધી મને પોતાને મક્કમ વીચારનો સમજવામાં હું ફાકટ ખાંડ ખાતો હતો ! હા, આખરે ત્યારે હુંબી એક આનુના હાથ પર હારી ગયો. કેવો દુખલયો ખ્યાલ !

તેણે તે આખો દહાડો ને રાત અસ તેજ તેજ ને તેજ વીચારોમાં બેચેનીથી પુરી કાધી.

હવે બીજો દહાડો શેઠ શીરોઝની મરજી માફક તેજ છટકામાં પાછું જવું કે, સદાનું ત્યજવાથી હાથ ઉઠાવવું—એ બે વીચારોથી તેનું મગજ ફરી આવ્યું.

પણ આખેરનો ઠરાવ શું !

ગમે તેવા ડાહ્યા ડાહ્યા વીચારો છતાં ડાકટર લવજ એકજ ઠરાવપર આવ્યો કે, ‘જવું ખરુંજ !’ ને—

એકવાર તે મધુર ચેહેરો પાછો નીહાળવાની ખરોજ ! નસીબા ! તારી એજમતી કરામતી શક્તી સામે લામણજ માનવી તે કયાં સુધી ટકી શકે ? કાળા માથાનો માનવી સરજતને કાણુમાં રાખવાની ચાહે તેવી તુમાખી કાંય નહીં રાખે પણ સરજતના લેખ આગળ લવજ જેવા બહાદુર જીવો. તમારો ચારો શું ?

પ્રકરણ ૬ કું.

—:૦:—

ગંગવર 'રોદા-વીલા' ના દરેક હસ્સાદાર ઓરડાઓમાં તે બ્રાંડ વીલાનો ગંગવર 'હોલ' પુર ભપકાથી શોભી રહ્યો હતો ! ઉમદા આર્ટીશિયલ શણગારથી તે હોલ દીપી રહ્યો હતો. બરાબર બોલ્યે તે 'રોદા-વીલા' ની બધી ખુબી એ હોલમાં જ સમાઈ ગયલી હતી. તેમાં થતી પાર્ટીઓ સાધારણ રીતે 'બ્લુ હોલ'ની પાર્ટી તરીકે ઓળખાતી હતી. એ નામ તેને બરાબર બંધ બેસતું હતું. કારણ તે હોલની દરેક નાની મોટી ચીજે બ્લુ રંગમાં જ દીપી નીકળી હતી. દરેક સોફાઓ, ખુરસીઓને બ્લુ સેડીનનાં કવરો આપી દીધાં હતાં. કરડનો, લેસો, બુમરો, એન્ડ્રીમેકેસરો દરેકે દરેક ચીજ તે હોલમાં બ્લુ રંગમાં જ નજરે પડતી હતી !

આજે 'રોદા-વીલા'ની માનીતી પુતલી રોદાએ બે દહાંડ પોતાનો પલંગ છોડી 'બ્લુ હોલ'માં આરામ લીધો. નજદીકમાં જ દારાં બેસીને કંઈ ટાહેલાં ચલાવી તે છોકરીનું મન વેરવાનો સધ્યારો લેતો હતો. એક નાકે શીરીન કંઈ ફેન્સી વર્ક ગ્રંથતી બેઠી હતી. ત્યારે તેના સુંદર સપસપ ચાલતા હાથોપર કુરબાન થતો ગોદરેઝ પાસે ઉભો ઉભો કંઈ કંઈ શબ્દો ધીમે ધીમે તેણીના કાનમાં નાખ્યો જતો હતો. ત્યારે શેઠ શીરોઝ પંખો ખાતા પડી આ ચાર જુવાન જીવોના મનના વીચારો ચાંચતા મુછમાં હસ્યા જતા હતા.

દરેક જણ પોતપોતાના કામમાં મશગુલ હતું તેટલાં ગોદરેઝ અચીતો પુકારી ઉઠ્યો.

“ઓહ લેઓ ! વળી પેલો લવજી વોલેસ પાછો આવ્યો. કાકાજી ‘રોદા-વીલા’માં ઘડી ઘડી ઢંકેલા ખાવાનું એને શું કામ છે?”

રોદાના જોરા ચહેરા પર ગુસ્સાનો ચચરાટ ચઢી આવ્યો. તેણીએ બે પલ લાલ થયેલે મોહડે આપ તુમાખી જવાનને ડીક્યો, ને હજી તો કંઈખી બોલી દે તેની અગાઉ શેઠ શીરોઝ બોલી પડ્યા.

“શટ અપ ગુડી ! મેં એને કહી મુક્યુંય કે રોજ ‘રોદા-વીલા’માં એકેકો ફેરો મારી જરા રોદાની ખખર લેતા રહેવું !”

“પણ રોદાને હવે શું છે જો એને નાહક તરદી આપવી !” તે જવાન સામે થયો.

“ને-શીરોઝશાહ, રોદા પોતેખી કહેય કે હવે એ તદન સારી કાની છે !” હયાં દારાંએ જલ્દી જતે જીગરે ગોદરેઝને ટેકો આપ્યો.

“કંઈ શીકર નહીં, જેખી હોય તે. હું એને રોજ આવવા કહી ચુક્યોય-તમે લોકે મારી વચમાં જરાકખી પડવું નહીં.” શેઠ શીરોઝે તે બેઉ જવાનને ખખડાવી કહાડ્યા ને હજી તો કંઈખી વધુ જવાબ તેઓ કરે તે અગાઉ તો ડાકટર લવજી વોલેસ હસ્તે મધુર ચહેરે સહિની સામે આવી ઊભો.

શેઠ શીરોઝે બધી મમતાથી તેને પહેલી શેકહેન્ડ કીધી. જે પછી તરતજ તેની ચગોર આંખો તે ચારે દીવાલની આબુ-આબુ એક ચોકસ ચહેરા માટે વીજળી વેગે ફરી વળી.

આહ !-આખરે નજર એક થાં ખરી ! તેજ મધુર ચહેરાએ હસ્તે મુખડે તેને નમન કીધું.

ગોદરેજે લગાર ભપકામાંજ શેકહેન્ડ કીધી પણ દારાં-તે

ના પાટલુનના ગજવામાં હાથ ખોસી બારી બહાર જોતાંજ હુડા વીચારમાં ઉભો રહ્યો. જે તેની ચાલ શેઠ શીરોઝને જરા થઈને ગમી નહીં.

ડાક્ટર લવજી હવે મકકમ પગલે રોદા તરફ ગયો, તે વીચીત્ર આંખોમાંથી જાણે વાંચી ચુકી હોય તેમ રોદાએ પોતાનો હાથ તરતજ તે જવાન તખીય ગમ ધર્યો. હા ! નાડ તપાસવાની તે એ પળો ઘણી જલદી પસાર થઈ ગઈ.

“તદન બરાબર !” પુરતા માનથી તે હાથ છોડતાં હસી લવજી બોલ્યો—કે જેના જવાબમાં રોદાએ એક ધીમું ‘થેંક યુ’ કીધું.

“મને જોઈને ઘણી ખુશાલી લાગેય કે આનુ રોદાની તખીયત તદન સુધરી ગઈય.” તે હવે શેઠ શીરોઝ તરફ ફરી બોલ્યો. આય વખત તેની નજર અંચીતી સુંદર શીરીન ગમ ફરી. આય કુદરતની કારીગીરીને એક પલ તેણે ખરે મને વખાણી પણુ જ્યાં રોદાનો એજમતી ચહેરો તેનું આખું મગજ રોકી મેઠેલો ત્યાં શીરીનનો વીચાર એક પલથી વધુ વખત તેનું મગજ કેમ રોકી શકે ?

“મારી રોદાની સુધરી ગયલી તખીયતને વડે હું તમારો એકલાનોજ આભારી છું” શેઠ શીરોઝે હસ્તે મહોડે જણાવ્યું અને ‘પપા કહેય તે ખરું છે,’ કરી રોદાએ બાપને ટેકો આપ્યો.

આ સાંભળી તે પેલા એ ચીંગા જીવાન્યાઓ બારી બહાર જોતાં ઉભેલા ખરે મને કચવાયા ! !

“શીરોઝશાહ એને ઘણો તડપર ચહડાવેય. આય છોકરી-ઓનાં દેખતાં એટલી બધી છુટ એવણે એની સાથે લેવી નહીં જોઈએ.” દારાંએ ગમગીન ગુસ્સાથી મત આપ્યું—

“હા-પછી ખરડ્યા પગ ગલીયા સુધી લાવે તો આપણને શું; એવણુ કોઇ વખત ઓવર એકટીંગપર જાયય!” ગોદરેઝ બી પોતાની નાખુશી ખુલ્લી જણાવી.

આય વેળા તેણે એક અછડતી નજર શીરીનપર નાખી. અરે, તેણીની ચલકતી આંખો તે જવાન તખીયપર ટીંગાયલાં જોતાંજ તેને એવું થયું કે જો ચાલતું હોય તો આય નવા ઘાઇખોરા છોકરાને એકજ સખત અપમાનથી હાંકી કહાંડે.

હા, વીચારની શક્તીખી પ્રખળ છે. જાણે આય જોરાવર વીચાર લવજીએ વાંચી દીધો હોય તેમ તે હવે ઉઠ્યો.

“હું ધાઈય કે મને નમુને ઘણો વખત ખોટી ફરવાની કંઈ અગત નથી.”

રોદાને આય જાતની તેની જવાની ઉતાવળ જરા થઇને ગમી નહીં. જતાં તે શરમાળ છોકરીએ કંઈખી બોલી દેખાડવાનું વાજખી ધાયું નહીં.

પણ દીકરીની જગા ખાપે રાખી શેઠ શીરોઝે ત્રવજના હાથ માયાથી પકડ્યા? થોભો ડાકટર વોલેસ; બીજી વખતની મુજાકાતે આવેલો પરોણો જરૂરજ મીત્ર કહેવાય-એટલા જલ્દા કાંઈ સીધારોય? જરા ‘રોદા-વીલા’ની પીકચર ગેલેરી તો જોવ. હું ધાઈય કે તે જોતાં તમે ખરેખર સતોષ પામશો.” શેઠ શીરોઝે હસતાં જણાવ્યું.

“જરૂરજ મારા મહેરબાન ‘રોદા-વીલા’ની પીકચર ગેલેરી જોવામાં હું મોટી મોજ લેવશ.” તે જતો હવે થોભી ઉભો.

“ત્યારે તો ચાલો!” તેવણુ તે જવાનને કહ્યું થોડાંક

પગલાં આગળ વધ્યા. રોદાને આય રીતે જલદીથી તે જવાનથી છુટું થવું ઘણું ભારી લાગ્યું. તેની ચમકતી પણ દલગીર આંખો તે જતા જવાન ગમ ટંગાઈ રહી હતી.

પણ તેટલાં-શેઠ શ્રીરોઝને કંઈ અચીતું યાદ આવી ગયું હોય તેમ તેવણ અચકી ઉભા.

“બરાબર! હીક યાદ આયું, માફ કરજેન ડાક્ટર વોલેસ પણ મને જરા મીઠા દારાં એશ્યરનર સાથે લમણા ઘણું અગત્યનું કામ છે. હું તમારી સાથે આવી નહીં શકશ, પણ શ્રીકર નહીં. મને લાગેય કે મારી રોદા તમને મારા કરતાં સરસ રીતે સમજણ આપશે.” અહીં તેવણ તે સુંદર બેટી ગમ ફર્યા. “બેટા-જરા ડાક્ટર વોલેસને પીકચર ગેલેરી દેખાવશો? અને બનતાં સુધી મારી ખોડ એવણને જાણવા ન દેતાં.”

“વાઈઝ!” ના એક મીઠા જવાબ સાથે તે છોકરી કંઈ અજબ શક્તિથી ઉત્કટમાં આવી ઉભી થઈ, ને ખીજા બે મેકંડમાં તો તે જવાન તખીય સાથે સરખી દરોળમાં ચાલતી થઈ.

આહ! તે જતા બે ડોલોની પાછળ કેટલી બધી આંખો ટીંગાયલી હતી તેની તે લોકને કાંલથી ખબર હોય? દારાંનો આય વેળાનો ઘણો ગમગીન ચહેરો જોતાં ગોદરેજ ધર્મિ પગલે શેઠ શ્રીરોઝ તરફ વળ્યો.

“કાકાજી તમને દારાં સાથે કામ છે તો હું ને શીરીનખી ગેલેરીમાં એ લોકની સાથે કંપની થઈએ? ચાલ શીરીન.” લજ્જુર તો તેવણ તરફથી જવાબ મળે તે અગાઉ નેંજી કરવા માંડ્યું.

“નહીં—નહીં થોભ ! દારાં સાથે મને જરા તારી સલાહ-
નીખી અગત છે. ગમે તો દીકરા શીરીન તું રોદા સાથે જા.”
આ ધરતીકંપ જેવા જવાબથી ગોદરેજનું કોઈ જેવાજેગ
અની ગીયું !

“નહીં, કાકાજી મારા વગર શીરીનને એકલું જવા નથી
ગમતું. જા, શીરાં તું તારા ઓરડામાંજ જા.” આય તેના
માસાજના દેખતાં દીધેલા સુક્યાણા જવાબથી શરમથી
શીરીનનો ચહેરો લાલ થઈ આવ્યો અને આય ફેરફારનું કારણ
જુદુંજ માની શેઠ શીરોજ ખુલ્લે મોટે સાદે હસી પડ્યા.

આ હસવાથી તો શીરીનને ઘણું ભારી પડી ગીયું ને
તેણી તુરતજ ઉઠી ને એક હરણીની માફક ત્યાંથી ચપલા
પગલે ચાલી ગઈ.

પ્રકરણ ૭ મું.

—:૦:—

જરા રંગ તો જુઓ ! પીકચર ગેલેરીમાં ગયલા પેલા
મે જવાન જીવો તરફ ડોકું તો કરો ?

ગઈ કાલની ભયંકર તાસવીસ પછી એકવાર પાછું તેજ
જાકરી સાથે એકલું પડવું એ લવજી વોલેસને માટે એક
મુશ્કેલ વાત થઈ પડી.

રોદાની રૂપેરી આંગળીની ઇલાણીઓથી અને મીઠા અવા-
જથી તે દરેક ઉમદા હુન્નરની ગંજવર છળીઓ અકેક પછી
જેતો રહ્યો. પણ હયાં આવ્યાને લાગત અર્ધો કલાક થયો તો

તે કંઈખી બોલી શક્યા હતા નહીં, પણ ખંધી રોદને એવા સુન્ના જેવી તક એમ ફાકટની ગુમાવવા ગમી નહીં.

“કેમ ડાક્ટર વોલેસ અમારી જેલેરી તમુને પસંદ પડી કે?” આખરે વાટ જોઈને તેણે હસીને સવાલ કીધો.

“એક્સલન્ટ! એવી ઉમદા કારીગીરી મને દેખાડવાની જ નમે તસ્દી લીધીય તેને માટે હું તમારો ધણો આભારી છઉં.”

“એ શું બોલોય? જે કાલે તમે મને એટલી કાળજીથી સારી કીધી તોજ આજે હું ઉભી થઈ શકીની? ડાક્ટર વોલેસ તમે મારા નહીં પણ હું તમારી આભારી છઉં!” એમ બોલી તેણી હસી પડી.

“કેવો ફરક! જ્યાં જાય ત્યાં બધા તો એમજ કહેવ્ય કે રોદા ખુશરો બહેરામ એક મગરૂર, તુમાખી, તદન ગંભીર. ને હમેશની દમામી છોકરી છે ને આય તો દરેક શબ્દે શબ્દમાં ધરજતું સુરીલું હસ્તું દેખાઈ આવેય!” ડાક્ટર કવજીએ ઉપલાં વમાસણમાં પડતાં ગાલમાં ખાડા પાડી હસ્તી ને છોકરી ગમ જોયું. “ગરીબ બીચારી!—દુન્યાના લોક કેવા નીંદાખોર છે?”

“પણ ડાક્ટર વોલેસ, હું કાલે પપા ડીયરથી સાંભળી ત્રણીજ ખુશી છઉં કે અમારા ફેમીલી ડાક્ટર હવેથી નમે નેમાયીય—કેવું ખુશાલીલયું!”

તે જવાને એના જવાબમાં ખુશાલીથી ઉભા જતાં જગરે એક હસ્તું નમન કીધું—“થેંકયુ.”

“અમારા ડાક્ટર પીટરસનખી ધણા કાબેલ ને કાળજી-વાળા હતા પણ મને તેવણની એક ખામી ખીલકુલ નહીં ગમતીતી” તેણીએ લગાર નેણ ફેરવી ચલાવ્યું. “ધણી નાલાયક ખામી!”

“તે શું!” આય મીઠા હલકમાં ઘણા ‘ઇન્ટરેસ્ટ’ લેતાં લવજીએ આનુરતાથી સવાલ નાખ્યો.

“એવળુનામાં એક મોટી એળ એ હતી કે હંમેશ એવળુ ધપધપ્યા કલાસને નમી પડતા, પણ ગરીબ પેશટોપર એવળુને આટલી દરકાર નહીં—”

“પીટી”—લવજી ખરા જુસ્સાથી બોલી પડ્યા.

“તે આડે દહાડે એક વખત કેથે ગરીબોની ચોલમાં ફેરા મારી મારે કાયકની કંઈ કંઈ મદદ આપું તો તેમાંથી એવળુ મારા કઝીન ગોદરેજને મીઠું દારાં એશખરનર સાથે મળી જઈ મારા તરેહવાર ચેસ્ટા કરીને એવાં ચેટક છોડી દેવા અણીખના તારા તોડે. શું ધારોચ, ડાકટર વોલેસ, તેથી શું હું હારી ખાઈ ગઈ હોઈશ? નહીં. મેં એ ત્રણે જાણુને ખુબ હાંફાવ્યાંય—તેણી પમરતા કમાલનો કુચો મોહડે મારી ખડખડ હસવા લાગી જે ખરું છે તે કેહુંચ. મને ગરીબો તરફ જોટલી માયા ને દીલ છે તેથી ચાર ઘણા તુમાખી તવંગરોપર મને ધિકકાર છે! બસ એ લોક પોતાના મનમાં એમજ રાઈ રાખીને ફરેચ. કે ગરીબોને ધિકારવાને વાસ્તેજ ખાદાયજીએ એ લોકને સરજ્યાં!

“ડાકટર વોલેસ તમે પેલી ચાલીમાં રહેતી આહુ અવા-સ્થાને ઝાળખોચ કે? મને તે ખીચારીનું ઘણું લાગી આવે છે. હું હંમેશ તેને તાંહ જાઉંચ કે ખીચારીનાં છ નાચાર અચ્ચાંઓને ખાવા પહેરવાની મદદ કરી મારા જીવને ખુશ કરુંચ.”

“હું ઘણા ખુશી છઉં, ખાનુ રોદા કે તમે એવી એક

બાઇને મદદ આપોય-મદદ કરવા લાયકનો એ એક ખરેખરો કેસ છે !”

“શું ડાક્ટર તમે તે બાઇને ઓળખોય ?” તેણીએ અન્યબીથી પૂછ્યું?—

“હા, થોડોક વખત થયોજ હું તેવણને ઓળખુંય. ગઇ કાલેખી તમારે વરે મને પહેલો કાલ આયો છતાં મારાં એ ગરીબ પેશંટના કાલપર હું પહેલો દોડ્યો. બીચારી ધણી ખરાબ ગુંચમાં ગુંગળાતીતી મને ત્યાં અર્ધો કલાક ખોટી રહેવું પડ્યું ને પછીજ હું અહીં આવી શક્યો.

“હું તમારી આ વાત સાંભળી ધણી ખુશી છઉં. મને જોયા પછી ત્યાં ગયલા હું તમને સાંભળતે તો ખચ્ચીત હું તમારે વરે કંઇ જુદુંજ મત બાંધતે” તેણીએ કંઇ અન્ય જાતનાં નેણથી તે જવાન ગમ જોયું ને તે ચારે આંખો એક થઇ.

આહ ! ડાક્ટર લવજીનો ચેહેરો ખુશાલીને મારે ખીલી રહ્યો.

બસ-બસ-તે ગોલાખી છોકરી લખખોપતી શેઠ્યાની એક પુરી દીકરી થઇ તો શું થયું ? આય લપકાબધ ‘રોદા-વીલા’ની માલેકજ થઇ તો શું થયું ? તેનું તુમાખી માથું ઘડી ઘડી તોરમાં ઉંચકાયા કરેય તો શું થયું ? તેનો સુંદર ચેહેરો જરાક જરાકમાં ગંભીરખી થાય તો શું થયું ? પણ આય એકજ નજરમાં શું નથી વંચાતું ?

ખે પણ લવજીએ તે વાંચી દીધું હોય તેમ મોહકું મલકાવ્યું !!

“તમારા ઉમદા દીલને હું ખરેખર વખાણુંય !” તે ખોલી. “બાનુ રોદા-ડાક્ટરનો ધંધો એક માણસને વરે ધણો ઉમદા રસ્તો છે. તે એક માણસને જેમ બહેસ્તનો બાગ દેખાવેય તેમ

વળી એ ધંધામાં દોજખીમાં દોજખી રસ્તોખી પકડાઈ શકાયય. મેં મારા ધંધાની શરૂઆતથીજ દરાવ કીધોય કે ઉંચી રીતે રહેવા, ખાવા મારે એ ધંધો કરવો નથી. પૈસાની લાલચ એ પ્રોફેશનમાં રાખવી હું ઘણું ગુનાહલયુક્ત ધારૂંય.” તે વધારે ઉશકેરાતાં બોલ્યો. “ગમે તો તમે મને ચકાસેલો કહો કે ગમે તે કહો પણ હું એ ચીજને એવો તો માનનારો છઉં કે હું પોતાને ભુખે મારીનેખી, ખીજને મદદ કરવા હંમેશ તૃપ્તિયાર રહુચા!”

“હું એ જાતના તમારા જીવસાને ખરે દીલે વખાણું છું!” તે ઉમદા જવાનથી દંગ થતાં તેણીએ પોતાના રાતા હોઠો પીચ્યા.

“હું એ જાતની ઉલટમાં કોઈ કોઈ વખત તો એવો આવી જાઉંય કે ચોકકસ કેસીસમાં દહાડો ને રાત એકસરખી ઉંઘ ભુખ વગર જાયય તેખી મને માલમ નથી પડતાં હું ખરે જીગરે ઇચ્છુંય કે એક દહાડો ખુદા મને એવો આપે કે મારી જીંદગી હું ખીજને વાસ્તે આપું!”

“હા-કોઈ ખીજે જીવ તે મગરર છોકરીને ઉપલું બોલવું સાંભળાવતે તો તેણી તેને રોકડા જવાબોથી ઘોષ નાખતે. પણ ડાકટર લવજી વોલેસ! એક સ્વતંત્ર સુધ્ધો જવાન! તેની તરફનું ઉપલું તદ્દન ખાલેસ જીગરનું બોલવું સાંભળતાં ઠોકાતા જીગરે રોદાએ ફરીથી તે જવાનની ચમકતી આંખો તરફ દીકયું.

હા, જે લખાણુ ગઈ વખતે લવજીના વાંચવામાં આવ્યું તેજ લખાણુ આય વખતે રોદાએ તે જવાનની ચમકતી આંખોમાં વાંચી લીધું!

પ્રકરણ ૮ બું.

—:૦:—

આય તરફ પીકચર ગેલેરીમાં રોદા જ્યારે ખુશાલીથી ઠોકાઇ જતાં દીલે લવજ સાથે ગુસગુસ કરવામાં રોકાઇ હતી. ત્યારે શીરીન—આહ. તે મીઠી પ્યારી છોકરીનો ગમ વાંચનાર તમે સહેલથી સમજી શકશો.

કોઇનેથી કદી નહીં ચાહવાના મક્કમ ઠરાવપર મુસ્તકીમ રહેલી આ છોકરીનું નાનુક જીગર—નહીં! નહીં! જે આજે બે દહાડા થયા આખરે એક ચહેરાથી મહાત થયું. ડાકટર લવજનું 'રોદા-વીલા'માં આવવું જ જાણે હંમેશની શાંત શીરીનને એક સંતાપજનક થવા લાગ્યું હતું.

અરેરે! એક તો ખુબસુરત હરીફ રોદાને તેજ વ્હાલા જીવ સાથે ચાલી જતી જોતાં તેની છાતી ચીરઇ જતી ત્યાં જોદરેઝનું બોલવું ને શેઠ શીરોઝનું હસવું તે શાંત છોકરીને ધણું કારી લાગ્યું.

પોતાના ઓરડામાં દાખલ થતાં જ પીઠિથી જ બારણાંને અલગુ અફળી તેણીએ હાથમાંનું ગુંથણુ કામ એક બાનુ પટકાં નાખ્યું.

અરે—એક તદન હારી ખાઇ બેઠેલી તે સોફાપર પડેલી છોકરી—એક ખરેખર દયા લાયક ચીત્ર હતું!

કંઈ નહીં ખમી શકતા જુસ્સાથી તેણીએ પોતાના રૂમાલનો કુચો મહોડામાં દાખી એક નીર્દોષ બચ્ચાં માફક એક જોરાવર રડવું રડી દીધું.

દસ મીનીટ !

અને તે છોકરીનું દુઃખ અને નીરાસાથી ઉભરી આવેલું દીલ તે રડવાથી આખરે ખાલી થયું.

એક બે મીનીટ તેણી ચુપ રહી કે પાછું ચાલ્યું !!

“મારો ગરીબ ગુડી ! એ મને કેવો ચાહેય ? આજે વરસો થયાં એને હું ચાહવા માંગુય ? પણ નહીં, થેલું દીલ માનતું નથી અરે, પણ નહીં. જે મારા જેવાજ જેરાવર પ્યારથી રોદા એ છોકરાને ચાહતી હોય તો મને તેમાં નડતર નાખવામાં લાલ શું ? જે સુખ હું એ છોકરાને આપી શકું તેના કરતાં જ્યાદા સુખ રોદા જેવી બધરી મેળવતાં એ મેળવતો હોય તો એઉના સુખમાં ફાંચડ મારવા કરતાં મોત વધારે પસંદ કરવાજોગ છે. એકેક કરતાં બધે જીવોની ખુશાલી ખાતર મારી ખુશાલીને મારા સુખનો બંધકે-હા-મારી જીંદગીભર આખાં ભવીશનો હું જોગ આપું નહીં ત્યાંસુધી માફ નામ શીરીન તીરંદાઝ નહીં.

“હા-હા”-તેણી હવે પગ ઠોકી ઉભી થઇ. “લવજ તે રોદાની ધુંધમાં મારી ગમ બે પળ નજર નાંખવાનીથી દરકાર રાખી નથી. ખેર પણ આહ-અત્યાર સુધીનું આ મારાં વેરાન પડેલાં જીગરમાં જે પ્યારનું ફળ વાવ્યુય તે હું તારીજ બાદમાં ઉધારી ફક્ત તારી ને તારા સુખનીજ ખુશાલીમાં તેને હંમેશને વડે મરવા દેવશ. લવજ, તુંને ચાહનારો આવ જીવ હવે દુન્યામાં તદન લુખખો સુકો જીવશે. છતાં સદા તારીજ ફતેહમાં, તારાંજ સુખમાં ને તારીજ ખુશાલીમાં મથી મારી બાકીની જીંદગી પુરી કરીશ-ઓ દાદાર ! તું સદા મારો નેગેહબાન થજે, અને આ મારા ઠેઠાવપર સાચ્ચી રહેવામાં મને મદદગાર થજે !”

તે ખાલેશ જીગરની ઉંડી લાગણીની તે ઉમદા ઇચ્છા તે દાદગરે સાંભળી હશે કે? તે આપણે આગળ વાંચતાં જાણ્યું.

ખીજ થોડીક મીનીટમાં તો તેણી રડતાં ગુલાખી થઇ આવેલું મોહકું ઘોષ ઠાવી ઠીકી થઇ. એકવાર ફરીથી પોતાનું કામ હાથમાં લઇ કામે મંડી.

ખીજ બે પળ એકાંત ગઇ હશે તેટલાં શીરીન !—શીરીન !! એક મીડો અવાજ તેણીને કાને પડ્યો. તે સાદ તેણીએ તુરત પારખ્યો. હજુ તો તે પોતાનું કામ મુકી ઉઠે તે અગાઉ તો તે નાજુક પરદો ખસેડી રોદા હસ્તે ચંદ્રે ઉંબરપર આવી ઉભી.

“શીરીન અંદર અવાય કે?”

“રોદા—ઘેલા ના કહાડ. મારા ગરીબડા ઓરડામાં આવવાની તુને કોઇખી વખતે રજા છે.” તેણીએ બેઠાં બેઠાંજ હસીને કહ્યું.

“પણ શીરીન આજે હું કંઇ એખલી નથી મારી સાથે એક જણ ખીજુંખી છે!”—ખીખીખીખી હસ્તાં તેણીએ પછવાડે જોયું. તેણી ઉંબરપરજ ઉભી રહી સવાલ જવાબ કરતી હોવાથી શીરીન તેણીની પાછળનું કંઇ પણ જોઇ શકતી નહી.

હા !—એક જોરાવર આંચકો શીરીનના બેજમાંથી પસાર થઇ ગીયો—ખીજું ! ખીજું ! કોણ—રોદા સાથે ખીજું કોણ હોય? અરે તેણીનું ધોયલું ધાયલું ખુશ મોહકું વરી પાછું રીકકું ફ્યક મારી ગીયું. તેણીનો દમ એટલો તો જલદી ચાલતો હતો કે તેણી કંઇ પણ બોલી ચાલી શકી નહીં.

“શીરીન, ખરી રજા તો આપ એવણુ આપણા ડાક્ટર થાલેસ પુછાવેચ હીહીહી” રોદા હવે ઉંબરપરથી ખસી અને

શીરીનના ઉઠી જતા જીવે લવજી તેણીની સામે હસ્તે ચેહરે આવી ઉભો.

હાથરે કીસમત ! નહી-નહી ને કેવી પળે તે જવાન આય તવળતી આંખોની સામે આવી ઉભો !! ખરેખર કીસમત તે રાંક પ્યારી છોકરીના ઠઠ કરતુંજ તેણીને લાગું ?-જાણે તેણીના કાતીલ દુઃખપર ડામ દેવાજ તે જવાન તે હરીફ ખુબ-સુરતી સાથે હસી હસી તેણીજ સામે દાખલ થયો.

ચાદર જેવા સફેદ મારી ગયલા ચહેરાએ મક્કમ પગલે તે છોકરી ધીરેથી બે પગલાં આગળ આવી. અને ખીજીજ પળે લવજીએ તેણીના માનમાં પોતાની ડોકી ઝેસપ્રલી નીચે નમાવી 'બાઉ' કીધું.

અરેરે સરજત ! જે પળે તે ખયાલો તેનું દીલ વીધી નાંખતું હતું તેજ પળે તેજ હસ્તા ચેહરાનો ચીતાર આંખો સામે ? કેવો અજબ સંનેગ !! એક રાંક નીરાસ થયલાં જીગર પર કેવો અજબ ફટકો !!

એકજ ખીજી પળમાં તે છોકરીએ પોતાના રાતા હોઠો પીસી નાંખી એક મક્કમ ઠરાવ જીગરમાંથી પસાર કીધો, કે ગમે તેવું થાય તેખી આય વહાલા જવાનને તેણીના જીગરનો બેદ જાણવા દેવો નહી.

તેણીના હોઠ ફરફર ધરજી જતા હતા જતાં દાંત્યા પીસી તેણીએ તે જવાનને ધીમેથી "આવોજી" કહ્યું.

"શીરીન એ તું આજે એવી ગુગસઉગસ જેવી થું થઈ ગઈ ? મરે જરા અમુને જોઈને હસ્તો ખરી. જાજ, એમ સુનું ખાવડું શાનું થઈ જવાનું ? ચાલ, હું ડાકટર વોલેસ સાથે તુંને

ઓળખાણ કરાઉં ! જોની અમે લોક પીકચર ગેલેરીમાં વાત કરતાંતાં તેટલાં એવણુ મને હલ્લુ રહીને પુછેય કે પેલાં ખીજાં લેડી છે તેવણુ કોણુ ? ધણાં કવાયત લાગેય તારી મુંગી રીત-લાતથીખી એવણે તારા ઉમદા ગુણો બધા પારખ્યાય.”

આય સાંભળતાં સાંભળતાં તે છોકરીનું હૃદયું ખુશીથી ઉડી ઉડી જતું હતું ! શું આડકત્રી રીતે રોદા આગળ તેણીની તારીફ કરવામાં તેની કંઈ મતલબ હશે ? શું રોદા કરતાં મારી કીમત તે વધારે આંકનો હશે ?

એક જોરાવર કોષેશથી તેણીએ તે જવાન આગળ શેક-હેંડ માટે હાથ ઊંચકવા કીધો પણ યા ખુદા કંઈ અજબ શક્તિથી તેણી જકડપકડ થઈ ગઈ હતી ! તેણીની ગમે એવી કોષેશ છતાં તેણી નહીં હાથ હીલવી શકી કે નહીં બે ઉડી જતા હોઠોથી કાંઈખી બોલી શકી.

જો ડાકટર લવજી હમણાં એકલો હતે, તેણે મેડ કરી નાંખતી તે તેજદાર ખુબસુરતીની રોદા તેની પાસે હાજર નહીં હતે, તેની નજર અને બધું ધક ધ્યાન તે વીચીત્ર છોકરીએ રોકી લીધું નહીં હતે.

તે ચંચળ જુવાન આય છોકરીની આવી અસાધારણ ચાલથી તુરત એક લેહજામાં તેની ખરી મતલબ પામી જતે. પણ અરે, રોદાની હાજરીમાં આય બેબાકલો જવાન ખીજા-ઓની તપાસમાં તદનજ બેદરકાર હતો.

“જોવ ડાકટર વોલેસ, એવણુ મીસ શીરીન બહમન તીરંદાઝ મારાં માસીના છોકરી. શીરીન તું તો એવણુને આપરા ફેમીલી ડાકટર તરીકે ઓળખી ચુકીય, કેમ !” આખરે વાટ

જોધ જોધ રોદાએ તે બંનેને ઓળખાણ કરાવી અને ઓ ખુદા ! જીવપર ખેડી શીરીને તે જવાનના કબજામાં પોતાના ધરજી જતા હાથ ટુક્યા.

હાથરે-હાથમાં તારી કદર ક્યાં રહી !!

રોદા હજવે રહી, આ જવાન સાથે તેણીની ઓળખાણ કરાવતી હતી, પણ અરે તેણીનું નાનુક જીગર ઉડતાવીસ કલાક થયાં તે જીવની ઓળખાણમાં દર પળે ઉંડાણથી કોતરાઈ જતું હતું. તેનીજ યાદમાં તેણીનું નાનુક ભેજી ચરીચરી જતું હતું, તે બધાની કાણુને ખબર હતી ?

“મીસ શીરીન તીરંદાઝ હું તમને જોધને ધણા ખુશી છેઉં ને તમારી સાથે ઓળખાણ પડાવવા માટે તેટલોજ હું બાનુ રોદાનોખી આભારી છેઉં.” લવજીએ હસ્તા ચેહરાએ એક શેકહેંડ સાથે તે છોકરીને કહી સંભળાવ્યું. “ને મીસ તીરંદાઝ, મને આશા છે કે આજના ઇનતેઝકશનથી તમે પોતેખી ખુશીજ હશે.”

કેવો ગેરઇનસાફ !

આય જવાન તે દુઃખી જીગરને કેવો બેઢંગો સવાલ કરતો હતો ? હજી તો ‘ખુશી હશે’ તે સવાલ પુછવાનો જે જખરદસ્ત ડેડાવ જીવપર ખેડી કરી ચુકી હતી, તેની તે એકદર જવાનને ક્યાંથીજ ખબર હોય.

“જરૂરજ; ડાકટર વોલેસ તમારા જેવા એક કાબેલ તખીબ સાથની ઓળખાણથી હું મને પોતાને ધણી નશીબવંતી સમજીય !” એક જખરી કોશેશથી તે એટલા બોલ બોલી શકી.

પણ અરે કેવા મોટા ભોગે તે એટલું બોલી શકી ? તે

હોઠો ફડફડ ઉડી જતા હતાં તેણીને લાગ્યું કે જે ઘડી જાય ત્યાં તેમાં તેણી હગલો થઈ તુડી પડવાની. અરે કેવું તેણીએ ધન્યજનું કે સામે ઉભેલાં તે બેઠે જણા જેમ અને તેમ જલ્દી તેની નજરથી દુર થાય-પણ નહીં !

તેણીની શુધ સૂઝેદાઈ અને ઉડી જતા હોઠો કવચની ડાકટરી અશભોથી છટકી શકી નહીં.

“આનુ રોદા-જલદી કરો ! એવણને પકડો. અરરર, એવણ એશુધ”-ને કવચ હજુર તો અધુરો વાક્ય પુરો કરે તે અગાઉ તો રોદાનાં આડા કીધેલા હાથપર તે મનોહર છોકરી હગલો થઈને પડી !

—:૦:—

મકરણ ૯ મું.

—:૦:—

આજે શેઠ શ્રીશેઝે કરેલી મારડન-પારડીથી ‘રોદા-વીલા’ તેના પુર બહારમાં દીપી નીકળ્યો હતો. એ પારડીમાં ડાકટર કવચ ને શેઠ શ્રીશેઝે ખાસ ધનન કયું હતું, કારણકે તેવણની મકસદ એ લલા તખીબને પોતાના જેવા મોટા ખાંચરામાં ધનત્રોડયુસ કરી આગળ વધારવાની હતી અને પોતાના પીતાની એ ખાહેશ તરફ રોદાની પુરણ દીલસોજી હતી.

‘બલુ હોલ’ આજે પોતાના ખરા બહારમાં ઊગી નીકળ્યો હતો ! ઉંચા સુગંધી ફુલોથી હોલ બહેક બહેક થઈ રહ્યો હતો. જખરદસ્ત કીમતી તખતાઓમાંથી બધાના આકારોના પાછા પડતા દેખાવથી ‘બલુ હોલ’ને બહાર આજે અઊર ચમતકારીક દીસતો હતો. દોલની રાણી પોતેથી આજે ખુલ્લા બલુ દરેસ-

સમાંજ સજ થઈ હતી. આવ્યાં જતાં પરોણાઓને પોતાના માનીતા દમામી તોરથી આવકાર દેતી તેણી દરવાજામાંજ ઉભી હતી.

થોડાજ વખતમાં તેણીની આંખો એક આકાર પર ચીટકી. આહ! દરેક જાણુ પોતપોતાની ઓળખાણમાં એનજેય કરતાં હતાં, પણ તે આકાર રોદાએ જોયું કે તદ્દન એકલોજ ઉભો રહી ખુદ તેણીને પોતાનેજ શાંતીથી ટીકતો એકાંતમાં ઉભો હતો. આ-! કુદરતીજ તે ચહેરો જોતાંવાર તેણીથી એક મીઠું હસ્ટું નમન થઈ ગયું.

ખસ! આય ઉત્તેજન સાથે લવજ ત્યાં વધુવાર થોભી શક્યો નહીં. તે કાંઈ અણુદીઠ શક્તિથી ધીમે પગલે તેણીની સામે આવી ઉભો.

“ડાકટર વોલેસ હું તમને જોઈને ઘણી ખુશ છું,” તેણીએ હસીને જણાવ્યું. “પણ કેથે ખાભ” ના જતાં હું? મને જરા તમારી સાથે કામ છે.”

ઓ, કેવી ખુશાલી! સઉથી વહાલી પુતળી મહોટે ચહ-ડીને તેને ખોટી રહેવા કહે “જરા કામ છે!” એવો સુખી સંસારો નાખે એ વખત લવજ માટે કેટલી હદ સુધીનો સુખ ભર્યો થયો હશે તે વીચારવું સહેલ છે. આશામાં થેસાં થઈ જતાં દીલે જોસભર ઠોકતાં છગરે તે હજુ તો વધારે કંઈથી પુછે તે અગાઉ તો તેજ છોકરી હસતી બોલી ઉઠી.

“ડાકટર વોલેસ, આજે હું તમારી સાથે મારી કેટલીક પ્રીતી-ફ્રેન્ડસો સાથે ઓળખાણુ કરાવવાની છું,” તેણીએ તેને ધારી ધારીને ટીક્યો. તે ખંધી છોકરી આય જવાનનો ખુલ્લો કચવાટ જોતાં ખરે મને રાજ થઈ.

“આનું રોદા, હું તમારો ધણો આભાર માનુંય કે તમે મને એવા ઉંચાં માનને લાયકનો ધાર્યો, પણ મને તમારી સુંદર સાહેલીઓ સાથે ઓળખાણ પાડવાની કંઈ હોંસ નથી.”

આ બેરસાલયા વાક્યોથી તે છોકરીએ ચક્રીત થઈને તે શુદ્ધ પ્રહસ્થ ગમ બે પણ જોયા કીધું. આખરે તેણીએ હાથે કરી બાજુ દલગીર થઈ હોય તેમ દેખાડ્યું.

“ડાક્ટર વોલેસ જે એમ હતું તો તમે આજે પાર્ટીમાં કાંય આયા? આય તમારા જવાબથી હું તો ઘણી દલગીર થઈ ગઈ છું!”

“આનું રોદા આજે અહિં હું જે મોટા હર્ષથી ખેંચઈ આપોચ તે ફક્ત ‘રોદા-વીલા’ની સહિથી મધુર ચીજને નીહા-લાલવાળ! તેથી વધારે કંઈ વીચારવા મારા મગજને રોકી શકતો નથી.” તેણે હીંમતથી આટલું બોલી દઈ તે છોકરીની આંખ તપાસી. એક આવા બાદશાહી ઠાઠની છોકરીને તે આટલું સંભળાવવામાં બોટો હતો કે કેમ, તેની તપાસમાં તેણે કંઈક શીકર્યો તે ચેહેરો તપાસ્યો.

પણ તે છોકરીએ તો પોતાની નજર જરાકબી ગુસ્સા વગર મીઠાસથી નીચે નાખી દીધી. “ડાક્ટર વોલેસ તમે ઘણા મોટા મોટા બોલો બોલોચ હું!”

“આનુ રોદા હું ગમે તેવા ભારી બોલો બોલું તોખી ખરું માનજે કે મારા વીચારો હું કદીખી મારી જખાનથી દર્શાવી શકશ નહીં!”

“ચાલો વાઈ—તમને કંઈ ગાયનનો શોખ કે!” બાજુ કંઈ સમજી નહીં હોય તેમ તેણીએ વાત ફેરવી નાંખી.

“હા. ગાયનમાં હું ઇંગ્લીશ સોંગ્સને સારો ઇનસાફ આપી શકું.” આય ફેરવાઇ ગયલી બાબદથી લગાર નીરાશ થતાં તેણે ધીમે જવાબ વાળ્યો.

“ઓ તારે તો ઘણીજ ખુશાલી. મારી સાથે આજે એક સોંગ તમે ગાશોની !”

“જો મને તે આવડતું હોશે તો જરૂર.”

“જો તમારી સાથે ગાવાનું, હોય તો હું મીસ બરકનું પેલું જગ-જણીતું ‘ધી મીસ્ટીરવસ હાટ’નું ગાયન વધારે પસંદ કરશ-તમને તે આવડેયની ?”

“હા-ઘણી સારી રીતે !” તે ટુંકમાંજ બોલ્યો; કારણ કે કંઈ કચડી નાખતા વીચારોમાં તેનું મગજ દરખથી દબાઇ દબાઇ જતું હતું. આહ ! તે ગાયનની લીટીઓ તે પોતાનાં મનમાં પટપટી ગયો કે જેમાં લાઇને લાઇન એક છોકરી પોતાનાં છગરનો જોરાવર પ્યાર જાહેર કરતી હતી. શું આ ગીત ગાવામાં ને તેણી આવી ગંજવર દહની આગળ ગાવામાં તેણીની કંઈ મતલબ હશે ? શું એમ કરી તેણી પોતાનો પ્યાર જાહેર કરતી હશે ? તેવા હજારો વીચારોમાં ક્યાં સુધી તે દબાતે પહોંચીથી તેજ છોકરીએ તેની ગાફેલીમાંથી તેને જગાડ્યો.

ઘણો ખરો મારો ગાયનનો સાથી દારાં થાયય, પણ આજની પાર્ટીમાં મારી ખાત્રી છે કે એનાં કરતાં તમે મને ઘણેજ વધારે સારી રીતે ઇનસાફ આપશો. તમારી સાથે ગાયન ગાવા મને ઘણુંજ ગમશે; પણ જો, વરી ચાલો ડાકટર વોલેસ, મને મારી ઘણી નહીં તો-થોડીક ખાસ ફ્રેન્ડ્સ સાથે તમારી ઓળખાણ કરવા દેવો !”

“નહીં-નહીં ! બાનુ રોહા, મારી આંખમાં જે એક

છોકરીએ જાપ માર્થેય તોના સીવાય બીજા ચહેરાઓમાં હું મારી એકબી પળ ફેકટ ચુમાવવા માગતો નથી. આનુ રોદા, મહેરબાનીરૂંકરી મગ્નહને વહેંચી નાં નાખો. હું તમારી સાથે ગાયન ગાવાનો છેઉં, એ અદ્ભુત ખુશાલીનાં ખ્યાલમાં મને મગ્ન લેવા દેઓ!”

તેજ વખતે રોદાને કોઇ નવાં પરોણાને આવકાર આપવા તે જવાનને છોડી જવો પડ્યો. તે લખ્ખો વીચારોમાં લીન થતો લવજ એકવાર પાછો એકલો પડ્યો.

શું ખરેખર હું ‘રોદા-વીલા’માંજ છેઉં કે! ને તેથી આવા એક પરસ્તાન જેવા ‘બુ હોલ’ની પાટી વખતે! વળી તથાબી વધારે તે સુંદર હોલની રાણી સાથે મને દોસ્તીથી પડી! તેથી કેવી? જે કોઇ તરફ જાંબી જાય નહિ તે મારી સાથે કેવી હસી હસીને વાત કરે-તે વાતમાંથી શું!-વરી દારાં ઓશબરન જેવા એક પંકાયલા લખોપતી બેરીસ્ટરને આજી કરીને મને પોતાના ગાયનમાં જોડ્યો બનાવે-તેથી આવી ગંભવર બેરીસ્ટોકેટીક દહમાં! એ બધાંનો સાર હું શું માનું!?

પોતાના ભવિષ્યનાં પેટામાં ને નશીબના ચક્રકરપર ગોર કરતો અર્થોક કલાક પસાર નહી થયો કે એક ધોધારી બુલંદ ગાયનનો અવાજ તે હોલમાં ધમધમી રહ્યો, અલબત્ત તે ગાવાની દૃષ તથા ખ્યાનાપરનાં ઉંચા કાણુને વખાણતો તે હજી તો પુરો જાગે તેટલાં રોદા હસ્તી હસ્તી સામે આવી.

“કેમ ડાકટર વોલેસ ગાયન કેવું!”—

“બાણુજ ઉમદા! પણ માનાર કોણુ?”

“એ તો દરેકનો બણોજ માનીતો દારાંનો સાહદ છે.

ગાયનમાં એ ઘણો ઉડો અભ્યાસી છે. ઘણો ઇન્ટેલીજન્ટ છે. તેણીએ નજદીકના કુંડામાંની એક નાની કળી સાથે એડાં કહાડતાં આગલ ચલાવ્યું. એની ઓળખાણ અમારા કુટુંબમાં ઘણી જુની છે. પપાનો વીયાર અને એમી એકઠે પગે છે, પણ ખરું કેહવું કે “હવે તો હું—”

“કેમ શું છે ડાક્ટર, બરાબર છેઓની!”—

“નહી! કંઈ નહી! જરા અહીં ગરમી વધારે છે.” તેણે પોતાનો ગુસ્સો છુપાવવા ઘસડીને મહોડું તુછતાં બહાર કહાડ્યું.

“ત્યારે ચાલો આપરે હોલની બહાર નીકળ્યે” ને હમાં તે લોક ધીરેથી તે નજદીકનાં આરસપહાણના વીશાળ દાદરો ઉતરીને બહાર બાગમાં પડ્યાં.

“કેમ હવે તમને કેમ લાગેય!” તેણીએ જીગરની કાળજીથી તે ચહેરા તપાસતાં પુછ્યું.

“ઓહ! મને કંઈ નથી, પણ તમે પેલો તમારો છેલ્લો વાક્યક તો અધુરોજ રહેવા દીધોય, તેણે ખરી અધીરાઇથી પુછ્યું કે જે લાગણી પારખી લેતાં રોદાએ ખીખી હસતાં તે વાક્ય પુરો કીધો.

“નહીરે હું તો એમ કહેવા જતીતી કે મને તો એ છોકરો ગમતો નથી, કારણ હવે તો—કારણ હું કંઈ જાણતી નથી કે એ મને એક મારા જીવિશના સાથી તરીકે પસંદ કાંય નથી પડતો, પણ ડાક્ટર વોલેસ આપણે ચાલ્યાં ચાલ્યાં આવ તમારા કટા દુશમન જેવા કુવા આગળ આવી લાગાંય એમ બોલી તેણી હસી પડી.

“હા, ખરેખર” તે એકદમ અટકી ઉભો રહી જતાં બળગ્યો, એ કુવો કુદરતી રીતે મારા દીલમાં ધીકકાર છોડેછ પણ વાર એનો તમારા પપાએ કંઈ વિચાર કીધો કે? તેણે એક પથરો જોરથી તે પાણીમાં નાખતાં પુછ્યું.

“ઓહ-ડાકટર, મને ધુજરી છુટેછ, તમે એની છેક નજદીક ના રમો, રાતની વખતે પાણી સાથે અસનાઇ સારી નથી,” તેણી ખરે મને બીહતી બીહતી બોલી.

“મને આજે તમારીજ માફક કાંઈક કુદરતી એ જગા નાપસંદ લાગેછ ત્યારે ચાલો આપણે પાછાં અંદર જઈએ! જો તમને કંઈક બીહક—

“નહીં નહીં” મને ગમે એટલી બધી હીચકારી નાં ધારો, પણ જો તમે મને ચાઇલ્ડીશ નહીં માનો તો કેહું કે તમે ત્યારે એમાં પથરો ફેંક્યો ત્યારે મને જાણે એવું સેનસેશન થયું કે કોઇ બીજી જીંદગીમાંથી એમજ આપણે સાથે મળીને એવીજ રીતે પાણી સાથે રમતાં હતાં.”

“હા-હું તમારું બોલેલું માનુચ, કારણ મનેબી ઘણી વખત એવી લાગણી થઇ આવેચ. એક દહાડે હું મારી અભરાઇપરથી એક દવાની બાટલી ઉંચકતોતો ત્યારે મનેબી સ્ત્રાઇક થયું કે એવાજ સરાઉનડીંગમાં એજ વખતે એજ કામ મેં આગલી જીંદગીમાં કીધુંતું પણ એ સેનસેશન જેટલું જલદી પેદા થાયચ તેટલુંજ જલદીથી નાશુદ થઇ જાયચ.”

“ખરું કેહુંચ ડાકટર વોલેસ મને આજે આય પાણીને જોતાં ધુજરી છુટેછ. અરે-હું અહીં આવીજ નહીં હોતે તો કેવું સારું!”

“બાનુ રોદા મહેરબાની કરીને તમારી નજર હવે પાણીપરથી ખસાડી નાંખો. જોવની આકાશ કેવું ખુશનુમા લાગેછ, તેણે તેણીનું ધ્યાન ખસાડવાની કેશેશ કીધી પણ ફાકટ, તેણીએ પોતાના બેડે હાથોએ આંખ ઢાંકી દીધી, એ નહીં મને સખત ધુજરાં છુટેછ ડાકટર વોલેસ, પ્લીઝ મને અંદર લઇ જાવ !”

“તેણે તરતજ વધારે નજદીક આવી તેણીના નરમ મખમલી હાથોમાં પોતાની મદદ આપી, નરમ પણ ઝડપી પગલે એકવાર પાછો તે વીશાળ દમામદાર હોલ આગળ લઇ આવ્યો. ઉપરથી પરાણાઓની રમતોના પચરંગી સાહદો તે બેડે જણાને ખુલ્લા હવે સંભળાવા લાગ્યા પણ બેડેના મનમાં એકજ જાતનો વીચાર તે પળે ચાલી રહ્યો હતો કે એકાંતવાસી મોજ છોડવી નહીં.

“ચાલો ડાકટર વોલેસ આપરે કોનઝેરવેટરીમાં જવા માંગતી નથી.”

“મારો વીચારખી તેજ છે !” તેણે તુરત ટેકા આપ્યો ને ધીમેથી તેઓ તે ગંજવર નચનવાઈના પુલોના સંગ્રહસ્થાનમાં ચાલ્યા.

“મારા પપા ડીયરને પુલોનો ઘણોજ શોખ છે ને મને તો બસ એ ચીજનું લેલાપણુંજ છે, મને લાગેય કે અમારી કોનઝેરવેટરી તમુને જરૂરજ ગમશે,” થોડાંક પત્રમાં ચાલવા પછી તે મગમગતો ઓરડો આવી પુગો.

મકરણ ૧૦ સું.

—:૦:—

વાહ-વાહ ! સુંદર પમરતાં ખુમસુરત પુત્રોથી તે મગ-
મગતા ઔરડાનું પારણું ખુમ ટેકટથી ચણુગારેનું જોતાંજ
અંદરનો ખુમસુરત ચણુગાર જોવા લવજીનો જીવ ભકમક
થવા લાગ્યો.

રોદા આગલ ચાલતી ને પછવાડે ધીમે પગલે લવજી
તેમાં દાખલ થયો.

હા ! દાખલ થતાં સાથેજ એ વીચીત્ર આંખો સાથે
લવજીની આંખ અંચીતી મળી મધ. અરેરે દારાં ભખી ખાધેલે
ચેહેરે આપ એ નવાં દાખલ થનાર ગમ એકી ચીતે ટીકતો
લોકડાં જોવો થઈ ગયો.

જુ 'હોલ'માંથી પોતાની ધારેલી છોકરીને અચબુચ ગેમ
થઈ ગયલી જોતાંજ તે તેણીની શોધમાં અહીં તહીં ફરતાં
આખરે કાનઝરવેટરીમાં આવ્યો જ્યાં તેને એક નવો સાથી
મળી ગયો.

મીસ મોદી એક જમરું ઇન્ડિયન હાલ્ડુ હતી જેકે
ઉમરમાં ચાલીસ ઉપરની થવા છતાં 'લવ મેરેજ'ને વખાણનારી
હોવાથી હજુરમી કામ શીકારની શોધમાં હમેશ તેવજી તલવતાં
રહેતાં હતાં. દારાં જોવા એક ગમરૂ જવાનને દાખલ થવડો
જોતાંજ તેવજી તરેહવાર નખરાંથી, તે ઉંચી રીતે ખીજાવેલી
ટેબલ ઉપરથી એક 'રોઝ' શોધવાની ધરફડીમાં પડ્યાં દારાં
અહીંની રોદાને નહોં જોવાથી પુષ્કલ નારાય થઈ રહેલો છતાં
મીસ મોદીની આપ ખુશ્લી રીતભાતથી તેણીથી હસીને તેણીને

બહેકાવવાની લાલચ થોભી શકાઇ નહીં.

“મીસ મોદી તમે ક્યા પુલની શોધમાં છેઓ ? તેણે હાથે કરીને ખાસ સવાલ કીધો—”

“મને જેમ અને તેમ જલદીથી એક ‘પરલોસ પીનક રોઝ’ની અગત છે.”

“વારૂં પણ તે તમે શોધો તે અગાઉ મારી તરફથી આટલો વાયોલેટનો અંચ કણુલ રાખો.” તે તેણીનું પાકવતાં બોલ્યો પણ કાંઈની વધુ તે બોલે તે અગાઉ તો રોદા લવજ સાથે ત્યાં દાખલ થઇ. દારાને એક ખોટું ડોકું કરવાનીથી રોદાએ દરકાર કીધી નહીં. બેડે જણાં ધીમે પગલે ને હસ્તે ચેહેરે તે બહેકતી ટેબલ આગળ આવી ઉભાં.

“કેમ મીસ મોદી, શાની શોધમાં ચુતાંયાંચ” રોદાએ હસી પુછ્યું.

“એક રોઝ !”—તેણીએ બાડી આંખે દારાને ટીકતાં કહ્યું પણ તે અભાગ્યો જવાન તો રોદાની પાછલનાં આકારને ખુની આંખે ટીકતો હતો !

“વેલ મારોમી તેમાં ભાગ કરજો મનેથી તેની અગત છે.”

આય અર્થસૂચક શબ્દો સાંભલતાંજ દારાનું લોહી ઉકળી આવ્યું ને જોરાવર દાંત્યાં ધસી તે ત્યાંથી સરભોગ બહાર નીકળી પડ્યો કે જેના પાછળ પોતાને એકલી નહીં છોડતાં મીસ મોદી કોઇ નવા થીકાનીની શોધમાં તે ઓરડો છોડી ગઇ.

ન્યારે લવજની અદ્ભુત ખુશાલી વચ્ચે તે એકલોજ તે બહારી છોકરી સાથે તે પમરતા ઓરડામાં રહી ગીયો.

“હા ! ઇમરજન્સી ગીવ કરેજ !” તે ધસડીને મોહોડું

નું છતાં ઉપલો વાક્ય મનમાં બડબડ્યો. કેહું-કે નહીં કેહું આ સુન્ના જેવી તક લેઉં કે નહીં લેઉં ?

હાહાહા રોઝ નુરેન્યમનો એક ભરેલો મુખપો છાતીએ લટકાવી ખુલ્લા બ્લુ ડરેસમાં ઠંઠેરાખંધ બની મોતીની માળાથી હંસ જેવી ઉંચી ભરેલી ગરદન શોભાની રડી હીરાની એક્સનેટ'વી ઝકઝકી રહેલો શોર્ટ સ્કીપથી ખુલ્લો રહેલો ગુલાબી હાથ અવારનવાર પોતાના કાળા ભરર જેવા બાલપર ફેરવતાં પોતાની તારા જેવી આંખે તે સામે ઉભેલા અંધાધુંધી વીચારમાં વીટલાતા જવાનને જોતી ગાલમાં ખાડા પાડી હસ્તી તેણી ત્યાં ઉભી હતી.

જાણે આય ચક્રીત થતા જવાનના વીચાર જાણી ગઈ હોય તેમ હસી પડી “કેમ શું વીચારમાં છેઓ !”

“બાનુ રોઢા હું કંઈ તમુને આજે કહેવા માંગુચ-પણ અરે-તમે મારી તરફ એટલાં તો માયાળુ ને કાળજીવંતા છેઓ કે તમારી તે મહેરબાનીનો રખે કંઈ ખોટો લાભ લેવાઈ જતો હોય તે બીહકથી હું આંચકી ખાઈ જાઉં.”

“ઝકટર વોલેસ તમુને આનાકાની કરવાનું જરાકબી કારણ નથી” તેણીએ તદ્દન ગંભીર થઈ જવા છતાં માયાળી જણાવ્યું “જેથી કંઈ પુછવાનું હોય તે બેત્રાશક પુછો ! હું ઇચ્છુંચ કે તે મારેથી માંડ થઈ શકે તેવુંજ કંઈ હોય !”

ઓ કેવી તક ! કેવાં ખુલ્લાં દીવડાં તેણી આ પળે હસી હસી બોલતી હતી પણ હવે ? તે બોલઈ રહ્યા પછી તેણી એવીજ ઢપ ચાલુ રાખશે કે ? એક પળ તેણે તેણીન ધારી ધારીને જોયા પછી લાગ્યું કે આય તક જવા દેવી અ સર્વામ મુખાઈ હતી.

તે એક ડગલું વધારે નજદીક આવ્યો. “આપ તમારે ચહેરા શોભાવી રહેલો ખુબસુરત ગોલાખ મને આપો!” તેણે કથાગી દીખાવ્યા વગર ટુંકમાં જ પોતાની માંગણી રજુ કરી. હું તે મારી છાંદગીની સહિયા સુખી સાંજની યાદમાં જળવી રાખ્યો. તમે તદન ચુપ થઈ ગયાં—શું હું લાયક નથી!”

એક પણ તેણી તદનજ ચુપ અને મંભીર બની મધ પહુ પછી તુરંતજ તેણીએ તે છાતીપર ઝુલતો બંધ એકદમ ખેંચી કઢાડી તેની સામે ધર્યો.

ઓ, લવજી તો આપ કદી નહીં વડી રાખેલાં સુખથી જાણે છેત્રાજ બની ગયાં. તેણે ઝપાટામાં તે પુલ લઈ લીધું અને તે લાંબા થયલા હાથપર એક માનભરી રીતે પોતાની આંખો દાખી,

તે લેલાપણાની એકજ પણ હતી! તેણે શું કીધું હતું તેનું તેને તરત જાન આવ્યું. ‘હવે શું થશે’ ના શીકરમંદ દેખાવથી તેણે ટગરટગર તે ખુબસુરત છોકરીનાં લાલ થયેલા ચહેરા ગમ જોયું.

“બાનુ રોદા મહેરબાની કરી મારીપર ગુસ્સે ના થતાં માફથી આજે જરા”—

“હવે આપણને પાછું ફરવું જોઈએ!” જાણે ઉપલો વાક્ય સાંભળ્યોજ નહીં હોય તેમ તેણી ધીમે ધીમે નરમ થઈ પાછી ફરી. જ્યારે કંઈ અજબ જાતની ચકતીથી લવજીની તેની પછવાડે ધભરાતો આપ મેળે ‘જુ હોલ’માં દાખલ થયો.

પ્રકરણ ૧૧ મું.

—:૦:—

આહ !-‘રોદા-વીલા’ની રાણી દાખલ થતી જોતાંજ હોલમાં જબરી ધુસધુસ ચાલી રહી.

‘મીસ ખુશરો બહેરામ ફાર એ સોંગ’નો અવાજ સંભળાયો.

પચરંગી અવાજનો એક સામટો અવાજ રોદાના કાન પર પડતાંજ તેણી દમામી ઢપથી અને ટેકાવદાર ચેહરાથી એક મધ્યમ હસવું હસતાં જાણે તે ધજન કણુલ કરતી હોય તેમ સહેજ નમી.

બીજીજ પહે તેણી અટકી અને લવજી મમ ફરી “ચાલશે ! તમારી સરત પ્રમાણે તમુને મારી સાથે પેહું ગાયન આવું પડશે.” તેણીએ હસતાં યાદ આપી.

“દીલોજનથી એના કરતાં બીજી મજાહ અને શું હોય?”

આતુર આંખોને પજવી નાખતાં તેણી ઠરસાદાર દમામે ધીમે પગલે પીયાના પર ગોઠવાઈને લવજી તે આકારને બાતેનથી પૂંજતો પણ બહારથી રોદાના માનને ખાતર સહેજ દુરંથી ઉભો રહી તે ગ્રાંડ પીયાના પર ચાલતા રોનકદાર સફેદ આંખળા ઉડી જતાં તપાસતો ઉભો.

આહ !-આહ !!-આહ !!!

બીજી પાંચ મીનીટમાં તો ‘બધુ હોલ’ તે જોડીદાર સીમીંચ વોઇસથી ધમધમી રહ્યો, રોદાના મીઠા ગાયન બસ-બસ એક ટાંચણી પડે તો તેમી સંભળાય એવી શાંતીના જોરાવર જુરસાથી તે દરેક જણ ઉંચે દમે સાંભળવું હતું.

આવા સુંદર સરોદ સાથે તે બેઉ જણાં તે ગાયનના

એકે એક શબ્દને એટલી તો જોરાવર સ્ટાંપમાં રજુ કરતાં કે જાણે ખાસ તે-ધી મીસ્ટીરીયસ હાટ 'નું' ગાયન તેઓ માટેજ જોડાયેલું હોય.

વાહ ! લાગટ વીસ મીનીટ ચાલુ રહેશે તે સરોહ જેવો બંધ પડ્યો કે એક જોરાવર ઉઝટની તાલીઓળી તે સુંદર ગ્રાંડ વીલા ગાજી રહ્યો.

“ડાકટર વોલેસ હવે હું તમારી પાસથી એક ચીજ માંગી લેઉં.” તાલીના ઘોંઘાટનો લાલ લપ્ત તેણીએ ઉતાવળમાં તે જવાનને કહ્યું. છેલ્લાં ગાયનની અસરથી તે જવાન હજુર તો તે પુરાં સુખમાંથી જાગે તે અગાઉ આય કહેવું શું હશે તે વીચારતાં તે કશું પુઝી શક્યો નહીં.

“તમે સમજો છો કે, હમણાં તમારી ઉપરાંત મારા ધણા પરાંણાઓ હાજર છે ને મારી હાજરીની તે લોકોને આ અગત છે તેથી હું ધ્રુધ્રુધ્રુ કે હવે તમે મારી કંપની છોડી દઇ મને એકલી રહેવા દેશો તો ઠીક થશે. મહેરબાની કરીને હવે મારી નાનદીક તમે આવતા ના.” તેણી લવજી સાથે વાતચીતમાં જેવો સુંદર એહરો રાખતી હતી તેના કરતાં આય બોલતી વેળાની તેણીની ચાત્ર તદ્દનજ ઉતરી હતી. તદ્દન ગંભીર દેખાવે તેણી ઝડપી શબ્દોમાં ઉપચુ” બોલી ગેઇ.

અરેર ! એક સખત નીરાસીનો ચમતો લવજીની જાતીમાં તુટો. શું સુખી સ્વપ્નાનો ફક્ત ત્રણ આખા કલાકમાં પુરો છેડો આવી ચુકો ?

“ખાનુ રોહા-શું હું તમને મારી હાજરીથી એટલાં બધાં નાખુશ કરું કે તમે મને—”

“એમ ના કહેવો ! જો તમે મને નાખુશ કરતા હો તે તો

હું તમને આપ કહેવાની દરકાર નહીં કરતે, પણ ખરું કેહું એ તમે મારી નજદીક રહેાચ ત્યારે મારું બધું ધકધ્યાન-ત્રેલ આપ મીન, તમને હવે બીજી બીજી મળહોપરની બાન આપતું જોઇએ !" આટલા હુંકા ખુલાસા પછી તેણી તે પચરંગી ઠઠમાં બેળાઇ ગઇ.

પ્રકરણ ૧૨ મું.

:૦:—

આહ, જીવ જો ખુશ હોયય તો બધું કેવું ખુશસુરત લાગેય; આજની સવાર જોકે એટલી બધી ખુશનુમાં નહીં છતાં રોદાને તે કંઈ અજગ ગમતી હતી—કારણ ?

કારણ-તો કાણ જાણે, પણ 'રોદા-વીલા'નાં ખુશ બાગમાં તે છોકરી અહીંથી તહીં ને તહીંથી અહીં અતી ખુશ લટકે જ્યારે ચાલતી હતી ત્યારે જોકે તદન એકલી છતાં ખુદ્દુ હસવું તેણીના ઉઘાડા કલીઅંધ દાંતોપરથી જણાઇ આવતું હતું "હાથમાંના રમાલ સાથે કંઈ ડગન ખતનાં ચેડાં કહાડતી તેણી મુમાં હસવાથી પુર ગેલમાં લાગતી હતી. પણ તેટલાં તેણીની નજર સામેના વરંડાપરથી ઉતરી કાઢતે પોતાનીજ તરફ ચાલી આવવાપર પડી. એક પળમાં તે એકાંત મોજમાં ખુદી રહેલો ચેહેરો પાછો ધારા મુજગ પુર મંલીર બની રહ્યો. હસતી ગરદન પુર દમામમાં ટટાર થઇને બાંજી બે મીનીટમાં તો દરસાદાર ખુશસુરતીની રોદા સામે ગેદરેઝ આવી ઉભો. જ્યારથી તેણે લવજની વીરૂપમાં પોતાની વલણ બતા-

વા માંડી ત્યારથી આ છોકરી તેની તરફ તદ્દન ઠંડી અને માર ભપકામાં જ હતી. આજેથી તેણીએ તેને તદ્દન સુકોષ પ્રાવકાર દીધો.

“કેમ રોદા હું આયો તેથી તું કંઈ નારાજ તો નથીતી?” એ આવતાં સાથેજ નરમાસ શરૂ કરી.

“વધી રાજી ને નારાજ કીયે દહારતી !” પહેલેથીજ રતીકંપ પુટો “આજ જ તું મુરનમાંજ એમ વાત કરેય ! તું જે વાત આજે તારી સાથે કરવા આયોય તે કેમ શે !” તે જરાક હસ્યો.

“ચાલો ! બોલવું હોય તો બોલી દેઓ, એવા ગોળ આચારી મને બણી છીટ છે” તેણી હવે ધીમે ધીમે પગલાં રવા લાગી જેથી બોદરેએ પણ સાથે ચાલવા માંડ્યું.

“જે તુંને દીઆચારી છીટ છે તો હું મારી વાતના ત્રમાંજ આવીને સરયામ ખુસ્તુંજ તુંને પુછું કે પહેલે તો સમજીજ નથી શકતો કે કાકાજીએ પેલા લવજીને શું કામ પ્રદા-વીલામાં ધાલ્યો હશે ? હું જેઉંચ કે જ્યારે ગમે ત્યારે ! અહીં હવે ઉતરી પડેય !

રોદાએ પોતાના રમાડે મહેકું ધસડીને તુછ્યું. નાન-લુથીજ બોદરેએ એક વડા ભાઈ દાખલ માન આપતાં રીખવવામાં આવેલું એટલે પોતાના હદ બહારના ખીજવાટ તાંત્રી તેણી તોરવંતા નેલુ સીવાય વધારે કંઈ કરી શકા નહીં.

“ચુડી મને પોતાનેથી સમજ નથી પડતી કે તું એટલી ધી હદ સુધી તેની પુઠે કાંઈ માગેય ? તું જે તેને પોતાને માતર બીહતો હોય તો ખાતરી રાખજે કે તે પોતાનાં મનપર

કાણુ રાખતાં ઘણું બરાબર જાણેય, તે એક ખરો ઉમરાવ દીલનો અહસ્થ છે.”

“રોદા એ ઉમરાવ દીલનો અહસ્થ કંઈ નવી આદતોપર કાણુ રાખવા બંધાયેલો નથી; તેને તેની મરજી જાણવા વગર એક એવાં સરકલમાં લાવી નાંખવો કે જેથી તેને પોતાની મરજી ઉપરાંત વધારે ઘસડાવું પડે. બસ-મારાં મત પ્રમાણે તો એ એક મોટો ગુમાહ છે.”

તે જોસદાર બોલાવું સાંભળતાં રોદાના આંખના ચમકારા પળેપળ વધારે ઝનૂની ખનતા ગયા.

“ગુડી-એક સાધારણ માણસ કરતાં લવજી એક તદ્દન જુદોજ ને દરેક રીતે ચઢીયાતો અહસ્થ છે. તે બીચારાને વરે પપા ડીયરે જે રીત ધારણ કીધીય તે ઇંચે ઇંચ વાજખી છે.” ઉભરી આવતો પીતો બની શકતાં જોરથી દાબી રાખી તેણી એટલું બોલી, પણ ખરી લાગણીથી લાલ થયેલો તે ચેહેરો જોતાં ગોદરેઝ લગાર વીચારવંત બન્યો.

“વેલ્લ તમે કંઈ હમણા હમણા એ લવજીલાઇના, બચાવમાં ઠીક માથું મારોય ! કંઈ સમજ પડે.”

“હું કે ?” તેણીએ બની શકતી અસાધારણ બેદરકારી બતાવતાં કહ્યું. “હા બીચારો એ ગરીમડો છોકરો ઘણા પ્રમાણીક ને સ્પૃશે માણસ લાગેય ને સારા માણસનો બચાવ તેની જોરહાજરીમાં કરવાનો મારો ધારોજ છે !”

“બરાબર કહ્યું-એક માણસની જોરહાજરીમાં તેનો બચાવ કરવો વાજખી છે પણ હું તો બીલકુલ ખુશ્કાં મને તારા વીચાર જોરાડેય.”

એ બીચારો તો કંઈ હમણા તો વાજખી જોરાડેય.

ફરી ફરીથી જણાવવામાં કંઈ સાર નથી. “પણ એ લેઓ ઠીક વખતે પપા ડીયરથી શીરીન સાથે આવી લાગા કે મારાં બેળનું દહીં થતું હવે જરા અટકશે. એવણુ સાથે તમે તકરાર કર્યા કરો. બાકી મારું તો હવે એ બાળદ પર માથુંથી ચરી આયુંછ.” આટલું બોલતાં તેણીએ તે સામે ઉભેલા ખીતાને હસ્તે ચેહરે ડોકું કીધું.

“બ્હેવની પપા ડીયર, આય ગુડી તો બસ ખાદ્ય ખીને એકજ જાતનું પેલા લવજીને વરેનું ટાહેલું ચલાવ્યા કરેછ તે એને કહો, હવે તો બરી ઉબક આવેછ. એને તે હું કાંઈ સુધી જવાબ આપ્યા કરું?”

“શું ગોદરેઝ તમેથી હવે એક માણસની પુઠે લાગેછ તો બસ ખીસ્તાજ નહીં કે !” મીઠે હલકે શીરીને દપકો દીધા.

“દીકરા ગુડી હું તેને ગ્રેમીસ થઇ ચુકાય કે ‘રોદા વીલા’ તેને વરે ગમે ત્યારે ખુલ્લો છે. પાછું આપણે તેને બરાબર પીછાની ચુકાજ તો પછી હવે તે વાતપર તારે તદનજ નાખતી કરવી ને તેમ થશે તોજ હું ખુશી થવશ,” શેઠ શીરોએ નરમાસથી પણ પુરા પથરા માર્યા.

આય જાતના નાનાં રખીયથી તે તદનજ ચાંઈ પડી ગયો પણ ધીરે ધીરે મુંગે મોહડે તે હવે શીરીનની સાથે ચાલવા લાગ્યો.

“ગોદરેઝ જ્યાં માસાજીની મરજી અને રોદાની ખુશી ત્યાં શું કામ તમે નાહક ચર્ચા કર્યા કરોચ?” શીરીને ધીરેથી આય જવાનને સમજાવવા માંડ્યું.

“શીરીન હું જરાકથી ખોટા ખ્યાલથી એમ નથી કરતો,

ખાતરી રાખજે શીરીન કે હું મારા અંતઃકરણ પ્રમાણેજ ચાલનાર છું.”

“તે તો હું ને અધાં જાણ્યેય, તમે ઠાઠનેખી જાણી જોઈને દુઃખી કે દલગીર કરો નહીં તેની તો મને પુરી ખાતરી છે. પણ આય આજ નકામી—”

“પણ સગર શીરીન જ્યારે તું મારે વરે એટલું બધું ઉંચું મત બાંધેય તો તે છતાંખી તું મારી ઓફર ઘડી ઘડી ના કાંચ પાડેય ?”

“વળી તમે પાછા તમારે રસ્તેજ ચાલ્યા કે ?” ખુશાલ શીરીનનો ચહેરો પાછો ગંભીર ને દલગીર બની ગયો. જોદરેજ મને તમારી સાથે વખત પસાર કરવા ઘણો ગમેય, પણ જ્યાર ત્યાર લાવીને તેનું તેજ પીંજણ પકડોય ત્યારે મને તમારેથી દુર નાહસી જવા ગમી આવેય.

“ચાલ કંઈ નહીં. એમ તો એમ. હું તો તુંને એક કરતાં વધારે વખત કહી ચુકોય કે મારી જીંદગીના છેડા સુધી હું તારેજ વરે ખોટી રહેવશ.”

તે મીઠી છોકરીનો ચહેરો ઘભરાટથી શીકકો પડ્યો. અરે આય આશાવંત જવાનને કેવી રીતે સમજાવવો કે તેણીએ એક ખીજના થઈ ચુકેલા જવાન ખાતર પોતાની આખી જીંદગી અર્પણ કીધીય, તેનાંજ સુખમાં ને તેની ફતેહમાં પોતાનું જીવીશ રોકી લીધુંય, તે તેણીને ખીલકુલ સમજ પડી નહીં.

તે અટકી ઉભી, તે જવાનના ખભાંપર એક અલગો કાળજીવંતો હાથ મુક્યો. “જોદરેજ મારું કહ્યું તું નહીં માને ?”

“કેમ-ડીયર, તારું કહ્યું કેટલી હદમાં માનવાનું છે,

તું મને આય પળે મરવા કેહ, હું મરવા તથ્યાર છેઉં.”

“અસ, તું તો એવા આસીઆઠ જેવાજ શખ્દ વાપરવાનો કે? ગાંડા હું તો એમ કેહુંય કે એટલું માઈ માન ને-ને-ને-મારો ખ્યાલ તું સદંતરજ છોડી દે-હું તુંને તદન ખઈ કેહુંય કે મેં આય મારી આખી જીંદગીમાં કુમાઈ રહેવાનો ઠરાવ કીધોય. હું તે ઠરાવ કરી ચુકીય, ને તેમાં હું જરૂરજ ખડી રહેવાની. ગોદરેઝ, તું તારી આસપાસ માખની કાની ભમતી ખુબસુરતીઓમાંથી એક ઝળકતો તારો ઘણો આસાનીથી ઊંચકી શકશે. બાકી મને માફ કર-મારો ખ્યાલ ભુલરી નાંખ!”

તે જવાન આય-જુસ્સાદાર બોલતું ચરાત ચઢને સાંભળતો હતો. પણ આજે તેના ભેજાંમાં કંઈ એક જુદોજ વીચાર ધસી આવ્યો. તેણે એકજ ખ્યાલથી આજે ભેજાં ધરતું ને તે એજ કે અસ આજે તેણે પકડું માન્યું કે આય છોકરી તેને સાચ્યા વહાલથી ચાહવા છતાં, તે તેને પોતાને છતવાની લાલચ છતાં, હાથે કરી આવા સખત બોલો બોલી તેના પોતાની પરીક્ષા લેતી હતી. આ તાડપર ચદી બેઠેલી છોકરીને આપમેળે કેમ ઠેકાણે લાવવી તેના ઉંડા વીચારમાં ને તેણીના દરેક શખ્દો એક ચીતે સાંભળતો હતો પણ જેવો તે અવાજ બંધ પડ્યો કે તે જવાન એક ધારણ કીધેલું હસવું હસી પડ્યો.

“હે હે હે હે! શીરીન અત્યાર મુઘી તેં મને” કીક હંકાવ્યો. પણ ઘણું ખઈ શેઠ શીરોઝનો પાછળથી વારેસ થનારા એક સારા ભવીખ્યનાં ગ્રહસ્થે હવે વધારે વખત તારો તુચ્છકાર ખમવો વાજબી ગણાશે નહીં. જ્યારે તું સાફ નાજ કેહય તો મારી કંઈ તારીપર એટલી બધી જખરી નથી.” તેણે એવા તો કંઈ અવાજે ઉપલું બોલવું શરૂ કીધું કે

શીરીન તદ્દન હેરત રહી. તે આય જવાનને ઘણી માયાથી આહતી હતી; તેનાં સુખમાં સુખી હતી; પણ કોઈથી રીતે તેને ગુસ્સે કરવો, દલગીર કરવો, બલકે આજના જેટલો ખફા કરવો એ શીરીન માટે ઘણુંજ દુખલયું હતું. તેણીએ તે ખફા થયેલા જવાન ગમ અતી ઘણાં દુખી ચેહેરાએ જોયું કે જેનો અર્થ તે જવાન એટલુંજ સમજ્યો કે “અત્યારથી બાઇનાં લપ્પાં લેવાયાં ખરાં.”

“આતુ તમને હું ઘણાં ખ્યારથી આહુચ તેમ તમે મને ઘણાં હીણાચ.”

“માફ કરો ગોદરેઝ, એવો ભારી શબ્દ ખુદા ખાતર ના વાપરો.”

“ચાલો ત્યારે સાંભળો, તમારી મરજી નથી તો હું હવે એક બાળાં બુલબુલને જીતવાની કોશિશ મારાં પુરાં જોરથી કરશ. મારી ખાતરી છે કે તે બુલબુલ તારા કરતાં વધારે ઘણો જલદી ફતેહ પામશ.” તે હવે મુંઝના આંકડા મંડતો ચુપ ઉભો.

તમોને કંઈ હરકત નહીં હોય તો મને કહેવાની મહેરમાની કરશો કે તે કાણુ ?

“નહીં ! જનમ સુધી કુમારો રહેનારી છોકરીને તે જાણવાની આતુરતા શાની થવી જોઈએ !” “કેકાણે આયાના સ તોષથી તેણે કહ્યું.” સમજ શીરીન, તારૂં તે છોકરી તું કાણુ ધારેય ?”

“હું અટકળી શકતી નથી.”

“રોઢા શીરોઝ ખુશરો બહેરામ ! સો ખીલીવન્ટ ગલ !”

“ઓ ગોદરેઝ ગોદરેઝ” શીરીન તદન કગલી ઉઠી,
 ‘મહેરખાની કરીને રોદાપરથી નજર ખીસાડો એને તમે પજ-
 વતા ના. નહી નહી, હું માગી લેઉંય કે રોદાનો વીચાર
 અત્યારથીજ પડતો નાખો. એને તમે એવી લાગણીનો સંસા-
 રોથી જણાવતા ના.”

“પણ કાંય-કંઈ કારણ?” તેણે ફતેહનું ધીમું હસ્તાં પુછ્યું.
 તેણે ખાત્રીથી હવે માન્યું કે આય તાડપર ચઢી બેઠેલી
 છોકરીપર આય અજમાયસ ઠીક થઈ પડી. શીરીન ત્યારે તું
 મને ‘હા’ કહી દેને, મારા ભમતા વીચારોનો છેડો લાવ. તું
 મને પજવેય તારે મારેથી એમ નવનું દોહડ થઈ જાય તો
 હું શું કરું ?

“નહીં ! મારેથી ‘હા’ કહેવાશે નહીં” તેણીએ જોટલી ને
 તેટલીજ મક્કમતાથી જણાવ્યું. “છતાં મારી એટલી અરજ છે
 કે રોદા તરફ તમે આડી નજરથી ફેંકવી નહી, તમે તેમાં
 નીષ્કૂળ જશો યાતો કંઈ ખુરં પરીણામ આવે” અને આય
 છેલ્લા શબ્દો સાથેજ તે છોકરી કંઈથી કહ્યા વગર ‘રોદા-
 વીલા’નો ઉંચો વરન્ડો ચઢી અંદર ગુમ થઈ ગઈ.

અરેરે નશીબ ! મનમાં ખાંડ ખાતો તે જવાન તો આય
 જાતની મક્કમતાથી ઠસ થઈ ગયો ! નસીબમાંથી સદાની જતી
 રહેતી આવી એક બેમુલ છોકરી માટે તે ખરે મને દુઃખી
 થઈ ગયો. બે પળ તે માથું ધવડતો વીચારમાં ઉભો તેટલાં
 પીઠપર કોઈનો માયાળુ હાથ લાગ્યો. તેણે પાછું ફરી જોયું
 તો કોણ ?

પ્રકરણ ૧૩ મું.

—:૦:—

‘કાકા’ની અળયખી સાથે જેવો ગોદરેઝ ફર્યો કે શેઠ શીરોઝને મંભીર એહેરે-સરેસ્તા કરતાં અસાધારણ રીતે આજે તેણે દીકતા બોધા.

“કાકાજી તમે !”—

“હા—રોદા તો ક્યારની અંદર ચાલી ગઈ, પણ તું તારી શીરીન સાથે વાતે ચુંટાયલો એટલે મેં તુને ડીસ્ટર્બ નહીં કર્યો, પણ હવે જો તું એકલો હોય તો હું તારી સાથે જરા બે બોલ વાત કરવા માગુંચ.” તેવણુ જાણે જવાબ માટે ખોટી હોય તેમ થોભ્યા.

હા, શીરીનની આજની ચાલથી બેજાણી ફરતું હતું એટલે કાકાજી સાથે કંઈ નવી વાતમાં રોકાવા તેનું મન ખુશીથી લલચાયું.

“કાકાજી તમારો હુકમ હમેશ મારે માથે છે, જે વાત હોય તે કહો હું સાંભળવા આવુર છું,”

“તો ચાલ પેલા માડવાના બાજઠપર બેસ્યે.”

બીજી બે પળમાં તો તે બેઠે જણા ગુપચુપ બાજઠપર ગોઠવાયા.

“વારું ગુડી, દીકરા તું મને ખરું કહેશે !”

“જરૂરજ, કાકાજી મેં કાઠબી દહાડે તમને ખોટું કહ્યુંચ કે આજે તમે શકથી મને એવો સવાલ કરોચ ?”

‘ચાલ ત્યારે મને બીલકુલ ખુશ્લાં દીલે તદન-તદન ખરું કારણ જણાવ કે તું પેલા લવજીને “રોદા-વીલા”માં

આવતો શાને વરેઅટાકવવા માંગેય ? સખર, જો જવાબ તદન અંતઃકરણમાંથી નીકળતો સાચ્યોજ જોઈશે ને નહીં તો મુજોજ જેસજે ખોટું બહાતું મને જાણવું નથી.”

પાંચ આખી મીનીટ તે જવાને મુજ દુંપવામાં પસાર કીધી. જે ખરું હતું તે બોલાતું નહીં ને ખોટું હતું તે કહેવાતું નહીં ત્યારે કરવું શું ?

“કેમ તારી સુપકીદીથી મને લાગેય કે મારો શક ખરો છે. છોકરા બોલ, હું તે જાણુંય છતાં હું ખાતરી કરવા માંગુય, ચાલ બોલ શું ?”

“કાકાજી,” આખરે તેણે કંઈક ધીરેથી શરમથી ચલાવ્યું. “કાકાજી આપણે આખર કરેને માણસ કંઈ ફરીસ્તાઈ ગુણો ધરાવી શક્યે નહીં. આપણા વીલામાં અકેક કરતાં બમે ખુબ-સુરતીઓ વસે ને તે મકાનમાં છુટથી લવજી જેવા એક જવાનને આવતો જતો કરવો એ-એ-જરાક કઠંગુ છે, ને ઠેકાણું કંઈ એવું નહીં કે કામ આગળ ચાલે તો શોભા અપાવે.”

“એટલે-તે શું ? ખુલાસાથી બોલ ?”

“કાકાજી તમે લવજીને એટલી હદમાં ચાહોય કે તે જો આપણા કુટુંબમાં સર્ગાઈ બાંધે તો”—

“અરે સુપ ! એ અકેય શું ? ગુડી અદેખાઈથી માણસ આંધળું થાયય તે કહેતી તારાં બાબમાં તદન ખરી પડેય. તું કાણુને વરે બોલેય ? આપણી બેઠ છોકરીઓ તદન સમજી ને મક્કમ વીચારવાળી છે. મારી રોદા છોકરીને વરે તો તું બરાબર જાણેય કે લક્ષા લલા લખપતી સાહેબજીદાઓને એણે દરસી દરસી બાંધેલી મુક્યા છે તો તુંન કંઈ શકખી જાયય કે એક બી મારો આવો બરાબર જાહેર, ચાલ આપ વગરનો

એનને આશરે પડેલો, એક સાધારણ ડાક્ટર તેને આપણી રોદા-આવી મગર છોકરી તરફથી સેહજીની ઉત્તેજન મળે ? કોઈ કોઈ કાળે નહિ.”

“પણ, કાકાજી—”

“સમજ, મારું સાંભળી લે. હું જે વાત કરવા આવ્યો તે એજ? મેં જાણેલુંજ કે તું આપણી રોદા શીરીનનાં ભત્રીયાનાં ભલનિ વરેજ એટલી જાધી પંચાત કર્યા કરેય, પણ તું આપણી છોકરીઓને વરે તદ્દન ખેરીકર રહે. રોદાને તો હાથ જોડી પગે પડે તોગી એ એટલા ઉતરતા કલાસમાં જાય નહીં ને શીરીન-શીરીન-એ છોકરીનો રાહવાત જોતાં લાગેજ કે તુંને-તુંને કદાચ—”

“નહિ કાકાજી તમે જુલોજ. હમણાંજ એ મને સાફ કહી ગેહય કે મારે એની આશા રાખવી નહીં.” તથુ ગમ-ખવાર અવાજે તેણે જાણાવ્યું. “કાકાજી શીરીનપર મારો જન દુરખાન છે-પણ એ-એ મને ખીલકુલ મચક આપતી નથી.”

“દીકરા તું નાહક ના ધભરા. છોકરીની જાતજ એવી; તે લોક હંમેશ પહેલાં જરા મચકાય પણ જ્યારે મચકાય ત્યારે જાણવું કે જરૂરજ તેની ખાટી મીઠી નજર—” એમ ખોલતાં તેવણ ખડખડ હસી ગયા.

“કાકાજી, એ મને આજે ખુલ્લું કહી ગયું કે એ જીંદગી માં કદી પરણવાનીજ નથી. હવે વધારે આશા હું શું રાખું?”

એ મીનીટ તે ખેડ જણામાંથી કોઈ કશું ખોલ્યું નહીં.

“દીકરા ગુડી” હવે ધીમેથી શેઠ શ્રીરાજ ઉડી ઉભા થયા.

“કદીજી માનવા લાયક નથી કે ૪૦૦૦૦ની એક વારસ જીંદગીભર કુમારી રહી શકે. એના મામા મામી એવાં ખેંચાય

કે એવી જીંદગી તે લોક ગુજરવા દેશેજ નહીં તે કાઢનેખી એ પ્રસંદ કરે તો તારા જેવા એક ચાહનારનેજ એ પહેલો પ્રસંદ કરશે. ઘણી ધીરજ તારે વરે ખોટી છે ને દીકરા જે આજકાલ એ છોકરીનો વીચાર કુમારાપણાપરજ અટકેલો હોય તો લવજીને વરે તારી શીકર તદ્દન ખોટી સમજવી. ખરું કેની? ચાલ તારે રોદા સાથે શીરીન માટેખી સમજુતી થઇ ગઇ એટલે મારી તને અરજ છે કે હવે પછી કોઇખી દહાડે તું એ છોકરાની વીરધ તારું મન દોરતો ના. અને તો એની તરફ દીલસોજી બતાવજે. હું ઘણો ખુશી થવસ. સમજ્યો, ટ-ટા.”

ગોદરેજનું કંઠખી સાંભળવા નહીં થોભતાં, તેવણુ ધીમે પણ મક્કમ પગલે વીલામાં ચઢી ગીયા.

—:૦:—

પ્રકરણ ૧૪ મું.

—:૦:—

ચાલો, એકવાર પાછું પેલા લવજીના ખાનગી રૂમમાં ડોકું ધાલો. નાની શહેર લવજીમામાનું ઉઘાડું માથું પસવારતી કંઠ કંઠ પોતાની પાંચ વરસની નીર્દોષ જખાનથી બડબડ કરતી હતી પણ મામાના બેજનું ઠેકાણું કહ્યું હતું કે નાની મટુકલી ભાણુજીનું બોલવું તે સમજે.

“મામાજી કાલે પાસેની ગુલાની ડોલી મેં જોઇ તે કેવી મળ્નની, ખુલુ ડોલાની ને મળ્નનાં—”

“બસ હવે!” લાગટ અરઘો કલાક થયો માથું ખાતી નાની શહેરથી તે હવે તદ્દનજ કંટલાઇ જઇ બરાદા મારી ઉઠ્યો પણ ગભરાઇને દધાઇ ગયલાં તે બાળકને તેણે તુરતજ પેટમાં દાખ્યું. દીકરા જેની-હું ખીજ વીચારોમાં હોઉં ત્યારે

મને તું બડબડ કરીને કંટાળો ના આપ. તેં જે ડાલી જોમ્ય તેવીજ ડાલી હું તુને બે દહાડા રહીને અપાવશ, તેટલાં હમણાં તો જ,

“તારણે અગીઆર વાગા ને હજુર તુંને ઉંઘ નહીં આવતી? મમા તો સુઇ ગયા હશે તું એકલી કેમ ઉપર જશે. જા હમણાં તો તું પોહડી જા.”

“વાર-પચ્ચ ડાલીની વાત યાદ રાખજો હું—સાહેબજી સાહેબજી!”

“કેવી મીઠી પોપટી છે! પણ મારા આવા ભયંકર વીચારમાં એ પટપટી પોપટીનું બોલવુંબી મને બીલકુલ ગમતું નથી હાય હાય કીયે ચોત્રડયે હું એ વીલામાં ગીયો હોવશ. શું કામ એ ધાતકી લાગણી મને ખારી નાખતા હશે તે એકાંત જીવે બડબડવા લાગ્યો.”

પ્રીય વાંચનાર એટલું તો આખરે જોમ્ય ચુકાં કે “રોદા વીલા”ની સીડી ચઢડવા સાથેજ તે એક જોરાવર પ્યારમાં પડી ચુકે હતો. પણ સીતમગાર જમાનાની તાસીરથી આય બેઆખરો જવાન તેને પોતાની ખરી કમનસીબ ગણતો હતો. સારે યા માઠે નસીબે “રોદા-વીલા” જેવા એક આજેવાન મેહેલમાં તેને જ્યારે ગમે ત્યારે આવવા જવાની છુટ હતી. ખુદ તેની વહાલી છોકરી તેને દરેક વાતે હસી હસી ઉતેજન આપતી હતી. એ બધું જતાંબી તે જવાનનું મગજ એ બુલંદ સુખ વીચારવાથી સાફ ધસીને ના પાડતું, છેલ્લી પાર્ટીમાંબી તેજ વહાલા જીવ સાથે તેણે લાગટ કલાકો ગાળ્યા. અથામ સુખમાં તે છોકરીએ તેને તરેહવાર વાતોથી નવાજ્યો. પોતાની જાતીએ ખોસેલો તે લાડ કરતો ગોલાખ પણ તેણીએ એકકે

બેલે કહાણી આપ્યો. ખુદ તે ગોલાખી હાથેને પોતાની આંખ સાથે દાખવાનેખી નશીબવંત બન્યો. છતાં એ બધુ-બધું-છતાં ખી લવજીનું ધ્યાન તેને પ્યારનું નામ આપવાને મનાતુંજ નહોતું.

છેલ્લી પાટી પછીથી તેનું બાકી રહેલું જરા રતી શાંત મગજ છેકજ હાથથી ગીયું. તેનાં ગરીબડાં ઘરાકો જેઓ તે પુજતા મુરખખી સમાન જવાનને હમેશાં ગંભીર છતાં, ખુશ વીચારવંતા છતાં, રમુજ જોતાં આવેલાં તેઓ આજકાલની તેની આવી ધરણનાં ખાંડણ્યા જેવી નાપસંદ બદલાયલી હાલ-તથી ઘણાં વીચારમાં પડી ચુક્યાં હતાં.

એક ખુશરો બહેરામ ખાનદાનની લખપતી બાપની એક આવી નમુનેદાર છોકરી સાથની પોતાની દોસ્તીને તે ઘડી ઘડી યાદ કર્યા કરતો હતો.

“જો આવીજ રીતે હું રોજ રોજ આમજ વધતો જવશ તો જરૂરજ મેંડ થઇ જવશ!” તે પાછો પટપટવા લાગ્યો. “ખુદા મને એ બંધનમાંથી છોડવ. હું એમાંથી કેમ છુટું? પરવર! પેલી પાટીમાં મને કાંઈ પોહોંચ્યાડી દે તેવા એકેકથી ચઢ્યાતા જવાનો લુખા ડાંસની માફક એને ટીક્યા કરતો હતા, તો અરે, તે બંધાને હંફાવવા મારી પાસે બધુંય શું? શા આધારે હું એ ઘેલાપણામાં આગળને આગળ વધું? દાદાર મને મદદ કર. મારાં મગજને શાંત કર.” તે હવે તદ્દન સુપ થયો હવે તેનું ધ્યાન કંઈ એકચીતે વીચારમાં રોકાયું. લાગટ અર્ધો કલાક તે પુજળ શાંતીમાં હોઠ પીસી કંઈ વીચારમાં કહાડરો. હા, તેના એહેરાપરથી લાગતું હતું કે તે કંઈ મક્કમ વીચારમાં ગુંથાયો હતો.

“હા! બસ, હા!” તે ઓચીતો પુકારી ઉઠ્યો. “ઠીક

વીચાર આયો-અસ હું જાઉં-કેથેથી ઉપડી જાઉં-જ્યાં જવાય ત્યાં નીકળી જાઉં! એ છોકરી મને મેડ કરી મુકશે. એના લોહચુંબકના ચેહેરાથી હું દુર થઈ જવશ તોજ મારા મનને શાંતી મળશે.

“હા, મારી એ એક મોટામાં મોટી ભુલ બનીય! પણ હવે હું એને કેમ છોડી જાઉં? આ મારું નાજુક મન તું એ વીયોગ કેમ ખમી શકશે? આ જીવન! તે જીવન ને ઝુરાપામાં બળી જળી તું કેવું ખાખ રાખ બનશે?”

“અસ ખમાય કે નહીં ખમાય મારે જવું જોઈશેજ. જાઉં નહીં ત્યાં સુધી આવ જાતનાં મેડનેસમાંથી મારો છુટકો આવ નહીં. હા, કાલ જાઉં, હમેશનો જાઉં!” તે દમખાસ મકકમ ઠરાવથી ઉપડું બોલ્યો જતો હતો, પણ હાય-હાય તેનું જીવન આવ જાતના ઠરાવથી કેવું ચીરાઈ જતું હતું તે તેને તેનો જાણ જાણતો હતો.

તે હવે ઉઠ્યો અને તે અંધારા દાદરપરથી થઈ બેઠેલી ઉંઘમાં ખલલ નહીં કરતાં નરમ પગલે જઈ પોતાના બીજાનામાં ગોઠવાયો “જવું તો ખરુંજ” તે હવે પડ્યો પડ્યો, વીચારવા લાગ્યો પણ એને મળ્યા વગર જવું નહીં. ધણુંજ ખોટું! એના જેવી એક છોકરી જેણે મારી તરફ આટલી બધી દરકાર બતાવી તેને કહ્યા કાળ્યા વગર જવું રહેવું એ તે એક મોટું અપમાન ગણી લેશે. હા, મારે એ છોકરીથી દુર થવું તો ખરું, પણ દુર થયા અગાઉ છેક છેલ્લાં મીઠી મુલાકાત તેણીને આપી જવું જરૂરનું છે. તો એવી જાતના કંઈક વીચારમાં આખરે એકને સુમારે સુતો કે જે અધુરી ઉઘ્યા તેજ છોકરી-તેજ લાગણી ને તેજ ભવિષ્યની મુસાફરીના, લંબાણ સ્વપ્નામાં પુરી થઈ.

પ્રકરણ ૧૫ મું.

—:૦:—

હા, દહાડો ખુશ જહારમાં ખીલી નીકળેલો નજરે આવતો હતો. હાથમાંની પતળી લાંબી લાકડીથી રસ્તાના પથરાઓ ખેરખંખેર કરતો, લવજી વોલેસ ધણા ઉંડા વીચારમાં ધીમે ધીમે ‘રોદા-વીલા’ તરફ જવું હમેશનાં જેવું ખુશ નહીં પણ ગમખવાર હતું, જે તેના દલગીર ચહેરાપરથી તુરત પરખાઇ આવતું હતું. આજે ‘વીલા’ માં શુ તે એકટર તરીકે જતો હતો? હંજગ આજે તેની ખરી મતલબ એજ હતી કે એકલી રોદાનેજ મળવું અને તેણીને છેલ્લી સલામ કરવી.

પણ આવી ઉંડી નીરાશીમાં પણ તેનું દીલ અવારનવાર આશાનો ઠોકો ઠોકતું. તેને લાગતું કે તે જો કે ધસી ધામીને તેણીની રગ્ન-સદાની-રગ્ન ચાહવા જતો હતો, પણ જો રોદાજ તેને કાલાવાલા કરી તેના ઠરાવથી તે હાથ ઉઠાવવા કહે તો? છટ. છટ કેવું બેહુંકું, કેવો વાહીઆત વીચાર! જ્ઞાને વરે કાલાવાલા કરે? ને તેથી વળી રોદા જેવી એક લખપતી બાપની મગરૂર ઠરસાયાજ એક પુરી દીકરી!—એ તે ખ્યાલજ મુરખાઇભર્યો તે માનતો હતો.

ઘડીકમાં આશાથી હસતો તો ઘડીકમાં નીરાશીમાં દખાઇ જતો, વીચારોમાં વીંટલાતો ઘડકતી છાતીથી ખેખર થતો તે આખરે ‘વીલા’ના બુલંદ પમરતા પોટીકોમાં આવી લાગ્યો.

આહ! બે પણ તે ઠરસાયાજ મહાલને ટીકતો થોભી ગયો. “હે, પરવર, આય મકાનમાં હું ઉઘટા સુલટી વીચારોથી દાખલ થાઉંચ? મારા નસીબમાં શું સરખયું હશે? રોદાને માટે છોડી જવાની કમનસીબી સરખાઇ હશે કે પાછો—છટ—”

તેણે જોરથી માથું ધુણાવી હવે બેઘડક અંદર ચાલવા માંડ્યું.
પણ અરે ?

પાંચ દશ ડગલાં વધુ-ને-એક અચીતા સાદથી તે ચમક્યો.

“ઓ લો, ડાકટર વોલેસ-એટલી ઝડપમાં કાંઈ નાઓય?”

મધુર હસ્તે એહેરે તેજ પ્યારી પુતળી સામે થઈ. “કેમ કંઈ ધણી વીચારમાં છેઓ, મને જોતાંથી નથી?” તેણી શેકહેન્ડ માટે હાથ લાંબો કરતાં હતી.

“ઓહ! એક સકયુઝ મી! મેં તમુને બીલકુલ જોયાં નહીં?” તેણે તરત માફ માગી.

“કેમ કંઈ પપા ડીયર સાથે કામ છે કે? જો તેમ હોય તો તમે ધણી મોડા છેઓ, કારણ એવણુ તો ગુડી સાથે હમણાજ બહાર ગયા.”

“નહી બાનુ રોદા, મને આજે ખુદ તમારી પોતાની સાથે જરા વાત કરવીય” તેણે અચકાતાં અચકાતાં કહ્યું.

“જરૂર મોટી ખુસીથી, ચાલો તમે વખતથી ઠીક લીધોય. હું હમણા ટાઇમ કેમ પાસ કરવો તેનાજ વીચારમાં હતી. બીચારી શીરીનબી તખીયત બરાબર નહીં ચાલવાથી પોતાના ઓરકામાંજ ભરાઈ બેસેય એટલે આજની તમારી વીઝીટ મને ધણી ગમશે. પણ કેમ તમે રોજ કરતાં આજે કંઈ વધારે ગમગીન ને ગંભીર છેઓ?” તેણીએ હવે ધીરે ધીરે ચાલવા માંડ્યું.

“હું હવે મુંબઈમાં વધારે વખત થોભી શકતો નથી અને તેથી હું તમુને આજે છેલ્લી સલામ કરવા આવેલો છું.” તદ્દન દબાઈ જતા અવાજે તેણે પોતાની હાલત જણાવી.

“શુઉઉઉ-છેલ્લી સલામ ! !” એક તોપના ગોળા માફક તેણી ચોંકી અટકી ઉભી. તે હસ્તો એહેરો તદ્દન શીકકો થઈ

મથો. તે વધારે નજદીક આવી અને સહિથી પહેલીજવાર તેણીએ તે જવાનનો હાથ પોતાના હાથમાં લીધો. એ પણ તેણીએ તે આંખો તપાસી એટલે ? તમે કાંહ જાઓય ?

લવજી તદ્દન મુગોજ બચકે તદ્દન ગમગીન, રૈતીમાં પોતાની સ્ટીકથી કંઈ સરેટા પાડતો ઉભો રહ્યો.

“હું નથી સમજતી કે તમે કાંહ જાઓય ?” તેણીએ તેને પાછું પુછ્યું.

હા, જો લવજીની જગે ખીજે હતે તો આય તેના શીકકા પડી ગયલા ગાલો, તેનો ખોખરો અવાજ, હેબતી ગયલી આંખોના ઠંડા ચમકારા જોતાંજ તુરત પારખી કઢાડને પાણુ તે તો પોતેજ પોતાની ગમખવારીમાં એટલો હુખી ગયલો કે તેણીને જોતોજ નહીં.

“હું પોતેખી નથી જોણુતો કે હું કાંહ જવાનો છું ? મને પોતાને માલમ નથી કે સરજત મને ક્યાં ઘસડી લઇ જશે ? હું તે ફક્ત એટલુંજ જાણું છું કે મારે મુંબઇથી જેમ અને તેમ જલદી જવું જોઇએ.”

“પણ કાંય ?” તેણીએ એકદમ પુછ્યું.

લવજીએ ઘસડીને મોહકું નુંંછ્યું. હવે જવાબ શું વાળવો ?

“મને ના પુછો, ખુદા ખાતર મને ના પુછો. તમે મને બાળા મારોય !” તે ઝનુનથી બોલી પડ્યો.

“પણ હું કેમ જાણું કે તમે કાંય જાઓય ? શું લવજી, તમે મને તેનું કારણ ખુદ્લું નહીં જણાવો ?” લગલગ કાલા-વાલાની ઢપે તેણીએ પુછ્યું.

“કારણ !-કારણ હું તદ્દન મેડ થઇ ગીયોય, એકંજ ખીડી મધુર સહિથી ખુબમુરત ચીજની યાદ મારું મગજ આણુ

ખાઇ જાય. એ વાહીયાત કદી નહીં જની શકનારા બનાવોની શેખચલી. સહી યાદો મારાં ભેગને ચેરવી નાંખે. અરે, બાનુ રોદા, ખરું માનજો કે હમણાં હું એક સાધારણ માણસ નહીં પણ મેડ માણસ થઇ ગયલો છું.”

“મને તો તમારા વીચારમાં ને બોલવામાં જરાકંખી સમજ નથી પડતી, તમને હું એક મેડ માણસ કદીખી ગણું નહીં. મારા જેવી સાતને મેડ કરો તેવા તમે સાવધ છેઓ. મારી નજરમાં તમે ઘણાજ કાબેલ તબીબ ઠરી ચુકાવ.”

“તમે મારી તરફ ઘણા માયાળુ છેઓ તેથી તમને એમ લાગતું હશે; પણ મારાથી હીતરની તાસવીસ અને દીલની બીમારી ખમાતી નથી એ તમારી મુજ તરફની વહાલભરી વલણપર મોટી આશા બાંધી હું કેમ ખમ્યા કરું? નહિ નહીં મારા મનની લુંટાયલી શાંતીને રહાત આપવા મારે કેથે દુર નીકલી જવુંજ જોઇએ. તેણે એક ઝનુની ઘેલાંપણાંથી પોતાની લાકડી હવામાં જોરથી ફુલવી, એક ઠરાવપર આવેલાં આદમી જેવો જુસ્સો બતાવ્યો.

“પણ તમે એવા અચીતા ઠરાવપર કેમ આવ્યા તે તો જણાવો?” તેણીએ તે હવામાં ફરતી લાકડી મજબુત હાથે પકડી લીધી. જાણે ખુલ્લો જવાબ માગતી હોય તે દપે કગલતાં રોદાએ પુછ્યું. “મને કેહો, શું આપણે હવે ફેન્ડસ નથી? તમે મારીપર વીશ્વાસ નથી મુકી શકતા?”

તે જવાને આય કગલતી છોકરીપર બે પળ આશાથી જોયું—શું ખરેખર આય એક છુપ્યા પ્યારની અધીરાઇ હશે? પણ નહીં તેણે તુરતજ તે પોતાને ચીતભ્રમ બનાવતી છોકરી પરથી નજર ઉઠાવી લીધી.

“મારામાં શકતી હોતે તો જરૂર હું તમુને કહેતે પણ
હાલમાં તો તે કહેવાની મારામાં તાકાત રહી નથી. હું જે
તમુને મારું ખરું કારણ જણાઉં તો જરૂર તમે મને ધીકકારો-હા
મે મને જરૂર હસો. મને જવા દેઓ, આનુ રોદા, હજુર હું
પોડો ઘણો માણસાઈ સુધ્ધીમાં છેડું તેટલાંજ મને છોડો. મને
જા આપો.” તેણે વળી પાછી જુસ્સાને મારે લટાર મારવા માંડી.

આ તેની વીચીત્ર અસાધારણ વલણ જેમ્મ ચક્રીત થઈ
જાળા ફાડી તેની સાથે સાથે ચાલવા લાગી.

“તમે એમ શું કરોચ ? તમારી આવી ચાલથી મને તો
પરેખર દુઃખ લાગેચ. ચાલો એ અધી ગંભીર ગોફતેગોને
તાજુ મુકો ને આપણે હંમેશ જેમ હસી બોલી વાત કરતાંતાં
મ વાત કરો. મને લાગેચ કે તમારીપર કંઈ અચ્ચીતી
પ્રકૃત આવી પડીચ. તમે મને તે નહીં કહે? મારાપર વીશ્વાસ
ખી મને તે જણાવો” તેણી પાછળ થોભી જઈ હવે તે
વાનના બેડે હાથોને પોતાના નાના હાથોમાં પકડી લઈ
વાળા માંગતી બોલી.

એટલા તો મીઠા અવાજે તેણીએ તે મહેરબાની માંગી.

લવજથી બે ઘડી કશું બોલી શકાયું નહીં.

“દુઃખની વખતે ધીરજ રાખી કંઈ રસ્તો શોધી કહાડવો
તેમ્મ ? ગરીબ દુખ્યાંઓના તમે એક મુરબ્બી બાપ જેવા
ઓ. તમે હવે પ્રેકટીશમાંથી ખુદાના હુકમથી વધતા જાઓચ.
કોના માનીતા થઈ રહયાચ. તમુને હજુતો ભરીશમાં કેવી
મોટી આશાઓ છે ? એ અધું છતાંથી તમે કાંઈ જવાના
ના વીચાર વગર બસ કેથેથી નાહસી જવા તક્યાર થયાચ
તો અર્થ શું ?” તેણીએ હજુમી પોતાની કાકલુની ચાલુ રાખી.

“હું નાચાર છેઉં!” તેણે એક નીસાસા સાથે જવાબ દીધો, “હું તો એટલુંબી ચાહુંય કે ખોદા મારીપર ખીજી ગમે તેવી આફત નાખે તો તે ખમવા મારામાં પુરતું જોર છે, પણ હમણાતું મારું જલ્લમ દુઃખ મારેથી ખમાતું નથી. “ઓહ ઇટ ઇઝ કવાઇટ અનખેરેબલ.”

“જો વળી, એટલાં બધાં એંટાલ ના થાઓ મને તમારાં આખાં સરકલમાં તમારી હંમેશની સહિથી સાચી ફ્રેન્ડ માનો ને—”

“હા હા હા-સહિથી મીઠી દોસ્તીજ કોઇ વખત ઝેરની ગરજ સારેય!” તેણે મથુ ધુંજીવી ઠંઠાથી જવાબ વાળ્યો.

“નહીં મને તેમાની એક ના માનો, હું તમારી જીવ-રોજનની દોસ્ત થવા તમયાર છેઉં ને જો તમે ખુશી હો તો હું જીંદગી સુધી તમારી દોસ્ત થઇ રહેવશ.” આય કગલતા વાક્યથી લવજનાં દીલમાં કંઇ અજાન જખરદસ્ત ઠોકો ઠોકાયો, પણ તે ઘેલા જવાનને જાણે આજે કશાપર વીશ્વાસ હતો નહીં.

“આતુ રોદા, આપણી વચ્ચે દોસ્તી જેવું માની શકાયજ નહીં. તમે કાંદ ને હું-હું એક સાધારણ ડાકટર!”

“ને તેમ છતાંબી હું જો તમારી દોસ્તી ઇચ્છું તો-તો-કોણ મને અટકાવશે? મને અટકાવનાર કોઇ-કોઇ-નથી!” તેણી ખરા જુસ્સાથી બોલી.

“નહીં, નહીં માણસો કંઇ ફરેસ્તા નથી!” તમારી દોસ્તી મારીપર એક ઝેરની માફક અસર કરેય તો જોકે મારી આખી જીંદગીમાં એવી મીઠી, એટલી વહાલી, એટલી માનીતી દોસ્તી મને કદી મળી નથી.”

“પણ તમે એ બધું શું ગોલ ગોલ બોલોછ? જો મારી

દોસ્તી તમુને એટલી બધી ગમતી હોય તો તે એમ એરની અસર કેમ લાવે?" તેણીએ નરમાસથી અજબ થતાં પુછ્યું.

"તમારો સવાલ ઘણો ભારી નથી. સઉથી સુંદર રંગોમાં અને પમરાટોમાં કાતીલ એર કાંય છુપાયલાં રહેછ તો તે કોઇ કહી શકતું નથી. બસ હું તમારી પાસથી માંગી લેઉં છ કે હજુ હું મારા પોતામાં છેઉં તેટલાં મને છોડો. તમારા આય સુંદર હાથને મને છેલ્લી સલામ કરવા માટે શેકહેંડ કરવા દેઓ ને હું સદાનો તમારી નજરથી દુર થવશ."

કેવો દુઃખદાયક અવાજ !

તેણીએ તુરતજ પોતાનો મખમલી હાથ લાંબો કરીધો અને લવજાએ તે પોતાના ધરજતા હાથમાં લીધો. તે છેલ્લી સલામના કંઈક બોલો બોલવા ગયો પણ હાથ જંગર! છેક છેલ્લી ધડીએ તે અદ્ભુત રીતે ઠોકાવા લાગ્યું, તેની અત્યાર સુધી મક્કમ રહેલી જાન આય છેલ્લી પળે તદ્દનજ બંધાઈ ગઇ. તે બચકર શબ્દો તેના હોઠ બહાર નીકળી શક્યા નહીં.

"તમે મારો હાથ માગ્યો ને હમણા તે તમારા કબજામાં છે તેણીએ અતી ઘણાં નાનુક ધીમા ધુજતા અવાજે કહ્યું." તમે મને એપર એક વચન આપશો ?

"ઓહ, તમે જે માંગશો તે વચન આપવા હું તૈયાર છેઉં?" તે મખમલી હાથની અસર તળે તેણે જરાકળી વીચાર વગર બોલી દીધું.

"ત્યારે મને વચન આપો કે આજથી તમે તમારો આય બચકર વીચાર સદાનો માંડી વાળશો ને કેથેબી મારેથી દુર જવાની વાત ફરીથી કરશો નહીં."

"આ શું થઇ ગયું!-કેવી રીતે વચન અપાઇ ગયું!!

આય તદ્દન ફેરવાઈ ગયલા મામલાથી તે ચોક્યો. પણ અરે!—
જેની તે પુંજ કરવા તત્પર તેનું આવું મીઠું ને આશ્ચર્ય
બોલવું તે કેમ ના પાડે?

“કેમ તમે મુગા કાંઈ ઉભાય? સમજો, માણસોથી કોઈ
વખત ઘણી ગંભીર જુલ થઈ જાય તો તેમાંની એક ગંભીર જુલ
તમે આજે કરતા હતા, મને કેહોની કે ફરીથી એવો બચાવ
વીચાર તમે નહીંજ કરશો.” તેણી એવી રીતે બોલતી કે
આજે લવજીને ખરેખર લાગુ કે જાણે ઉપલા વાક્યનો જવાબ
તેણી અસાધારણ અધીરાઈથી સાંભળવા માંગતી હોય.

હા ! ગમે તો દુઃખનો પહાડ તુટી પડે તો શું મુશ્કેલ
છે પણ તે કગલતી છોકરીને સહેજથી દુઃખગીર કેમ કરાય ?

“હા હું વચન આપુંચ —જો તમે મને મારો જન
આપવા કહેશો તો તમારે ખાતર હું મરવા તૈયાર થવસ.
હું થોડાંસ, જે થવાનું હશે તે થશે. પણ હું તમારી મરજીને
તાબે છેઉં.”

“વારું ને સાથે સાથે મને એમજી વચન આપો કે
આજે તમે જીદ કરી મને તમારું જવાનું કારણ નથી કેહતા
તો તમારી મરજી પણ હવે પછી જ્યારે હું પુંજું ત્યારે તમે
તે મને જાણાવશો.

“કબુલ !” તે નાચાર થયલા જવાનને તદ્દન ટુંકો જવાબ
વાલ્યો.”

“ડાક્ટર વોલેસ ખાત્રી રાખજો કે મારીપર વીશ્વાસ
મુકવાથી તમે કદીજી પ્રસતારો નહીં. આજે સાંજે સાત વાગે
મને બાગમાંજ મલજો, સાહેબજી.” તેણી હવે પીક ફેરવી
ચાલી જતી હતી.

પણ લવજી એકવાર પાછો પોતાને જોવી ને તેવીજ હાલતમાં જોતાં બરાડી ઉઠ્યો. “બાનુ રોદા વધું તમે મને કશું કહેતાં નથી? એમનાં એમજ તમે ચાલી જાઓ. આ ત્યારે હું તો જોવો ને તેવોજ ચીતબ્રમ તમને છોડી જાઉં છું. મારી હાલતમાં તમે ફેરફાર શું કરીશો?”

તેણીને એટલે જોવાની થઈ રહ્યો. “મારાં જીવનને તમને વાંચતાં શીખવુંજ જોઈશે! જ્યારે તમને તે વાંચતાં આવડશે ત્યારે હમણાંનાં જેટલું તે તમને ભારી નહીં લાગશે. ટ-ટા” હયાં તેણી ઝડપી પગલે ત્યાંથી ચાલી ગઈ.

પ્રકરણ ૧૬ મું.

—:૦:—

જમશેદ વેલાતી નાની બંગલીનાં પહેલા માળપરતું એક અલગું બારણું બંધ કરી ધરધણી કંઈ લખવામાં ગુંથાયા હતા, પાસેજ આલાંમાય મશીનપર કંઈ સીવવાનાં કામપર મંડ્યા હતાં, પણ તેટલાં અચીતું બારણું ઉઘડ્યું અને તે લોકનો માનીતો લવજી સામે આવી ઉભો.

“કેમ કંઈ તમે બેઠે જણાં આજે એટલાં બધાં ગમગીન?” તેણે આવતાં સાથેજ બેઠેને દલગીર જોતાં સવાલ કરીધો.

“લવજી, તું સાંભળીને ધણેજ દલગીર થશે કે મીઠું હરીસન સાથની મારી પહેડી તદ્દન ભાંગી પડીય ને તેમ થતાં મારી પાસતુ જે કંઈ થોડું ધણું હતું તેથી ઘસડાઈ ગીયું, મને ગઈ કાલનો છેલ્લો જવાબ મળ્યો જોઈએ પણ હજીર સુધી—”

“જમશેદજી હું જે કહેવા આપોય તે તેજ છે.” અધુરાં

વાક્યોમાં તેણે તેવણને અટકાવ્યા—“કાલે હું ઘરે આવતો તો તેટલાં મને કાષ્ટએ તાલી વળડી થોભાડ્યો. મેં જોયું તો મીઠ-મીઠ-પેહડીનો મોટો ભાગ્યો. હું તુરતજ નજદીક ગયો. તેણે મને પોતાની ગાડીમાં લીધો કે ગાડી વોટસન હોટલ આગળ ચાલવા લાગી. રસ્તે જતાં એવણે ઘણી લંબાણથી પોતાની દલગીરી જણાવી કે જે આશા ગઠ કાલ વેર રખાતીતી તે તદ્દન નાશ પામીય, ને આવતી કાલે જતી સ્ટ્રીમર ‘ધી સ્ટાર’ની એવણુ પેસેજબી લઇ ચુકાય. એવણે મને કહ્યું કે ઘણી ઉતાવળ હોવાથી એવણુ તમને મળી શકશે નહીં. પણ વધુ વીગત કાગળપત્રથી હવે પછી ચલાવશે.”

તદ્દન ચુપકીદીમાં સાંભળતું તે જોકું તદ્દન ગમખવારીતે શાંત બેઠું હતું. લવજી જેવો ચુપ થયો કે જમશેદ માથે ગેક તરાપ મારી.

“ચાલો જેમ ખોદાની મરજી. લવજી દીકરા હમણાં તો તદ્દન અર્ધી વગરનો થઇ ગીયોય. તું જે મદદ કરે તોજ વે અમે કંઈ બીજી કોશેશ કરી શકશું. મને અમારે વરે થી લાગતું તેટલું મારાં આય બીચારાં પુત્ર અચ્ચાંતું—મારી કે પુરી શહેરનું ધણું લાગેય.”

તે ગમખવાર શબ્દો સાંભળાતાં લવજીની આંખમાં છી ભરાઇ આયાં,

“જમશેદજી, એમ નાહીમત ના બનો. હું તમારોજ કરો છું. મારી પાસે જેબી કંઈ છે તે બધું તમારુંજ છે. મને શીખવી કેળવી આવો મોટો કીધો. આજે મને હાથે તે રળી ખાતાં શીખવ્યો તો આલાંમાય, જમશેદજી હું લો નગુણે નથી કે આવી વખતે ડાચું વકાસી જોયા કરે?

એટલું બોલતાંજ તે ત્યાંથી પાંચ મીનીટ દુર થયો ને થોડાજ વખતમાં એક ફાયર પૅરક ફેશબોક્સ લાવી વચમાં ટેબલ પર મુક્યો. “આય એમાં જે કંઈ છે તે મારી બધી માયા ખુજ છે, તે બધી તમારીજ સમજાને. આજની પ્રેક્ટીસના પૈસાથી હું મારું લવીશ શરૂ કરશ.”

થેંક યુ દીકરા જીવતો રહેજે હું એ તારી બેટથી હવે હમદરાબાદ જમને કંઈ બીજી ત્રીજી રીતે બીઝનેસમાં પડવાનો વીચાર રાખુંય ને તેથી બધું ખર્ચ બે ત્રણ દહાડામાં આણ, થહેર અને મારેથી તુને છુટું પડવું પડશે.”

“પણ ખરા એ વાત ખરી છે કે તું હવે કંઈ પણવાનો વીચાર કરેય ? એ જો ખર્ચ હોય તો દીકરા મારા જેવો સુખી કોઈ નહીં.” તેવણ જવાબ માંગતી ઢપે થોભ્યાં.

“નહીં જમશેદજીબા તેવું કંઈ નથી. લગનનો વીચાર મેં કોઈ કાલેથી કાઢ્યોજ નથી.”

“ચાલ કાઢો નથી તો કર. મારા એક ફ્રેન્ડ મીઠું મુલ્કાંતી એક સગી છે. બહુ દેખાવડી, શીખેલી ને ડાહી છે. જો તારી ખરજ હોય તો હું એ વીધે—”

“બીલકુલ તસ્દી લેતા ના-મને હમણાં પરણવુંજ નથી ને જો કદાચ પરણવા વીચાર કરુંબી તો તેને વરે મેં એક ઠેકાણું જોઈ રાખુંય. જમશેદજી જો તમારો લવજી પરણશે તો ત્યાંજ નહીં તો સદા તમે જોવોય તેવોજ રહેવાનો !”

“પણ બા મને તો કંઈ જણાવશે કે નહીં કે તમારો ડાબો ક્યાં ખોલાયોય ?”

“નહીં, જણાવવાની કંઈ અગત નથી. કારણ મારા વીચાર અત્યાર સુધી તદ્દન શેખચલ્લી જેવા છે. હું પોતેબી

જાણતો નથી કે તે બાતુ મારા જેવા એક મીસકીન સખસને હા કહે કે નહીં ?” તેણે ખુલ્લી દલગીરીથી જણાવ્યું.

દીકરા લવ તે વાત તો લંબાણ ચર્ષા થાય નહીં, થાય તે રહેવા દે પણ તું મને તે છોકરીનું નામ તો જણાવ.

“નામ ?—હા હા—નામ જણતાજ તમે લોક ચોંકશો—તે મીઠું નામ—રોદા શીરોઝ ખુશરો—બહેરામ !”

“અરરરર—લવજી તું કાંય ઘેલો બનેય” અત્યાર સુધી ગમગીનીની ચુપકાદીમાં બેઠેલાં આલામાય અંચીતા પુકારી ઉઠ્યાં. “જ્યારે તું જણેય કે એ ઠેકાણું મુશકેલ છે ત્યારે ત્યાં નજર કાંય લંબાવી ?”

“બહેન નજર લંબાવવી—નહીં લંબાવવી કંઈ આપણા હાથમાં નથી—તે છોકરીને મેં એતેફાકં જોઈ ત્યારથીજ તેણી મને ગમી છે આલામાય, તમે ને જમશેદજીએ એ વાત કહાડી તો ઠીકજ થયું કે મને હવે મોઢેથી કેટલુંક બોલી દેવાનું ભારી લાગશે નહીં.” તેણે હવે મોઢું નુંછી ખંખાર મારી પાછું ચલાવ્યું. “મને એ છોકરી ગમેય ને મેં ઠેરાવ કીધાય કે પરણવું નહીં ને પરણવું તો એજ છોકરી સાથે !”

“પણ બાવા એ બોલ તો આજના જવાનોની એક ફેશન છે. જો દીકરા લવજી મેં જે સાંભળ્યુંય તે હું તુંને કેહુચ કે એ છોકરી ઘણી મગરૂર, મીનજી ને જાલકીનું અધરણ છે” જમશેદ મોઢું કુમલાવ્યું.

“અરે દરેક જણ એને પુજેય તમે શું જોઈને એમ—”

“પણ તું એમ ઉશ્કેરા ના.” હવે આલામાય વચ્ચે પુરાયાં. “જે બધું એ બોલેય તે તદ્દન ખરું છે. સારું ગામ એને પુજેય તે ફક્ત એના પદસા અને ખુબસુરતીને—મીઠું

કંઈ નહીં. એની ખાંડીમુંડીની મગફરાઇ તુંને પલેપલ રમરમ પોકરાવશે. એ છોકરી ઘણીજ, ઘણીછછજ તુમાખી ને એકલપે—”

“વોટ નોનસન્સ!” તે જવાન એક જખરી ખરાડ મારી ઉઠ્યો. “સાફ ગામ જુખખ અનેચ તેની સાથે આલાંમાય તમેખી કાંચ તેવાં થાઓય? એકલપેટી!—અરે સમજો કે ભરમ ભારી ને ખીસાં ખાલીવાળી છોકરીઓ કરતાં મારી રોદા ઘણીજ માયાળુ દીલની છે. એ ખાનગી રીતે ગરીબો તરફ કેટલી બધી શીદા છે તે એ કાઢને જણાવવાની આટલીખી દરકાર રાખતી નથી.”

“બા મને તો જે લાગેચ તે કેહુંચ કે એવી એક બક્ષા-પતી બાપની લાડકી ચીખાવલી મગફર છોકરીને પરણી તું કંઈ સુખી નહીં થાય.

“આલાંમાય, લોકો બડાં નીંદાખોર છે. તે લોકનું તમે ના સાંભળો. જુઓ સમજો. મને હવે વખત નથી તેથી હુંકમાં કેહુંચ કે રોદા જેટલી હદ સુધીની ખુશસુરત છે તેટલી હદ વગરની એ ઉમદા ગુણોથી ભરેલી છે. તમે લોક એને ખીલકુલ ઓળખનાં નથી, છતાં એને વરે એમ ખોટી નીંદા કરવાનું તમને શું કારણ છે? હું ભાર મુકીને ફરીથી કેહુંચ કે જો તમારો લવજી પણશે તો મોડે વેહલે એજ છોકરી સાથે ને નહીં તો કદી નહીં!” તે હવે મોહકું તુંછતો ઉડી ઉભો થયો.

“સચુર લવ” જમશેદ હવે તેના હાથ પકડ્યો. “પરણુ-નારો તું છે કંઈ અમે નહીં. તારી ઉમર અને અકકલ તરફ જોતાં તુંને હવે પસંદગીપર છોડવાની અમારી ફરજ છે; તે કરતાં અમુને જે લાગું તે અમે તુંને જણાવી છુટાંચ. હવે

તારે ગમે તેમ કરજે. અમે લોક આવતી કાલે સવારની ત્રેનમાં મુંબઈ સદાનું છોડી જઈએ તે અગાઉ હું નહીં ધારતો કે હવે આપરે પાછા મળ્યે. ચાલ, સાહેબજી. ઘણો સુખી થજો ને જીવતો રહેજો.” તેવણે ખરી પ્રીતથી શેકહેંડ કીધી. આલાંમાયે ભાઈને ઓવારણાં લીધાં.

બહાલી બહેનથી છુટું પડવાની છુપી ગમગીની સાથે તે જવાન ત્યાંથી બહાર પડ્યો.

“અરેરે—માતા સમાન બહાલથી ચાહનારી હેતવંતી બહેનથી સદાનું છુટું પડતાં આખી દુન્યામાં તદનજ એકલવાયો થવાનાં લયકર ખ્યાલમાં ગુંધાતાં દુઃખી લવજી થોડો વખત તે છોકરીને પણ ભુલી ગયો.

પ્રકરણ ૧૭ મું.

—:૦:—

‘રોદા’ વીલાના રોનકદાર વરંડાના નકશીદાર કટોરાઓને અદેઘી બાનું રોદા તખેલામાંથી ગાડી આવવાનો રાહ જોતી ઉભી હતી. તેણીના રોનકદાર આંગળાં તે કટોરાની નકસી સાથે મસ્તી કરતાં હતાં. જ્યારે તેણીનું બધું ધ્યાન તો કેથે ચરવાજી ગયું હતું. મરહુમ કત્તરની સાડીમાં ને પાજના સફેદ ઠાઠબંધ વાસકુટમાં જાણે એક મારબલનું ઘડી કહાડેલું પુતળુંજ તેનો ચેહેરો રજુ કરતું હતું,

દેખાઈતી રીતે તેણીની ખાલી આંખો કોઈ ખુસખ્યાલોમાં રોકાયેલી હતી. લવજી પોતેતો તેણીનું દીલ હજુર ખાત રીથી વાંચી શકતો નથી, પણ આવતી કાલે એ આવે ત્યારે મુગી રીતભાતોથી પણ તેને કેવી રીતે જણાવી દેવું કે તેણી

તેને સામ્યા પ્યારથી ચાહે છે. તે ખુશ પ્ધાનમાં તેણી પુશકળ મસગુલ હતી પણ તેટલાં—

“હે. હે. હે. હે. !”

એક અણકાતું હસવું તેણીનાં કાનમાં અથડ્યું. તેણીએ પોતાની ફાંકડી ડોકી ફેરવી જોયું તો બારણાંપરજ માર તમારે એસ્કીટાટ થઇ મુજ સમારતા ગોદરેઝજી ખડખડ હસતા ઉભા હતા.

“કેમ વરી તુંને શાને હસ્તું આયું?”—જરાક દમમાંજ પાછી જેમની તેમ ઉભી રહેતાં તે પટપટી.

“પણ હું નહીં સમજતો કે આખોમાખો વીલા મુકીને અહીં વરંડાની હવા તુંને આજે શાની ભાવી આવી?”

“હું તો જરા ડરાંધવ લઇ આવવા ખોટી છેડે. ગાડીની વાર જેઉંચ” દમથીજ જવાબ ફરી વળ્યો. “પણ ગાડી તો તુંને ડોરા ધુરકેચ. પણ તારું ધ્યાન કાંઈ છે? તારી ‘રોઝી’ ઘોડીનો ખંખાર હું અંદરથી સાંભળી બહાર આવ્યો પણ તું અહીં ઉભેલી સાંભળતી નથી. ખરું કેહુંચ રોદા તું—”

“બસ કરો, શેઠ્યા મને તમારું લંબાણ પીંજણ જોઇતું નથી, સમજ્યા કે?” તેણીએ જવાની તઇયારી કરવા માંડી. “તમારી સવારી કાંઈ ચાલી.”

“આપરી!—હે હે હે—આપરે તો જ્યાં ગીયા ત્યાં સરખા! તમે બાનુનો હોકમ હોય તો આજે તમારી સાથેજ ધાર્ધ મારવાનો આપણો તો વીચાર છે. કેમ શું વીચાર?” તે મુજ દુંપતો જવાબ માટે થોભ્યો.

“તારી મરજી હોય તો આવ, મને શું અડચણ હોય?”

આહ! બીજી બે પળમાં તો તે સુંદર પુતલી અદ્ભુત

લટકાથી તે નાની ચાટ'માં ચઢી બેઠી જેની પાસે ખુશાલ તે જવાન લગાર ગેલથી ગોઠવાયો. હા, બંનેનાં મનનાં તુરંગો આજે ખુશ હતા. પણ, -પણ એક ત્રીજે જીવ તે જતી ગાડીને જોતાં-કેવાં ઉંડાં વમાસમાં પડી ગયો હતો ?

શીરીને પોતાની બારીમાંથી આ જતી ગાડીને જોતાંજ મોઢું કચવાવ્યું. ગોદરેઝ-ગોદરેઝ મેં તું ના કહેલું કે રોદા પર તારી નજર ના દોડાવતો છતાં આજે તું ખાસ એની સાથે ગીયોચ એટલે તું કંઈની નવનું દોહડ કરવાનો. ખુદા તુંને સાઈં સુળકે ને આજે તું કંઈ કાચ્યું કાપતાં હો તો સાઈં. બાકી લવજીને જીવજન આપતી એ છોકરી તુંને જવાબ આપવાનીબી દરકાર રાખશે નહીં."

પરવર-કેવું ઉમદા દીવ !! તે છોકરીએ એક ધડીલરબી નહીં ચાલું કે રોદા લવજીને છોડી ગોદરેઝ તરફ ખેંચાય નહીં, તેમ થતાં તો તેણીનો વહાલો જવાન લવજી બેહદ દુખી થાય તે તે છોકરી કેમ સાંખી શકે ?

પણ આય તરફ એવા દુખી વીચારોમાં શીરીને મુકી પેલી ચાટ'માં જરા કાન ધરોની.

"વેલ-રોદા હે હે હે મને ધણું હસવું આવેચ કે એવા તે શું ભારી વીચારમાં તારું ધ્યાન મુંઝામ મયલું કે આજે તેં નાકનાં દાંડા આગળ ઉમેલી ચાટ'બી નહીં જોય?" ગાડીમાં ગોઠવાતાં સાથેજ ફરીથી તેજ વાત ગોદરેઝે છોડી. "વળી મને નહીં કહે-તું શું વીચારમાં ઉમેલી !"

"નહીરે વીચાર શાનો જો, આજની સાંજ જરા મગ્ગહની રળીયામણી લાગતીતી તે જરા તેથી બેધ્યાન થઇ ગયે હોવશ. બાકી મારા જેવીને વરી વીચારો શાના હોય ?"

“નહિ-નહિ દેખાઈતી રીતે તો સાંજ જરાકખી ખુસ નથી, પછી કોણ જાણે તારા કંઈ ખ્યાલો રળીયામણા હોય તો !”
રોદાએ એ ઘડી આય ઠાવકા કઝીનતું કાઠું ભોંધું.

“રોદા-હું ખીલકુલ સમજી નહિ શકતો કે-કે-”

“કે શું ખોલની અચકાય શાનો ?”

“તારામાં મને કંઈ ઘણાજ, ઘણાઓએજ મોટો ફરક લાગેય ! તું ગોરી ગોરી તો ઉતીજ પણ થોડા દહાડા થયા તું ઘણીજ ગેલમાં દેખાયય-શું છે જરા મને તો જણાવશે કે એકલી એકલીજ મગહ લેશે.”

“મરે હવે. કાંઈ જાઉં ?” ગુલ તું કાંય એમ આપ આપના દોરા ખારેય ? હમણાં પપાને એ તારી ચતુરાઈ કેહું તો તેવ-જુખી તારાં ઘેલાંપણાંપર જરા હસી ગોરી ગોરી ઉતી ને બહુ બહુ થઈ ગેઈ એ શું તારાં ખેમાણ !” જો કે તેણીએ ખડખડ હસી દેતાં ઉપલો વાકય ઉડાવ્યો પણ સામી બાળુએ ગોદરેઝ હતો.

“રોદા તું મને ગમે તેટલો ઉડાવ. મારા વીચારોને વાહીવાત માન પણ મારી આંખમાંથી તારી આય ફેરવાયલી ચાલ કદી છુપાવાની નથી. મને કેહ, તારી જીંદગીમાં નવું શું બન્યુંય ?” તેણે તે છોકરી સામે એવું ટીકયું કે ખચ્ચીત એ પણ તેણી લગાર બેધ્યાન બની ગેઈ.

“જા, બા ગુડી” તે હવે ધપ કરતી ગાડીનાં ખુણામાં અઢેલાઈ પડી રમાલનો કુચો મોહડામાં ખોસતાં ખોલી “એમ મારી સામે ટીકી ટીકાને શું જોયા કરેય ? બધું મારેથી જાણે તારો શુંએક ગુનાહ થઈ ગીયો હોય તેમ નરવસ થઈ જવાયય. ગુડી હું કંઈ તારા વીચારોની વચમાં નથી આવતી

પણ તુંને ખાતરી આપું છ કે મારી જીંદગીમાં નવું કંઈ બન્યું નથી.”

“તું ગમે તેટલું ના કહે પણ રોદા ડીયર હું કહું છ કે ઘેર ઇઝ સમર્થીથ-ને ઘેટ ઇઝ સમર્થીગ ઇઝ સમ વન ! તું મારીપર વીશ્વાસ નહીં મુકે તો તારી મરજી, પણ તેવું કંઈથી હોય તો મારી ચેતવણી સમજી લે.”

“ગુડી-તેવું કંઈ નથી. લાત્ર થયલે એહેરે તેણીએ રમાલ સાથે રમતાં કહ્યું. છોકરી તું કોઈના પ્યારમાં હોય તો તેમાં તુંને ગુનાહ માનવાનું કંઈજ કારણ નથી. પણ કશુંથી ખોટું પરોણામ આવે તે અગાઉ મારી ચેતવણી સાંભળી લે કે એ કામ ઘણું ગંભીર છે. જે વધારે આગળ વધું તો એ એક ત્રેજીડી છે. વડાત્રી છોકરી, તું મને એક બહેન કરતાં આલે છે. વાસ્તે કહું છ કે જીંદગીમાં તે એકજ ચાન્સ છે જે હમેશનેા ગળે ઓલવાઈ રહેછ. રોદા તું એકવાર એક જણને આહે તેની અગાઉ ખેવાર વીચાર કરજે. જવાબ આપની-” તેણે તેણીનેા નાજુક હાથ પોતાના હાથમાં લીધો, હા-દેખઇતો તે સફેદ હાથ ધરજતો હતો. “કહે રોદા, શું એવું કંઈ થઇ ચુક્યું?”

“ન-ન-નહી-હા-નહી”-તેણીએ તે હાથ ખેંચી લઇ મોહકું નુછયું “ગુડી તું નચીત રેહ, હું તારી સલાહ જરૂર યાદ રાખસ પણ ખુદા ખાતર હાલતુરત એ વાત માંડી વાળ.”

“ખીજી ત્રીજી વાતમાં વખત ગાળી ગોદરેઝ ધરે પાછો ફર્યો પણ તેનો બડબડાટ એજ હતો કે “નહી-નહી. બસ મને સમજતાં વાર નથી લાગતી કે કોઇએની એનું જીગર જીતી લીધું છે. હેવન નોઝ તે કોણ છે ? તે તેણે એનોએ ખ્યાલ કરતાં મુઝ દુંપી કહાડી પણ ખરું બોલ્યે તો આ જવાનને

પોતાની મગફર કઝીન જવાન માટે સ્વપ્નેથી ખ્યાલ નહીં
આવ્યો કે તે એક સાધારણ ડાકટરને એક આખા ઝાંખા
ખ્યાલથીથી ચાહતી હોય.

હા ! જીગરનો ફાટો કેવો છે !

—:૦:—

પ્રકરણ ૧૮ સું.

—:૦:—

હા, પ્રીય વાંચનાર આખરે તે બેઉની અસાધારણ અધી-
રાધ વચ્ચે ધડીયાળ દવાળુ થયું ખરું ! દીલખુશ પમરતા
બાગમાં ભટકતી રોદાએ વીલાના ઉંચા ટાવરમાં સાતનો ટકારો
થોકાતો ખુશીથી છલછલતાં દાંહે સાંભળ્યો. હવે તેણીની આંખો
પળેપળ દરવાજાપર દોડી પોંદ્યતી.

બે મીનીટ-ચાર મીનીટ વધી ને આખરે કાળા સુટમાં
દીપી નીકળતો ખુશ હસ્તા ચહેરાએ લવજી વોલેશ તે ગોલાખી
છોકરીની સામે આવી ઉભો—“સાહેબજી રોદા, આજ મીન,
મીસ ખુસરો નહેરામ” તેણે આવતાં સાથેજ હાથ લાંબો કરીધો.

“હં-સાહેબજી” જો કે દીલમાં બેહદ ખુશાલી છતાં
તેણીએ શરૂઆત ઠીક ગંભીરતાથી શરૂ કરીધી. મળનાં શીટ
ફેશનનાં બદીયનમાં ખોસેલી થોડીક સફેદ ગોલાખની કળીઓ
અને થોડીક મરતલની કળીના બંચથી તેણીનો દેખાવ એક
મધમધતી માલજી જેવો લાગતો હતો. શુધ સફેદ સાડીમાં
તેણીનો ખુદલાં કાળા બાલના ચોટલા સાથનો ગોલાખી ચેહરો
ધણેજ શોભી રહ્યો હતો. તે જવાનને જોતાંજ તેણીથી હસાઈ
હસાઈ જવાતું હતું.

“કેમ તમારો મીઠજ કેવો છે ? હું ધારૂં કે સવારેના તમારા ઘેલા ગાંડા વીચારોને તમારાં દવાખાનાના એક બાટલામાંજ તમે પેક કરી આપા હશે.” હસ્તાં હસ્તાં રોદા બોલી.

“તમુંને પ્રેમીસ આપ્યા પછી તો હવે તે વીચાર મારાં હૃદયમાં તો શું પણ મારાં દવાખાનાનાં એક બાટલામાંથી રાખવા ખુશી નથી.

“ઓહો-એટલું બધું ?-આલો ત્યારે તેની ખુશાલીમાં મારી તરફની એટલી પ્રેક્ષક કણુલ કરો.” તેણીએ પોતાના નાજુક હાથે પોતાની છાતીપરનો તે બંચ બેંચી કહાડી હસ્તે મોહડે લવજ સામે ધર્યો.

ચુલાખની સફેદ કળીઓ અને પમરતાં મરતલની ભેઠનો અર્થ એક નાનું બચ્ચુંબી સમજી શકે. પણ લવજ ? તે દીવાના જવાને હસ્તે ચેહરે ઉપકાર માની તે લીધું. પોતાની લાગણી જાહેર કરતાં તે ખીલતી કલીઓપર તેણે એક કીસમી લીધી છતાં તે નાની છોકરીનું જીગર વાંચી ચુકવાની હીમત તેણે હજી કીધીજ નહીં. રોદાએ તેની એ બેપરવાઇપર દુઃખી ચહેરે જોયું.

“શું કામ એ એટલો બધો ધાતકી થતો હશે ?” તેણી મનમાં પટપટી. હું એને હજારો રીતે મારી લાગણી જાહેર કરી ચુકીય પણ એને કાણુ જાણે થયુંય શું તે સમજતોજ નહીં.”

“ખરેખર-આજે હું મને ખરેખરો બાગ્યશાલી ગણું.” તે કુલોને સુંઘતા લવજએ ખુશાલી બતાવી.

“વેલ. હવે મને તમે જરા કહેશો કે આજે સવારે તમે શું ઘેલાપણું લઇ બેઠેલા ? મને તે જાણવાની ઘણી અધીરાઇ લાગેચ.”

“શું કરું ? ધણો દલગીર છેઉં કે તે હું બોલી શકતે નથી. કાન્ટ હેલ્પ ઇટ.”

“નહી, એમ બનશે નહીં ! તમે મને પ્રોમીસ થઇ ચુકાચ. તમને આજે મારી આગલ ખુલાસો કરવેજ પડશે ?” તેણીની કાકલુદી કરતી આંખોપર બે પળ ટીકતાં લવજાએ તે બંચ પાસેના બેન્ચ પર મુકી દીધો અને પોતાના હાથોમાં રોદાના બેઉ નાના મખમલી હાથો પ્રીતથી પકડ્યા.

અરે, હું કેવું ઇચ્છું કે મારાં મગજમાં રાત દહાડો ચાલુ રમ્યા કરતી તે આખી ડીકશનરી તમારી આગલ ખુલ્લી કરું ? હું દોલત-દરજાની આજ સુધી દરકાર રાખતોતો નહોં, પણ હવે મારાં તે ધેલાપણાંને ખાતર હું ઇચ્છું કે જીંદગીના કોઇખી જોખમે તે મેળવવાને હું શક્તીવાન થાઉં. જો તેમાંનું એકખી હોતે તો હું તમારે લાયકની પોઝીશનથી એટલો દુર નહોં હોતે. જો મારી પાસે આ દુન્યામાં પુંજતી દોલત અને દરજાએ એ એમાંનું એકખી હોતે તો તમારી નજદીક આવવા હું ધરતી અને આલ એક કરતે. મીસ ખુસરો બહેરામ. આજે હું જેમી કંઇ એકરાર કરું તેને માટે હું તમારી ફરીફરીથી મંજૂરી ચાહી લેઉંછ. જ્યારે તમે મને ખાખસુસ પુછોછ ત્યારે સમજો કે આજ સુધી જો કોઇખી છોકરીને મેં જીરોજાન અર્પણ કર્યા હોય તો તે તમેજ છો. ખરેખર એક માણસ કદીખી એટલા પ્યારથી એક બાતુને ચાહી શકશે નહોં-હું જાણુંચ-હું માનુંચ કે મારી બધી આશા ધુળ છે. છતાં હું નાચાર છેઉં-હું એટલુજ માગી લેઉંચ-કે આય મારા પ્યારના બદલામાં મારી તરફ ગુસ્સો બતાવતા ના. કોઇખી જોતની બીહક વગર હું મારું શરૂ કરીધેલું પુરું કર-

વાનો. જો એકજ વરસ તમને મારા સંસારનો સાથી બનાવી શકતો હોઈ તો મારી બાકાની આખી જીંદગી તેના બદલામાં આપી દેવા તપ્યાર છેડે. હા, તમે એક લખપતી શેઠ્યાની દીકરી છેવે જ્યારે હું તો એક ગજવે ગરીબ પશુ દીલે તવંગર જવાન છું. જો હું એક દોલતવાન દરજ્જાનો આદમી હોતે તોખી એથી બસતી પ્યાર હું કદી આપી શકતે નહીં. ખુદા શાહેદ છે કે કેવા બુલંદ અને ઉંડા ચાહથી હું તમને ચાહું છું! બસ બલતા આતશ સાથે મારો પ્યાર સરખાવો. હા, જો તમને મારા શબ્દો ગુસ્સે કરતા હોય તો લાચાર છું પણ સમજો કે તમારી સમ્મતી મને અગત નથી. રોદા-વહાલી રોદા, તમારા પ્યારની બેજારી કરતાં કોઈની સમ્મતી મને વધારે કાતીલ લાગનાર નથી. બસ રોદા ડીયર મને હુકમ કર કે-‘મારે ખાતર મર’-હું તેવાં મરવામાં મોજ માનશ-ને ગમે તો હસ્તે ચેહેરે પ્રમાવ કે-‘મારે ખાતર જીવ’-તો હમણાના આજી જીવના જુરાપા છતાં હું ખુશીથી જીવસ, તમે ગુસ્સાથી ચાલી જાવ તેની અગાઉ એકજ વખત-મારી ગમ જોવો”-

કશો જવાબજ નહીં-ખરાં જીવનાં જોશ સાચનું ઉપકું બોલવું લવજીએ ધીરે ધીરે લાગટ દસ મીનીટ સુધી બોલ્યા કીધું પણ તે બધો વખત રોદા તો પોતાના બેડે હાથે ખુશીથી તે જવાનના કમળમાં આપી વાંકી ડોકે ભોંયપર ટીકતી સાંભળતી ઉભી હતી. છેલ્લા ખુદલા વાક્ય છતાં તેણીએ નહીં ડોકું ઉંચક્યું કે નહીં કંઈની જવાબ દીધો,

‘રોદા, મેં કદીખી એવી આશા નહીં રાખેલી કે એવો એક દહાડો આવશે કે જ્યારે તારી આગલ મારો પ્યાર હું બહેર કરશ ને તું આટલી બધી સાંતીથી સમજશે. રોદા,

વહાલી રોદા, કહે કે મારો આ ખાલેસ, એકરાર તારું દીલ દુઃખવતો નથીની ?

આખરે તેણીએ સેહેજ ઉંચું જોયું. “હું ત્યારે તમે એટલા બધા પ્યારથી ચાહોય કે મારેથી દુર નાહસી જવાથી તક્યાર થયલા !”

“કારણ ?—તારો પ્યાર !”—

‘ત્યારે હવે ના જતા.’ વલી પાછું તેણીએ નીચું જોયું.

“રોદા મારું આટલું બધું સાંભળ્યા પછી તું મને તારી નજદીક રહેલો જોવા ખુશી છે ? મારું ઘેલાપણું તુંને—”

“હું તમારામાં સેહેજથી ઘેલાપણું જોઈ શકતી નથી” તેણીએ હવે અતી મધુર અવાજે અને ધીમા સાદે બોલવા માંડ્યું. હજુથી તેણીના કેમાનદાર હાથે તે માનીતી બેડીમાં પડેલા હતા. “તમે તમારી કીમત ધણીજ ઉતારી પાડોય. દોલત અને દરજ્જાની નજીવી ચીજો સીવાય ધણી ઉમદા બક્ષેસો તમારામાં ભરેલી છે. “તમે દોલતને એટલું મોટું વજન આપોય તે જાણી હું ખરેખર ધણી દુઃખી છું.”

“રોદા, હું તેને નથી ચાહતો પણ મારું કારણ એજ કે તેના વગર એક શખસ પોતાના કરતાં ધણી વધુ તવંગર હાલતની છોકરીને પોતાનો સંસારનો સાથી બનાવવાની ઉમેદમાં કેમ ફાવી શકે ?”

“એક માણસ ચાહી શકે કે નહીં તેની સાથે મને કામ નથી પણ સમજો, મને પોતાને તો કદીથી પૈસા જેવી નીચ ચીજ જીતી શકશે નહીં. તેણીએ પોતાના દીવના તીરસ્કારથી દોલત તરફ તુચ્છકાર જણાવ્યો.”

“ત્યારે તુંને શું જીતી શકે ? રોદા, પ્તીઝ મને જણાવ.

જોકે મારું પુછેલું વ્યર્થ છે, કારણ મારી પાસે એવી એકબી ચીજ નથી કે જેથી હું તુને જીતવાની આશા રાખું. છતાં મને કેહ—મને કહો બાતુ કે તમુને શું જીતી શકે !”

“એક લવીંગ હાટ ! કાંઈબી બીજી ચીજ કરતાં તે મને જલદી જીતી શકશે.”

“ઓહ, આમ હેવ ઘેટ !—ઓહ રોહા તું મને તો નથી સંબળાવતી—મને કહે—મને સમજાવ !”

“તમે કાંઈ નથી સમજતા, તમે જરાકબી શાંત રહો તો સમજી શકો કેની ? મારી આખી જીંદગીમાં તમારા સીવાય કાંઈએબી મારો હાથ પકડ્યો નથી. મારી જીંદગીમાં તમારા સીવાય હું કાંઈનીબી સાથે ખુલ્લે મને હસીને બે બોલ બોલી નથી. મેં કાંઈનેબી કદી પુલની પ્રેઝન્ટ બાજ સુધી કાંઈ નથી છતાં. એ બધું છતાં—તમે હજી મને સમજી શકતા નથી—કેવું અજબ જેવું ?”

“હા, ખરેજ, તમારી તરફના જીગરના ચાહમાં હું બધું જ્ઞાન જ્ઞાન ગુમાવી બેઠોછ ? તેણે ઉપકારથી ઉભરાતી જાતીએ તેણીનો એક હાથ પોતાની જાતીએ ધર્યો, “હું કેટલો ખુશી છેઉં કે તું મારીપર ગુસ્સે નથી થમ.”

“હું તમારીપર કદીબી ગુસ્સે થમ શકશ નહિ.”

“ચાલ ત્યારે મને ખાત્રીથી ખુલ્લું કેહ કે તું મારી દરકાર છે, બોલ—હું એમ માનું કે—કે પુ લવ મી ?”—

“તેમ માનવાને તમે ધણાજ અવારા જગ્યાય.”

“ઓહ, ટેલ મી અજેન—ડીયર—મનાવ કે તું મને ચાહેય.”

“હું તમુને ચાહુંય.” તેણીએ માયાથી સમજાવવા માંડ્યું.

“ને હમેશ ચાહવશ, લવ મે કાંઈનેબી આજ સુધી પ્યારનાં

સમુન કહયા નથી. મેં તે તમુને એકલાનેજ કહયાય ને તેને વરે હું પોતે મગર ઉછેં. ચાલો હવે બાકીનું ભવીશ્ય પર રાખો ને તમારા ઘેલા ગાંડા વીચારોને છેલ્લી સલામ કરી રોજ મને રાતના ખાણા પછી આઠથી નવ એક કલાકની તમારી દીલખુશ કંપની જરૂર આ મારી માનીતી જગા પર આપતા જજો જો-જો કદીની ચુકતા ના સાહેબજી.”

હજી તો લવજી તેણીને અટકાવે તે અગાઉ તો એક મીઠાં બાઉ સાથે હસતી તે છોકરી જેમ થઇ ગેઇ. આહ ! તે જેમ થતા આકારને ઠેઠવેર નીહાલતો તે જવાન પોતેથી વહી ગમલા સુખી બનાવપર ગોહર કરતો તે પમરતા બાગમાંથી બહાર પડ્યો.

અકરણુ ૧૬ મું.

હા, માણસ જાત માત્ર એકલપેદુ ! આદમ જાત એકલ-પેદી તો તેમાંથી લવજીને અને રોદાને કેમ બાકાત રખાય ? તે જવાન જીવે એકલપેદી અદાથી ઉપલી મુલાકાત લેતાં હતાં. ત્યારે તેઓને દુન્યાની દરકાર શું હોય કે ત્યાં છુપાઇ રહેલા ત્રીજા જીવની આટલીબી તેઓ કનવાર કરે ? એકને બદલે સાત જણાં કાંય નહીં સાંભળતાં પણ રોદા કે લવજીને તેની ભલ શીકર.

અરેરે-ભલે તેઓને તે ગરીબ બાપડી સાંભળનારની શીકર નહીં હોય પણ તેણી પોતે તે કેટલાં અસહ્ય દુઃખથી સાંભલતી હતી તે તેણીને જીવજી જાણતો હતો-તે કાણ ?

રાંક મીઠી શીરીન !!!

તે સમજી સ્વાણી છોકરીને એક ખાનગી મુલાકાતની

જસુસ વાંચતાં ખચીત ધણું અન્યથા જેવું લાગે છે. પણ સંજોગનો ભોગ કોઈથી મીટાડાતો નથી. આજે સાંજે રોદાએ ગોદરેઝને જણાવ્યું તેમ સ્ત્રીરીનના જીવને બીલકુલ સારું નહીં હતું. દીલમાં ધીમી તાપ ચાલું હતી. તે નાનુક છોકરી ચાલુ ધીમી બોખારથી તદ્દન નબલી પડી ગઇ હતી. છતાં તેણી કંઈથી દવા-દારૂ લેવા સાફ ધસીને ના પાડતી. તે પોતાના મનમાં એમજ માનતી કે મારા દુઃખની દવાજ નથી.

આજેથી તેણીને લગલગ ૧૦૨ જેટલી તાપ હતી, હદ વગરની નાતવાની હતી પણ એકના એક બીજાના ઉપર ચાલુ તરફડ્યાં માર્યા કરવા કરતાં એકના એક આશા વગરના તુરંગોમાં ભેળાંનું દહીં કરવા કરતાં તે બોચીંતી ઉડી. એક નરમ શાલ ગળે માથે વીટાલી લઇ ધભરમ ધેરમ આવેલા મનને ખુશ હવા આપવાના ખ્યાલમાં બાગમાં નીકળી પડી. ડાખી બાનુએ વલી લાંબો ચકરાવો લઇ તેણી પમરતા સુગંધી ચંબેલીના માંડવા નીચે આવી અટકી પડી. તે ગીચ વેલની પછવાડેથી નભરવશપણે તેણી જરૂરજ પસાર થઇ જતે પણ બોચીંતો તેના કાનમાં રમી રહેલો એક માનીતો અવાજ સંભલાયો—અરે કીયા શબ્દોમાં તે સાદ સંભલાયો—કેવા સજડ ઝટકાથી સ્ત્રીરીને એક ઝોક ખાઇ પોતાની ફાટી જતી છાતી જોરથી દાખી ! આહ ! એકજ—ફકત એકજ વાક્ય તેણીએ સાંભળ્યો—તે ઝટ તેણી પોતાની કઢંગી દયાજનક હાલત પુરી સમજી ગઇ.

“ઐટ હેવન ! હાઉ આઇ લવ યુ !—બળતા આતશ સાથે મારો પ્યાર તું સરખાવ !”

ફુનીઆના કોઇથી બીજાં દુઃખ કરતાં આટલાજ વાક્ય

લવજીનાં સાહદમાં સાંભળતાં શીરીનને બાણું વધારે દુઃખ થયું. તેણીએ કેવું ઇચ્છ્યું કે તેણી બેહાલ થીક પડી હતે-કે આજે આય કઠોર બોલવું તેણી ચાલી ચલાવી સાંભળવા આવી શકતે નહીં. તેણીએ બે કદમ પાછું જવા ભયા-પણુ એ અમન્યત્રી! જીરુસાને મારે લવજી વારંવાર ડોકાં ફેરવતો તેણીએ તે અવાજ પરથી પારખ્યો. આહાં હવે તો પાછું ફરવામાંથી મોટા નેખમ તેણીએ નેયો. એ દાદગર! જીગરના દુકડે દુકડા કરી નાખનારાં વધુને વધુ વાક્યો તેણીનાં કાન પર પડતાંજ તેણી હવે પોતાની શક્તી ખોષ દેવા લાગી, આહ! બે ત્રણ વધારે શબ્દો અને તેણી બેધડક તે માડવામાં બીજાવેલી મુંદર લીલોતરી પર બેસી ગઇ. તેણીએ પોતાનું નખળું માથું ખોળામાં નાખી દીધું.

“ઓ, બાપ મારી મરજી વીરૂધ તું મને આય છાતીતોડ શબ્દો સંભલાવેય? એ લાગણી વીરૂધની મુલાકાત મારી આંખે દેખડાવેય?” તેણીએ પોતાની આંખો કમકમીને ઢાંકી ને કાન નેરથી પોતાના બંને હાથે દાખ્યા. આહ-એ બધું છતાં તેણી એટલું નેષ નેણી શકી કે લવજી કે જે નવજવાનને તે પોતાના સામટા આખા પ્યારથી ચાહતાં શીખી હતી, તેજ જવાને રોદાંતો પોતાનો પ્યાર આજે જાહેર કીધો હતો અને રોદા કે જે છોકરી પર તે પોતાનો જીવ પ્રાણ આપતી તેજ છોકરીએ તે મોટી ખુશીથી કંજીલબી રાખ્યો હતો!!

“બસ, એ જીગર તારી આશા સમાપ્ત!-હમેશની સમાપ્ત-એ જીવ તારું સુખ ખલાસ-હમેશનું ખલાસ!”-ઉડી જતા જવને નખલે હાથે દાખી તેણી એટલુંજ બડબડી શકી. કેણ જાણે કેટલોખી વખત તેણીએ તેજ પ્રમાણે છરીની

ધારપર કહાડ્યો. પણ જ્યારે કાનપર પડતો પડખા બંધ થયો કે તે તુટી ગયલાં જીગરની એ છોકરીએ એક લાંબો છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો. તેણીએ ધીમેથી ડોક ઉઘી કરી જોયું તો હા-ખલાસં! પ્રીતની તે કાતીલ મુલાકાત ખતમ થઈ ચુકી હતી. તેણીએ પોતાની સાડી પખોડી અને ધીરેથી તેજ કમનસીબ જગાપર બહાર આવી ત્યાંના બાજઠપર બેસી ગઈ.

“વાહ કેવાં સરસ પુલો છે! બેસતાં સાથેજ ત્યાં પડેલો એક સુંદર બંચ ઉંચકી લેતાં તે બગડી” પણ સગર એ બંચ તો આજે રોદાની છાતીપર લટકતું ને એટલાવારમાં અહીં કેમ આવું? આહ-હા, બરાબર હવે સમજ પડી. તેણીએ એક લાંબો નીસાસો નાંખ્યો. “લવજીને એ બેટ થયો હશે પણ ત્યાર પછીની લવજીની ઉશ્કેરત્વલી હાલતમાં ને પ્યારની લેણદેણમાં એ ખીચારો ગરીબ મારી કાતી બધાંથી લુલાઈ ગીયોય! હા, મીઠાં મધુર પુલો, લખો જેટલાં નીર્દોષ છેવે તેટલીજ હું પણ નીર્દોષ છેઉં. અરે અત્યાર સુધી હું આશા બેર રર વરસની થઈ તરેહવાર ઝકઝકીત આશાઓથી મેં મારું દીલ ઉધાયું” પણ હવે અફસોસ-હવે મને મારી જીંદગીમાં બધું લુખ્ખું ને સુકકું સુકકું લાગેય.”

• “આહ-આય ગુલામ કેવો ખીલી રહ્યોય!” હવે તે તે બંચના ગુલામને ચુંથવા લાગી. “એ પુલ એકજ વખત ઉગ્યું-તે એકજ વખત ખીલ્યુંય હા, નથીજ-બસ તેમજ મારું કમનસીબ જીગર એકવાર વ્હાલા લવજીનાં પ્યારમાં ખીલી રહેલું-પણ આજે-આજે-તે કરમાઈ ગીયુંય-અરે રોદાનાં ચહડતાં નસીબે મારાં જીગરને કચડી નાંખ્યુંય-બેર! તે એક વાર કચડાયુંય-તે હંમેશ કચડાયલુંજ રહેશે. હા-મારી જીંદ-

મીનાં છેડા સુધી મારા જીગરની જગા આજથી ખતમ અને ખાલી થઇય.” એક જોરાવર ડચકું તેણીની નબળી છાતીમાંથી બહાર નીકળી પડ્યું.

“બસ હવે મને મારી જીંદગી કંઈ જીંદગી કીસમે પસાર કરવાની છે” પાંચ મીનીટની ચુપકીદી પછી તેણી કંઈક મક્કમતાથી બડબડવા લાગી. “હું ખમસ-આય આફતકારક ફટકો હું ખમસ-મારા કરમનાં ફળ તરીકે હું એ પુરેપુરી શાંતીથી ખમસ ! રોદા, રોદા, હું તુને કેવી ચાહતી’તી ને તેં અંજલુપણે મારો-અરે મારાં જીગરનો કેવો નાશ કીધોય ? આ તુને તેની કાંઈ ખબર છે ? પણ કંઈ નહિ, શીરીન તરીકે હું આજે મારા લવજીને ગુમાવી બેઠીય પણ આહ ! ખુદા તારી મરજી હશે તો એજ જીવને હું મારા હવે પછીના કોઈ બી ફેરામાં જરૂરજ મેળવશ. ખુદા મને શાંતી અને શક્તી બખશ !” ખુદલાં આકાશની બાજુમાંનાં અસ્ત પામતા સુરજના ઝળઝળતાં કીરણો ગમ તે મધુર છોકરીએ કલ્લગલતી અરજે બેઠે હાથો ઉંચા ધર્યા. “ઓ બાપ, મારા હાથમાંથી લવજી એક ધણી તરીકે છટકી ગીયોય તો શું મુજબકો છે ? રોદાએ અંજલુપણે મારો નાશ કીધોય તો તેની મને શું દરકાર છે ? હવે પછીની જીંદગી બીલકુલ લુખ્ખી દીસેય તો શું ઘાસ્તી છે ? કંઈ નહીં. એ બધું ખમવા છતાંબી ખુદા મારી અરજ એટલીજ છે કે લવજી જેવા એક જવાનને કોઈબી રીતે મદદગાર થવાની મને તક આપ. રોદા જેની મારી વહાણી બહેનને કંઈબી ઉપકાર કરવાને મને રસ્તો બતાવ. મારી સંસારી મીઠી જીંદગી ધુળમાં રગડાઈ તો ખેર; એક ઉપ્યેક્ષી સેવા કરી ખરી જીંદગી બનાવવાની મને દયાનત આપ !-આપ !-ઓ

દાદાર, એટલીજ ચીજો મને આપ !” તે બીલકુલ થાકી ગયતી બાળા ધપ કરતી પાછળના આગળપર ઠપકાઈ ગઈ. પુટી આવેલો પરસેવો નુકી તે ફરીથી મગજનું ભમતું બચાવવા લાગી.

“આય ઘેરમાં હું દરેક રીતે સુખી છું—હું બધાં જેવી ખુશાલ વસુંચ પણુ અરે; પરતંત્રતા મને પસંદ નથી. ચાલીસ હજારના વારસા છતાં બાવા એવી એક સખત સરત નાખી ગીયાય કે તે હવે મારે મનથી સદાનાં ડંખ્યા ! હું જ્યારે પરણું ત્યારે તે મને વ્યાજ સીકે વધેલા બધા સામઠા મળે પણુ અરેરે—ચાળીસના હેંસી હજાર થાવો પણુ મને હવે શું કામના ? મને પરણવુંજ નથી એટલે તે પછસા મારા થાય નહીં—ત્યારે છેવટ એજ કે જનમ સુધી આય મકાનમાં ઓશ્યાલે એવતારે પડી રહેવું ? નહિ, નહિ, હું હવે વધારે વાર બધાંને ઠગવા માંગતી નથી—ખીયારા મામાજી મને પરણાવવાની દોડાદોડીમાં પડયાય. ગુડી મને જીતી જવાની મકરકુંદી કરેચ રોદા મારી સેસ હિંચકવાની અવારનવાર વાત કહાડી બેશેચ. એ બધું આજથી સમાપ્ત ! આજ સુધી હું ઓશ્યાળે અવતારે રહી શકી કે મોડે વેહલે હું “માઈ ઘેર” ચુંડી કહાડશ, પણુ હવે એ લોક બધાંને થાપ આપી છેતરીને માઈ પાલણુ હું માંગતી નથી. હું માઈ જોષ લેવશ. મારા પુનેવાળા મામાજી જેવણુને બાવાજીએ મારા પછસાનાં ત્રસરી કીંવાય તેવણુને ત્યાં—ઓ માઈ માથું ધુમેચ—મને ફેર આવેચ !”

* * *

અરેરે ! રોદા વીલાનાં બુઝંદ ટાવરપર ઘોંઘાટ કરતો નવનો ઠોકો ઠોક્યો. દરેક જણે તે આકુલ બ્યાકુલ થતાં દીને સાંભળ્યો—કાંચ ?

કાંચ જે સાત વાગેની બેશુધ હાલતમાં મીઠી શીરીનને વીલામાં લાવ્યા પછી તરતજ ગયલા કોલે છતાં હજુ ડાઁ વોલેસ આવી પુગો હતો નહીં. દરેક જણ તેમાં મુખ્ય કરી ગોદરેઝ પુષ્કળ ધરફડીમાં પડ્યો હતો. તેનાં જીવ કરતાં બહાલી શીરીનને ૧૦૫ ડીગ્રી તાપમાં ચાદર જેવી સફેદ બની બેહોસ પડી લવારો કરતી જેતાં તેની છાતી ફાટી જતી હતી. રોદાની નાજુક લાગણીઓથી હવે ઉભરાઇ આવી હતી. તેણીથી બહાલી શીરીન માટે આંખપાણી કરતી હતી. પણ શેઠ પ્રીરોઝને આય વાત પસંદ પડી નહીં. તેવણે તરતજ રોદાને પોતાના રૂમમાં ચાલી જવા ફરમાવ્યું. જે હુકમ તે છોકરીએ તુરતજ બમળ્યા. તો બેકે દર મીનીટે તેણી તે મીઠા નાજુક જીવની ખબર બાહારો બાહારથી પરપુછ કરતી હતી. રોદા વીલાનાં દરેક ચાકર નોકરો સુધાં આ અસીલ છોકરીની અંચીતી બીમારીથી ઘણાં શોકાતુર બની રહ્યાં હતાં.

“અરે ચલોની તો ડાઁ વોલેસ, તમારી વાર જેતાં અમારા બધાનાં ડોળાંથી તણાઇ આયા—” ગોદરેઝ જે વરંડા પરજ કાગને ડોળે વાર જેતો ઉભો હતો, તેણે તે આવનાર ડાકટરને લગાર ઠપકાલયાં અવાજે કહ્યું” દરેક ફેમીલી ડાકટરોની ફરજ છે કે બીજાં પેશન્ટસ કરતાં બાંધેલાં ધરાંકા તરફ હમેશ —

“ઓહ નેવર, હું તેમ કરી શકુંજ નહીં. મને મારાં દરેક દરદી સરખાં !” લવજીએ પુરતી નમનતાઇ સાથે ગોદરેઝની ફલીલ માનવા સાફ ના પાડી. “બીજા ગરીબ દરદીને મરતાં મુકી મોટે ધરનાં દરદીને હું પહેલો કોલ આપું એમ કદી બને નહી. જ્યાંથી મને પહેલું તેડું આવે, જ્યાં મારી વધારે

અગત હોય ત્યાં હું પહેલો જવાનો. વેલ, પણ રોદા-નીલામાં મારી કાણુને ગરજ પડીય, મહેરબાની કરીને કહેશો ?

“તમે જાણીને ધણા દલગીર થશો કે મીસ શીરીન અંચીતાં ધણા બેહાલ થઇ ગીયાંય. દીલમાં તાપ લઇને એવણુ આજે સાંજે બાગમાં ઉતર્યાં ને—”

“આજે સાંજે મીસ શીરીન બાગમાં ? કેટલે વાગે એવણુ બાગમાં હતાં ? અંચીતો ઉપલો સવાલ લવજીયાં પુછાઇ દેગાયો.”

“જેનારાં માણસો કેહ્ય કે છ ને સાતની વચમાં એવણુ બાગમાં ઉતરેલાં, પણ તે કાણુ જાણે ? મહેરબાની કરીને હવે આય રૂમમાં જ્યાં પેસંટ છે ત્યાં ઉતાવલે જાવો—”

શીરીનના સુંદર ઓરડાનાં બારણા આગળ આવતાંજ ગોદરેઝ એક છુપાં ડચકાં સાથે એક થાંભલાને અઢેલી અટકી ગયો. જ્યારે લવજી ડાકટર તરીકે પોતાની ફરજ બજાવવા બેઠકક અંદર ગયો.

આહ ! મીઠી છોકરી તદન ગાફેલ બેહોસીમાં સુધ સફેદ ચહેરાપરનાં શીકકા ફચક હોઠો ખાલી હીલવતી તે છત્રપલંગપર મોત જેવી માંદગીમાં પડી હતી. તેની સઉથી માનીતી દાસી જોહરા આંખમાં આંસુ સાથે સાથેની આધશ બેગ સરખી કરતી ઉભી હતી.

ડાકટર લવજીને જોતાંજ આશાના હરખથી જોહરા નજદીક આવી પણ તેણીને બીલકુલ ચુપ રહેવાની ઇશારત કરી. લવજી ધીમેથી તે બડબડતી છોકરીની નજદીક ગયો.

આહ ! પાંચ આખી મીનીટ તેણે તે વીચીત્ર ફેરફાર ચેહેરો તપાસ્યો. ઘડીકમાં તે સુંદર ચેહેરો વીકાળ ધુસ્સાવાળો બની જતો, ઘડીકમાં તે ઘટમારો ચેહેરો કદંગુ હસવું હતી.

દેતો, તો ધડીકમાં તે બેહોશ પડેલી જાનુ કચકચી પોતાની જાતી ખાલી કરતી.

હા ! કંઈ અવાજ સાંભળાયો ખરો-લવજી તે નજાના હોડની નજદીક વેર પોતાનાં તીક્ષણ કાનો લઇ ગયો પણ તે બોલવું એટલું તો ધીમું હતું કે લવજી જેવા તીક્ષણ કાનોને પણ સાંભળવું બીલકુલ નીષ્ફળ ગયું. હવે વધુ વખત નહીં ખોતાં તેણે ધીમેથી નાડ તપાસવા તે નજાનો નાનો હાથ ઉચક્યો.

“ઓ નહી નહી ! મને નાં પકડો ! લવજી મને છોડી ગીયોય એને મારી દરકાર નથી કીધી-ઓ, લવજી-કંઈ નહીં હું હવે જાઉં ! રોદા-લવજી-હું તમુ લોકને છોડીને હમેશની દુર થાઉં.” તેણીએ એક ઝટકે મારાં તે નજાનો હાથ એક જોરાવર ઝટકા સાર્યે લવજીના હાથમાંથી ખેંચી લીધો અને કોર વાળી.

આ નહીં ધારેલાં વાક્યોથી લવજીની તો શુધ્ધ ભુલઇ ગઈ. જ અને સાતની વચ્ચે બાગમાં ઉતરવું, સાત પછીનું બેહોશ થવું ને ત્યાર પછીનું આય જતનું બોલવું એ સામટું લેતાં “ખરું શું તે સમજી જતાં તે ચંચલ જવાનને કશી વાર લાગી નહીં. તે મીઠી છોકરી માટે તેનાં હંમેશનાં દયાળુ દીલમાં પુષ્કળ દયા ઉભરી આવી. તેણે આસપાસ જોયું તો દુર ઉભી રહી નીહાળતી ઝોહરા સીવાય ત્યાં કોઇ હતું નહીં. હવેજ તેણે એક છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો.

“મીસ શીરીન” તેણે ઘણે ધીમેથી હાંકે માર્યો.

“રોદા તું મારી આગળથી જા. હું મારો ગમ ખરાબર ભુલું તેટલો વખત તું મારેથી દુર જા, જા, બસ જા !” લવજીનાં હાંકનાં ઉપલો જવાબ વાળતાં તે છોકરી પાછી સરખી થઇ.

“મીસ શીરીન, મારી ગમ જીવે તમે મને ઓલખો છ કે ?
જવાબજ નહીં !

હવે તે ભલા જવાને વધારે કાશેશ નહીં કરતાં પોતાની
ફરજ પ્રમાણે તે સુંદર છોકરીની તપાસ શરૂ કરી. આખરે
જ્યારે તે પાછી તડી થઈ-કે અરે !

તે અત્યાર સુધીની સુંદર બંધ આંખો અંચીની ઉઘડી
મઘ અને તે ઉઘડવા સાથેજ તે છોકરીએ એક એવી તો
તીણી ચીચ્યારી પાડી કે-જસ !

દરેક જણ અલતાયને ચહેરે તે ઓરડામાં ધસી આવ્યું.
લવજીએ પોતાથી બનતું દરેકે દરેક કીધું પણ હવેતો તેણીનો
બકબકારો દર સેકન્ડે વધતોજ ગયો.

“ઓ-ઓ-એ આયો !-એ આયો ! શું હવે મને એ
ખુશી કરવા માંગેય ? નહી નહી મને ચીરડાવવા-મારું પાકવવા
હાથે કરીને એ મારી આગળ આયો. હવે નહી બને, ઓ હવે
કદી નહી બને ! એ મારા હાથમાંથી છટકી ગયો-તદન છુટી
ગીયો ! હવે એ મારે હાથ કદી નહી આવે. બસ એ ગીયો
તેની સાથે હુંબી હવે જાઉંય. ઓ રોદા રોદા, તેં મારું
નખખોદ વાયું, મારો નાશ કરીધો. ઓ, અને જીવતી મારી
નાખી-હું જાઉંય-હું જાઉંય !”

કેવો ગજબભર્યો દેખાવ ! દરેક જણ ખુદાં મોટાં ડચકાંએ
રડતાં હતાં.

“ઓ પપા ! બોલોની મારી શીરીન મારીપર કાંય ગુસ્સે
છે ? ઓ હું કેમ એને સમજાઉં ને પુછું !” રોદા શેઠ
શીરોઝનાં પાસામાં કુસકે કુસકે રડતી પુછવા મંડી.

આહ ! ફરીથી એક તીણી ચીચ્યારી તે બધાંનાં કાનમાં
વાગી રહી.

લવજીએ હવે ખુલ્લું જોઈ લીધું કે તે શીકકા ડોળા તેની પોતાની પરજ ટીકાયલા હતા ને જેમ જેમ તે જવાન વધુ માયાથી વરતતો તેમ તેમ તે દરદી વધુ ને વધુ ઉશકેરાઈ ચીચમારીઓ પાડતી હતી. તે હવે એકદમ ખીજાના આગળથી હઠી ગયો—

“મીં ગોદરેઝ હું ઇચ્છુય કે તમે કોઈ ખીજ ડાકટરને રોકશો તો વધારે સારું. તમે કેહો તો અબધડી હું ડાકટર મેકફરસનને. લઈ આવું કારણ દેખીતી રીતે દરદી મને જોઈને ઉશકેરાવું લાગેય.

“જેમ તમને ઠીક લાગે તેમ કરો.” શેઠ શીરોઝ અને ગોદરેઝ બેઉ સાથે બોલી પડ્યા.

“ઓહ ડાં વોલેસ મારી શીરીનને જલદી સારી કરી આપો!” રોદાએ તે જવાન પાસે માંગી લીધું. તો જો કે તેમ કરતાં લવજીનું ‘ડુંકું’ નામ નહીં વાપરતાં તેણીએ ડાં ‘વોલેસ’ બોલવાની ખાસ સંભાળ લીધી હતી.

આખરે બધાની અધીરાઈ વચ્ચે ‘તે જવાન પુરતી ઉતાવળમાં’ ત્યાંથી ગયો.

રાત્રે બાર વાગી ચુકા હતા. ડાં મેકફરસનની અતી દીલસોઝી અને ઉંચાં જ્ઞાનથી શીરીન એક ઘણી શાંત ઉંઘમાં પોદી હતી. રોદા વીલાના દરેક જણ આપ સુધારાપર નચીત જીવે ઉંઘતાં હતાં ત્યારે ગોદરેઝ પોતાના એકાંત ઓરડામાં ટેબલપરના નાના લેમ્પના ધીમા ઉગ્મસને ટીકતો માથે હાથ દબાવેલો હતો. તેનું માથું ધ્રુમવું હતું. વીચાર વીચારે તેનું મગજ ફરવું હતું. તેની છાતીમાં શીરીનનાં બોલાયલાં વાક્યો ફરીથી ફરીથી તીરની માફક વાગતાં હતાં.

“એનો શું મીનીંગ-લવજીને જોધને એને એટલું બધું ઉશ્કેરાઈ જવાનું શું કારણ?” તેણે સતરમી વાર પાછો તેજ સવાલ જીવને પુછ્યો-“આયો! નહીં બને! હાથમાંથી ગયો- એ બોલો એ કોણને વરે બોલી હશે? બચ્ચા લવજી મારા ઘરમાં પગપેશારો કરી કોમળી રીતે આપ મારી સાકરના બાપમાં જો તું વચ્ચે આયોય તો પછી ગોદરેઝ શું કરી શકેય તે તુને જોવું ને ખમવું પડશે. મને છોડીને એક કોમળ રેંચકાણુ ડોકટરને મારી શીરીન ચાહે! નહીં, નહીં ત્યારે શું?” વીચાર વીચારે ભેળું પોચું થઈ ગયું. હા, પાછલી રાતના પાંચનો ઠોકા ટાવરમાં ઠોકાયો ને તે સાથેજ એક યાદનો જખ-રજસ્ત ઝટકો તે જવાનને લાગે “બરાબર-બરાબર પેલે દહાડે મેં રોદાને ચાહવાનું બાહતું કાહડેલું” અને ખાખસુસ એ જ્યારે બારીમાંથી જોતી હતી તેજ વખતે હું રોદાની સાથે એની ગાડીમાં ચઢી બેઠો એ જોતાંજ એ મારી સાકર ખીચતી ગયલી લાગેય. બરાબર એ મને પોતાના હાથમાંથી છટકી ગયત્રો માનેય ને તેથીજ રોદાને પોતાનું નખોદ વાળનાર સમ-જેય. હેહેહેહે-મારી સાકર તું સારી થઈને ઉઠ, હું સદા તારોજ પુખ્તરી છેઉં ને રેહવસ. આખી રાતના ઉગ્મગરા પછી તે હવે સવાર થતાંજ શીરીનનાં ઓરડા તરફ દોડ્યો.

ગરીબ તું ગોદરેઝ-શીરીનને પીછાણી ચુકવાનો તારો ફાંકો ફાંકટ છે. તેં વાંચેલા વીચારો તદ્દન ઉંધા છે. તારી તે પ્રીયા તરફની ધરફડી હાલને કાજ તો દયાભરી છે-પછીની વાત તો ખુદા જાણે!!

પ્રકરણ ૨૦ મું.

—:૦:—

એક આખું અઠવાડિયું શીરીનની ભયંકર ખીમારીમાં પસાર થઇ ગયું. દીવસ પુરો થઈ રાત પડી ચુકી હતી. રાતનું આખું રોદા-વીલામાં પુરું થઇ ચુકું હતું. તે દીલખુશ વાગમાં પુર તેજમાં ચાદરણું પ્રકાશી રહ્યું હતું. આઠનો ટકોરો ટાવરમાં વાગી ચુકો હતો.

હા, એજ તે સુખી વખત હતો જે રોદા અને લવજીએ પોતાની રોજની મુઝાકાત માટે પસંદ કરીધો હતો, એક જણાં ખુશાલ જેમ ગમે તેગ લટાર મારતાં હતાં. લવજીએ પુરતી કાળજીથી શીરીનની ખજાર પુછી.

“ડા. મેકફરસનનાં ત્રીટમેન્ટથી મારી શીરીન હવે દેડા દેડાડમાં તદન ઘોડા જેવી થશે. પણ એક વાત પુછવા દેઓ લવ, કે એ કેસમાં તમે એમ હારી કાંય ખાધી? તમે એમ ખીચકી કેમ ગયા?” તે છોકરીએ સુંદર હસવું હસતાં લગાર મળકથી પુછ્યું.

“ડીયરેસ્ટ રોદા, હું તુને શું કેહું તમારા લોકની આ-વ્યાની અગાઉ એ છોકરી એવી જાતનાં વાક્ય બોલી કે મારા માનવામાંથી તે હજી આવતું નથી.”

તે શું-લવ?

“ડારલીંગ માંડી વાળ. પણ એટલું છે કે હું એ કેસ સારો કરી શકતે નહીં.”

“પણ કાંય? મને કહો હું તલપી રહીય.” “પણ ખરા, શીરીન મારે વરેગી બોલેલી કે રોદાએ મારું નખખોદ વાયું”

તે તમે સાંભળેલું કે? ખીચારી બેધ્યાનપણે જે મનમાં આપું તે બકતી'તી”

“નહિ રોદા તું ભુલેય-એ જે બોલતી'તી તે બધું ખરું હતું.”

“શુભિ?—હું જેનો બાળ વાંકો જેવા નહીં રાજી તેનું નખખોદ વાળું તેમાં તમને ખરું લાગેય? લવ તમે શું બોલોચ?”

“જો સમજ. હું જેવો દાખલ થયો તેવીજ એ બોલી કે ‘લવજી મને છોડી ગયે. એને મારી દરકાર નથી-નહી ધુજ ના! પણ એ શું દેખાડેય? એજ કે એણે આપણો લવ અફેર જોયો ને તેની નીરાશીમાંજ એ બાગમાં બેસુધ થઇ આપ સીકનેસમાં પટકાઇ પડી ને તેં જોયું હશે કે જ્યાં સુધી હું એની નજદીક રહ્યો ત્યાં સુધી એણે ચીચારા પાડ્યાજ કીધા. ના, ખીહ ડીયર, એ છોકરી સારી થઇ એજ આપણે મનસે ધણું છે. ખુદા એને હવે શાંતી બક્ષે!” તે ગંભીર ચેહેરે મુઠ દુપતો ચાલતો હતો પણ હંમેશના આકરી મીઝસી રોદાના મનમાં ખટપટ શું ચાલતી તે તેને શું ખબર?

“વહાલા ત્યારે ખરું કેહો તમે કેણુ મેળવવાન વધારે આતુર છેઓ મને કે શીરીનને?” તે છોકરીએ આતુર બની હસતે મુખડે સવાલ નાંખ્યો.

“હું તુને કસમથી કેહુંચ રોદા કે તારા સીવાય આખી દુન્યાની ખુશસુરતીઓ મારે મનથી ધુળ સમાન છે. જે ખુશદંદ સુખ હજુરખી હું સ્વપન જેવું માનુચ તેને હું કેમ છોડી શકું?”

“ખુદા ખાતર તમે તમને પોતાને એટલા બધા ઉતારી ના પાડો. તમારા જેવા એક ઉમદા પ્રમાણીક સ્વચ્છ જીવનના જવાનને ચાહવામાં હું પોતાને ઘણીજ લાગ્યશાળી ગણુંચ.”

“ખરેખર? ઓ ત્યારે તો મારા જેવો સુખી દુન્યામાં ખીજો કોઈ નહીં. રોદા હુંખી તુંને વચન આપુંય કે મારાં મોત સુધી હું તુને-ફકત તુનેજ સદા ચાહવશ.”

“મોત સુધી! ઓ લવ, આવી ખુશ વાતમાં એવો ભયંકર બોલ કાંય લીધો? જાન, બા, મને તો એ સાંભળતાં ધુજરાં છુટેય!” તે નાજુક છોકરીએ રમાલનો કુચો મોહડામાં દાખ્યો.

“મેં તો સાધારણ બોલમાં મારી લાગણી દરશાવી પણ એ તુને નથી પસંદ તો ચાલ માંડી વાળ. પણ અરે-ચાલનાં આપરે વળી આવ તારા માનીતા કુવા આગલ આવી પુગાં.” તે પાર વગરના કુવાને ધુરકતાં એકદમ અટકી જઇ તે જવાન બોલી ઉઠ્યો “રોદા ખરું કહુંય આવ જગા મને કમકમાવેય એનું કારણ હું જાણતો નથી પણ એ તારો માનીતો કુવો મારું રવેરવું ઉલું કરેય, જેની ચાંદરણામાં એ કેવો ખીહામણો લાગેય !”

“ચાલો લવ એ તમુને એટલા બધા દુખી કરેય તો આપણે પેલી બાજુ પાછા વળ્યે.”

લગભગ આખી પંદર મીનીટ તે બેઠે જવાન જીવેએ તદ્દન મુગી ચુપકીદીમાં લહેર કરતાં ગાળી. બેઠિના મનમાં વીચારોના કુંગર ઉચલાઇ જતા હતા-તેટલે ઓર્ચીતો લવજી અટકી ઉભો.

“રોદા ડીયર !”—તેણે તેણીનો નરમ નાનો હાથ પોતાના હાથમાં લીધો—“જે તું મને તારા અખંડ પ્યારે ચાહતીજ હોય તો હું હવે આપણી વાત શીરોઝશાહને કેહવા માંગુય.”—

“ઓ તમે શું બોલ્યા ?”

હું એમ માનુંય કે તારા પપાને મારી હાલત જણાવવી જોઈએ પણ હું સમજી નહીં શકતો કે તેવણુ મને-મને-મારા જેવા એકને પોતાના જમાઇ દાખલ કબુલ કમુલશે કે ?

“ઓ લવ, તેવણુ આગળ તમે ના જતા. તમે તેવણુ આગળ ઓફર હમણા ના કરતા. હું જાણુંય કે તેવણુ આપણુને ખુશી કરી શકશે નહીં.” તેણીએ પોતાનું માથું તે જવાનનાં ખભાંપર ટેકવતાં માંગી લીધું “લવ હું એટલી અરજ કરુંય કે આપણી જીંદગીનો આજનો સઉથી સુખી દહાડો એવી બાબદથી દુખી ના કરી નાંખ.”

“તારી ભુલ છે-સાચ્યા પ્યારમાં ખાનગી હોયજ નહિ ! હું તારા પપાને જણાવી જે તે નીવેડો લાવવા માંગુય.”

“જેવી તારી મરજ.” તેણી હવે લગાર થેભરાથી બોલી પડી પણ ખીજજ સેકંડે તે કગલી ઉઠી, “લવજ મારા જોરાવર પ્યારને છોડી જવા તમે રાજી છેવ ? પપા સાચની વાતચીતનું છેવટ એજ આવશે કે તમને રોદા વીલા હંમેશને વરે છોડી જવો પડશે ને તે સાથે મનેખી છેલ્લી સલામ કરવી પડશે.”

“ઓ-એમ ના બોલ !”

“સમજો ! દારાં બેરીસ્ટર તારો હરીફ છે. પપા કુદરતી રીતે તમે બેઉનો મુકાબલો કરશે, ને તે વીસ લાખનો ધણી પપાનાં મનમાં તમારા કરતાં જાસ્તી ચહાડશે. તમારી આગળ એવી વાત કરતાં મારા જીવપર આવેય પણ હવે મને પુરી સમજી લેઓ. એ છોકરાએ પપાપર લખીને પોતાની ખુશી બતાવીય કે હું”-

“હું રોદાને ચાહુંય !-એમજ કેની-ઓ અફસોસ, કેવી નીરાશી !”

“નીરાશ થવાની કંઈ અગત નથી. હું તેને ચાહતીજ નથી. પણ મુખ્ય વાત એજ છે કે પપા તેને ધણો પસંદ કરેય. પાછું આજકાલ ગોદરેઝનું ચલણ પપાપર ધણું વધી ગયુંય ને ગોદરેઝનો એ દારાં શરટ ફ્રંડ છે ત્યારે હવે કટોકટ વખતમાં તમે પપાને પુછવા જશો તો તદ્દનજ નીષ્ફળ થશો.”

“ત્યારે આપરી ફતેહ શાપર?”

“તમે જરા થોભો, મારો અણગમો તમે દારાંપર પુરતો ખતલાવવા દેઓ. ગોદરેઝ એકું અઠવાડયામાં કેથે અહારગામ જવાનો છે તેને ખંખેરવા દેઓ ને પછી હું પપાને કાલાવાલા કરી આપરે વરે ‘હા’ બણાવી લેવશ. પણ તેટલાં લવ મને વચન આપો કે તેટલો વખત તમે આપણી વાત સાંખી શકશો.”

“કબુલ મારી ડારલીંગ, તું મને કંઈગી વાજગી ફરમાવ ને હું તારા દરેક શબ્દને શરણે છું.”

ઓ ધનશાન! જે બચાવ્ય એટલી સેહરી રીતે તું વર્તી શકતે તો પછી ખુદાના હાથનું અને હડીનાં લેખનું શું કામ હતું? સખર-સુંદર રોદા-પપાને સમજવવાનાં ફાંફાં માર્યા અગાઉ તારા દીલને તપાસ!! સખર દીવાના લવજી, પ્રીયાને જીતવાના ખ્યાલો કરતાં તારાં આવી પુગેલું બવીશ સંભાળ!!!

પ્રકરણ ૨૧ મું.

—:૦:—

“કેમ રોદા આજે કંઈ તું ઘણી સીરયસ છે? શું છે દીકરા? આવતી કાલે રતાં મેરાસને આપણી તરફથી એક પાટી મળેય તેની તું સામ્મે તો નથીની?” ખાણાની ટેબલપર એક રાત્રે શેઠ શીરોએ ઉપલા દીકા પસાર કર્યા.

“પપા ડીયર, હું તે છોકરીને વખાણુંય, મને તે છોકરી
અમેય એને એના કાકાનો સાત લાખનો વારસો મળ્યો એટલે
તેની મુખારક્યાદીમાં એક પાર્ટી આપવાની આપણું સરકલની
ફરજ છે. હું તેની સામે શું કામ થાઉં?”

“પણ, મામાજી રતાં મોરીસ તો હેદ્રાબાદની રહેવાસી
સંભલાતી’તી ને એ મુંબઈ કેમ આવી?’ એક ધણોજ ધીમે
મીઠો સરોદ બહાર પડ્યો. તે આપણી શીરીનનો બુલબુલી
સરોદ હતો. ધીમે ધીમે તે બચંકર ખીમારીને લાત મારી તે
જવાન નાર પાછી ટટાર થઈ ચુકી હતી અને આજે તેણી
બધાં માફક ખાણુંપર ખીરાજ રહી હતી. અત્રે એટલું જાણવું
જરૂરનું થઈ પડશે કે તેણીના સાળા થવા સાથેજ ગોદરેએ
એકવાર પાછી પોતાની ઓફર તે ગોલાખી છોકરી આગળ
રજી કીધી હતી. પણ છેવટનો જવાબ મળી ચુકો કે “હું
કદી પરણનાર નથી.”

મીઠી શીરીનનું બોલવું સાંભળતાંજ મામાજીએ સમજણ
આપી “હા શીરીન દીકરા તું કેહેય તે ખરું. એ રતાં હમેશ
હાદરાબાદ એના માયબાવા સાથે રહેતી’તી પણ બન્ન્યાં-ઝોકરાં
વગરનાં એના કાકાનાં ધપી જવાથી વીલ પ્રમાણે એને તુરત
મુંબઈ આવવું પડ્યું ને એ છોકરીનું નશીબ ઝલકી રહ્યુંય.”

“ચાલો તાહરે હવે આપણા જીવાનોને એક નવો મધ-
પુડો મળ્યોય. ગુડી, જે મારું માન કાલે તું તારું નશીબ
જરા અજમાવી તો જોજે. વખત છે પાસો સવલો પડીબી
જાય” તેણીએ તે જવાનનું ગેરબું.

“આપુને હવે પરણવુંજ નથી. તેનું કેમ ? તે જવાને
બાળે ડોળે શીરીનને નીહાળતાં પેટનો ઉભરો ખાલી કીધો.

“એક ગમ નજર હતી પણ તેવણુ તો તારનાં છેક ઉંચા ઝાડપર ચઢી બેઠાં. હવે આપુને તેવણુને ઉતારવાંખી નથી ને ખીજી ગમ નજર દોડાવવીખી નથી.”

“પણ જોવ છોકરાંઓ સાંભળો. મેં એક નવો તાગડો રચ્યોય,” છોકરાઓ વચ્ચે શું ગોઘ ગોઘ વાતો ચાલેચ તેપર ખીલકુલ ધ્યાન નહીં આપતાં શેઠ શ્રીરામ પાછા બોલી ઉઠ્યા “આજે મને ડાકટર લવજી રસ્તામાં મળ્યો—”

લવજીનું નામ બધાંઓ મટે ધણું ચમતકારીક હતું. દરેક જણે આગળ વધુ સાંભળવા કાન ઉંચા કીધા.

“મેં એને આપણી કાલની પોર્ટને વડે ભાગ્યી ધજન કીધુંય ને વળી એમખી કહેતો આયોચ કે તારે વડે મારા ધ્યાનમાં એક શીકાર છે. એ પહેલાં તો એવો સફેદ સફેદ થઇ ગીયો, પણ પછી મેં સમજાવીને કહ્યું કે આવતી કાલે મીસ રતાં મોરીસનાં માનમાં એક પાર્ટી બુ-હોલમાં નકી થઇય, મારો વીચાર તેની સાથે તમારી ઓળખાણ પાડી આપવાનો છે. વળી મેં એમખી કહ્યું કે સાત લાખનું સંધર ખીલુ છે જે જતું મુકે તે ખરો મુરખ કહેવાય. ઇનત્રોડકશન પછી કેવી રીતે કામ લેવું તે કામ તમારું છે, પણ સમજોચ કે છોકરાંઓ, તમે માનો, તે વખતે એ એટલો તો લાલચોળ થઇ ગીયો કે જાણે ઓય વલગીને મને મારે. હે હે હે હે !”

રોઢા અને શીરીન તે બેઉ છોકરીઓની લઢણુ એકસરખી હતી. તે બેઉ જણીઓ જાણે કશાંમાં હોય નહી તેમ સસાકા ત્રીન પાઉં કરતી ઊરી કાંટા ચલાવતી જતી હતી. પણ ગોઢ-રેજ વચ્ચે હસી ઉઠ્યો.

“અરે શાનો લાલલાલ થાય? મનમાં તો બધા મલીદા

હોશે. ચાલો ત્યારે કાલે એક નવો લવ સીન જોવાનો મળશે. હે હે હે !”

“હા મને એ કાલે હાજર રહેવાનું પ્રોમીસ તો આપી ચુકાય. એ જરૂર આવવોજ જોઈએ. પણ છે તે હું ખરું કહું છું એ છોકરો મને ઘણો પસંદ છે. એના જેવો એક દીકરો મને જોવાયે આપ્યો હતો તો હું એક સઉથી સુખી માણસ પોતાને ગણતો.” ખરા ગંભીર અવાજે ઉપરું બોલતાં શેઠ શ્રીરાઝ ગમ જોદરેએ ચીલ્યો ચઢાવ્યો.

“પપા એ છોકરો તમને ઘણો ગમેય તેથીજ તમે એને સાત લાખની બેઠરી અપાવવા નીકળ્યા કે?” હવે રોદાએ છુપું ઉભાતાં બોલવા માંડ્યું. “તમને એ જોકું પસંદ પડે તો કોણ જાણે. બાકી મને તો ખીલકુલ કંઠગું લાગેય. મોટી ગરાર જેવી રતાંને લવજી ખીલકુલ બંધ નથી બેસતો. પાછી ઉમરમાંથી એ છોકરી લવજી કરતાં છ વરસ મોટી કદી મેય બનેજ નહીં.”

“હે હે હે-દીકરા એ ગરાર જેવી ને ઉમરમાં મોટી બધું વાપર વખાતું થાય. તું એ લોકને મોહડે મોહડું મલવા દે, લવ બોલ એ બેની વચ્ચે આવવા દે ને પછી મહેમાર જોયાજ કર.”

અરેરે, એક વહાલાં બાપ તરીકે ખુશ હસ્તા તે જુઝરમ શેઠને શું ખબર કે તેવણનાં જે શબ્દો તે પ્યારી બેટીને કેવા કાતીલ હતા! કમકમાટની ઉંડી ધરજરીથી તે છોકરી ખરે ધરજી રહી.

“તું સમજી કે દીકરા ચાલ હવે જલ્દી પોહડી જા કે કાલની પાર્ટીને વડે સવારનાં વહેલી જાગે.”

તે બેટીએ 'વાર પપા'થી તાબેદારી બતાવી. પણ જલદી પોઢવાને બદલે સારી રાત ઉઝી દોંગી મીસ રતાં મોરીસના આકારને તે વહાલા લવની પુઠેપુઠ લમતી જોતાં તેણીએ કેવી બેકારારીથી કાઢી તે તેણી જાણે કે તેણીનો ખુદા જાણે!

પ્રકરણ ૨૨ સું.

—:૦:—

ચાંદરણીનું ધીમું ઝઝકલું રોદા વીલાના સુંદર બાગને ઓર વધારે ઠંડું અને મોહક બનાવી રહ્યું. ધીમે ધીમે ઠડો મધુર પવન પુકતો હતો. ટાવરમાં આઠનો ઠોકો ઠોકાઈ ચુકો હતો. ચંબેલી મોગરા અને ગોલાબનો બેગો પમરાટ મગજને તદ્દન તાણુ કરી નાખતો હતો. ધીમે ધીમે લવજબ આય સુંદર વખતને લાયકની ધીમી વીહસલ ગાતો, સ્ટીક એમથી તેમ ફેરવતો તે પમરાટા દરવાજામાં દાખલ થયો.

હા પ્રીયાને મળવાનોજ જાણે ખાસ તે મધુર વખત તે કીરતારે તેને માટે બનાવ્યો હોય તેમ તે ગેલથી ફલાંગ ભરતો આગળ વધ્યો.

“હા! બરાબર પેલું સફેદ સફેદ કોઈ દીસેય ખરું,” ઉલટથી બે સેકંડ વહેલોજ તે તે સુંદર કમાનદાર આકાર તરફ જઈ પુગો. પીઠેથી ધીમે પગલે લહેર કરતા તે આકારની ખાંધપર તેણે ઉભરાતી છાતીએ હાથ મુક્યો.

“વહાલી રોદા, આજે તું—કોણ?—મીસ શીરીન?—”

અરેરે કેવો કદંગો સંજોગ! ધનશાન જે ચીજની તલબ કરશે તે તેણેથી બાર ગાઉ દુર નહાસશે. પણ જે ચીજથી તે પોતે દુર રહેવા માંગશે તે ઓર સામે આવી ઉભી રહેવાની.

સુંદર શીરીનનો આજ કાલ મક્કમ ઠરાવ એજ હતો કે અને ત્યાં સુધી ડાં લવજી વોલેસના ખુબસુરત ચહેરાને અને ચમકતી આંખોને પોતાથી દુર રાખતી ને તેણીનું બાન જીલાવી નાખતા આકારથી ખીલકુલ દુર રહેવું. ને હા! જ્યારથી તે કાતીલ મુલાકાત તેણીએ જોઈ ત્યાર પછી કંઈ સતરવાર ડાં લવજી રોદા વીલામાં આવી ગયો પણ આય છોકરીએ કદી તેને જોયો હતો નહીં પણ-આજે?

ચાંદરણીના ઝઝકલામાં ઝીણી ઝીણી જીકની ડોરની સફેદ અને ડાકે બહુ શોલાથી શોભી રહેલી શીરીને હેઠતાવલે ચહેરે પોતાની સામે અર્ચીતા આવી ઉભેલા તે વહાલા જવાન ગમ બે પળ તો જોયાજ કીધું.

“મીસ શીરીન મને આશા છે કે આજની મારી ચાલ તમે મને માફ કરશો? હું તો-તમુને-તમુને-રોદા-આઈ મીન મીસ ખુશરો બહેરામ સમજ્યો” તેણે તદન ચાંઈ પડી જતાં ફરીથી બચાવ કાઢ્યો.

“કંઈ નહિ ડાં વોલેસ” ધારવા કરતાં વધુ નરમ સાદે તેણીએ કહ્યું “તમારી તરફ મારી પીઠ હતી ને ચાંદરણું ધણું ઝાંખું છે એટલે તમે મને રોદા સમજો તેમાં કંઈ નવાઈ નહિ. એમાં-માફ માંગવાની અગત નથી.”

“થેંક યુ. પણ હવે તમારી તળીયત કેમ ચાલેય? તમારી સીકનેસથી અમે બધાં ધણાં દલગીર થયલાં.”

“અમે બધાં!” તેણીએ ડાળા ઉચક્યા. “થેંક યુ ડાકટર, તમારી કાળજીને વડે ઉપકાર માનુચ. ખીચારી રોદાએ મારી સીકનેસમાં ધણી ઝેહમત કીધીય. ખુદા તેનો બદલો વાળી આપવાની મને શકતી બક્ષે!”

લવજીએ ભવાં ચહડાવ્યાં. શું આય ધરજી ખરાં મનની હશે? પેલી મુલાકાત જોઈ લેવા છતાં શું તેણી રોદાને ખરે મને ચાહતી હશે?

“આવતી કાલે વીલાના બહુ હોલમાં મીસ મોરીસને પાર્ટી આપવાની છે. હું ધારૂં કે તેથીજ રોદા આજે જલદી બીજાને જોધય!”

“ત્યારે તમે એકલાં પડવાથી બાગમાં ઉતર્યા હશે. ખરે-ખર ધણું ખુશનુમાં લાગેય. જો તમારી મરજી હોય તો ચાલો આપણે વોક લઇએ. હમણાં હમણાં મારું ઘેર મને કડવા આવેય, કારણ મારાં બેન-મીસીસ વેલાતી ફ્રેમીલી સાથે-હમ-દરાબાદ ઉપડી ગીયાંય.”

“કાંય-કાંય?” ધીમે પગલે આગળ ચાલતાં શીરીને અચકા જઈ પૂછ્યું “કંઈ એન્જને વરે ગીયાં હશે?”

“નહી, તેવું કંઈ નહી. કંઈક બીઝનેસને લીધે પણ લગાર ટપાટગીબી અમારી વચ્ચે વચમાં ચાલી રહેલી. એક ચોકસ બાબદમાં હું તે લોકના મતને મળતો નહી થવાથી તે લોક મને કંઈક નાખુશીથી છોડી ગીયાંય.” ઘણાં દુઃખી અવાજે લવજીએ તે છોકરીને કહી સંભળાવ્યું. કુદરતી રીતે આ શીરેસ્તાઈ છોકરી આગળ તે જવાનને પોતાનું મન ‘ખુદ્દુ’ કરવા વગર આંચકીએ મન થયું. તે આતુર કાને સાંભળતી છોકરી ગમ તેણે પોતાનું ખુબસુરત મોઢું ફેરવ્યું. “મીસ શીરીન મારાં બેને મને ઉધારી આજે આવો મોટો છોધો તે ખરું પણ શું મારી જીંદગીની સઉથી કટોકટ ધડીએમી તેવણ મને અટકાવી શકે?”

તે ઉચકેરખને બોલતા જવાન ગમ શીરીને ટોકું ઉચક્યું.

જે પળ તેણીએ પોતાનાં માંજરા ડોળાથી તે સુંદર ચહેરા ટીક્યો. “કટોકટ ઘડી! તે શું ડાઁ વોલેસ?”

“મીસ શીરીન, તમારો ચહેરો એટલો ખેંચાણકારક છે કે ફક્ત આટલી ટુંક મુલાકાતમાં જ હું તમારી પર વીશ્વાસ રાખતાં શીખ્યોય. હું તમને ખુલ્લું જ માફ દુઃખ કેલવસ કે મારાં બહેન મારી તરફ ઘણાં ઘાતકી બન્યા તેનું કારણ એક જ કે હું માથાથી પગસુધી પ્યારમાં પડેલો છું.”

શીરીને શરમથી ડોકું નમાવી દીધું. જે પેલી મુલાકાત તેણીએ પોતાની જીવતી આંખે જોઈ નહીં હતે તો આજે તે કંઈ જુદું જ અનુમાન કરતે પણ તે જગર તોડી નાખનારો દેખાવ જોયા પછીનું આય બોલવું સાંભળતાં તે તુરત જ તે જવાનનું બોલવું સમજી ગેઈ.

“મહેરબાન બાપ તમારાં બેનને તે ઠેકાણું કદાચ કંઈ વાંધા ભરેલું લાગું હોય.”

“વાંધા ભરેલું! વોટ રોટ? પારસી કેમનું એક ખરું નગ! શીરીન, ખુદા ખાતર બોલો કે મારી તરફ તમારી તો દીલસોઝી છે ની?”

“બાપ, જે કોઈપણ રીતે તમને મારી મદદની જરૂર હોય તો મારા બેમુલ ભોગેળી હું તે આપી તમને સુખી ને ખુશી જોવા હું જેટલી આતુર છું તેટલું કોઈ જ હશે.”

“મારાં એક બહેનને બદલે એવી સાત બહેનો મને છોડી જાય તો તે હું મારી રોદાને મેલવવા એક કે પગે ખમું.”

શીરીને એક ઝાંક ખાધો. અલબત્ત તે સધું જાણતી હતી છતાં ખુદ લવજીને મોહડેતું બોલવું આ પહેલું જ હતું.

“હું બધું ખમું પણ મારા આય સાચ્યા લાયક પ્યાર

તરફની કોઇની નાપસંદગી મારેથી ખમાતી નથી, શીરીન, અમારા પ્યારની બેઠિ બાળુ મોટા મોટા પહાડો આડા પડેલા છે. હું ઇચ્છું કે ચાતો તે સાહેબ અમારી મુશ્કેલી ટાળે કે નહીં તો આપ નવલનો જન કબજે કરે.”

“અરે-અરે બાધ-જા બા-તમે એવી અંબર વાણી શું માંગોય? ખુદા ચાહશે તો સહિ પાર પડશે. રોદાનો વોઇસ વીલામાં ધણો કીમતી છે. એની પોતાની ખુશી છે તો તમુને જરાકમી નીરાશ થવાનું કારણ નથી, શેઠ શીરોજ તમારીપર ધણા ખુશી છે. વીલામાં તમે ધણા માનીતા છેઓ. તમે ધારોય તેટલો તમારો કેસ એટલો મુશ્કેલ નથી. તે છતાં સમજો.” તે છોકરીએ કંઈ બોલવા માટે મોઢકું બોલ્યું પણ અચીતી તે અટકી ગઈ.

“કેમ? મીસ શીરીન મહેરબાની કરી કંઈખી બોલવું અટકાવો ના. હું ધારું કે તમે મારા ને રોદાના બલામાજ છેઓ.”

“ખચ્ચીતજ !” તેણીએ બારથી જણાવ્યું “ડા० વોલેશ મારું સાંભળો. રોદા મને મારા જીવ સમાન વહાલી છે, જેમાં એનું લલું થતું હોય તેમાં મારી મદદ આપવા હું એકે પગે છેઉં. તમે-તમે-ખી મને-મને આધ મીન તમારે વરેખી મને ધણું મોટું માન છે. હું એક કમીની છોકરી છેઉં છતાં હું ખરાં દીલથી ઇચ્છું છ ડા० લવજી કે કોઈખી રીતે તમારા લોકનાં સુખમાં હું મારી મદદ આપી શકું.”

“અરે તમે કેટલાં બલાં છેઓ! હું ધારું મીસ શીરીન કે એ જલમ દરદના તમુનેખી અનુભવ મળ્યો હોવો જોઈએ. ત્યાં મુઘી તમે અમારી તરફ એટલી બધી દીલસોજી નહીં રાખો.”

તે છોકરીએ કશો જવાબ વાળ્યો નહીં. જમીન તરફ સ્થીર આંખો રાખી તદ્દન શીકકે ચહેરે તેણી અટકી ગઈ. તેણીનું મોઢકું તમામ ઉતરી ગયું હતું. જે બધું લવજ પોતાની ચંચલ આંખે તપાસતો ઉભો હતો. અરે! તે છોકરીને સ્વપ્નનેથી ખબર નહીં હતી કે આય વહાલો જવાન તેણીનું જીમર કેદારનો વાંચી ચુક્યો હતો, તેણીની જીમર તો નીરાશી પારખી ચુક્યો હતો. જે તેમ તેણી જાણતે તો આજની મુલાકાત બે ઘડકે એટલી લંબાવતાં તેણી જરૂર સરમાતે.

“માફ કરજો મીસ શીરીન મારા દુઃખમાં દીવાનો બની હું જે તે સવાલો બેઘડકે તમને કરી દેઉંચ. મારા છેલ્લા પુછાયલા શવાલે તમને દલગીર કીધાં હોય તો દરગુજર ચાહુંચ.”

“નહી-કંઈ નહી-દુન્યાનો એ સ્વપ્નચોજ છે કે પ્યારનું દીવાનું માણસ હમેશ એકલપેદું હોય. પોતાનાં દુઃખમાં તે બીજાનું દુઃખ જાણી શકતું નથી.”

“ત્યારે શું તમેથી મારી માફક દુખી છેઓ? બોલો શીરીન મેં મારો બેદ જાહેર કીધો તો તમેથી મને ખુલ્લાં મને કહો.”

“કેહું?” તેણીએ એક ગુલાખી થપલા ચેહેરાએ પાછું પુછ્યું “હા-કહો!”

“ડાં લવજ, તમારા સવાલના જવાબમાં મને કહી દેવું જોઈએ કે દુખી દુઃખી છેઉં.”

“નહીં, એમ ના બોલો, શીરીન તમે એક સ્પીટ મલ્ છેઓ. સ્થાણા ને સમજી છેઓ. તમારા જેવાં ઘેરશોભણ મોહોરદાર જે કાંઈ મેળવશે તે ખરો લાગ્યશાળી.”

“નહીં, જેને મેં મારું દીલ આપ્યું તે મારા કરતાં એક વધારે ભાગ્યશાળી બાનુ જીતી ચુકેાય. મુઘ હું હવે ! મારે વડું પણવાનું હવે આવતા ભવપર મેં મુલતવી રાખ્યુંય. જે જીગરને મેં મારા સ્વચ્છ પ્યારે ઉધાધું તે કેદારનું કરમાધને સુકાવા આધુય. હવે કદીબી પાછું સજીવન થનાર નથી. મારી આખી જીંદગી હવે કંઈ જીંદગી રસ્તે દોરવવાનો મારો વીચાર છે, ભાઈ, હું મારા બોલથી કેહુંય કે તમને અને રોદાને હું મારા જનના ભોગે મદદ કરવા ઠેરાવ કરી ચુકીય. તમારા લોકનાં સુખમાં હું મારું સુખ માનુંય કારણ-કારણ તમે-તમે-”

“ઓ મીસ શીરીન તમે ઘણાંય ધુળેય-શું છે ?”
 “મહેરબાની કરી મને અંદર લઈ જાવ, મને ટાઢ વાગી આવીય.”

બીજી બે પળમાં તો ૩૦ લવજી તેણીને વીલામાં પહોંચાડી આ ખુશસુરત કુમારીકાના આકર્ષી લેનારા મુખડા પરની ફેરેસ્તાઈ નુરાનીપર વીચાર કરતો બાગવટાવી બહાર પડ્યો.

હા ! જે રોદાની તેજસ્વી ખુશસુરતીએ લવજીપર એવી કાતીલ અસર કીધી નહીં હતે તો જરૂર તે જવાન આય ખાલેસ મીઠી છોકરીને આહતાં શીખ્યો હતે પણ હાયરે નશીઆ! લવજીના કીરમતમાં લખાયલું તે ગજબલયું જાવીશ તુને અમલમાં લાવવાનું તે કાંઈથી તું આ મીઠી છોકરીથી તેને લલચાવે ?

શીરીન ધીરજ ધર, તારી નીરાસીને અટકાવ. હજીર ભવીશ ઘણું લાંબુ છે ! !

પ્રકરણ ૨૩ સુ.

—:૦:—

આલો બે ઘડી રોદા વીલાના ‘બલુ હોલ’ માં લટાર માર્યે. બસ બધી પારસી કીમ નજરે પડતી હતી.

સાતનો બુલંદ ટકોરો વીલાનાં ટાવરમાં વાગી ચુકો હતો. દરેક જણ આવી ચુકું હતું. ખુદ આજની પરોણી મીસ રતાં મોરીસ પણ ક્યારની આવી ચુકી હતી.

તે ઉંચી ખુબસુરત ભરેલી ખુશ સ્વભાવની મોળી છોકરી ક્યારની પોતાના ભરભર્યા બવાસથી બધાં સાથે પળોટાઇ ચુકી હતી. દરેક જણ ખુશ મોજમાં ગુંથામું ગયલું હતું. સહિ પોતપોતામાં મળહ લઇ રહ્યું હતું.

છતાં લવજીને મનસે બલુ હોલમાં હજુ અંધકારજ હતો. એક ખુણામાં ઉભો ઉભો તે આખા હોલનો મેહમાર રીકતો હતો. પણ અરે! આજે ખુદ બલુ હોલની રાણીની ગેરહાજરીનું કારણ તે બીલકુલ સમજી શક્યો નહીં. મીસ મોરીસને રીસીવ કરનારથી આપણી મીઠી શીરીનજ હતી. આજે તેજ દરેકને પોતાનાં ખુશ બોલવાથી રીજવતી હતી. પણ રોદા કાંઈ ગઇ? એ લવજીને આજે મોટી અન્યથા હતી!

“વેલ, મારા જવાન મીત્ર, શું વીચારમાં છેઓ?” અંચીતો એક માયાળુ હાથ તેની પીઠપર ઠોકાયો કે તેજ પળે તે પોતાની ગમગીન હાલતમાંથી જાગ્યો. “આવાં સરસ ગેઘ-રીંગમાંથી લવજી તમારો ચેહેરો એટલો ગંભીર કેમ?” શેઠ શીરોઝે અતી માયાથી હસ્તાં સવાલે કીધો.

“નહીં, તમો મહેરબાનની આવી ઉંચી મહેમાનદારીનો

લાલ હું અહીં એકલો એકલો વધારે મળહથી આપ્રુચ,” તે સહેજ હસ્યો.

“તાહરે તો ચાલો એ એકલપેટી મળહ છોડી દેઓ ને ચાલો હું તમુને આજે એક નવી ઓળખાણ પડાઉં મીસ મોરીસ તમારી ઓળખાણથી ધણું ખુશી થશે ને બધા મદસ્થ હસી પડ્યા.

પણ આ તરફ લવજી પોતાની તક્યારીમાંજ હતો. તેથી સહેજ હસ્યો. થેંક યુ સર, મીશ મોરીસ સાથે મને મધ કાલની પીછાણ પડી ચુકીય. ગેઇ કાલે એવણુને ત્યાંથી મને અંચીતો કાલ આયો, ને હું એવણુનાં ‘રતાં મેનશન’માં જઇ આયો. અલખત એવણુ મારી તરફ ધણાંજ માયાળુ છે. પણ-પણ મને અહીં ધણું મજેનું લાગેછ. મહેરબાની કરી મને એકલોજ મારી મજ્જમાં રહેવા દેઓ.”

“તમુને પોતાની મેજેજ ઓળખાણ પડી ગેઇ, ઓહોહો ધણું સરસ.” તેવણુ પોતાના ધ્યાનમાંજ હસી પડ્યા “લવજી તાહરે હું હવે કંઇ વધારે સારી આશા રાખું કે?”

“તમે શું બોલોચ, મને મહેરબાની કરી ખુલ્લું કહો.”

“મીસ મોરીસને ગામમાં કોઇ બીજો ડોક્ટર મલ્યોજ નહીં—ને તમુનેજ કાલ કીધો એ શું આશા આપનારી બાબદ નથી? છોકરા, સમજી જા, વધારે ના બોલાવ, જા તારી ફતેહમાં હું ધણોજ ખુશી છઉં.” તેવણુ ખડખડ હસી પડતાં તે જવાનની પીઠ ઠોકી “જો તુને મારી મદદ જોઇએ તો તે હું મોટી ખુશીથી આપશ.”

અરે લવજીનું દીલ કેવું ધડકતું હતું. તે તેના જીવજ બળતો હતો. તેણે ધણું મચ્છયું કે તેના બસામાં રાજી થતા

આ છુઝરમ ઉમરાવને તે ખુલ્લું કહી દે કે તેની પોતાની જે દીકરી સાથે તે અત્યાર અગાઉનો બંધાઈ પણ ચુકે હતો. પણ નહીં. વદાલી રોદાની મરણ ઉપરાંત આય તક લેવાનો તેનો જીવ ચાલ્યો નહીં.

“મારા મહેરબાન” તે તદ્દન ગંભીર બની જતાં બોલ્યો “તમારી ઘણી મહેરબાની થઈ, પણ મને હાલને કાળ એવી તમારી મદદની મને અગત નથી, જ્યારે જોઈશે ત્યારે હું પગે પડતો તમારી આગળ—”

“વેલ-ડાક્ટર વોલેસ, શ્રીરોઝ શેઠની આજની પરોણી તો હું છું. વાસતે તમે એકલાએજ એવજને એટલે બધો વખત રોકી રાખવા નહીં જોઈએ. હી હી હી હી.” ખુબસુરત ગરાર જેવી મીસ મોરીસને ખુશ હસતે એહરે પોતા સામે આવી ઉભેલી જોતાંજ લવજ સહેજ ઝપક્યો, જ્યારે શેઠ શ્રીરોઝ હસી પડ્યા.

“મીસ મોરીસ, જે તેમ હોય તો મને તમારી મારી ચાહવી જોઈએ” લવજએ ઝટ જવાબ વાલ્યો એને તેજ વખતે તેણે દુઃખી દીલે જોયું કે શેઠ શ્રીરોઝસાહે ત્યાંથી ચાલતી પકડી લીધી.

“નહીરે-મરે, એમાં મુંબું માફ તે શું માંગવાનું? તમારી સંથે વાત કરવાનું મન થયું એટલે જે મનમાં આયું તે બોલી પડી, પણ કેમ હવે તમે મારી સહી નાખીને જોવા ક્યારે ધરે આવશો?”

“બનશે તો કાલે” તદ્દન ગંભીરાઈથી દુકા ને ટચ જવાબ મળ્યો.

“થેંકસ, પણ ડાક્ટર વોલેસ ખેઅદખી માફ છે. આય

ઠેકાણું એટલું બધું ગંભીર ને ગમગીન રહેવાને લાયકનું નથી. આવા ખુશ ગેધરીંગમાંથી તમારા ચેહેરામાં હું ખુલ્લી હિદાસી જોઈ લેઉં. શું છે? તમારા અવાજમાંથી મને તદ્દન ગંભીર લાગે. તે છોકરીએ પોતાની દર સેકંડે ચમક ચમક થતી આંખો તે જવાનપર ટીંગાયલી રાખી મુકી બેઠી તેની પાસે ખુલ્લો તરત જવાબ માંગતી હોય.

“તમે ઘણું ચાલાક છેઓ, હું તમને જવાબમાં શું કેહું તે મને કંઈ સમજાય નથી” પડતું. પણ મારી ગંભીરતાનું કારણ એટલુંજ કે મારી આખી જીંદગી તદ્દન સાધારણ અને એક જ સરખી રીતે પસાર થઈ ચૂકી તેમાં એવું કંઈજ નથી કે જેથી મારા ચેહેરામાં કંઈખી ખુશાલી કે આશા લાગે. મીસ મોરીસ મારી જીંદગી અત્યાર સુધી ઘણીજ સુસ્ત વગર મગ્ન હતી હતી, પણ-પણ-હવે—”

તે જવાનને અચકાતો જોતાંજ તે છોકરી હસી પડી. અત્યાર સુધીના શબ્દ તેણીએ પોતાને જ માની લીધા. ફક્ત તેણીના જ પીછાનથી તે હવે આશાવાંતો થવાનું બોલતો હતો એમ તે છોકરીએ નક્કી માની લીધું. તેણીની નજરે પડતાં ડગલે ને પગલે-પેલા ચદનભાઈ જેવા એકાદી ટાટ જવાનો તેણીને જોતાં સાથેજ નમી નમીને તેણીને પુજનારાઓ કરતાં આંખે ગંભીર જવાનમાં રતાંને કંઈ ઘણું છક કરનારું ને મન પસંદ લાગતું. પણ લવજનું ધકધ્યાન તો બધું પાણી પીવા ગીયું હતું. તે તે છોકરી સાથે મોહડેથી વાત કરતો હતો પણ તેની આંખો તો એક ચોકસ આકાર માટે બહુ-હોલના ચારે ખુણે ટવળતી ફરતી હતી. તેનું બધું મગજ આજની તે વેહાલી મુતીની ગેરહાજરીનું કારણ બનવા રોકાઈ ગયું હતું.

પણુ અરે !

એકજ ખીજ સેકંડ અને હોલમાં કચકચ ચાલી રહી !
વાહ ! ફીમ કલરની સીફ્ટિન સાડી ને પમરતાં પુલોથી
લચી રહેલાં બદીયાનમાં શોભી રહેલી રોદા-આહ ! તે બરફ
જેવા તદન ખુલ્લા હાથોપર શીટ બેઠેલી હીરાની ઝલઝલતી
એસલેટ ને ગોરી ગોરી બરેલી ગરદનપરની મોતીની માળા,
તે સામટો દેખાવ જોતાંજ દરેક જણે તે નસીબવંતી છોકરીને
હસી હસી આવકાર દીધો. દરેકની નજર વખાણનાં ઉલરાથી
તેણીપર ટીગાયલી ત્યારે ખુદ તેણીની આંખો એકજ પળમાં
આસપાશ ફરી વળી. આહ ! આતુર ચહેરે હસી હસીને વાત
કરતી રતાંને પોતાના વહાલા લવજીને લઈ બેઠેલી જોતાંજ
તેણીનો ચહેરો ઉતરી ગયો. અલખત તેણીએ હસ્તે ચહેરે તે
ખારા જવાનને એક “બાઉ” કીધું.

“બોલોની ડોક્ટર વોલેસ એમ તમે નરવસ થઈ ગયલા
ફેમ લાગોચ, તમે અધુરો મુકેલો વાક્ય પુરો કરો ને મને
કહો કે અત્યાર સુધીની સુસ્ત જીંદગી હવે તમને આશાભરી
શાથી લાગેય ? રોદાની હાજરીથી નરવસ બનેલા લવજીને
રતાંએ સાવધ કીધો.

“અલખત આશાભરી ! જે મન સદા શાંત અને શુસ્ત
હવું તે હવે ખીલકુલ રોકાયલું રહેય. જે જીવ તદન મભીર
હતો તે હવે ખુશ રહેય. મીસ મોરીસ હું એટલુંજ કહી શકું
કે જે જીગર આજવેર ખાલી હવું તે હવે ઉલરાયલું રહેય”
તે જવાન બેહદ ઉશકેરાઇને ઉપલું બોલી પડ્યો, પણુ.—

“ઓજીજી—એ શું ધડાકો !

મીસ મોરીસ તદન લાલ થઈ આવેલે મોહડે ત્યાંથી

તરતજ સટકી ગઈ. તેણીના અચીતા જતાં રહેવાથીજ લવજી પોતાની બેધ્યાનીમાંથી જાગ્યો. હવેજ તેણે અંજલિપણે શું કાચું કાપ્યું હતું તે સમજણ પડી, વહાલી રોદાની જનફેશાનીમાં મીસ મોરીસ આગળ ઉપહું બોલી તે છોકરીને કેવી હાલતમાં જતી મુકી હતી તે સમજતાંજ તે ગ્રહસ્થાપ જવાન ખરે મને પસ્તાયો.

* * * * *

આહાહાહા, ત્યાર પછી લાગટ લાંબા બે કલાકાં ને પહાડ જેવા બે આખા કલાકમાં લવજીએ તુરત જોષ લીધું કે રોદા હમેશા કરતાં કંઈ જુદીજ ઠીસમની ધાતકી ઠંડાધ ધરાવતી હતી. તે માનીતો આઠનો ઠોકો આહ ! આખરે વીલાના ટાવરમાં ઠોકાયો અને આસપાસનાઓને ધીરે ધીરે ખરતા કરી તે આતુર જવાને બાગમાં રોજની માનીતી જગાએ રસ્તો લીધો.

“આજે એકકે મોહડે વખણાયલી રોદા માસ જેવા એકને વડે ત્યાં ખોટી હશે કે નહિ ?” એજ સવાલ લવજીનું દીલ ધડકાવી મારતો હતો.

—:૦:—

અકરણુ ૨૪ સુ.

—:૦:—

હા ! આખરે લવજીથી હસધ પડાયું, કારણ ? કારણ તે વહાલી છોકરી પોતાના ‘લવ’ની વાટ જોતી ત્યાં ખોટી થતી ઉભીજ હતી !

“ઓ રોદા મેં તો એમજ ધાયું” કે ધાતકી ધડીયાળ આજે આઠ વગાડશેજ નહીં !” તેણીને જોતાંજ લવજીએ પોતાનો ઉલ્લસ કહાડ્યો.

“શું ! તમારી આજની આવી મનપસંદ નવી દોસ્તી-આંખી તમને એટલી આતુરતા લાગી ?” તેણીએ દેખતે હસતે ચહેરે પુછ્યું.

“કેમ-એમ પુછવાનું કંઈ કારણ ?” તેણે અજબ ચકીત ચતાં પુછ્યું.

“કારણ એજ કે હું આજે અદેખી બનીય.”

“અદેખી ! શાની ?”

“વરી એક માણસ ખીજ માણસને વરે અદેખું બને. કંઈ ચીજને વરે તો નહીંજ !” લગાર મંલીર અવાજે તેણીએ કહ્યું. “લવ હું તમારે વરે અદેખી બનીય, મને કહો કે હું ખોટી છઉં.”

“ડીયર મી, મને કેહ તું શાને વરે બોલેય ?” તેણે તેણીનો નંરમ હાથ પોતાના જોરાવર કપજમાં લઇ માયાથી કળગળતાં પુછ્યું. “ઓ ડીયર, મેં આજે તારામાં મોટો ફેરફાર જોયો, ખીજ-ઓ સાથે હસીહસી વાત કરતી તુને જોતાં મારું દીલ કપાઇ જતું. તે ઉપરાંત મારી તરફ તારી રીતભાત એટલી ઠંડી ને સુસ્ત જોતાં ઓ હું ઇચ્છું કે હું તે જોતેજ નહીં કે તુંને એટલી ઠંડી જોઇ કે ખમી શકતેજ નહીં.”

“તમે ભુલોય. આખી દુન્યામાં તમે એકલાજ મને વહાલા છેઓ. પરોણાઓથી ભરેલા ગીચ હોલમાં ફક્ત તમારોજ ચહેરો જોતાં કે તમારો સાહદ સાંભળતાં મારીપર એવી અસર થાય કે-કે-કે-હું નહીં ઇચ્છતી કે તે મારો ગભરાટ કોઇ ખીજું જોઇ લે. હું જોઉં કે ખીજ-ઓ સાથે વાત કરવાના મારા ટોનમાં ને તમારી સાથના ટોનમાં ઘણો મોટો ફેરફાર પડી જાય.”

“શું તું મને એટલો બધો ચાહેય ? પણ વાર બોલની તું આજેજ અદેખી કાણુને વરે બનીય ?” તેણે પોતાની સઘળી માયાથી પુછ્યું ?

“હવે, હું ખરું કહી દેઉં તો મીસ મોરીસ બીલકુલ નથી ગમતી. એ આજે તમારી પુઠેપુઠ બમતી’તી. તેણીએ આ વાર પોતાની નજર સરમથી નીચેજ નમાવી હતી. નહીં તો જરૂર તે લવજીનો ભારે તીરસકાર તેનાં મોહડાંપરથી વાંચી શકતે.

“વહાલી, એ શું ધખારો ! કેવો હલકો વીચાર ? મારી તરફનો તારો વીસવાસ કાંઈ ગીયો ? તારો આયજ પ્યાર કે ?”

“ઓ હવે, હું તમને એટલા ચાહું’ય કે મને પોતાનેબી અવારનવાર મોટી ધાસતી લાગેય કારણુ દરેક મોટા પ્યારનો છેડો ત્રેજીડીમાંજ આવેલો આપણે વાંચેલો છે.”

“ખુદા ખાતર એવી ધાસતીઓને આપણા કેસમાંથી બાણુ કર, વહાલી રોદા. તેણે ધરજતા સાહદે મક્કમ શબ્દોમાં કહ્યું “આ મારી આંખો ફક્ત તુનેજ જોવાને સરખાયલી છે. મારું બેજીું ફક્ત તારી એકલીનીજ યાદમાં રાત દીસ ટળવળતું રહેય. આય જીવ ફક્ત તારી જનફેસાનીમાં મરેય. તું મને વધારે ના બોલાવ, બસ એટલું જણુ ને માન કે હું તારેજ વડે જીવું’ય, પણ ઓ રોદા તું એટલી ધુજેય કાંય ?”

“નહિ-મને આજથી એ અદેખાઈનું નવું દરદ લાગું પડ્યું’ય. એમાં વાંક બધો મારા પપા ડીયરનો છે, એવણુ મારા દેખતાં તારે વરે એવી બધી નોનસેન્સ જેવી વાતો કરેય ને એ ગરાર જેવી મીસ મોરીસનું નામ તારી સાથે લેય. ઓ તે કેમ ખમું ?”

લવજી આ ટવળલી છોકરી માટે વીચારમાં એ પણ

થોભો કે જેતો લાઝ લઇ રોદાએજ પાછું બોલવા માંડ્યું.

પપા ડીયર કહેય કે એનાં સાત લાખપર તું તરતજ મોહી પડશે ને એ તો તારીપર કુરખાન છે અને રોડા વખતમાં એ બેઠિના લગન ખાશું. ઓ લવ, મને કહે કે એમ કદીથી બનશે નહીંજ. એ લયંકર વીચારો મને ધુળવી મારેય !”

“રોદા ડીયર, તારા પપા મારીપરનાં હેતમાં એવી એવી રમુજ કરતા હશે. વહાલી, મારો પ્યાર હું તુંને કેમ બતાઉં? હું મોટો રાજા હતે તો તુંને મારી રાણી હું હીંમતથી કરી શકતે. યા તો હું ઇચ્છુંય કે હું ને તું બેઠિ ગરીબ હતે કે તારે વડે સારો દહાડો મારું શરીર ઘસીપીસી નાખી હું તુંને રોટલી ખવડાવતે, કેવી રીતે બતાઉં જોલ રોદા હું શું બગઉં કે તું મારો સાચો પ્યાર પારખી શકે ?”

“બસ કર-લવ એટલો રંજદા ના થા. હું હવે અદેખી નથી. રતાં પછસાવાલી છે તે તેને તમે પસંદ છો એ બે કારણોએ મને ‘નરવસ’ બનાવી દીધી, પણ હવે હું તદન બરાબર છેઉં.”

“રોદા ડીયર રમુંજમાંથી કેાઇ કાલેખી તું એવો વીચાર સ્વપનેખી ના લાવતી. ઓ ખુદા કાહરે આપણી એ સીકરેસીનો છેડો આંવશે ? ક્યારે તારા પપા આગળ મારો વીચાર જાહેર કરવાની મને તક મળશે ?”

“હમણા તો નહીંજ, ડીયર આપુને જરા થોલવું પડશે.” તે મકકમપણે બોલતી છોકરીની ગોરી ગરદન આસપાસ લવ-જીએ પોતાના બેઠિ માવાળુ હાથે નાખ્યા. તેણે અતી કાકલુદીથી તેણીના પીતાની રજા માગી જેવા અરજ ગુજારી પણ ફેકટ.

“વહાલી તારી એવી હીલથી મને ધણું શીઘ્ર થાયય.

હ્યા કર, ને મને રજા આપ.”

“લવ-તારા બોલો શું હતા કે તું મને જીવવા કેહ હું જીવસ. તું મને મરવા ફરમાવ કે મરસ. તે મોટી બાબદ કરતાં આય મારી ખુશી ઘણી નજીવી છે તો એટલી તું બળવી નહીં શકશે ?” લગાર ઉપકાથી તેણીએ થોભરો ચહડાવ્યો.

“ઓ ડીયર, ખુદા ખાતર ગુરસે ના થા. મારી વહાલી રોદા ખાતર મારે દરેકે દરેક મરજી છોડી દેવશ. ઓહ ખચીતજ !”

અહીં તે છોકરીએ ઉપકારથી એક નજર કાઢી ને બીજી પળે તેણી તે મોટા બલુ હોલના સંખ્યાખંધ પરોણા-ઓમાં જઈ બેળાઈ ગઈ.

પા કલાક પછીના શાંત મગજે જ્યારે ડાકટર વોલેસ તે સુંદર હોલમાં દાખલ થયો ત્યારે રતાં મોરીસ શીરોઝશાહ સાથે કંઈ ખુશ વાતમાં મશગુલ હતી. આ જવાનને જોતાંજ તેણી બોલી પડી.

“હું ખરું કહુંચ શીરોઝશાહ કે તમારાં બધાં પરોણાઓમાં આય એકજ જવાન દરેકનું ધ્યાન ખેંચી રહયોચ. કંઈ અદ્-ભુત વીચીત્ર છોકરો છે. પણ-પણ-સીરયસ એટલો છે કે વાત કરવાનું મન છતાં અચકાવું પડેચ !” તે જુદાજ મુઠમાં હસ્યા ને ત્યાંથી પાંઠ ફેરવી ચાલી ગયા.

મકરણ રૂપ સું.

—:૦:—

દહાડાઓ પાછલ દહાડાઓ વહેતા ગીયા. મુંબઈની એરી-પ્લેકેટીક સોસાયટીમાં એક નવો જુમારો ઉડી રહ્યો. હવે

થોડા દીવસમાં નશીબદાર સાત લાખની રતાનાં લગન ખાવાની વાત આખાં મંડળમાં ચાલી રહી. કોઇ દીવડું ચઢાવી બોલતું કે “મરે કોઈ બીજો મલ્લોજ નહીં કે જીખરીઆરસ ડાકતરને પસંદ કરીધો.” તો કોઇ કહેતું કે “બણી નસીબદાર કે આય પોપ્પુલર ડાકતરને એ જીતી શકી !” પણ એટલું તો હતું કે ખુદ રતાં મોરીસ લવજી વોલેસનું નામ પોતા સાથે ચરચાવતું સાંભળતાં લાલ લાલ થઇ જતી હતી.

શેઠ શીરોઝની મેહેનત આખરે સફળ થઇ ચુકી હતી. તેવજે ‘બહુ હોલ’ની વારંવારની પાર્ટીમાં લવજીને ધનવાદ કરી તેને બણી બહેણી ઓળખાણ કરાવી આપી હતી કે જેથીજ હમણાંની બહેણી પ્રેક્ટીસનો લાભ લવજી લઇ શકતો હતો. તે જીઝરગ ગ્રહસ્થ મનમાં ને મનમાંજ પટપટતા કે એ છોકરાને ઠીક પ્રેક્ટીસ મળી ચુકીય હવે એને મીન્સની જરૂર છે. જે રતાં મોરીસને એ હવે જીતી ગય તો એ વહાલો છોકરો સુખીજ સુખી ! તેવજુ હજુરખી કંઇ કંઇ બહાને લવજીને અને રતાં સાથે મેઢવી આપતા. અવારનવાર તે છોકરીને લઇ તેવજુ લવજીના એકાંત ઘરમાં જતા તરેહવાર રમતો કરી આ બેઠેનાં કાઠાં બોખી તેવજુ મનમાં મલીદા ખાતા. આય મેહરબાનીથી ખુદ રતાં પોતે અવારનવાર તેવજુનો પુષકલ ડેપકાર માનતી હતી. લવજી સાયનાં તે ગોરી ગોરી છોકરીનાં ખીખીખીખી હસવાથી તેવજુ તે ખ્યાલી લગન માટે ખાતરી બાંધી ચુકા હતા.

હજુર ગુડી દારા શીરીન રોઢાનાં દેખતાં તેવજુ તે લગનની વાતો મોટી ખુશાલીથી કરતા હતા. અવગત શીરીન પોતાની વહાલી રોઢા માટે અંતઃકરણથી મુગ્ધતી. બણીકવાર

તેણી તે લગનની વીરધ ખુબ ઊંડી તકરારમાં ઉતરતી અને રોદાનાં મનમાં આડકતરી રીતે શાંતી આપતી.

“કેમ દીકરા રોદા તારી તખીયત કંઈ ઠીક નથી આજે દીસતી, આજની ‘રતાં મેનશન’ ની ગ્રાંડ પાર્ટીમાં આવવાની છેની ? એક સવારે બધાં બેસી ટાહેલાં કરતાં હતાં તેટલાં શેઠ શીરોએ બેસીને પુછ્યું.

“જો હું નહીં આઉં તો ચાત્રશે ?” તેણીએ બેદરકારીથી પુછ્યું,

“તે તે જેમ તારી મરજી પણ હું તો મકુંજે જે આજે જરા પાર્ટીમાં વધારે રસ પડશે, પેલી વાતનો વધારે ખુલાસો થશે તેથી—

“કેમ વાતનો કાકજી ?” ગોદરેએ અર્ધાં વાક્યમાં વચ્ચે પડી પુછ્યું.

“મને તો પકકું લાગેય કે આજની પાર્ટી રતાંની લવજી તરફની લાગણીનેજ આભારી છે.”

“તે શું ડોક્ટર વોલેસનેથી આજે રતાં મેનશનમાં ધનવાઇટ કીધાય ? રોદાએ શીકડી થઇ જતાં પુછ્યું.

“હા, ને વરી મને તો એમથી ખબર મલીય કે રતાંના પેલા બે નવા વખણાયલા સફેદ ઘોડાઓની એની માનીતી ચાર્ટ આજે લવજીને લેવા જવાની છે.”

અરેરે સાચ્યા પ્યારમાં દીવાની થયલી કેમ સ્ત્રી આ જાતનું બોલવું સહન કરી શકે ?

“ત્યારે તો કાકજી એમજ ખુદ્દુ બોલોની કે ડોક્ટર લવજીબાઇ વોલેસ આજે મીસ મોરીસ સાથે એનજેનડ થવાના છે. એ પોયાંનિ છાતો કે છાંતી ?” ગોદરેજ ખરી ખુશાલીથી

હસી પડ્યો. “ચાલો હવે વીલામાંથી એવણુનો પગ ઠીક દુર થશે.”

“બસ ગોદરેઝ વાત વાતને ઠોકાણે ને તું અત્યારથી શાનો ઘેલું ગાડું બંદેચ. રતાં તો ગમે એટલું માથું ઝીકે પણ લવજી તેને વસ થશેજ એ કેમ જાણ્યું” શીરીને તકરાર કીધી.

“હા-હા-હા-હા” શીરોઝશાહ, ગુડી, દારાં સર્વે જણાં આ છોકરીનું નાદાન બોલવું પર હસી પડ્યા.

“શીરીન દીકરા” શેઠ શીરોઝ હસી બોલ્યા “ડાક્ટર કંઈ ફરેસ્તો નથી એ બી એક સાધારણ લાગણીનું માણસ છે. સાત લાખની કોઠડી કંઈ જેવી તેવી નથી કે માણસખત તેને એટલી સહેલાઈથી તુચ્છકારી શકે ને એમ કરવાનું કારણ બી શું હોય ? સાત લાખના દલા સાથે આવી ચામીંગ સ્વીટ ગર્લ ! હું કદીબી માનું નહીં કે લવજી એટલો બધો મુખ બને. પણ ખરા દીકરા રોદા, પછી તે શું વીચાર કીધો ? આજની પાંટીમાં તું આવવાની છે કે નહીં ?”

“પપા ડીયર, હું તો આવવાની ફર આવવાની.” એટલોજ દુંકો વાક્ય તદ્દન ધરજતા હોઠે બબડી તેણી ત્યાંથી બહાર નીકળી પડી.

“યા ખુદા હું બધું શું સાંભળુંચ ? લવજી એટલો બે મરવત તો નથી લાગતો કે-કે-એ ‘સોજરડી’ને પરણી બેસે ? દાદાર મને હીમત આપ કે હું મારું દુઃખ ખમી શકું. આ તેવું કંઈબી બનવાનું હોય તો આય જીવ તેની અગાઉજ છુટો કર.” ચીરાઈ જતી છાતીએ અને કચડાઈ જતાં મગજે તે તે આખો દહાડો રોદાએ પોતાના એકાંત વાસમાંજ પસાર કીધો.

હે છોકરી, શાંતી પકડ ! ને તારું બીહામણું ભરીશ સંબાળા

પ્રકરણ ૨૬ મું.

—:૦:—

વાંચનાર, એકજ બારીમાં ઉભી રહી હસી હસી વાતો કરતી તે એક છોકરીઓને તપાસ.

ભરેલા ગોલ ગોલ મોહડાંની તદન અપ-ટુ-ડેટ પેલી સાત લાખની રતાંને હસી હસી રોદા સાથે વાત કરતી જોતાં ખરે મને તું તેની તારીફ કરશે ? તે ભોળી છોકરીને સ્વપને પણ ખબર નથી કે જે જીવની તે હમણાં બારીએ ઉભી ઉભી કાગળે ડોળે વાટ જોયય તે તે જીવને આ પાસે ઉભેલી ખંધી ખુબસુરત છોકરી કેદારની જીતી ચુકી હતી.

હા, રતાંને તો તે ખબર નહીં. પણ રોદા ? અરે તે ખંધી છોકરીએ અત્યારવેરમાં કેટલાક સવાલો કરી આ ભોળી છોકરીનું દીલ તમામે તમામ પારખી લીધું હતું.

રતાં જ્યારે હસી હસી બોલાઇથી લાંબી લચક વાતો કરતી હતી ત્યારે રોદા-હા, ગલે ગલીફે દષ્ટ ઠરસાખાજ લટકમાં ઉભેલી મગફરાઇનાં નેણ સાથે ડુંકાને ટચ જવાઓ કરતી તે એ ગોલાળી છોકરીપર આ પળેખી 'રતાં મેનશન'ની પાટીનાં તે બહોલાં ઉચાં મંડળમાંનાં ધણાંઓની નજર ચીટકાયલી હતી.

“રોદા તમે કોઇ દહાડો આય ઓરતે લાન્સ” ત્રાઈ કીધાંય કે ? એનો સોરમ એટલો તો એટલોઓઓઓ તો-અલ્લો મીં દારાં કેમ, કેમ છેઓ ?”

રોદાની પીઠ પાછલ ભમતો તે આશાવંતો ખેરીસ્ટર તેણીનેજ વરે આય નવી છોકરીને જાણે કેવોએક મળવા આયો હોય તેમ નમી પડ્યો.

“મીસ રતાં, મને પહેલી મુઆરક્યાદી આપ તમારા ‘રતાં મેનશન’ને વરે આપવા દેઓ, ઓહ કેવો માંડ દેખાડ આપેય ?”

“પણ સમુર કરો તમે પહેલી મુઆરક્યાદી કરીને બોલ્યા તે વરી ખીજ કેમ ?” તે બોલી છોકરીએ હસી પડી પુછ્યું.

“તે તો હવે-હવે-હું આશા રાખુંય કે તે વખતખી ઘણો થોડો છે. પણ મીસ રતાં આજની પાટીમાં કંઈ ડોક્ટર વોલેસ નથી દીસતા ?” તેણે ચીંચો થઈ ખાસ પુછ્યું. હા, તે જવાનને સ્વપનેખી ખતર નથી કે રોદાના કાન આપ જવાળ જાણવા કેમ ઉભા થઈ રહ્યા હતા ?

રોદાની ચગોર નજરમાંથી આ વારનો રતાંનો લાલ ચહેરો છટકી શક્યો નહિ. તેણીએ એક પણ ખારી બાહાર નેમ લીધું ખીજ પહે પોતાનું ‘રીસ્ટ વોચ’ તપાસ્યું ને પછીજ તે બોલી છોકરી પોતાનાં ઘભરાટથી ફારગ થઈ.

“ડોક્ટર વોલેસ કે ?-હા તેવણ જે ઘડી જયય તેમા હવે આવવામાંજ મારી ચાટને ગીયાને અર્ધો કલાક થઈ ગીયો.” તેણીએ પાછું ટીંગાઈને જોયું પણ દુર વેર તે કમનસીબ છોકરીની નજર ખાલીજ રહી.

“વેલ, મીસ રતાં, આજે તમારા મીઠા હલકને સાંભળવાની તક અમો બધાને આપશોની ?” દારાંએ રોદાની હાજરીમાં રહેવાની હોંસથી રતાં સાથે વાત ચાલુજ રાખી.

“જરૂરજ” તેણીએ ચટને પટ જવાળ વાળ્યો. “આજે મારી સાથે એક બીજેખી ફેવરીવ વોઇશ તમે સાંભળીને છક થશો”

“તે કોણ ? મીસ રોદા હશે” દારાંએ અટકળ કીધી પણ રતાંએ મોટા ટચકાથી બવાં ચઢાડ્યાં.

“ડાક્ટર વોલેસ !” તે ઊકરીએ પોતાનું ગોલાળી થઇ આવેલું મોહકું ધસડીને નુછ્યું “આજે હું મારા ચાર સોંગ્સ ડાક્ટર વોલેસ સાથે ગાવાની છેઉ.”

“ત્યારે તો એક મારી સાથેજી ?” તે પકકા બેરોસ્ટરે ફક્ત રોદાની લાગણી તપાસવાજ આવી ઓફર કીધી હતી.

અલખત રોદાના ધરજતા હોઠો, શીકકો ચેહેરો જોતાંજ તેને મનમાં પકકું માન્યું કે આ નાક જીલ લગાડતી ઊકરી તેનાં પોતા માટેની અદેખાઇથીજ આવો દેખાવ કરતી હતી.

“નહીં મને માફ કરો. જો હું એક વધારે સોંગ ગાઇ શકતી હોઉં તો-તો ડાક્ટર વોલેસ સાથેજ એક વધારું.” તે અહીં તે ગાલમાં ખાડા પાડી હસતી મધુરી બીજાં પરોણા-ઓમાં ભેળાઇ ગઇ.

અરેરે-રોદા, જયંકર ખ્યાલોમાં મેડ થઇ જતી ઊકરી કમકમાટની ધુજરીણીથી ધરજી જતી, મારખલનાં પુતળાં માફક જેમની તેમજ ઉભી રહી.

“કેમ રોદા ? એ રતાને વરે શું ધાયું ? એખલો પડતાંજ દારાંએ પોતાની તક લીધી.

“ધારે શું, કપાલ ! સાત લાખની ઊકરીએ પોતાનું પોઝીશન કેવી રીતે જલવવું જોઇએ તે એ ઇડયંટ ગલ્ફને આવડતુંજ નથી તે પોતાના ખરા કહેરથી બોલી.

“સજુર રોદા જે જીગરમાં ‘લવ’ બોલ સમાયો તાંહ પોઝીશન રાખવા જેવી શુધ રહી શકતી નથી. એ ઊકરી લવજીથી મહાત થયલી લાગેય એટલે દેખાઇતું છે કે એ પોતાની શુધ ખાય. તારામાં મેં એ નખળાઇ જોઇ લીધીય.”

એ ઊકરીએ ચકીત થઇ આ જવાન ગમ જોયું. શું

જીવતોડ મહેનતથી ચાલુ ખંત રાખવા છતાં તે વહાલા જીવાનનો પ્યાર દેખી દેવાયો હશે ! “દારાં તેં મારામાં શું નયજાણ જોયું ?”

“તું ના કહે તો શું થયું. પણ હમણા અદેખાઈને મારે તારો ચહેરો કેટલો શીકકો ને ધરજતો હતો, હં, લુચ્ચી પોટી હતું બધું જાણ્યું.”

ઓ ખુદા આય શું ધડકો ?

“દારાં-ખરી ખખરાવીને કહી દે કે અદેખાઈ શું ને કોણની ?” તેણીએ કગડી પડતાં કહ્યું. એક કોમન ડોક્ટર સાથની તેણીની દોસ્તી તેના જેવો એક અપ-ટુ-ડેટ લખપતી ખેરીશ્ટર જાણે એ તે તુમાખી છોકરીને ઠીક લાગ્યું નહીં. “કહે દારાં મને કોણની અદેખાઈ લાગી ?”

“વરી કોણની, રતાંની !”

“પંજી શાને વરે ?”

“મેં એની સાથે એક ગીતની ઓફર કીધી તેથી સ્ત્રીટ ગલ્ડ તું નાકે જીલ ના લગાડ. તારા દીલમાં મારે કાજે જે ચીજ છુપાયલી છે તે મેં પારખી કહાડીય. તું શું કામ મને-”

“બસ કર દારાં, તારાં લેકચરો પુષકળ સાંભળ્યાંય તે હવે મારે વરે ખીલકુલ મને ખીન અસરનાં છે. લખ, તું મને ના ધડી ધડી બોલાવ, દીસ અને રાત વચ્ચે જેટલો અંતર, સુરંજ અને ચાંદ જેટલો છુટો, તેથી તફાવત આપણા વચ્ચે. મહેરબાની કરી અહીંથી ખસી જઈ કોઈ વધારે લાયકને આય મજરામાંથી ચુંટી કહાડ. ચાલ ખસી જા મને જરા જવા દે” તે એક તણુકા સાથે દુર થઈ ખીજ બારીમાંથી દુર પોતાની નજર લંબાવવા લાગી.

પાંચિક મીનીટ તેણી જેમની તેમ ત્યાં લંબાવેલી ડોક સાથ વાર જોતી થોભી.

આહ ! કંઈ આવતું હોય તેવું લાગેય ખરું. હા, અરાબર રતાના માનીતા ઘોડાઓ દમામદાર મરોડદાર ચાલે રસ્તો કુદાવતા હતા. હા, તેજ રસ્તો શોભી રહે તેવી સુંદર ચાર્ટ ! ઓ, રોદાનું લોહી અંધાધ જતું હતું. આંખોમાંથી અદેખાઈના ઝટકાઓ પસાર થઈ જતા હતા. દીલ વીજળી વેગે ઉડી જતું હતું. ઓ આયજ ચાર્ટમાં શું તેણીનો વહાલો 'લવ' બેસીને આવે ? રતાં, પેલી 'સોજરડી !' તે દેખાવ દરખાતે જીગરે રોદા તે બધું મુંઝે મોહડે ખમે ઓ શું થશે ?

કંઈ લખખો વીચારે તે પાંચ સેકન્ડમાં તે મગરર છોકરીના ચટકાદાર મગજમાં ધ્રુમી ચુકા.

“આહ !—આખરે તે ચાર્ટ ‘રતાં મેનસન’ના આંડ ઝેટ આગળ આવી થોભી. આહ ! કેવો ઉડો ખુશાલીનો એક જોરાવર ઝટકો રોદાની છાતીમાંથી પસાર થઈ ગયો ? તેણીએ ચમક ચમક થતી આંખે જોયું તો વાહ ! ગાડી તો ખાલી !!

ધમધમ કરતી ચાર્ટનો અવાજ સાંભળતાંજ રતાં તેમજ બીજાઓ જેઓ ચગોર આંખે ભરમ ચેતી ચુકાં હતાં તેઓ ડોક લંબાવી ખારી બહાર ટીંગાવા લાગ્યાં. સઉ કોઈ ડોકટર વોલેસ આજના તે લાગ્યશાળી જવાનને જોવા તલમી રહ્યા પણ કાંઈ છે. ચાર્ટ તો ખાલી ! ?

રોદાએ સઉથી પહેલું રતાંનું મોહકું ટીક્યું. હવે રોદાની લાલ થવાની અને રતાંની સફેદ થવાની વારી આવી. આહ છોકરી ! મારા ‘લવ’ ને જીતવાનાં તારાં ફાંફાં ફોકટ છે ! હોઠ પીસી આટલો વાક્ય રોદા મનમાં બબડી, કંઈક દીલસોજનાં

ટોંગ કરતી તેણી રતાં પાસે તરત વળી.

“કેમ રતાં ડાકટર વોલેસ આયા નહીં?”

“કોણ જાણે? કહે જે કોઈ ગરીબ પેશન્ટને ત્યાંથી અરજન્ટ કોલ આયો તે તાહાં જમને બહારોબહારથી આવવા કહ્યું.” દલગીર એહેરે રતાંએ જવાબ વાળી પીઠ ફેરવી.

* * * * *

“ઓ ખુદા, એ છોકરો કાદરે આવે કે મારું મન શાંત થાએ? દાદરના એક ખુણા આગળ વીચારમાં ઉભી રહી સાત લાખની રતાં બેકરાર દીલે બડબડ કરતી હતી.” આહ! મારા એ માનીતા જવાન સાથે આજનાં ફેવરીટ ચાર સોગંથ ગાતાં મને કેવો હરખ થશે હં? એ આવે ને આવતાં સાથેજ એ મારી માંગણી કેહું. એ મારી ‘આગળ ‘બહુ હોલ’ની પાર્ટીમાં શું બોલેલો તે મને ખરાખર યાદ છે હા, એણે મને ખરી ખખડાવીને કહેલું કે જે જીગર અત્યાર સુધી ખાલી હતું તે હવે ભરાયલું રહેય એનો મીનીંગ શું? એજ-એજ-કે” તેણીએ તે અધુરો વાક્ય મનમાં પટપટી ખુશ એહેરે હશી દીધું.

બધું તો ખરું પણ તે છતાં આપ છોકરીના અંતઃકરણમાં બસ એકજ છુપો અવાજ થતો હતો કે તેણી ધસી ધામીને લવજીને મોતા સાથે ગાયન ગાવાની ઓફર કરવા તો જામ પણ જો કદાચ તે વીચીત્ર જવાન ના કેહશે તો? અહીં તેણી બીલકુલ વીચારમાં પડી જતી. ઓ માયરે એવી વાતો તો એક મોહડેથી બીજે મોહડે બે મીનીટમાં પસરી રહે ને પછી ખરાબ કેવું લાગે? પણ વોટ એ ફેલી? એક સાત લાખની ધરખમ છોકરીને એના જેવો સાધારણ દોકતર વરી નાખી કહેતો હોશે? હંબગ! મોહડામાંથી એક બોલ નીકલતાંજ

સતર જવાનો હાથ જીએય તો એ લવજીખી આખર કરે
ને એક આજનો જુવાન. બસ-બસ એ આવે ને ઓફર કરવી
ને ફર કરવી ! આયજ તેણીનો મકકમ છેવટનો વીચાર હતો.

પણુ અરે રતાં ! સઉનાં ભરાયલાં જીગર કાંઈ તારેજ
વરે નથી હોતાં. તારા દીવાનાં વીચારો તારા મોહડાંપરથી
વાંચતી પેલી એ ચગોર આંખોથી સંભાળ !

—:~:~:~:—

પ્રકરણ ૨૭ મું.

—:~:~:~:—

“ઓ લવ તું આયો કે ?” આતુર આંખોએ અધી
વાંકી વળી દાદરપર ચઢડતાં તે જવાનને રોદાએ ખભાંમાંથી
પકડ્યો. “હું” આજના જેટલી તારી મુઝાકાત માટે કેમ દહાડો
આતુર થઇ નથી.”

લવજી વોલેસે રતાંની ગાડી પાછી વાળવા પછી લગભગ
એક કલાકે ધીમે ધીમે તદન ખેદરકારીયા જરાખી ઉલટ વગર
રતાં મેનશનના વીશાલ દાદર ચઢડવા માંડ્યા ત્યારે તેને સ્વપને
ખી ખખર નહીં કે તેની વહાલી રોદા ખુદ મેનશનના દાદર
આગળ તેને વરે ખોટી હશે.

અરે પણુ છે શું ? મારે વરે તું એટલી આતુર થાય
એમ મેં કોઇ વખત નહીં માનેલું. બોલ ડીયર શું છે ?

“લવ” અતી ધીમા અવાજે તેણીએ કાને લાગી કહ્યું.
“વધારે બોલવાનો વખત નથી, પણુ આજે તું કોઇનીયી
સાથે સોંગ્સ ગાતો ના.”

“એટલે જરાખર બોલની.”

“બરાબર તો એટલુંજ કે અહીં એક જણે તારે વરે મોટી મોટી આશાઓ બાંધી રાખીય, તારી સાથે ગાયન ગાવાનો એક જણે ફાંકો રાખ્યોય. ડીયર, લવ, મને પ્રેમીશ્વર થા કે આજે તું જરાકજી લલકારશે નહિ.”

“હા હા-આઇ, સી. હું તારા હુકમને તાપે છેડું. હું કદીજી આજે”-તે હજુ તો વાક્ય પુરો કરે તે અગાઉ શેઠ શ્રીરાજ ગેલથી હસ્તા સામે આવી ઉભા.

“ઓહો સાહેબજી. ડોક્ટર વોલેસ, ચાલોની તમારે વરે મીસ મોરીસ ખોટી છે. એટલું ખોલતાંજ રોદાની બારે ગમ ખવારી વચ્ચે તેણીનોજ પીતા તેણીની પાસેથી તે વહાલા જવાનને હાથ પકડીને સેંકડો લોકોની હાજરીમાં તેજ ખુબ-સુરત હરીફ રતાં મોરીસની નજદીક ધસડી ગયો.

હાયરે, કીસમત અંગણપણે તું કેાઇ વખત કેવું કાતીલ પગલું ભરાવેય.

તેણીએ નીકળી પડતા ડોળાએ તે મેહમાર દુરથી જોયો.

“કાંય ડોક્ટર મારી ગાડી પાછી મોકલી ? ખરું માનજો કે એ તમારાં એકશનથી હુ ખરાં દીલથી દલગીર થઇય !” મળતાં સાથેજ રતાંએ બોળાઇમાં પોતાની ગમગીની જાહેર કરી દીધી.

લવજી કશું બોલ્યો નહીં. શું જવાબ આપવો ? આય વગર ફેકટની દલગીરીપર શું દીવાસો દેવો તે તેને બીજકુલ સમજ પડી નહીં તેણે ગુંચવાઇને આસપાસ જોયું તો-અરે ! શેઠ શ્રીરાજ તો કેયા તેને આ છોકરી સાથે એકલો નાખી વટેના વાવી ગયા હતા. તેને જવાબ નહીં આપતો જોતાં રતાંએજ પોતાની અધુરી દલગીરી પુરી કીધી.

“મને ખુશી રાખવા ધણું જણું એકે પગે છે. જ્યારે તમે તો મને ધણી વખત દલગીર કરી ચુકાય પણ-પણ-તે છતાંજી ડોક્ટર વોલેસ ખરું કહ્યું કે તે બધાં કરતાં-આઠ લાયક યુ !”

જાણે તેણીનું છેલ્લું બોલવું સાંભળ્યું નહીં હોય તેમ લવજાએ તેણીનાં સઉથી પહેલા સવાલનો જવાબ બોલવા માંડ્યો. “મીસ મોરીસ મારેથી તમારી ગાડી ઉપયોગમાં નહિ લેવાય તેથી મારી ખરી દલગીરી કબુલ રાખો. મને મારા પેશન્ટને ત્યાં જવાનું હોવાથી તેને ખોટી નહિ કરતાં પાછી વાળવાની ફરજ પડી તે કરતાં મને એવી જાતનું હાંગ પસંદજી નથી. હું મારી ગાડી તરીકે આય મારા બે પગ વધારે પસંદ કરું.”

આય ગંભીર ચહેરાનું તદ્દન ઠંડું બોલવું રતાંના હમણાનાં ધડકતાં દીલને બીલકુલ ઝેર જેવું હતું. તેણે એક કોડી નીશ્વાસ ખેંચ્યો છતાં આજે દહાડાઓ થયા નકકી કરવા ધારેલી માંગણી એમ સદંતર માંડી વાળવાનો તેનો જીવ ચાલ્યો નહીં.

“વાર, ડોક્ટર વોલેસ તે રહેવા દેઓ. પણ હવે બીજી રીતે તમે ચાહશો તો મારી એ દલગીરી જરૂર મટાડી શકશો.”

લવજાએ વળી પાછું મોહડે તાળું દીધું.

“બોલોની તો તમે મને ખુશી કરશો કે ? તે છોકરી સહેજ નજદીક આવી.” મેં આજે તમારી સાથે કેટલાંક સોંગસ ગાવાનું નકકી કરીધું ને મારી ખાત્રી છે કે એ તદ્દન નજીવી બાબદમાં ના કહી તમે મને કદીબી દલગીર નહીં કરશો.”

“તમે મારી તરફ ધણું કાઠનડ છેઓ. વેરી કાઠનડ-પણ હું આશા રાખું કે આજે તમે મને એ કામમાંથી મુક્ત કરી

મારીપર એક હેશાન કરશે. હું આજે ગામ શકથ નહીં.”

રતાનું મોહોડું આ ઠરાવભયું મોલવું સાંભળી તદન ઉતરી ગયું. એક નાનાં બચ્ચાં માફક તેણીએ પોતાની લાગણી બતાવી દીધી.

“ડોક્ટર વોલેસ તમે આજે મારી તરફ ધણા સખત થાઓય હું મારી જીંદગીમાં મને દત્તગીર કરનારાઓમાં ફક્ત તમેજ એકલા છેઓ.” તેણીએ પોતાના બેડે નાના હાથે એક મેક સાથે મસળનાં ઘણેજ નખામ જતે અવાજે કહ્યું. “મહેરબાની કરી મને આજે ખુશી કરો નહિ તો હું એમજ ધારશ કે તમુને હું-હું-ગમ-ગમ ગમતી નથી!”

“ઓહ યુ મસ્ટ નોટ થીંક ઘેટ-પણ મીસ મોરીસ આજે મને માફ કરો. તમે મારાં વખાણનાર છેઓ એ મેં જોષ લીધુંય ને તમુને ખુશી કરવા હું તત્પર છેઉં પણ-પણ-પણ”

“પણ શું? મારા જેની એક ઉંચી ને બેત્રીગંટ લેડી તમુને પસંદ નથી. ઇઝ ઇટ નોટ સો?” મોટા થોભરાથી તેણીએ પુછ્યું.

“નહી-નહી-એમ ના બોલો. હું દરેક બાનુઓનો વખાણનાર છેઉં.”

“તમે વખાણનાર છેઓ પણ ચાહનાર નથી, એમજ કેની?”

“જો હું ખરંજ મોલું તો તમે મારો વીચાર બરાબર વાંચોજ” તદન ‘સીરીયાંડિસ’ દીલે ઉપડો જવાખ વળાયલો જોતાંજ રતાં તદન નીરાશ દીલે એક ધીમું નમન કરી ત્યાંથી ખીજઓમાં ગેબ થઇ ગેઇ.

આ ન ધારેલી જંગળમાંથી છુટકો થતાંજ લવજીએ એક લાંબો દમ ખેંચી આસપાસ નજર ફાંધી. હા ! તે વહાલી

છોકરી તેનેથી થોડેકજ છેટે ઉભી ઉભી દેખાઈતી બેઠકારીથી પશુ બાતેનની જોરાવર અદેખાઈતી જલી જતે જીગરે તેનેજ ટીકતી હતી.

„હવે મારું બોલેલું તું બરાબર સમજ્યો કેની ?” નજદીક જઈ ઉભો રહેતાંજ રોદાએ હસી તેને પુછ્યું “ કેમ છેવટ શું આયું ?”

“ગરીબ બીચારી મને એની ધણી કદર આવેય એને મારી ‘ના’ થી એટલી દલગીરી લાગીય કે તે હું ખમી શકતો નથી.”

તે છોકરીએ આપ ‘રીમાક’ પર ઉછલી આવતે જીગરે જોયું.

અરે લવજી ! સંભાળ, આપ છોકરીનાં મનમાં પેવસ થતો અદેખાઈનો એકેકો કતરો તારે વરે ધણે બચાંકર સમાન છે ? !

“લવજી શું તુંને એની કદર લાગેય ?”

“ડીયર રોદા. કેાધખી દુખી થતાં માણસપર કદર લાવવાની આપણી ફરજ છે. તે કરતાં જાણીને ખુશી થશે કે મેં એ છોકરીને તદ્દન મક્કમપણે ‘ના’નો જવાબ દધ દીધોય.”

“વાહ વાહ, આખરે હું ફાવી મેં ઠેરાવજ કીધેલો કે એ હકેલ છોકરીને મારા લવ સાથે જરાક જેટલાંખી એડાં કહાડવા દેવાં નહીં—ને આખરે મેં એનાં દીવાનાં દીવને શીખવ્યુંય કે ફરીથી મારાં જીતધ ચુકેલાં ઇનામ માટે કદીખી આશા રાખવી નહીં.” અને અહીં બીજાઓની ચગોર આંખોથી બીહ તે છોકરી એક શેકહેંડ સાથે તે ડોકટર આગળથી ખસતી થઈ,”

મકરણુ ૨૮ મું

—:૦:—

આહાહા !—એકવાર જીગરમાં એક વસવસો પેઠો તે પછી કેવી રીતે ખરી રતાં મેનશનની પાટી પછી આખાં લંબાણુ એ અઠવાડયાં પસાર થઇ ગયાં. દર રાત્રે બાગના તે માનીતા માંડવામાં તે એક વહાલાંઓ લવજ અને રોદા મળી પોતાનાં એ કલાક મોટી ખુશાલીમાં પસાર કરતાં હતાં, લવજ તે મોટો જવાન પોતાની ખુબસુરત પ્રીયાને હસી હસાવી વલતો હતો, પણ રોદાનાં દીલમાં જે ઝેરી પમરાટ લાખેલો તે હજુર નીકરો હતો નહીં.

આજે આકાશ તદન ઘેરાયલું હતું. વાદળીઓ ચઢી આવી બધે કાળાશ પ્રગટી રહ્યો હતો. ‘રોદા વીલા’ પર રોજનો તેજ રીતે પ્રકાશતો સુયં આજે ઘેરાણુમાં છુપઇ રહ્યો હતો. હોલના એક બાજુના સોફાપર અંધીં અદેલાઇ પડી રોદા અવાચી અને આલસાઇ ખાતી પટપટ કરતી શીરીનનું બોલવું બેધ્યાનપણે શાંભળતી હતી.

“કેમ રોદા, બેટા તું કંઈ બરાબર નહીં લાગતી” થોડેક છેટે બેઠા બેઠા તેણીને તપાસતા તે વહાલા પીતાએ અંચીતા પુછ્યું.

“હા પપા આજે મને સારું નથી લાગતું. આજની આખી રાત મેં બીલકુલ ઉંઘ વગરની કઢાડીય. બાગ્યે એકું કલાક હું બરાબર સુતી હોઉં તો ને તે ઉંઘમાં મેં એક સ્વપનો જોયો. ઓ પપા ધણે—ધણેજ ટેરીબલ તે સ્વપનો !” જાણે હમણાંથી તે દેખાવ તે જોતી હોય તેમ તે પોતાના બેડ હાથોથી તેણીએ પોતાની સુંદર આંખો ઢાંકી દીધી.

“શું સ્વપનો જોયો દીકરા ?” શેઠ શ્રીરાજે આતુરતાથી સવાલ કીધો.

“તે કંઈ હું તમને સમજાવી નહીં શકતી પણ ભયંકાર બધું ભયંકાર અવાજો, આકારો. બધું બધું ઘણું ખીહામણું! ઓ પપા, તે જોઈ ઉઠ્યા સાથેજ હું તદ્દન યાદી જેમ ને ત્યારથીજ એવું મને લાગેય કે હું ઘણી સીક થયતી હોઉં !”

“દીકરા મારા,” તેવણુ હવે નજદીક આવી એક ખુરશી પર બેઠા. “એવી ખ્યાલી બહીક તારા મગજમાં રહેવા ના દે. તુને હમણું એક લાંબો ડરાઇલ લઈ આવવો જોઈએ. ચુડી બહાર ચાલી નહીં ગયો હોતે તો ઠીક થતે. મારા કરતાં તે તુને વધારે માફક સાથી થઈ પડતે.”

“નહી, પપા ડીયર, આજે કોઈથીખી મને સંતોષ મળશે નહીં. કુદરતીજ મને દીલમાં કંઈ થાય.” તેણીએ ખાંખ મીચી સોફાના હાથાપર ઝોકાવી દીધું.

આ ખ્યારી પુત્રીનો આવો હાલ જોતાં તે જુઝરગ પીતાને બારી દુઃખ થયું.

“શીરીન મારી રોદા માટે કંઈ કર ! એને પટાવીને એક ચેસનો દાવ માંડ કે નહી તો ખીઝીકની જેમ શરૂ કર. કંઈખી કર ને મારી દીકરીનો ખ્યાલ દુર કર !” તેવણુ તેણીના કાનમાં કગલીને કહ્યું.

“મામાજી તમે તો એની બેચેની હમણા જાણી પણ હું તો સહવારની એ જાણ્યુંએ એને વીસરાવવા કંઈ કંઈ કરુંએ પણ એ તે ભુલતી નથી. બસ એ તો કેહજે આજનો દહાડોજ ઘણો ખરાબ છે-કંઈખી ખુરૂ બનશે-હવે એને કોણ સમજાવે?”

“દીકરા રોદા” શેઠ શ્રીરાજ શીરીનનું સાંભળી બોલ્યા.”

શીરીન તો તને ઘણી વહાલી છે. એની સાથે કોઇ ગેમ માડીને વખત સોહરાવી. એ તારે કાંઇખી કરે તેવી છે.”

“જરૂર પપા ડીયર, શીરીન મને ઘણીજ ખ્યારી છે. એનાથી મારું મન આજ સુધી ઘણું વેરાતુતું, પણ આજે— આજે તો ખુદ આકાશજ મારી સામે રહેલું લાગેય. મને આજે તમો લોક કોઇ ગમતાંજ નથી. ઓ! મારીપર કોઇ આફત તુડી પડવાની હોય તેમ મારું દીલ ધરજી જાય”. ઓ ખોદા હવે શું કરું?” તે છોકરીએ ચીયવાઇને ફરીથી આંખો ઢાંકી દીધી. પપા મને જાણે એમજ લાગેય કે ઘણાં ઘણાં મરી ગયલાં શરીરો મારી પાસે બધાં પડેલાં છે! તેમાંનું એક મારા-મારા-મારા”-તે છોકરીએ તે અધુરાં વાક્ય સાથેજ એક જોરાવર ડચકું ખાઇ દીધું.

“શીરીન દીકરા મારી રોદાને વરે કાંઇખી કર. મને ઘણી શીકર લાગેય કે રખે એ સખત પટકાઇ પડે. તું એને સમજાવીને એનાં રૂમમાં લઇ જા.” શેઠ શીરોજે શીરીનનાં કાન પર પડીને કહ્યું જે સાંભળતાંજ તે સમજી છોકરી ઉઠી ઉભી થઇ. તેણે ખ્યારથી રોદાનો હાથ આંખપરથી ખસાડ્યો-પણ- અરે-તે સાથેજ તે નાનુક છોકરી ધુજી.

“ઓ મામાજી રોદાનાં હાથ તો બધા તપેય-”

“હા-પપા ડીયર મારા હાથ, મારું ભેજું, મારું આખું શરીર બધું તાપમાં બરેય!” રોદાએ નખમ જતે અવાજે કહ્યું.

“મારા દીકરા” હવે તે આપ વધારે ગંગેતાઇ બોલ્યો. “તું તારા મગજપર એટલો બધો ભાર શું કામ લેય! સ્વપનો કાંઇ તેંજ જોયોય? લેની-એમ તો હું રોજ સ્વપના

જોઈ ઉઠું, તુંને આજે સાંડિય સ્ત્રીપ આવી નથી તેની એ બધી મોઢકાણુ છે મારાં મોતી, તું કેહ તો હમણાં ડાકટરપર ફાલ મોકલું ખોલ !”

“નહીં પપા-ડાકટરની વાત હમણાં માંડી વાલો-મને કંઈ નથી.” ડાકટરને ખોલાવવાની વાત સાંભલતાંજ કંઈ અજાણ રીતે તેણી ખાસ હુશીયાર થઈ. “મને કંઈ નથી પપા, લે ચાલો, આજનો પોસ્ત તમે ખોલો, નવી જીની કંઈ ખજરથી મન વેરાશે !”

“અરે હા જો હું તુંને કહેતાં જુલો ગીયો, મેં આજેજ એક ફ્રેન્ડ તરફથી એક નવી ખજર સાંભલી. એ ખજર તુંને ખરેખર ઘણી ઇન્ટરેસ્ટીંગ થઈ પડશે.”

“તે શું પપા ?”

“રતાં-મોરીસ આવતે વીકે પાછી હાઈદરાબાદ ઉપડી જમ્ય. બધાં એમ ધારેય ડાકટર વોલેસે એ છોકરીને કશું મચક આપ્યું નહીં તેની નીરાશીનુંજ એ પરીણામ છે. બાકી નહીં તો એનાં જેવી એક સાત લાખની ખુબસુરત છોકરી મુંબઈ જેવાં મોજીલાં શહેરને એટલી જલ્દી છોડી નહીં જાય”-

રોઢાને ખરાખર માલમ હતું કે હાલની તેની બીમારી તે એક કાતીલ અદેખાઈનુંજ દરદ હતું. તેમાં આય જાતની ઇન્ટરેસ્ટીંગ નવી ખજરે તેણીને કુદરતી વધારે કમકમાવી. પણ આય ફેરફાર તપાસવા તે બાપ કંઈ થોભ્યો નહીં. તેવજે પાછું ચલાવ્યું.

“મેં નહીં ધારેલું કે લવજી એટલો બધો હેબક બનશે ને આવી નમુનેદાર તક બેધડક જતી મુકશે તોખી હજુરબી લોકોનો જુમારો કંઈ જુદોજ છે.”

“તે શું !” શીકકે મોહડે અંચીતો સવાલ થયો.

“હેહેહેહે તું દીકરી એમાં ધણો રસ લેત્ય હં !” તેવણે હસી હસી વાત આગળ ચલાવી. “કાણુ જાણે લોકો કેહ્ય કે મોડે વેહેલે એ જોડું સંધાય તેવું લાગેય.”

“પણ સાપરથી ?” ફરીથીનો ઝટ સવાલ થયો.

“એમ બોલાયત્ય કે ખાનગીમાં રતાં પોતાની પુષ્કલ કાશેશ કરેત્ય ને ચાલુ કરશે. હવેબી કંઈ એ છોકરો સમજે તો ઠીક.”

“શું ખરેખર? હજીર એ કાશેશ કરેત્ય ? તમે એ વાત ખરી માનોત્ય ?”

“હા-રતાંએ ગેઈ કાલતું એક લંબાણુ ‘લેટર’ ડાકટર વોલેસપર લખ્યુંત્ય ને ધારવામાં આવેત્ય કે આજે તેનો જવાબ જવાબ એને મળ્યોબી હોય. હેહેહેહે-કેમ શું ધાયું” એ છોકરીના પ્યારને વરે ?”

“ઓ પપા મારા જીવને ઠીક નથી. હું મારા રૂમમાં જાઉંત્ય મને જવા દેઓ.” એક અજબ અછાટથી તે ઊઠી ત્યાંથી સીધી બહાર નીકળી ગેઈ.

“શીરીન ખુદા ખાતર જ ને એ મારી દીકરીનું સંભાળ. તું મારા બેરમાં એક ફરેસ્તો છે-મને તારી ધણી હોંમત છે. બોલ બેટા મને ખાતરી આપ કે મારી જીવતી ચા મુંવેલી આંખે પણ તું મારી એ દીકરીને કદી જુલશે નહી. દીકરા બોલ કે ગમે તેવું જતાંબી મારી રોદાનો સાથ તું છોડશે નહીં તારી પાક પડખે હમેશ એને મદદ કરતી રહેશે, બોલની ?” શેઠ શીરોએ તે જતી દીકરીને દુઃખી એહેરે જોયા પછી શીરીન તરફ ફરી કહ્યું.

“મામાજી હું તમને કસમથી અંધાઉંચ કે હું મારા પોતા કરતાં એને વધારે ચાહવશ. મારા મોટાભોગે હું એની નાનામાં નાની ખુશી જાલવશ હું વધારે બોલતી નથી પણ મારે કમીનીથી જે નહીં બની સકતું હોશે તેથી એ વહાલી બહેન ખાતર હું બજાવશ, પણ ખસો હમણાં તો મને એની આગલ જવા દેઓ એને મારી અગત કીધી હોશે” ને અહીં તે સમજી ઊઠકરી તે અદેખાઇથી જતાં જીગરનું દરદ સમજી જઇ તેણીને મદદ કરવા દોડી ગઇ.

સીરીન, કેવી છુપી આગાહીથી શેઠ શીરોજીથી ઉપલું બોલાયલું હતું તે વાતને કાંઈ ખબર છે? મીઠી ઊઠકરી, તે એ કમનસીબ જવાન જીવેને તારી મદદની કેટલી જરૂર છે તેનો વાતને કાંઈ ખ્યાલ છે? દોડ-ઊઠકરી ને તારા બેદરકાર જવાનને બચાવ?

પ્રકરણ ૨૯ મું.

—:૦:—

નહિ! જ્યાં બેભું બમાવું ત્યાં મીજસ કાણુમાં કયાથી રહે? લવજનાં ને રતાના ખ્યાલો આવે ત્યાં શીરીનની ચેસ રમવાની ને જીક રમવાની કે પ્યાનાંપર પ્લે કરવાની માંગણી રોદા કેવી રીતે શાંતીથી ખમી શકે? એ ત્રણ વચ્ચે તેણીએ અખાડા કીધા પણ શીરીન જ્યારે ખતેજ પડી ત્યારે કદી નહિ દેખાડેલો જુસ્સો તેણીએ આજે પોતાની મીઠી શીરીનપર ખાલી કીધો.

“શીરીન-મારું બેભું ના ખાતી હું! એકતો મારું

મગજ લમેચ તાંહ હું તુંને કેટલા જવાબ આપું ? શું તું મને મારી નાખવા બેઠીય ? જો ! બસ-મને એકલીજ રહેલા દે. મને એકલુંજ બેસવું-જ-શીરીન ખુદા ખાતર અહીંથી બહાર જા.”

કદી નહિ વકી રાખેલો આય ધડાકો ધણો અસાધારણ હતો, તેણી બે પલ ચકીત થઈ છતાં સુપ બેસીજ રહી ?

“કાંય શીરીન મેં કહ્યુંની કે મને એકલુંજ બેસવું.”

“રોદા, ખાલી ઉશ્કેરા ના. તુંને જો મારી માગણીથી ગુસ્સો લાગે હોય તો ચાલ હવે હું તારા વીચારોની વચ્ચે કંઈ બેઠીશ નહિ. મને અહીં એટલી મુંઝી બેસવા દે. તારી આગળ મારી હાજરીની જરૂર છે,”

“નહી શીરીન તું સીધાર મને હંમણું કોઠની અગત નથી. પણ ખરાં, શીરીન આજે તું પેસી કાકાની પુતલીને મળવા જવાની છે કે ? કંઈ અજબ આતુરતાથી રોદાએ સવાલ કીધો કે શીરીનખી ચકીત થઈ વીચારમાં પડી. “તુ કેટલે વાગે જવાની ?”

“હુ જવાની ઉતી પણ તારી આજની હાલતથી મેં મારું જવાનું ખીજ કોઈ દહાડાપર મુલતવી રાખ્યું.”

“વોટ-રોટ!-મને શું ધાર ખાયય ? મને કંઈ નથી. બસ હું ઇચ્છું કે તું જરૂર આજે તે મુલાકાત લે. મારે ખાતર તું એમ જરા જરામાં ખીહ જાયય તે મને ખીલકુલ પસંદ નથી.”

શીરીને કશા પંજુ જવાબ વગર માથું ધુણાવ્યું.

“બોલની, એમ હંકુ માટલું ચાની થઈ ગયય ! જરૂર જાજો હં ! તું જો આજે મારે આજની વીઝીટ ચુકશે તો યાદ

રાખજે કે હું ખરે મને ખરાં દીલથી દલગીર થવશ. ઓ જલદી મને જવાબ દે કે મારું મગજ શાંત થાય !”

આથ અજાબ રીતની ઉસ્કેરણીથી શીરીન વીચારમાં પડી ગેઘ. “પણ રોદા તુને ખબર તો છે કે આજે પપા રતાં મેનશનની છેલ્લી ગ્રાંડ પાર્ટીમાં એટેન્ડ થવાનાં છે. હું જો જવશ તો તેવજીને તારી આગલ રેહવું પડશે. બહેતર છે કે તેવજીનો એનજોય કરવા અહીં તું મને તારી હાજરીમાં રહેવાની રજા આપે !”

“નહી કદી નહીં જો તેમ બનશે નહીં. મને કેાઇની ગરજ છેજ નહીં. બસ તું તારે જજો, પપાને મોકલવા કે નહીં તે હું બધું સમજુંચ. તેટલાં જો હમણાં તું મને એકલી રહેવા દે.”

આખરે હારેલી શીરીન દુઃખી દેમાગે બહાર પડી કે તેજ પહે તે ઉસ્કેરણીથી દીવાની બનેલી છોકરીએ સોફાના હાથપર માથુ નમાવી દીધું.

“ઓ ખરેખર હું મેડ થઈ જવશ. એ દુકતીએ આજની પાર્ટીમાં બીજાઓ સાથે લવનેબી ઇનવાઇટ તો ઠીધોજ હોશે. શું-એ તાંહ જશે-ને મારી રોજની સ્વીટ વીઝીટ ચુકશે? ઓ જો તેમ થશે તો જો હું પુછવાની છેઉં તેને વરે બીજા મને ચોવીસ કલાક થોભવું પડશે ઓહ અનબેરેબલ !” મને એને ખાસ આજે બોલાવવોજ પડશે.” તેણી એક ઝટાકે મારી ડેસ્ક પર ગોઠવાઇ ને બીજી પાંચ મીનીટમાં તો એક ચીઠી ‘રોદા વીલા’ની બહાર નીકલીબી મુકી. તે નીચે પ્રમાણે હતી.

ડીયરેસ્ટ લવ

આજનો ‘રોદા વીલા’નો ફેરો ચુકતા ના ! પહેલું

કારણ એ કે મને તમને કંઈ પુછવાનું છે ને બીજું કારણ કે પપા 'રતા મેનશન'માં હાજરી આપનાર છે. શીરીન એની ફ્રેન્ડને મળવા જવાની છે ને ગુડી તો દારાં સાથે ટ્રામામાં જવાનો છે એટલે હું તદ્દન એકલી હોવાથી મને સોહવરાવવાની તમારી ફરજ તમે કણલ રાખશો.

લી૦ રોદા.

“હા, હવે હું બધું જાણુસ કે એ ઇડીયત છોકરીએ મારા લવપર શું લખી નાખ્યુંય ? એા ખુદા એ મને આવતાં સાથેજ બધું કહી દેશે તો કેટલો વહાલો ને બોલો લાગશે?” હા,—હા. એ મને જરૂરજ કેહશે. પણ જો અખાડા કરશે તો?” તેણીએ વીચારમાં લવાં ચઢાવ્યાં. “એા જો એ મને કંઈ ખોટું સમજાવીને બેહકાવશે તો ? એા લવ—“સાત લાખપર તારી નજર ઠરી તો પછી મારો ઇલાજ શું છે ?” તે હવે માથું નાખી ધસાધસ રડી.

* * * * *

“કેમ દીકરા શું કરેય ! હું જાઉં કે માંડી વાલું ?” રોદાના ફાંકડા ઓરડાનું અલગું બારણું ઉઘાડી અંદર આવતાં શેઠ શીરોજે પુછ્યું.

“પપા સાત તો ટાવરમાં ક્યારના સંભળાયા ને હજુર તમે ગીયા નથી ? સુખે સીધારો હું તદ્દન બરાબર છેઉં.”

“હા મનેખી લાગેય કે મારે જવું જોઈએ—પેલી છોકરી નહીં તો ખચ્ચીત ધણી દલગીર થશે. પણ રોદા તું ને શીરી-નને આજે બહાર મોકલવી નહીં હતી જોની હજુર એ આવી નથી.”—

“કંઈ શીકર નહી પપા, એણે તો જવા નાજ કહ્યું પણ મેંજ જી કીધી. મારી આગલ મીસીસ હંટ છે તે પુરતું છે તમે સુખે સીધારો.”

“આલ જોઈ તાહરે મને એક કીસ આપ કે હું નચીત જીવે જાઉં.” તે નાની બાલાએ તરતજ તે જુઝર્ગ પીતાને ગલે વણગી એક કીસ લીધી કે ખીજીજ પળે તે બાપ હલકે દીલે ત્યાંથી બહાર પડ્યા.

* * * * *

“મીસ રોદા, તમે મને બોલાવી ?” રૂપેરી ચંગનો નાજુક અવાજ શાલગતાંજ મીસીસ હંટ તે તે આજની વીચીત્ર છોકરી સામે આવી ઉભી. તમારી આજના તખીયતથી હું ધણીજ ખીહધેલી રેહુંચ.”

“બસ-બસ-મીસીસ હંટ મેં તમુને કેટલી વખત કહ્યું કે તમે લોક ધારોચ તેટલી બધી હું નાજુક નથી. એ તમારા લોકના ન્યુસન્સથી ખીહનેજ મેં હમણાં તમુને બોલાવ્યાંચ.”

“તે શું ?”

તે એજ કે ગેઇ રાતની મારી બેઝરીથી આજે હું સીક થઇ ગેઇચ વાસ્તે હમણાંથીજ હું ખીજાને જાઉંચ. તમે જાઓ ને સવારનાં મોડે સુધી મને ડીસટર્બ ના કરતાં શું, સમજ્યાં કે ?

“પણ સરનો હુકમ થયોચ કે આજે રાત્રે તમારી હાજરીમાંજ મારેખી સુવું.” આ મીનસી મગર શેઠાણીથી દબી તે અંબોર રાંક સ્ત્રીએ નરમાસથી કહ્યું..

કદી નહી મને કેાઇની અગત નથી. મોટા શેઠને હું તેનો જવાબ આપસ. તમે હમણાં તો જાઓ ને મેં કહ્યું

તેજ રીતે વરતજે જાઓ.” આ ધડાકાને તાએ થતી તે ગવરનેસ ધીમે પગલે ત્યાંથી બહાર પડી.

* * * * *

હા ! બીજા અર્ધા કલાકની શાંતી પછી રોદાએ સુધ સફેદ સાડીપર ઝપાટામાં એક શોલ વીંટાલી લીધી અને બારી બહાર નજર કીધી એ તે સખન ચોંકી ! ચોર હુંટારાને અને પાપીઓને પાપી કરમ કરવાને લલચાવનારી તે ધોર અંધારી રાત હતી. આતી કીલ અંધકારમાં તે પહેલે ઝટકે બહાર નીકળતાં ખરે મને કમકમી. પણ નહીં આજે તો બહાર નીકળવું જ નેહએ, ને લવને મળીને પેલી છોકરીનું કામગી માંગવું જ નેહએ. હોઠ પીસી તે નરમ પગલે ઝપાટામાં બહાર પડી. પણ બહાર પડ્યા અગાઉ પોતા પાછળ બારણું ધીરેથી ઢાંકી ઉપરની જીની સાંકડા ખાસ દેવા વગર તે ચુકી નહી. વાંચનાર-હાજી ! ધોર અંધારી રાતે તે અદેખાત્રમાં તવજતી છોકરીને વહાલા લવને મળવાની અધીરાત્રમાં બાગમાં બટકતી છોડી, તેજ છોકરીનાં વીચારમા લીન થયલા તે બોલા શાન્ત્યા જવાનની તપાસ લે.

* * * * *

આહ ! કેવા મીઠા અક્ષર ! કેવા જાણે મોતીનાં દાણાં !” તદન તથ્યાર થઇ ધડીયાલનાં કાંટાઓપર વાટ જોતો લવજ તે ઉતાવલમાં અને અદેખાત્રમાં લખાયલી ટુંકી લીટીઓપર હરખથી ઘેલાં દીલે જડજડતો, પોતાના ઓરડામાં એમવી તેમ ફરતો. હતો. દશમીવાર તેણે તે ફરી ફરી વાંચ્યું.

“મારી વહાલી તારી મહોબતની હું કેમ કીમત કરું ? એક દહાડોજી તું મને મીસ કરી નથી શકતી. મને મળવાને કેવી આતુર રહેય હા મારા જન શાન્ત્યા ?”

આંધલી મોહ્યતનો નમુંનો તે એ !

જે કાગળ રોદાએ તપી આવેલાં મગજે અદેખાઈનાં
અવેશમાં ગુરુશા ભર્યા દીલે લખ્યું હતું તેજ કાગળ લવજનાં
સાચ્યા પ્યારનાં જીગરને એ ખરે પ્યારનો ફકકો માલમ પડ્યો.

આખરે વખત દયાળુ થયો અને ખુશ હસતાં જીગરે તે
જવાન પ્રીયાને મલવા બહાર પડ્યો.

નીચેજ તેણે પોતાનાં જુદા સાથી બદલાને ઓય આવેચ
કહી ચાલવા માંડ્યું; પણ બદલો કંઈ એટલો નરમ નહીં કે
આવી ઘોર અંધારી રાત્રે પોતાના વહાલા જીવાન શેઠને એટલી
સહેલાઈથી રજા આપે.

તેની બહેન આલામાય અને જમશેદ વેલાતીના છોડી
ગીયા પછી લવજને એક સાથીની અગત મોટી માલમ પડી.
તેનાં સારે નસીબે બદલો એક એવું માણસ મળી ગયું કે
રાંધી સીંધીને ખવરાવવા ઉપરાંત ધરાકોન સફાવવા સાથે
લવજની અંગત ખખર તે એક પ્રીતભર્યા આપની માફક
માયાથી રાખતો હતો. આજે આવે વખતે લવજ દીકરાને
ધરની બહાર જવા દેવાનો તે જુદાજનો જીવ ચાલ્યો નહીં.

“દીકરા, આવે વખતે કીયું ધરાક તુંને બોલાવવા
આવ્યું તે તો જરા કેહ. મેં તો કોઇને જોયું જાણ્યું નથી.”

“બદલા, તું હવે મારી ઘણી ખણખોદ નાં કર. ધરા-
કમાં કોલ આપવા સાથે અંધારી ને ઉજરડી રાતને શું
લાગેચ વલગેચ ? ચાંદરણી રાતેજ માણસો સીક પડે કે આજની
રાતે કોઇને ડાકટરની ગરજ પડેજ નહીં શું ? હેં હેં હેં, જા
તું બારે સુઈ જા, હું એક કલાકમાં પાછો ઓય આયો
સાહેબજી !” એટલો વખત ફોકત ગાળવાનાં બખડાત સાથે તે

અધીરો થયલો જવાન ખુશ રાગ ગાતો ખીલી રહેલો મોહડો
મોટી મોટી ફલાંગે બહાર નીકળી પડ્યો.

અરે, પ્યાર ઘેલા જવાન-સંભાળ! તું ક્યાં જાએય?—
આજે તું બેહદ ગેલમાં અને હરખમાં છે તારી મીઠી રોદાને
મલવા તું અધીરો છે પણ-પણ—

—:o:—

મકરણુ ૩૦ મું

—:o:—

પોતાની એક પુરી એક વહાલી લાડકી પુત્રીને આવી
નબળી હાલતમાં મુકી ગયલા હોવાથી આજના ત્રાંડ મેળાવડા
જતાં શેઠ શ્રીરાઝનું મન તદ્દનજ ઉચ્ચત હતું. તેવણુને કોઈથી
મળદ કે ગમતથી ખુશ લાગી શકતું નહીં. રોદા જેવી આવી
મગર ને હીન્મતવાળી દીકરી આજે સ્વપના જેવી એક
નજીવી બાબદથી એટલી બધી બીહ કેમ ગેમ હશે? જવલેજ
આંશુ પાડનારી તે તોરવંતી દીકરી આજે નહીં જેવા ધખા-
રાથી શાને વરે એટલી બધી રડતી હશે? તે ગમે એવા વીચારો
જતાં તેવણુ બીલકુલ સમજી શક્યા નહીં, ‘રોદા’ એ ફક્ત
યાદજ તેવણુને જીંદગીની જોત જેવી હતી તો તેટલી હદ
સુધીની વહાલી દીકરીને આવી હાલતમાં છોડી ગયા પછી તે
ખુઝરગ પીતાને કેવી રીતે કલ વલે?

ગયા પછી ફક્ત રતાંનેજ તેવણુ મળ્યા હતા; જતાંને
વાર તે છોકરીએ ગાલ ચઢાવી ડોકતર વોલેસની આજની
કઠોર ગેરહાજરીની ફરીયાદ કીધી જે, સંભળતાંજ ગમે તેવું
જતાં તે ખુઝરગ શેઠથી હસાયા વગર રહેવાયું—

* * * * *

હાય ! હાય !! આકાશપર એક તારોળી જણાતો નથી, જાણે દુન્યાપર કોઈ મોટી આકૃત પડનાર હોય એવી અવર રાત દેખાયતી ! તે અંધારી રાતના વીલા તરફ હંકરાઈ આવતા શેઠ શ્રીરાજ ગાડીમાં અઢેલાઈ પડી બડબડતા હતા. “કેવી રાત ! ખુદા શઉની સરમ આખર રાખજો. પણ મારી રોદા શું કરતી હશે, ઇહુ-જલ્દી હાંક !-મને લાગેય કે શીરીન સકારે આવી હોશે ને એને શાંતીથી પહોરારી દીડી હોશે.”

પોટી'કામાં ગાડી વળતાંજ તેવણે “રોદા-વીલા” ની બુલંદ ટોચપર પુત્ર લાઇટમાં બળતાં ઘડીયાળમાં નજર કીધી. તો બરાબર સાડાનવ ! બનતી ઉતાવળમાં તેવણે ઝડપી પગલે ધસ્યા તો શેઠની પધરામણીથી જંગતા બીખાએ સામે આવી હાથમાંથી લાકડી લીધી.

“પહેલાં મને કેહ કે બાનુ રોદા કેમ છે ?” લાકડી નહીં આપતાં અધીરાઇથી પહેલો સવાલ કીધો.

“કાણુ જાણે શેઠ તમારા સંધાવ્યા પછી મેં તેવણુને જોયાં નથી. પણ પેલી ગવંડરણીને વાત કરતા સાંભળેલી કે બાનુ રોદાએ સહવાર સુધી પોતાને અડચણુ નહીં કરવાને બધાપર કેહવરાવેલું.”

“વાર લે લાકડી ને તું જા-હું મીસીસ હાંટને પુછી જોવસ” એટલું બોલતાં તેવણે નરમ પગલે તે વહાલી દીકરીનાં માનીતા ઓરડા ગમ પગલાં ભર્યા—

હા, શબ્દનું ચુપ ચાપને શાંત હતું ! તેવણુ વાંકા વળ્યા, પોતાના આતુર કાન તે બારણાપર વળાવ્યા પણ કંઈ નહીં. બધું તદ્દનજ શાંત ! !

તે માયાળુ બાપના શ્રીકરમંદ મોહડાંપર હસવું ફેલાઈ

રહ્યું. “મને લાગે છે કે એ તદ્દન શાંતીથી પહોરેલી છે. શુકરાના, દાદાર મારી રોદાને સદા હસની રમની રાખજે.” એક છુટકારાનાં લાંબા દમ સાથે તેવણે સદાનોં આભાર માની ત્યાંથી આલવા માંડ્યું.

હવે તેવણે પાછું દાદર ગમીજ હેર્યું લીધું, કારણ તે ગમથી તેવણુ પોતાના સુવાનાં ઓરડામાં જઈ શકતા હતા. પોતાની માનીતી દીકરીને શાંતીમાં સુતેલી જોવા પછી શીરી-નને કે મીસીસ હાંટને જગાડવાની તેવણે જરાબી જરૂર જોઈ નહીં? રોદાના ઓરડા આગળથી-પંદરેક દગત્રાં તેવણુ ચાલ્યા હશે. હા, સામા દાદરેપર જવા બીજાં થોડાંજ પગલાંની વાર હશે, તેટલાં એ ખુદા ! શું થયું ?

તે બુઝરગ ઉમરાવે એક ઉંડી ‘બયાનક’ બુમ પાડી. તેવણુ ખુદા છતાં પોલાદી આંગના બહાદુર અહસ્થ હતા. છતાં તેવણથી એક જખરા એક સાથે પડોસની ભીંતને અઢેલાઉ પડી. એક છાતીતોડ બુમ પડાઈ ગઈ. તેવણે શું જોયું ?—

અરે કેવો તે દેખાવ ?

તે વીશાળ દાદરના એક અંધારાગાર ખુણામાં પોતાની સડેથી લાડકી માનીતી દીકરીને ડાલા ફાડીને શ્તબ્ધ છુપાઈ ઉભેલી જોતાંજ એક કુદરતી અભતની જખરદસ્ત બુમ તેવણથી પડાઈ ગઈ !—શુધ સફેદ સાડીમાં બેલાઈ જતાં તેણીના સફેદ ચાદર જેવાં શીકકાં મોહડાં સાથેનો તે ઉંચો આકાર તે માયાળુ બાપને એભતાવી મુકવાને પુરતો હતો.

હા ! જાણે તે ઘોઘારી બચંકાર બુમથીજ અત્યારસુધીની બેશુધીમાંથી તેણી પોતે જાગી હોય તેમ તેણીએબી એક મોટી

ચીચ્યારી પાડી અને પતળા હાથે લાંબા કરી તે વહાલા પીતાને ગળે વલગી પડી.

“ઓ પપા-પપા ડીયર મને એ ભયંકાર બોળથી બચાવો. એનેથી હું ઘેલી થઈ જવસ!”-એક દયામણું ડચકાં સાથે તે એટલુંજ બોલી.

“મારી દીકરી મને કેહ-શું થયું, તે મને કેહ.” ગરદન આસપાસ વીંટળાયલા તે તાપથી તપતા હાથે પકડી માયાથી તેવણે પુછ્યું, તેણીનાં ગજબનાક ડચકાંથી તેવણની છાતી ફાટી ફાટી જતી હતી. દેખાતું હતું કે તે છોકરી કંઈ ઉંડી ગમ-ગીનીમાં દબાઈ જતી હતી.

“પપા મને અહીંથી ઉંચકી લેઓ. ઓ-મને તે બીહક મારી નાંખશે. ઓ કોઈ મને અહીંથી લઈ જાઓ !”

અરેરે-તેણીની ઉંચી ચીચ્યારીઓથી ખુદ ‘રોદા વીલા’ બી જાણે ધક્કા રહ્યો હતો. તે ભુઝરગ પીતા લાખલાજ હાલે તે વહાલી દીકરી સાથે આંખપાણી કરતા હતા. નોકર ચાકરો ને આયા દાસીઓ મીસીસ હંટ સુધાં સહિ કોઈ આ દયાજનક દેખાવ અલતી ગયલી છાતીએ જોઈ રહ્યાં હતાં. કોઈ આગળ જવાની હિમ્મત કરતાં નહીં.

પણ સહિથી પહેલી શેઠ શ્રીરોઝેજ સમયસુચકતા રાખી !

“શું ઘેરનું કોઈ હમણાં હાજર નથી? -કોઈ મુવું જીવતું છેઓ કે નહીં? તેવણે ધોધારી અવાજે પુછ્યું કે જે માયાલુ શેઠનાં હુકમથી હિમ્મત પકડી મીસીસ હંટ અને બીબો નજદીક ધસી ગીયાં.

“મારાં વહાલાં બાનુ, સર એવણનો ભાર જીતવાની મને રજા આપો તમે ખસી જાવ,” ગડગડી મતે અવાજે તે

દયાળુ ગવરનેરસે શેઠ શીરોઝન ખાંધપર ઢળેલા તે નરમ નળળા આકારને માયાથી ઉંચક્યો.

“મારી ગરીબ દીકરી” તેવણુ અથગા થતાં બડબડ્યા.
“ભીખા, ગોદરેઝ શેઠ ઘેરમાં નથી?”

“નહીં તેવણુ તો દારાબશાહ શેઠ સાથે નાટકમાં ગીયાય.”
“ને શીરીન?”

“હું સુવા ગેઘ ત્યાં સુધી તેવણુ વીલામાં પાછાં ફર્યાં નથી.” શેઠ શીરોઝે ભીખાને પુછેલા સવાલમાં મીસીસ હટેજ જવાબ વાળ્યો.

“આજની તમારી રીતથી હું ધણોજ દુઃખી છેઉં કે તમારાં મીસત્રેસ આવી ભયંકાર હાલતમાં છતાં તમે અત્યાર સુધી તમારા ઓરડામાં નચીત જીવે ઉંઘાતાંતાં” શેઠ શીરોઝે મોટા ઠપકાથી તે ગવરનેસને થથરાવી કહાડી.

હમેશતા માયાળુ શેઠને આટલા બધા ઉરકેરાઈ જઈ સઉ ખીજ નોકર ચાકરો દેખતાં આવી રીતે ઠપકો આપતા જોતાં તે ભલી રાંક સ્ત્રીને ધણું લાગી આવ્યું. તેણીની દરાખ જેવી છુદી આંખોમાંથી આંસુઓ ગળડી પડ્યાં. ખરું જોતાં તેણીને પોતાનેખી આજનો ઠપકો વાજખી લાગેો હતો. બચાવમાં તેણી રોદાનેો છેલ્લેો હુકમ કહી શકતે પણ તે નાનુક બારમા દખામંલી સ્ત્રીએ તે છોકરીની શાંતી માટે ચુપકીદી પકડવી રીક ધારી.

“સાહેબ, આટલીવારમાં તો શીરીનબાઈ આવી પહોંચ્યા હશે, હું જઈને ખોલાવી લાઉં.” ભીખાએ રજ માંગી. એવણુની ગાડીને મેં તખેલામાં આઠ વાગેની જતાં જોઈ. એવણુ આવ્યાં હશે.

“આવ્યાં હશે શું? સાડાનવ વાગાવેર એ બહાર કેમ રહે? તમે લોક બધાં બેઠરકાર છેઓ. તેતો કાહરની આવીને સુતી હશે પણ તમે લોક નહોા શું કે બોલો! જા દોડ ને બાધને ઉઠાડી લાવ.” હુકમ થતાં ચાર પાંચ જણ શીરીનનાં ઓરડા ગમ દોડ્યાં.

પણ અહીં કંઈ જુદું જ બન્યું!

તે લોકના જવા સાથેજ તદન ધીમે નરમ પગલે ને ધરજતાં દીલે તેજ ગડબડભર્યાં દાદરપરથી ચઢી આવી શીરીન તદનજ ફીકડી ધુરજતી શીરીન-શેડ પ્રીરોઝની સામે આવી ઉભી.

“શીરીન?” દધાઇ ગયેલે ચહેરે તેવણે જુમ પાડી પુછ્યું
“હા-મામાજી હું જ!”

“અત્યારે તું કાંઈથી આવી? છેક સાડાનવ થયાને!”

“મામાજી હું-હું-કાહરની-કાહરની-આવીય!”

“તારે તેં કંઈ ગડબડ સાંભળીજ નહીં કે?”

“હા-નહી-હા-હું રોદાનેજ સોધતીતી! તેથી બાગમાં ગયલી?”

“રોદાને શોધતીતી! જા છોકરી, તું મને ગભરાવ ના. રોદાને શોધવા તું સાડાનવ વાગે બાગમાં શું કામ જાએ?”
તેવણે તેણીને તદન હસી કહાડી. પણ તેજ પળે અત્યારસુધી મીસીસ હન્ટની ખાંધપર માંચુ નાંખી શાંત પડેલી રોદાની એક ઉંડી ચીચ્યારીએ બધાંને પાછાં ચોંકાવ્યાં.

શીરીન તારો ખુલાસો મને પછી આપજો તેટલાં આવ રોદાને એનાં બીજાનાંપર લઇ જવામાં મને મદદ કર.

“નહી-નહી” શીરીનના ધુજતા હાથ તે છોકરીને લાગતાંજ તેણીએ પાછી જુમ પાડી.” ઓ પપા-

તમેજ-ફકત તમેજ-ખીજીં કાઠ નહી. જોઈએ-ઓ તે લગ્ન
મને મારી નાંખેય. પપા-મને મારી નાંખેય-મને કાઠને
અડકવા ના દેઓ-ઓ-”

“હા-આખરે તેણી એક મુરદાં માફક બેશુધીમાં
પડી પડી?!”

—:~:—

પ્રકરણ ૩૧ મું.

—:~:—

અરેરે! સદાનો રંગીલો વીલા આજે કેવી ગમગીનીમાં
ગરકાવ હતો. ત્યાંના દરેકનાં સદાનાં હસ્તાં મોહડાં આજે કેટલાં
બેહદ શોકાતુર હતાં? ખુદ તે વીલાનો તપતો માનીતો ‘સુરજ’
જ્યાં આજે મોત જીવતની વચ્ચે પડેલો ત્યાં અધાંનાં દુખનો
શું પાર?

તે જન જંવી પ્યારી પુત્રીને તેણીનાં મખમલી ખીજા-
નામાં નાખ્યા પછી તે જુઝરગ પીતાએ માથે એક જોરાવર
તણપ મારી.

“ઓ શીરીન, મેં તારીપર લરોસો રાખ્યો તેનો આવ
બદલો?” તેવજી તે સામી ઉભી રહી ધરજતી ડોકરી ગમ
લગાર નાખુશીથી જોઈ બોલ્યા. “તું આજે એટલી સખત
કેમ થઈ? મારી રોદાને આવી હાલતે નાખી તું તારી સહીને
કેમ મળવા ગેઈ?”

“મામાજી આજે મને જવાની ખાસ રોદાએ ફરજ
પાડી. મેં ધણુંખી સમજવ્યું પણ એણે પોતાને લીધે ખીજા-
ઓને ભુલી જવા સામે એને સખત વાંધો લીધો. એણે

મને ખુલ્લું કહ્યું કે આજે જો હું રોદા-વીલામાંથી બહાર જઈં તો ખચ્ચીત એ ઘણી ખુશી થશે.”

“એટલે તેનો શું મીનીંગ?”

“શીરીન ખરાં છે.” મીસીસ હંટ જે અત્યાર સુધી રોદાની મેનીજમાં હતી તે વચ્ચે પડી. “મારોખી એજ બચાવે છે. મેંખી એવણની તખીયત નખળી જણી હાજર રહેવા ઘણી ખુશી બતાવી પણ એવણે મને શાફ ખુલ્લો હુકમ કાઢ્યો કે સહવાર સુધી મારે એવણને બીલકુલ બલલ કરવી નહીં અને એજ હુકમ બીજાઓનેથી જણાવવો.”

“અરે નહીં નહીં, ગમે તેવું થયું પણ તમે લોક જ્યાં જાણતાંતાં કે બાનુ રોદાના જીવને ઠીક નથી તો દુરથીથી તમુ લોકને દરકાર રાખવીજ નહતી પણ વાઈં શીરીન, તારા દીલમાં તો હજુ બહારનોજ દરેસ છે. તું વીલામાં ફેટલે વાગે આવી? પણ શું છે એટલી ધુજેચ સાની? શીરીન-શીરીન-ના ધુજ. શું છે તમારા લોકની એવી જાતની મુંગી બીમારીથી મારું મંજળ ચશી આવેચ? ખુદા ખાતર મોહકું બોલી કેહ કે શું છે ને મારી રોદાએ એવું શું જોયુંચ કે તે આય હાલત પડીચ?” એટલું બોલતાં તે વહાલી પુત્રી ગમ જતોતો તે બાપ બચ્ચાં માફક રડી પડ્યો.

“મામાજી-મામાજી હું તે કેમ કહું?” તે રડતા મહ-સ્થને ગલે વળગી તે બોલી “મને ના પુછો. હું તે-પણુ ઓ ગોદરેઝ આયો?”

“હા આયો!-હું આયો? કાંચ શું છે? મને બીખાએ નાટકમાં આવીને કહ્યું?” ધસારાબંધ સામે આવી ઉભો રહેતાં તે જવાન વહાલી કઝીન ગમ દોડ્યો. “મારી દીકરી

એના આય શું હાલ" ગોદરેઝ, દારાને દાખલ થયલા એતાંજ શીરીન હવે ત્યાંથી બહાર નીકળી ગેઇ.

"ઓ ગુડી દીકરા મારી રોદા તો આય હાલતે પહીય. કંઈથી કર ! લવજીને કોલ મોકલ ને દુન્યા ઉચ્ચપાયલ કર ! મારેથી આય દેખાવ નથી નેવાતો."

"હું પોતે જાઉંય ને ડાકટર વેલેસને બોલાવી લાઉંય." ગોદરેઝ સાથે દાખલ થયેલો દારા જે અત્યાર સુધી ગમખવાર એહેરે વહાલી રોદાને ડીકતો ઉભો હતો તે અચ્ચીતો બોલી ઉઠ્યો.

"મોટી મહેરબાની" એટલું બોલી શેઠ શીરોઝ ગોદરેઝ ગમ ફર્યા. "ગુડી હવે તો આપણો બધો આત્માર આય શીરીન પર છે. મને ખાતરી છે કે એ છોકરી રોદાની આય ભવંકાર દાલતનો ખુલાસો જાણેય પણ મને એ ઉડાવેય હું આપો ત્યારે દાદરપર મારી રોદા એક મુરદાં જેવી અમનાયલી ગાફેલ ડાળા ધુરકની ઉમેલી ને આસપાસ કોઇ-કોઇ-કોઇ નહી ! કેવાં બધાં એદરકાર ! મને પહેલી અજાયબી શીરીનનીજ લાગી પણ તું માનશે મેં જોયું તો મારા આવ્યા પછી એ છોકરી અધે કલાકે દાદરપરથી ચડી મારી સામે આવી ઉભી ખુલાસામાં એણે એટલુંજ કહ્યું કે વીડામાં આવ્યાને એને ઘણો વાર થયો પણ રોદાને શોધતી એ જાગમાં ગયલી. હંબગ ! બીજો કહેય કે એની ગાડી આય બનાવટ અગાઉ તબેલામાં છોડાયલી તેણે જોયલી, જેમી હોય તે પણ મેં તો એને પટાવી પુછ્યું પણ એ બોલતી નથી. તું જા ને એને પટાવીને પુછ. મારી રોદાની બીદક શું છે તે મને જણાવ મારો જીવ લાગી

રહ્યોય” હયાં તેવણુનો જીવ શુભળાઇ આયો નેકાજન દય એ
ડચકાંઓથી તેવણે આંખપર રૂમાલ ઢાંક્યો.

તદન ચુપકીદીમાં ઉભા. કાને ઉપલું સાંભળતો ગોદરેઝ
તે જીરગ કાકાને વળગી પડ્યો. “મારા મુરબ્બી કંઈ શીકર
ના કરો. ખરેખર ફક્ત ચાર કલાકના અરસામાં રોદામાં
કેવો અજબ જેવો ફેરફાર થઇ ગયોય ડીયર મર્સ, કંઈ
નહીં કાકાજી, હું શીરીન આગળ જાઉંય ને પુછુંય. ડાક્ટર
આવે તો તમે દારાં, મીસીસ હન્ટ સાથે હાજર રહેજો.”

* * * * *

હા, શીરીન ભણી પ્યારી છોકરી! ઉડા જતાં જીગરે
સહેજ સાંત કરવાની મતલબથી તેણી ગોદરેઝ અને દારાંની
હાજરીથી પોતાના એકાંત ઓરડામાં સટકી આવી હતી. જ્યાં
એકલી પડતાંજ તે રાંક ને મીઠી છોકરીએ એકદમ છોડી મુક્યું.

“ઓ કેવું ભયંકાર!-કેવું બીદામણું!” કંઈ અજબ
અભતથી તેણી ઉડી જતી જાતીએ હાથ ડાબી ફરકે ફરકે
રડતી હતી.

અલગું બારણું ચીચવાયું ને ગોદરેઝ ધીમે કદમે ઉપર
પર આયો પલ્લુ શીરીનનું બ્યાન કંઈ અજબ ભયાનક બાબદ
પર વળજેલું એટલે આ નવા આવનારથી તેણી જરાકખી
જામરત મધ નહીં.

“ઓ-રોદા-રોદા તેં એ શું કીધું? તેં એ કાંય કીધું
તારા દીલમાં દયા કે પથ્થર! ઓ તે જેવા અગાઉ હું મરી
કાંય નહીં ગેઇ? ઓ રોદા, તારી સાથે તેં માફખી સદાનું
નખખોદ વારયુંય. ઓ મારા જન તે ભયંકાર વખત તેં કેમ
સેહવ્યો હશે? ઓ તુંને છેલ્લી સલામ કરવાનો મારો જીવ

નહીં ચાલ્યો. તે કીરતારે મારીપર આખરે દયા કીધી ને-ને કાણુ? ગોદરેઝ-કાંય તું અહીં કાંય ઉભોય” “અચીતી ઠાક ઉંચકવા સમેત તે ચોંકી. અરે કદી નહીં અનુભવેલો ગુસ્સો આજે હમેશનાં શાંત ગોદરેઝ બહાદુર ચહેરાપર પ્રગટી રહ્યો હતો.

“હા હું ગુડી-તુને અહીં જરા કંઈ પુછવા આયોય. અજબ કઠોરતાથી તેણે દમથીજ શરૂઆત કીધી “હાલમાં દીખાયો કરવાનો મને વખત નથી, તેમજ તુંને હું કંઈ આનાકાતી કરવાનો વખત આપવાનો નથી. તું મને તારો ખરો ખુલાસો કરશે તો તેમ નહીં તો તરતજ આય મકાન તારે એકદમ છોડી જવું!-અસ મને લાગેય કે મારી રોદાની ખીમારી તુને-હા તુનેજ આભારી છે ને મારો ખાતરી છે કે જ્યાં સુધી તું આય મકાનમાં હાજર છે ત્યાં સુધી ખીમારી રોદાની લાઘવ મોટા ધાસ્તીમાં છે!”

“અરેરે! હજુર તો તે બાળા આય જોરાવર સીતમની સામે એકબી અચાવનો શબ્દ ઓચરે તે અગાઉ તો તે ઉસ્કેરણીમાં દીવાના ચપલા જવાને એકદમ ઓરડો છોડી ચાલવા માંડ્યું.

“હાય હાય આય શું નામોશી? હાં મામાજી આગળ હું અચાવખી કેવી રીતે કરું કે તેવણુની મદદની હું આશા રાખું. તેવણુખી આય મારો શીક્ષા કબુલ રાખશે તો?-ઓ કેમ ખરું કહી દઉં? તે ખરું નથી કેહતી તો એ લોકનો શક હું કેવી રીતે દુર કરું? ઓ ખુદા.-તદન સાચ્યાં અંત:-કરણુ જનાં મારી હાલત કેવી થઇ પડીય તેનો સમજનાર તુંજ બાપ છે. મારો હવેનો આધાર ખરો તમારીપર જ છે. જે ઘરમાં હું ચાર વરસની ઉમ્મરથી ઉતરેલી તે ઘેર ઓ

કેવી નામોસીમાં મને છોડવું પડેય ! ઓ એવી સરખત તે મને કાંય આપી ?

આહ એક ગજબભર્યાં ડચકાં સાથે તે ઉડી.

અરે તે નાના બેગમાં જરૂરબેગમાં કપડાં સીંચનાં તેણી ની નાળુક છાતી ઉથલાઈ જતી હતી. તે કરૂર અર્ધો કલાક તે ગુચવાયલી છોકરીએ ભારી દુઃખથી પસાર કરીધો.

આહ-દીલમાં કાળી શાડી, સફેદ બદીયાન, માથે સોડ, હાથમાં બેગ અને તે વહાલી ઓરડાને એક છેલ્લી વેળા નીહાળતાં તે છોકરી આંખે હાથ ઢાંકી પાછી ધમ કરતી સોફાપર પડી.

“ઓ ખુદા ! ઘેરમાં ગડબડ ચાલી રહીય. વહાલી રોદા તુંને જોવા-તુને, તારા ભયંકાર ખ્યાલમાંથી બહાર કઢાડવા હું કેટલી આતુર છેઉં પણ નહીં. મને તે તક લેવી નથી. હું આય હાલે હવે કોઈનીથી નજરે પડવા ભાગતી નથી. ઓ દાદાર ! મારી રોદાને તેના ભયંકાર ખ્યાલમાંથી જલદી બીદાર કરજે. એકવાર પાછી હિમ્મત ધરી આંસુ નુછી તેણી ઉડી.

ખીજ દશ મીનીટમાં તો દરેકની નજર ચુકાવતી બીહતી ધુજતી તે નાની બાળા હાથે નસીબા ! તારાં નખરાંથી ચાર કલાકની રમતમાં મહેલમાં મોજ કરતી તે છોકરી આય કીલ અંધારી રાત્રે મુરખીઓનો અને વહાલાંઓનો આશરો ખોલી બેસી આ બહોળી દુન્યામાં તદન વાયગ્નન એકલી પડી ! !

“ઓ-હું હવે જાઉં કાંહું ?” છેક પોટીકામાંથી બહાર નીકળ્યા પછીજ સઉથી પહેલીવાર તેની નાળુક છાતીમાં એક ભેરાવર ફાળ પડી.

પણ જ્યાં ખુદા મહેરબાન ત્યાં માણસ શું કરી શકેય? તરતજ તેણીને એક વીચાર આવ્યો.

“મારી સહી પુતલી પેસીકાકા એક રાત જરૂર મને આશરો આપશે પછી કાલને કાલ હું મારા પુત્રના મામા-જીને ત્યાં ઊપડી જવસ. મારા ચાલીસ હજારનાં વ્યાજમાંથી એવણુ માફ ગુજરાન કરી શકશે. હા ઠીક છે, ખુદા અત્યાર સુધી તું મને મદદ કરતો રહ્યો. હવે મારી એકજ આશા ખર લાવજો ને આય મારે માથે જે કાલી ટીળી લઇને હું આય વહાલાં મકાનને છેલ્લી સલામ કરૂંય તે મોડેવહલે ધોધ નાખી મને ગેરઘનસાફ કરનારાઓને પસતાવો કરાવજો.”

આહ આખરે ફાટી જતાં જીરે તે ઊકરીએ મકાન સહા માટે છોડ્યું.

શીરીન-તારી છેલ્લી મુરાદ ફળશે કે? મીઠી ઊકરી આજનું તારું દુઃખ બેહદ છે. તારો ગેરઘનસાફ ધણો જલમ છે, છતાં ખુદા ખરા તારે માથે સાચુત છે તો ધીરજ ધર ને પેલા વખતની વાટ જોકે જ્યારે તારો—

ખેર ! આપણે જરા થોભશું ! !

—:૦:—

અકરણુ ઠર મું

—:૦:—

ડાકટર વોલેસની શોધમાં દોડેલો દારાં હજુ સુધી પાછો નહીં ફરવાથી શેઠ શીરાજ તે પલંગ આગળ અકરવકર કરતા બેકસાર હતા. ગોદરેજ શીરીનને છોડી આવ્યા પછીનો તેજ નાના વહાલા લોથ પડેલા આકારને ટીકતો ગમગીનીમાં કુખી

ગયલો પોતાના યુઝરગ કાકાને દીલાસો દેતો ઉભો હતો. ફક્ત પાંચજ મીનીટ નહીં ગઇ કે એકવાર પાછી તે ઉંડી ચીઝ્યા-રીઓથી તે નાનો ઓરડો ધમધમી રહ્યો.

“ઓ ખુદા ! મદદ, મદદ ઓ કોઇ મને મદદ કરો !”

પ્રીરોએ તે હાથો બેહદ પ્રીતથી પકડ્યા. ગોદરેએ માયાથી દીલાસો દેવાની કાશેશ કીધી પણ નહીં ! તેણીનો તરેહવાર ચાલુ બકબકારો અટકતો નહીં.

“લોહી-મદદ-પકડો-બચાવો ! એ બચંકર શબ્દો શીવાય બીજા શબ્દો ભાગ્યેજ સાંભળવામાં આવતા.

અધીરમથી ઘેલા બનેલા તે આપે દારાંની પાછળ બીજા ચારને દોડાવ્યા, પણ અરે ! હજુ કોઇનું ઠેકાણું મળે નહીં.

જો કે અર્ધા રાત થયલી છતાં વીજળી વેગે મીસ રોદા ખુશરો બહેરામની આંખ બચંકર માંદગીની ખબર આખાં સરકલમાં ફરી ચુકી હતી.

આહ ! આશાથી ફાટી જતી જાતીએ આખરે શેઠ પ્રીરોએ ડાકટરને જોયો પણ અરે તેવણું મોહકું તરતજ કુમલાઇ ગીયું. કારણ ?

કારણ દાખલ થનાર ડાકટર હેલડન નામનો કોઇ યુરો-પીયન ડાકટર હતો.

“ડાકટર વોલેસને વરે મેં ઘણી તજવીજ કીધી પણ હજુર તે ગેર આયો નથી.” તેવણું દલગીર થઇ ગયલા જોતાંજ દારાંએ બચાવ કીધો. “હું તાંહ ઘણો વખત ખોટી રહ્યો પણ આખરે મને બીજા ડાકટરની શોધમાં જવુંજ પડ્યું.”

“પણ તે કાંહ ગીયોય તે શોધી કહાડીને તેની પછવાડે ગાડી કાંય નહીં દોડાવી ?”

„પણ હાઉસ-કીપર પોતેખી નથી જાણતો કે લવજી કાંદ ગીચોય? તે પોતેખી તેની કાગને ડાળે વાર જોયય. કેહ જે સાત વાગેનો ‘અમણા આઉચ’ કહીને ગીચોય તે હજુર અગ્યાર થવા આયા તોખી આયો નથી.”

“વેલ, પણ સવારનાં પહોરમાં પહેલું કામ એટલું કરજો કે ડાક્ટર વોલેસને મહેરબાની કરી બોલાવી લાવજો.”

“અફસોસ ! કે દારાંની સવારની કેશેશખી ફાકટજ ગેઇ. સવારનાંખી હાઉસ કીપર બદલા તરફથી મોટી નીરાશી અને શીકરથી જવાબ મળ્યો કે તેનો વહાલો જવાન શેઠ હજુર સુધી ઘેરે પાછો ફર્યો હતો નહીં.

* * * * *

ડાક્ટર હેલડન-તે બલો ઇંગ્રેજ બચ્ચો અતી ઘણી વીચારવાંતી અદાએ આય ઉમરાવી તોરની ખુબસુરત બેશુધ જીને તપાસતો લાગત દસ મીનીટ થોબ્યો. હા, તેનો ગમગીન અને શીકરમંદ ચહેરો શીરોઝ, ગોદરેઝ, દારાં અને આસપાસનાં સરવેને નીરાશ કરવાને બસ હતો.

“બ્રન શીવરનો ઘણો બેડ કેસ છે” આખરે તે કાબેલ તખીએ પોતાની તપાસ પછી ઘણી ગમગીનીથી પહેલો વાક્ય કહાડ્યો એવણની નરસીંગમાં હમણા ફોણુ છે?” તેણે આગળ ઉભેલા તે આતુર જવાન દારાંને સવાલ કીધો.

“અમે બધા” તેણે ખરી લાગણીથી જવાબ વાળ્યો. “આય લેડી એવણને ઘણી સારી રીતે ઇનસાફ આપેય.” તેણે મીસીસ હંટને બતાવી કહ્યું.

“નહીં, નહીં, પ્રેફેશનલ નરસીસની તાકીદે જરૂર છે. ખીજી નર્સો એમાં ખીલકુલ ખપની નથી.”

આય અણુચીતી યુમથી તે તખીબ તદન દંગ થઇ ગયો ! તેનો ચઢેલો ચીદ્વેલો કહી આપતો હતો કે આ પડેલી ચીચ્યારીનો અર્થ તે ખાધો. ગુજરાતી અભ્યાસી બરાબર સમજ્યો હતો. તેણે ત્યાં ઉમેલાં દરેકનાં મોહડાં ટીક્યાં. પણ જ્યાં દરેક જણ ગુચવાય ત્યાં તે તખીબની ગુચવણ કાણુ લાગે ?

“મીસ ખુશરો બહેરામ કોઇ જાતનાં બચમાં છે ?” તેણે ધીરેથી પુછ્યું. “એવણુને કોઇ જાતનો ભેગાંપર બોલો છે ?”

“જરાકખી નહિ” હવે ગોદરેએ જવાબ દીધો.

થોડીક વધુ મીનીટો તે તખીબે વીચારમાં માળી તેણીને ચાલુ બકબકારો, તાસવીસ તે પોતાની ચગોર આંખે તપાસતો થોભ્યો.

“એવણુને કોઇ જાતનો જખરો શોક લાગેલો છે. કોઇખી જાતનાં ટેરીટાલ શોકથી આય શીવર એવણુને લાગુ પડીય. તે શોક શું હશે તે તમે લોક અટકલી શકોય ?” એકવાર પાછું તેણે ખતીને જણાવ્યા માંગ્યું.

પણ અત્રે જવાબ શું મલે ?

તેઓએ તે તખીબની ખાતરી કીધી કે શોક જેવું કશું બન્યુંજ નથી. કોઇખી એવું કારણ તેણીને કોઇએ આપ્યુંજ નથી.

“વાર, આજે એવણુનાં વાંચવામાં કંઇ કામજો આયા’તાં!” ડાકટર હેલડને ખરીકાઇથી પુછ્યું “જેમાંની કંઇ ખખરે એવણુને આય હાલતે નાખ્યાં હોય ?”

કંઇજ નહીં.” ગોદરેએ મમતાથી જવાબ વાળ્યો.

એવાં માણુશ સાથે કંઇ મુલાકાત થયતી કે જે એવણુને

કંઈ દુઃખની ખબર આપી શકે. એવણે કંઈ ખીલામણે ખ્યાલ ખેસાડી સકે?" તે ગોરાએ મુઠ સમારતાં એક વધુ સવાલ નાખ્યો.

પણ અરેરે, આય વાર ગોદરેઝની મકકમતા ઉડી ગઈ હતી. શીરીન તરફનો ખીલામણો શક એકરાર પાછો તેની આંખ આગલ આવી ઉભો-પણ આય મુઠા જવાનને ખીસાડી આવાર દારાંએ જવાબ દીધો.

"ડાકટર હેલડન-આજની સાંજ મીસ શીરોઝશાહે તદ્દન એકાંત કોઠની પણ ખલલ વગર ગુજરીય. ઘેરમાંથી દરેકજણ બહાર ગયલાં તે જે વખતમાં એવણે પોતાની ગવરનેસને પણ પોતાથી દુર કીધેલી."

"ત્યારે તો ધણુંજ અજબ જેવું!" કશું નહીં સમજ પડવાથી તે તખીબ હવે ખરે ચવાવા લાગ્યો.

"ડાકટર હેલડન મારું બચ્ચું એક સઠિથી સુખી જીંદગી ગુજરતું આપુંચ." અત્યાર વેર આંખ પાણી કરતા શેઠ શીરોઝ હવે વચે પડ્યા. એ દીકરીને તમે તમારા હાથમાં લેઓ ને મને ખાત્રી છે કે મારું એ એક પુરું બચ્ચું તમારી મહેનતથી મારા પાસાંમાંજ રહેશે."

"હું કહેવાને ધણો દલગીર ઝેઠું મી. શીરોઝશાહ કે મીસ શીરોઝશાહ ધણી બચકર ધાસ્તીમાં છે.

એક પણ દરેકના મહોડાંમાંથી એકકો ગમખાર નીસાસો નીકળી ગયો. હું અહીંથી ખસી શકતો નથી. હું ખીજા ડાકટરપર ધરાકોને અટોના કરવા લખી વાળુંચ પણ મારી શલાહ છે કે મોટા ડાકટર રાઇડરને કનસલ્ટેશન માટે બોલાવવો ને તાકીદે પ્રોફેશનલ નેરસીસને રોકી લેવી."

પ્રકરણ ૩૩ સુ.

—૦—

હાય હાય નશીબા ! સન્તર વરસની તે પુલ જેવી ખીલતી છોકરીને તેં શું કામ તારા નખરાંમાં ઉધારી ? જે આજે તેનો આય રીતે અંત આવનાર હતો તો આજ સુધી શું કામ દુન્યાઇ સુખની ટોચ પર બેસાડી ? જમરાજની એટલી બધી જલદી પધરામણી થવાની હતી તો બે દહાડાને વાસતે તે ભયંકર બનાવ શું કામ બનાવ્યો ?

જે થયું તે નહીં થયું થનાર નથી !!

‘વીલા’ની માનીતી રાણી મોત જીતવાની વચ્ચે પડેલી એટલે તે મકાનમાં કેવી ઉચિત્તપાચલ થતી જોઈએ તે સમજવું સહેલ છે.

તે કીમતી જીવ માટે આય દુનીઆની દરેક ચીજ બજાવવામાં આવતી હતી. રોજ કરનલ રાઇડર એમ. ડી. એકેકો ફેરો મારી જતો. બે દુશયાર પ્રોફેશનલ નર્સો રોડી લેવામાં આવી હતી. આર્ટ અને સાયન્સનો જેટલો થાય તેટલો ઉપયોગ તે વહાલી જીંદગીને સજીવન કરવા પાછળ થતો હતો.

પણ અરે—સબલું ફેકટ ? !

શુરજ ઉગતો અને આથમતો ! પુલો ખીલતાં અને કરમાતાં ! પણ તે બીહામણી ચીઝ્યારીઓ પાડી મદદ માગતા આકારમાં કશો ફરક માલમ પડતો નહીં. ગમે તેવી કોશિશો છતાંબી તેણીનો હૃદય જયાદા ઝડપી ધીમા સાદનો બકબકારો કોઇ સમજી શકતું નહીં. દરેક ડાકટરો મક્કમપણે મત આપતા કે કોઇ જખરા સખત ‘શોક’ નુંજ એ પરીણામ છે.

પણ શેઠ શીરોઝ દરેકને હીમતથી કેહતા કે તેણી પોતાની જીંદગીમાં એક સઉથી સુખી બાનુ હતી. એવી એકબી પળ નહી હતી કે જ્યારે તે છોકરીએ દલગીરી ખમી હોય.

દારાં-તે શીદા થયલા જવાનની હીમ્મત દયા ઉપજાવવા જોગ હતી. તે એક દીવાના આદમી માફક પોતાની બારીકમાં બારીક નજર તે પડેલા વહાલા આકારપર રાખતો હતો. તે પોતેથી ડોક્ટરોના આય અજબ જેવાં મતપર હસતો હતો. તાલેવંત બાપનાં છાપરાં તજે તે ખુબસુરત નાજની એક રાણી કરતાં એક વધારે સુખી ને સંતોષી હતી. પોતાના સુખમાં મગરૂર હતી, જ્યારે હોય ત્યારે આંસુદગીમાં તેની ચમકતી આંખો ખુશ તે પોતે રોજ તપાસતો હતો. તો પછી શોક શાનો આવે ? એ તે જવાનની મોટી ગુચવણ હતી.

અરેરે આખરે ડોક્ટરોએ છેવટનું મત કહી દીધું હતું કે નજદીકનો એક દહાડો એવો આવશે કે જ્યારે તે લટકી રહેલો ખુબસુરત જીવ તે વહાલાંઓને છોડી હમેશ માટે છુટો થશે !

“હાયરે ! શેઠ શીરોઝ જેવા બાપને આય ફટકો એક જાલીમ મોત જેવો હતો. એદરેઝ જેવા હેતવંતા આહનાર ભાઈ માટે આય બનાવ મોટા સીતમ જેવો હતો. દારાં જેવા એક સાચા આશક માટે આય દેખાવ કાતીલ ગજબ હતો. દરેકની આંખમાં ધોધમાર આંસુ વહેતાં હતાં.

તે ત્રણે જીવો બનતી જીવતોડ મહેનત કર્યા જતા હતા.

અરેરે ! તે મરતી વહાલી દીકરીનો પાતળો સફેદ હાથ તે રક્તા બાપે પોતાનાં ધુજતા હાથોમાં લીધો તે ગુંઠણમંડીએ

પડી ખીજાનામાં માથું મુકી રડતા બાપનો વીલાપ પથરની જાતીને પણ પીગલાવવાને પુરતો હતો.

“કાકાજી, એ તમે શું કરોય, તમારી તખીયત બમડી આવશે.” ખુદા ખાતર અમારે માટે ઉઠો. મને લાગેય કે ખુદા દયા કરશે ને આપણી મહેનતને હજુરખી જશ મળશે.”

“ગુડી, એની આય મદદ માંગતી ચીસો મારું દીલ કાતરી ખાયચ.” મારું દીલ છુંદી નાંખેચ—ઓ કાંઈ કંઈખી કરો. મારી એ દીકરીને મારા પાસામાંથી ચાલી જતી બચાવો. ઓ ડાકટર, ગમે તે તખીખી તદખીર અજમાવો, કંઈખી મુકતી કરો ને એને ઉઠાડો. મારો લવજી હોતે તો જરૂર મારી રાદાને બચાવતે. ઓ હજુરખી તેને કાંઈ લાવો, તેને કાંઈ ખોલાવો.”

શેઠ શીરોઝની ગમખવારી આગળ ડાકટરોનું કશું ચાલ્યું નહીં.

ઓ ! વીલાને માથે લટકી રહેલો તે માહેતમભર્યો વખત ક્યારે ટળી જાય એ દરેકની અંતઃકરણની દુઆ હતી.

—:~:—

મકરણ ૩૪ સું.

—:~:—

આહ એક આખું અઠવાડિયું વહી ગયું.

પોતાનાં જવાન શેઠના ગુમ થવા સાથેજ બદલાને મનસે દુન્યા કુખી ગેમ હતી. તે જાણતો હતો કે શેઠ શીરોઝ, લવજી માટે એક બાપ કરતાં વધારે આહ અને કાળજી રાખતા હતા.

તે ગુંચવાયલા વફાદાર કારભારીની અનંત કાળજી જોતાં પોતાના ગમે તેવાં મહાભારત દુઃખમાં પણ શેઠ શીરોઝ ધણી

હેરત રહયા. તે મદદ માગવા આવેલા ગરીબાને તેવણે માયાથી શાંત કીધો. એકે તેનાજ જેટલી ગુંથવણ શેઠ શ્રીરાજને પોતાનીથી હતી.

હા ! તે ઉમરાવ ઉમદા છુઝરગ ગદરુથે પોતાની બનત દરેક ખોળ તે જવાન દોસ્ત માટે ચલાવી. છુપી પોલીસીન દરેક મદદો મેળવી દરેકે દરેક મયકે ટેલીઆમ કીધા. પર અધુ વ્યર્થ,

ધણાં જણાંની અટકળ એમણીં હતી કે કંઈ કારણે તે જવાન અંચીતો નહાસી ગયો હોય.

શેઠ શ્રીરાજ, પોતાની જીવ શમાન વચલી દીકરીન આવી લયલીત માંદગી છતાં એક દહાડો લવજનું ધર બદલ સાથે આપું ખોળી વળ્યા. દરેક કાગળો દરેક ચોપ ડીઓ દરેક હીસાઓ એકે એક કપડાંઓ ધણી બારીકીય તેવણ તપાસી રહયા. પણ તે બધી શોધમાંથી એવું એકજ કારણ નહીં જણાયું કે જેથી લવજને નહાસી જવાનું કારણ બીચારી સકાય.

દરેક બાબદો એવા ઓરડરમાં હતી. એકનો હીસા બેલેન્સમાં હતો. તેનાં દરેક નાનાથી મોટાં કામો એવાં સખા વતી હતાં કે નહાસી જવાનું એક પળવારથી માની શકાય નહ.

હા ! તે માનીતા જવાનને મુંબઈમાંથી ગુમ થવાનું બળબળાટનું આપું અદવાડયું બોલ બોલતાં પસાર થઈ ગયું માટે વાંધેનાંઓ ચકીત થઈને ચકચાર ચલાવી એમાં પા ચાલતાં ને હાલતાં તેને પુંજનારા તેના ઉપકારોમાં દમા ગયલાં, તેને એક ફરેસ્તાઓની ઉપમા આપનારા તેના રાં ધરાકો જેઓ ધણાં ખરાં મધ્યમ અને ગરીબ વર્ગના હતા

તેઓ તેને માટે મોટા પોકાર મચાવી રહ્યાં. તેના માણીના દોસ્તોનું એક ભેગું મંડળ તેને માટે ટવળવા લાગ્યું.

છેવટ એજ આયું કે તે પ્રમાણીક મંડળમાંથી ૩૫૦૦નું એક નાનું ફંડ એકઠું થયું, જે કોઇ ડાક્ટર લવજી વોલેસને પતો લાવે તેને તે આપવાનું માણસેટ મી० ડનલોપે જાહેર કીધું.

સર્વની ટવળતી આંખોને ખીચું એક આખું અઠવાડયું વીતી ગયા છતાં કશી રાહત મળી નહી.

* * * * *

“મી० ડનલોપ હું મારી દીકરીની માંદગીથી એટલો તો દીવાનો બન્યોય છતાં એ મારા જવાન દોસ્તની કાળજી હું વીસારી શકતો નથી.” એક દહાડો આખરે શેઠ શીરોઝ ખુદ તેને પોતાને મકાને ખોલાવી વાત માંડી. “હું મારે ખરચે એ સોધ મોટા પાયાપર ચલાવવા માગુંચ. છુપાં ડીટે-ક્ટીવો હું મોટી સંખ્યામાં રોકવા માગુંચ. બધો ખરચ ભોગવવાને હું તકયાર છું. કેમ તમારો શું વીચાર?”

“હું પોતેથી આય બનાવથી બંધો હેરત છઉં. મુંબઈ જેવાં શહેરમાંથી ઘોળે દીવસે એક જાહેર માણસ ગુમ થઈ જાય એ બધું અંદેશાભયું છે.” તે બંત્રા મોરોએ કાળજીથી ડોકું ધુણાવ્યું.

“નહી, હું ધારું કે મારા વીચાર પ્રમાણે નકકી થશે તો જરૂર આપણે ફાવીશું.”

“મને લાગેય કે એવણુ કોઈથી રીતે હવતા તો છેજ.” મી० ડનલોપે આશાથી બોલવા માંડ્યું. “કારણુ આખાં સહે-રનું ખુણું ખુણું જોઈ વળતો એવણનો પતો મળતો નથી. હું નહીં ધારતો કે મુરેનું માણસ ક.શ.મી સાથે લગ્ન જનું હોય.”

“ખુદા કરેને તમારી આશા ફળે ને હું એકવાર પાછો
તે મારા જવાન દોસ્તને જીવતો જોઉં.”

શેઠ શીરોઝનાં આવાં ખરચાણુ ને લાગણીભર્યાં પગલાંથી
લોકે બહુ ખુશ થઇ ગયાં. હવે તો દરેક જણ નવા કંઈમી
સમાચાર જાણવા જાણે તલપી રહ્યું હતું. આશામાં ને
આશામાં દરેક જણની નજર વીલામાં લાગી હતી.

પણ અફસોસ ત્રીજું અઠવાડિયુંથી પાછીના રેલા માફક
ઘોલ ઘોલતાં પસાર થઇ ગયું.

હવેજ દરેક જણ અલતથી તે જવાનનો ત્રીચાર કરવા
લાગું. છડેએક હવે લોકો જેમ ગમે તેમ તે વસાલા જવાન
માટે અટકળો કરવા પડ્યાં.

હા, હવે તે જવાનને જીવતો દાલતે જેવા સામે દરેક
નીરાશીથી માથું ધુણાવતાં હતાં. ખરેખરજ જાણે લવજી આ
ધર્તીપરથી ગુમ થઇ ગયો હતો. ધારી ધારીને ત્રણ કારણો
લોકો અટકળતાં હતાં.

માતો લવજીને કોઇએ મારી નાંખ્યો હોય. માતો તે
કમનસીબ જવાને આપઘાતમાં ઝીપલાળ્યું હોય કે માતો કોઇ
વાચીત્ર વેશ લઇ નહાસી ગયો હોય. પણ શેઠ શીરોઝ અને
જા ધણા મરા એ ત્રણમાંથી એકથી માનવા ના પાડતા
હતા. તે લોકની દલીલ મજબુત હતી.

એવું એકથી કારણ નહીં હતું કે તે પોતાનો મોકો
આસાવંતો જીન કળજ કરે. એવો એક પણ જીવ તે જાણ
જવાનનો દુશ્મન નહીં હતો કે આવો કાજમરો જીવ લેવાનું
તેને કારણ મલે. અરે તેની નમુનેદાર જીંદગીનાં ઝલકતા

સફામાં એકખી એવી કાળી લીટી નહીં હતી કે તેને નાદસી જવાનું કારણ મળે.

હા જેમી હોય તે! પણ તે નો ગયો !!!

આખખો એક ગજબભર્યો મહીનો પસાર !—

રફતે રફતે લોકો હવે અત્યંતમાંથી ખીદાર થયા. મરમ મરમ ખળભળાટ ઠડો થઇ ગયો. પોલીસની તપાસ આણુ છતાં લોક હવે નરમ થયું. વફાદાર અદલાએ તે ભયું જાડયું ઘેર ખરતાં આસુઓ સાથે અંધ કીધું ને તે નોકરતાં પોતાને ગામ જવા સાથેજ લવજની ચકચાર પર છેવટનો પરદોળી પડી ચુકો.

અરે કીસ્મત! શું તેં તે બદાદુર જવાનને ખરેખર જેબ કીધો? શું ખરેખર આ અંહોળી ધરતીપરથી તેની નીશાનીઓ ગુમ થઇ ગઇ?

—:o:—

મકરણુ કપ મું.

—:o:—

પણુ લવજની ખખર લેતાં આપણે ખુબનુરત રોદાને દન ભુલી ગીયાંય.

હા! જે તે હજુ તે ખીજાનામાંજ હતી છતાં મકટર હેલડનના માયાણુ હાથને આખરે જશ મફયો હતો તે ધારની ભર્યો દહાડો દરેકની દુવાથી ટપી ગયો હતો.

આજે તે છોકરી તે ભયભીત માંદગીને ડોકરે મારી સલામત બહાર આવી ચુકી હતી. હા, આગલી રોદા ક્યાં ને હાલની ક્યાં? કેવો મજબ ભર્યો તફાવત! અસલી રોદાનાં આપ તો ફક્ત એક ઝોલોજ હતો !

“રોદા દીકરા” તે રૂપેરી નમળું કપાળ પ્યારથી પસ-
વારનાં શેઠ શ્રીરોઝે હરખથી કહ્યું “હું ખોદાનાં કેટલા શુકાના
કરું કે તેણે તુને પાછી એકવાર મારે હવાલે કીધી તું મારાં
રમકડાંને મારા છુટાપામાં રમવા પાછું આપ્યું,”

તે હરખાયલા ‘પાપ ગમ એક ઝાંખી નગર પહોં નહીં !
જોકે તે શારી થવાથી દરેક જાણનાં હૃદયમાં હરખાત
ચુકાં હતાં પણ કંઈ અજાણ ફેરફારથી ખપાં દંગ થયાં.

અસલ હસતી. મગરૂર, તોરવંતી, ચમકતી, ફરસાયાગર
ચાલાક રોદાને બદલે હાલતી રોદા અત્યંત ગમખવાર, કાંઈ
અજાણ બોળના લારથી કચડાત જતી, અજાણેલી, શીકકા
ખીલકુલ મુંગી થઈ ગઈ હતી ! આખા દેહાડામાં ભાગ્યે થોડાજ
ગરજવંતા બોલ તે બોલતી બાકીનો વખત બારીની બહારનાં
તે વીશાળ પોખાલ આકાશને પોતાના શીકકા ડોલાથી ટીકવાનું
કામ આજકાલ તેણી લઈ બેઠી હતી.

શેઠ શ્રીરોઝ, ગોદરોઝ અને દારાં દરેક જાણ તેનાં મનની
વાત સમજી લઈ તે પ્રમાણે તેણીને ખુસી રાખવાની જાણે
દરીકામ કરતાં હતાં. અલગત રોદા ખાતી પીતી, હવે ફરવા
જતી, ચાંચતી, બાગમાં ઉતરતી બધું કરતી પણ બધું વગર
દીલનું તદન લુપ્તનું !

આંખોમાં સહેજથી ચમકાટ નહીં, ચહેરાપર સહેજ
જેટલેથી ઉમંગ નહીં, આખા દેહાડામાં એકની ખુશાલીનો
શબ્દ નહીં !

આવ હાલ જોતાં ડાકટરોની સખત સલાહ હતી કે
કોઈની રીતે તેણીને ગમન આપી ખુશી રાખવી, હસતી બોલી
દરાજ કંપનીમાં બેળાવવી અને વીલામાંથી કેથે બહાર લઈ જવી.

“શિદ્ધા દીકરા તુને હસાવવા ને સોદવરાવવા હું કામ્યને
હવે રોકું? શું હું હવે સુવા અગાઉ તારો હસતો ચેહેરો
જોવસજ નહીં? મારી અરજ એટલી સાંભળ તારી ગમગીની
આળી નાખ ને મારી તરફ જોષને જરાથી હસ. તે છુઝરગ
પીતાને કમલતાં જોષ તે છોકરી હસી, પણ અરે તે બુઢી આં-
ખોએ ઝટ પારખ્યું કે તે હસવું રહ્યા કરતાં સાઈ નહીં હતું!

—:૦:—

અકરણુ ૩૬ મું.

—:૦:—

આહ! આખરે એકવાર પાછી વીલની રાણી તેનાં
ધમધમતા ડાઘનીંગ રૂમમાં પોતાનાં વહાલાંઆ સાથે શ્રીરાજ-
માન થવાને નશીબવાન નીવડી ખરી.

મોતને હરાવી પોતાની વહાલી બેટી સાથે આજે પાછું
જમવા બેસતાં શેઠ શ્રીરોઝ પોતેથી બહુ ગેલમાં હતા.

“અરે પપા મને તો કંઈ ભાનજ નહી. મારી શરીરન
કાંઈ છે? હું પેલી ઉંઘમાંથી જાગ્યા પછીની તો મેં એને
જોષજ નથી.” જાણે એક સ્વપનામાંથી જાગી હોય તેમ તે
છોકરીએ અચ્ચીતો હાથમાનો કાંટો મુકી દધ સવાલ કીધો.
બેકાંમ રોદાની તે માટેની બેદરકારીથી શેઠ શ્રીરોઝ તથા
ગોદરેઝ અજબ થઇ ચુકા હતા. તે લોક તદ્યારજ હતા કે
કેમથીવાર તે છોકરી પોતાની તે મસીયાઇ બહેન માટે
સવાલ કરશેજ.

“દીકરા એ જરા ચેન્નને વરે એના મામાને તાંઢ પુને
જોષય.” શેઠ શ્રીરોઝે કહ્યું, ને જે તેવણે કહ્યું તેજ તેવણે

માનેલુંથી. ખંભા ગોદરેજે તે ઊકરીપરની પોતાની મકકરકુંદી દોષને ખરી જણાવેલી નહીં.

“શું પુત્રે ગેઠા પપા હું નહીં માનું. એ મને એવી હાલતે મુકી કદી જાય નહીં.

“પણુ રોઢા, તારી સીકનેસજ એવી અવંકર હતી કે અમે લોક પોતેથી સીક જેવાં ધધ ગયલાં તો એ ઊકરીને શું આશરો? તું પડી તેજ દહાડે એથી એવી ધરજવા પડી કે એને દુર કરવાની આપણી ફરજજ હતી.”

“પણુ એ ખુશીથી ગેઠા?”

“હા હા ખાખુશીથી!”

આય સીધો જવાળ સાંભળનાંજ તે ઊકરીએ મુગે મોહડે ખાણું લેવા માંડ્યું, જે સાથે દરેક જલ્ય રોકાયું,

“કેમ પછી તમારો મીઠ જેકશન શું મત આપેય? લવજી ડાકટરની કંઈ આશા લાગેય કે?” પાંચેક મીનીટની ચુપકીદી પછી દારાંએ હસી નવી વાત કહાડી કે જેમાં, શેક શીરોએ અજળ ઉલટથી ભાગ લીધો.

મેજસ્ટ્રેટ મીઠ ડનલોપનુંથી મત એવુંજ હતું કે છેલ્લાં પગલાંથી અખણે ફાવશું ને લવજીનો કંઈજ પતો મેળવશું. પણુ કાલેજ એ જેકશન ફફડતો આવ્યો કે દરેક ઢાશેશો ખાલી જાયય. લવજીની શોધ હવે—”

“ચપો! કાકાજી ચપો!” ગોદરેજની નજર રોઢાપર જતાંજ તે પુકારી ઉઠ્યો. “આપણે મોટી છુલ કીધી.”

દરેકની નજર તે ગાફેલ ઊકરીપર ટીંભાઇ. એકકી ટમરે વીચીત્ર ડાળા સાથે તે શીકકી ઊકરી રતખ્ધ ધધ ખેડી હતી. દરેક જણુને પોતાને જોતાં જોઇ તે વધારે ઉશ્કેરાઇ ગઇ.

“શું કામ તમે લોક બધાં મને જોયા કરોય? વવાડનું શું થયું મને કહો!”

“રોદા ડીયર!” ઝડપમાં દારાંએ નજદીક આવી તેણીનો ધડગતો હાથ માથાથી પકડ્યો. “અમે ધણાં મુરખ બન્યાં કે તારી આવી હાલતમાં એવી એક દલગીરીભરેલી વાત કહાડી. પણ તું એટલી ગભરાયત્ શાની?”

“નહી-નહી” તમે લોક તે વાત કરતાં મને ટીકનાં તા કાંય? હું તમે લોક કંઈ જોણી ચુકાય? મને કહો.”

દારાં બેટા એને ખરું સમજાવી દે કે એ શાંત થાય.” શેઠ શીરોએ અલતથી શુચવ્યું.

“રોદા વધારે ખરાબ કંઈ નથી, એટલુંજ કે તે લવજા ડાકટર ઉતોની-તે-તે-”

“તે શું!-તેનું શું?”

“કંઈ નહીં” રોદા કંઈ નહીં. તે વાત સાથે આપુને ભાગેય વલગેય શું? વાતમાં કંઈ દમ નથી. ફક્ત એટલુંજ કે લવજા કેથે મુમ થઇ ગીયોય એમ ચકચાર ચાલી રહીય.”

“બસ! એથી વધારે કંઈ નહીં!” એક જગરા ધુજરાં સાથે તેણીએ પુછ્યું.

“નહીં” વધારે કંઈ નહીં! હયાં ત્યાં બધે સારી મુંબઈ ખણાવી પણ એ મળતો નથી.”

“તે મળશેબી નહીં?” એકવાર પાછું તેણીએ આગ્રહતાથી પુછ્યું.

“એમ તો બનેજ નહીં. જોકે શીરોઝસાહે રોકેલા ડીટેક-ટીવો હજુર સુધી કંઈ કરી નથી શક્યા પણ તે લોક કહેવાં કે દરેકે દરેક ક્રવા તળાવે. અને મહોલ્લાઓ ખાદાવી અમે

એ છોકરાનો પતો મેળાએ નહીં તો અમારું નામ નહીં. આપુને ખુશી થવાનું છે કે હવે થોડા વખતમાં—”

“ઓ” એક નાનકડી યુમ સાથે તે છોકરીએ હાથપર માથું નાંખી દીધું અને એકવાર ફરીથી તે લીલામાં ગમખવારી ચાલી ગઈ !!

* * * * *

ડાકટરોની સખત તાકીદ હતી કે કોઈપણ રીતે તે છોકરીને આય મકાનમાંથી બહાર કાઢવી પણ જીદી રોદા તેમ કરવા સારૂ ધસીને ના પાડતી. એક શીરોએ અતીખના તારા તોડ્યા, પછસાતી વાગ ત્યાં હતી નહીં, સુખતી મીમા હતી નહીં, પણ તે છોકરીની નામરજી આગળ નેવણ કુંડા ફરી શક્યા નહીં.

આખરે એક દહાડે ડાકટર હેલ્ડો આગળ તેવજે ખુલ્લું કહી દીધું.

“ડાકટર હેલ્ડ હું ધણો ધણો દલગીર છેલ્લું કે મીસ શીરોઝશાહને વીલામાંથી બહાર જવા ગમતું નથી. મારી બધી કાકલુદી વ્યર્થ ગઈ, તે છતાં જો તમે એને સમજાવવાનું કામ માથે લેઓ તો હું તમારો મોટો આભારી થઈશ.”

“બા ખુશીથી” તેનેથી એવી રળનીજ ખોટી હતી. આટલી ખુબસુરત જવાન છોકરીને આવી હાલતે તે બલો નર હવે વધારે વાર જોઈ શકતો નહીં.

“વેલ, મને જરા તમારી સાથે વાત કરવાની રજા છે.” સલામ અકરામ થતાંજ ડાકટર હેલ્ડને તેણીની નજીક એક લેતાં વાત છેડી. “હું તમારી તખીયત માટે ખોલવા માંગુય,”

“શું ?”

“એજ કે તમુને અહીંથી કેથેળી ‘રીમુવ’ કરવાં જોઈએ. તમુને મેડીશન કરતાં હજાના ફેરફારની મોટી અગત છે.”

“નહી-નહી, એ વાષે તો હું પપા ડીયરને કહી ચુકીમ ને તમુનેથી કહુંચ કે આય વીલા હું કદી છોડનાર નથી.”

“કારણ ?”

“કારણ માણસ જન તે કારણ સમજી નહીં શકશે પણ મારો ઠેરાવ છે કે આય ઘર મારી જીંદગીમાં હવે છોડવું નહીં.”

“મીસ શીરોઝશાહ, તમે જે રોદા વીલા નહીં છોડશે તો તમુને આખી દુન્યાને છોડી જવી પડશે.” ડાકટરે તેણીને અલતાવજા આય ટોલ્ડો હાંક્યો. પણ તેણે ક્યાં જોયું કે કેવી અચુક ખુશાલી તે વાક્યથી ને શીકકા ચહેરાપર પ્રગટી રહી.

“ખચીતજ દુન્યાને છોડી જવાનો આય તમારો વખત નથી. આય ખુઅસુરતી, જીવાની અને હોલત સાથે હું નહીં ધારતો કે તમુને જીંદગી જલદી ખેલી દેવા ગમતી હોય. જે તમે મારું કહ્યું માનો ને ફક્ત-”

“રોદા-વીલાથી દુર જાઓ, મારી ખાત્રી છે કે તમે તમારું લવીશ ઘણું સુધારશો.”

“ઓ ખુદા ખાતર લવીશ સુધારવાની વાત પત્ની નાંખે. મને વધારે તા જોલાવો. મારો અચેજો જન તમારે આભારી છે. તમે કહો તો તે તમારા ઉપકારમાં પાછો આપવા હું ખુશી થઈશ પણ વીલાથી દુર જવાની વાત હમેશને વહે માંડી વાળો.”

જસ તે છોકરીએ એક જીંદગી રરતે પોતાની જીંદગી ફરીથીની શરૂ કરી હતી તે દયાજનક છોકરીને મનમાં સારી

જેહાનમાં અધકાર હતો. તેણી પીતાને રાજી રાખવા હસતી
પણ તે કેવું ! તદન લુપ્ત ! તેણી વહાલાંઓ મટિ જીવતી.
પણ તે કેમ ? તદન સુકકું ! તેણી ટકી રહેવા ખાતી પીતી
પણ કેટલું ? તદન અધુરું ! યસ એકજ ચીજ માટે જાણે
તેણી ખોટી હતી તે શું ?” મોત !!

વાંચનાર, તેણીનો ગમ્ય તે જાણ્યો ? હાય હાય તેણીની
જાતીમાં ઉચ્ચકાષ્ઠ જતી ભયંકર વાત તું શું જાણે. તું કેમ જાણે ?

આજ પેલી કોલ અધારી ભયંકર રાત્રે વીજાનાં આગમાં
નજર કર્યે. કદાચ ત્યાંથી ભરમ ખુલે ખરે.

—:0:—

પ્રકરણ ૩૭ મું

—:0:—

અરેરે ! મનુષ્ય જન જનમથીજ પોતાના ભરીશનું
કેટલગ ગંભે લેતું જનમતે નો પછી આય દુન્યામાં નીરાશી
ને હાડમારી શું કામ હોતે ? કીસમતનો નખરાખાજ ફાટો
માણસનાં નખગા સફાપર કેવી રમુજથી મનદ્ર લેય ?

વહાલા ! લવને મળવાને આશાથી ઉભાતાં જીરે રોદાને
કેવી ધીમે કદમે દરેકની નજર ચુકાવી આગમાં ઉતરી.

હાય હાય, નસીબનાં નખરામાં સપડાઇ ચુકેલી તે
જાળાને સ્વપનેથી જરા ખચર હોતે કે આજની તે મુલાકાતથી
તેણીની આખી જીંદગીનો સફા સીદા કાળાશમાં બદલાઇ
જશે-તો-અરે-ખાસ ચીકી લખી તે વહાલાને બોલાવવાની
મેદનત તેણી કદી લેતેજ નહીં.

આ અધકારમાં પણ તે વહાલા આકારને ચાલી
આવતો તેણીએ પ્રીતભરી આંખે જોયો.

“મારી શાહનશી આવા અધિકારમાંથી તું મારે વ થોભી !” આવતાં સાથેજ તેણે હીંમત માટે પોતાના બાથો તેણીની કમર આસપાસ વીંટાળ્યા ખરેખર તે બહાદુર વહાલી હાજરીમાં તે છોકરી પોતાના આખા દહાડાની કંગ સ્થિત તદનજ ભુલી ગઇ.

“વહાલી રોદા, તુંને ચીડી લખવાની કશી અગત રહી નહીં હતી. તારો લવ તુંને એકબા દહાડો મીસ કરવા કરત આખી જીંદગીની મોજ આખી દેવા તમયાર છે.

હજુથી એક તામે થયલાં પુતળાં મીસાલ તેણી બહાદુર છાતીમાં ચંપાન મુગી મંતર ઉભી રહી. આય હમે સથી ઉલટો ચીતાર જ્ઞેતાં લવજ ખરેખર હેરત રહ્યો. તેણે હવે તે અધિકારમાંની જાંખી ત્રામટમાં તેણીનું શુદ્ધર મોહક ઉંચું કીધું.

ડીયર મી-મારી ગમ જો ! આજે એમ કાંઈ ? તારાં દુકાં ને ટચ લેટરથી તો હું કંઈ અધુરું અધુરું જોડિયું રુ છે ? મને કેહ તું સારી કાની તો છેની ?

“હું તદન સારી કાની છેડે, પણ આજનો આજે દહાડો મારો વણોજ કંગાળ ગીયોચ લવ મને લાગેચ મારે વડે કંઈ વણુંજ આફતકારક ખતવાનું છે.”

હા-હા-હા-હા-રોદા ડીયર, જ્યાં સુધી આવ તારે લવ જીવતો જાગતો તારી નજદીક છે ત્યાં સુધી હું તારે પરની બંધી આફતો દુર કરવા શક્તીવાન છેડે. મારી આજ જીવતી આંખો એક તારા જાલનેથી દુખી થવા દેનાર નથી પણ બોલની હું એટલી રીકડી કેમ ?”

“કેવા સાચ્યા પ્યારનો ખાલેસ ઉભરો ! !”

પણ જ્યાં અદેખાઈનો દેવ ગંગે ત્યાં તેની કદર કાણુ જુને ?

“લવ હું મારાં મનને ઘણું મનાઉંચ પણ કુદરતી મને કંઈ જેથી રીતે આવતી આફતની ચેતવણી થયા કરેચ.”

“ચાલ, ડાહી’ગ એવી વાલીયાત વાતોને આપણી મીડી મુલાકાતમાં ના લાવ. તારો ધખારો ગંધો કદાહી નાખ,” તેણે હવે તેણીને ધીરે ધીરે પોતા સાથે ચત્રાવવા માંડી,

કેવો બીહામણો દેખાવ ! મોટાં જાડાં તે ત્રીજાની જુલંદ બીતાપર જાણે રાક્ષસી જોળો ફેંકતાં હત્યા-ડાખળીઓ, પાંદ-ડા-ખો સાથે અથડી જાણે બીહામણાં ડચકાં ખાતાં હોય તેવો અવા-ચ કરતાં હતાં.

તેણીનાં દંડા ધીમા અવાજના સવાસો અને પ્રાંતલયાં તે જવાળો સીરાય ત્યાં-વધારે બહુ સુમશાન હતું !!

જવાલ જવાળ કરતાં તે બેઉ વહાલાંઓ કંઈ નહીં સમજ પડે તેવી રીતે બેશયી એકમેકનો હાથ પકડી ચાલતાં હતાં. જાણે કદીથી તે લોક જુદાં પડવા માંગતાંજ નહીં હોય—પણ અફસોસ !

માથે જુદાઈનો દેવ ડોળા ધુરડા રહેલો તે તેઓ કાંદથી જાણે !

એક ડાસનો અવાજ ! જે પડોનું રોદાનું એક મમજ્વારે ડચકું !!

“ડાહી’ગ, શું તારું વહાલ ખાસ થયું ?” તે જાતને કળખતાં પુછ્યું.

“લવ, ખરું બોલું તો તે વખુચ. તે તેથીજ અદેખાઈ મારું જીવન બાળી નાંખેચ.”

“મારા જેવા એકને વડે તારામાં એટલી બધી અદેખાઈ જોઈ હું ધણા ખુશી છઉં. પણ બહારી, તારે બદલે અદેખું તો મને થવું જોઈએ. તું કે જેને દરેક આદમી જાત ચાહે તેથી મારો દમ ઉંચો રહેવો જોઈએ. હા-હા-હા-પણ વારં, મને સમજાવ તારા મનમાં શું છે?” તે જવાન બીલકુલ ખાલેસ દોલે હસી પડ્યો.

“મારા મનમાં એટલુંજ છે કે તમે મારા લવ-આકાશને-પવનને કે તારાઓને ચાહો તો હું અદેખી નહીં બનુ-પણ-પણ-એક-જીવ-એક સ્ત્રીને તમે ચાહો તો હું ખચ્ચીત-”

“અરે-અરે-રોદા એ તું શું બોલેય ડીવર ! તારા જેવા એક સુરજ આગળ બીજા તારાઓ મારીપર શું અસર કરવાના ? મને કેહ ડારકીંગ મારીપર એટલી નવીચાસ તું કેમ થઈ ગેઈય ?”

“વારં, રતાં મોરીસનું તમારીપર એક કાગળ આવ્યું. ‘ખરી વાત ?’ અચીતી અટકી જઈ તે જવાનને એકકડી ટગરે રીકતાં તેણીએ પુછ્યું.

ઓજ જા, -આય શું ધડાકે !

બીલકુલ નહીં વકી રખાયલા આય અચીતા સવાલનો જવાબ તે જવાન બીલકુલ આપી શક્યો નહીં.

તેને એક કામળ નહ્યું હતું. એ વાત તો ખરી. પણ કટલી બેદરકારીથી તે વંચાયું ને કેવો હુચો થઈ તેના ગજવામાં પડ્યું હતું તે બધું તેણીને કાણ સમજાવે ? રોદાને લગીર નહીં કરવાની મતલબથી લવજીએ ઠરાવ લીધો હતો કે કદીખી એ કામગીરી બીનાથી તેણીને વાઢેક રવી નહીં. રતાં તરફની વાતચીતની દરકારખી તે ફક્ત

શ્રીરામજીશાહને રાજી રાખવાની મતજગથી રાખતો હતો. તે સીવાય તે શુધો જ્ઞાન તમામ સાફ હતો.

તેણીના આય અંચીતા ઘડાકાથી તે તદ્દન ફગલાઈ ગયો. આય સવાલ માટે તે ખીલકુલ તદ્યાર હતોજ નહીં. પણ ગુચ્ચવાડો રોદાને વધારે ઉસકેરતો હતો. એ સમજી શક્યો નહીં.

“કેમ લવ, તમે એટલા વીચારમાં કેમ પડી ગયાય ? શું તમે એમ ધાર્યું કે મને એ ખબર પડશે નહીં પણ હવે મારા ઉડી ગયલા વીશ્વાસનું કારણ જાણ્યું કે ?”

“મટ દાંડ કુલ્લ એક નોનસન્સ !” રોદા ડારલીંગ તું તેને એટલું બધું વજન શાની આપેય ?

“લવ હું કાગળ જોયા માગુંચ, મને જરા દેખાડો ?”

હું તે તુંને જરૂર દેખાડતે પણ ડીયર ગમે તે પણ તે એક લેડીનું લેટર એટલે મારે કોઈનો વીશ્વાસનો જાગ કરવો નથી. તે ખાનગી રાખવાનું તેમાં વચન અપાયુંચ, એટલે હું નાચાર છેઉ.” તે જવાને માગી લેતાં કહ્યું.

“એટલે ? તે તમારી પાસે છેની ?” લવજીનાં વાક્યો તેણીને તીર જેવા કાનીલ લાગ્યાં. તેણીનો મીઝજ દાયથી જતો રહ્યો. “લવજી જો તે તમારી પાસે હમણાં દેવ તો તે તમને મને આપવુંજ જોઈશે.”

તે જવાને આય છોકરીનો ગયલો મીઝસ પારખ્યો. તે ચોબી ગયો. તેણે તે રોનકદાર ગરદન સહેજ ઉંચકી.

“ડીયર, ખુદા ખાતર જરાકખી મમગીન ના બન, તે વાત મનમાંથી બુસરી નાંખ. લાવ મને એક ક્રીસ આપ કે તારી બધી મમગીની ઉડી જશે.”

તે છોકરી જરાકળી હીલી કે ચાલી નહીં. તે જેમ તેમજ ઉભી રહી.

“વહાલી રોદા, આવી તારા પપાની ગેરહાજરીથી હું ધમધમ કે એક બીજો કલાક તું મારે વરે ફાલતું પાડે.”

“લવજી, આજે મેં તુંને બોલાવ્યો તે એજ પુછવા રતાંનું કાગલ હું વાંચું.” તેણીએ કંઈક ફેરવાયલે અવાજે બોલવા માંડ્યું. “મારે આજે તે કાગળ વાંચવાનું જ છે.

“ડીયર. તું આજે ઘણી નોટી ચાયચ. એમ કહેચ મને નહીં ગમતું. બેહદ અદેખાઇ જેવી ચીજ કંઈ સા નથી.” આય કંઈક દપકાના સખ્દોએ તેણીપર કંઈક અર થયલી માલમ પડી.

તેણી બે મીનીટ ચુપ ઉભી.

“વાઈ લવ, મને પ્રેમીસ થાવો કે હવેથી તમે એ છોક સાથે કદીબી એક શખ્દબી વાત કરશો નહીં, બોલોની ?”

“માઇ ડીયર, હાઉ પુલીસ ઇટ વુડ બી ઓક મી ! તે વચન હું કેમ આપું ? મારેથી તે કેવી રીતે પાળી શકાય રોદા તારો એ વીચાર બી કેટલો પુલીસ છે !”

“હું એમાં આટલુંબી બોલું નથી જોતી ! હું રત ધીકાઈછ, મારા પ્યારને ખાતર તમને તે વચન આપવુંજ પડશે તે જવાનને લગાર દુખી થઇ ગયલો જોતાંજ તેણી પાછું ચલાવ્યું. “લવ તુને બોઇ દેવાની રાત દીસની મા ધાસતી દુર કરી મને ખુશી કરવા એટલું વચન તું નહીં આપે

“સ્વીટ ગર્લ, તું સમજતી નથી કે તું કેવી જાત વચન માંગેચ ? એવી જાતનું વચન પ્રેમીસ આપણને બે બોલું ધનસદ્દ કરનાઈ છે.”

એમાં ઇનસલ્ટ શાનું ? તમે જો કંઈથી પ્રોત્તીસે મારી પાસે માંગો ને તેમાં તમે ખુશી થતા હોવ તો હું તો તે તરતજ આપું.

“કદી નહીં ! ચાલ જોઈ ત્યારે મને શીરોઝસાહ આગળ મારો પ્યાર જાહેર કરવાની રજા આપવાનું પ્રોત્તીસ આપ. તેણે તેણીને પકડી પાડી.”

“તે તો તદન જુદી બાબદ થઈ ગેઈ. જો તમે મારે વડે અદેખા પડતા હોવ ને મારી પાસે તેને વરે પ્રોત્તીસ માંગો તો હું જરૂર એકઠે બોલે તે આપું.”

“ઓહ ગુડ ગોડ ! મારો વીશવાશ તારામાં એટલો મક્કમ છે કે હું કદીથી એવું ઇનસલ્ટીંગ પ્રોત્તીસ તારી પાસે માગુ નહીં. હવે ડીયર કીમતી વખત ખુદા ખાતર એવી વાહીયાત તકરારમાં નાં બરબાદ કર.”

અમ્મ જાતની બેદરકારીથી તે છોકરીનું જીગર ઊકલી આપું. તે જવાનનાં હવાલામાં આપેલો હાથ તેણીએ ગુસ્સાથી ખેંચી લીધો. “લવજી આવું નજીવું પ્રોત્તીસ જો તમે મને નહીં આપી શકતા-તો-તો તમે ધારોય કે મારી આખી જીંદગી તમે સુખી કરી શકશો ?

“માઇ ડારલીંગ-”

“ચપો જે મારો સખુન નહીં સાચવે તેને મને ડારલીંગ કહેવાનો હક છેજ નહીં !”

“રોદા-શાંત રહે !”

હું તો હંમેસની શાંત હૂંછેડું.

“તું મારી જીંદગી માગે તો તેથી હું આપું, પણ એમ વીચાર કે આપ પ્રોત્તીસ ફક્ત મુખાંધ સીવાય કંઈ નથી.”

આય કમલતા વાળી સાંભળતાં તેણીને લાચું કે તે વદાલા જવાનની ગરદન આસપાસ હાથ નાંખી આય થઈ ગયલી મુખાંધની મારી માંગી લે. પણ નહીં તેણીની મગરૂરી સાદી સમજ ઉપર ફાવી નીકળી.

ચાલ, ડાહી થા ને મને એક કીસ આપ તે નજદીક આયો પણ સુંદર હાથોએ તેને અટકાવ્યો.

કદી નહીં. મારા બોલને જ્યાં વળન નહીં ત્યાં હું કોમળી આગળ વધનાર નથી.

ડીયર, આજે તું મને કીસ કરતો અટકાવેજ તે અંધીરો જવાન આગળ વધ્યો—પણ આ ખુદા ! મજબ ! !

તે જવાનને પોતાથી દુર રાખતાં તેણીએ જોરથી પોતાના બેઉ હાથોથી તેને પાછળ હટાડ્યો જોકે તે એક નાજુક આંચકા હતો !—છતાં—

હાય !—હાય ! !

આજની તકરારમાં—વાત કરતાં—બોલતાં—અચકાતાં ગુસ્સો કરતાં—તે લોક આજે કહાં અને કય તરફ વલતાં હતાં તેનું બી તે લોકને થોડું ભાન હતું.

તે ભયંકર સીતમગાર પાર વગરના કુવાની તદ્દન કોરે-કોર આવી પુગતાંજ તે અદેખી છોકરીના કમનસીબે જોર કીધું અને કમનસીબ લવજીએ પ્રીતની ધુંધમાં એક નાજુક આંચકા સમેત એક ઉંડી બીહામણી ભુમ સાથે તે ભયંકર પાણીનાં તળામાર્માં સદા માટે વાસો કીધો.

હા એકજ છેવટની ચીસ તેના હોઠમાંથી બહાર પડી ગઈ!!

પ્રકરણ ૩૮ મું.

—:૦:—

ઓ આફત ! આય શું થંછ ગયું ? અરેરે ! આય ગજબ રોદાએ જીવની આંખે કેમ જોયો ? તેના ચહેરાપરથી લોહીનો છાંગોટો ઉડી ગયો. તે તદન ફગલાઈ જઈ ગયો. આસ પાસે તો કાંઈ મળે નહીં. નજદીક કાંઈ હતું નહીં કે મદદની માગે એ હવે કરવું કેમ ? શું પ્રાણ કરતાં પ્યારા લવજીને એમનો એમ પડતો નાખી ચાલી જાય ? ઓ નહીં તેમ તે છોકરીનો જીવ ચાલ્યો નહીં. ત્યારે શું કરવું ?

હેલતથી કપાઈ જતા જીવે તેણીએ પોતાની ઉડી જતી છાતીપર ખેડે હાથ દાખવા “ઓ ખુદા હું ખુની મારેથી ખુન થયું !” સઉથી પહેલીવાર તે ઝમકી, તે અધકારમાં સંભાળથી વાંકી વલી જોયું તો શું કંઈથી દેખાતું નહીં. તેણી ધરજી અતે ખસતી તે ગેઇ. ઓ જે દેખાવ મારેથી જોવાતો નથી તેમાં મારો લવ કેમ કરતો હશે ?

હા ! એક બીહામણું જમકલું પાણીમાં સમજાયું. જાણે એકવાર તે પ્યારો જીવ પાછો જાગ્યો હોય. પણ નહિ ! પછી કંઈજ નહીં. બધું ખલાસ !

ધાસ્તીની ધીરી ચાંચ્યારી તે છોકરીથી ધરજતા હોડે પડાઈ ગેઇ. “ઓ મદદ-મદદ ! ખુદા કંઈ મદદ કર ને મારા લવને બહાર લાવ.” બીજીજ મીનાટે અંદર દોડી જઈ વીલા-માંથી માણસોની મદદ મેલવવાનો તેણીએ વીચાર કીધો.

પણ નહિ ! એક ડગલુંથી આગલ વધવાની તેનામાં શક્તી હતી નહીં. તદન ઢગલો થઈ જઈ તે ઘાસમાં તેણી બેસી ગેઇ. તેણીએ દીલનાં હિંડાણથી આખેરની મદદ ત

કીરતાર પાસે માંગી પણ નહિ મંદદ વગરજ તે અંધકાર ગારમાં તે વહાલો જીવ હજુર પડ્યો પડ્યો રહ્યો હતો.

પાંચ મીનીટ અગાઉ તેજ પ્યારો લવજી તેની આગળ મધુર અવાજે બહાદુર બોલો બોલતો હતો, અરેરે તેણીનાં જે હાથો પ્રીતથી તે ચાંપતો હતો તેજ કંગાલ અલાગ્યા હાથોએ તેનું ખુન કીધું એ લવંકાર ખ્યાલથી જે છાતીતોડ પણ ધીમી લગભગ મુગી માહેતમ કરતી ત્યાં ફસડાઈ પડી હતી. જીવતી છતાં મુવેલી સમાન બીલકુલ લાચાર હાલે તેણી મદદની ઘણી ખુમે પાડતી બાલો પીખતી લગભગ તે કુચાની કોરપર બેસી રૂદન કરતી હતી.

આહ ! ફરીથીને! તેણીને એક ઝટકો લાગો.

“બસ જાઉં-વીલામાં જઈ મદદ લાઉં! મારા લવને મારી સામે જીવતો જાગતો ઉભો કરૂં” તે ઉડી પણ અરે!

મગર રોદા-તારા તે મતલબીયા પીચારો બારી નાખા! મગરનીની ધ્રુષમાં તારા લવને ના વીસાર! તે બેમુદ્દ જીવને બોગે તારી ગરૂને નાં સપોવ!

નહી તે બાલા પાછી અચકો! વીલામાં જઈ મદદ તો મેલવાય-પણ પછી? કારણમાં શું જણાવવું.

“ઓ કેટલી ઉંડાઈમાં એ અફળાયો? ઓ લવ હવે તું જીવતો હોશે કે? ઓ કાહથી હોય? ગીયો મને છોડી હંમેશનો ગીયો. જેને તું સાચ્યા પ્યારથી ચાહતો તો તેજ હાથોથી તારું ખુન ચલું!! ઓ હું એ આખી જીવગીવેરનો બોળે કેમ ખમસ? ઓ તારી કીસ મારા ગાલોપર તાજ છે, તારો અવાજ મારા કાનમાં હજુ તો અણુઅણુ કરે છે. તેટલાં તું મરી ગીયો! ઓ ખુદા? મને કંઈથી મદદ કર.” તેણીએ

કંઈ સંસારો સાંભળ્યો. ઓ કંઈ અજ્ઞ અભતથી તે ચોંટી ! હવે ફરી ફરીથી તે વહાલા લવની છેલ્લી ચીસ તેને કાને પાગ્યાં કરતી. બનેલો બનાવ તેને ફરી ફરીથી ડરાવતો ! બીધેલી તેણી અજ્ઞ હીમતથી ઉડી.

ઓ. લવ હું તારે વરે મદદ લાવતે-પણ-પણ-ઓ હવે તો તું મુવો ! તુને મારી મદદ શું ખપતી ? હવેની મદદ જેટલી તુને નકામી તેટલી મને જાય અને નામોશીભરેલી ! ઓ મારા પ્યારા તારી લાશને હયાં ત્યાં બધું સરખું. પણ તેનાં કારણમાં હું દુન્યાને શું સમજાડે ? આય વખતે તારાં વીલામાં આવવું આવા અંધકારમાંથી આવણું મલતું, તારાં પડવું એ બધાંની હું શું સમજણ આપું ? મારા લવ, તું જીવતો હતો તો તું એજ વીચાર કહેતો. તે હજીવેથી ઉડી.

ગમે તેમ કરતાંથી તે પ્યારાને ત્યાં બીહામણા ચારમાં એકલો મુકી જવા તેનો જીવ ચાલતો નહી. એક છેલ્લીવાર તેણીએ અંદર ડોકાવ્યું. “ઓ ! આવાં બીહામણાંમાં તુંને સદાનો કેમ ડાહું ? ઓ ખુદા આય ઘડીએ મને મારી નાંખ. આય જાતનું દુખ હું કેમ ખમું ?” તે હવે ધીરે ધીરે ત્યાંથી આગળ વધી.

“ઓ ! જેને વરે હું મારી જીંદગી આપી દેવા તક્યાર તે મારે હાથે મુવો !” ગમે તેવી છાતીતોડ કલાપીટ છતાં તે મમગીન છોકરીની આંખમાંથી એક આંસુ વટીક વહેતું નહીં, આહ ! આંસુઓ તેની હવે પછીની મોતની માંદગીમાંથી ખચાવતે-પણ નહીં-ચાદર જેવા સફેદ મહેરાપર એક શહેજ જેટલોજી બીનાશ હતો નહીં.

આ મજબ તે છોકરીપર એટલો તો જલ્દી-એટલો તો

અચીતો બની ગીયો કે એ શું બની ગીયું તેની જાણે
વીલામાં પાછું ફરતાં બેધ્યાન મગજે તેણી અટકળી શકતી નહીં.

આહ ! તે દેખાવ તેણીએ પાછો યાદ કીધો. ખુદા, કેવી
ફાકટની તકરારમાં તેણીએ માથે ખુન હોરી લીધું હતું? કેવાં
હૈતથી કેવાં ઉછળતાં સાચા પ્યારથી તે તેણીના પાસ એક
કીસ માટે કમલ્યો હતો? અરે તેજ-તેજ-મીઠાં સુખથી દૂર
થવા તેણીએ એક નરમ આચકો માર્યો? ઓ તેજ આચકાપી-
હાય-તે વહાલો જીવ સદાનો કબરવાસ થયો !-તે અટકી ગેઇ!!

એકવાર તેણીએ પાછું ફરી જોયું !

“ઓ લવ-પાછો આવ. હું એકલી પડી ગેઇચ્ય ! આવ
ખાલી હાથોને તારી ગરદન આસપાસ વીટલાવા દે !”

- તેને લાગ્યું કે તે આખું આંગ ધગધગતું હતું. તેણીને
લાગ્યું કે જે ધડી જાયચ તેમાં તેણીનો ચાલતો જોશબર્યો દમ
અણચીતો બંધ થઇ જશે.

કેવી રીતે ને કયે વખતે તે વીલામાં દાખલ થઇ તેનું
તેણીને કશું જાન હતું નહીં. ગેરમાં દાખલ થતાંજ તેણીએ
બેધ્યાનીથી પોતાનાં હાથો તપાસ્યા. ઓ એક ધીમી ચીસ
તેણીએ પાડી. આહ, તે દીવાની છોકરીના હાથો પર ખુસ્લા
લાલ કાંથો દીસ્યા. ચીસ નીકળી પડતાંજ તેણીએ સાવધ થઇ
ખુશીથી જોયું કે તે અચીતી ચીસ છતાંપી ત્યાં કોઇ હાજર
હતું નહીં.

આય કંગાલ હાલતમાં જે કોઇ તેણીને પહેલી મદદ
કરવા આયું તે તેણીનો વહાલો પીતાજ હતો !!!

મકરણ ૩૯ મું.

—:૦:—

એક સવારે રોદા લગાર ઠીક મુઠમાં શાંત વીયારમાં બેઠી હતી. તેટલાં તેણીએ અચીંતી ઉઠી તેણી સીંચી લાયબ્રેરીમાં ગત.

“પપા ડીવર!” બારણું ખોલતાં સાથેજ તેણીએ ધીરથી સવાલ કીધો.

“કેમ દીકરા?”

“પપા હું એકજ ચીજ જાણવા માગું છું-પુછું?”

“પુછ બેટા હું જવાબ આપીશ.”

“પપા હું સીક કેમ પડી તે તમે ખ્યાન કરી સમજ નહીં પાડો.”

“દીકરા તે એક ધણોજ કંગાળ દહાડો હતો કે જ્યારે હું બહારથી આવ્યો ત્યારે તું તદ્દન બેખ્યાન જેવી હતી. મારો જીવ તારે વરે ધણો ઉડી ગયો. તું તદ્દન એકલી નહીં મીસીસ હંટ, કે નહીં શીરીન.”

“હા જો પપા, શીરીનનું કંઈ કાગલઆગલ આવું કે?”

“નહીં દીકરા. કંઈની નહીં. ગુડી કહેય તેવું કંઈજ નથી.”

“વત્સ, પણ પછી તો હું ઘણી સીક પડેલી હું! ને પવનથી થયેલો નહીં!”

“હા, બેટા?”

“તાહરે બીજા લોકોની માફક મેંની કંઈ થેનોગાંડો ખટખટારો કાઢેનો કે?”

“હા તું ખસ ચોકસ સખ્દોજ બોલ્યા કરતીતી.”

“ને તે?”

“તે ઓ ખુદા ! મદદ મદદ, એવા હતા.”

“બસ ! એથી વધારે ?”

“નહી. વધારે તો કંઈજ નહી. મને કંઈ માદ નથી.”

“પપા, હું તે વખતે કેવી મુખ લાગી હોવશ હું, પણ ખીજ લોકો મારી એ સીકનેસને વરે શું કારણ સમજતાંતાં ?” આનો જવાબ સાંભળવા તેણીના કાનો અસાધારણ રીતે ઊભા થયા.

ડાક્ટરો તો તદ્દન ઘેલી વાત કરતાતા. તુને કંઈ ‘શોક’ લાગેય એજ તે લોક મને ખામ પીને સમજાવવા માંગતાંતાં પણ હું તો જાણતોજ-ને ગુડી, દારાંખી એપર હસ્તાંતાં કે તું અમારી વહાલી દીકરીને આય ઘેરમાં ને અમારી જીવતી આંખે એવો ભયંકર શોક લાગવા દબ્બેજ નહી. દીકરા તું હવે જરા રતી બહાર ફરેય હરેય, તે જોઈ હું કેવો ખુશી ઉછે ને હવે કેથે બહાર મુસાફરીએ આપણે થોડા વખતમાં જઈશું એમ મને લાગેય.

“ઓહ ! નહી, પપા ડીયર એ વાત તમે કરતાજ ના. હું આય ઘેર કદી છોડનાર નથી.” એક પળ તેણીએ તે વહાલા પીતાને ટીક્યો. તેણે આદ્યું કે એકવાર તે માયાળુ પીતા આગળ પોતાનું દાલ ખોલી દે ને તે ખોવાયલા વહાલાની લાશને તે બહાર પાડી તે ઠેકાણે લગાડી આપવા સમજાવે પણ ઓ !

તે શાંતીમાં રમતા જીવરગ બાપના કાનપર તે ભયંકર વાત કેમ લાવવી ? પોતે તેનું એક પુર ફરજંદ ખુનીએ કેમ સંભળાવવું તેજ તેણીને મુજબ નહીં.

અરે સવજ તે તો ગીયો તેની લાસમાં હવે તો કંઈ

રહ્યું નથી. તે એક મુવેલી લાશને જાહેર કરતાં લોકો તેને વરે શું કેહશે ? કેણુ તેને નીર્દોશ માનશે ? પોતાને કશો લાભ નહીં થનાં તે મુવેલી લાશને જાહેર કરવા તેણીને જીવ આપ્યો નહીં.

જો તેજ પળે મદદ મેળવતે ને બેદ જાહેર થવા સાથે તે પ્યારો જીવખી બચતે તો વાત જુદી. પણ હવે ?

અહંવાડ્યાંઓ પાછળ અહંવાડ્યાંઓ વહી ગયા પછી ફક્ત એક જીવ વગરનાં ખોખાંને ખાતર આખી દુન્યામાં પોતાને નામોશીમાં લાવવું ?

છેવટ એજ આવ્યું કે હદબહાર મગરરાષ્ટ્રની તુમાખી ખુબસુરતીમાં ને દરેકનું માન પામતી વખણાતી છોકરીએ પોતાને જાહેરની ચકચારમાં મુકવા કરતાં તે વહાલાનાં ખાલી ખોખાંને તે શાંત પાણીમાંજ જન્મ મુધીનું કીસમત સોંપવાનું દરરત ધાર્યું.

તે છોકરી તે જુઝરગ બાપનો ઉપકાર માની બહાર પડી.

એક ખુન કરી કેણુ નચીત રહી શક્યું? કે રોદા જેવી એક જવાન નાની સુંદરી તે ખમી શકે ? તેણીની હંમેશની શાંતી ઉડી ગઇ હતી. બસ કેાઇએ તેની ચાલુ ધરેલી તે ચોક્કસ માનતી હતી, તેણીને લાગતુ કે એક ચોક્કસ આકાર તેની પુઠે પોતાના અકાળ મરણનો જવાબ માંગતો લામતો ફરતો હતો. કેાઇનેખી સામે અચીતુ આવી ઉભું રહેલું જોતાંજ તે ચોક્કી ઉઠતી. પવનથી થતા અવાજથી તે અલતતી દર પળે તેણી મોટી આફત માટે તધ્યાર થતી ચોંકતી હતી. એક દુખી ગયલું આદમી મોડે વેહલે પાણીની સપાટીપર આવવુંજ જોઇએ એ વાકય જ્યારથી એક ચોપડીમાંથી તેણી

એ વાંચ્યું ત્યારથી જાણે ફાટેલે ડાળે તેણી પોતા સામે એક શસીનો માંચડો ચાલુ બસ ટીકતી હતી.

ઓ ! તેણીની હાલત કેમ વર્ણવ્યે ?

રોજ સહવારનાં પોહરમાં તેણી સુરજ ઉગવાની વારેવાર જોતી. ઝઝકલું થતાં તેણીની આખી રાતની બેકરારીનાં શીકકા ડાળા તે નાની બારીમાંથી તે કુવાની અંદર તપાસ માટે ખેંચાતા હતા. દહાડામાં સતરવાર તેણી જમ તે પાણીની બીદામણી સપાટી તપાસી આવતી.

અરેરે, સોસાયટીમાં તેણી કેવી પુંજતી ? ધરનાં વહાલાંઓ તેણીને કેવાં વખાણતાં ? નોકર ચાકરો તેણીને કેવું માન આપતા ? પણ હાય ! હાય ! તેની નાજુક છાતીમાં એક અણીવાળી તલવાર ચાલુ બોકાતી હતી. તેની ખમર કોણુને હતી ?

જેખી વેળા રોદા-વીલા તેની રાણીનાં દુખનાં અંજાણુ-પણામાં પાટીથી ગાળ રેહતો ત્યારે તે કંગાળ છોકરી છુપામથી જમ તે વહાલાની ઘે-તે બચકર ગાર આગળ જમ ધામ આવેલી બમણી યાદોથી પોતાનું જગર ખાત્રી કરી આવતી.

ઓ ! કેવી કંગાળ હાલત ! !

હા ! એ અપાર ગમમાં એકજ શખસ તેણીને દીક્ષાસે આપવાની જીવતોડ કાશેશ કર્યો જતો હતો, તે કોણ ?

દારાં આશ્ચર્યનર.

આ સુખવાસી જવાન આખી જીંદગી જાણે તે તુમાખી છોકરીપરજ ગોયા ખોહી બેઠો હતો. તરેહવાર અણુગમતા કોષવારનાં સખત વાક્યોખી તે જાણે સમજતોજ નહી કરી જતો. સદાની આશા ખોહી બેઠેલો છતાં તે જવાન મોટી ખુશાલી સાથે આ છુપા શોકમાં પડેલી જ્હાલની ગમગીન

એકાંત મુંગી રોદાને પોતાની એકેએક કાશેશી તેણીને હસાવતો
મોલાવતો અને—

હા, જે બારીકીથી તપાસી કહીએ તો રોદા પોતાના
ઉંડા ગમમાં આ જવાનની કાશેશની કીમત સમજતી હતી,
અને આય અપાર દીલસોજીથી ધીરે ધીરે તેણી પોતાને કંઈ
સંતોષ આપતાં શીખતી હતી.

હે છોકરી સાવધ રહેજે ! કારણ એવદ્વાદ “તાઈ” બીજું
નામ જી છે.” એ કહેવત દુન્યામાં ચાલી રહેલી છે !!!

પણ સખર છોકરી ! જે તાઈ મોટું દુખ છે. તે તો તું
આવતી કાલે જાણશે. તેટલાં નર્ચીત રહે !

—:૦:—

મકરણ ૪૦ મું.

—:૦:—

સમીસાંજ પડી ચુકી હતી. કુદરતનો બહાર રોદા વીલાના
દીલખુશ બગીચામાં ખીલી રહ્યો હતો. દરેક પંખીઓ આખા
દહાડાની થાક ઉતારવા હવે પોતપોતાનાં માળામાં વળતાં
હતાં ત્યારે—

વીલાનું ખુબસુરત પંખેરું રોદા ધીમે કદમે બહાર આવી
બાગમાં ફરતી હતી !

“ધેરમાંથી બધા બહાર ગયા પછી મને અંદર જરા
થકને ગમતું નથી.” તેણી હઠાવે હળવે જઈ એક શાંત
જગાપર ગોઠવાઈ. બધાંને મારામાં હેરત કરનારો ફરક લાગેય
તે તો કાણ જાણે પણ મને તો ગોદરેઝમાં ધણીજ મોટો
તફાવત માલમ પડેય. કેવો એ મારો બાઈ પહેલાં હસતો

ખેલતો પાંચી ઉતો ને હવે તો તદન ઠાહેલો થઈ ગીયોય. આય દારાં તો કાંઈ ગામનો નફટમાં નફટ દેખું. એ તો શીટતાં શીટતો નથી. પણ ખરેખર એ છે તો મારો દહાડો જાય. સવારનાં એ કેવો મારી સાથે વોક લેવા આતુર રહેય? મને એ પાનાં, એસ, મ્યુઝીકથી કેવું સોહવરાવી નાખેય, એ રમુજ ટાહેલું કરી મારું મગજ તે બીદામણા વીચારમાંથી મુક્ત કરેય. ખરેખર એ જો નહીં હતે તો—”

“તો શું તો તમે તે કામ કરતેખી નહીં!”

આ અંચીતા એક ધોધારી કઠોર અવાજથી રોદા હાથ હાથ જોટલી ઉછલી.

કાણુ બાપુ કે ?” એકી ડગરે તે સામે આવી ઉભેલા શખસ ગમ ડાળા ફાડી જોતાં તે છોકરી પુકારી ઉઠી.

“હા, હુંજ બાપુ. તમારા બાવાજીનો એક વખતનો નોકર.”

તે આશરે ત્રીસ વરસના જુવાન શખસને બદીવાનભર પોતા સામે ઉભો રહી સાહેબે શોખ જવાબ કરતો જોતાંજ તુમાખી રોદાએ ચીલેલો ચઢાવ્યો કે જે સીગતત્ત તે ત્રણ વરસ વીલામાં રહી ગયલો શખસ તુરત સમજી ગયો.

“બાપુસાહેબ, મને તમારી સાથે જરાક કંઈ વાત કરવીય.” તેણે માન સાથે માંગી લીધું.

“વાત કરવાની હોય તો શેઠ આગત જાઓ તમારી સાથે વાત કરવાને મને કંઈ અગત નથી.” પુર દમામથી તેણીએ મીઝજ ખેંચ્યો.

“તે વાત શેઠ આગત કરવાથી તમારા લાલમાં મોટું નુકસાન છે.”

હા, તેણીએ પોતાનો મગર ચહેરો અંચીતો ઉચક્યો.

“આઠ સાહેબ, હું તમને અત્યાર આગમનનો મળ્યો હતો પણ તમારી મોત જીવતની માંદગીને લીધે મને થાલવું પડ્યું.”

કંઈક વીચારમાં તેણી ચુપજ એસી રહી.

“શું કરું આય પેટનાં ખાગથી સડે કોઈ હારેલાં છે ! હું જો દુકંમાં જોલું તો તમે-તમે-મારા હાથમાં પુરતાં દબાયેલાં છેઓ.”

હા, તેણીએ ગુસ્સાથી લાલ થઈ આવેલે ચહેરે એક — જોરાવર નજર તે શખસ પર ટાંકી. હવે તેણીનું તીક્ષ્ણ મગજ તપી આવ્યું. એક ઝટાક મારી તેણી ઉડી અને ચાલી પણ-તે શખસની જાડી ડોગ વચે પડી.

“આઠ સાહેબ મને તમને સાંભળીજ લેવો. પડશે. હું એક ગરીબ માણસ છેઉ ને પછસાદાર થવાની મતલબ રાખું. આજની તમને રોકવાનું મારી મતલબખી તેજ છે.”

હા, રોદાના ચહેરાપર વીચીત્ર અગ્નયખી સાથે ખુલ્લો તીરસ્કાર ફરી વલ્થો.

“તમને પછસા કમાવવા હોય તો હાડકાં ઘસી મેળવો અહી કાંય માયું ઝીકોય ?”

“તમે મારી મતલબ સમજ્યાં નથી. લેઓ સમજો હું તમારો એક બેઠ જાણું મને પેલું-પેલું માલમ છે ! તેથી તેના જહલામાં મને તમારી તરફથી મોટું ઇનામ મળવું જાઈએ.”

ઓ ! કેવો અંચીતો વકી વખરનો ફટકો ?

તે દુખી ચહેરાપર એક જાતની અચુક અભતથી શુધ સફદાઈ પથરાઈ ગઈ.

“બાપ સાહેબ, અત્યાર સુધી ગમે તેટલી ઉચ્ચપાચ્ચ ધનામે છપાયાં પણ હું તદ્દનજ ચુપ રહ્યો. મને આશા છે કે તે બધાંની સામગ્રી કીમત તમે મને આપશો.”

મહેરબાની કરી તમે મને ખુલ્લું ટુંકામાં જણાવો કે તે શું બીજું છે? તેણીએ જેમ તેમ પહેલો સવાલ કીધો.

તમે ઘણા થાકી ગયાં છ. એસો, હું તમને બધું કહું, તેણીને નાની બાસ્ત્રીના ખુણામાં ગોઠવાઈ જ્યારે આપુ તે છોકરીથી બે ડગલાં દુર ઉભોજ રહ્યો. હું તમને આટલુંબી દુખ આપવા રાજી નથી. પણ જો મારા જેવા એક કરકા બાલુશને રસ્તે લટકતાં એક હીરો મળી જાય તો અલગત તમે માનશો કેની કે તે વેચી ખાવા લલચાઉં.

“એ તો પાછું તમે લંબાણુ ટાહેલું માંડ્યું. બનતાં સુધી ટુંકુંજ કરો.

લેવો, ત્યારે ટુંકમાંજ સમજો તાહરે ટુંકુંજ તમારી તરફથી મને માગ્યું દામ મલ્યું તે પછી-પછી આપ મોહડાંને આખા લવનું તાળું.”

“પણ શાને વરે? જલદી બોલો.”

“બોલવાનું એટલુંજ કે પેલો બીચારો ડાકટર ગરીબ બીચારો!” તે શખસને વધારે બોલવાની અગત રહી નહીં.

એક એવો તો દેખાઈતો આંચકો આ વાક્ય સાંભળતાંજ તે છોકરીથી ખવાઈ ગયો કે કુદરતી તે વધુ બોલતો અચકી ગયો. પણ રોદાને લાગ્યું કે ઘણી ઉતાવળે તે પોતાની કઢંગી હાલત બતાવી દેતી હતી ને લગાર મક્કમ થઇને એક ધીમે ખંખાર માર્યો.

“હા, તે એક ગરીબ બીયારોજ થઈ ગીયો. પણ તારૂં તેને વરે તમે મને શું કહેવા માંગોય?”

“તમુને? તેની બાપદ કુન્યામાં બધાં કરતાં તમુને ધણી લાગેયવડગેય, સમજ્યા? બાપ સાહેબ રોદાવાનું જેવી એક મગરૂર છોકરી બધા લગાઓને હંફાવી આખરે એક સાધારણ ગરીબડા ડાકટરને આહતી’તી-ને નેતે છુપી મુઝાકાતો આપ-તી’તી એ કંઈ મારેથી અંગાણું નથી. શાંભળ્યું?”

આહ આય જગતથી તે છોકરીએ એક લાંબો સાંતીનો મ ખેંચ્યો. જો એટલાજ ભેદ મટે તે એવડા ડુંકારા મારનો કાય તો પોતાથી એટલી અધી જગતી છુપી ધારતી બતાવી જાવું કંઈ કારણ નહિ હતું.

“મારા જેવીની એક ખાનગી નાજુક બાપદસર તુને મેક હરફથી ખોલવાનો હક નથી,”

“પણ ઉભાં રહોની. પેલે અધકારનો દહાડો તો યાદ છેની?”

અરેરે તે શખસ તો હજુર કંઈ આગળ ખોલ્યો જતો તો. નવેસરથી રોદાની ધરજરી શરૂ થઈ.

“તમે તમારા તે ધારેલા સાથે કેવા ફરતા હતા? હું મુને ખચર ફે-ફે”-તે હવેજ વાંકો વળી તેણીના કાનપર ડ્યો-પેલા તળાવમાં-એક આંચકો-પેલી દયામણી ચીચવારી એ બધું અહીંજ ઉભો રહીને જોતો હતો, તમારી અધી પીટ મેં સાંભળી. હવે તમે સમજ્યા?”

રોદાએ ડાળા ઉંચક્યા. અરેરે મગરૂરે ને તુમાખનો કો સદંતર ફેરવાઈ ચુકો હતો, તે ચહેરાની લીટીએ લીટી ૧ માગતી દેખાઈ આવતી હતી.

“બાપસાહેબ, મેં ત્રણ વરસવેર તમારું નીમક બાધું”

એટલે હું ખુદ્દુ કહુંય કે તમારા જેવી એક નવજવાન
જાંદગીને એમ જડમુળથી ઉખેડી નાખવાની મારી મતલબ
છેજ નહીં મને માગતું દામ આપો તેની ઉપર હું એક
ખોટી આનીબી તમારી પાસે માગું નહીં. હું હડહડતા કસ-
મથી તમારી તેને વરે ખાત્રી કરશ.”

“ફક્ત સાઠ હજાર !”

તદન નફ્ટાઇથી બોલાયલા તે વાક્યથી તે બાચાર
છોકરી એકદમ ચોંકી તેલુએ એ પણ તે સખસ ગમ ટીક્યું.

“કંઈ દીવાના તો નથી થયા ? સાઠ હજાર એટલે શું
તે તમે સમજોય કે ? એમથી ને એમથી એક લાખનોજ
આંકડો કાંય નહીં ઠોકયો ?” લગલગ તાતી થઇ જતાં તે
ફફડી ઉઠી. “તમે માનજો કે મારી પોતાની પાસે જેમ તેમ
કરતાં ફક્ત બાગ્યે પાંચેક હજાર નીકળે તો એ ગંજવર
આંકડો હું તમને કાઢી બરી શકવાની ?”

“તમને જો મને ચુપકીદી આપવી હોય તો નો પુરૂં
પુરૂં દામ તોલો. તમે એક ખુબસુરત દઉલતમંદ પુગ્નતા બાનુ
ફક્ત સાઠ હજાર રૂપરડી આવાં સચંકર કામ છતાં
બચી જતી આબરુને ખાતર શું નહીં આપી શકો ? હું તમને
જોઇતો વખત આપશ મને કંઈ ઉતાવળ નથી. ફક્ત તમે તે
આપવાનું વચન આપો એટલે થયું. તમારા જેવા મોટે
ધેરના તુમાબી બાનુઓ પોતાના શબ્દપર મગર રહેય એ
મને વીશ્વવાશ છે.”

“પણ હું જે આપી નહીં શકું તેને વરે વચન કેમ
આપું ?” તે તદન ગલગલત સાહદે બબડી “હું નથી ખારતી
કે એમાંનો અર્થાબી આંકડો હું તારે વરે નઠકી કરી શકું.”

“હીક છે ત્યારે ખુરં અને તો મને બદનામ ના કરતાં. તમે એક ખુની ઘણાં સેહેલાઈથી હરી ચુકશો જોકે મેં તમારાં તે વખતની કલાપીતાનાં શબ્દોથી જાણ્યું ને માન્ય કે તમે તદ્દન નીર્દોશ છેઓ છતાં ગામનાં લોક કેમ માનવાના છે? તે લોક એમજ કહેશે કે જો જીલ થઇ તો તુરત મેળવવાની કેમ નહિ કાશેશ કીધી? આવી જળરદસ્ત ચક્રચાર છતાંજી આજ સુધી તમે કેમ અખારાની ઘન્ટી કીધીય હું!—એ તમારી ચુપકીદીજ તમુને ખુની ઠરાવવાને પુરતી છે.

“લોકો મને ખુની ધારે-મને?” તેણીથી એક જુમ પડાઇ ગેઝ.

“હા-હા-ખુની તમે હમણા કરતાં દસગણા પછસાદાર શીરોઝશાહનાં દોકરી હોવો તોગી કાયદાની સમજાંથી તમે છટકવાનાં નથી.”

“ઓહ!-ડીયર લવ! તું જાણેય!-હા, તુંજ એકલો બરાબર જાણેય કે-કે—”

“હારે તે તો ખરં પણ મુવેલા માણસ કંઈ જુરી આગળ કહી શકતા નથી, તેનું કેમ? ચાલો હવે હું તમે બાઇ સાહેબને વધારે વખત રોકવા માંગતો નથી પણ મારો સખુન ખરો માનજો કે-કે-મને સાઠ હજાર એની ગમ મલ્યા કે મરતાં હું તમારી સામે ફરીથી હાજર થવસ નહી, તેમજ તમે જો મને ના કેહશો તો મરતાંજી હું ચુપ બેસનાર નથી.”

“તે છોકરી એક પાંપણ પણ હજાબ્યા વગર દીગમુ બેસી રહી.

“ચાલો આપો વચન નહીં તો બીજા ચાર કલાકમ હું શીરોઝસાહ આગળ અને તમુને જીગરથી પુજનારા પેલા

આપડા અંગૂણા બેરીસ્ટરને બધી વાત જાહેર કરશ ને તમારી તરફથી નહીં તો તે લોક તરફથી હું તમારી આબરૂ બચાવવાનું જીતશ.”

“ઓ ખોદા ખાતર દયા કર. હું તુને સાઠ હજારની રકમ ઠાંઢથી આપું?” તે આખે હાથ દર્મ કગતી પડી. “મારી પાસે તો ફક્ત પાંચ હજારજ છે, ખુદાને ખાતર તેટલા કબુલ કરી મને બચાવ.”

“હા ગમે તો હમણાં મને પાંચ હજાર આપો, બીજા પંચાવન હજાર માટે હું તમે કેહશો તો થોડા દહાડા થોભશ.” તેણી ચુપ રહી.

“મને મારે ગામ જ્યાં એક ખેતી લઇ તેપર માફ કીસ-મત પુરું કરવાનો વીચાર છે. ગમે તો થોડા થોડા કરી પુરા કરો પણ બધું મલી સાઠ હજાર પુરા જોમએ.”

“અરે તું માણસ છે કે કોણ છે? તારા હમયામાં દયા છે કે પથર? મારાં આવાં દુખમાં મને રીજાવી તું સખ કરારનો ધધો કરવા માગેય? શરમ છે!” અત્યાર સુધીની ચુપ રોદા હવે ખરે મને કકલી.

નહીં. તમારી તરફ હું દયા જેવું ખતાવી શકતો નથી. એ તો આ, ખુનનો બદલો ફાંસી તેમ તમે તે બીચારાને ગારમાં હોમાવ્યા ત્યારે શું દયા દેખાડેલી જે હવે મારી પાસથી દયા માંગેય? હવે વધારે તકરાર કરવામાં સાર નથી. મને વચન આપો કે પરમદીનની અંદર મેઆના તરીકે પાંચ હજાર તમે મને આપશો નહીં તો પછી ચોથે દહાડે અત્યારે તો આખા શહેરમાં ખાનુ રોદાખામ એક ભયંકર ખુનના કરનાર જાહેર થઇ ચુકશો.”

“હીયકારા ખસ કર! મને દખાયત્રી જાણી શું મને દખરાવેય?”

“બસ ત્યારે, તમારી જાણાન પરથી હું માનુચ કે મારી સરત તમુને કબુત્ર નથી. ચાત્રો હું જાઉંચ.”

“થોભ થોભ! તે એકદમ ઉમી થઇ. બાપુ હું તુને ખડં કેહુંચ કે હું મારા લવજીને સાચ્યા દીવથી ચાહતીતી. હું તેનું ખુન શાને વરે કરું?”

“વારું, સાચ્યા પ્યારથી ચાહતાંતાં તો તે બધાંથી અંજાણુ કાંચ રાખેજી! તમારી મુઝાકાત જાહેર કાંચ નહીં કાધી? તમે એક મોટે ઘેરના બાપુ ને તે બીચારો ગરીબડો ડાકટર એટલે પ્યાર જાહેર કરતાં શરમડો લાગો હશે. ફાટિં ઉતરી ગીયો, પ્યાર ઠંડો પડ્યો, એટલે તે બીચારાને અંદર હોમાવ્યો! શું મારું કહેજી અરું નથી લાગતું?”

“હું ને એક મરદ હોતે તો આચ તારા શખ્દોને વરે તારો ટોટો પીસ્તે સમજ્યો? કંગાલ ધાતકી!”

“ચાલો-ચાલો, જવાબ આપો, શું વીચાર?” તેણી પાછી ઢપ કરતી ખેસી ગઇ.

પાંચ મીનીટ!-દસ મીનીટ!!-પંદર મીનીટ!!!

“કેમ બાપુ કંઈ ઠરાવ કીધો?” તેણે આખરે તેણીને વીચારમાંથી જગાડી.

“હું જીવતી કરતાં મુવેલી વધારે હેઉં. અફસોસ! તે અંચીતા બનાવથી મારું બધું નખખોદ વલી ગીયુંચ. હવે મને તો જો કે સારાં બવીશની આશા નથીજ-પણ-પણ મારા મુઠા પપા ગમ નજર રાખવાની મને ફરજ પડેચ. જે માનવંત નામને તેવણે જાતી મહેનતે વધારી આટલી ઉંચી ટોચ

આપી તેપરથી મારે લાંબે આવાં જીવનમાં તેવાજીને તોડી પાડવા મારે જીવ ચાલતો નથી. હું આવતી પરમદીનમાં મારી પાસના પાંચ હજાર તુંને આપશ. આકીનાને વરે હું કોશેશ કરશ.”

હવે બે ડગલાં ચાલી પણ પાંચી થોભી ગેઇ “જે એક તારી જીવનાં કરતાં હું ફાંસી જવાનું પસંદ કરતે પણ મારા જીવ પપા ડીયરને ખાતર. મારા મુવેજા જીવનાને ખાતર તેમ કરતી નથી. જા, પરમ દેહાડે આયજ વખત ને આયજ જગાએ આવજે.

હવે તેણી બીલકુલ થોભ્યા વગર સડસડાટ ચાલી ગેઇ.

—:૦:—

પ્રકરણ ૪૧ મું.

—:૦:—

કીરમત ! કીરમત ! ! તારા નખરામાં સપડાયવાનું તુંને કોઇ બીજો જીવ નહીં મળ્યો કે રોદા જેવી એક કામળ દુખી છોકરીને તે પસંદ કીધી ?

હાય વાંચતાર, આજે તે હમેશનો ઇલેક્ટ્રીક લાઇટમાં ઝલઝલી રહેલો એરડો નથી પણ એક કંગાલ નાની ઝુકતી લાઇટમાં તદ્દન માફેલ પડેલી તે આજા ગમ તું જરા ન્તે.

સુનેરી ધુળપર ચાલતી, હજારોને લાખો લાડમાં ઉધ-રેલી, દરેકને પલકમાં આંજ નાંખતી તે મગર છોકરી શીરોઝશાહ જેવા એક કરોડપતી આપની દીકરી છતાં આજે કેવી કંગાલ હાલતે નાચાર પડી હતી.

ખુદા ! કેવાં ગરમ આંસુઓના રેલા ધોધમાર તે સુંદર ચશ્મોમાંથી નવધાર ખરી પડતા હતા.

આહ ! હજારોને પછસાની મદદ આપનારી એજ ઓકરી
આજે પછસાનેજ ખાતર ભારી અંદેશામાં ગરકાવ હતી. ગમે
તેવાં મોટાં બીલોની કોઇ દહાડોખી તે ઓકરીને બીલક હતી
નહીં. શીરોઝશાહ જેવા આપની હાજરીમાં પૈસાની શીકર કેવી
હોય ? આજે તેણી તે વહાલા બાપ પાસે * સાઠ હજારની
માંગણી કરે તો કાલે તે રકમ તેણીના હાથમાં આવે. પણ
અરે !—કારણમાં તેણી શું જણાવે ?

સાઠ હજાર કંઈ નાની રકમ નહીં હતી કે કારણ પુછવા
વગર રહેવાય. તો પછી—સું જવાય ?

અરે ત્યારે એ ગંજવર રકમની માંગણી તે કોણ પાસે
કરે,—કાંઈ કરે ?—

“ઓ ખુદા ! બચાવ, આય નથી આફતોમાંથી મને
બચાવ.”—હજારો વીચારોથી ફારી જતે મગજે તેણી બબડી ”
“ઓ ફરેસ્તાઓ મદદ કરો. મારા જેવાને તમારી ગેચી મદદ
મોકલો. ઓ મારા બહેસ્તનરીન લવ, તું બગ, તારી રોદાને
બચાવ,”

તેણીનાં દયાજનક ડચકા સીવાય વીલામાં બધું શાંત
હતું, જાણે તે ગમખવાર ઓકરીનાં ગમથી તેણીનો તે નાન-
કડો ઓરડોખી ધીમી બતીમાં શોકમાં કુચી ગયલો હતો.

પાએક કલાકના લંબાણ વીલાપ પછી તેણીએ તે
ઓખો ખોલી—“ઓ”—એક ધીમી જુમ નીકળી પડી.
“કોણ—શીરીન ?”—હા તેણીની તે જુમ ખરી હતી.

તે હંમેશ માટે વીલા તજી ગયલી તે ઓકરી એકવાર
રીચી ત્યાં સામે આવી ઉભી. તે પડતી ચીસને અટકાવવા
શીરીને તેણીનાં નળંગા હોડો ઢાંચી દીધા.

“રોદા ચપી જ મારી હાજરી હું જાહેર કરવા નથી માંગતી; પણ કાંચ તું એટલી ધુજેચ કાંચ !”

આહ ! એક દીલસોજ બહેનને જોતાંજ તે ઊઠકરીએ અત્યાર સુધીની સમાવી રાખેલી લાગણી મોટાં દયકાંઓથી ખાલી કરવા માંડી. તેણીએ એકવાર જોશબેર હાંફરો તે મમતાળુ હીમતવાન બહેનનાં ખોલામાં ખાલી કીધો.

“ચાલ હવે ચેરાં ના કહાડ, મારો જીવ તારામાં ધણો લાગી રહેલો તે મકુજે ચાલ તુંને મલી આજિ.”

પણ તુંતો હવા ફેરફારને વરે તારા મામાને તાંહ ગેયતીની, જુદાંજો તાંહથી એક કાગલખી નહીં મોકલ્યું. ખીચારા પપાખી-ને હુંખી તારા અક્ષરની વારેવાર જોતાંતાં.

શરીરને ડોલા ચહડાવ્યા. હા તેણીએ તરત પારખ્યું કે જોદરેઝની નાલાયક પાતકી ચાલ આ અંજાનુ આપ બેટી જાણતાં નહીં હતાં. તે શખસે પોતાનું પગલું સદંતર છુપું રાખ્યું હતું. તેણીએ હોઠ પીસીને માદનો ઉલરો દાખી દીધો.

“તું કાદરે વીલા છોડી મેઘ ?” રોદાએ પાછો એક બંને સવાલ કીધો. “હું જે દહાડે સીક પડી તેજ દહાડે કે ?” આ સવાલ પુછવાની તે ઊઠકરીની મતલબ એકજ કે-પવનમાં બળતું બકાતું સાંબળનાર તે ઊઠકરીખી હતી કે ?

“નહી-તે દહાડે ને તેજ રાતે !”

“રાતે !”

“હા !”

“કેટલે વાગે.”

“અચ્ચાર !” કંઈક ઝડપથી શરીરને હોઠ પીસી ખરોજ

જવાબ વાલ્યો. પણ અરે ! રોદાનાં ચહેરામાં આપ શબ્દથી અજબ ફેરફાર થયો. તે ધાસ્તીથી ધુજળી પીકપી પડી ગેઇ હતી.

“શીરીન, તું પુતલાંને તાંદથી કેટલે વાગે આવી ?”

“હું તાંદથી સાડાઆઠની આવી.”

“પછી !”

“પંજીનું” જાણે હવે બોલવું કે નહીં બોલવું તે વીચારતી હોય તેવી દેખે તેણી થોભી.

“ઓ શીરીન, તારા ચહેરાપરથી મારી ધાસ્તી ખરી લાગેય; મને કેહ જે તું જાણતી હોય તે મને કેહ.” રોદા ખરે મને કમજતી તે છોકરીને વળગી પડી ! “તું કંઈ જાણેય ?”

હા ! હું બધું જાણું છું.

આહ-દેખાઇતો તે હમેશનો મધુર ચેહરો ઠપકાથી ચમકતી આંખોથી આજે રોદાને કંઈ લાગે.

તું મને ગમે તે વીચાર, પણ મારો એકરાર એજ છે કે આઠ અને સાડાઆઠની વચમાં જ્યારે હું પુતલાંને તાંદથી ઘેર પાછી ફરી તાદરે લવજી જંવા એક જવાનને અજબ રીતે કગલતો સાંભળતાજ મારાં પગલાં બાગમાંથી આવતાં એકદમ અચકી ગીયાં.

“ઓ તે મુલાકાત તેં જોઇ ?” તેણીએ હીમતથી પુછ્યું; અરેરે ત્યારે તો તેં તેખી-તેખી—

“જેવાં તારાં કાશ્મત !” જરાકખી ઉચકેરાયા વગર કંડાઇથી શીરીને જવાબ વાલ્યો. અલખત તે છોકરી દેખાઇતા કડવાસથીજ બોલતી હતી એ જોતાં રોદાને વાર લાગી નહીં.

“શીરીન બોલની તે છેલ્લી બયંકાર ચીઆરી બી તેં સાંભલી કે ? ઓ હું મોત સુધીખી જુલો શકશ કે ? તે આગલી

યાદ તેણીની છાતીમાં પાછી ઉભરી આવી. ઓ હું તેને કેવા ઉંડા પ્યારથી આહનારી-ને—”

“ને તેનેજ ખાતર તે પલાડ જેવા જવાનને એક કુતરાં કરતાં બદતર મોતે મરવા દીધો! એક કચ્છારીને તરફડતી જોતાં તું ધુજતી’તી-તો તે કીમતી જીવનાં પાણીમાંના છેદનાં તરફડ્યાં સાંભળ્યા છતાં તું ત્યાં ઉભી રહી-કેવી સંગદીલ? હું જાણુંંય રોદા કે તે વખતે તારૂં બધું વહાલ અદેખાઇમાં બળી ભરમ થયું હતું.” એટલા તો કઠોરતાથી ઠપકામાં તે છોકરી બોલતી હતી કે રોદાને બે ઘડી એક સાચી ગુનેહગારી હાઇ ચઢી આવી.

“હા-હા-હું મુંઝ! હું પાપી! હું ખુની!-પણ શીરીન તે મુવો અને મારીપર ગળબ પડી ચુકો, પછી હું અભાગણીને તે જાહેર કરવામાં શું લાલ? તેમ કરી મારા ને પપાનાં નામને ચકચારમાં લાવતાં હું અચકાઇ. પણ જાણજે કે હજુ રખી, હું તેનેજ વરે જીવુંંય.”

“હા, તેથીજ તે બાચારાના હાડનેબી ઢેકાણે પાડવાની તુંને દરકાર નથી.” આજે શીરીન પોતાનો ભારી ઠપકો ઢુંકા બોલોમાં ખતાવી આપતી હતી છતાં તે છોકરીનાં દમાળુ જગરમાં તે બહેન માટે પુરતી માયા હતી.

“હું તેની ગોઠવણ કેમ કરું? કેવી રીતે કરું?”

“કાંય, તારા પોતાના ભોજે. તું જેને ખરાં જીવરથી આહવાનું કહેય, તે તો સદાનો મુવો એટલે તારી તો બધી આશા તેની સાથેજ મરી ગયલી હોવી જોઇએ તો પછી તેવા એક નીરાસ થયલા જીવને ખાતર દુન્યાઇ ચકચાર કરતાં તે સચ્ચાઇમાં મુવેલા પ્યાર તરફ વધારી શીદાગીરી ખતાવી આપવી જોઇએ.”

“ઓ મારી છાતી નથી ચાલતી. શીરીન હું કેહું તે લોકો મને પુછશે નહીં કે આટલી આટલી ચક્રચાર થઇ ત્યારે મેં કાંય નહીં કહ્યું ? ઓ મેં તે કામ જાગી જોઇને નથી કીધું એમ બધાં માનશે કે ?—શીરાન—શીરીન, ખુદા ખાતર દયા કર—ને મને વચન આપ કે એ વાત તારે કદીની કેદે બહાર જશે નહીં. એટલું વચન આપી, હું આય દુન્યામ હવે ફેકટ જીવતી દુખીને દીક્રાસો દે”

“હું એ કસમ—તારા માગવા અગાઉ ખાઇ ચુકીય દુવા માંગ કે—કોઇ ત્રીજું તે જાણતું નથી.”

“તારી ભુત્ર છે. શીરીન, મારી આફત મારા મુવેલ વહાલામાં જ પુરી નથી થતી. એક ધાતકો પારસીનાં હાથમાં મારો બેદ જઇ ચુકાય ઓ ખોદા શું દુન્યાની બધી આફત મારી એકલીપરજ તું નાખવા માંગેય ?” તે ઊકરી—એકવાર પાછી દારી ખાઇ ગેઇ.

“એમ નાદાન ના બન, ચાલ, મને કેહ તે પારસી છે કોણ અને હું તેને ઓળખુંય કે ?” અચાગ માયાથી પસવારતાં તે દીક્રાસોજ ઊકરાએ પુછ્યું.

“શીરીન તું પપાને તહાં રહી ગેયલો પેલો બાપુ કરકર્યો તેને ઓઢખેયતી ?”

‘હા હા યાદ છે, તે શું ?’

તે મને કાલે બાગમાં મલી આબાદ જોયલા દેખાવનાં વર્ષુન સાથે તરેહવાર તાણાતપલા મારવા લાગો. મુવો હલકો પીંગરડો હું જરા હેડાઇ તેમ વધારે ઠંઠા કરવા લાગો ને બીહક બતાવેય.

શું બીહક !

“કે સાઠ હજારની રકમ ચુકો તો હમેશનો ગલે ફુચો.”

“સાઠ હજાર કાંધ ખાડો ખમોચ્યો નહીંયો નહીં કે.”

ઓ શીરીન એનો શું ચૂતો કરે. પરમદહાડે આપણે કહી ગીયોચ એટલે બીજા ચોવીસ કલાકમાં હું કીયા ચુલા-માંથી એને સાઠ હજાર આપવાની છેઉં. ઓ નહીં તો મારા પપાપર દુખ પડશે. એ નાપાક તરફથી તેવણ કેવા સાંભળીને ધુજશે. ઓ મને કેહ હું સીધો રસ્તો લેઉં?”

તે દયાબનક ડચકાંઓ દુખી રીતે સાંભળતી શીરીન પાંચ મીનીટ ઉંડા વીચારમાં ગરકાવ થઇ. ખરે ખરે શું લેખ છે? એકવારની તે મગર તુમાખી છોકરી આપદે એક કેવા માણસના હાથપર લટકેલી હતી તે વીચારતાં તે ખરે મને ધુજી.

“આયજ-આયજ કમખખત હાથો તેને મારી હજુર જીવતા રહયાચ. ઓ એપરના હાલ લોહીના ખુની દાઘો હું જીવીસ ત્યાં સુધી કેમ જોયા કરચ?”

“રોદા-હજુર તો જેમ તેમ તું હમણું હમણું ટટાર થઇચ તેમાં એમ મને જોઇને ચેરી થશે તો ફરીથી હું આવસ નહીં જો.”

“અરે શીરીન આજે તુંને હું મલી તે જાણે મારું અરધું દુઃખ ઓછું થયલું મને લાગેચ. આજ સુધી મારો બેદ આય જખમી છાતીમાં છુપાવી રાખતાં મારો દમ રૂંધાઇ જતો હતો. ઓ શીરીન, જો મારો લવ જીવતો હતો તો આમાંનું અરધુંખી દુખ મારીપરનું તે દેખી કે શાંખી શકતે નહીં. તે મારીપર કેવો જીવ આપતો તો.

“હું-ને તેં તેનો કેવો બદલો વાળ્યો?”

“ઓ મને માફ કર, જો આય ધડીએ મારો લવ મને

પાછો મહે તો તેના પગપર માથું મુકી મારો જન આપવા તક્યાર છું. ઓ આંકાશ, ઓ ખુદા તેં કાંય મારા લવને મારા હાથમાંથી ઝુંટવી લીધો. તે છાતીતોડ કકલાટ કરતી છોકરીને શાંત કરવી એ શીરીનને મારે એક મુશ્કેલ કામ થઈ પડ્યું.

ચાલ ત્યારે તું આજે એમ “નોટી” ચાલ્ય તો બા હું તો ચાલી જઈશ. નહીં તો તું કંઈ પાછું કામ વધારીને મને બદનામ કરાવશે” તે હવે જવા ઉઠી, પણ એની અસર ઘણી જલદી થઈ.

“નહીં શીરીન, માઈં મન એટલું બધું ડોલાતું મુકી તું ના જ. પેલાને થું આપું તેનો રસ્તો બતાવ ને પછી મને છોડી જ. એને વરે સાઠ હજાર હું. કાંઈથી લાઉં?”

એકવાર પાછી તે સાણી નાર વીચારમાં પડી. આ દુખમાં કુખી જતી છોકરીને કેમ તારી કહાડવી તે તેને બીલકુલ સુજ્યું નહીં.

“મેં માઈં બધું તપાસ્યું.” ફરીથી રોદાએ ચલાવ્યું, તો જેમતેમ કલવલે પાંચ હજાર બીજા ઉમેરાયા ને મારી પોતાની પાસેની અધીંએ અધીં સાથે પુરા દસ હજાર થયા. હવે બીજા પચાસ હજાર હું કાઢી લાઉં? શીરીન થું એમ નથી લાગતું કે મને મરવું જોઈએ.”

“જ-જ-થેલી કથેની ! સઉથી શહેલો ને સુતરો રસ્તો મને તો એજ લાગેય કે આટલું આટલું દુખ અને બોળે ખમવા કરતાં તારા પપાને બધી ઓશક બાળુ મુકી વહી મયલી દરેક બીનાઓ કહી દે. એવણુ ખુશરમ પડ્યા તું ને ઘણી રીતે મદદગાર થઈ પડશે. તારું દુઃખ ઓછું કરવા એવણુ કરતાં બીજું સરસ કોઈ ના સમજ.”

“ઓ શીરીન-શીરીન-તું મને કેવો ગજગલથો રસ્તો
બતાવેય ? હું બધું પપાને કહું ?-કાણને પપાને ? આટલા
દયાળુ, આટલા મારા નરમ હૃદયાના પપાને મારા લોહીના
હાથ દેખાડી દેઉં !”

“હા બીજા આડા અતારા રસ્તા લેતાં કદાચ નહીં
ઉતું નવું ઉછું થયા કરશે. તેણે જોયુંય કે આય માણસ સાઠ
હજાર લેવા છતાંબી લોભ નહીં મુકે. મને તો એમજ લાગેય
કે શીરોઝસાહ જેવા એક ઉમરાવ બાપની મદદ તું નથી લેતી
એબી તારી એક મોટી કમનસીબી છે.”

તે દુખી છોકરીએ એક નીસાસો ખેંચ્યો ?

“એક પારકા નાચુ આદમીને હવાલે તું તારું આખું
ભવીષ્ય લટકાવે તેનાં કરતાં એક હેતવંતા બાપની આગળ
બેઠ બોલવાનો રસ્તો ઘણોજ બહેતર છે. હજુરખી સમજ ને
કાલે પેલો આવે ત્યારે પપાની કુમકપર બસ તું તારે એમજ
કેહજે કે મારે સાઠ હજાર નથી આપવા તારેથી થાય તે કરી
લે. બનવાજોગ છે કે તે પહેલો શીરોઝસાહ આગલજ આવશે.
ને ત્યાર પછી તેવજુ પોતા વચે ઠીક પડતું સમજાવી લેશે.
કેમ ધ્યાનમાં ઉતયું કે ?

“શીરીન એ શીવાય શું બીજો કાંઈ રસ્તો નથી ?”

“બીજા કાંઈ રસ્તા કરતાં આય રસ્તો તારા લાભ
સાથે ખુદાને બારખી પસંદકારક થશે.”

નહીં ! તે છોકરીએ મોહકું કચવાવ્યું. દેખાતું હતું કે
મમે તેવું છતાં તેણી તે વૃથા પીતાને પોતાના ખુની હાથો
દેખાડવાની તદ્દન સામે હતી. હવે શીરીને તે કોશિશ પડતી
મુકી અને જવા ઉઠી.

“વાતમાં ને વાતમાં કલાક નીકળી ગીયો, હવે હું જતો!”

“શું આપજ હાલે તું મને છોડી જાયય ? આ શીરીન, હું ઘેલી થઇ જવશ. મને ના છોડ, મારા લવની ગેરહાજરીમાં તુંજ મને એકલે સંતોષ છે.”

“રોદા ધીરી પડ, દુન્યામાં તારા કરતાં ધણા નપેતર જવો. દલાડા પુરા કરતા હશે. પણ થોભ. કાલે પેલો સખસ કેટલે વાગે આવવાનો છે ?”

“છ-સાતને આશરે.”

“ઠીક છે-હુખી કાલે આવશ તેટલાં સાહેબજી!”

“સાહેબજી !”

જેવી રીતે તે ચંચળ છોકરી નરમ પગલે તે એકવારનું પ્યારું મકાન ચઢી આવી હતી તેવીજ રીતે કાંઈનીખી નજર વગર તે ત્યાંથી સટકી ગઇ.

આહ ! એમ કાંય ? જેવા પ્યારથી રોદા તે વહાલા લવજીને આહતી હતી તેથી જમણો પ્યાર આપ છોકરી ધરાવતી હતી, છતાં-છતાં, તે મુવેલા વહાલા માટે જેટલી માહેતમ રોદા કરતી હતી તેમાંનો પા હીરસે પણ આ છોકરીને ફલગીરી નહીં. એમ કાંય ?

—:o:—

મકરણ ૪૨ સું.

—:o:—

“આહ ! આજે તો તું કંઈ વાંચવામાં મુંઝાઇય. વેલ ડીયર, તખીયત કેમ લાગેય.” તે બાદસાહી હોલના જુલુ સોફા પર એક ચોપડી વાંચતી પડેલી તે શીકકી ખુબસુરતીને પોતાની હેટ ઉતારી નમન કરતો આપણો જવાન બેરીસ્ટર દાખલ થયો.

રોદાએ કશી પણ ઉલટ કે જરાખી જવાબ વગર તે ખુશ હસતા ચેહરા મમ થોડુંક જોયું અને પછી પાછી વાંચવા મંડી.

“ઓહો-કેમ કંઈ ઘણું ઇન્ટરેસ્ટીંગ છે શું?” તેણે મોહકું નુછી તેણીની પાસેજ એક ખુરસીપર જોડવાતાં પુછ્યું. “બોલની રોદા, આજે મને એકખી જવાબ નહીં. શું છે?—કંઈ મારેથી નાખુશ છે. તે હોય તો હું પાછો જાઉં.”

“નહીં-તેટલી બધી કંઈ જરૂર નથી.” આ હાલને કાજ મન વેરાવતા જવાનને પાછો વાલવાની તેણીની મરજી હતીજ નહીં. તે ચુપકીદી ફક્ત પેલા ડોળા ધુરકતા સાઠ હજારનીજ માત્ર હતી.

“મકું જે તમે આજે કંઈ સકકારા આયા. હજુ તો હમણાજ નવ થયા.”

“ફેટલા વાગા સાથે મને કામ શું?—અસ જરાક” ફરસુદ મલી કે તેનો લાજ લેવો એ હાલને કાજ માફ મુખ્ય ખીજનેસ થઇ પડ્યું. “હા, હા, હા કેમ રોદા બોલતી નહીં?” ચાલ એ ચોપડીનું ઠીકું મુકી દે ને બે વાત કર. દેખાતી રીતે તે જવાન આજે કંઈક ઉલટમાંજ આવેલો હતો—પણ—પણ—તે છોકરીએ એક લાંબો નીસાસો નાંખ્યો. અરે કીરતાર બે વાત તે કોણ સાથે કરે? લવજી સાથની બે વાતો કેવી તેના દીલને ટાઢક આપતી હતી, ને આજે!—

નહીં-તે છોકરીએ હજુખી વાંચ્યાજ કીધું.

“મને લાગેચ રોદા કે આજે વળી પાછી તારી તખી-યતમાં કંઈ બમા—”

“નહીં-નહીં. હું તદનજ વેલ છેઉં. પણ હમણા કંઈખી બે વાત કરવાના હું મુઝમાં નથી.

“રોદા મારી સાથે તેં કીચે દહાડે ખુશીથી વાત કીધીય કે આજે હું તેની આશા રાખું?” તે હવે દલગીર ચહેરે સહેજ વાંકો વળી ચાલવા મંડ્યો. હું તારા આપ આજના જવાબથી જરાકથી દલગીર નથી.

તે મુજો રહ્યો. પણ તે શીકકી આંખોએ ચોપડીમાંથી સહેજથી બહાર જોવાનું દેખાયું નહીં એટલે આજના તે ઉલટમાં આવેલા જવાને પાછું ચલાવ્યું.

“રોદા તું જાણેયની કે આજે વરસો થયાં હું મારા વખતનો મોટો ભાગ આપ તારા સખકતાં નામ સાથે જોડાયલા રોદા વીલામાં ગુજાર્ય. તું સમજેય, હું નહીં ધારતો કે તેનું કારણ તું નહીં સમજતી હોય. સજુર, એમ અજબ થા ના. માફ સાંભળી લે. મેં મારી આખી જીંદગી તારામાં ખોરી દીધીય. અને પછે પછે તેમાં હું વધતો કુખતો જાઉંય. આખી જીંદગી હવે એકજ આશાપર લટકેલી છે. ખુદા ખાતર જરાબર સમજી લે. સમજ હું કંઈ તુંને રોજ એ મારો જખમ કહીને કંટાળો આપતો નથી. પણ આજે-આજે-મને માફ દીલ જાહેર કરવાની ફરજ પડીય. કારણ ચોકકસ કામસર મને આવતે મહીને ઇંગલંડ જવું પડેય. ત્યારે આપ હાલતે તુંને છોડી જતાં મારી છાતી ફાટી જાયય. હું હજુરથી નહીજ જતે પણ નાચાર, આપ વખત મને જવા સીવાય છુટકો નથી.”

તે છોકરીથી અચ્ચીતું તે ચહેરાપર જોવાઈ ગીયું.

અરેરે-આવી આકૃતમાં બે ધડી મન બેહલાવતો તે જવાનથી તેણીને નીરાધાર નાખી તણ જાયય ?

“દારા, શું તમને જવુંજ જોઈશે ?”

“તે વગર છુટકો નથી, ડીયર.”

“જો નહીં જવો તો નહીં જ આવે.” ફરીથી તેણીએ કાકલુદી કરતી આંખે પુછ્યું.

“રોદા,, આજે તારા ચહેરામાં હું મારે વરે મોટી આશાઓ વાંચુચ. શું બોલતી? તું મને છોડવા નથી માંત્રી? રોદા તુંને છોડવા હું ત્રી રાત્ર નથી. પણ જો આવ વખતે હું નથી જતો તો મને લગભગ પોણા લાખનુ નુકસાન થાય તો છોકરી ચોંકી. પછસાની યાદે તેણીને વળી પાછી જમાડી ઓ, પોણા લાખથી સાઠ હજાર કેટલા કમતી? ફક્ત પંદર હજાર!

“તે છતાં રોદા તું જો મને આશા આપે તો તે પોણા લાખ તારીપરથી નીસાર છે. મને તેના કનવાર નથી. બધું ધુલ કરવા હું આવ પલે તખ્યાર છેઉં. મારી પાસે કંઈ નહીં તો તુંને સાચ્યામાં સાચ્યા કદી નહીં તુટે તેવો પ્યાર હું તુંને આપી શકશ!”

અરેરે! તે ઠીક થવા આવેલો ચહેરો ફીકક મારી ગયો. હાયરે! એજ શબ્દ બોલનારો તે વહાલો લવજી કેવા ભયંકર મારમાં પડેલો હતો.

“વહાલી, મારા શબ્દો શું તુંને એટલા બધા કમકમાવેચ! માફ કરજો પણ આખી જીંદગી બાલી નીધી ને હવે છેક જતી વખતેથી જો હું તુંને મારું દીલ જાહેર નહીં કરું તો પછી ખરો હેમક કહેવાઉં. તારા પપા પાસે બીસ્માર દોલત છે એ કશુલ કાધું પણ તેમાં મારી તરફનાં પચીસ લાખ હું આજે તારા નામપર કરી આપવા તખ્યાર છેઉં.”

અરે! રોદાએ ઝડપથી આંખો ઢાંકી દીધી તેના મનમાં કંઈ અજબ ધુમરી ધુમવા લાગી. તેણે બેજી કરવા

માંડ્યું. મમજમાં ધસી આવેલો વીચાર કહાડી નાખવા તેણે
હોઠ પીસી આંખો મીંચી દીધી.

ઓ-છોકરી સંભાળ!

આજ સુધી પછમે પ્રીતપર ફાળ્યોય પણ તારી નીર્દોષ
સાચી પ્રીતને એ નીચ ચીજથી છેકની ના! સંભાળ, મુવેલા
ખી દેખતા છે એ કેહતી જો ખરી હોય તો સંભાળ ને તારો
તે ધસી આવેલો વીચાર બાલી મુક.

પેલા સાઠ હજાર! ઓ તે બપોલક નેહસ્ત આંકડો!
બરોબર તેની સાથેજ દારાનાં ઓફર થયલા પેલા પચીસ લાખ
તે છોકરીનાં ખ્યાલી વીચારમાં વંચાતા હતા.

પચીસ લાખ! ઓ પચીસ લાખ! કેરી ગંજવર રકમ!
ઓ કેવી લાલચ? જીવ સટોસટ પળે, આપન વખતે, કટોકટ
ધડીએ, કેવી લક્ષ્યાવનારી માગણી? અરે! એક નીચ આદ-
મીને પોતાપર ફાવી નહીં જવા તેણી કેરી તજવીજો કરતી
હતી? અરે તે આદમીને ફરીથી જીંદગીમાં નહીં જોવા તે
કેવી ઇચ્છતી હતી? અરે સાહઠ હજારની ગંજવર રકમ ક્યાંથી
મેળવવી તે માટે તેણી કેવી તલપતી હતી? તેજ ધડીએ
આય માગણી!

અરેરે! વચમાં પસાર થયલી પંદર મીનીટમાં તે જવાન
શું બી પ્યારનું પીંજણ કરી જતો હતો તે તેણીની બસાનેબી
ખખર નહીં હતું. તેણીના શીકડા, ફચક આંખો તે જવાનના
ચેહેરાપર લખાયલા પચીસ લાખ! ના રાખ્ડપર ચીટકી ગઇ હતી.

“કેમ-તું” મને શું જોયા કરેય? રોલા ડીયર, તું” મને
જેબી કંઈ પુછવા માંગતી હોય તે પુછ. તેણે અનહદ માયાથી
તે નરમ બાલ પસવારતાં કહ્યું.

“શું તમે મને પચીસ-પચીસ લાખ આપી શકશો?”
 ગુચવણ જતાં મગજે અચકી અચકી તેણી એટલુંજ પુછી શકી.

“ડીયર એ પચીસ લાખ ફક્ત મારી ખુશાલીની એટ
 અને ત્યાર પછી જે કંઈ મારું છે તે બધું તારું!” તે આ-
 શાથી અને હરખથી ઘેઘા થતા જવાને ઉલટથી કહ્યું.

એકવાર પાછું તેણીએ પોતાનું માથું નમાવી દીધું.

શું કરવું? ઓ કેવી તે કટોકટ ઘડી! એક “હા”
 અને સદાની નચીંતાઈ! તે કંગાળ પુરુષથી હંમેશનો છુટકારો
 ઘાતકી મુંબઈને છેલ્લી સલામ. ઈંગ્લેન્ડના ખુશસુરત દેખાવોથી,
 ઓતે છેલ્લી જયંકાર ચીસનેળી ફેરી છેલ્લી સલામ! ને-ને

“એક “ના” નો હુકારો અને?

ઓ! સદાનું તે નીચ આદમીના ધુમ્મરામાં દટાઈ રહેવાનું
 સાઠ હજારની ગેરહાજરીમાં વહાલા પીતાને મજામાં નાખવા
 મગજર રોદાનું નામ દુન્યાની નામોસીમાં લાવવું ને છેવટ?
 ઓ તે છોકરી આખે અંજે ધ્રુજ!

છેવટ? જાણી જોઈને ખુન કરવા માટે ફાંસી!

“રોદા! રોદા! એ શું નાદાની?” તે ડચકાં લેતી
 છોકરીનાં ખભાંપર દારાંએ પ્રીતથી હાથ મુક્યો. તુંને એટલી
 બધી દુખી જોવા કરતાં હું મારી માંગણી પાછી. ખેંચી લેવા
 તક્યાર છેઉં!

તે છોકરીએ ડોળા ઉંચક્યા.

“તેમાં તું રાજ નથી. તો મને “હા” કહે!”

“તમે હું માથું તેટલા પછસા આપશો?”

“જરૂરજ!”

“કારણ પુછ્યા વગર આપશો?”

“વંદાક્ષી, તારા પ્યારનાં બદલામાં હું આખો વેચાઉં તોખી બસ નહીં થાય તો તું એવા કઠંગા સવાલ કાંઈ કરેય? જ્યારેખી ને જોખી માંગશે તે તે તરત હાજર થશે. મને જવાબ દે. ઓ રોદા, હમેશ માફક તું મારા બોલોપર ચુસ્તે નથી. તું મુગી છે-એનો જવાબ હું ‘હા’ માં લેઉં?”

અરે!-પચ્ચીસ લાખના એકજ ખ્યાલ સીવાય દરેક ચીજ તે છોકરીને મનથી મુવેલી હતી.

“બોલ, રોદા બોલ, તું મારી થશે?”

“હા”-તદન શીકકા ઉડી જતા હાથોમાંથી અચીતો તે તે ધરજતો શબ્દ નીકળી પડ્યો !

બસ, કીસમતનો પાસો ફેંકી ચુકે હતો !

ભવીશના ગજબનાક ગારમાં એક ઉનાવડ્યું પગડું પડી ચુકું હતું. ચાહોમ જીપલાવેલી લગામ હવે કાબુમાં લેવી મીથ્યા હતી. તે લયાનક બોલ સાથેજ તેણીથી એક ડચકું ખરાધ ગીડું. પણ તે જોવાને દારાંની ખુશાલી પરવારતી નહીં હતી,

“ઓહ ! થેંક ગોડ કે આખરે હું આ ખુશ જવાબ મેળવવા પામ્યો.” તે એક હસાંમ મારી પુકારી ઉઠ્યો. રોદા મને એક કીસથી તારા બોલપર સીલ મારવા દે !” તે આમળ ધર્યો-પણ નહીં !

તદન ઠંડી રીતે તેણીએ તે ચક્રેરો ખસાડી નાખ્યો.

“હાલ તરત એ માંડી વાળો.”

“જેવી તારી મરજી, ડારલીંગ !” આજે તેં જે ખુશાલી મને આપીય તેમાં હું આટલીખી દસગીરી બેજવા માંમતો નથી. ઓ કેવી ખુશાલી !

તે છોકરી તે અધીરા જવાન તરફ એક નજર પણ નહીં

કરનાં થેભો દમ હાથની ચોપડીને ખાલી નજરે ટીકડી મમગો-
સાર ખેંચી રહી.

તેણીએ ધડકતી છાતીએ એક 'હા'નું 'ટાકું' ધુણાવ્યું.
"મને કેહ ડીયર કે એવી કાઠખી જીવતી ચીજ છે કે જેને
તું ચાહતી હોય." લાંબા વખતનો ઘેળાતો વીચાર આજે તેણે
ધીરેથી બહાર પાડ્યો,

પણ-ઓ-કેવો સફેદ પુતી જેવો ચહેરો ? ઓ જીવપર
જોરાવરી ખેંચી આપ રસ્તે કામ લીધું તો તેજ ધડીએ આપ
કેવો ધાતકી સવાલ ? તેણીએ નીકલી પડતા ડોલાએ તે જવા-
નને ટીક્યો. ઓ ! રખે એ કંઈ જાણતો હોય. જે તેમ નહી
તો પછી જીવતી ચીજ પુછવાનું શું કારણ ?

"ખુદા ખાતર રોઢા તું મને એમ ના જોયા કર !
તારો એવો દેખાવ મને તારી પેલી બપંકાર સીકનેલતી યાદ
આપેચ." તેણે તેણીની નાજીક ગરદન આસપાસ પોતાના
હાથો વીંટાલ્યા. આહ ! મોતી જેવા સુંદર આંસુઓ ખરી
પડતાં હતાં. અરેરે જેને તે બાલેખાત પોતાનો પ્યાર સદેકે
ચુકી હતી તે-તે-હવે જીવતી ચીજમાં કદીખી ખપી શકે કે !
અરે તે તો મુવો-કાણથી ?

હાય-તેણીએ કંઈક વીચીત્ર ઢપે પોતાના બેઠે હાથો
તપાસ્યા.

"તું એમ કાંઈ કરેચ ? હું ધારેચ તુંને આશાયસની
જરૂર છે. ચાલ તુંને હું બાંજનં પહેંચાડું ને આપણી ખુશ
વધાઈ હું તારા પપા આગળ કહેવા જાઉં ! તું શું ધારેચ
ડીયર એવણુ ખુશી યશેના ?"

"જરૂર"-તે હવે લુલા-લીલા-પમે ઉઠી ઉભી થઈ.

“પણ ડીયર મને તેં પેલો જવાબ તો દીધોજ નહીં?”
તે જવાને પાછી એકવાર માઢ આપી.

દારા-ખરૂં બોલું તો હું કેાઈમી છવતી ચીજને ચાહતી નથી. તમે મને કેટલી ચાહોય તે હું આજે વરસો થયાં જોતી આવીય. કંઈ નહીં, જોકે હાલતુરત તો મારી પાસે તમારે લાયકનો પુરતો ચાહ નથી. છતાં હું તમારા ઉમદા દીવ્યગુરદાનો બદલો વાળવાની પુરી કોશિશ કરશ, દારાં તમે જે મોટામાં મોટો આભાર મારીપર કીધોય તેના બદલામાં હું એક નમુને-દાર ધણીઆણી બનશ.”

અરેરે-અભાગણી-ગાફેલ છોકરી, તે આપ શું અમાડો બાલી એકરાર કરી દેતી હતી. પેહેલે તો જાણીતોડ જોરાવરી કરી બવીશને ફેરવવાની કોશિશ કરતી ને તેમાં તેણી તે જવાન આગળ કુલમાં બહું ખુલ્લું કરી દેતી હતી.

“એ તું શું બોલેય? ડીયર મેં તારીપર શું આભાર કીધો!”

આહ! એક સખત આંચકો તેણીએ ખાધો તે પોતે કેવી બેચાકલી બની ગઇ હતી. તે હવેજ તેણીને ખાત આબ્યું.

“મરી મતભાજ એજ દારાં કે તમારા જેવો એક સાચી પ્રીતનો ધણી તમે મને અપાવ્યો.”

બસ! હયાં તેણીથી વધારે ઢોંગ થઇ શક્યા નહીં. તેણીની બરાઇ આવેલી જાતીમાં એક ઝટકો બરાઇ આવ્યો. આંખોમાંથી ગરમ આંસુઓ નીકળી પડ્યાં.

“વહાલી બસ કર, તું તદન થાકી ગઇય. ખુદા કરે ને આપણા સુખનો દહાડો જલદી આવે ને આપ તારી અજબ

ઢપછપો હું મારી સાચી પ્રીતથી નાણુદ કરી શકું એજ મારી હવે મુરાદ છે.” તેણીને ટેકા આપતો તે ધીરે ધીરે બહાર પડ્યો.

“ડીયર તું આરામ કર!” તેણીના નાનકડા ઓરડા આગળ આવી લાગતાં તેણે માયાથી કહ્યું. “હમણાં હું પણ આગળ મારી ખુશ વખાણ કેહુંચ ને ધણું ખર્ચ પંદર દહાડામાં લગન નકી કરી દમ આપણે સાથે ઇંગલાંડ ઉપડી જઈશું. ડીયર તે તુને ગમશેની?”

એક ધીમું ‘હા’ તું ડોકું તેણીએ આપતાંજ તે જવાન ત્યાંથી પીઠ ફેરવી ચાલી ગયો.

હા, તે જવાનને જતો જોતાં તેણીના મક્કામાંથી એક ઉપકારનું ડચકું નીકળી પડ્યું. “અરે ખુદા! આય તે કેવો મારા દીલનો આરામ આપનાર તેં મોકલ્યો!” તે બબડી. મારી આવી હાલતમાં મારા મીઠા લવનો ગમ વીસરાવવા આય રાત-દીવસના ધસક ધુમ્મરામાંથી બચાવવા રાત-દહાડાના બમાતુ ખ્યાલી બીહકના વીચારોથી દુર થવા આય કેવો સરસ રહેતો? આ એ બધાનો આભાર મને એની પાસે કેમ માનવો જોઈએ.” હવે તેણી ધીરેથી અંદર વળી.

હા! તે બચંકર દીવસ પછીના સુખી કલાકે તેણીએ આજ રાતની શાંત નીંદમાં ગુળરમા.

—:o:—

મકરણ ૪૩ મું.

—:o:—

આખરે સવારના જ્યારે રોડાએ પોતાનું મખમલી બીજાનું છોડ્યું ત્યારે સજીવી પહેલો ઝટકો તેણીને દીલમાં

લાગે. રાખેના પ્રમાણે તેણીનું પહેલું કામ પેટા કુવામાં ડોકડું કરી આવવાનું હતું. હા ! આજનો દડાડોખી શાંતીમાં પસાર થશે એમ તેણીની ખાત્રી થઈ, કારણ મુવેલું આઢમી પાણીની સપાટીપર તરી આવે એ ખોતોપર તે હવે હસ્તા લાગી. પણ અરે-તે ચોંકી !

ગઈ કાલનું ભરાયલું પગલું લવજની યાદ સાથેજ તેની છાતીમાં ધાઈ આવ્યું. ઓ ! યુનાહમયું નાલાયક પગલું ભરાઈ ગયું હોય તેમ તેણી શરમથી નીચી વળી ગઈ !

અરે, તે સાઠ હજારની પાછી યાદ થતાંજ તેણીને ગમ-ખવાર એહેરો ખીલી રહ્યો ! હા, પાછું તેણીને લાગું કે ૫૬૮ એક હલકાના હાથમાંથી છુટવાજ તે આવ પગલું લેયજ ને તે લેવુંજ જોઈએ !

અરે નાદાન ઊકરી ! કોઈ નહીં જોઈ શકતું બનીશ તે બધું પારખી લેવાની શાની શેખી કરેય ?

“હા પરણ્યા પછી સાઠ હજારની રકમ એકઠે તડાકે એને આપી દેવશ કે હું હમેશની છુટી પછી વરી ઇંગ્લંડની ખુશનુમાં મુસાફરી કે આવ બયાનક કુવાને અને પેટી ગજબ ભરી ચીવ્યારીની યાદને સદાની રામ-રામ ! બસ આખી મુંબઈને હમેશની સલામ ! હા હવે મને શાંતી મળશે. લવજ, મારો લવ તું તો સદાનો ગીયો. એટલે મારો પ્યારખી સદાનો ગીયો. આવ જવાનને હું ઇચ્છું એમ મને લાગેય પણ ઓ નાચાર !”

સગર, ઊકરી સગર, તું કહેતી હોય કે તું તે જવાનને દમેય તો કોણ નહિ. પણ-અત્યાર આગમજની તું પેતે ઇમાઈ મુકીય તે તુંને કોણ સમજાવે ?

“પણ અરે મારો લવજી જો જીવતો હોય ને આપ લગન જાણે તો ? ઓ મારે માટે એ શું ધારે ? ગમજવાર શરમીદગી તેણીના ચેહેરાપર પ્રગટી રહી.

“પણ નહીં !—ઓ તેવો દહાડો હવે આપ જનમમાં મને મળનાર નથી. ઓ મારા સ્ત્રીટ લવ તારી યાદ હું કેવી રીતે કરું ? ઓ આપ જનમમાં પરણવા કરતાં હું તારી સાથે તેજ ભયંકર ગારમાં આવવા તથ્યાર છું પણ ઓ—નસીબ !”

તેણી હિંગ વીચારમાં બે પલ ગરકાવ ગઇ.

હા વાંચનાર, તું ગમે તે ધાર પણ રાદા તો એકજ અનુમાનપર આવી કે જે પગલું તેણી બરી ચુકીય તે બરાબર છે. એક મુવેલા વહાલાની યાદ તે હવેના બચીસમાં પણ પુરતી રીતે સાચવી શકે એ તેણીનો પુરો સખારો હતો.

ઓ, તે બહો પ્રીતવતો વફાદાર જવાનનો પોતાના મરીબ પણ સાચ્યા પ્યારને ખાતર આશાવતો મીઠો જન કબજ કીધો, જ્યારે રાદા હે કંગાલ અધીરી બેવફા છોકરી તારા મનની શાંતીને ખાતર પછરો હાથ કરવા પરણી જવા તું તથ્યાર થઇય !

પણ થોભ ! !

તારે વરે હજુ ધણું છે ! !

—:૦:—

અકરણુ ૪૪ મું.

—:૦:—

“હારા, અરે કહેય કે તું જે બોલેય તે જાણે મારા તો માન્યામાં નહી આવતું. શું એ વાત ખરી છે ?” શેઠ શીરોઝ તે મખમલી આરામ પુરસીપર તમા બેસી પુષકળ

અન્યબીથી પુછવા મંડ્યા “પણ એ પાસે એમ ઉલટાઇ કેમ ગીયો?”

“બાવાજી” દારાંએ આજથી ‘બાવાજી’નાં માનથી તે ઉમરાવ ગ્રહસ્થને બોલાવી કહ્યું “તમારી રોદાએ મને એક મુવેલા આદમીને સજીવન કરવાનું મોટું પુનતું કામ કીધું.”

“દારાં દીકરા ! હું પોતે તારો બેહદ આભારી છું. કે તારી કાશેશો ચાલુ ને ચાલુજ રાખી. આખરે એ છોકરી સાથે મનેબી જીવતદાન આપ્યું. એ સીક પડી ઉઠ્યા પછી જ્યારેબી હું એને જોતો ત્યારે મને એવુંજ લાગતું કે એક વખતનું એનું મનગમતું હસવું હું હવે સાંભળશ કે જોવશ નહીં, પણ નહીં. આજે મને એ મારી દીકરીનું ધણું સારું ભવીશ દેખાયછ, ખુદા તુંને લાંબા આયુશ આપે ને મારી છોકરી એ મારી એકપુરી કાકીને તું. પુરતી સુખી કરે,” તે થનારા જમાઇને હરખના ઉભરાથી ઉભાઇ જતે દીલે તેવણે ઉઠીને એક કોટી કીધી.

બાવાજી તમારી આશાઓ કરતાંબી હું જયાદા-
“અલ્લો ગુડી.”

આય અસાધારણ દેખાવ તે બેઉ વચ્ચેની કોટીની કીયા જોતાં ગોદરેઝથી કુદરતી પુછી દેવાયું.”

“ગુડી હું આજે અદરાયો ને તેથી.”

“પણ કોણ સાથે?”

મારાં મનની એક માનીતી પુતલી સાથે.

“પણ હવે ખુલ્લું ભસી દેની કે કાકાજી સાથે હુંબી આશીશના ટોપલા રેડી દેઉં. બોલ તે કોણ?” પુષકળ આતુર-તાથી તેણે કાન ઉભા કીધા.

“દીકરા ગુડી,” હવે તે બે જવાનો વચ્ચે હસીને શેઠ.

શીરોઝ બોલી ઉઠ્યા. “દારાં ને ઓશકતો હોય તો હું કહુંચ કે એની લવીષયની ભાગ્યશુ તે કાઢજ નહીં, પણ-પણ આપણી રોદા.”

“રોદા?” જોરથી તે જવાનની પીઠપર હરખની છાપટ મારતાં ગોદરેઝ પુકારી ઉઠ્યો. “શું કહોચ? દારાં તેમ હોય તો હું તુને પુરેપુરો ભાગ્યશાળી ગણુંચ.”

ત્રણ જણનો ખુશાલીનો પહેલો ઝટકો સમી ચુકો હતો.

“દારાં ડીયર ફ્રેન્ડ હું કંઈ બચ્ચું નહીં હતો કે તારા આળા નહીં પારખું.” કંઈક મમતાથી ગોદરેઝ તે જવાનને મુખારકબાદી આપતાં ચલાવ્યું. “મેં જોયલું કે રોદા વીલાના ખીન્ન મેમબરો કરતાં તું એ બુલબુલપર વધારે મરી શીટતો હતો. બધા જીવો પોતાની જાંદગીમાં એકવાર સાચ્ચી મહો-ખતનું અમરૂત જોયજ-પણ-પણ-તે હાથમાં લઇને હોઠે પીવું એ કંઈ બધાંનાજ નસીબમાં હોતું નથી.” તે જવાને અહીં એક લાંબો દમ ખેંચ્યો.

“ખુદ મારા બાબમાંથી તે જોયલું અમરૂત-હાથમાં હોવા છતાં હોઠવેર ગયા છતાં ઢોળાઇને જોય થઇ ગીયુંચ. પણ તું તારી ચાલુ જીવતોડ કોશિશથી તે પીવા પામ્યોચ એ સાંભળી હું તારો સાચ્ચો ફ્રેન્ડ ધણોજ ખુશી છેઉ. વહાલા ડાલી, તું ને મારી રોદાને મારા ખરા દીલના બલા આશીશો-ઓહો રોદા આવ, આવ અંદર આવ અમારી અધુરી ખુશાલી તું ને મળવાથી પુરી થશે.”

ખરેખર! ત્રણ જણાંની નજર તે બારણાં આગળ આવી ખટકેલા તે સફેદ નાબુક ગમ ખ્વાર આકાર તરફ દોડી ગઇ.

“નહીં હું મકુંજે દારાં ગીયા, હોશે ને પપા એકલા

હોય તો વાત કરી મન વેર. કંઈ નહીં, હું પછી આવશ.”
તે પાછી ફરી.

“નહીં-નહીં?” જોદરેઝ દોડી જઈ તેણીને માનથી અને વહાલથી અટકાવી. “ચાલ આવ દારાં સાથે તુનેથી અમારી દુવા લઈ લેવી જોઈએ.”

“મારા દીકરા આજની વધામણીની મેં સ્વપ્નેથી વકી નહીં રાખેલી.” શેઠ શીરોઝ તે કાઝકી ખુબસુરતીને પેટમાં ચાંપતાં મોઢ્યા, “પણુ તે ચારા બુઢાપામાં નજર નાંખી જે મુખ અને બખસ્યું તેના બદલામાં મારી દુઆ છે કે તું મારી દીકરી તારી ઉંચામાં ઉંચી જે મુરાદ હોય તે જીવીને પામે.

અરેરે તે છોકરીએ મોઢોડે રૂમાલ દાખ્યો. આવી ખુશાલીમાં લીન થયલાઓ આગલ તે નીસાસો નાખતાં અચકી. તે માયાળુ બાપને શું ખબર કે કેવે ચોંધાયે તેને લલી દુઆઓ દેતો હતો? શું રોદાની ઉંચામાં ઉંચી મુરાદ સફળ થશે? તેણીની મુરાદમાં મુરાદ તો એકજ છે કે લવજી! બસ લવજી-માંજ તેણીની દુઆ છે!! તો શું—

નહીં! તે છોકરીએ કદી નહીં આશા રાખેલી તે દુવા બેદરકારીથી સાંભળી. ત્રણે જણાનાં જીગર ખુશાલીથી ધડકતાં હતાં. પણ-પણ-રોદા તે તો એક ખરી ચુનેહગાર માફક તદ્દન ચુપ લગાર ધુજતી ઉભીજ રહી.

“ચાલો હવે બાવાજી હું રંગ લેઉંચ ને મેં તમુને દહયું તેમ મહેરબાની કરી એવી રીતે લગન કરી આપો કે છગ્ગંડની મુસાફરીમાં મને મારા બુલબુલને સાથે લઈ જવાની તક મળે. ચુડનાઈટ, જોદરેઝ રોદા, સાહેબજી હું રંગ લેઉંચ.”

આહ ! તે જતા જવાનને ટીકતી તે છોકરીએ હવેજ એકજ છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો.

અરે ભેદી બે બીલ્લમનું જીર ! તારો ભરમ ક્યાં છે ?

ગમે એવું મન મનાવતી તે છોકરીનું તે નાનકડું દીલ અંદરથી કરડતું હતું—ચાલુ ઠોકાથી તે એજ પડધા પાડતું કે—

‘હે છોકરી ! આવા એક આશાવંત જવાનને ઠગવા કરતાં તારી જાનજોમાં તું જીવશે તેમાં તારી શોભા અને સલામતી છે !’

પ્રકરણ ૪૫ સું.

—:૦:—

અરેરે તે મારખલની સલંગ સીડીઓ ઉતરી કેવી રીતે ! જવાન છોકરી એકવાર પાછી તે અણગમતા માગનાર ત્રમે આવી ઉભી તેનુંબી તેણીને બાન હતું નહીં. ક્યારેના શખસ કંઈ એક જાતનાં ફતેહ સાથના હસવાથી તેણીને કતો હતો, તેબી તેણી જાણતી હતી નહીં.

“કેમ રોદાબાનું મારું માગતું બધું લાયાં કે ?” આખરે એ સુફ્યાણી શરૂઆત કીધી. તમારાં કાદાંપરથી તો મને કંઈ ક્ષુરું લાગેય, પણ યાદ રાખજો હું—કે જ્યાંસુધી મને આખું જશે નહીં તાંહ સુધી તમે સલામત નહી. સમજ્યા કે હેહેહેહે.

“આપુ તારે વરે મેં કેવો ભોગ આપ્યોય તે જો તું એ તો જરૂર તું મારીપર દયા કરે. તું જાણેયની કેં લવજીને કેવા મોટા ઉંડા પ્યારથી ચાહતીતી ?”

તે દયાળનક શબ્દોપર તે શખસ એક જાતનું ચીડ બળે તેવું હસવું હસી પડ્યો.

“અરે તે મારી જાતીમાં એક ઝેરી જરી માફક ખુંટી બેઠોય. જતાં-જતાં-ઓ હીચકારા ધાતકી-તારેજ-ફકત તારેજ વાસ્તે મેં તે તદ્દન નહીં જેવી કીંમતે વેચ્યોય.”

“ઓહોહોહો, ત્યારે તો તેને વરે હું તમુને દીલોજનથી મુખારકબાદી આપુંચ.”

“બસ-બસ કર!” તે નફ્ટ શખસ ગમ વીકાળ બની તે છોકરી પુકારી પડી. “દયાહીન મુખારકબાદી કરતાં મારા મુવેલા વહાલાને વરે વીલાપ કર તો તેથી મને સુખ મળશે.”

તે વીચીત્ર છોકરીથી તે શખસ બે પળ ચુપ થયો.

“શમજ, હું પેલા દારાં બેરીસ્ટરને પ્રેમીસ થઇ ચુકીય. બહુ ખર્ચ આવતાં અઠવાડયામાં અમારાં લગન થશે.

“આટલાં જલદી-વાહ એકને પહોંચાડી બીજાને ડીક હાથ કીધો!”

“નીચ, હીચકારા તુંને જાસ્તી વાતની અગત નથી,” જાતીપર પથર મુકી હું તારા કપાલમાં ડામ દેઉં ને તું સામું મનેજ બોલે! બસ સમજ, વચ્ચે બોલવાનું બંધ કર. તું જેશે કે હવે મને સાઠ હજાર પેદા કરવાના કંઈ જરાક જેટલાખી મુશ્કેલ નથી તું એટલું એક અઠવાડ.—”

“શુંઉઉઉ-તમે હમણા મને કંઈજ આપતા નથી?”

“મારી પાસનું બધું મલી લે આપ દસ હજાર.” તુચ્છ કારથી તેણીએ એક બલુ સાદીનની લંબાસ કોથલી તે જવાનનાં દીલપર ફેંકી પણ ઓજળા આજે તો કેહો તેખી દહી ખાઇને આવેલો.

“નહીં નહીં એમ હું ચાલવા નથી દેવાના. મને તો આજના આજ આખા જોષએ. રોદાખાઇ હું કંઈ ઝેરીમાં હીચ નથી હજુર ખાતો કે તમે એમ મને હીલાં બહાનાંથી અંજવશો. જે બીચારાની આગલ તમે એમ કહેતાંતાં કે તમારે વરે મારો આખો જીવળી આપી દેઈ તેનો તમેજ આખોઆખો જીવ લીધો ને વરી નફામાં નવા સાહેબળી લઇ બેઠાં. હવે તમેજ મને કેહો કે એ બધું જાણ્યા પછી હું કેવી રીતે તમારીપર વીશ્વાસ રાખી શકું?”

હાય, હાય, તેનેજ ખાતર તે ઊકરી જે પ્રગલું દમ રૂમી ભરે તેજ આય રીતના સખુન બોલે—એ રોદા જેવી ઊકરી માટે સાંખવું ધણું મુશ્કેલ થઇ પડ્યું.

તે લાલ જીંડ બની ગેઇ. વાઘ માફક તે ઉછળી. “નીચ કુતરા તું એકવારનો અમારે ઘેરનો નોકરડો તે આજે આવી લાંબી ટુંકી મારીજ સામે કરે? તેખી આવી સખત જતની જાણા સાથે—અસ તુંને તારાં કામ સાથે વાત-વધારે લાંબી ટુંકી હું સાંભળવા માંગતી નથી.”

“નહીંર મકુંજે દારબશાહ શેઠ સાથે મારે લીધે તમે પશુતાં હોવ તેમ દેખાડોચ, પશુ ખરો જવાબ તો હવેજ હું સમજાયો કે કેથી લાઇન કલીયર કરવા ચકીજ તમે તે બીચારાનું હાડકું જર કીધું.”

“ચુપ, બેઅદબ, તારી ઝેરી જખાં એકદમ બંધ કર. હીચકારા તે સખસને હું કેવા બુલંદ ચાહથી ચાહતીતી, તે સમજવવાને હું કંઈ તુંને બધાયલી નથી. હું મારા પ્રમાણીક-પણા માટે અત્યંત મગર છેઈ, સમજાયો—અસ આજે તુંને આય ૧૦૦૦૦ કબુલ રાખવા પડશે. તેણીએ હજુખી બોંયપર

પડેલી સુંદર પર્સ ગમ આંગલી કરી એક ખરી રાણી જેવા તોરથી વધારે એક ખોટી અધીબી હું તુને આજે કંઈથી કરતાં આપી શકનાર નથી.

“શું ઉ ઉ ઉ ઉ ! ધમ્મ દધને દસ હજાર !! જાવ જાવ બાઈસાહેબ એ એવો સુકકો દમ પેલી તમારી બીલાડી મીસીસ હંટની સાથે ચલાવો. તે ચાલતા સાથે ચલાવશે. બાકી અહીં તો પુરં દામ ને પાકયું કામ ! હેં હેં હેં હેં કેમ ! શું ઇસ થઈ ગીયાં ?”

“બાપુ શું તુને તારી એકવારની માયાળું શેઠાણીપર કંઈજ દયા નથી આવતી ? તારા દીલમાં દયા છે કે પથર ! જો તુને મારા સખુનપર વીશ્વાસ નહીં આવે તો હું મારા મરહુમ માતાજીનાં કસમ ખાઉં ? હું તુને જરૂર લગન પછાને બીજે દહાડે બાકીના પચાસ હજાર ચુકતે કરશ તેટલાં-તેણીએ એક ટચકા સાથે તે-બોયે પડેલી પર્સ વાંકી વલી ઉંચકી તે શખસ સામે ધરી “આય એટલી રકમ મારે ખાતર કબુલ રાખ !”

“બાઈ સાહેબ” આય તોરવંતી શેઠાણીને આટલી બધી નરમ થઈ ગયલી જોતાં તે શખસેથી લગાર ઠંડાઈથી ચલાવ્યું. “મારી એક વારની શેઠાણી હું હમેશાં બલી લાગણીથી જોતો આવોય. પણ હવે મારો છેવટનો વીચાર સાંભળો. તમારાં લગન થઈ જવા પછીનો જોખમ હું બીલકુલ લેવા માંગતો નથી. તમે કેહોય કે આવતાં અઠવાડયામાં તમારાં લગન છે તો જાવો-જો લગનને બીજા આઠ દહાડા હોય તો હું સાત દહાડા થોભવા તકબાર છેઉં પણ મારી સરત એજ કે કાલે લગન તેમ મને. આખે આખા પચાસ હજાર જોખમે. જો તેમ નહીં થયું તો લગનને દહાડે સવારનાંજ હું મારી માંગણી

શેઠ શ્રીરાઝશાહ આગળ રજુ કરશ ને તમારી નામોશી મારા મુવાંતી સાથે લઈ જવાનાં બદલામાં તમારા કરતાં દબલ કામ કહડાવશ.”

“પણ તુંને કેમ સમજાઉં?” તે હવે તદ્દન ગગલી પડી. “તું સમજતો નથી કે લગન અગાઉ હું દારાં પાસે એકદમ પચાસ હજારની માગણી કેવી રીતે કરી શકું. વીચાર કર ને દયા લાવ.”

“નહીં-નહીં-” તે હવે ઝનુનથી બોલવા લાગે, “મારું હૈલ તમારી સાથે નરમ થવા સાફ નાપાડેય ને હું બીજા પચાર હજાર લેવાનો ને ફર લેવાનો તેમાં એક અધીંબી ખોટી આવી તો હું તે પાછી બદલી લેવાનો ને નહીં તો લગનને દહાડે સુરજ ઉગવા અગાઉ-સમજો એમ ઘડી ઘડી તારા જેવી એક બગલાંતી પાંખ જેવી ખુબસુરત ઓકરીને બપોડી કર્યા કરતાં મને ઓશકબી લાગેય-છતાં-સમજો-સીધે રસ્તે કામ નથી લીધું તો-તો-લગનની અગાઉના થોડા કલાક-માંજ હું તમને તમારા અથાગ પ્યારથી ચાહનાર એક આશ-કનાં ખુની તરીકે દુન્યાની લ્યાનત ખમતાં કરી મુકશ-સલામ!”

અરેરે-તે તેણીના અવેજની માનીતી કાયલી ઉપાડી તે શખસ લાંબી ફલાંગે ત્યાંથી સપાટામાં ગેબ થઈ ગીયો.

*

*

*

પ્રીય વાંચનાર તે હીણભાગ્ય ઓકરીનાં વીલાપનું વર્ણન કેવી રીતે તારી આગળ કરું? દુન્યાની ચારે બાજુએ પોતા માટે ઉભા થયલા બીહામણા પહાડોની વચ્ચે કબસ આવી ગયલી તે નાચાર બાલાનાં છાતી તોડ ડચકાંઓ હું કેમ વીસ્તારું?

“ઓ લવજી, લવ તારી જુદાઈનું અથાગ દુઃખ શું મારે

વેર કમતી હતું કે આપ આફતોથી હું ચુંમલાઉંચ ! વાહાલા તારું સગનવંતું પગલું જ્યારથી મારી પાસેથી ગીયુંચ ત્યારથી—ઓ હું કેવી દુખી થાઉંચ—બસ કર—ઓ કીરતાર બસ કર—હું તો સમજતીતી કે તે ભયાનક યાદનાં બોળથીજ હું મરી જવશ પણ ઓ—આટલી વીપતી છતાં હું હજી જીવુંચ !” તેણીએ પોતાનાં રૂપેરી કપાળપર એક જોરાવર તરાપ મારી મોહકું છુપાવ્યું.

કોણને ખબર કેટલોખી વાર તેણી તે વીલાપમાં હજીર કહાડતે પણ હા, એક હલકો હાથ તેણીના ખભાને લાગતાજ તે ચોંકી.

“ઓ, શીરીન શીરીન મારું આવી બન્યુંચ” તે વહાલી હીમ્મતવાન છોકરીનાં ખભાંપર • માથું નાખી તેણીએ છોડી મુક્યું.

“તારું આવી નથી બન્યું પણ તુંજ હાથે કરી તારાં ભવીશપર છેંકા મારવા નીકલીચ.”

અરે, એ શું ? રોદાએ રડવું છોડી દષ દોલા ઉંચક્યા. એ શું હમેશના માયાળું શીરીનનું બોલવું આજે એટલું કઠોર કેમ ?

“રોદા ખુદા ખાતર મને સંભલાવ કે મારો તે સક ખોટો છે,” હજીખી શીરીને કપકાના ચમકતા દોલાએ કઠોર-તાથીજ સવાલ કીધો.

“શીરીન શું છે શું તુંખી મને હવે માયામાંથી ખાતલ કરેચ ? તારો સક શું છે તે મને કેહ.”

“શું એ ખરું કે જે રોદા તે વહાદરીમાં મરી મયલા વહાલા જવાનને અચામ પ્રીતથી આહતી’તી તેજ રોદા ખીજી

એક નાપસંદ કીધેલા જવાન સાથે લગનના ગાંઠથી જોડાયય ?”
જાણે આરપાર વીધી નાખતી હોય તેમ તે છોકરીના ચમકતા
ડાળાથી રોદા તદન ધરૂ રહી. “છોકરી શુ તું એટલી જલદી
ધાતકી થઈ શકી? અરેરે, તારીપર જીવતો જીવત સદેકે કરતો
તે જવાન એટલો જલદી તારાં જીવનમાંથી ભુલઈ શકાયો કે-
કે-તું-” અહીંયાં તે વીચીત્ર છોકરી બોલતી અટકી પડી. તેની
સુંદર આંખોમાં આસુઓનાં ઝળઝળ્યાં ભરાઈ આવ્યાં.

કેવો દેખાવ? રોદાની શરમીદગીનો પાર હતો નહીં. અરે
જેને તેની તરફની સહેજથી પ્રીતીનો જવાબ મળેલો નહીં તે
આજે આંસુઓ ખેરવે-ને-ને-

જેનીપર જન સદેકે કીધો તેનો જીવતો જીવ લઈ નવું
સુખ તપ્પાર કીધું!

રોદા ખરે મને કમકમી!!

ખેડે છોકરીઓ ડચકાંઓથી બે પલ સુપ રહી—

ખેડનાં મગજમાં એકજ ભયંકર બનાવ-ભમ્યા
કરતો હતો!

—:૦:—

પ્રકરણ ૪૬ સુ.

—:૦:—

શીરીન! શીરીન! તારી જનકેશાનીનો નમુનો કાણથી
પુરો વીસ્તારશે? દુન્યાઈ બદલાની લાલચ વગરની તારી
સાચી પ્રીતી કાણથી જલવાશે?

હા તારા દીલમાં ચાલુ થોકાતી એક અચાગ સતોષ અને
સંધ્યારાની લાગણી-એજ તારું આજકાલનું મહાન સુખ છે-
પણ તે સંધ્યારો શેનો?

જીવ કરતાં જ્યાદા ચાહેલો લવજી વેલેશ હિંડા મારમાં
ગીયો તેનો રોદા પાછી પરણવા નીકળી તેનો ?-કે-કે

હાયરે-તે લયંકાર ચીચ્યારી સાંભળતાંજ જીવતાં જીવત
મરી શીટતી રોદા જ્યારે દુન્યાઇ નામોશીથી ડરી જઇ ત્યાંથી
દેખતે જીગરે ને ખુની હાથોએ વીલામાં ફસી ત્યારે અરેરે-એજ
છોકરી લોહીનાં આસુઓ ખેરવતી તે હિંડા અંધકાર મારમાં
ડોકાવતી કેવાં ડચકાં લેતી હતી !

આહ ! જીગરનાં હિંડાણુમાંથી એક શ્રાપ નીકલી પડ્યો
હતો-કે—

‘ઓ રોદા-મારી જીગરની જેત તેં આજે જેવી રીતે
ખુળવીય તેવીજ રીતે હવે પછી તારી શાંતીની જેત ખુઝાય !’

અરે-આય પલે તેજ સવાણી થયલા શ્રાપ કાંય નહીં તે
છોકરી સેહવતી હોય.

શીરીન ખરે દીલે કમકમી.

જે થયું તે ખરું. એકવારની તે ખુની હરીફને પણ
આવા તેણીનાં દીલમાં દયા અને મદદ કરવા તે પાછી
ટટાર થઇ.

“રોદા-હિંડુ જો.” હવે લગાર નરમ સાહદથી તેણીએ
ચલાવ્યું. “મારી તુંને અરજ છે કે જે પગલું તું ભરી
ચુકીય. તે પાછું ખેંચી લે-એ લગનથી એકદમ હાથ ઉઠાવ-
તે શખસને તું ખરેખર ધીકકાર. ખ્યાલ કર કે તે તારો
લવજી જો આજે જીવતો હોય તો તારી એટલી જલદી બેવફાઇ
જાણુતાં તે કેહવો નીરાશ થતે ?”

“શીરીન, એવા શબ્દથી મને તું ના મારી નાખ. તું
એમ સ્વપ્નેથી ધારેય કે એ પગલું હું મારી રાજપુત્રીથી લેઉં ?”

“મને તે થાય, તારો જીવ આપ, પણ-પણ એકવાર જે પ્યાર તેં તારા લવજીને આપ્યો તે હવે બીજાને આપવાનો તુંને કંઈજ હક નથી, તેં તેને જીવતા જીવત નીરાશ કીધો-તેનો કાજમરો જીવ ગુમાવ્યો-તો હવે તેના રૂઢને સાંતી આપવાને બદલે આવા પાપી વીચારોથી તેને દુખી કરેય?” તે અતી ઉશકેરાઈ બોલવા લાગી, “રોઢા ચાહે તે થવા દે. ચાહોમ દુન્યાને જણાવવા દે કે તું તે જવાનને ચાહતી હતી. જીલમાં તારેથી તેનું ખુન થયુંય પણ-પણ ઓ! આય લગન-એ જનમ સુધીના આપની કાલી દીલી તારે માથે હોરી ના લે. તેણે પોતાનો આપો જીવ આપ્યો તો તેના બદલામાં દુન્યાઈ લોકોના બેચાર બોલો ખમી જવા તુખી તધ્યાર થા. તારી ખોટી મગરૂરી આય સંજોગમાં બારી નાખે. તુંને ઘણો ફાયદો થશે. આય પોશાગીર પારસીના હાથમાંથી તું છુટશે. એક દીલ વગરના લગનથી તું મુક્ત થશે, ને તારું આખું બચીશ તું સુધારશે.”

અત્યાર સુધી મમખવાર જીવે સાંભળતી રોઢાએ શીરી-નનાં છેલ્લા બોલોથી પાછું મોહકું ઉંચક્યું.

“શીરીન, બચીશમાં મારે વરે હવે કંઈ રહ્યું નથી. આય જીંદગીથી હું કંટાળી ગેઈય. એ લગન હું મારા પ્યારને ખાતર નહીં-પણ-પણ ફક્ત હમણાની મારી બચકાર હાલત સુધારવાજ કરુંય. એ લગનથી હું પેલાને વસથી છુટય ને બાકીનું બચીશ પપસાના જોરથી સખાવતો કરી મારા મુવેલા દીલને આરામ આપશ. મારાં ગુનેહગાર દીલને સાંત કરશ.”

“નહીં, નહીં,” શીરીને તે ઠડો સુંદર હાથ માથાથી પકડ્યો “રોઢા મારી પર દયા કર ને આય તારા જીવાને જીવના સુખને ખાતર મને વચન આપ કે એ લગનથી તું અટકશે.”

“શીરીન-હવે તેમ અને નહીં-હું ત્રિમીસ થઇ ચુકીય. મારીપર તુજ દયા કર ને મને અટકાવ ના. પપાએ-ચુડીએ દરેકે જાણ્યું-વીલામાં ધણી ખરી જોઈવણો નકકી થઈથી ચુકીય હવે-તેમાંથી પાછું ફરવું તદન મુશ્કેલ છે, પણ એ શીરીન-તું મને એમ ના જો. એક ગુનેહગારને જોય તેમ તું મને ના જો-” તેણીએ એક જોરાવર ડચકાંથી આંખો ઢાંકી દીધી.

“ત્યારે મારા સવાલનો જવાબ ખરો આપશો ?” તે હાથ ખીસાડતાં માયાથી તેણીએ પુછ્યું.

“હું-ગમે તેવી છેલ્લે પણ સાચ્યા અંતઃકરણની છેલ્લે, મને પુછ હું ખરું જ કહેવશ.”

“તાહરે ખોલ આય થતાં લગન જો કાઢી જો સીતે અટકે તો. તું ખુશી કે દલગીર ?”

“જો મારી આસપાસની મુશ્કેલીઓ દુર થઇ શકતી હોય તો એ લગનથી છુટવા હું જીવપર આવી કંઈથી કરવા બાકી રાખનાર નથી. જે હાથ મારા લવજીએ મંગિલો તે હાથ હું મરતાં ખીજાને નહીં આપું પણ એ !—”

“નહીં સજીર” શીરીન હવે તતાર ખેડી, “તારી મુશ્કેલી-ઓમાં શું આય એક પારસી દેવાદાર છે એજ કેની ? એને જો આપરે કહેવલે છેડમે તો પછી હું નહીં ધારતી કે ખીજ કાંઈ ખ્યાલી આફતોને વંરે તું તારી પ્રીતીને ખેવશ માય.”

“ઓ નહીં, નહીં, હું જો આય સેતાનને વસચી છુટું તો-તો-પણ અરે પચાસ હજાર ઓ કેવું મુશ્કેલ ?”

“ચાલ મને ત્રિમીસ થા કે જો હું તુંને આય સખસથી છેડવું તો તું તારા લવજીની વફાદારી ખોત સુધી સાચવશે.”

“ઓ શીરીન હું વચન આપું પણ-પચાસ હજાર-” તે છોકરીએ એક નીસાસો ખેંચ્યો, પણ બીજીજ પળે હોઠ પીસી રોદાના ખભાંપર માયાથી હાથ મુકી ધીમે હલકે સાહદે બોલવા માંડ્યું.

“રોદા-તું જાણેયની કે મારા બાવાજી મને ચાલીશ હજારની રકમ આપી મયાય તે.”

“હા પણ તેતું શું?” ફાટી જતી છાતીએ રોદાએ આય સત્યની સુંદરી ગમ ટીક્યું.

સમજ, અત્યાર સુધીના બ્યાજથી વધીને તથા મારી પાસની ટુંક પુંજ એ બધું મળી હું તુંને પચાસ હજાર પુરા પાડી શકશ. સાંભળ એમ વચમાં બોલ બોલ ના કર, મને હવે જીંદગીમાં કંઈ રહ્યું નથી. બસ મારી અરજ એજ છે કે તારે આશ્વાત જીવે ખરી વફાદારીને વળગી રહેવું. જે જીવને મેં ચાહેલો તેજ જીવની સાંતીને ખાતર તુંને બચાવી મારી બધી દોલત વાપરતાં મારો જીવ ધણો ખુશી થશે. પણ-પણ તે છોકરીએ ગમખ્વારીથી ડોકું નમાવી દીધું.

“જે શીરીન એમ ના કર. તારી ગમગીની હું સમજીશ, પચાસ હજારની રકમ મારી પર ખરચી અલખત તારે લવીશ તું—”

“મારાં લવીશને આમ લગાડ. મને જે ગુન્યવણુ છે તે તું અટકળી નહીં શકશે. હું તે રકમ આજે આપવા તૈયાર છેહું પણ અરે બાવાજી તેવણુ એક એવી સખત શરતે તે મને આપવા કહી ગીયાય કે ઓ તે હું કેમ કરું?”

“તે શરત શું?” રોદાએ હૃદ વગરની આતુરતાથી પુછ્યું.

“ઓ! લગન વગર મને તે રકમ મળનાર નથી.” તે

હવે ધીરે ધીરે બડબડવા લાગી “પુઉઉઉ લગન મારે વરે ? રાદા એક સોરતીમાં તેં ને મેં બેઉએ જીવલાવ્યું—તું ફાવી ને હું હારી—તુને જવાબ મલ્યો—મને ખીલકુલ નહીં, પણ અફસોસ કે તેં તેનો ઘણો બરગસ્તે ફેજ કીધો. અરે મારે એટલુંખી બદનશીબ કે તે મરતો દેખાવ પણ મને બારી નાખવા મારી હાજરીમાંજ બન્યો.” પણ તે ધીમા બબડાટમાંથી તે એક વીચીત્ર દસવું હસી પડી. “પણ અરે હું જો તે વખતે નહીં હોતે તો—તો !” આય—છેલ્લા શબ્દો તે એટલા તો ધીમા બબડી ગઇ કે રાદાના ગમગીન કાનો તે સમજી શક્યા નહીં.

“રાદા તુને પચાસ હજાર તો બેઠાએયજ એ તો નકકી થયું. કોઇખી જાણુ વગર કેથેથીખી તું મેળવી શકે તો તે મારી પાસથીજ છે—એખી નકકી છે—નહીં વાર ?”

તે છોકરીએ જવાબ વગર એક ઉપકારની નજર ટાંકી પણ આ ! તે ગરજવંતી છોકરીની આંખો—તે સ્વભોગમાં ઝમકી રહેલી આંખો સાથે જાણે ચીટકી ગેઇ ને એકદમ જીમ પાડી ઉઠી—

“ઓ શીરીન—તું શું કહેય ?” જાણે આંખમાં કંઇ વાંચી ચુકી હોય તેમ તે છોકરી તેણીને વળગી પડી—“મને કહે શું તું—તું—તું—”

“હા—જો પરણવું એ મારાં નશીબમાંથી તદ્દન બાતલ થઇ ચુકું હોય—તોખી—બસ—મેં વીચાર કીધોય કે આય તારાં બચકાર લગન અટકાવી લવજની ખુશાલી અને સાંતી મારે મારે પરણવુંજ બેઠશે. હું તેને ચાહુંય—રાદા તું ધારેય—આઇ મીન આપરે જાણેય કે તે મરી ગીયોય છતાં હું તેને ચાહુંય

ને તેથીજ તુને એક પારકાના હાથમાં મચલી જાણતાં તેનું રૂઢ કેટલું કમકમશે તે દુઃખમાંથી તને ફક્ત બચાવવાના હું મારા બનીશના બોલે જો આય તારાં લગન અટકાવી શકું તો બસ હું પોતે પુરતી સુખી માનશ.”

“શીરીન તું—તું” ચક્રીત થતે દીલે રોદા બોલવા મધ પશુ તે ઉશકેરાયલી છોકરીએ પાછી તેણીને અટકાવી.

“નહીં બહાર ના. હું મેક નથી થઈ. હું તારા જેટલીજ સાવધ છઉં. હું સેવટપર આવી ચુકીશ પણ એક વીચારનો નીવેડો મને સુજતો નહીં કે—કે—”

“પરણવું કેણુ સાથે—કેમ ?” રોદાએ તે મનમાં ધુમ્મા કરતો વાક્ય પુરો કરી આપ્યો.

“અરે કેની !”

“હા—”

“હું સુચવું ?” તેણીએ ધીરેથી તેણીના ખંભાપર હાથ મુકી પુછ્યું.—“હું કેહું ? હજુર તે તારીપર કેટલો દેવાનો છે.”

“કેણુ ?”

“મારો ગુડી !”

“કેણુ” તે એક ઝટાક મારી ચોંકી. “જેને—મને એક નીચ ચાકર મીસાલ ૨૪) કલાકની નોટીસમાં વીલા છોડી જવાની ફરજ પાડી તેની સાથે હું પરણું !”

“૨૪) કલાકની નોટીસ ? મને સમજાવ, શીરીન તે શું ?”

હા, તે શું કામ તમુ લોકને પોતાનું કીધું કહે—હું પોતેથી કશુંક કર્ય કે તારી સીકનેસની પેલી પહેલી બચંકાર રાત્રે હું એક કલાકવેર જાગમાં હતી. મેં તારું કામ બધું જોયું પણ હા મેં તે છુપાવ્યું. રોદા તારે લીધે મેં તેનો

ખુલાસો કરવા ના પાડી ત્યારે એ એમજ સમજ્યો કે તારી તરફનાં લેમાં પ્યારની અદેખાઈમાં હુંજ તારી ને માંદગીનું મુળ હતી. ઓ અફસોસ જે જીવ મારે વરે એવું બદ વીચારે તે હજી મને ચાહેય-એ તારું કહેવું હું કેવી રીતે માનું? બસ ના બોલ તેને વરે મને કશું સાંભળવું નથી. પણ હવે મને કેહ કે મારે શું કરવું? કીયો જીવ શોધી કહાડવો ?

શીરીન તારી ગેરહાજરીમાં તે કટલો કુંજરો. કેવો એક માગી-કેવો ગમગીન ફરેય તે હું બધું—

“સમજ હું પરણ્ય તે કંઈ મારા સુખને ખાતર નહીં, પરણીને કંઈ હું મારો જીવંગી બદલનાર નથી. એકગમ કીયા કરી-પેલી રકમ હાથ આવી કે બેઠે જશ્ય માટે બે જીદા રસ્તા.”

“ઓ તું શું બોલેય?” ફાટફાટ થતી છાતીએ સાંભળતી રોદાએ આ છોકરી માટે, દાંતમાં આંગળું પકડ્યું.

“હા, હું બધું બરાબર બોલુંય, પણ મારી મુરાદ એજ છે કે આજકાલ કોઈ રસ્તો મળી જાય તો પેલાને વસથી હું તુંને છોડવી શકું. પણ હું શોધવા કાંઈ જાઉં !- છે કોઈ તારા ધ્યાનમાં?”

“હા, મારા ધ્યાનમાં છે.” એક ઘોઘારી અવાજથી તે બેઠે દુઃખી છોકરીઓ ચોંકી.

તે બેઠે ખુશસુરત ચહેરાઓ સામે એકવાર તે ધાતકી જવાન બાપુ આવી બેઠો.

“જો તમારી મુશ્કેલી મારેથી ટળતી હોય તો હું હાજર છઉ.” તે રોદાને ખીલકુલ “દોન્ટ કેર” કરતાં માનથી શીરીનને

નમ્યો. તે શાંત હોકરી આય બનાવથી ચક્રીત થઇ છતાં ચુપ વીચારમાં ગુંટાઇ પણ રોદા—

આય ધરતી ફાટી જાય તેવાં દેખાઇતાં અપમાનથી તે છછણી પડી. “હેમક, તારી જ્યાં બંધ કર-એવકુફ, ડોળા ફાડીને જો કે તારે ખાતર અમે કેવાં અફસોસમાં આવી ગયાં? ને તે છતાં તું કેટલો ધાતકી થઇ બેઠો.”

“બાઇ સાહેબ, મને શું મને તો બધું સરખું. તમે પરણીને અપાવો કે એવણુ પરણીને આપે, મને તો પછસા સાથે કામ. પણ તે હું તો એમ કેહતો તો કે જો કાલને કાલ ગામમાં કાઇ હોકરો નહીં મને તો પછી-પછી જો મરજી હોય તો સેવકને તે જગો લેવા—”

“બસ, ચુપ થા” રોદાએ માફી ચાહતે ચહેરે તે ચુપ પડેલા ચહેરાપર ટીક્યું. જાણે પોતા ખાતર આય અપસનાં તાણાં તેણીનાં સમજવા પડતા હોય પણ નહી.

તે વીચારમાં પડેલો આકાર સેહેજખી હીલ્યો નહીં;

“એ કાંહ. ફરેસ્તાઇ તુરી ને તું કાંહ ગટરને કીડો !” તે મગફર હોકરી જોરાવર તુચ્છકારથી હસી પડી. “પછસા મેળવવાની ધુંધમાં તમારું મગજખી હવે ખસી જવા આંબુચ કે કેમ ?”

“બાતુ, એઅદખી માફ છે પણ તમે તમારી મગફરીમાં હજુર” મરી રહેલાં છે એ મને ઘણી અજાયબી લાગી. વાર પણ એ તો તમારો સુફ્યાણો વીચાર થયો પણ હું ધાર્ય કે શીરીનઆઇ મારું બોલવું વાજખી વીચારશે.”

હા, પોતાનું નામ બોલાવું સાંભળતાંજ તે વીચારમાં ગરકાવ થયલી હોકરી જાગત થઇ.

“બાપુજી” તેણીએ ધીરેથી સર કીધું “મને લાગેય કે તમે છુપાવી અમારી વાતચીત સાંભળી છે.”

“હાજી-હું અહીંથી.”

“બસ હું તેનો ખુલાસો માંગતી નથી”-તે એટલી તો ટેકમાં ગંભીરપણે બોલતી હતી કે તે શખસ સાથે રોદા પોતેખી ચકીત થઇ ગઇ. “તાહરે અમારી ગોઠવણ તમને લંબાણથી સમજાવવાની કંઈ અગત નહીં હશે.”

“હાજી-નહીં હા મેં સમજ્યુંય છતાં તમે મને ઉપર ટપકે જરા સંભળાવી જશો તો પછી આપણા વચ્ચે પછવાડેથી ફર્યાદ નહીં ઉઠે.”

ત્યારે સમજે. હું તમારી હેવાન્યત ચાલથી આપ બાપુને બચાવવા માંગુય. મારો વારસો જે સફાયક થાય તો પચાસ હજાર કુલે નીકલે તે મારા પરણ્યા વગર મને મલે તેમ નથી! હવે તમને તે આપવાને વરે મને લગનની કીયા કરાવવાની ફરજ પડશે. વધારે ઉંડાણુ હું જવા માંગતી નથી પણ ટુંકમાં મને એટલુંજ કેહવું જોઈએ કે લગન-એ ફકત કીયા હું તે રકમ હાથ કરવાજ કરવા માંગુય. એવીજ શરતે કે કીયા થયા પછી પેલી રકમ લઇ તમે એક એવો રસ્તો પકડો કે હવે પછીની મારી આખી જીંદગીમાં મને તમારું મોહકું ખતાવે નહી. કે-મુગા શું ઉભાય, હું તમારી ઓફર કબુલ રાખુય તેની મતલબ એજ કે એ કામમાં મને મદદ કરી શકનાર તમારા શીવાય ખીજું મને મળવું મુસકેલ છે.”

“હું-હાજી-પણ-પણ”-અત્યાર સુધી મુગા વીચારોમાં ઉભેલો તે શખસ હવે પોતાની નહીં જેવી મુંઝ સમારતો મુંચી આંખે બોલવા લાગો. અત્યંત રોદા કરતાં આપ છોકરી

આમલ તે તદન ઉલટીજ રીતે-માન અને ગંભીરતાથી વાત કરતો હતો. “પણ તે બાનુ-છનાં તમે પરણો તો મારી સાથે ક્રીયા કરાવો ને પછી નાહક કાંચ આપણે કળયો કર્યે” તમુને હું હું બણા સુખ—

“ચય-ચય-ચય”-તે ખરેખરી કમકમી તમે મારી સાથે એમ લાંબી ટુંકી કરવા જશો તો પછી એ લાઇનમાં હું કોઇ બીજાને નાંખવાની ગોઠવણુ કરસ ફક્ત કામ સીવાય વધારે વાત હું તમારી સાથે કરવા નથી માંગતી.”

ઓહોહોહો-કેવો દમમી તોર ? બાપુ ખરેખર દમકી ગીયો. એક તામેદારની અદાથીજ તે આય પોતાની ભરીશની મહોરદારને ટીકતો સ્તબ્ધ મુગોજ ઉભો રહ્યો.

“બાપુજી તમારે ફક્ત પચાસ હજાર સાથે કામ. તે જો તમુને મેળવવાજ હોય તો તમારી પોતાની ગરજને વરે તે ક્રીયામાં ભાગ આપો. તે ક્રીયાને તમે એક લગનની ક્રીયા ગણવીજ નહીં. તેને વરે તમારા મનપર એક કતરાભારની વજન લાવવું નહીં. રૂપ્યા મલ્યા કે તમે કાંહ ને હું કાંહ ! બોલો મને વચન જોઇએય. મારી-આખી જીંદગીમાં મને તમારું કોહું ફરીથી દેખાડવું નહીં. મેં મારા એકઝી યુઃસી સાથે જેઠ કાલની બધી ગોઠવણુ કરી મુકીય. હું હવે વયમાં હોવાથી મારી મરજીના લગન સામે તે લોકથી વાંધો લેવાશે નહીં. એ રીતે જો તમે કબુલ થાવો તો એ ત્રણ દહાડામાં તે રૂપ્યા તમારા-જોવ-પકકો વીચાર કરજો-ગમે તો દસ પંદર મીનીટ દુર જઇ વીચાર કરી આવો તેટલાં અમે લોક અઢી બેઠેલાં છીએ.”

“મને જે કહેવાનું છે તે એજ-કે-કે”-તે પાછો ગંગેતાવા લાગો.

“કે શું?”

“તે ક્રીયા લગનની તો ખરીજ કેની?” તે બીહતો બીહતો બોલવા લાગો.

“હાસ્તો?”

“ત્યારે તમારેથી યાતો મારેથી કંઈ પાછું તો પરણાય નહીંજ કેની?”

“તો કેવા મુખાંબલરેલા સવાલો કરેય-વરી નહીસ્તો.”

ત્યારે હું એટલુંજ ચાહુંચ કે એમ છતાંબી તમે ને હું જુદાં પડી જઈગી ભસમ કરવા કરતાં-તમે મારા નેક બખત મહાબુખને—

“કેમ તમને મેં શું કહ્યું તે સંભળાયું કે?” તે ઝનુ-નથી હવે ઉઠી ઉભી થઇ.” જે તમારી દયાનત એવીજ હોય તો હું બીજા કોઇને વરે થોભસ ને મારી પકડી ખાતરી છે કે તમનેબી થોભવુંજ પડશે. કારણ જે પચાસ હજાર એમે બીહધેલાં આખરથી બીહને કહાડી આપ્યેય, તેવી પચાસ હજાર અરધીબી તમે સરકાર પાસથી કે શીરોઝશાહ પાસથી મેળવી શકશો નહીં. સમજ્યા? જાવો બસ તમારેથી થાય તે કરો એ તો આય છોકરી બીહ્યે આફી તમારા જેવા ખાન-ગીમાં હજારવનારા હીયકારાઓ કદીબી જાહેરમાં આવતા નથી એ હું બરાબર જાણુંચ.” તેણીએ જેસમાં રોદાને પકડી અને દમામથી એક છેલ્લી નજરબી તે શખસપર નાંખ્યા વગર ચાલવા માંડ્યું.

પણ નહીં. આ હાથથી ચાલી જતી બાજુ એમ એકદમ પડતી નાખે તેવો બાપુ કાચ્યો નહીં હતો, આ બંને ચાલી જતી ખુબસુરતીઓપર તેની નજર જ્યાં સુધી અટકી રહી ત્યાં સુધી

તે સુપ ઉભો પણુ જેવી તે નજર ખાલી પડી કે એકજ ઝટકે પોતે જતી મુકેલી લક્ષ્મી તેને હમથે ચઢી આવી. તે દોડ્યો- જીવપર આવી દોડ્યો.

શીરીન, રોદાની રજા ચાહતી કંઈક વીચારમાં થોભી હતી.

“બાતુ જાડો પણુ મારીભર્યો તે સાહદ કાને પડતાંજ તે ખેંચી આંખો કંઈક ધીરજના ચમકારાથી ચમકી છતાં દેખ- છતા દમથીજ શીરીને તેને બોલ્યો.”

“મેં ધારેલુંજ કે હાથમાં આવેલી આવી સુંદર ચઢીઓ જતી નહીં મુકશે-કેમ શું કહોચ?”

હું તમારી દરેક ગોઠવણને નમવા તૈયાર છું.” તે નમ્યો.

“ઠીક છે. આપણું કામ ધણુંખરું પરમ દહાડે થશે; કાલે હું તમને પાછી મલસ-પરમ દહાડે અત્યારે તમે તે રૂપ્યા મેલવી ચુક્યા હશે તેની હું તમને માત્રી આપુચ. જાઓ વધારે હું તમને ઓળખતી નથી.”

“હું!” તે સખસને આવા તુચ્છકારથી જખરું અપમાન લાગું પણુ તેનું ‘હે’ સમજવા ત્યાં ખોટી કોણ હતું?

તે ખેંચી છોકરી એક આંખની ધસારત સાથે ક્યારની છુટી પડી જુદે જુદે રસ્તે નીકલી ગઈ હતી.

—:૦:—

અકરણુ ૪૭ મું.

—:૦:—

આહાહાહા ખીજ બે આખા દહાડા!

અધધ લગન! કેવું સુખવાસી વચન! આખું શહેર શેઠ શીરોઝની એક પુરી દીકરી રોદાના લગન નીહાવવા

જાણે હરખમાં દીવાનું બની ગયું હતું. ખુદ વીલામાં ધમચકરી ચાલુ થઇ ચુકી હતી. દરેક મેમબરો તે આવતા દહાડાની એટલે પરમ દહાડાની ખુશ વાટ જોતાં બેઠાં હતાં—ખુદ વરરાજા તો જાણે દર સેકન્ડને જતી જોતાં હવે થાંકી ગીયો હતો—પણ—
હાય—હાય !—એકઠે મોહડે કબુલાતી તે નશીબવાન કન્યાનો હાલ તો જુઓ !—

ઓ !—વીચારોનાં ડુંગરોથી કચડાઇ જતાં મગજે તે નાચાર શુંદરી પોતાના પ્રાઇવેટ રૂમમાં બેઅખત્યાર પડી હતી !

“મુઠ હું—બીચારા મારા લવે પપાની રજા માગવા જવા બનીખના તારા તોડ્યા તો હું એકતી બે નહીં થઇ—તે—તે—આય છોકરો દારાંને મેં અભાગણીએ કેમ એટલી જલદી રજા આપી—અરે ખોદાયજી ! હવે એ બધાંને હું કેમ કહું કે જે થયું તે માંડી વાળવું. દારાંને હું કેમ સમજાઉં કે મારો વીચાર ફરી ચુકાય. આહા ! મારી શીરીન મને બચાવનાર ફરેસ્તો—ગરીબ બીચારી આવતી કાલે તો એ—ઓ—એક કેવા નાલાયક સાથે, અરે ખોદા, મારેજ ખાતર પરણી જશે. હા, હું છુટશ. હું સદાની છુટશ—પણ રસ્તો કીઓ લેઉં—કાંહ—ઓ !”

ઘણાજ કઠંગે વખતે બારણું ઉઘડ્યું ને તેણીના વીચારમાં બલલ કરતો એક આકાર સામે આવી ઉભો.

“વેલ રોદા, કેમ તરી શાના વીચારમાં પડીય ?” એક માયાલું અવાજે તેણીને પુછ્યું. “હું જાણું કે દારાંને પ્રોમીશ થયા પછી તું તારી હાલતમાં કંઇ ફેરફાર કરશે, ચાલતી આવેય કે એક દ્રાઇવ લઇ આવ્યે, હજુ તો—આઠ થયાય !”

“નહીં ચુડી, આજે મને દ્રાઇવ મળહ નહીં આપશે, તુજ એકલો જઇ આવ.”

“વેલ પણુ છે, શું તે તો કહે” તે હવે વધારે નજદીક આવ્યો અને તે આરામખુરસીના હાથાપર બેસી તેની નાનો નરમ હાથ પોતાના હાથમાં લીધો. “રોદા આવી તારી શું દર ખુલ્લસરતીને તું શું તમામ બારીજ નાંખરા માગેય? તારા જેવી એક સુખી આશાવંતી ચાર્મિંગ ગર્લને આ ય તારી ચાલુ જીંદગી જેવી કલ લાઇફ બીલકુલ જાજતી નથી. શું તુંને કંઈ મગજપર ભાર રહેય?”

આહ તે અથાગ માયાથી પુછાતા સવાલથી રોદાની આંખો ચમકી. કેવો હેતાણુ લાઇ! આખરે બધું કહી દેવાની પળો શું આવી પુગી ખરી. તે હજુ તો વીચાર કરે તેટલે તે જવાને પાછું ચલાવ્યું.

“કોઇથી જાતના ભાર તું સદંતર વીસારી દે. હું મારી જીંદગીની ગેરંટી આપુંચ કે દારાં અંશબરનર જરૂરજ શકિથી સરસ તારો સંસાર સાથી નીવડશે. તુંને જો તેને વરે જરા-કંઈ ખતરો હોય તો તે તદ્દન કહાડી નાંખ ને ખુદા ખાતર આગલનું તારું હસ્તુ રમતું મોહકું બધાને પાછું બતાવ તારી આવી રીતની જીંદગીથી રોદા વીલાખી આજે કેટલું કેટલું થયું શોકમાં પડ્યોય. બીચારા કાકાજી તરફ જો. તેવણુનો જીદાપો તારા હસ્વાથી કેવો ખુશ રહેતો તો તે હવે તો તેવણુથી તારા બરાપામાં લાયબ્રેરીમ ! બેસીને બુક્યા કરેય, પણ વરી સું થયુંચ તું તો રડેય?”

આહા! ખરેખર કશાથી નહીં તો પોતાના બુઝરગ પપા ડીયરને પોતે કેવું મોટું દુખ દીધુંચ તેના ખ્યાલથી એકવાર પાછી તે ડચકાં ખાવા પડી.

“અરે પપા-પપા! મારા પપા ઓ ! તેવણુ મને માફ કરશે કે?”

એટલે પણ શાને વરે માફ શાનું? તું શું બકેય? રોદા તારું બેજી સાવધ છે કે? તારી સાથે જરા વાત કીધી કે બસ તારી એવી બકવા તું શરૂ કરવાની કે? પેલી સીકનેસ પછીનુંજ તુંને એ દરદ લાગુ પડ્યુંય ને તેવીજ અગાઉ માફક હું તુને ઘડી ઘડી છેડ છેડ નથી કરતો પણ આજે મકું જે તુને મહું.

“વારું પણ હમણા મારા વહાલા પપા શું કરેય?” આંસુઓ નુકી નાખનાં નખાવડે અવાજે તેણીએ હસવેથી પુછ્યું.

કાણુ જાણે એવણના મગજમાં વરી નવો ધખારો લાગેય. તે કાંઈક કંટલાઈને બોલ્યો. હવે તેવણુ આપણા પેલો તલાવ-આઈ મીન કુવો છેતી-તે-”

તે શું તેનું શું ગુડી?

“તે આખો ગરાવી નાખવા માંગેય. કાણુ જાણે શું છે તે બસ એ કામ એવણ તારાં લગનના આગમય કરાવી દેવા ઇચ્છેય. દાલ રામેશીને દોડાવી પેલો આપણો જીનો એનજી-ન્યર મીં જરડીનને હમણાંને હમણાંજ બોલાવી મંગાવેય ને કલાક થયો તેની સાથે લાયએરીમાં પણ-ઓ રોદા તુંને શું છે?”

કમંબખત હોકરી!

આય આફતજનક ખજર સાંભલતાંજ તે તદન દગલો પુંને થઈ ચુકી હતી. જાણે કુદરત આખીજ તેની સામે રૂડી હતી. જાણે ખુદાનો સામટો કાપ તેનીપરજ ઉતરયો હતો. અરેરે! તેની અખંડ મગરૂરાઈનો હજુ છુકો નહીં થયો હોય તેમ એકેક પછી નવા નવા ઘડાકા ઉપડયાજ જતા હતા.

હજુ તો એક મોટી આફતમાંથી બચી જવાને પુરા

ચોનીસ કલાક નથી થયા તેટલાં ઓ! તેને વીસરાવે તેવી-તેની આફતોનો સામાન તેને વરે તપ્યાર થનો તે નાજુક છોકરી કેમ શાંભલી શકે? અરે તેખી ફાણથી? ખુદ તેનો સઉથી વાહલો પીતાજ તે ઉડી ઉભું કરવામાં મથે!

ખરેખર હે કમતાલેની છોકરી? તારું દુખ મોટું છે! તે હગલો થન મેસુધ પડેલી છોકરી માટે ગાદરેઝે રાખેતાનાં ઉપાયો લીધા અને ખીજ પાંચ મીનીટમાં તે છોકરીએ આંખો ખોલી.

પણ અરેરે? તે ચીતાર કેવો!

મારી કલમથી તે દયાજનક અભતાયલો ગમગીન ચહેરો હું કેમ દર્શાવી શકું?

હુસ્યાર થતાંજ પહેલી એક કાકલુદીલરી નજર તેગીએ તે ભાઇ તરફ ફાધી. "ગુડી મારે ખાતર પપાને સમજાવ ને એ કુવો ગલાવવાનું માંડી વલાવ."

તે જવાને ચીલેલો ચઢાવ્યો. એ ફેટલા વખતનો પડત કુવો કે જેની નજદીક જવાની અને તેની હવા દમમાં લેવાનીખી વીલાનાં વસનારાઓને સખત મનાઇ તેવા એક ગારને ગળાવવા સાથે આવ્યો છોકરીને શું નીસખા કે આવ્યો જાનની તે મગર છોકરી આવી કાકલુદીથી તેને વીનવે. તેણે ધારી ધારીને તે છોકરી ગમ જોયું.

ખસ તેનાં મનમાં એકજ વીચાર ઠસ્યો કે ઉપરાસાપરી ખીમારીથી તે નાજુક છોકરીનાં ભેજાંપર કંઇક અસર થયલી હોવી જોઇએ. બાકી વધારે શું હોય?

"વેલ રોદા. તારો એવો વીચાર છે તો હું અનકલ ડીયરને સમજાવસ પણ તારું પછી તારા લગનની ખુશાલીમાં

કાણુ લાગ લેવાનું છે, જરા મારી સાથે તેને વરે એ વાત તો કર.”

“ગુડી જો તું મને ચાહતો હોય, દુખી બહેન પર દીવાસો દેતો હોય તો એ વાત બંધ કર.”

ઓજાજા! તેણે પાછું તે શીકડી છોડરી ગમ રીકયું. શું બેઝું એટલી હદ સુધી બગડી ચુકું હશે?

“રાદા પરમ દલાડે તો તારાં લગન—ને આજે તું આટલી શોકાતુર? એ કંઈ સારી વાત નથી, દારાં મલકાઈ મલકાઈને રહેય કે તું રાજીખુશીથી તેને પ્રોત્તીસ થઈય ને હવે મારી આગળ આટલી કચવાઈય કાંય? પણ ખરાં, સમજેય કે તારી પેલી સહી રતાં મેરીસ મને કાલે કવીન્સ રોડ પરથી પસાર થતાં મલી. તરતજ મોટર થોભાવી દીધી ને કાકાજીની ને તારી, ખખર પુછી. પણ ખખર ખીચારી તદ્દન લેવાઈને દાંડા જેવી થઈ-ગઈય. હું ધાડંચ કે પેલા ખીચારા લવજી ડોક્ટરનો ફટકો એને ઘણો જખરો લાગેય કારણ—”

“ઓ બસ—ગુડી—મને ફેર આવેય!”

હા, અંજાણુપણે કાતીલ શબ્દો બોલ્યો જતો ગોદરેજ હવેજ થોડ્યો. પણ આય વખતનો તે દુખી છોકરીનો દેખાવ એવો વીચીંચ તેને લાગે કે મદદ મેળવવાની તેણે જરૂર જોઈ.

ટેમ્પલ પરનાં સીત્તવર બેલના અવાજથી પહેલાં આયાઓ અને પછવાડે શેઠ શ્રીરાજ, તેની પછવાડે ડાક્ટર! પ્રી એકવારની તે છોકરીની અણુચીતી સીકનેસની ખખર વીલામાં ચોમેર ફેલાઈ રહી.

“કાકાજી હું તો સાધારણ રતાં મોરીસની વાત કરતો’તો તેટલાં એ ફ્રેન્ટ મારી ગેઇ.” ગોદરેજને સવાલ થતાંજ તેણે ગભરાટથી ગેતાનો બચાવ કીધો. “વાતમાં એવું કંઇજ નહીં હતું કે એ ઉશકેરાય !”

અંગૂળા શપ્સ ! એજ એક વાત હતી કે જે તે છોકરીને મારી નાખતી હતી ! એજ એક છોકરી હતી કે જેને લીધે તેણીએ સદાનો તે વડાનો જવાન છોડ્યો હતો !!!

“મારી ગરીબ દીકરી મને નહીં સમજ પડતી કે એનું છેવટ શું આવશે ? એની આય વતતતી બેઠી ખીમારી હું કેમ જોઇ શકું ? ખુદા મારી બધી દોષત એ મારી દીકરીનું દુઃખ ટાળનારને અને તેને પાછી દસતી કરનારને આપ્ત દેવા હું તતપર છેઉં. રોદા ! ‘મારી રોદા !’”

“ઓ પપા તમે મારી આમળ આપા કે ?” તેણીએ ધીમેથી પુછ્યું. તમે મને ધીકકારતા નથીની ?

“ડાહી દીકરી તારે ખાતર મારો જીવળી આપું તો તુને ધીકકારું શાની ?”

“શું મારે ખાતર તમે કંઇગી કરો ?”

“હા-હા-મારે આંખને જોરે !”

“તાહરે-મારું એક કદયું માનો-ને-ને—”

“બોલ દીકરા તે શું ?”

“તમે જે વીચાર રાખ્યોય તે હાલ પડનો મુદો.”

“કીયો વીચાર ?”

“પેલો કુવો ગરાવવાનો.”

તે જીઝરગ આપ ચોક્યો. ગોદરેઝ ને તેવણની નજર

એક થઇ. “શું તદ્દન મેડ થઇ ચુકી?” એ સવાલ તેવણની નજરમાં ગોઠેરેએ વાંચ્યો.

“હા, કાકાજી” ગોઠેરેએ ધીમેથી કાનમાં લાગી કહ્યું. “મનેજી એ કેહતીતી કે પપાને એ વીચાર માંડી વાળવા સમજાવવા.”

“એટા-તળાવને ગરાવવા સાથે તુંને શું સંબંધ? મારા વીચારોમાં એક ખ્યાલ એમની આંખો કે બીચારો બહેસ્તી લવજી ડાક્ટર બોલ્યા કરતો કે એ કુવો બણો કમકમાવનારો તેજજ અનહેદંધી છે તો તે શબ્દો મને મારા આંખ એકાંત વાસમાં બસ યાદ આવ્યાજ કરેય ને તારી હમણાની માંદગી બી તેજ કુવાને કાંય નહીં આભારી હોય કરી મેં તેને ગરાવી નાંખવાનો અભ્યુત્પત્તિ વીચાર બાંધ્યોય. હમણાજ મીં. જનરડીન આવી ગીયો ને કાકાને વરે બંધી ગોઠવણ નકરી થઇ ચુકીય અરે મારા દીકરા, તું કાંય એટલી રહેય? શું છે શું-તું કાંય તારી તબીબતનો એવી બચ્ચાં સડી ખ્યાલી બાબદેથી નાશ કરેય?”

“પપા ડીયર? મને ખુશી જોવા જો તમે આતુર હોવો તો મીં. જનરડીન સાથની બંધી ગોઠવણ પડતી નાંખો. બધું માંડી વાળો.

“તે કેમ બને દીકરા? હું મીં. જનરડીન સાથે બધું નકકી કરી ચુકાજી.”

“બતાવો પપા-કંઈજી કરી બતાવો.”

“પણ તુંને તે ના કેહવાનું કંઈ કારણ?”

હવે શું જવાબ અપાય? તે છોકરીએ ડાકું ફેરવી નાંખ્યું.

“મને જવાબ દે, જો તે અનુકુલ હશે તો હું તે માંડી વાળવાનું વચન આપું-દીકરા બોલતી.”

હશે જવાબ મળે નહીં.

“તારાં લગન પરમ દહાડે છે ને મીઠા જરડીન કહેય કે કાલનાં આખા દહાડામાં અધું કામ અત્રાસ થયે. પછી મારી દીકરી પોતાનાં વદાત્રા દારાં સાથે બેરીકર ને સુંદર એકાંત જગે ફરહર કરી શકશે. હેલેહે કેમ ખરું કેની?” તેવણ તાગી તોડી દસ્યા પણ તે દેખાઈતી ખુશ વાત આતેનમાં કેટલી બેરી હતી તે કોણ જાણતું? રોદા દીકરા, દારા જેવા તારા ખાતીદ-”

“ઓ પપા-પપા બસ કરો. મારું મગજ હવે ફાટી જશે. બસ મને હમણાં તો એ એકજ જવાબ આપો કે-કે તમે તળાવ-પેલો કુવો ગળાવવો માંડી વાલશો. મને કહો એટલું વચન આપો તો હું હસસ. હું ખુશીથી ફરસ, હું આગલની કાતી આનંદમાં જીવસ, ને નહીં તો-નહીં તો ઓ પપા-મારું શું થશે?”

તે કકલાત કરતી પ્યારી પુત્રીને તે બાપ વધારે વાર તામેસ કરી શક્યો નહી. તેવણે તેણીને ગળે લગાડી.

“મારા દીકરા, જન કબુલ. તુંને એ ધખારો લાગોય તો હું હાલતુરત એ તળાવ ગરાવવાનું માંડી વાળુંય. પછી તું મારી દીકરી મીસીસ એશઅરનર દાખલ ઇંગલંડ જશે ત્યારે હું એનું કામ પુરું કરી લવશ, તેટલાં હમણાં તો તું નચીત જીવે પહોઢ”

હા, એબી એક સધારો હતો, પણ કેવો દયાજનક ? પરમ દહાડે લગન ! કોણ કહેય કે પરમ દહાડે લગન ! રોદાએ અત્યાર આગમચનું કોતરી રાખ્યું હતું કે લગન માંડી વળાવવાં પણ તે કેવી રીતે ?

અરેરે, કમનસીબ છોકરી, તારો વીચાર કરેલો બારી અને મુશકેલ છે ! તે શું ? ચાલો જોઈશું !

પ્રકરણ ૪૮ મું.

—:૦:—

આહ ! સુંદર ગીઠી સહવાર ! વીલામાં હજી તો અર્ધા વગેસગે છે તેટલાં રોદાને કંઈ અજાણ વાહરું આવી ગયું. આવી સુંદર સહવાર તે આજે હંમેશના રોદરામાં ગાલવા નહીં માંગતી!

તેની નાની વીકટોયાં બીજી દસ મીનીટમાં તો હેંગીંગ માર્ડન નજદીક આવી પુગી અને દીક્રને ટાહડક આપતી તાજગીની ઠંડી દવા ચાખી રોદા ધમ કરતી એક બેન્ય પર ખેસી ગેઇ.

“આદાહા ! જાણે આજે મારા દીક્રપરથી મોટો પથરો હિંચકાઇ ગીયોય” સામેના ઠંડા સુરજપર આંખો ઠેરવી તે હવે લગાર ખુશ હલકે બચડવા લાગી. લવંના ગુજરવા પછીની પહેલી જરા રતી જે શાંતી છે તે આજે મને છે તે કાણથી મારી શીરીનથી, ખોદા મારામાં ને એનામાં કેવો ફરક ! હું મારા લવને એક લેડી સાથે માન બતાવેલું જોતાં જંગલી ઝતુનમાં આવી આવંદે એવું કીધું કે આજે હું હાથ ધરતી બેઠી. જ્યારે એણે તો મને જોઇ કે એના પ્યારમાં હું હરીફ છેઉં છતાં એણે મને ચાહી ને જાણ્યું કે એના વહાલાને મેં—હા! મેંજ આજ કમળખત હાથોએ ઉંડા ગારમાં હોમાવ્યો છતાં—એ બધું છતાં—એ મને મદદ કરવા નીકરી ને મદદથી કેવી કે આખાં ભવીશનો નાશ કરીને મને એણે છોડવી ! બસ શીરીન ! હું બીજી મારી ચાર જીંદગીઓમાંથી તારી બધી લગાઇનો પાડ વાલી નહીં શકશ.”

“પણ ખરા જો” તે ડોલા ચહડાવી બચડવા લાગી. “મને એક જાણી અજાણી લાગેય કે અત્યાર સુધીમાં લવના

મોતપર એણે સેહેજળી દલગીરી બતાવી નથી એણે મને ગુનેહગાર માની મને સખત ઇપકાથી આપ્યો પણ એક વખત તેના મોતને વરે એણે આંસુ નથી પાડ્યું તેનું શું કારણ હશે? શું એવો એનો સાચો પ્યાર કે?”

“પણ હું ? હા. હું જો શીરીન હોતે ને મારા સંજોગમાં રોદા તરીકે એણે તેને મારી નાખ્યો હોતે-એની માફક મેં જી તે જોયું હતે-તો અરે હું શું કરતે ? ઓ-” તે ખરે મને કમકમી ! કારણ તેનાં અંતઃકરણે એક જુદોજ જવાબ વાલ્યો. તેણીએ એકે દાથોમાં મોહકું ઢાંકી દીધું. “ઓ-હા-જર-જર-જ-” એને તેજ વખતે ઉંઘાડી પાડતે. તેથી વધુ-મારી દરેક દોશો વેરમાં આવી હું એને પુરેપુરી સખત કરાવતે. બસ શીરીન તારી હીંમતને-આફીન છે ! એણે પોતે પોતાનાં સુખનાં બોગે મારાં લગન અટકાવ્યાં. અરે કેવા મોટા સકં-જમાંથી હું છુટી-છુટી ?”

અહીં તે છોકરી અંચીતી ચોંકી. અત્યારવેરની તેની ખુશાલી એકવાર પાછી ઉડી ગઇ “અરે હું છુટી કાંદ છે ? કાલે તો લગન ! હું મારે મનથી છુટી ધાર્યે બાકી સારું ગામ તો કાલે મને દારાંની ઘણીઆણી થયલી જેવા તતપર થઇ રહ્યું. અરે, પહેલેથી છેલ્લેવેર હું હવે બધાંની નજરમાં એક ઠંગારી સામેત થવસ. શું કરું ? દારાંને આપેલું વચન હું કયા શબ્દોથી પાછું ખેંચી લેઉં ? છુટી થવાનું હું એને કેમ સંભલાઉં ? હું ખરેખર તો એને ચાહી શક્તી નથીજ. છતાં એનાં જેવા એક અદસ્તને આપેલો બોલ ખેંચી લેવા માફ દીલ ડંખે. અરેરે મારા ગરીબ પપા એ ખખર સાંભલતાંજ તેવણુ કેવા હરણુફાર થઇ જશે ને ગુડી ? તે તો મને તરત હસીજ કહાડશે.”

“અધું તો રહ્યું પણ વીલાનાં અધાં તો અમસાં પોતીકાં
છે પણ લોકચર્યાનું શું કરું ? તે લોકને ધણો લાભો વખત
સુધી નીંદાનું ડીક બોલું મનશે. ઓ અધાના અખાડા પણ
કાલે સવારથી ધમધમ કરતાં અધાં વીઝીટરો આવવા માંડશે
તે લોકને હું કાંયે નાકે મારું બોલું બતાવશ ? ઓ બોદા
મદદ કર, મને મદદ કર ! સવારે દસ વાગે આશીરવાદ થવાના
ને બાકી મારા હાથમાંના ૨૪ કલાકમાં હું તે અધું કેવી રીતે
માંડી વલાઉં ? કવાઇટ હમપોસીયત્ર !”

“અરે પેટા બેવકુફ રતાં મોરીસ જેનું મને બોલુંબી
જોવા નથી ગમતું તેને મોટી કેકમાઇથી પપા ડીયરે ઇનવાઇટ
કીધીય તે મારા લવને ચાહતી’તી ને તેનીપર હું સરસ
બોગવવા માગતી’તી તેનાજ દેખતાં હું બીજા સાથે પરણી
જાઉં ને તે પોતે બેદલરેલા શોકમાં હજુર ગણવું નથી, કરી
છટકી જાય—મારી કેવી કમનસીબી !”

“નહીં નહીં મને એ લગનથી છુટવુંજ જોઇએ પણ
કેમ છુટવું ? એજ એક સવાલ છે. તેણીએ આંખે હાથ ઢાંકી
ઉંડા વીચારમાં મગજ કર્યું.”

‘આખી દસ-પહાડ જેવી દસ મીનીટ તેણીએ ગાળી કહાડી.

આહા ! મીસ રોદા શીરોઝશાહ ખુશરો બહેરામ—

કેવું ટેકદાર નામ !

આહ ! તેવોજ મીડો મધુર હાલનો તે ગંભીર ચીતાર
હતો ! તે રળીયામણા ગાર્ડનની કુદરતી લીલામાં ઉમેરો કરતી
એક ખુબસુરતી ત્યાં બેઠી હતી. તેણીનો ગમગીન શોભાતો
એહેરો અજબ લટકે તેણીની બેસવાની ઢાંચ નાજુક સફેદ પતલા

હાથનો ટેકો એ સામટો ચીતાર, તે તદને તદન ખાલી બાગમાં એક ચીતારાની હાજરીની અગત પુરતી પાડતો હતો.

પણ અરે, એક પારકા ચીતારા કરતાં તે છોકરીને પુરે-પુરો વખાણનારો એક જીવ ત્યાં કલાક થયો એવી ટગરે તે પ્યારી છોકરી તપાસતો છેક ખુણામાં ઝઝકલામાં ઉભો હતો તેની તે વીચારમાં લીન થયતી છોકરીને ક્યાંથીજ ખબર હોય?

અરે આશાવંતા જવાન-તારી પ્રાણુપ્રીયાને-અરીશનાં ખુશ ખ્યાલોમાં ડીકતો તું કેટલો હર્ષધેડો બન્યોય ! પણ સંભાળ !! તારું જીવર જે હવે જે થી જાય તેમાં તે મહાજીવને મલવા ઉઠાલા મારી રહ્યુંય તેને થોભાવ ! આજના તે છોકરીના વીચીત્ર દેખાવથી જે ઠોકો તારા દીલમાં શકતો વાગી ચુકાય તેથી એકદમ ચેતી ને ચોંકી છે !

ગરીબ બીચારો ! તેને થોડીજ ખબર હતી કે જ્યારે તે હરખથી તે વહાલી છોકરીને તપાસતો હતો તેજ વખતે તે સુંદરી આય જવાનથી હવે સદાતું કેમ છુટવું તેનાં વમા-સણમાં પડી ચુકી હતી.

આહ ! તે દસ મીનીટનો ટુકો અરસો આય થોભેલા જવાન માટે દસ કલાક જેવો હતો. હવે તે વંધારેવાર તે ગમગીનીનાં પુતલાને જેમની તેમ રાખી શક્યો નહીં.

ધીમે કદમે તે હવે નજદીક ગીયો ને તે પ્યારી છોકરીનાં ખભાંપર હાથ મુકવાની ખુશ હવે હજુર તો વાંકો વળે તેટલાં-આહ !

તેજ પળે તે છોકરીખી જાણે કંઈ નક્કી વીચાર કરી ચુકી હોય તેમ આંખથી હાથ કહાડી તડી થઇ અને-અને અચાનક તે ચારે આંખો સાથે મલી ગઇ !!

“ગુડ પ્રેશવસ” દારાં બે ડગલાં પાછળ હઠી ગીયો. તે દાંતમાં આંખલી ધાલી બે પળ તે વીચીત્ર ચેડેરો ટીકતો ડાળા ફાડી જોતો ઉભોજ રહી ગીયો !

અરેરે તે જવાન હેભતી જાય તેમાં કંઈ નવાઈ ! તે ઊકરીતો ઉંચકાયલો ચહેરો—તદન પુની જેવો શીકકો થઈ ગયો હતો. તેણીની હમેશની શાંત ઠંઠી આંખો આજે જાણે દુન્યા છતવા જતી હોય તેમ ચમકચમક થતી હતી. આહ આજની તે આંખો સાથે આંખ મેળવતાં તે જવાનનાં દીલમાંથી એક ધુનરી પસાર થઈ ગેઈ. કારણ તે છેલ્લે છેલ્લે તેમાં જે પ્રીતનાં પ્રકાશ વાંચતો હતો. તે તેમાં આજે બીજકુલ હતો નહીં. તે બદલે એકવાર બતાવતી જે સખત ઠંડાઈ તેમાં આજે ખુદશી માલમ પડી આવતી. જે હોઠો તેને જોતાંજ છુટા થઈ જઈ સુંદર દાંતો બતાવતા હતા, હસવાનો ખુશ સાહદ સંભળાવતા હતા. તે હોઠો આજે જોસમાં એકમેક સાથે બંધાઈ તમામ આતર્યા રંગ પકડી બેઠા હતા, પણ વધુ અન્યથા જેવું તો એ કે—

તે પ્યારા જવાનના મીલાપથી બે બોલ બોલવાનું તો રહ્યું, પણ હવે ત્યાં થોભવાનુંબી તેણીને દરકારવંતું હતું નહીં.

તેણીએ ઘસડીને બેચાર વાર મોહકું નુછ્યું અને જરા માટે ઉઠી—તે જતે—પણ દારાં તેની આય રીત ખમી શક્યો નહીં.

“રોદા ઓ રોદા” તેનો હાથ પોતાનાં ખભાંને લાગતાંજ તે કંઈક કચવાટથી પાછી ત્યાં બેસી ગેઈ પણ જવાબ કંઈજ નહીં.

“રોદા” તેણે વાંકો વળી હાંક મારી “હમશા મારા]

મનમાં જે ભયંકર વીચારો ધસી આવેય તે ખુદા ખાતર તારા અવાજથી બંધ પાડ !” તે દયાજનક વાક્યનેથી કશો જવાબ નહીં.

દારાંએ ગમગીનીથી હાથમાંની હેટ અને સ્ટ્રીક જમીન પર જોરમાં પટકી નાખી અને બમ કરતો પાસે જોડી ગયો.

“રોદા કંઈથી બોલે નહીં તો જો એમજ બીજો પા કલાક પસાર થશે તો હું હમણાજ તારા પપા આગળ મારો જીવન પટકી નાખસ.”

હજુરની કંઈ જવાબ નહીં.

“રોદા, આજનો તારો દેખાવ એક ચોકસ વખતની મને યાદ આપેય કે જ્યારે મારી દરકાર ‘રોદા વીલા’ની ખુટ્ટીને બીલકુલ હતી નહીં તે મારી સાથે હસવાને બદલે એક સાધારણ ડાકટર સાથે વધારે બેસાતીતી. હા-અચ્ચીતી તે ચમકતી આંખો તેની તરફ ફરી પણ ફક્ત એકજ સેકંડ ? !

રોદા ડીવર મી હું એમ તો નહીં ધારંની કે તેની આગળની રોદા તું કદીથી પાછી અને ? એ જો ગોલાખને તારે હાથે પાણી સીપી સીપી તેં ઉધાર્યો તેને તદ્દન પુર બહારમાં ખીલવ્યો ને તેને તુજ કચડી નાખે એટલી હદ સુધીનું ધાતકીપણું આય તારી તેજસ્વી આંખોમાં હોય એમ હું માનતો નથી. બોલની રોદા મારું ધારવું ખરું છે ની ?”

અરેરે ? એક મારબલનાં સ્તબ્ધ પુતલાં માફક જેઠેલી તે છોકરી આંખનાં પાંપણુથી હલાવ્યા વગર જાણે ગસ હોઠ પીસી જડ થઇ બેઠી હતી.

“રોદા શું આજે મારી સાથે વાત નહીં કરવાના તું કસમ ખાઇ બેઠીય ? રોદા-રોદા કંઈ નહીં તો મને એટલો

તો સખારો આપ કે આવતી કાલનાં આપણાં લગન પછી
તું મને સુખી કરવાની કોશિષ કરશે. અરે ફક્ત એકજ કોસથી
મને તે સાબેતી લઇ લેવા દે” તે પ્રીતથી ઘેરો થયલો જવાન
વાંકો વળ્યો-પણ—

એક નરમ આંચકાએ તેને આગળ વધે તો અટકાવ્યો.

“કદી બનશે નહીં” અજબ ભારથી દાંત્યા પીસી તેણી
આપ ફક્ત ત્રણ શબ્દ બોલી !

“એટલે !” તેને ફાટી જતી છાતીએ ડોળા ફાટી પુછ્યું”
રોદા મને મારી ભવીષની ભાગ્યણને એક કોસ લેવાનો શું
હક નથી ? ખીજા ૨૪ કલાકમાં ધણી ધણીવાણી થનારાનો
આપ ચીતાર કે રોદા ? જીંદગીનો સડેથી મીઠો ટાઇમ ને
તું એવો ગાળે તો પછી હું તારી તરફથી શું આશા રાખું ?
તેણે તે એહેરો પોતા સામુ ઉંચક્યો, “મને કહે ?-રોદા મને
કહે ? તું મને સુખી કરશે કે ?”

“તમે શું ધારોય ?” તેણીએ તેનેજ ગમે જવાબ
બોલવવા પુછ્યું,

“જો આજનો દેખાવ હું ખરોજ જોતો હોઉં તો તો-હું
ધારંચ કે આપણાં લગન બેઠે જણુને એક હડહડતા શ્રાપ
જવા થઇ પડે. પણ અરે-એ બધું બધું છતાં એ રોદા
ડીવરેસ્ત મેઝ કાલનો દહાડો કાહરે આવે તેની હું કાગને ડોલે
વાર જોઉંચ.”

અરે તે ઉછાલતાં જીવનનાં ગરમ શબ્દોએથી તે ઠંડીગાર
છોકરીને જરાકળી હીલતી નહીં. આજનાં જેવી વીચીત્ર તે
છોકરી દારાને આગત કદીથી લાગેલી નહીં.

“રોદા તું મારી તરફ ગમે તેવી થા-પણ હા, બીજી

કોઇ છોકરીની સાચી પ્રીત મેળવવા કરતાં હું તારો એથી દશગણો વધારે ગુસ્સો ખમવા તૃપ્તિયાર છેઉં; મારા સાચા વહાલપર હું એટલો મુસતાક છેઉં કે તેજ તેજ તુને ભવીશમાં મારી તરફ ખેંચાતી કરશે. મારાં જીગર-મારા જન—

“બસ બસ ખુદા ખાતર એ શબ્દો ના વાપરો” તેણીએ ડોકું મરડ્યું.

અરેરે, ભવીશની મહોરદાર તરફથી આય જાતનું ‘ત્રીટ મેન્ટ’ જોતાં દારાને એક લખલખું ભરાઇ આવ્યું છતાં અરે તે દીવાની પ્રાતનો ઘેલો જવાન તેણે તે મખમલી નાનો હાથ માયાથી પકડ્યો.

“વહાલી રોદા, ખુદા ખાતર એટલી ધાતકી ના જન. મારો કંઈ વાંક પડ્યો હોય મેં કંઈ તુને કારણ આવ્યું હોય તો મને જણાવ હું માફી માંગવા તૃપ્તિયાર છેઉં.”

હા ગમે તે પણ એક સ્ત્રી-તે જવાનને બી-તરથી વખાળનાર એક સ્ત્રી આય રીતનો કક્ષાત કેવી રીતે સહન કરી શકે? તે છોકરીએ જાણ્યું કે હવે તે વધુ વાર આય દેખાવ જતી રાખી શકનાર નથી એટલે તેણીએ તે હાથ એક નરમ આંચકાથી ખેંચી લીધો.

“દારાં સુરજ માથે આવવા લાગોય, મને હવે ઘેર જવું જોઈએ” તે એક ઝટાકે મારી ઉઠી ઉભી થઇ.

“રોદા મને આવી હાલતે નાંખી તું ચાલી જાય?”

“હા-મને જવું જોઈએ.”

“ત્યારે આજનાં તારાં ત્રીટમેન્ટથી હું શું વીચારું?”

“તમારી મરજીમાં આવે તો!” તે ચાલવા લાગી પણ નહી. છેવટના સપ્તનો વગર જવા દે એવી હાલત દારાની હતી નહીં. તેણે સામટા જોરથી તે પતલો હાથ પકડ્યો.

“સાંભળ-રોઢા હું યસ વધારે બોલવા માંગતો નથી. પણ મને આશા છે કે તું મારું નીરાસીમાં ખુન નહીજ કરશે. હમણું નહીં તો આવતી કાલનાં આપણાં લગન પછી તું મને ચાહવાની પુરતી કોશેશ કરશે-ત-તા.” વધારે કંઈ બી સાંભળવા વગર તેણે તે હાથ છોડી દીધો. અને જેવી તે છુટી કે તેણીએબી ચાલવાજ માંડ્યું.

—:૦:—

પ્રકરણ ૪૯ મું.

—:૦:—

આહ ! કાલે લગન ! કાલે લગન ! એજ સખ્દ આખા વીલામાં બોલાઈ રહ્યો હતો. નોકર ચાકરો વટીક કાલના સઉથી મોટા હહાડા માટે પોતપોતાની ધધુખાર મચાવી રહ્યાં હતાં. આખો વીલા ગળે નવોજ તથ્યાર થઈ રહ્યો હતો. શેઠ શીરોઝ અને ગુડીના હરખનો પાર નહિ હતો, પણ કન્યા!

હાય-હાય, તે વહાલા જવાનને નીરાસીમાં હાંકી કાઢી તે જ્યારથી વીલામાં દાખલ થઈ ત્યારથીજ બધાને હુકમ મળેલો કે “આજે રોઢાને કાઠએબી ફાકટ છેડવી નહીં” ને તેજ પ્રમાણે સહવારના નવ વાગાથી હમણા એક થયો પણ તે જેમની તેમ એક સોફાપર વીચારોમાં કચકાતી પડી રહી હતી.

‘વીચારો-અરેરે-તે સીતમગાર વીચારો !! તેણીને જીવ તે લયંકર પ્લાન રચવાથી કમકમતો હતો, પણ નાચાર ! સારું શહેર તથ્યાર થયલું તેવાં એક લગન રજ કલાકમાં અટકાવવાને માટે એ સીવાય બીજો રસ્તો તે છોકરીને બીલ-કુલ સુખ્યોચ નહીં.

“મીસ શીરોઝ આય કાગળ,” ધીમેથી બારણું ઉઘાડી મીસીસ હંટે એક કાગળ તેણીની સામે ધ્યુ. “મી. શીરોઝ શાહ તરફથી એ મને સહવારનું મલ્યુંય પંચુ-પણુ તમાર હુકમને માન આપી મેં તમને ડીસટર્બ નહીં કરીધા.”

તેણીએ હાથ લાંબાવી તે લીધું અને બારણું સામુ એવી રીતે બંધ કર્યું કે તે રાંક ગવરનેસ તુરતજ પાછી બહાર પડી.

બારણું બંધ થતાંજ તે તડી થઈ. “જોદા રખે કંઈ પાછું કુવો ગલાવવાનું ચીઠ્ઠું હોય!” દલ વગરની આતુરતાથી તેણીએ તે વાંચ્યું જે સાથે આપણેથી તે વાંચતાંજ આવ્યે મારી મીઠી દીકરી રોદા.

તુને મલીને વાંત કરવા હું આતુર હતો પણ મીસીસ હંટ તરફથી આજે બપોલે દહાડા થયા મને એકજ જાતને જવાબ મલેય કે તુંને ડીસટર્બ કરવી નહીં. જેથી આખરે મને લખવું પડ્યુંય કે કાલે લગ્ન છે તેને બરાબરની જોઈવણ સાથે તું તક્યારજ હશે. આજે સાંજે રતાંનાં માએ નાન માએ મેરીસ વીલામાં આવનાર છે તેમજ આપણા બુઝર પંથકી મી. કેરસારપ કાંગાળી આવશે જેથી આવતી કાલે વરે એ લોક સાંજથી બધું નકકી કરી રાખશે, પણ મારે ખુશી છે કે સાંજની અંગાઉ તું બહાર નીકલે અને એ બે પરાણાંને દીલોળનથી રીસીવ કરે. ત-તા.

લી. શીરોઝશાહ

“ચય ચય ચય !” જોરાવર તચકા સાથે તેણીએ કાગળનો કુચો કરી નાખ્યો. “શું પપાએથી જંગ જગાડ્યુંય કોઈને નહીં ને તેની માએનેજ એવણેથી પસંદ કરીધી પણ મારો વીચાર છે તેજ રહેવાનો-અસ મને આજે કોઈને મલવું

નથી. મારીપર કોઈનું દયાલુ આલી શકનાર નથી.” તેણીએ મીઠાસથી તે બેલ વગ્નડતાંજ મીસીસ હંટ એકવાર પાછી સામે આવી ઉભી.

તેણીએ બોલવા માટે એક ભારી ખંખાર માર્યો, પણ અફસોસ કે તે શબ્દો તેનાં ગળામાંજ પાછાં ગુંગળાઈ ગયા. મીસીસ હંટને માટે આય દેખાવ અસાધારણ હતો. હમેશની તે મગરૂર શેઠાણી ઝપાટામાં પોતાનો હુકમ રજુ કરતી હતી. જ્યારે આજે તે કાંઈ બોલવા માંગતી છતાં તેણીના શીકકા સફેદ ચેહરાએ ગરીબડી ગવરનેસને બીચકાવી.

“મીસ શીરોઝ મને લાગેય કે તમે કાંઈ ભારી ગુંચવણમાં છેવો. જો મને તે જણાવવા લાયક હોય તો જણાવો. હું મોટી ખુશીથી તેમાં મદદ કરીશ. બાકી આય તમારો દેખાવ મને એવી યાદ આપેય કે મને ધુજરાં છુટેય; પેલી તમારી જીવલેણ માંદગી—”

“ચપો એ બધું ટાહેલું માંડી વાળો ને મારું સાંભળી લેઓ. પપાપર લખવાની મને હમણા મરજી નથી. પણ એવણુ પુછે તો કેહજો કે બનશે તો એવણુને આજે રાતે મલક. બીજું સમજો. આજે સાંજે પેલાં મીસીસ મોરીસ અને મી. કાંગા કરી બે પરોણાં આવવાનાં છે. મારી વતી તમેજ તે લોકોને બધાં સારી રીતે રીસીવ કરજો. તે લોક મને મલકા માગે તો સાફ કેહજો કે જીવને અસુખ હોવાથી આજે હું કોઈનેબી મલી શકશ નહીં. તમે બધું સમજ્યાં કે—”

“હા, હું બધું સમજી, પણ મીસ શીરોઝ લગ્ન એ જીંદગીનો સઉથી સુખી દહાડો, આવતી કાલે દસ વાગે તે ફીચા છે ને આજે તમે આય જાતનો એકાંતવા—”

“શ્રીઝ તમે મારું બેઝું ના ખાવો. એમ વચ્ચે પતપત કર્યા કરશો પછી હું કાઢરે બોલી રહેવશ, હવે કાલે દસ વાગે આંશીરવાદ છે. મને આઠ વાગે બધામાં હાજર રહેવું જોઈશે, કેમ !”

“હા.”

“ત્યારે મહેરબાની કરી તમે મીસીસ મોરીસ સાથે મહેનત લઈ બધાં પરોણાંઓને ઇનસાફ આપજો, ને કાલે આઠ વાગા સુધીની મારી ગેરહાજરી કાઢતેખી જણાવ નહીં તેવી રીતે સાચવી લેજો-થું, એટલું કરશો કે ?”

“મી. શ્રીઝ—”

“બસ-કંઈ નહીં-શેઠ પુછે તોખી એમજ સાફ કહેજો કે મેં તમુને એવો હુકમ આપેલોજ છે. કાઢતેખી રીતે હું તમોને કહી મુકુંચ મીસીસ હંટ કે કાલે મને સંકકારેથી ઉઠાડવાની દોડધામ કરવી નહીં. હું આઠ વાગે જરૂર બધાં પરોણામાં હાજરી આપીશ. મારા બોલ્યા વગર મારા બારણાંને કાલે જરાકખી થોકવાની કોશિષ કરવી નહીં. ગમે તેવું થતાંખી મારો હુકમ તાકાદે ભંગવજો. ચાલો હવે સીધારો !”

* * * * *

એક વાગાથી છ વાગા સુધી તે છોકરીએ લગલગ ભારી ગમખવારીમાં તે વહાલા જનમથી વપગતા ઓરડાની તપાસ પડી પડીએ લેયા કીધી. રોદા વીલાની રાણીની ગમખવારી ખરેખ ભારી હતી. તેણીએ તે પોતાના ટેશ્ટથી ગોઠવાયલા નાના રમણીય ઓરડાને પચ્ચીસવાર ડોકાં ફેરવી ફેરવી જોયો. અરેરે દરેક વહાલી માંનીતી ચીજો ઉંચણી તપાસી દરેક નાની મોટી વહાલી છખીઓ તેણીએ ફરી ફરીથી આખમાં દાખી.

“હા-છનો ભારી ટકારો ટાવરમાં ઠોકાતાંજ તે’ પાંછી પડી, ઓ ખુદા માઈ દીલ નથી ચાલતું. માઈ વહાલું ઘેર છોડી જવા માઈ મન નહીં થતું. ઓ! મને જવા નથી ગમતું હું કેમ જાઉં? કાંદાં જાઉં? સું મારી આફતો થોડી હતી કે આખરે માઈ મીઠું બાપીકું ઘેરખી છોડવાની મને ફરજ પાડેય. ઓ લવ-લવ તારં ભાગ્યશાળી પગલું મારી આગળથી ગીયું ને ગીયું. હું દુન્યાથી જાણે ઉખડી જાઉંયા” તે લયંકાર ડચકાંઓ સીવાય ત્યાં ખીજું કંઈ સંભળાતું નહિ.

“ઓ કંઈ નહિ જેખી થાય તે ખરું, પણ અરે આય લગન-મારા લવનાં રૂડને કમકમાવનારી ક્રીયા હું કદીખી કરવા દેવાની નથી, ચાહે તો પપા ડીયર મને તજે, ચાહે તો દારાં મને હમારી કહે, ગમે તો ગુડી મને ધીકકારે કે લોકો મારીપર થુકે પણ—પણ—મારાં ખરીદધ ચુકેલાં જીગરને હું કદીખી હવે દગાથી ખીજાને વેચનાર નથી, પણ અરે સાડા છનોખી ઠોકા વાગો મને હવે હીમ્મત પકડવી જોઈએ” તે ધીમેથી ખારણા આગળ ગઇ.

હા ઘેરમાં કંઈ નવી ગડબડ થતી તેણીને તુરત લાગી. નવાં પદોણાંઓ આવી ચુકાં હતાં એ તેણી નોકરચાકરોની દોડદોડીથી પાખી ગઇ. હસવાના સાહદો, વાતચીતના ટાહુકાઓ, ખુશાલીભરી દોડધામ. અફસોસ આય પરણતી કન્યાને મનસે એક નકકી મોતનોજ સામાન હતો !

ધડીકમાં હાય અફસોસ કરતી, ધડીકમાં રડતી, ધડીકમાં હીમ્મત પકડતી, આખરે તે એક ડેરકપર માથું નાખી પડી.

“ઓ ખોદા શું આજે ધડીઆલખી મારી પુઠે લાગુંય” એટલા જલદી સાતખી વાગા. ઓ આય વહાલું ઘર છોડા-

વવાની શું એમી ઉતાવળમાં પડ્યુંય? મારે હવે ઝડપ વાપરવી જોઈશે, જો આજતું કામ હું ચુરી તો કાલે-ઓ કાલે-નહીં નહી, હું બળવશ, ને મારા લવને મારી વફાદારી જણાવશ.” તે હવે ડચકાં ખાતી કંઈ લખવામાં રોકાઈ.

અરેરે મગરૂર રોદાની તે માનીતી ડેસ્ક પણ હમેશ તેણી ઈસ્સામાં શોભી રહેતી હતી. તેણીનાં સફેદ લંબાયા આંગળાંઓ હમેશ કાગલોપર વીજળી માફક ચાલ્યાં જતાં હતાં. લખતી વખતની તેણીની સુકકી આંખોનું રૂપેરી કપાળ ચીલ્લો ચઢાવી પોતાનો ટેક ખતાવી આપતું હતું પણ આજે ?

આજે-હાય હાય-આંખમાંથી તે લખાતાં કાગલપર ટપક ટપક ટીપાં પડ્યાં જતાં હતાં. આંગળાંઓ તે લયંકર લખાણ લખતાં ઉડી ઉડી જતાં હતાં, તેણીનો ચાલતો દમ તે ઉંચકાતી છાતીનાં દયાજનક ડચકાંઓથી ખુલ્લો સંભળાતો હતો.

ઓ તે ચીતાર !

આખરે તે બેઉ કાગલ લખાઈ રહ્યાં કે તેણીએ છેલ્લાં મોટાં ડચકાં સાથે માથું તે ડેસ્કપર નાંખી દીધું.

કમનસીબ છોકરી ? નાદાનીમાં તું કેવું મજબબલુ પગલું ભરેય તેની તુંને ક્યાં શુધી છે ? પ્રીતીવંતા આસપાસ હોવા છતાં તારી મગરૂરાઈ હજુર તુંને સંતાપેય !

અરેરે વાંચનાર તું આય છોકરીને ઓળખેય કે લેવધને પતલા ચપલા લાંબા આકારપર કળો મહિન, પુંદર ખુબસુરત ચહેરાપર મુનેરી આઈ ગ્લાસ, કળા લાંબા બાલોપર સાદરાંની હેટ, હાથમાં એક નાનો હેંડબેગ અને નાની રેશમી છત્રી !!

“આહ ! ખરાબર હું ધારેય કે પપાગી હવે મને

ઔરખી નહિ શકે." મોટા આયનામાં ઉભી પોતાની તપાસ લેતી તે છોકરીએ દસમીવાર મનસે સધ્યારો લીધો." આજથી હું મીસ રોઝા શીરોઝશાહ નહીં પણ મીસીસ ફાન્સ !

બારણાંપર કાન ધર્યાં તો-આહ ! ખાણાંની ટેબલપર બધાં ગોઠવાઈ ચુકેલાં હોવાથી તેણીને ધણુંજ ઠીક થઈ ગયું લાગ્યું.

ધાસ્તીથી દમ જોરમાં ઠોકાતો હતો. ધણુંજ ધીમેથી આસપાસ જોતાં તેણી બારણું ઉઘાડી બહાર પડી, હા ! એક વાર તે પ્યારા ઔરઝાને નીહાલી તેણીએ તે પાછું મજબુત ચપટાવ્યું.

હા-તેણીને કમનસીબે આખો તે વીશાળ દાદર ફિતરી જઈ કોઈનીખી નજર વગર તે માનીતા બાગમાં આવી પુગી.

અરેરે-શું એક છેલ્લીવાર તે પ્યારાની છેવટની ધોરમાં નજર નાખ્યા વગરજ તે આય વહાલું મકાન સંભાળું છોડે ? નહીં. ઝડપી પગલે તેણી તે કુવાના બચકાર પાણીપર વાંકી વળી.

"ઓ લવ ! હવે પછી હું તુને તારી ધોરપર મલી સંકલ્ય નહીં, પણ અરે-આય જીવ દર પળે તારીજ યાદમાં મરશે." તેણીએ જીલ્દ વહાલાં મકાનને એક છેલ્લી નજર નાખી.

"અરે પપા-કેવાં ખુશી દીલે તમે આજે મેજબાની લેજો છો ? પણ ઓ-કાલે તમે કેવા દુઃખી ! બસ મને જલદી સડકી જવું જોઈએ. તે હવે ઝડપી પગલે બહાર પડી ને નીચી ડોકે ચાલવા માડ્યું.

અરે તે વહાલાં મકાનથી દસેક પગલાં બહાર પડતાંજ તે છોકરીએ એક લાંબો છુટકારાનો દમ ખેંચ્યો.

કમસમજ, નાદાન, એ ખુશાલી ધણી થોડા વખતની છે, છતાં ખીતાએ આખી દુન્યામાં વાયેળન, છતાં મકાને આ

હડહડતી ઠગારી દુન્યામાં તારા જેવી ખુશસુરત છોકરીએ રંખડતું થવું એ કેવું ભયાનક છે તે હમણાની તારી આસ્થીર હાલ-તલાં તુને ક્યાંથી માલમ પડે ?

હીમ્મતની ધુંધમાં તે ભાગ્યે પાંચેક મીનીટ આગળ વધી કે કુદરતી તે એક ખુણામાં અચકી ઉભી.

ધમધમ કરતી માડીએ મોટરોની જતી આવતી ધમાલથી તે હવે ટસ થઇ ઉભી રહી ગઇ. એકવાર પોતાની હાલતપર તેણીએ પાછી નજર નાંખી. “નહિ મને કોઇ જોય તોખી ઓળખનાર નથી. હું મીસ પ્રીરાઝ કરતાં મીસીસ ફ્રાન્સ બરાબર લાગુંચ.” એજ વખતે પાસેથી હંકરાઇ જતી એક વીક્ટોરિયામાં તેણી મહડી બેઠી.

“ચલાવ ભોરીબંદર.”

હા ! ભેગ મુકી નચીત જીવે બેઠા પછીજ હવે સઉથી પેહેલો ઝટકો કંઇક લંબાણ વીચારનો તે છોકરીને વાગે. બેવકુફાઇની પહેલી ધુજરી તેનાં દીલમાંથી પસાર થઇ ગઇ.

“ઓ બોદા ! હું ચાલી તો આવી, પણ મારું નામ-ઓ દુન્યાના લોક શું બોલશે ? મારા પપાને કેવું ભારી લાગશે ?” તેણીએ માથું નાખી દીધું. તેણી બરાબર જાણતી હતી કે તે વીચારો નકામાં છે. મોકુ થઇ ચુકું હતું. હવે પાછું સમારવાનો વખત હતો નહીં.

—:૦:—

પ્રકરણ ૫૦ મું.

—:૦:—

રાતે નવ વાગી ચુકા હતા. કોટનો ગંજવર રસ્તો ધમ-ધમી રહ્યો હતો. તેમા ભોરીબંદરનું રટેશન તેના બપકાદાર

દેખાવમાં અને પચરંગી ધમાલમાં લગભગ ગાજી રહ્યું હતું. ગાડીઓ એકેક પછી આવી થોભતી, કુટુંબો તો કોઇ એખલાં છેકલા, કોઇ મધ્યમ તો કોઇ એશરીટાટ બડેખાંઓથી જાણે ત્યાં જોવા લાયક મેહમાર થઇ રહ્યો હતો. કોઇ વીહરલમાં રાગ ગાતું ફરતું તો કોઇ કુટુંબી ધાંધલમાં દોડતું તો કોઇ ખીચારા ગાંસડા પોટલા ને ધરફડીમાં અફલાતું હતું. એ બધો દેખાવ એક ખુણામાં ખીલતી ધુમ્મતી ઉમેલી આપણી કમનસીબ રોદા—

મીસીસ ફારબસ—

ગભરાયલે ચહેરે જોતી હતી.

મરેખર સ્ટેન્ડન પોઇન્ટ પર આવેલા તે એકાંત વીલાના દીલપ્રુથ બાગમાં રમતી. તે મગફર ટેફદાર છોકરીને વરે આપ જાતનો મુંબઘનો પચરંગી મહેમાર—વીચીત્ર લાગે તેમાં નવાઇ શું?

ભખરાયલે ડાચે તે ત્યાં પાંચેક મીનીટ થોભી પણ વળી તેણીને પોતાની હાલતનું જાન આવ્યું. તેણીનો રડમસ ચહેરોજ તેનો અતીસય ગભરાટ દેખાડી આપતો હતો.

આખરે હીમ્મત પકડી કશાપણ વીચાર વગર તેણી ટીકીટ ઓશીસ તરફ ચાલી. વડી તેણી થોભી.

ઓ રખે આપ જાણુકદાર ઉગ્ગસમાં કોઇ ઓલખીતું મલી જાય. રખે કોઇ તેણીને રોદા તરીકે પારખી કહાડે. ઓ રખે એટલામાં વીલામાં ગરબડ જાગી ચુકી હોય. રખે કોઇ પુકે આવી પુચું હોય. તેણીની ચમકતી આંખો આસપાસ દોડતી ફરતી હતી.

એકવાર આપ ધાંધલખોરી જગતી પોતાની નાચાર નીરાપાર હાલતમાં તેણીને તે વહાલો બાપ, માયાવંતો બાપ,

પ્રીતીવતો દોસ્ત, મુવેલો વહાલો લવજી, તાબેદાર નોકરો, બાદશાહી મકાન બધું પાછું હથે ધાધ આયું.

“શું હવે હું પાછી ઘેર જવા માગું તો જઈ સકું ?
ઓ નહીં હવે કીચે નાકે હું પાછી” તે બખડતી અટકી ગેમ.
કારણ અચ્ચીતી તેણીની નજર એક ઠેકાણે ગેમ કે જ્યાંથી
એક પારડી બાનુ જેણીને ટીકી ટીકી જોતી હતી.

“ઓ ખોદા રખે એ કોમ મને ઝોળખતું હોય” તેણીએ
ખસરીને મોહકું નુછયું, હા-એકવાર ફરીથી તેણીએ જોયું તો
એક નાની બટુકલી તે બાધની પાંખડીએ વલગેલી તેણીએ જોઈ.

હા-બધી ગીરદીમાં આય માયાલુ દેખાવની એક માતાને
જોતાં રોદાનાં દીલમાં અજબ ઉલટ આવી.

“પપા-પપા ડીયર-ટીકીટવાલાને કહોની કે આપુંને
પહેલાં ટીકીટ આપે.” પેલી છુચીએ ટીકીટ ઓરીસ નજદીક
ઉભેલા એક ઇંગ્લીશ ડરેસમાં સજ થયલા પારસી મહરખને કહ્યું.

રોદાએ તુરત પારખ્યું કે તે ત્રણે માય બાપ અને બેટી
હતાં. જેણીએ એક લાખો સખ્યારો લીધા કે તે બાપ અને
સાથવાલાને આજે તે પહેલીજ વખત જોતી હોવાથી તે લોકખી
કોમ તેણીને ઝોલખી કહાડે એમ હતું નહીં,

“હેદરાબાદ, ફર્સ્ટ ક્લાસ, ટુ એંડ એ હાફ.”

તેણીએ તે પારસીને ટીકીટ માંગતા સાંભળ્યો.

અરેરે! આવી નાચાર હાલતમાં આય કોમ સારી
દેખાતી ફેમીલી સાથે તે તેખી. કાંય નહીં. હથદરાબાદ તરફજ
રસ્તો લે? અરેરે, પણ સાથે જતાં આડા ઉભા કંઈ સવાલો
થાય તો જવાબોમાં શું કહેવું? તેણીએ ફરીથી તે બાધને
નીહાલી.

હા-જે રોદા શીરોજશાહ તરીકે તે અત્રે આવી હોતે તે શક છે કે તે એમાંની અરધીબી દરકાર તે બાનુનું કોહું તપાસવાની લેતે પણ હમણા અરે! તેણી કેવું ઇચ્છતી કે તે લોક તેણીને પોતાનો સાથ કરે

હા! વીચારની શક્તી પ્રબલ છે!

જે પણ રોદા આવા વીચારોમાં ગરકાવ હતી ત્યારે પેલી બાનુ જે લગાર ઉમરની પાકટ સમજણની હતી તેથી ચમોર આંખે આપ ખુબસુરત ઇંગ્લીશ છોકરીને આવી ગમખ્તારીમાં એકલી અટુલી ઉભી રહેલી જેતાં વીચારમાં પડી ચુકી હતી.

“નાઉ ડીયર કમઓન” પેલા અદસ્તને હવે ટીકીટ મલી ચુકેલી હોવાથી તે હવે પોતાની મહોરદાર અને બેટી સાથે ચાલવા મંડ્યો પણ નહીં પેલી બાનુનું બધું ચીત રોદા રોડી બેટી હતી; તેણીએ એક બે સેકંડ તે અદસ્ત સાથે કંઈવાત કીધી.

રોદાએ તુરત પારખ્યું કે તે વાત કંઈ પોતા માટેજ હોવી જોઈએ, પણ હવે તે પસતાઈ. પોતાને માટે આસપાસનાઓને શકમંદ બતાવવાની નાજનાઈપર તે મનમાં ખબરી-લગાર ટેકથી તેણીએ હાઈદરાબાદની સેકંડ ક્લાસની એક ટીકીટ માગી.

અલખતાં-ટીકીટ માસ્તર પણ આપ કંઈજે વખતની અસાધારણ ખુબસુરતી તરફ જોતો વીચારમાં પડ્યો,

“આઈ-એકજ ટીકીટ?” તેણે પાછું પુછ્યું.

“હા.” શરમાલ ધીમે જવાબ મળ્યો.

ટીકીટ મલતાંજ હવે તે પેલાં ઉભેલાં કૂટુંબ નજદીક જઈ થોડાં પગલાં દુર ઉભી રહી.

પણ કેવી ખુશાલી! પેલી બાનુને ધીમેથી પોતા તરફજ ચાલી આવતાં તેણીએ હરખાતી આંખે જોઈ.

“જો કંઈ અડચણ નહીં હોય તો પૃથ્વું કે તમે કાંદ જવાનાં?” અતી ઘણાં ગીકાસથી પેલા બાનુએ ઇંગ્લીશમાં સવાલ કીધો.

“હું? હાહરાબાદ.”

“કેવું સારું! અમેળી તાંદજ જઈએય. મને તમારાં જેવાં જવાન બાનુનો સાથ મળ્યો તેથી ઘણીજ ખુશી છેડે. પણ કદાચ તમને એકત્રું ગમતુંબી હોય” તેણે અચકાતાં પુછ્યું.

“તમારા જેવી કંપની મારી એકલી દાક્ષતમાં મકી ગેઈ તેથી હું ઘણી આમારી છેડે. એકી ટગરે રીકતી બાનુથી લગાર ખીચકી જઈ તેણીએ મોદકું નુછતાં સડેજ ડોકું ફેરવ્યું.

“મમા રીયર એવચુને આપણી સાથેજ બેસાડવો. મને એવણુ ઘણા ગમેય” તે નાતી મટુકતી જે અત્યાર સુધી એકકી ચીને આય ‘ગારી ગારી’ છોકરીને રીકતી હતી. તે બોલી ઉઠી.

કુદરતી આય સાંભળી રોદાથી સડેજ હસાઈ પડાયું જે જોતાંજ પેલી બાનુએ ઝડ સવાલ કીધો.

“શું તમે અમારી ગુજરાતી ભાશા જાણોય?”

હવે? આય પહેલી મુશકેલી આખરે અતી ખરી ફક્ત દસ મીનીટમાંજ કઢંગો પેદાવો સવાલ સામે આવી ઉભો.

“હાહ”-શુધ્ધ ગુજરાતીમાંજ હવે રોદાએ સડેજ હસી વધાયું. “હું પારસી ફેમીલોમાં ગવરનેસ તરીકે રહેલી હોવાથી મને એ ભાષાનો પકકો મહાવરો છે.”

“આલો તાહરે તો મારી બેબીને તમે ઘણાં ગમેય તો મુસાફરીથી ઠીક નીકળી જશે. આતી લાંબી મુસાફરીઓપર

તો ફર્સ્ટ ક્લાસ સીવાય બીજામાં પુરતી કમફર્ટ મળતી ન હોય.
તમે કીયા ક્લાસની ટીકોટ લીધીય ?”

“સેકન્ડ ક્લાસની.”

“અરર તાહરે તો આપુને બેસવું પડશે.”

“ઓ નહીં નહીં. મમા જો એવણુને આપણી સાથે જ લેઓ.” તે નાની મટકડી મમાપરંતી હવે પપા તરફ ફરી
“પપા-એવણુને મારી સાથે લેઓ-જો વરી.”

“જોમી એટલું કરો તે આય લેડીને આપણી સાથે લેઓ.”
તે બાનુએ હવે ધણીને કાનમાં કહ્યું.

“કંઈ નહીં.” તે ઝડપથી રોદા તરફ નમ્યો “મહેરબાની
કરીને મને જરા તમારી ટીકોટ આપશો.”

“કંઈ નહીંજી, તમે કામ ત્રણ લેઓય,” હું
સેકન્ડ ક્લાસમાં બરાબર -

“નહીં નહીં-મારી બેગી તમને સાથે લેવા ધણી
આપુર છે.”

“તમારી કંપનીથી હુંબી ધણી ખુશી થવસ.” પોતાના
ધણી સાથે પેલી બાનુબી બોલવા લાગી. અને આખરે રોદાની
હુબી ખુશાલીથી તેણીને એક ધણીજ સારી સાથ હાથ
લાગી ગેઢ.

“હા-બીજી દશ મીનીટમાં તો તે કુદારાં મારતી ધસી
આવેલી ત્રેનમાં એક ફર્સ્ટ ક્લાસમાં તે અંજણી ફેમીલી
સાથે રોદા નચીંત જીવે ગોઠવાઈથી ગેઢ.

અલગત અર્ધ કલાકની આગમનની તેણીની નાચાર
એકલવાઈ હાલત કરતાં હમણાં તે ઢસી જતી ત્રેનમાં તદન
નચીંત જીવે બેઠી હતી.

પણ એરે ! તે નચીતાઇ ક્યાં વેરની !

ફક્ત મુસાફરીની-પછી ? પછી હુદ્દરાબાદ જેવા કદી નહીં જોયલા પારકા મુલકમાં તે શું કરશે ? ક્યાં જશે ? તેણીએ તે પસાર થઇ જતી લીલોતરીપર પોતાની શીકડી આંખો ટાંકી વીચારોમાં એકવાર પાછું માથું નાખી દીધું.

સખર છોકરી ધીરજ ધર તારાં દુખની સીમા નથી એ ખરું-પણ-પણ.

જે તેં નથી જોયું-તે તું એ હુદ્દરાબાદમાં જોશે.

---:o:---

પ્રકરણ ૫૧ સું.

---:o:---

પ્રીય વાંચનાર ! સંજોગોની સાંકળ જોતો તું ચોંકતો ના. તે ફર્સ્ટ ક્લાસમાં ગોઠવાયલા કુટુંબથી રોદા તદ્દન અંગતણી હોય તો શું થયું, પણ આપણે તે લોકને એકવાર મર્મી ચુકેલા હોવાથી તેઓને તુરત ઓળખશું.

આરામથી-એક ખુણામાં લાંબા ટાંટયા કરી ગોઠવાઇને વાંચતો જે કોઇજ નહીં પણ મરહુમ લગજ ડાકટરનો બંધેલી જમશેદ વેલાતી હતો પેલી બાનુ તે આંલામાય અને પટપટખોરી મટકલી તે નાની શહેર હતી.

છેલ્લાં આપણે તે લોકને લવજની મોટી મદદથી નાણાની ખતંગ હાલતમાં અને લવજની પસંદગી પર લગાર ગલનાટયાં મુંબઇ છોડી જયા ગયલાં જોયાં હતાં. પણ આજે ? આદલા દુકંદ અરસામાં જમશેદ વેલાતીનું નસીબ ફરી ગયું હતું. હાલતી તેની હાલતમાં તે આગલા જમશેદ તરીકે કદાચજ ઓળખાતો.

હાલમાં જેમી પોતાની મહોરદાર અને દીકરી સાથે હમદરાબાદમાં લગાર લપકાઈ ઘ ઠાકથી રહેતો હતો, કે જે સારી સ્થીતી જેવા પોતાનો જીવાન વડાનો લાભ આજે જીવતો નથી એ દલગીરી આલ્લાંમાયની મુખ્ય હતી.

આઠ ગ્લાસ ચઢાવી વાંચનાં બેઠેલા જેમીની નજર વારં-વાર આય વીચારમાં ફુગી ગયલી છોકરીપર પડી જતી હતી. કોણ જાણે શુંગી હોય પણ તે ગ્રહસ્થ અવારનવાર કંઈક ચુંગી આંખે તે ચહેરો તપાસતો હતો.

આલ્લાંમાય તો બોલી નજરે દયાથી આ ગમગીન પુત-લાને જોતો હતો, જ્યારે રોદા ? હવે પછી શું શું સવાલો પુછાશે ને તેમાંથી પુરતી આખર સાથે કેવી રીતે બચી જવું તે વીચારમાં ગુટમ ગઈ હતી પણ પૂત્રી શેદરૂની પટપટથી તે બેઠે વચ્ચે ઝાઝોવાર ચુપકીદી ટકી શકી નહીં.

“મમા ડીયર-એવલુને આપણે ઘેરે સાથેજ લઈ જઈશું કેની ?” તેને દુરથીજ પણ આતુરતાથી પુછ્યું,

“દીકરા એવલુ કંઈ કામે જતાં હોશે તે મુકીને આપણે તાંદ કેમ આવે ?” આડકતરી રીતે તેણીની પાસે જાણી લેવાની મતલબે આલ્લાંમાયે ખાસ જવાબ દીધો.

“પણ એવલુનું ઘેર આપણે તાંદથી નજદીક હોય તો કેવું સાઈ ? હું રોજ તમારે તાંદ મલવા આવંશ હું.” તે જીતીએ રોદાને એક દીલસોજીભર્યા ડોકાંથી સંધારો આપ્યો.

“માફ કરજો હું એનો પટપટારો તમુને ધણો કંટાલો આપતો હોશે” તે હરખાની માતાએ હસીને કહ્યું.

“એમ ના બોલો મને એવું બોલવાનું ધણુંજ મીઠું લાગેય.”

વળી પાંચ મીનીટ ચુપ પસાર થઇ ગઇ જેમાં બેવાર રોદાએ હેલતથી તેં વાંચના જવાનને તપાસ લેતાં પકડી પાડ્યો.

“અમારું રહેવાનું ઘણું જ એકાંત છે.” આલાંમાયે પાછી વાત માંડી તેમાં મારા જેમી વધતા હોય તાહરે તો જનએ અંગલો કડવા આવે તે વખતે મારી શેહરૂની પટપટથી મને ઘણી મોટી વસતી થઇ પડે. હી હી હી પણ તમે મારી જાંડર ખબર “પારસી”માં વાંચેલી કે : હવે એમાં છ વરસની થઇ એટલે કેળવણી સર થવી જોઇએ તેથી મારો વીચાર એને વરે એક ગવરનેસ સોધવાનો છે. કોઇ સારી જેવી મલી જાય તો મનેથી દીક કંપની મળે.

અત્યાર સુધી ગાલે ગલેફે દઇ ચુપકીદીમાં સાંમળતી રોદાનાં મગજમાં હવે નવા વીચારો ધસ્યા જતા હતા. અરે આવી એક ફેમીલીમાં હમંશની જગા મળી જાય તો કેટલી નચીંતાઇ. બધી જેહમત અને જંગલનો કેવો છેડા ! પણ નહીં ! તેણે ડોકું ધુણાવ્યું. એક ઘેરબારથી નાહસી આવેલા ખુની સ્ત્રીને કાણ પોતાના અચ્ચાંની કેળવણીને વરે પસંદ કરે ? એક કમકમાટની ધરૂજરી તેણીનાં દીલમાંથી પસાર થઇ ગઇ. અરે હું મને પોતાને આટલી ધીકકારું તો બીજાઓને મને ધીકકારવાનો પુરતો હક છે. તેણીએ પોતાનું ગલરાયલું મહોકું ખારી બહાર કહાડ્યું.

પણ આય રીત શહેરને ગમી નહીં ! તે ગોરું ગોરું મોહકું તે બસ ચાલુ જોયા કરવા માંગતી હતી. એટલે તે બહાર ફેરવેલું જોઇ તે હીમ્મતથી આગલ ગઇ “તમે મારી સાથે કંઇ વાત કરોની, મને તે ઘણી ગમશે. જોવ મારું નામ શેહરૂ પણ તમારું નામ શું ?”

રોદાએ ડોલા ચમકાવ્યા “મારું નામ મીસીસ ફ્રાન્સ”
તેણીએ સહેજ હસીને કહ્યું.

“કેવું મળતું નામ છે?” તેં છોકરીએ થોભરો ચહ-
ડાવ્યો. “મારા મમાનું નામ કેવું મળતું ‘આલ્ફામાય’ ને
મારું નામ તો શેહર! કેવું ખરાબ! મને મારું નામ ગમતું જ
નહીં, પણ હું કેહોતી તમે રેહોય કાંઈ?”

તે નાની છોકરીએ એકવાર પાછી રોદાને શુંચવણુમાં
નાંખી દીધી કે જે આગાદ ટીકતો જેમી ચુંચી આંખે તેને
જ્ઞેતો ફરીથી તેણીએ જ્ઞેયો. હા! આય શખસ માટે હવે
તેણીનાં દીક્ષમાં પ્રીકરે વાશો કરવા માંડ્યો હતો.

“એ તમુને છોડવા નથી માંગતી” માનાએ હસી વધાયું
ને હું ધાર્યું કે જે તમે જ્ઞેન તમારું ઠેકાણું દેખાડશે તો
તો એ રોજ તમુને એક ન્યુસંસ થઇ પડશે.”

હવે જવાય શું દેવો? તેણીએ મોઢકું ઠાવકું રાખી
ચલાવ્યું. હું મારી છાંદગીમાં આય પહેલીજવાર હાથદરાગાદ
જાઉંચ એટલે હું પોતેખી જાણતી નથી કે મને કાંઈ જવું!
જતાને વાર મારો ખીચાર તાંડ કોઇ સારાં જેવાં હોટેલમાં
ઉતરવાનો છે.”

“ને પછી.”

“પછી તો કોઇ ટીચર યા ગવરનેસ તરીકેની મારે
લાયકની ચાકરી સોંપી કહાડી રહી જવશ.”

“ચાકરી?” આલ્ફામાયે અચરતીથી ડોલા ચહાવ્યા.
“તમારી મુસાફરીનું કારણ ચાકરી છે?”

“હાહ.”

હું તો મકું જે તમે કેહે ચેન્જપર સીધારતાં હશે.

પણ-પણ જો તમારો વીચાર કેટલો રહેવાનોજ હોય તો-તો મારી શેહેરને માટે તમે કાલતું નહીં પડો ?”

“હા-હા-જો મમા વરી મને એવણુ બધું ગમેય. એવણુ જેવું રોખ ને દમમવાણું થયા મને બધું ગમેય; એ બધું મને એવણુ શીખવશે.” આય બડબડયા રીમાકંથો રોદા શરમાઇ ગેઇ જ્યારે હસતે ચહેરે તે બેઠે માખાપે તેને સામટો ટેકો આપ્યો.

“હા મીસીસ ફોરબસ જો તમે બીજું કેટલું ગવરનેસ દાખલ રહેવાનોજ વીચાર કીધો હોય તો મારી જીવિને તમારું શીક્ષણ મલવાથી અમે બધા ખુશી થઇશું.” જેમીએ પુરાનાં માનથી માંગી લીધું.

“હું આચારથી બંધાઇ જઇ શકતી નથી. તાંહ ઉતપાં પછી હું જવાબ કહેવશ.”

“તાહરે તમુને તાંહ કંઇ વધારે ચાન્સ હોશે.”

“કંઇજ નહીં.”

“વારું તાહરે આટલું કરજો” આલાંમાયે લગાર કાલા-વાલાથી કહયું કે ઉતારા માટે હોટેલને બદલે અમારે તાંહ આવો. પછી તમુને ગમે તાહરે ચાકરી મદ્યા પછી સીધારજો. તમારેથી અમે બધા ખુશી થઇશું.

“હા-હા-જો મીસીસ ફોરબસ તમે મારેજ તાંહ આવજો હું તમુને મારાં બધાં રમકડાં બતાવશ. મારી એકેકી ડોલીઓ જોઇને તમે છક થઇ જશો. હું જો મોલોની-આવશે કે હું?”

તે ત્રણે જણુને પોતા તરફ જવાબની રાહ જોતાં ટીકતા જોઇ રોદાએ છુપી ખુશાલીથી લગાર ટકથી જવાબ વાલ્યો. તમારા લોકની મહેરબાનીનો હું કેમ આજાર માનું ? હા

આવશ. તમે લોક ખુશી બનાવોય તો મનેજી ગમશે ? પણ શેહર-તમે ઘણું થાકી ગયલાં લાગેય. આવો મારા ખોલામાં માથું મુકી જરા સુઇ ઉઠો.

વાહ-આય ગોરી ગોરી મડમનાં ખોલામાં સુવા શોખીથી શેહરને બીજાવાર કેહવું પડે તેમ હતું નહીં. તે આંખ ચોલતી પોતાની માનીતી જગાપર સુઇ ગેઇ અને તે બાલકીનાં સુવા સાથેજ ત્યાં રોદાને મનગમતી ચુપકીડી પંથરાઇ.

થોડે વારે તેણીએ જોયું કે જોમીખી વાંચતો વાંચતો પોતાનું ખુલ્લાં માથા સાથનું ડોકું લગભગ બારીની બહાર ટેકતી અર્ધા ઉંઘમાં પડી ચુકે હતો. આત્રાંમઃશ્મો-નર્ચીતાઇથી સીટપર લેટી ગયાં હતાં પણ તેણી પોતે—

અરેરે-તદન લટકતાં ભવીશનાં ભયંકાર વીચારોમાં ઉંઘ શું નેં વાત શું ? તે ત્રણેનાં ઉંઘતાં ચેહરાઓ હવે નચીંત જીવે તપાસતી તે પોતે તરેહવાર વીચારમાં પડી.

અરે તે વીજલી વેગે દોડતી ત્રેનથી તે પોતાના વહાલા બાપ. વહાલુ મકાન અને દરેક વહાલી યાદોને કેટલી ઝડપથી છોડી દુર દુર નીકળી જતી હતી. તે વીચારોથી પાછી તે ગમગીન બની ગેઇ.

પણ અરે કાલ કરતાં આજે તે સુખી હતી એ તેણીનો મોટો સંખ્યારો હતો. આજે એક આખરદાર કુટુંબમાં તે પુર ખુશી હતી. એ વીચારથી તે પાંચી ખુશ થઇ બેઠી અને ધીમ વીચારોની ધીમી સાંકળથી આખરે તેણીની થાકી ગયલી આંખે ઉઘાડ બંધ થવા લાગી અને બીજી દસેક મીનીટમાં તો તે બે અધકચરી લોપણમાં પડી ચુકી.

ભાગ્યે-પંદર મીનીટ વચમાં પસાર થઇ કે—

“ઓઓઓ !” એક લયંકાર ધરાડ સંભળાઇ-તે, ગંગા-
વર ધ્રુમથી સઉથી પહેલી રોદા ઝબકી ઉઠી-ઉઠતાં સમેતજ
તેણીએ પોતેની એક તીણી ચીસ પાડી.

ઓ કેવો કમકમાટ લયો દેખાવ !!

તેઓની ત્રેનને એક મોટો એકસીડન્ટ થઇ ચુકો હતો.
તે તદ્દન ખુરદો થઇ ગઇ હતી-આખો દુખ્ખો ઉંઘો થઇ ગીયો.

પણ રોદાની દુખભરી ચીસનું કારણ જેમી હતો. ગરીબ
બીચારો ઉંઘમાંજ તેનું શોભીતું માથું જોરાવર આંચકા સાથે
ઉડી ગીયું હતું, જેની સાથે શેહર પણ આવી જતી રોદાની
મજબુત કોશેશ અને સમયસુચકતાથી-છેલ્લી પલે બચી ગઇ
હતી, જે જોતાજ આલાંમાય હંભતથી લોથપોથ થયલાં ચીસ
પર ચીસ પાડી રડતાં ઉઠ્યાં.

સેંકડો લોકોની ચીંચારીઓ, ડચકાંઓ અને કલાપીટોથી
દેખાવ ત્રાસદાયક થઇ ગીયો. ડોક્ટરોની દોડાદોડી ચાલી રહી
લોકોની મદદથી આખરે આલાંમાયનાં છાતીતોડ રડાપીટ સાથે
તે ચારે જણને જેમીના દયાજનક શરીર સાથે બહાર કહાડ્યાં.

ઓ તે દેખાવ ? તે પ્યારા ધણીની આય હાલતપર તે
શ્રીદા થતી ધણીયાણીની માહેતમ રોદા માટેની તે ત્તજી યાદ
થઇ પડી. તેણી તે અભતાઇ ગયલી નાની શેહરને બાળુ લઇ
જઇ પોતાનુંબી જીગર ખાલી કરવા લાગી.

બસ-વધારે કેમ લખું.

તે પહાડ જેવાં મોતને વધુ લંબાવવાની મારી શકતી
નથી!!

પ્રકરણ પર સુ.

—:૦:—

પ્રીય વાંચનાર લગન એ જીંદગીનો એક સોનેરી દીવસ કહી શકાય, તો તેનાં ઘેરની ખુશાલી તુંને કાંઈ માલમ નથી?

પણ જો એક ગરીબ કે મધ્યમ ઘેર લગનની ખુશાલીથી ગાજવાજ રહેતું હોય તો શેઠ શીરોઝ ખુશરો બેહરામ જેવા એક લખપતી બાપની એક પુરી દીકરીનાં લગન ટાંકણે રોદા વીલા'નું બાદશાહી મકાન પાછલી રાતથી કેવું ગાજ વાજ રહ્યું હશે તે વર્ણવવાની શું જરૂર છે?

દરેક માણસો આજે પોતાની એકપુરી લાડકી શેઠાણીની શાહદીને વરે દોડધામ કરી રહ્યાં હતાં કારણ આજે મોટા લુમકાની તે સર્વને મોટી મોટી આશાઓ હતી.

નાનુંમાએ મોરીસ-પાછલી રાતથી વીલામાં ધધુખાર મચાવી રહ્યાં હતાં. સેસ સોપારાની સામગ્રીઓ તૈયાર કરતાં હતાં. જેમાં મીઠા કેરસારપ કાંગા પોતાની સમજણથી મદદ કર્યા જતા હતા.

ખુબસુરત બોલકણી રતાં મોરીસ આખરે વીલામાં જને ટકોરે નહાજર થઈ આજે વીલાનાં પરોણાઓને રીસીવ કરવાનું મોટું માન શેઠ શીરોઝ તરફથી તેને મળ્યું હતું. જેમાં તેની માનીતી સહીઓ મની માદન, ફેની શેઠના. કેંટી ફ્રેન્ચમેન, પીરોજ કેપટન, વગેરે હસી હસી મદદ કરતાં હતાં. નાનું-માયના બોલો પ્રમાણે તે પટપટખોરી ફુકતીઓ-ને તે લોકના મસ્તીખોર બાઈઓથીજ જાણે લગન ગાજવાજ રહ્યાં હતાં.

આજનો 'જલુ હોલ' લગનની ક્રીયા માટે ખાસ ટેસ્ટથી ચણુગારવામાં આવ્યો હતો. ટાવરમાં સાતનો ડોકો ડોકાયો.

ધીમે ધીમે વીણનાં શલ્યગારેલા પોર્તીકા આગત્ર જોડીની ગાડીઓનો દમામ અને મોટોરની ધમાત્ર વધતી ગત્ર. બહુ હોલમાં ખી ખી ખી ખી હસતી યગત્રાં જેવી છોકરીઓની હઠ વધી ગઇ. જેમ જેમ પરોણાઓ આવતાં ગીવાં તેમ તેમ પેલી ગંભવર મખમલી ટેબલ તે ભાગ્યશાળી ! કન્યા માટે િ ઝકઝકીત પ્રેઝન્ટ-સોથી ઠીચોડીય ભરાવા લાગી.

જેમ રતાં મોરીસ લેડીઓને રીસીવ કરતી તેમ ગુડીને કાલે માટીડાઓને આદરમાન આપવાનો જોખમ આપ્યો હતો. કારણ શેઠ શીરોઝ હજુર સુધી પોતાની લાપચેરીમાંથી બહાર આવ્યા હતા નહીં. તે બુઝરગ શેઠ આજની ઉંડી ખુશાલી કોઇને દેખાડવા જાણે માંગતાજ નહી, જોકે પા પા કક્કાંકે મોટા શેઠના ઓરડરો વીણામાં ફરી વલતા હતા.

જેમ જેમ પળો પાછત્ર મીનીટો પસાર થતી તેમ તેમ બહુ હોલનાં દરેક પરોણાની આંખો અપકયપક દરવાજા ગમ દોડી જતી; કારણ હમેસની ખુબસુરત રોદાને આજે તેણીનાં લગનનાં ઉદરાખંધ સાજમાં સમયલી જોવા દરેક જણ જાણે તલખી રહ્યું હતું.

“મરેરે, સવાસાત થયા ને હજુર રોદા બહાર નહીં આવી. મમા તમે એને હાંક મારોની તો.” રતાં મોરીસે તલખી રહેલાં જીવે બખાલો કહાડ્યો. આજે તેણી છોકરી પોતાની ખુબસુરતીથી સાત લાખની મોહીની સાથે દરેકનું ધ્યાન ખેંચી રહી હતી.

“હું શું કરું ? એવણુ બાનું તો હું કાલની આવીય તો બુઠકએ આવો કરવાખી બાહેર નથી આયાં, એવણની વતી એવણનું પેડું એવણનું બોધનું મીસીસ હાંટ એકનું

એકજ લણ્યા કરેય કે મીસ હમણાં આવશે, મીસ હમણાં ઉડશે-મીસ હમણાં ખોલશે.

“ઓ લેઓ-લેઓ-પેત્રી લાલકાકાની શીરીન ને જાઈ આયાં. મની માદન પુકારી ઉડી.

“ઓ ને તેની પછવાડે પેલી મોટરમાં તો-સખર બાત્ર ડાકારા-તે સાથે એના માયખી છે.” કેપટનની પીરોગમએ મુજ કાપી એવણખી વડપણમાં અમથા વરસ વેચેય, હી હી હી હી-વરી-પહોરી પટાક જેવી કમ્મરપર આપણી કાની મેલા ખાંધી આયાંય.

નવા આવનારાઓને સારાં રીતે રીસીવ કર્યા પછી વળી ાછી હોલમાં ચકચાર ચાલી રહી.

“ખત્રાં છે પણ રોદા ક્યાં છે?”

દરેક જણ આવતાં સાથે તે ખુખસુરતીને જેવા તલખી હતાં, જેનો જવાબ હુંકામાં રતાં ખોલતી કે “આવેય રેસ કરેય !”

શીરીન લાલાએ આવતાં સાથેજ તે ઝવકી રહેલી ટેબલ ર-હીરાની લોખીટથી શોભી રહેલી એક ઉમદા મોતીની ળાનો દાખડો ખુલ્લો મુક્યો.

“ખરું કેહુંય જાઈ એ રોદા નશીયવાત્રી તો ખરી હં ! આય બધું ઓદશે કે પાંચરશે.” મની માદને નીર્દોશ કલા-યી કહયું દારાં જેવો વર મલ્યો તેથીજ ટીચકું ચહડી યું હોશે.”

“પણ વરી રોદા વીલામાં શું એને ઓછું ઉતું જે !” રાગ વચે પડી “શીરોઝશાહ એને શું ઓછું પહેરાવતા ! એને મનથી તો બધું સરખુંજ હોશે-”

“પણ જોની તોખી કેટલી કોહેલી કુજરી ને બરીયલ
છાણું થઇને ફરેય, એનું એ બરીયલપણું તો જરાકબી પર-
વડેય પણ તે અગાઉનું હીહીહીહી-એનું ટીયકું કેવું હતું.”

“હારે જાણે વાતચીત તો આપણી સાથે રહી પણ
ડોકુંબી ધસીને આખું નહીં હીલવે, બસ આંખના પાંપણથીજ
સાહેબજી પતાવે.”

“પણ ખરું માનજે મીલું કે તે હીલતાં પાંપણથી મને
એવા ગમેય કે જાણે એકજ વખતનાં પાપણ જોવા હું સાત
વખતની ડોકાં કરું તો કંઈ નહીં! હીહીહીહી-જોની આજે
એને જોવાની કેવી ધરફરી ચાલી રહીછ.”

વલી પાછી નવી પધરામણીઓની ગડગડ ચાલી રહી,
હવે તો દરેક જણ રોદાને જે ધડી જાયય તેમાં ઠેરાખધ
દાખલ થવાની વકીથી તલપી રહ્યાં હતાં, દારાંની મીસીસને
જોવા માટીડાઓમાંથી ધડીભર એજ સવાલનો જબરો મારો
ચાલતો હતો.

હવે રતાંની ધીરજ સદાંતર ખુતી ગેઇ હતી. કારણ ધીરે
ધીરે સામી બાળુનાં આવનારાંઓ વટીક આવી પુગાં હતાં.

“મમા-હવે અમુને એમ એની મરજીપર લટકી રહેવું
નહિ જોઇએ, શું કંઈ ઉંઘમાં પડી રહીય કે નહિં તો ડરેસ
એકલીથા નહિ થતો હોય તો આપણે હેલ્પ આપવી જોઇએ.
ચાલો આવો-જોઇએ જરા તકોરા મારીને પુછી તો જોઇએ.”

તે માતાના ધ્યાનમાં વાત ઉતરી ગેઇ અને તે બેઉ
માય દીકરી બધાંની નજર સુકાપી હોલમાંથી સટપી ગીયાં.
અલખત ગુડીની ચગોર નજર તેનો અર્થ તુરત પામી ગેઇ અને
ઘોડે ઉટેથી તેખી ધભરાતી છાતીએ તે લોક સાથે જોડાયો.

તે સહિના માનીતા નાના ઓરડા આગલ આરી લાગનાંજ
મીસીસ હંટને ખુટો ડાડી ત્યાંની એક બારી આગલ થેભો
દષ તે લોકે જોતાંજ નાજ માએ ખભરી ઉઠ્યાં.

‘જેયું કેની, બસ આય બીલાડી મને કાલની એ
બારણું આગલ જવા દેતી નથી. કેમ, મીસીસ હંટ તમારા
શેઠાણી ઉઠ્યાં કે?’ તેવણે ખભરીને પુછ્યું.

“નહીં, હમણું આવતાં હોશે,” રમે કોઇ દરવાજે ઠોકે
કરી બારણાપર આડી થતાં તેણીએ બચાવ કીધો. “તમે લોક
શું કામ ઉતાવલ કરોય, મીસ શ્રીરોઝ આજનું પોતાનું કામ
બરાબર જાણેય.”

“પણ-કાંઈ છે? વાર જોતાં જોતાં નવ તો થવા આયા”
રતાંજે તેણે ચહડાવ્યાં. “અમુને બારણું ઠોકવા દેઓ, તમે
વચ્ચે પડવાની તસદી ના લેઓ.”

“મહેરબાની કરી થોડો વખત થોભો. એવણેનો સાફ
હુકમ છે કે ખુદ એવણના પપાળી પુછે તોખી એવણને ડીસ
ટર્પ કરવાં નહીં. હું ધાઈય બીજે પા કલાક થોભશે તો.”

“નહિ નહિ! નહિ થોભાય!” હવે ગુડી નજદીક આયો.
“મીસીસ હંટ, તમે તે હુકમને પુરતાં નમ્યાંય. હવે મીસ
શ્રીરોઝના ટપકાંમાંથી તમે મુક્ત છેઓ. મહેરબાની કરી અમુને
અમારું કામ કરવા દેઓ. તમારાં શેઠાણી તરફની તમારી
તાબેદારી ધણી વખાણવા લાયક છે પણ હવે તમે જરા ખસો.”
તે બાનુનાં ખસવા સાથેજ તે બંધ બારણા તરફ ગયો. જરાકથી
હીલાવ્યા વગર તેણે ધીમેથી સાહદ મારયો “રોદા-રોદા!”

કંઈજ જવાબ નહીં! હવે નાજ માએ પોતેમજ જેવા
સાદે સાદ માર્યો.

“રોદામાય-રોદા બાનુ-દીકરા ચાલો વખત થમ ગીયો.”

બીલકુલ જવાબ નહીં !

“મરે શું થયું ? લેઓની મીસીસ હંટ જરા તમે હાંક મારો ની તો ! વખત નીકલી ચાલ્યોને.”

“મીસ શ્રીરોઝ ! મીસ શ્રીરોઝ ! સાંભલોય કે ! ડીયર મીસ શ્રીરોઝ !”

બસ કંઈ જવાબજ નહીં ! !

“એમ કેમ ?” સઉથી પહેલવહેલો એક હેબતનો ધસ્કો ગોદરેઝના દીલમાંથી વીજલી વેગે પસાર થઇ ગીયો.

“શું એ હજી ઉંઘાયલીજ હોશે.” તેણે અચરતીથી તે એક વીચારમાં પડેલી બાનુઓને પુછ્યું.

ધરમાં આટલી બધી ગડબડ ચાલે તે એવણુ ઉંઘાયમાં રહે ને તેણી આજેજ-એ કદી બને નહીં.”

“તાહરે જગતી હોય તો આપણા હાંક નહીં સમજે ?

નહીં નહીં ખસો !” ગોદરેઝને કંઈ અજબ ઝટકો માથામાં વાગી ચુકો હતો તે ધભરાયલો અકરાયલો તે બારણા તરફ ધસ્યો ગયો. તેણે જોરમાં ટકારા મારવા પોતાનો હાથ જોરથી તે બારણાને માર્યો પણ તેટલાં—ઓ—

તે અલગું બારણું લગાડ કરતું પોરપરાક ખુલી ગયું.

એક ઘેલાની કાની ગોદરેઝ અંદર ધસી ગીયો, જેની પછવાડે નાજાંમાએ, રતાં, મીસીસ હંટ દાખલ થયાં.

આહ—

તે ચારે જણના શીકકા એહેરા અને ચક્રીત થયલા ઢોળા જોતાંજ લાગતું હતું કે તે સફાઇદાર ખાલી બીજાનાને જોતાંજ એકજ ભયંકર ગજબનાક વીચારનો ઝટકો તે ચારેના મગજ-માંથી એકસરખી રીતે પસાર થઇ ચુકો હતો.

“ઓ-ઓ શું કહેવાય ? એ કાંઈ ગેષ ?” નાનમંભાએ લગાર કહ્યો કરી ગભરાટ બતાવ્યો. પણ ગોદરેઝની આંખોથી ચતુર રતાં ચેતી ગયલી હોવાથી તેણીએ તે માતાને મોટેથી ગભરાટ કરતી અટકાવી.

“ચપો મમા કહ્યો ના કરો આપુને બરાબર સમજવા દેમો કે શું બન્યુંય ને ભાષ ગોદરેઝ”-તેણી હવે તે માફેલ થઈ ખુરસીપર બેસી ગયલો જવાન તરફ ફરી તમે સમજ શકોચકે કે એ શું બની ચુકુંય ?”

“હા સમજુંય બન્યુંય એજ કે ‘ખુશરો બહેરામ’ ના મુલંદ નામનું નખખોદ વાહ્યુંય, કાકાજીએ પોતાનું એકપુરું નામ રાખનારું બન્યું સદાનું શુભાવ્યુંય. હા તેની બહાદુર આંખોમાં આંસુઓ ભરાયલાં તે છોકરીએ દેખાતાં જોયાં.

“તમે શું એમ કહેાચ કે મીસ શીરોઝે કાષ્ટ રીતે પોતાનો જાન આપ્યોય ?” અત્યાર સુધીની ગમખવારી મીસીસ હંટે નીકળી પડતે ડોળે પુછ્યું “હા-હા-મીસીસ હંટ મને લાગેચ કે તે મીડી છોકરીને હવે આપણે મુવેલીજ શોધી કઢાડી શકશું.

તે જવાનના દુખી શબ્દો સાથે તે ચારેની આંખોમાંથી આંસુઓનાં રેલા ગતી પડ્યા.

પાંચેક મીનીટ ચારે જણે ધુંધસ જેવી ચુપડીદીમાં ગાલી તેટલાં રતાં એકદમ પુકારી ઉઠી.

“ઓ જોવ ગોદરેઝ આય કાગળો શાના દીસેચ ?” તેણીની ચંચળ નજર જે ઓરડામાં આસપાસ ફર્યા કરતી હતી, તે દરેકપર જતાંજ તેણીએ ત્યાં તે બે કાગળો જોયાં.

“હા-હા એ રોદાનાંજ અક્ષર છે આય શું એકપર શીરોઝશાહનું નામ છે ને બીજું-હારાનું છે.”

હા તે મીઠા અક્ષરો દરેક જણે પ્રીતથી નીહાયા. હવે જોદરેજ શું કામ થોભે? અંદર શું લખાયલું હશે એ તેની મોટી આતુરતા હતી.

“હું કાકાજીને એ ખખર કેવી રીતે આપું? એમાં એને શું ખી લખ્યું હશે. એવણુ તે શાંતીથી ખમી શકશે કે? પણ કંઈ નહીં? મને તે કેહેવું તો જોઈએજ ને જેમ બને તેમ જલદી જાણવું બી જોઈએ કે એનું શું થયું? પણ નાન-માએ તમે શું ધારોય? આજે લગન નહીં, એ તો નક્કી થઈ ચુકું. નહીં?”

“હાસ્તો-પણ મરે આય બધી ઠઠ મલીચ તેનો કેમ નીકાલ કર્યે?”

“ધણુંજ નાલેશીમયું થઈ પડશે.” રતાંએ શીકર બતાવી “તે તો છેજ પણ કર્યે તે બી શું? મહેરબાની કરી તમે લોક ત્યાં જાઓ ને સખત રકેનડલ નહી જાગે તેમ સાચવી લઈ બપોરના ડીનર પછી બધાંને રૂખશદ આપો. એટલું બજાવો તેટલાં હું ઓઢમેનને ખખર આપુંચ. તે ત્યાંથી હવે પવનવેગે બહાર ધસી ગીયો.

—:૦:—

પ્રકરણ ૫૩ મું.

—:૦:—

હંમેશનો તે જુઝરગ આસુદો ચેહેરો આજે પોતાની પુર ખુશાલીમાં ખીલી રહ્યો હતો. કોરા કકરતા રેશમી ઉમદા સાહ્યામાં તે જુઝરગ ઉમરાવ એક ખરા અમીર દીસતા હતા. ઝલઝલતા હીરાઓની વીંટીઓના આબથી શોભી રહેલાં આંગ-લાંઓએ સુનેરી કલમથી નીચી ડોકે લખતાં તે ખ્યારા મુર-

બ્રીનાં નચીત ચહેરાને જોતાંજ ઉબરપર આવી અટકેલો ગોદરેઝ દાંગ થઇ ગીયો.

અરેરે કેવી પુર ખુશાલીમાં તે બુદ્ધું હાડ ખીલી રહ્યુંય? તેને કેવો સખત ફટકો મારવાનું તેની પોતાની સરજતમાં આજે સોંપાયલું હતું તે વીચારતાં તે ધુન્ધ્યો.

તે સહેજ થોભ્યો કે સુનેરી આઘગ્લાસમાંની તે સુખી આંખો “ઉંચકાઇ અને તે ખુશ ચહેરાપર સુખી હસવું પંથરાઇ રહ્યું.”

“હા-હા ચાલો.” તેવણે પોતાની સુનેરી પેન બાજુએ મુકી દીધી. “તું મને બોલાવવા આવોય કે દીકરા? વખત તો થઇ ગીયોય હશે પણ શું કરું? જોડાય નહીં તેવું લખવાનું હોવાથી હું જલદીથી-પણ રોંદા દીકરી બહાર આવી કે એને જોવા મારી આંખો તલપી રહીય. આજે એને હું હસતી જોવશ-તે ખરી-હેહેહે માફ મીઠું બચ્યું”-તેવણ હવે બધું ઠીકાક કરી ઉભા થયા.

શું બોલવું તે ગોદરેઝને બીજકુત્ર સમજ પડ્યું નહીં. આવ્ય લંબાણ બોલવું તે મુગે મોહડે સાંભલતોજ રહ્યો. પણ તેવણ પુર ખુશાલીમાં ઉભા થયલા જોનાંજ ગોદરેઝથી માથે એક જોરમાં તડાપ મરાઇ ગેઇ “ઓ કાકાજી !”

“કાંય કાંય શું છે?” તેવણ અચરતીથી ડોળા ફાડી આગળ વધતા અટકીજ ગીયા. “ચુડી દીકરા એમ કાંય કરેય શું છે?”

“કાકાજી તે હું તમને કેમ કેહું? બધું બુરું બન્યુંય.”

પહેલેજ ઝટકે તેવણ ધમ કરતા પાછા ખેસી ગીયા “ઓ બોલ જલદી બોલી દે-મને પહેલાં કહી દે કે મારી

રોદા તો સારી કાની છેની ? તેમ હોય તો બીજું મારે મનથી બધું સરખું છે.”

“કાકાજી રોદાનો રૂમ ખાલી છે, એ ઘેરમાં નથી; હું વધારે કંઈ ખોલી શકતો નથી. તમે શાંત થાઓ તે આય કાગલ એની ડેસ્કપરથી મલ્લુચ તે વાંચો” તે કાગલ તેણે જોરમાં પટકયું અને બેઠે હાથો વચ્ચે માથું ખોસી દીધું.

તે થુદું જીગર એટલું સખત નહીં હતું કે સઉથી વહાલી પુત્રીનું છેલ્લું કાગલ શાંતીથી ઉકલાવી શકે. તેવણે તે પાછું તે જવાન ગમ ધયું. “નહીં નહીં મારી છાતી ચાલતી નથી. તુંજ ઉખેડીને જરા વાંચી સંભલાવ.

હા-આતુરતાથી જોરમાં ઠોકાતા દમ સાથે તે જવાને તે ઉખેડી નીચે પ્રમાણે વાંચ્યું:—

બહાલા પપા,

ભયંકાર સીકંજમાં આવી પડવાથી મને આજે આય માઈ બાપીકું મકાન ને તે સાથે તમે મારા એકપુરા મુરખીને છાતીતોડ જખરીથી જીવપર જોરાવરી કરીને સદા સુધીના છોડી જવાની ફરજ પડે છે. આજે નહીં ને બે ચાર મહીને જ્યારેજી તમે મારે વરે કંઈ ભયંકાર શોષ કરો ત્યારે ખુદા ખાતર એટલું માનજે કે મારેથી તે જાણી જોઇને નહીં પણ તદ્દન એકસાંડતી થઈ ગીયુંય તે ચુનાહ માટે હું જીવતાં જીવત દોજખ સેહુંય જે શીક્ષા મને પુરતી છે. તમારી કમનસીબ દીકરી તમુને છેલ્લા દમ સુધી ઉપકારી હાંફરાઓથી યાદ કરશે.

આય મારી ચાલથી તમુને જે સખત ફટકા લાગશે તે માટે દરગુજરની ચાહતી—
રોદા.

તે વંચાઇ રહેતાંજ તે વહાલાં બાપ-ભાઇએ ભરખી રહેલો હાંકરો ખાલી કીધો.

“ઓ મારાં આંખના નુર એવો તે શું સંજોગ આવ્યો કે જીવપર ભેરાવરી કરી તું મને તવલતો મુકી સદાની છોડી ગયો? અરે આય શું આકૃત, ગુડી હું કસમથી કેહુંય કે એ શું ખતી ગીયુંય તે હું મુદલ સમજી શકતો નથી.

“કાકાજી હુંખી એની મતલબ નથી સમજતો.”

“અરેરે હમેશ સુધીની તારી ગેરહાજરી બેટા હું કેમ સહેવસ? ખુદા આય ફટકા ઓગળ તેં મારું મોતજ કાંય નહીં મોકલ્યું? મારું બચ્યું આટલું દુઃખી ને હું તેનો જીવતો બાપ તે નહીં જાણું-અરે મુવો હું બાપનો થતો.”

તે કલપાંત કરતાં વહાલા જીવને ગોદરેઝ વધારેવાર જોષ શક્યો નહીં. તે તરત નજદીક ગયો.

“કાકાજી વખત ઘણોજ કઢંગો છે. ઘેર તમામ પરાણા ઓથી ભરાયકું છે. દારાંને તાંદનાખી બધાં આવી ચુકાંય-દારાં ખીચારો-આપણી વાર જોતો હશે.”

તેવણ અંચીતાં વીચારથી ચુપ થઇ ગીયા.

“કાકાજી દરેક જણ રોદાની વાર જોતું તલખી રહેકું છે. હવે રસ્તો શું કર્યે?”

“અરે ખુદા, મારી આખર બચાવ, કેવી નામોશી? ગુડી-આપણે દારાંને અહીં બોલાવી બધું કહીએ તો કેમ?”

“ઘણુંજ નેક.”

તે જવાને તુરતજ બેઠા કીધો અને ખીજ પાંચ મીનીટમાં તો માણસની ખબરથી દારાં ઓશખરનર-હા તે ખુબસુરત જવાન! ખુશ હસ્તા સુખી સ્વપનામાં ખીલી રહેલા ચહેરાએ

જોરાખંધ સુંદર ડરેસમાં તે બેઠે કાકા લત્રીજની સામે આવીને ઉભો.

તેનો હસી ઢસી પડતો ખુશાલ મુખડોજ કહી આપતો હતો કે નખખોદયા સમાચાર તે કમનશીય જવાન હજુ જાણી ચુક્યો હતો નહીં.

“સાહેબજી, હું તમને લોકને મળવા-પણ એમ કેમ ? શીરોઝશાહ, ગુડી-તમે લોક આજે એમ કાંય કરોય ?” તેણે ઠસ થઇ જતાં સવાલ કીધો.

અરેરે કેવો પ્યારો દોસ્ત ! તેના સુખમાં કેમ ખાંચો નખાય ! ગોદરેઝ તો જેમ તેમ મોઢે ફુચો ધાલી બેઠો, પણ એક બાપ તરીકે શીરોઝથી ચુપ ટકાયું નહીં. તેવણ પાછા એક બચ્ચાં માફક રડી પડ્યા.

“ઓ દારા-દારાં આજે મારો ‘વીલા’ આગમાં ભસ્મ થઇ ચુકોય. મારું નખખોદ વળી ગયું. મારો સદતર નાશ થયો. ઓ ! મારી આંખો આંધરી થઇ ચુકી. મારું જીંદગીનું સુખ છુંટાઇ ગયું.

“બાવાજી-અરે બાવાજી-ધીરા પડોની, શું છે ? પણ જરા કોઇ મને તો કહો” બીલકુલ અંજલુપણમાં તે જવાન આય અંચીતી માહેતમથી દંગ થતાં તે કકઝાટ કરતા જીવને શાંત પાડવા લાગો. “બાવાજી મને જરા કહો તો ખરા શું છે ? આજે આપણે તાંદ આવી ખુશાલી ને તમે એમ શું કરોય ? ગુડી તું તો કંઇ બોલ શું છે ?”

ગોદરેઝના ગલામાંથી કંઇ ખુટી બેઠું હતું તે તે મીઠા દોસ્તને આય ખબર કોઇથી શબ્દમાં આપી શક્યોજ નહીં. તેણે ફક્ત બીજી આંખોથી હાથ લગાવી પેલું કાગળ તે જવાન તરફ ધ્યું.

“ઓ એ તો રોદાના અક્ષર” તે એકદમ પુકારી ઉઠ્યો. “શું તમારા લોકની ગમગીની એને વરે છે? શું કંઈ સીક છે! ઓ કોઈ બેલોની મારી રોદા કેમ છે?” તે બેબાકલો જવાન તે કાગળ ઉખેડતાં કંઈ સતર સવાલ કરી રહ્યો. પણ નહીં શીરોઝશાહ કે નહીં ગુડી તેને કંઈપણ શંભલાવી શક્યો. હવે તે ઉતાવલી નજર ફેરવી જતાં તે કાગળની ખીના વાંચવા મંડ્યો.

દારાં—

ખુદા ખાતર મને કોઈપણ રીતે ઠગારી ધારતો ના. સંજોગોને આધીન થઈ મેં આય પગલું બચું છે, મને મારું વહાલું મકાન ફરજયાત છોડી જવું પડ્યું છે. મને સદાની ભુલો જન્મે કારણ જીંદગીમાં ફરીથી આપણે કદીપણ પાછા મળનાર નથી. મારી પુઠ ફોકટની કદીપણ પકડશે નહીં.

એવી આશા રાખનારી—“રોદા.”

“શું એ જતી રહી? મારી રોદા હંમેશની જતી રહી!” તેણે ખુરશીના હાથાપર મથું નાખી દીધું. “અરે મારી બધી આશા ભંગ-કેવી છેલ્લી મારા સુખનું સત્યાનાસ!”

“હા હા હવે મને બરાબર ધ્યાન આવેલ.” તે ઉશકેરણ બોલવા લાગો. એને એ ઠેરાવ કાલનોજ કાઢેલો. કાલે હેર્ગોંગ ગાર્ડનપર મને એને ઘણોજ ખેડલી ત્રીટ કાઢો. અરે મેં અનીખના તારા તોડ્યા પણ માનજો એને એક શબ્દની મારી સાથે વાત કરવાની આનાકાની કાઢી. ઓ આય ફટકા હું મારી આખી જીંદગીમાં ભુલનાર નથી. હું જીવતો બસમ થઈ ચુકોય.”

“પણ હવે આજના રકાશનું શું કયેં?” ગાદરેજે પ્રીતી પોતાની પ્રીતર જાહેર કીધી.

“હા, હા, તેનું કેમ? અરે રોદા તું મને રક્ષાવી તો ગેઇ ને તેમાં લગાડેલું નકકાઈ” તું મનેજ સોંપી ગેઇ. ઓ બધાં-શું એમ જાણશે કે રોદા પ્રીતરજાહ ઘેરથી નાહસી ગેઇ અરેરે-તે અગાઉ માઈ મોત કાંય નહિં આયું?”

તે વીલાપ કરતા આપને જોતાંજ દારાં પોતાનો ગમ લુલી ગીયો. અચ્ચીત તેને લાગું કે નતો પોતા કરતાં તેવજુને આય ફટકો વધારે જણુન હતો.

“તમે શાંત થાઓ. મેં એ વીશેની ગોઠવણ કરવા નાજાં-માજાને કહેલું છે તે કરતાં ચાલ દારાં-આપણે કાંઈ સમજુતી ચલાવ્યે.” તેણે દારાંનો હાથ ખેંચ્યો, પણ નહિ.

તે જવાને-જોરથી આંખે હાથ ઢાંક્યો.

“નહિ-નહિ-ગુડી તું માજે જખમ સમજી નહિ શકે! જો આય ઘડીએ ધરતી ફાટી મને ગરક કરે તો તેને વરે તથયાર છેઉં. પણ મારી લગનની ધમાલના પરોણાઓને આય નામોશી શાથે હું મારો ચહેરો દેખાડવા તથયાર નથી. મહેરબાની કરી મીસીસ હાંટને બોલાવ, ગુડી મને તેને થોડાક સવાલ પુછવાય.

“હા, હા, એની શુધ કાંઈ ગયલી? એને બોલાવ. હુંખી એને કંઈ પુછવા માંગુચ.” શેઠ પ્રીતરજાહ હવે બખાલ્યા. “એને રાખીય શાને વરે એની ફરજપર એ આવું ખ્યાન આપેય કે?”

કાકાજી મીસીસ હાંટનો કંઈ વાંક નથી, ખીજી ગવરનેસો જે અપમાન નહિ શાંખી શકે તે એ બધરી શાંખી જતીતી. રોદા એની સાથે ખીલકુલ એક દામન આયાની રીતીથી

વરતનીતી. છતાં ખરું કેહ્યું એનો જીવ આપણાં બચ્ચાંપર ધણો છે. સવારની એની ખુશાલી બેહદ હતી, પણ જ્યારથી આય બનાવ જોયોય ત્યારની પુરાકલ રહેછ.”

“પણ એની શુધ કાંઈ ગયતી કે મારી દીકરીને એને વીજાની બહાર એકલી જવા દીધી.”

“રાત્રે એને રોદા તરફથી એટલો તો સખન હુકમ થયલો કેહવાયય કે આઠ વાગા સુધી ખીલકુલ બારણાંને ટય થવાખી કોઇને દેવું નહીં. ચાર વાગેની એ ખુટો દાટીને પોતાની ફરજ બગ્નવતી બારણાં આગલ ઉમેતી. હું પોતેખી તે જોઇ અજબ થયલો પણ આય નખખોદ્યું પગલું મને સ્વપનેખી નહિં કે હું તેની કનવાર કરું.”

“અરે-મારી રોદા” શેઠ શીરોઝ અને દારાં સામટાં રડી ઉઠ્યાં.

હા-તે ત્રણે જણાએ લગભગ દોઢ કલાક તે યાદની તકરારમાં ગાલ્યો.

છેવટ એજ આયું કે શેઠ શીરોઝ સદાનું માથું કુટી બેઠા. દારાંને મનથી હમેશની ખુશાલી સમાપ્ત થઇ. પણ ગોદરેઝ? તે જવાન જીગરને એક કારી ધા તો આજે મહિનાઓ થયાં પજવતો હતો. તેમાં આજનાં પગલાંથી તે બેહદ ઉસ્કેરાઇ ગયો તેને કસમ ખાધા કે જ્યાં સુધી મારી રોદાને હું આય વીજામાં પાછી લાઉં નહીં ત્યાં સુધી મને મારું જીવણું ફેકટ છે.

અલબત્ત હમેશનાં સાચ્યા શુધ તે જવાનના આય જોરા-વર કસમની તે ગમખવાર બાપને અને તે તુટેલાં જીગરનાં આસકને એક નવી આશા આવી.

ગોદરેઝ-બહાદુર જવાન તારી કોશેશ નેક છે પણ કામ
ધણું મુશ્કેલ છે. રોદા એક સાધારણ છોકરી નથી માટે
સંભાળજે !

પણ હે ? રોદાની શોધમાં નીકલવા જતાં એ બીજું
તારા દીલમાં શું થાયય ? હા. ડબલ આશાથી તું નીકળેય
ખરો પણ સંભાળ તારું બુલબુલ બીજે હાથ જમ ચુકું-
છતાં કોશેશ કર ?

ભવીસનો ભુત કોઈવાર નહીં બનતુંબી બનવી દેખાડેય !!

—:૦:—

અકરણુ ૫૪ મું.

—:૦:—

અરરરર મુંબા જેવાં શહેરની એક લખપતી પારસીની
એકપુરી ખુબસુરત દીકરી લગનને દહાડેજ ગુમ થઈ ગઈ.
એ ખબર કાંઈ નાનીમુની નહીં હતી કે લોકો ચુપ બેસે
કંઈબી ખોરાક શોધનારા પતપત્યા શખસો માટે આય ધણો
વજનદાર ખોરાક હોવાથી ભારી ચકચાર ઉડી રહી.

સેંકડો તરફનાં દીવાસાપત્રો શેઠ શીરોજને વધારે દુઃખમાં
અને ભારી શરમમાં નાખતાં હતાં. તે બુઝર્ગ મુરખોનો અંચીતો
મુગો ફેરફાર ગોદરેજ નહીં જોઈ શકે એમ નહીં હતું. તે
તુરતાતુરત પોતાની મુસાફરીનો વીચાર બાબુ મુકી આય એકલા
અટુંલા જીવને તરેહવાર રીતે રીજવતો. પણ હાયરે, જ્યાં
મનનું દુઃખ ત્યાં મજાદ શું હોય ?

હા, જે દીકરીને જોવા વગર તેવણને અર્ધ ઘડી ચાલતું
નહીં તેજ દીકરીને છોડી ગીયાને કલાક પછવાડે દહાડાંઆ
ગળાડી જઈ આજે દોઢ મહીનો વીતી ગયો. ખાનગીમાં

લીધેલા હજારો ઉપાયો તે દીકરીની શોધખોળ માટે વ્યર્થ ગયા હતા. હા, એ લયંકર ગાલામાં તે બાપે ભુખ, ઉંઘ બધું તથા દીધું હતું ! એકાંત લાયબ્રેરીમાં ચાલુ ખેસી રહી તેવણનું દુખ ખમણું થતું. આ સંકટને વખતે તેવણને એક ખીજાની ચીજ યાદ આવતી અને તે ?

મીઠી સીરીન હતી !

તેવણ વારંવાર ગોદરેઝ આગલ શીરીન દીકરીને શોધી લાવવા સમજાવતા, કે જે યાદથી તે જવાનને ભારી ગમ લાગતો. તેને કીધેલાં તે મહાન અપમાન તો તેનું દીક્ર કપાઈ જતું હતું. રોદાના લગન ટાંકણે તેણે જે વડાવી છોકરીને શોધી કહાડવાના અનીખના તારા તોડ્યા હતા પણ એકવારની તે હડધુન થવડી છોકરી જાણે દુન્યાથી નાબુદ થઈ સુટી હતી.

હા, દુન્યાઈ તખ્તાપર પડતા ફટકા કીયો માનવી દુર કરી શકેય કે શેઠ શીરોઝ અને ગોદરેઝ તેને અટકાવે ?

તે ખેડે જવો એકમેકના સંધ્યારાથી દહાડાઓ ગાલવા લાગ્યા. ડાકટર લવજી વોલેસના ગુમ થવા પછીની શાંતી માંસાલ રોદાના બનાવને દોઢ મહીનો થતાં મુંઝવણમાં ચાલી રહ્યું જેરાવર શેનસેશન હજીવે હજીવે ડપટ પડવા માંડ્યું.

દારી-તે નીરાશ થયેલો જવાન ને કમનસૂય દહાડાની બહારવતેનાં ઇંગલંડની મુસાફરીએ નીકળી જઈ પોતાનો ગમ વીસરાવતો હતો.

* * * * *

પણ, એ બધાંની ખબર લેતાં-ખુદ રોદા કાંઈ છે !

હા, તેથી આય વહાલાંઓ માફક દુઃખીજ છે. પણ મનની શાંતીનું ખુલંદ સુખ જે લવજીના મોત પછી તેણીને છોડી ગયું હતું તે હાલને કાળ તેણીને પાછું મળ્યું હતું.

હા, હાઈદરાબાદી એકાંતમાં આવેલા તે બેઠા નાનકડા બંગલાના સાદા ડરોઇંગ રૂમની એક ખુરશીપર અટ્ટેરી પડી નચીત જીવે હાથમાંની ઓલખમના પાના ફેરવતી તેણીને જોતાંજ તે ખુબસુરત ચેહેરાપરની સંતોષી શાંતી આપણને ખુબ્બી દીસી આવતી હતી.

એ ફેરફાર સારો હતો-પણ કેવો ફરક !

‘રોદા-વીલા’ની એકવારની મગરૂર તુમાખી દોરાખંધ અપ-ટુ-ડેટ-ખુબસુરત રોદા ક્યાં, ને આજની કાળા પોશાકમાં સજ થયેલી, તદ્દન સાદી ચશ્મમધ મીસીસ ફોર્જસ ક્યાં? ખચ્ચીત ક્યાં-ખચ્ચીત ધણે મોટો તફાવત !

હમેશાં હીરા મોતીઓથી શોભી રહેતી તેની ખુબસુરત ગરદન અને રોનકદાર આંગણાંપર આજે એક ખોટી વાલની વીંટીળી હતી નહીં.

પણ આહ !-દોરાખંધ ડરેસની મગરૂર રોદા કરતાં આજની શુધ કાળા લેઆસની તે નચીત જીવે પડેલા ખુબસુરતી તે આઘગ્નાસ નીચેની શાંત દીલજીત આંખે સાથે કંઈક વધારે મોહક અને ખેંચાણકારક લાગતી હતી.

પોતાના વહાલા ધણીના મોત પછીના ગમખબર્મા એકાંતવાસમાં આલાંમાએને મીસીસ ફોર્જસ જેવી ‘કમપેન્પન’ એક આશીરવાદ સમાન થઇ પરી હતી, જોકે પહેલાં તે તે છોકરીએ એક ગવરનેસ તરીકે પોતા જેવીને નાલાયક ધારી તેવણની ઓફર ના પાડી.

“પણ તમે હું કાણુ છેઉં-કેવી છેઉં. તે જાણવા વગર કેવી રીતે તમારા ઘેરમાં તમારાં ખુદ બચ્ચાંની કેળવણીને વરે રાખવા તક્યાર થાઓય ?” તેણીના ગમગીન સવાલમાં

આલાંમાએ હસીને એટલું જણાવ્યું કે “ડીયર મીસીસ ફ્રાઈસ તમારો દેખાવ ને તમારી રીતસાત એટલી તો એ ચાલુકારક ને ટેકદાર છે કે તે કુદરતી ગેરંટી સીવાય વધારે હું તમારું કંઈ જાણવા નથી માંગતી તે છતાં જો તમારી ચાલુ ગમગીનીનું કારણ તમે મને જણાવશો તો અલગત હું વધારે ખુશી થવશ.”

એજ તે છોકરીને જોઈતું હતું. તેણીએ જરાકે જરાક તે પોતાની નવી શેઠાણી આગલ પોતાનું દુઃખ જાહેર કરીધું. પણ ફક્ત એજ બાબદ તેણે મોકુફ રાખી પહેલા તો એ કે શેઠ શીરોઝી એક પુરી દીકરીને બદલે તેણે પોતાને મી. ફ્રાઈસ નામના લખપતી ઇંગ્રેજની દીકરી તરીકે પોતાને ઓળખાવી અને બીજું ને મુખ્ય તેણે એટલુંજ છુપાવ્યું કે તેનો વહાલો લવ ખુદ તેણીના હાથે નહીં મુવો પણ મને સદાનો છોડી ગીયો એટલાજ ટુંકા વાક્યથી તેણે પતાવ્યું.

અલગત લગનને દહાડે નાહસી જવું એ આલાંમાયને બીચારવાળોગ થઈ પડ્યું પણ આટલા ટુંક અરસામાં તે બાનુ આય ગમગીન પુતળીને એટલી તો હદ વગરની રીતે ચાહવા લાગાં કે હવે તેણીને છોડવા એ તેવણુ માટે મુશ્કેલ થઈ પડ્યું.

અને આખરે છેવટ એજ આવ્યું કે આજે દોહડ મહીનો થયો તે બધાંની તમયલી નાની બાનુ એક ગવરનેસ તરીકે આય એકાંત જગાપર પુર નચીતાઈથી ગોઠવાઈ ચુકી હતી. તેણી હજારોવાર મનસે કણુલ કરી ચુકી હતી કે રોદા વીલાની તદ્દન કચડાઈ જતી પહેપલની લવજનાં ભુતથી વેરાયલી તેણીની લમાતુ જીંદગી કરતાં આય દુરની એકાંત નવી જીંદગીમાં તે ઘણી વધારે સુખી હતી.

હમણા જ્યારે તે શાંતપણે ઓલખમનાં પાના એકેક પછી ઉથલાવતી હતી ત્યારે તેણીના ચહેરાની રોનકથી ખુલ્લું દીસતું હતું કે આજકાલ તે છોકરી ગમને ખમતાં શીખી હતી. લાગટ પા કલાક સુધી એકેક સખીઓ પાછલ બીજીઓ નીહાલતાં નીકલી ગયો—

બીજીબી પાંચ મીનીટ પસાર થઇ ગેઇ કે—

“ઓ !” તેણીથી એક દયાભરી ચીસ પડાઇ ગેઇ, તે નખલા સુંદર હાથોમાંની ભારી ઓલખમ ભોંયપર સરી પડી. એક સફેદ પુણી જેવા ચહેરા સાથે તદ્દન ગાફેલ તેણી કેટલીક સેકન્ડ તો બેસીજ રહી; પણ આખરે તેણી ચોંકી.

તેણીને ધ્યાન આવ્યું કે એ કંઈ વીજાનો એકાંત ઓરડો નથી કે મીસીસ હન્ટ તેણીના નજદીક આવતાંને અટકાવવા આજે હાજર નથી !

તેણે ઝડપથી તે ઓલખમ પાછી ઉંચકી પખોડી સીધી કાઢી ને એકવાર ફરીથી તેજ પાતું પાછું કહાડ્યું,

અરેરે ! તેણીની આંખોમાંથી તે સખી જોતાંજ ધોધમાર પાણી ભરાઇ આવ્યાં. ગમે તેવો દમ ખશ કરવા છતાં ઘાડાં ડચકાં તેની છાતીમાંથી નીકળી પડવા લાગાં.

“ઓ લવ-લવ ! મુઘ ! હું મુઘ ! ઓ આજે જાણે તું મારી સામે જીવતો પાછો આવીને ઉભોય. મારા જીન હું પાપી તુંને છોડવા હું દુર નાહશુંય પણ અરે તારા મુવા છતાં તું મારી પુઠે રહી કેવો તારો સાચો પ્યાર દેખાડી આપેય?” તે ઓલખમનાં ભીંજાઇ ગયલા પાનાપર મોઢું નાખી દઇ તેણી ઝાર ઝાર રડતી હતી.

“ઓ ! આય કંગાલ ખુની હાથો એનો હું કેમ નાશ

કરે? ખુદ જીવતાં જીવત હું એ ડાંખ કેમ ખમું? લવ કોઈ બી રીતે એકજવાર તું પાછો આવ. મારી અરજ સાંભળ, મને માફ કર ને પછી-પછી હું બધું ખમવા તથ્યાર છેઉં. ઓ તું આવ ને મને આહું તે શીક્ષા કર. હું તે મોટી મજાહથી ખમશ.”

એકવાર રડી રહ્યા પછી તે મોકલી થઇ, હુસ્વાર થઇ, મોટું નુછી કંઠક શાંતીથી તે આગલની માફકજ ગોઠવાઇ રહી કે આલાંમાય દાખલ થયાં.

“કેમ મીસીસ ફોર્ગિસ, તમે આજે શેફરને છુટી આપી? મને એ પસંદ નથી” તેવણે આવતાં સાથેજ લગાર અણગમાથી કહ્યું, “બચ્ચાને લાડ લડાવવો એ મને બીલકુલ પસંદ નથી કેમ તમને શું છે?”

“કંઈ તો નહિ”-તે સહેજ ખોટું હસી, પણ આલાંમાય ઠગાય! તેવણે જીદ કીધી.”

“નહિ-તમે આજે બરાબર છેઓજ નહિ.”

“જરાક માફ માથું દુખેય, તેથી વધારે મને કંઈ નથી.”

“પણ તાહરે કંઈ તેનો ઉપાય?”

“ઉપાય એજ કે જરા વાતચીતમાં માફ મન વેરાસે તો જરાકમાં ઉતરી જશે. જો તમને કંઈ અડચણ નહિ હોય તો આવ તમારી ઓલખમનો પોરતેસ સાથે મારી ખીજાન કરાવોય?”

“જરૂરજ મીસીસ ફોર્ગિસ, તમારી તબીયતને માટે હું એટલી ઇતેજાર રેહું કે ગમે તેવું ભારી કામથી હું ચુકું નહિ.” તે બાનું આટલું બોલતાં તે ઓલખમ લઇ તેણીની પાસે ગોઠવાઇ ગઇ.

“આહ કેવી ભારી ? મારાં જમશેદનાં ને મારાં બધાં સગાં એમાં છે. મારો જેમી એ ચીજનો ઘણોજ શોખીન હતો,” તેવણે એક નીસાસો નાખ્યો અને એકેક પછીની તે સુંદર તસ્વીરો આય ઇંગ્રેજ છોકરીને રસ લઇ લઇ બતાવવા લાગ્યાં,

લંબાણુ ઓળખો આપતાં તે બાનુ શું શું બી બોલી જતી તેની તે છોકરીને ક્યાં દરકાર હતી ? એકેક પછી ઉથલાતાં પાનાપર હરણકાડ જીવે તે એકકડી ટગરે ટીકતી હતી.

પેલીજ-હા પેલીજ તસવીર ખુદશી થતાં પોતાપર મજબુત કાથુ રાખવાની ધરકડીમાં તે ગંગેતાતી હતી. આહ આખરે તે પાનું ઉથલાયું અને એકવાર ફરીથી ડાકટર લવજી વોલેસનો દમામદાર દેખાવ તેની ટવળતી આંખો સામે ઠઠાથી દરતો આવી ઉભો.

જેવું તે પાનું ફર્યું કે આલાંમાયે એક ઉંડો નીશ્વાસ નાંખી આય છોકરી ગમ જોયું. આહ-તેવણુ જો તે પળે તે મરહુમ ભાઇની યાદમાં ગરકાવ નહીં હોતે તો તે ધભરાયલો ચહેરો પારખી શકતે-પણુ નહી.

રોદાને સારે નસીબે તેવણેજ બોલવા માંડ્યું.

“મારો ગરીબ બીચારો કેવો કંગાલ મોતે મુવો ?” તેવણે પાછું તેની તરફ ટીક્યું. તમે એને ઓળખોય કે ?

ઓ માયરે કેવો ગજબનાક સવાલ ?

ઉડી જતાં જગરે દાબી રાખેલા હોઠે તે છોકરીએ ફક્ત નાનું ડોકું ધુણાવ્યું.

કેવું અજબ જેવું કે તમે મુંબઈમાં વસનારાં ને આવા એક ઉગી નીકળેલા સ્ટારને ઓળખો નહી ? કેવો આશાવંતો કેવો પહેલવાન જેવો મારો ભાઈ ! આલાંમાયે આંખે રમાલ

દાખ્યો કે તેજ ધડીએ કમકમાટીએ એક ઊંડી ધુજરીયી તે -
છોકરી ધુજી રહી ?

“ભાઈ ? તમારો એ ભાઈ ?” ફાટી જતી છાતીએ તેણે
પાછું પુછ્યું.

“હાસ્તો મને મગરૂરીમાં મારી નાખી ચાતી જનારો
મારો એ હેતવતો ભાઈ. તેણુ પાછું રડવા લાગ્યાં.

તે છોકરીનું પાપી જીગર જોરથી ઠોકાવા લાગ્યું. તેણીને
લાગ્યું કે અંજળી બેહેન આગલ તેણીનાં ભાઈનું ખુન કરી
આવા સંજોગમાં બેસવા કરતાં હજારો લોકોની ઠઠમાં ફાંસીના
માચડાપર ચઢડવું વધારે સારું હતું.

“મીસીસ ફ્રાન્સ, તમે માનશો નહીં પણ ખરું કેહુંચ,
એ છોકરો કોઈ એવો હતો કે દરેક અંજળા જોનારનેથી એ
એકજ નંજરમાં પોતા તરફ ખેંચી લેતો’તો.”

અરેરે તે બાનુ તે છોકરીને શું નવું કેહતી હતી ?
રૂબરૂ જાળમપર આય કેવી કાતીલ યાદ હતી ? પણ નહીં.
તેણે જોરાવર કોશિષથી મનપરતો કાણુ મજબુત પકડી રાખ્યો.

“કેવો હુસ્વાર ! હજુ તો પાસ થયાને વરસ નહીં થયું
કે બીજા ડાક્ટરોથી તદન જુદીજ જાતના નવા નવા ઇલાજો
શોધી કહાડી ધણાં દરદો સહેલાઈથી એણે નાખુદ કીધેલાં.
અરે હજારોના જાન બચાવ્યા હશે પણ કોઈના આશીશ
બીચારાના કંગાળ મોતમાં આડે નહીં આયા.”

“કંગાળ મોત ! એટલે તે કેવું ? દમ રૂંધી તેણીએ
સવાલ કીધો. રખે આય સ્ત્રી તે ઉંડાં પાણીનું છુપું ખુન
જાણતી હોય એ તે છોકરીની મોટી ધાસ્તી હતી.

મીસીસ ફોર્સ તમે કેટલા ધુભેય શું છે ?” જ્યાં છે ત્યાં તમે આજે જરાજર નથી.”

“નહી નહી-હું તદ્દન સારી કાની છેઉં. ફક્ત કંગાલ મોતની બાબદથી મને ધુજરી છુટી.”

“ઓહોહોહો-ત્યારે તો મારાં કરનાં તમે ધણાંજ નરવસ-વાઈં પણ તમે કેહોય કે હું મુંજનમાં વસીંતી-તો ડોક્ટર વોલેસ નામનાં પારસીના ગુપ્ત થવાની અજબ બીના તમે બચીજ નહીં ?”

“ન-ન-નહી.”

“એમ કેમ બને ? તે ઘેરે ઘેર ને જાયે જાયે”—

“તે હોશી-પણ મારા બાવાજી મને એટલી તો ચાહતાતા કે એવી ઉશકેરનારી ખબર મને પહોંચવા દેતાજ નહીં.”

“અહા ?” કંઈક અચરતીનાં ડોળા ચહકાવી આલ્માંમાયે હુકારો પુર્યા. “જોવતી એમ બન્યું કે મારા એ બાઈને જન-મથીજ મારાં માય બાવા ગુજરી ગીયા ત્યારે મારા જેમીએ એને બાપનો અવેજ આપી ઉધારયો. કેવળ્યો ને જગમાં નામનાં કહાડતો કીધો. હવે અમારી નજરમાં એક કેવી મજાની છોકરી ઉતી-પણ એ છોકરાની નજર ધણે ઉંચે ઉપારે ગેઇ ને અમારા એક લખપતી શેકવા શીરોઝશાહ ખુશરો બહેરામની ટીચકાંબાજ ઉછાછડી છોકરીપર એતી નજર-પણ મને કેહો કે આજે તમુને છે શું ?”

“મને જરા કંડી જેવું લાગેય પણ હું ધાઈંય કે તમારી વધારે વાત સમજતાં હું માઈં ગવરનેસ છોડી શકશ-પછી ?”

“તે એના કમભાગ્યે તે છોકરીપર એ શીદા થયો. જેનો કાલ મારા જેમીને ધણો લાગો. અમે એળે ચાંપી જોયો,

પણ કંઈ વધ્યું નહીં પણ તેજ વખતમાં અમુને એની તરફથી કટોકટ ધડીએ મોટી મદદ મંગેલી હોવાથી અમે એને નારાજ કરી શક્યાં નહીં? પણ બે ત્રણ રીતે અમુને મુંઝવે અકાર્થ થઈ લાગ્યું ને તેજ દહાડેથી અમે એને એકલો ફેડી ખાતો છોડી હેદરાખાદ આયાં. તેવણે જરા દમ ખાઈ પાછું ચલાવ્યું.

“એક કારભારી રાખી એ ઠીક વખત ચલાવતો હતો, તેટલાં એક બદલખત દહાડે ‘ઓય આડંચ’ કહીને ગીયો તે પાછો ફર્યોજ નહીં. ચરે મારો ભાઈ!”

“ગરીબ બીચારો-પણ તમે લોક શું ધારોય? તેવણે શું થયું હશે?” તેણીએ ખાસ જણાવવા માંગ્યું.

“અમે શું ધારતાતાં? ભણા ભણા ડીટકડીવો! એની શોધમાં થાકી ગીયા તો બીચારાની ધનનસજ જણાતી નથી તો અમે શું? પણ મીસીસ ફોર્સ આજે તમે મને જીવતાં માણસ કરતાં એક મુવેલા મુરદાં જેવાં વધારે લાગોય. તમે જીવ ના કરો. મને કહો શું છે?”

“પણ-મુવેલા તે કંઈ બોલે કે-હી-હી-હી!” તે જીવપર જોરાવરી કરી હતી “હું તદન સારી કાની છેડે. એક ભર જવાન જીવની આવી કમનસીબી સાંભળતાં મને કંપારી છુટેય-બીજું મને કંઈ નથી.”

“અમે ખાસ એ મારા ભાઈનેજ લીધે બીજનેસ છોડી મુંઝવે પંદર દહાડા જઈ આયાં. પણ કંઈજ નહીં, છતાં મારા જેમી બોલતાતા કે શેઠ પ્રીરોઝસાહ નામના અમારા એક પારસી શેઠ્યાએ બીચારાની કમનસીબી તરફ ધણી દીક્કસોજ ખતાવેય, તેવણે ૫૦૦૦ ઇનામ કહાડ્યા ઉપરાંત ડીટકડીવો

પછવાડે ધુંમ ખરચ કીધો છતાં કંઈ વધ્યું નથી, પણ છેલ્લે તેવણ એમ ખોલ્યાય કે મને લાગેય કે એને જીવનો નહીં તો મુવેલોખી હું થોડા વખતમાં શોધી કહાડી શકશ.”

“એમ ?” નીકલી પડતે ડોળે તે છોકરી હરણુફાડ થઇ સવાલ કીધો.

“હા-પણ ચાત્રો-મીસીસ ફ્રાન્સ મહેરબાની કરીને તમે ખીજાનામાં જાવો. મને તમારી હાજન જોઇને સામી ખીલક લાગેય. “હવે તે પોનેઆ તેવું ઇચ્છની હોવાની મક્કમ પગલે ત્યાથી તેણી બહાર પડી.

તેણીનાં નાનકડાં બેળમાં જે નવો પત્રાન રમી રહ્યો હતો તેની પર વીચાર કરવા તે ઉતાવળે કદમે પોતાના રૂમમાં ગઇ.

હા, બધું અધર લટકતું મુકી આવેલી તે છોકરીને મુંબઇમાં શું નવું જીનુ બની જાયય તે જાણવા જીવ લાગી રહ્યો હતો. પપાએ તે કુવો ગજાવ્યો હશે કે ? વહાલા લવની લાશ મલી આવી હશે કે ? પપાએ તે જાહેર કીધું હશે કે છુપાછુપ ઠેકાણે પડાવી હશે ? એવા કંઈ હજારો જાતના વિચારો તે નાજીક બેળને ખાઇ જતા હતા તેમાં-તે મુવેલો આકાર જાણે પુઠેપુઠ ફરી હરતો-તેણીની એકવારની શાંતીને પાછી લુટી લીધી હતી.

“હા-હા-એજ ઠીક થઇ પડશે”-તે ઉડી.

કાણે જાણે તે નવું તેણીના ઘેરાયલા બેળમાં શું ખી આધું ? આપણે તે આગળ વાંચ્યે.

પ્રકરણ ૫૫ મું.

—:૦:—

રોહા-વીલા ! અરે તે કમનસીબ મહાલ ! !

એક વખતની મગફરીની ધુંધમાં ઉભેલો-અધાને છક
। ઠાલ્યો તે મહાલ-આજે-તદન ધોર જેવી રાતદીસની
જ જાતની શાંતીથી શોકમાં ગરકાવ ઉભો હતો.

તે અરીમધરીમ જેવાં મોટાં મકાનમાં વસનારાં ફક્ત
ખી જીવો હવે રહ્યા હતા. જેવા સારો દહાડો પોતાનાં
છુટા ઓરડામાં કાંસી કરાંજી કલાક પછવાડે દહાડા
દહાડા પછવાડે મહીનાં બરબાદ કરતા હતા.

ગોદરેઝ-તે હમેશનો રંગીલો-સુંદર જવાન આજે પોતાના
ખી ઓરડામાં કંઈ આગલી યાદોમાં રોકાયેલો હતો. હવે
ડરેસની પરવા હતી નહીં. તેનો હમેશનો વાંકો સેટો
દીક્ષિતો હતો નહીં. તેનાં સુવારા ચેહેરાની શાંતી આજે
। ગુમ થઈ બરાબની લીટીઓ છપાઈ રહી હતી.

હા, તે જવાનનો જલાપો કંઈ નાનો સુનો નહીં હતો.

“કાકાજી ખી ખાલી બહોંશ કરેય; મને એવજી કાંય
જવા દેતા હોશે?” તે માથું ધવડતો પડ્યો પડ્યો બડ-
લાગ્યો.

“હું મારી મીઠા શીરીનને પાતાલમાંથી ખી
લાવંશ. મારા જીવમાં જીવ છે ને જાંઠ સુધી એ છોકરી
માં હસ્તી ધરાવેય તાંહ સુધી તો હું એને ચુંટી કહાડશ.
કાકાજી ? એવજી ખીયારા પછી એખત્રા શું કરે ? હું
તો જરાખી એવજીને વીસરાઉંચ. પણ મેં જે ઠેરાવ
પ તે હું બર લાવવાનોજ. હા-રતાં મોરીસ એની મધર
છંજાંડ જાયચ. તેની સાથે હું કાકાજીને જરૂર મોકલવાનો.
રો દારાં ! એ મારો ગરીબ પણ કમતાલેનો દોસ્ત ! એ

છંદ્રાંડ જઈ ઓયોય, પણ હજુર એનામાં જોષ્ઠો ફરક પડ્યો નથી. ને એથી જો પાછો કાકાજી સાથે સીધારે તો બસ પછી મને પુષ્કળ નચ્યોતાઈ. મારા કરતાં એ એવજીને વધારે પ્રીતથી સાચવશે. હા-હા-હું કોઈથી રીતે તાગડો રચથ ને દુન્યામાં મારી ફેરી ફેરી, જહાનમના ગારમાં પડીને કે બહેસ્તના બાગમાં ઉડીને કોઈથી રીતે મારી-હા મારી-મીઠી શીરીનને-ને-મારી માનીતી બહેન રોદાને શોધી કહાડવાનો. બાકી આજ કાલ મારી જીંદગીએ જીવવા કરતાં તો-કોણ ?” બારણાંપર કોઈના ધીમા ટકોરા સાંભલતાંજ તે ઉઠ્યો ને બારણું ખોલ્યું. “કેમ શું કહ્યું ?”

“મોટા શેઠે ‘અરજંટ કોલ’ મોકલ્યોય ?” તેના કઠોર સવાલમાં તે નાનો છોકરો નમીને બોલી ચાલી ગીયો.

અલબત્ત આવો ‘અરજંટ કોલ’ વીલામાં અસાધારણ હોવાથી તે ઝપાટામાં લાયછેરીમાં દોડ્યો.

“કેમ કાકાજી આજે કંઈ અરજંટ કોલ ?” તેણે હાખલ ચતાંજ પુછ્યું.

“હા-જરા તારી સલાહ પુછવાની છે.” તેવણે હાથમાનું ન્યુસ છાતી પર મુકી ધીમે સાહદે કહ્યું.

“સામા-કાકાજી ?”

“લે આય-ને-તુજ વાંચ !” તેવણે હાથમાંના “પારસી”નો એક ફકરો ટાંકી બતાવતાં કહ્યું જે તુરતજ લખ તે જવાને મોટેથી વાંચ્યું.

“આય લખનાર મી. એફ. કે. અને તેવણની ફેમીલીમાં બહુ ધનદરેસ્ટ લેવું હોવાથી તે એક મહેરબાની માગે છે. તે જાણવા માંગેય કે તેવણનાં વીલાનો તલાવ જે ગલાવવા

કહાડેલો તે મલાખ્યો કે? મહેરખાતી કરી ખરો જવાબ વાલી આપ લખનાર પર મોટો આભાર કરશો. ખુદ મીં એફ. કે. અને ફેમીલીનાં ભત્રાં માટે તે કાકાજી કરેલ કે આનો જવાબ જલદી મોકલો.

“એ શું?” તે વાંચી રહેતાંજ અખબારીયા શુંચવાતાં ખોલી પડ્યો. “કાકાજી મને તો કંઈ સમજ નહિ પડતી કે એ કોણુ ને એની મતલબ શું?”

“મેં ખી તારી અગાઉનું દસ વખત પાછું ને પાછું વાંચ્યું પણ મનેખી કંઈ સમજ પડતી નથી. આપરો કુવો—ને આપરાજી ભલાને વરે તે જવાબ માંગે એ બધું શુંચવણુલયું છે.”

બન્ને જણાં થોડોક વાર ચુપ બેઠાં.”

“વાઈ, કાકાજી આપરે વરે કોઈ બધું ઇન્ટરેસ્ટ લેવું તમને કંઈ યાદ છે?”

“આપરે વરે આજ કાલ તો દરેક જણુ ઇન્ટરેસ્ટ લેલ. કોઈ મારી સ્કેનડલમાં મળ્લ લેલ તો કોઈ દીલાસાઈપી ચોખાઓ મારી રમુજ લેલ.—”

“પણ કાકાજી તે તો આપરા પોતા સંબંધી થયું પણ આય લખનારને તો આપરા કુવા સાથે કંઈ લાગતુંવલગતું લાગેલ. તેવું કોઈ તમારા ધ્યાનમાં છે?”

થોડોક વાર આય નવા સવાલથી તે બુઝરમ મ્હરમ ચુપ આંખ મીચી પડી રહ્યા.

“શુદી”—

“કેમ કાકાજી?”

“મારા વીચારમાં કોઈ છે ખરું કે જોણુ એ કુવો મરાવવા સંબંધી કંઈ નહિ સમજ પડે તેવું છે—પણ—તે—તે—

એમ જાહેર ખબરનો આશરો લે એ હું માનતો નથી.”
તેવણે આંખે હાથ ઢાંકી દીધો.”

“પણ જો અડચણ નહીં હોય તો તે કાણુ તે કેહશે?”
તેણે આતુરતાથી પુછ્યું.

હા દીકરા-જો કાંઈએ ખી મારી સાથે એ કુવા સંબંધી
ખાખદને વજન આપ્યું હોય તો તે-તે-મારી વહાલી દીકરી
રોદા છે !

“રોદા ?”

“હા-હું જ્યારે કુવો ગલાવવા નીકળ્યો તાહરે તુંને ખી
યાદ હોશે કે એણે તે માંડી વાલવા મારી પર કેટલી જખરી
વાપડેલી ?”

હા-તે જવાનને તે દહાડો યાદ આયો કે જે દહાડો
સઉથી છેલ્લી લંબાણુ વાત તેણે તે ખ્યારી બહેન સાથે કીધી
હતી. ચુચી આંખે તેવણના વીચારમાં સામેલ થતાં તેણે
ડોકું ધુણાવ્યું.

“મારી ગમ તેટલી સમજાવટ છતાં એને મને અટકાવેલો
ને આખરે એની ગેરહાજરીમાંજ તે ગરાવવાની મને રજા
આપી. છેની યાદ ?”

“હા-મત્રે તે યાદ તો છે, પણ હું નહિ સમજતો કે
રોદાને એ પડત કુવા સાથે શું નીસબત હોય ? એમાં એવું
શું હોશે કે એ ગરાવવા ના કેહે ?”

“તે તો કાણુ જાણે ? એ ગરાવીને જોઈએ તાહરેજ
કંઈ સમજી શક્યે. તાંહ સુધી તો હું ખી કંઈ અટકેલી શકતો
નથી, પણ-પણ ગુડી” —

“બોલો કાકાજી.”

“મને એક ખટકો લાગ્યા કરેય-કે-કે-એ કુવાનું મરાવવું
। રોદાનું ગુમ થવું એ બે વચ્ચે કોઈ રીતનું કનેક્શન છે.”

“એ શું બોલોય કાકાજી? આપરી રોદા એક તદ્દન
અચ્ચાં જેવી તેને એ કુવાનાં ભયંકર પાણી સાથે શું લાગે
લગે? એની બચ્ચાં સહી અડચણ ફક્ત એજ હતી કે એવી
કામી ગડબડથી લગનનાં ખુશ ચાર દહાડા અમથા બગડે
થી વધારે કંઈજ નહિ.”

તે ઠપકાથી બોલતા જવાન ગમ તેવણે પ્રીતથી બોધું.

“ગુડી દીકરા ખુદાને માલમ. પણ તારી અટકળ ખરી
। એવું હું ખરે દીલે ઇચ્છુંય, વાઈં પણ હવે એનો
જવાબ તો વાલવો બેઠાએ.”

“હાસ્તો.”

“કેવી રીતે તુંજ સુચવની?”

“તે તો કાકાજી જેવો તમારો વીચાર હોય તે લખી
મોકલો.”

“મેં તો વીચાર કીધેલોજ તેમાં આય જાહેર ખબર
માંથી તેપર ઘણો જલદી અમલ કરવાનો મેં ઠરાવ કીધોય.
મારા મનની શાંતીને ખાતર હું એ કામ પહેલી તકે પુરું
કરી નાખવા માગુય-કાલને કાલ એનજીનીયર મીં જરડીનને
મોલાવી મંગાઉય તે ઘણું ખરું પરમ દહાડે તે કામ પુરું થશે.”

“તાહરે કાકાજી જવાબમાં જણાવો કે—”

“કુવો હજુર ગરાબો નથી પણ તે કામ એકદમ હાથ
ધરનાર છેઉં?”

વાહ-રોદાના મગજની શાંતી માટે આય કેવો વીચીત્ર
જવાબ !!

ખીજે દહાડે જ્યારે તે છોકરીએ આય જવાળ વાંચ્યો ત્યારે તે આપડીની અધીરાઇનું પુછવુંજ શું ? તેને લાગતું કે જાણે શાંતી તેને કદીખી મલનારજ નથી. ગલાવ્યો નથી—પણ ગલાશે—એ ખબર તેણીને અજાતથી મારી નાખવાને બસ હતી.

“મારો લવ અંદરજ છે તો તે ગલાવવા સાથેજ એ બહાર આવવાનો. ખુદા-પપા મને કદાચ માફ કરશે—ગુડી મને ધીકકારશે—દુન્યા મને તજશે—પણ સરકાર ! એ શું મારા સાચ્યા પ્યારનો અંજામ ફાંસીનો માચડો એ નહિ ! એવી અધીરાઇ હું ખમી શકતી નથી. મને પાછું પુછાવવુંજ જોઇશે. જાંઠવેર હું જાણુસ નહિ ત્યાંવેર હું શાંત થવશ નહિ !” તે છોકરી એકવાર પાછી કંઈ લખવામાં ગુંથાઇ ગેઇ.

“હા-હા-બસ, બરાબર !” એટલું બખડી તેણીએ નીચલી લીટી કંઈ સત્તરવાર પાછી ને પાછી વાંચી.

“મી. એફ. કે. ને આય લખનાર ફરીથી કાકલુદી કરેચ કે તે કુવો ક્યારે ગલાવવાનો છે તે નક્કી જણાવવું. એકવારના જવાબ માટે ખરાં દીલથી ઉપકારી છેઉ.”

—:૦:—

પ્રકરણ ૫૬ સુ.

—:૦:—

અરે છોકરી—તારું કુદરતી મોત મને એટલો નહિ રડાવતે ? !

સમી સાંજ પડી ચુકી હતી. સુરજ અસ્ત પામવા પર આવ્યો હતો. પંખી પંખેરાંઓ વીદાય થવાની તક્યારીમાં

એમથી તેમ દોડતાં ફરતાં હતાં. જે વખતે વીલાનો દીલખુશ બાગ બંધ થતા ખુશબોદાર ફુલોનો મગમગાટ પાંથરી રહ્યાં હતાં તેજ વખતે તે વીલાના શેઠ-ત્યાં-ધીમે કદમે લટાર મારતા હતા.

આવે વખતે બાગમાં લટાર મારવી એ શેઠ શ્રીરાજ માટે અસાધારણ તો હતુંજ પણ વધારે અચરતી તો એ હતી કે આજે તેવણ તે ભયંકાર પડત કુવો કે જેની આગળ તેવણ કંઈક વરસો થયાં આવ્યાખી હતા નહિ ત્યાં વીચારમાં ગરકાવ ચહેરે છાતીપર માથું નમાવી અતી ધીમા કદમે તે પાલ વગરના કુવાની આસપાસ ડગલાં ભરતા હતા.

આજની ખીજ આતુરતાભરેલી જાહેર ખબર ચાંચતાં-તેવણનાં દીલમાં કંઈ મજબુત શક્તિ દેકારો ઠોકાછ ચુક્યો હતો.

“ઓ મારી દીકરી, તું એકવાર મારી ખરી મગરૂર હતી, પણ આજે?” તેવણે એક ઉંડો દમ ખેંચ્યો. “આજે મને તારાં નામથી જાણે દુન્યામાં શરમાવું પડેય. અરે મારા દીલમાં ખરેખર એવું લાગેય કે-તું જો ખરેખરી મોતથી મરી ગેછ હોતે તો-હું-હું-ઓ ખુદા-હા મને લાગેય-કે કદાચ હું સુખી હોતે. પણ આજે તારાં આય કામથી-ઓ!” તેવણે એક જખરી ઠોકરથી પડતા જરાકમાં બંધી ગીયા. ઝડ કલામાં તે ખુઝરગ હઝસ્થે આસપાસ જોયું તો કોઈ હતું નહિ. હવે તેવણ વાંકા વલી શાની ઠોકર લાગી તે તપાસવા મંડ્યા.

ખરાખર-એક ઉપસી આવેલા જડ થયલા પથરાની તે ઠોકર હતી. કે જે ઠોકરથી થોડેક દુર ઉછલીને જઈ પડ્યો હતો-તેવણની નજર તે ઉખડેલા ખાડામાં પડી. તો કંઈ સફેદ સફેદ જણાયું મટોડાની ભોંયપર સફેદ ચીજે તેવણને

વાંકા વલી ઉંચકવાની લાલચ આપી. પણ ઉંચકીને નેચું
તો એક ફાટેલું એનવીલપ!

એક અછાટથી તેવણુ તે પાછું ફેંકી દેવા જતા હતા
પણ કુદરતી એક પણ તેવણુની નજર તેપરના કીધેલા
સરનામાંપર ગેઘ.

હા-તે બેદરકાર ટાંકેલી નજર હવે તે નામ વાંચતા
ત્યાંજ ચીટકી ગેઘ.

Dr. Ady Wallace

L. M. & S.

Bombay.

એ નામ તેવણુ હરણુફાર ચહેરે કંઈક વખત વાંચ્યું,
“એનું કાગળ આય જગાપર કેમ?” તેવણુ ડોળા ચહડાવ્યા.

“એ જગા-આય કુવો તો એને મનથી ધણું નેખમ
ભર્યો હતો તો એ અહિ કેમ આવે ને એના આવ્યા વગર
ખુદ એનાં સરનામાનું કાગળ અહિ કેમ આવે?” તેવણુ ખલા
ચહડાવ્યાં—“મને તો એક બી દહાડો એવો યાદ નથી, કે
એ છોકરો અહિ આવ્યો હોય.”

અરે અંગણુ જીવ!-તેને ક્યાંથી ખબર હોય કે આયજ
જગાપર તે છોકરાએ વીલાની ખુબસુરતી સાથે કેટલી બધી
સાંજે અપાર સુખમાં ગુજરી હતી!

હા-તે કાગળને ફેરવી ફેરવી જોતાં તેવણુનાં મગજમાં
એક ભારી ખખડાટ થયો.

“ઓ સારી શહેરના કુવા તળાવ ખણાબ્યા તો ડાકેટર
લવજી મલ્યો નહિ—પણ પણુ-રખે-આય કુવો ખોદાવતા તે
જવાન મલે.

અરે-આય છુઠા હાડની શીકર શું ખરી હશે ! થોભ !
જીવ જરા થોભ ! !

* * * *

“કાલે કુવો ગલાવવાનો છે !-ગલાવવાનો છે ! !” એવા
હજારો વીચારો વચ્ચે શેઠ શીરોએ પોતાના મખમલી આરામ
ખીજાણાપર આખી રાત લયંકાર તાસવીસમાં પુરી કીધી.

સવારના ચાર વાગામાં ઉઠી તેવણુ હવે દસ ક્યારે વાગે
તેની વાર જોતા બેઠા. આજની બેચેની તેવણુની હદ વગરની હતી.

જાણે તે દહાડો તેવણુની મશકેરી કરતો હોય, ધડીયાળ
તેવણુના ઠઠા કરતું હોય, મીઠું જરડીન તેવણુને બોલાવતો
હોય કે કુવો તેવણુને તપ્પાર રહેવા ચેતાવતો હોય, એવા
કય કંઈ ખ્યાલો તેવણુનું મગજ જાણે કચડી નાખતું હતું.

આરતે આરતે ધડીઆલનો કાંટો હીલતો ગીયો અને
આખરે વીલાના ટાવગ્નો નવનો ગંજવર ઠોકો આખા મહેલ
પર સંબલાધ ચુક્યો. હા-કે નાનો હજુરયો હાજર થયો.

“મીઠું જરડીન આયા કે ?”

“નહિ સાહેબ.”

“ઠીક !-જા-નીચે જઈને ઉભો રહે. જેવા તેવણુ માણસો
સાથે કુવા-આગળ રોકાય કે મને ચેતાવજે.”

હુકમ થતાં મજ જેટલો નમી તે છોકરો ત્યાંથી જાણે
ઉઠી ગીયો !

પણ-તે પછીનો પા કલાક-અર્ધી કલાક-પોણો કલાક
અને આયંદે દસને ભારી ઠોકોખી વાગ્યો પણ હજુર મીઠું
જરડીન કે કોઈ માણસોનું ઠોકાણું નહિ.

તેવણુની અધીરાઈ હવે ગુસ્સામાં બદલાતી ચાલી. તેવણુ
તુરતજ ગોદરેજ પર કાલ મોકલ્યો.

“કેમ-શું થયુંય તું હજી સુધી શું કરેય ?” તેવણે ગુસ્સાનાં નેણુથી ઉડી પુછ્યું.

“પણ કાકાજી હું જરા રોકાયલો તેથી-મારેથી—”

“નહિ-નહિ હું તુંને નથી કેહતો-હું તો પેલા મીઠા જરડીનને વરે કેહુંય.”

“હું ધારુંય કાકાજી કે મેં તે સાંપડે કંઈ ગડબડ સાંભળી ખરી.”

“પણ તાહરે મેં પેલા દુકતાને તાંહ તુરત ચેતાવવા કહેલુંની.”

“તે કદાચ હવે આવવામાંજ-ઓલો ઝેળી આયો !” કેમ, જરડીન સાહેબ આયા ? ગોદરેઝે તે દાખલ થતાં છોકરાને પુછ્યું.

“હા-શાહાબ.”

એક ડોકાનાં લેહકાથી ગોદરેઝને પોતાની પુઠે આવવા જણાવી શેઠ શીરોઝ ઉતાવલે કદમે ત્યાંથી બહાર પડ્યા.

ગુડ મોરનીંગ થતાં સાથેજ તેવણે લગાર અધીરાઇથી કહ્યું.—

“હું ધારુંય મીઠા જરડીન કે હવે બનતી ઉતાવલે તમે તમારું કામ શરૂ કરાવશો.”

“જરૂરજ.” તેણે નમીને ઉત્તર વાલ્યો, “હું હવે તેજ ઝોરડર આપુંય. તમે મારા કામની ઝડપથી ખરેખર ખુશી થશો.”

ખીજી પાંચ મીનીટમાં તો તે કંઈક વરસોના પડતું પડેલા કુવાનું નસીબ ફરવા માંડ્યું—ધોધમાર પાણીના અવાજ વચ્ચે થોડેક છેટે તેવણ અભતથી ઉથલાતી છાતીએ ગોદરોઝ અને

નરડીન સાથે વાત કરતા ઉભા હતા જોકે તેવણે પોતાની છુપી નજલાઇ નહિ બતાવવાની ધણી ધણી કાશેશ ચાલુ રાખી હતી. છતાં અંદરખાનેથી ધરજી જતાં દીલનો તે બહારનો પડછાયો મીંઝ નરડીનની આંખમાંથી છટક્યો નહિ.

“મીંઝ ખુશરો બહેરામ તમારી આંખી નખલી તખીયતમાં આવા એક ગળાતાં પાણી આગળની તમારી હાજરી જોખમ ભરી છે. તમે સુખેથી અંદર સીધારો ને નચીતાઇથી બેસો.” તે બલા એનજીનીયરે લાયકીથી કાજીજ બતાવી. “હું મારું કામ થોડા વખતમાં પાર પાડી તમને ખચીતજ ખુશી કરીશ.”

“વેલ, ધણી મોટી મેહેરબાની થઇ.” તેવણે જ્યાંનાં ત્યાંજ અટકી રહેતાં બોલ્યા. મારો એક આવો અસલવારેના કુવો ગલાય અને તે મને તેની આગળથી ખીસવા કેમ ગમે? એનાં ગરાવવા સાથેજ મને એવી એવી આગલી યાદો આવેચ કે જેથી મીંઝ નરડીન હું એની નજદીક ઉભું રહેવામાં મનહ મેલવું.”

“જેમ તમારી મરજી.” આવી મજબુત દલીલ સામે તે જવાન નાચારીથી એકમત બતાવ્યું, છતાં તેણે હસીને કહ્યું, “એમજ હોય તો આવા ખુલ્લા તાપમાં ઉભું રહેવા કરતાં આય સામેનાં અંબેલીના માંડવામાં જઇ બેસો કે જેથી તમે છાંયો મેલવો.”

“ઓલ રાઇટ થેંક યુ!” તેવણે કમને ગોઠરેઝ સાથે ત્યાં જઇ ગોઠવાયા ખરા, પણ દર પા કલાકે ત્યાંથી તેવણે સવાલો કરતા.

અંદરથી કંઇ પાડું કે? અંદર કંઇ હોય એમ દેખાયચ કે? પાણીમાં કંઇ હાથ લાગેચ કે?

આય એકજ મતલબના ગોલ ગોલ સવાલે મીં જર-
ડીનને મોટા વીચારમાં નાંખ્યો. તે મુછ ટુંપતો આય ગ્રહસ્થને
ટીકતો કંઈક જાતના વીચારમાં ગુંચવાતો હતો.

“મીં જરડીન જરાકખી કંઈ એવો સંસારો લાગે તો
મને મેહેરખાની કરીને ચેતાવજો.” તે લગભગ કાકલુદી કરતા
વાક્યનો ઉત્તર તે ઈશ્રેજ જવાને નમીને વાલ્યો, પણ તેની
ગુંચવણ આય વાક્યથી અતી બણી વધી પડી. તેખી ડોકાં
તાણી તાણી આય ખલાસ થતાં પાણીને તલ્યે જોતો
લતો પણ—

આખરે—આહા !—

જરડીને એક ડોકાંના લેહકાથી તે એકકી રીતે તેનીજ
તરફ ટીકતા પારસી ઉમરાવને હસીને બોલાવ્યા.

અરે તે પલે-ફકત દશ ડગલાં ચાલીને જતાં શેઠ
પ્રીરોઝને લાખો વીચારો આવી ચુકા.

“કેમ-શું પાયું-કોણ દેખાયું ?” તેવણે શીકકે ચહેરે
નજદીક આવતાંજ સવાલ કીધો.

“પાણી ખલાસ થઇ ચુક્યું.” તે ઘેલાગાંડા સવાલો
પર ખ્યાન નહિ આપતાં તેને પોતાની ખબર આપી.

“પાણી ખલાસ !—પણ-પણ અંદરથી કંઈ મલ્યું કે-
કંઈ પાયું કે ?” તેવણે હવે પોતે તે લયંકાર ગારમાં ડોલા-
વવા લાગા.

“કંઈજ નહિ”—અંદરથી જવાબ મલ્યો.

“કંઈજ નહિ ?” તેવણે પાછો સવાલ કીધો, અને કંઈક
ખુશાલીથી ચમકતી આંખે તેવણે પાશે ઉભેલા મંબીર ગોદ-
રેઝ ગમ જોયું.

તે સહેજ હસ્યો અને અંદર ડોકાવવામાં સામેલ થયો.

“આય આસપાસનાં ઝાડપાલાઓ, મોટાં મોટાં જાડાં ઝાખલાંઓ-પવને ઉડી આવેલાં પાતરાંઓ સીવાય અંદર હો કંઈજ નથી?” પાછો અંદરથી ખુલાસાવાર જવાબ મળ્યો.

બસ એક બેદી-ખુશાલ હસવું. તે કરચલાલા ચેહરા પર ફેરી વલેલું જોતાં ગોદરેઝ ખુશ ખુશ થઈ ગીયા ! હા. તે નાતવાન જીવને લાગું કે જે ભયંકાર પહાડ આજે ત્રણ ત્રણ દહાડા થયાં તેવણની છાતી પર આડો પડેલો તેવણને લાગતો હતો તે આય પલથી હંમેશનો ઉંચકાઈ ચુક્યો હતો.

* * * *

“કેમ ગુડી દીકરા, શું ધાયું” એકલાંજ પડતાં તેવણે પહેલવહેલો સવાલ એ કીધો. “જોની પેલી જાહેર ખબરનો આય જવાબ ફીક થશે કે?”

તે જવાને તે વાંચી.

“જાણવું કે કુવો ગલાય ચુક્યો છે અને અંદરથી કંઈ પણ જાણવાજોગ મળ્યું નથી-પણ આય લખનાર પુછવા માગેય કે તમારી અધીરમ કંઈ ગુમ થયલા ડોક્ટર લવજી વોલેસને માટેની છે ? જો એમ હોય તો વીશ્વાસ ચુકજો-તે ખાનગી રાખવાનું વચન અપાઈ ચુકેલું જાણજો !

પુરું થતાંજ તે હેલતાયલે ચહેરે તે શાંત બુઝરગ બહેરામ ગમી જોયું-“કાકાજી એ નવું વલી શું?”

તેવણ સહેજ હસ્યા-“જો આય પરખીકું જો !”

“અરે એ પર તો ડોક્ટર વોલેસનું સરનામું છે, એ તમારી પાસે કાંઈથી ?”

ગેઘ કાલે મને એ આપરા કુવાની છેક લગોલગથી મળ્યું

ને યસ ચાલુ રાત મારી એકજ અલતમાં ગેઠ કે રખે એ-એ
છોકરાની લાસ મારા કુવામાંથી મલી આવે !

“હે હે હે-હે-શું કાકાજી તમેગી !” આય દેખાના તદન
હસવા સરખાં વાકયો પર તે જવાન બેસીકર હસી પડ્યા.

“પણ હવે મને લાગેય ગુડી કે આય મનહર અબર
આપનાર લવજનાં કાઠ અતલગનાઓ હોશે કે જેઓ આપરો
કુવો શકથી જોતાં હશે. લોક જાણતુંતું કે આપરે તાંદ એ
છોકરો આવતો જતો હતો ને તે લોકની નજર એ કુવા પર
દોડે તેમાં કંઈ શક નહિ પણ ચાલો હીક થયું કે એ ગલાયો
કે લોકોની નજર હવે આપરી પરથી જરા ખસશે.”

—:૦:—

અકરણ પ૭ મું.

—:૦:—

હા-ધણે લાંબે વખતે તે રાત તે ઉમરાવ અદસ્થે પૂરી
શાંતીમાં કહાડી.

નહિ-નહિ હું તો તાંદ જવાની ને ફર જવાની !!

આહા ! મગરરધ--

કેવી તકલીદી લાગણી ?--

છતાં તે તકલીદી લાગણીને ખાતર રોદાએ કેવા કેવા
ને કેટલા કેટલા ભોગ આપ્યા હતા ! અરેરે મગરર ઊકરી !
એજ તકલીદી લાગણીની ધુંધમાં તેણે પોતાના નન કરતાં
જ્યાદા જવાનને જીવતા જીવત કમોતે મરવા દીધો. અરે
એજ મગરરધને લીધે તેની મુવેના લાસને છેદતી ફીયાથી પણ
ખાકાત રાખી ! એજ લાગણીને વસ થઇ એક બાપુ જેવ :

વીચીને હાથ વેગામ વગર લાગણીનાં લગન માટે કબુલ થઈ. એજ લાગણીને ખાતર સાચ્યા પ્યારને તજી બેવફા થવા તક્યાર થઈ. એ મગરૂરીનીજ ધુંધમાં પોતાને અધાગ વહાલથી ચડાતી બહેનની આખી જીંદગીનું સુખ સદાખરું લુટાવા દીધું. હા છેલ્લે એજ લાગણીને તાબે થઈ તે મગરૂર છોકરી પોતાના પ્યારા જુઝરગ આપ, મહોબતવંતો ભાઈ, એક દીલગન દોસ્ત પ્રીય પતોતું મકાન, શહેર, ઘેર બધું-બધું તમચું. શાને ખાતર? એ બધું શાને ખાતર?

ફક્ત એક જાતની વીચીત્ર મગરૂરને ખાતર!

તો અરે! આટલા આટલા ભોગો આપ્યા છતાંખી જ્યારે તેણીએ જાણ્યું કે તેણીના જુઝરગ માયાજી આપે પોતાને એક ખુની તરીકે પીઝાની ત્યારે તેણીનો હાલ કેટલો કંગાલ અને તે વીચારતું સહેલ છે.

ખીજે દહાડે જ્યારે તેણીએ “પારસી”માં જાહેર ખખર વાંચી ત્યારનો તેણીનો હાલ ખરેજ દયાજનક હતો.

હા, ધડકતી છાતીએ તેણીએ તે વાંચી “જાણતું કે કુવો ગલામ ચુક્યો છે, પણ અંદરથી કંઈ પણ જાણવાનું મળ્યું નથી.”

આટલું લખાણ વાંચતાં તેણીએ એક છુટકારાનો દમ ખાંચ્યો પણ અરે તે પાછલી બે લીટીઓ.

“પણ આપ લખનાર પુછવા માગેએ કે તમારી અધીરછ કંઈ શુભ થયલા ડાકટર લવજી વોલેસને માટેની છે? જો તેમ હોય તો વીશ્વાસ મુકજો ને ખાનગી રાખવાનું વચન અપાઈ ચુકેલું જાણજો.

હા, -તેણીએ નહિ તોખી કંઈ પચ્ચીસ વાર તે પાછલો જાગ વાંચ્યો. ફરી ફરીથી વાંચ્યો ને તેણીએ રડવા માંડ્યું.

“અરેરે ત્યારે આખરે હું પપાની નજરમાં ખુની કે આખરે લવજીની લાશ હાથ લાગી ખરી ! મારું મન મનાવ એવણુ લખેય કે કંઈ જાણવા જોગ મહ્યું નથી પણ ત્ય પછવાડે એમ કાંય લખેય કે કંઈ ડોક્ટર લવજી વેલેશને વ છે કે ? જાંહ છે તાંહ એવણે મને ખુની માનીય ને પોતાને મારાં નામને ખાતર કંઈ કેટ્ટે છુપાછુપ લાશને ઠેકા પાડીય ! અરે હું કેવી મુખ્ ! વળી એમાં નવાઈ જ્ઞાની લવની લાશ મજે તેમાં વીચારવાનું જ્ઞાનું ! મેં મારી જીવ આંખે તેને અંદર નાખ્યો ને તે મલવાજ જોષ્ઠએ ને મહ્યો હશે.” આજનું તેણીનું રડવું તે વહાલા છુઝરગ બાપ દુખાયલા દીલ માટ હતું. પપા ડીયર તમારા ઉત્તમ લાડ આય મારો કેવો બદલો ! જતાં હું તમારી હવે કાંઈ ખા કરશ કે હું એક ખરી ખુની નથી. અરે હવે તે માને કોણુ ?” તેણી તે પેપરમાં માથું ખેસી રડતી હતી. તેટ નાની શેહરનાં નરમ ઝડપી પગલાંથી તે ઉંચી થઈ.

“કોણુ-શેહર !”

“હા મીસીસ ફોરબસ આજનાં મારાં લેજનમાં મને— પણુ તમે રડોય કાંય ? જો વરી મારાં વહાલાં મને કેહો ત રડોય કાંય ? સજુર કરો હું મારા મમાને ધમકાવી આઉં કાંય તમુને એમ તેવણે રડાવ્યાં !”

“થોભ મારી લાડકી.”

તે તેનું પાંખડું પકડી થોભાડે તે અગાઉ તે ગુસ્સાબ નેણુ ચઢાવી તે બાલકી પોતાની માતાને ઠપકો આપવા દોડી ગે હવે જે વખત જ્યય તેમાં તે બલી માતા આવવામ એટલે રોદાએ લગાર ડાહી ડાહી થઈ વાંચવા માંડ્યું.

ખીજી પાંચ મીનીટ નહીં ગેષ્ટ કે આલાંમાએ તે ધ્યાનથી
વાંચતી મીસીસ ફ્રાઈડ્સની સામે આવી ઉભાં.

“કેમ, - વરી આજે પાછાં તમે નોટી થયાં કે મીસીસ
ફ્રાઈડ્સ ?” તે ઉમ્મરવાન બાનુએ અર્ધી માયા, અર્ધા ઇપકાથી
તેણીની પાસે બેસતાં કહ્યું. “તમારું મોઢકુંજ કહી આપેય
કે એક જખરદસ્ત રડવું તમે રડી ચુકાંય. એમ કર્યા કરશો
તો પછી તમારી એક તો નખલી તખીયત વધારેજ દુટ્ટી જશે.”

“પણ હું શું કરું ? મારેથી મારું દુઃખ ખમી શકાતું
નથી.” આજે તે નાબુક નારનો દીખો કંઈખી કરતાં નહીં
રહેવાથી તેણીએ આંખપાણી કરતાં કહ્યું.

“તમે એમ ના કરો. દરેક માણસને પોતાનું દુઃખ
ખમવાની તાકાત નથી પણ જ્યારે જમે બેવોચ કે આવા
સખત વીલાપ છતાં તમે કંઈ તમારો મુવેલો પ્યાર પાછો
મેળવી શકતાં નથી તો પછી શું કામ જીવપર એટલી સખતી
બેંચોચ ? ફ્રાઈડ્સની ચીજપર વખત ગાળવો અમારા ધરમમાં
ગુનાહબરેલું છે.”

“હું તે ના નથી કહેતી. તમારો દીલાસો ખરો છે
પણ-પણ મને લાગેય કે મારું દુઃખ કોઈખી દીલાસાથી રૂઝ
આવનાર નથી. એ જખમ મારાં મોત સાથેજ રૂઝ આવશે.
અરે સતર વરસની મારી ગોલકન લાઇફ ગુન્નર્થ પછીનો
આય મારો છેલ્લો કંગાલ વખત મેં એટલો ભયંકાર ગુન્ન-
રોચ કે અરે એક દુખીમાં દુખી ભુલ્યા કરતાંખી મરવા હું
વધારે આતુર છેઉં. ખરું કેહુંય કે મારી જીંદગી મને પુષકલ
અકારી છે.”

“વહાલાં મીસીસ ફ્રાઈડ્સ ખુદા ખાતર એટલાં નાહીમત

ના બનો.” તે ગલાતાં ડચકાં ખેંચતી બાલાનો બરડો પર આલાંમાય હવે કાકલુદી કરતાં બોલ્યાં “તમે એમ ના લેઓ કે આવી બહોલી દુન્યામાં સઉથી દુખી તમેજ છે

તે ચોંટી “શું મારા કરતાં દુખી કોઇખી હોઇ હા બસ હા હું તમુને ખાત્રીથી કેહુંચ કે મારા જેવું કોઇખી જીવીને ખમતું નહીં હશે. અરેરે માફ હું તમુને કેમ બતાઉં? ઓ મારો દમ રૂંધાઇ જાયય! ખુદા તે યાદથી મારો છુટકો કર! યાતો માફ મોત અ નહીં તો મને એકદમ મેડ કરી નાંખ!

“અરે પણ તે આજે તમુને એટલું બધું દુખી કે કારણ શું મલ્યું. મને કેહો મીસીસ ફોર્બ્સ આજનાં ના હીમત તમે કોઇ દહાડો નહીં દેખાયલાં!”

થોડોક વાર તે દુખી છોકરીનાં ડચકાં સીવાય ત્યાં કંઈ પણ સંભલાયું નહીં.

“મને કેહો કે આવી જાતની જીંદગી હું કાંઈ ચાલુ રાખું? મને કંઈ એવું ઠેકાણું દેખાડો કે જ્યાં મારો ગમ ભુલું. અરે માફ મગજને દીવાનું કરી નાં યાદો ભુલું.”

“હું શું ઠેકાણું બતાઉં શું મારે તાંહ તમે નથી કે બીજો રસ્તો શોધવા માંગોચ હું તમોને—”

“નહી, નહી, તમારો તો મારીપર ધણેજ ઉપકાર પણ-પણ-મને કોઇ એવું માણસ નહીં મલે કે જે યાદ ભુલાવી શકે. ઓ મારા દુખનો ધલાજ બતાવી શકે આલાંમાય સહેજ ટટાર થયાં. તેવણની આંખો બે સ્થીર થઇ જઈ યાદ કરવામાં રોકાઇ ગઇ.

“હા મને હમણા એક વીચાર આવેય ખરો, મને લાગેય કે તમે—તમે—”

“શું ત્યાં જવાથી હું મારો ગમ ભુલી શકશ? જો તેમ હોય તો મેહરબાની કરી મને કહો.”

“હા, તાહથી તમને કંઈ દીવાસો મલશે ખરો.”

“ઓ ત્યારે તો મને કહો. ખોદા તમારું ભલું કરશે !”

“શાંત થાઓ—મીસીસ ફ્રાન્સિસ—હું તમારા ભલામાંજ છું !”

તેવળ, સાંભલો આજે કેટલુંક થયું અહીં એસ્કવીથ નામના એક યુરોપીયન ગૃહસ્થ આવી રહેલા છે. તેવળ ધણાજ આદંશ ને સમજદાર માણસ છે. પોતે એક નામાંગીત ડોક્ટર છે. પણ પોતાની પ્રેક્ટીસ એક પોતાની હોસ્પીટાલ સીવાય તેવળ બહાર બીલકૂલ કરતા નથી.”

તે ધ્યાનથી કાન ઢહ સાંભળતી છોકરી ગમ એ પણ પ્રીકતાં આત્માંમાયે દમ ખાખ પાડ્યું ચલાવ્યું.

“એવણુંની સાથે એક લેડીમી છે. મીસ હેનરીએટા નામની ધણીજ હુસ્થાર ‘સીસ્ટર’ છે. એવી સાહલેસ અને નેસળામણી છે કે એ થડી વાત કયે તો ઉઠવાજ નહી ગમે. મારી શેઢરૂંની સખત માંદગીમાં એ મીસ હેનરીએટાએ એટલી તાડીદની ગોઠવણુ રાખેલી ને તે ઓસ્પીટાલમાં એક હાઉસ સરજન્યનમી છે. કોઈ ડોક્ટર વેલમન કરીને તેમી—”

પણુ તમે તો મુળ વાત પેલા કોઈ ડોક્ટર એસ્કવીથની કરતાં હતાં.

“અરે હા જો ખરા! તે તેવળુ તો આપરે ઘેરથી કેટલેક છેટે રહેય. શું સરસ સંગીન પતથરનું મકાન છે. આવતાં

વાર તે આખું કીસ્કા જેવું મકાન એવણે વેચાતું લઇ લીધું. એકજ મહીનામાં ડાક્ટર તરીકે ને સાથે પોતાની ચમતકારીક અસરથી એટલા પગોટાઇ ગીયા કે ફક્ત એવણના ખેજ વખતના કહેવાથી એક ઓસ્પીટાલ ઉભી કરવા ગંજવર ફંડ લોકોએ એકઠું કરી આપ્યું. ઘણું કામ એજા માણસ! કામ ખરો નર!" તેવણ ગંભીરપથી એ પણ ચુપ રહ્યાં. તેવણે ધાયું કે આટલું બધું બોલ્યા પછી તે છોકરી તરફથી કંઈની સવાલ થશે.

પણ નહીં ગાલે ગલોડો દેઘ હજુરખી કંઈ લંબાણ સાંભળવા માંગતી હોયે તે તેવણને ટીકતી સ્તબ્ધ બેસીજ રહી.

"હજુર તો જીજ મહીના તેને ઉભી થયાને થયા તેટલાં કેવું નીચમીત કામ તે કરી જાય એ બેઉ કામ ખરા ઉપ્યોગી જીવો છે, ગામમાં તો લોકો ઘણું બોલેય કે મીયાં મહાદેવની જોરી ઠીક થઇ બેસી જશે ને મોડે વેહેલે એસકવીથ બાવા એ હેનરીએટા સાથે પરણી બેસવાના. પણ ખરું કહેય કે એસકવીથ જેવા ગંભીર, ખીલકુલ કુંજરા, ગમગીન, ને કઠોર ચહેરાને વરે આમ ગોરી ગોરી હસતી જાણે ફરેસતા જેવી હુરી-હોયજ નહીં!"

"ત્યારે તે કામ એસકવીથ ધણે અગતી મેન હોશે."

"ઓહોહો! તમે તાહરે મને સમજ્યાંજ નથી." આલાં-માય તચકો કરી પડ્યાં "એનો અહસ્થાપથી ભરેલાં ખટમદાર મુખડો જોઇનેજ લોકો બધાં ખેંચાઇ તણાઇ જાય તો! ત્યારેજ એનો પડયો બોલ જીવી લે છે પણ એટલુંજ કે જ્યાં દસ વાક્ય બોલવાનાં હોય ત્યાં એકજ શબ્દ બોલશે. તો તેવા કુંજરા અહસ્થ સાથે-હેનરીએટા જેવી નાચતી

કુદતી છોકરી કેમ અંધ ખેસે, પણ મારું આટલું બધું મોલવું તમે સાંભળોય કે ?”

“હા મેં બધું સાંભળ્યું ને સાંભળ્યા પછી મેં પકકા કરાવ કીધોય કે મારે એ ડોક્ટર એસકરીથને મળવું. “બીડલા હોઠે મકકમતા બતાવતાં તે છોકરીએ ડોળા ચમકાવી પુછ્યું. એ ઓસ્પીટલ ક્યાં આવીય !”

“કાંય તમે મીસ હેનરીએટાને જોવા મંગિય ?”

“નહી નહી મને તો ડોક્ટર એસકરીથનેજ મળવુંય.”

“નહીરે ઓસ્પીટલમાં જવું ફાકટનું છે, એવળુ તો દર પંદર દહાડે ફકત એક ફેરો ઓસ્પીટલમાં ખાયય, બાકી એવળુનું ખુદ રહેવાનું તો એવળુની મજનકોત્રી હાડિસમાંજ છે, ઘણું લોકો એવળુ આગલ જમ આવવા પછી તદન શાંત થયલાં છે. બીચારા મારા જેમીની એવળુને ત્યાં જમ આવેલા.

“તેવળુ શાને વરે ગેયલા ?” તેણીએ આતુરતાથી પુછ્યું.

“બીચારા મારા ભાઇને વરે. જરા એ મસે એને જોવાબી ગીયાને જરા બેચાર સવાલમી પુછતાબી આયા ?”

“એવળે શું પુછ્યું.” બીજાર આતુરતાથી આંખો ઢિંચકધ.

“જરા મત પુછ્યું કે આય રીતનાં શુમ ચવાથી તે જવાનને વરે શું અટકલ બાંધી શકાય ?”

“પછી તેવળે શું કહ્યું ?”

“જેમી કહેતા’તા કે તેવળુ એટલા તો મમગીન બની ગીયા ને કહેજે. પાંચ મીનીટ વીચાર કરીને પછી કહ્યું કે મારું ઇચ્છું એટલુંજ છે કે એ બનાવને લગતી શોધખોળ

ખીલકુલ માંડી વાળો કારણ તે જીવનો પનો તમે લોક કરી
મેલવી શકશો નહીં.”

આલાંખાયે આંસુ નુછતાં કહ્યું, “તેવણે ગમગીન ચેદરે
એટલુંજ કહ્યું કે કોઇ • કોઇ છુપા હાથેનો તે ભોગ થઇ
ચુકાય—!”

“એક અજબ આંચકાથી તે છોકરી ચોંટી “પછી?”

“પછી વધારે પરપુછ કરતાં તો તેવણે સાફ કહ્યું કે
એ બાબત હું વધારે વાત કરવા માંગતો નથી!”

“ઓ કેવો માયાળુ?” રોદા અચ્ચીતી પોકારી ઉઠી.
તેણીની છાતી આય કોઇ વીચીત્ર પુરૂષની ખરી આગાહીની
અભતથી ઉઠી ઉઠી જતી, હતી.

“મરે એમાં માયાળુ શાનો. મીસીસ ફ્રાન્સ તમે એને
માયાળુ સખ્દ કાંય વાપર્યો?”

“એજ કે તેનું દીલ એક ભથંકાર મોતની વાત લાંબા-
વવાને ખમી સકતું નહીં હશે પણ મને કેહોની—એ ગૃહસ્થ
સાથે મને તમો ક્યારે મેળવી આપશો.” હઠ વગરની આતુ-
રતાથી તેણીએ પુછ્યું.

“તમારે, ગમે ત્યારે—તમુને જ્યારે જવું હોય તાહરે મને
કેહેજો હું આપરા માલી બાલુને તમારી સાથે મોકલસ એ
તેવણું ઘેર ખરાબર જાણેય.”

“ઓ તાહરે તો હું હમણાંજ જાઉંય!”

“હમણાં?” તેવણે ચકલો ચઢાવ્યો. હમણાં તો પાંચ
વાગી ગીચા તમુને જતાં છ સાડાછ થશે.

“કંઈ નહીં—કંઈ નહીં” રાત અવારની મને ધાસતી નથી

ત્યારે તેવણને મલસ તોજ હું નીરાંતે સુવશ મને ના રોકો.
હું ડરેસ કરુંય તેટલાં તમે મારે વરે માણસનું નકમી કરો.”
કંઈ અજબ ઉલટમાં આવેલી તે છોકરીની મગજની હાલત
પર શકથી ડોકું ધુણાવતાં આશ્વામાયખી એ પલ વીચારમાં
ઝરકાવ થઇ ગીયાં

—:૦:—

પ્રકરણ ૫૮ મું.

—:૦:—

“વાંચનાર ! જરા તમારી આંખ ઉંચકો અને તે ગંજવર
કાળા પત્થરનાં ખીદામણાં મકાન પર નજર કરો !

શુદ્ધ કાળા પત્થરનું તે ખેડું માળ વગરનું ઘર પહેલીજ
નજરે જાણે જોનારને ઉંડી ગમગીનીનો ખ્યાલ આપતું હતું,
લગભગ તદ્દન એકાંત જગાપર આવેલાં તે ખીદામણાં મકાન-
માંના વસનારાં માટે તે ધામધુમ્યા શહેરમાં પુરતાં માન અને
વીશ્વાસ છતાં તરેહવાર શક રખાતો હતો. એક પરાયા પર-
દેશથી એક નામાંકીત ડોક્ટર તરીકે આવી રહેનાર એક ડોક્ટર
એસકવીથ છે ખી તે કાણુ ?

દરેક જણ તે માટે શકનું ડોકું ધુણાવતાં છતાં આય
દીલસોજ અને ચમતકારીક પુરુષની સલાહ લેવા આવનારાં
તેને રાત્રેખી ફરસુદ આપતાં નહી.

હમણાખી સાડાજ થયલા હતા. લગભગ કલાકની થાક
સાથે મીસીસ ફોર્મસ આખરે બાહુના કહેવાથી ત્યાં થોભી ઉભી.

“શું આય ઘેર ?” તે ફાટે ફાટે ડાળે તે મોટા અક્ષરનું
ખાટયું વાંચતી બબડી.

“મેલનકલી હાઉસ ! ઓ ખોદા જશે નકરું મારે લાય-
કનું મથક છે.” તેણે આસપાસ પોતાની હલતાયતી નજર
ફેરવી.

આસપાસ જ્યાંખી તેણીની નજર ફરતી ત્યાં બધે જાણે
શોક અને શોકનીજ નીશાનીઓ ખુદ્દી જણાતી હતી. તે
મકાનની દરેક બારીએ બારી કાળા, શુષ્ક કાળા પરદાઓ
ટાંગી દીધેલા હતા. ખુદ્દ દાખલ થવાના દરવાજામાં પણ લાંબો
કાળો ખીદામણો પરદો નાખી રાખ્યો હતો.

બાલુને બહાર ઉભો રહેવા કહી તેણી ચકીત થતી તે
કાળી પથ્થરની શીડીએ ચહડી ગઇ.

આહા ! ઓગણીસ વરસની તે નાજુક પોતળી છોકરીને
શુષ્ક કાળા પોશાક સાથે સુનેરી આઘગ્ગાસમાં માથેતી સ્ત્રી
હેટથી કાલુ આગળની તે મગર લક્ષાપતલુ ટકોરાખંધ, ખુબ
સુરત રોદા સમજે ?

હા, કદાચ પીછાણનારા પીછાણે. જોકે આજ સુધી
અય છોકરી તું કાષ્ઠથીખી પીછાનાઇ નથી તે તેજ જાતનું
ટકોરબયું હસવા સાથે તું આય ખીદામણું મકાન ચહડેય
ખરી પણ સંભાળ !

તે કાળો પરદો ખીસાડતાંજ તતલુખાર બેઠેલો સમેસી
તેણીને ગજ નેટલો નમ્યો.

“સાહેબ ઘેરમાં છે ?” તેણીએ ધીમેથી છતાં આતુરતાથી
પુછ્યું. બે વળ તે રામોરીએ ચકીક થઇ આય સાદા પોસા-
કની તેજસ્વી ખુબસુરતીનો દવાજનક દેખાવ જોયાજ કીધો.

“હા, ઘરમાંજ છે” તેણે ધીમેથી જવાબ વાળ્યો.
“પણ-પણ—”

“પણ શું ? મને જરા તેવણુને મળવું”-તેણીએ કાકલુદીથી કહ્યું. “મને અંદર લઇ જશે ?”

“હમણા એવણુ જરા રોકાયલા છે. આય વખતે એવણુ કાઢને મળી શકતા નથી.”

“હું ઘણું લાંબેથી આવીય તે એવણુને મળવાજ માગુચ” તેણીએ એટલી તો ઓજરખવાઇથી કહ્યું કે તે ગરીબ રામોસીને ઘણી દયા આવી અને “સચુર કરો !”ના સંજારા સાથે તે તેણીને એકલી મુકી અંદર ગયો.

અરેરે એકવાર પાછી એકલી પડનાં તેણીની નજર તે ઓમેરની ગમગીન નીશાનીઓપર અટકી ગઇ. ‘આટલી બધી ખુલ્લી ગમગીનીમાં રહેવાનું તે ઇંગ્રેજ ડાક્ટરને શું કારણ મળ્યું હશે ? શું પોતાના દુઃખ કરતાં તેનું દુઃખ વધારે જવાદા હશે ? શું એક ખુન કરતાંજી તે વધારે ડંખ ખમતો હશે ? હજારો વીચારોમાં ગોથાં ખાતી તે પાએક મીનીટ થોભી.

“આઇ તમારો જરા કારડ આપશો ?” તે રામોસીના સવાલે તે ચમકી, આય પારકા વેશમાં ફરતી એક દુઃખી ગવરનેસ પાસે વરી કાડ તે કાંઈથી હોય ? તે અચકી પણ પછી ઝડપથી તેણીએ એક કાગળની કાપડીપર પોતાનું નામ ચીત્રી કહાડ્યું.

Mrs. R. Forbes.

“મારી પાસે કાડ તો નથી, પણ આય માફ નામ !” તેણીએ તે કાપડી આપતાં નરમાશથી કહ્યું.

અરે કેવો ફરક જે ઊકરી ભલા ભલાઓ સાથે વાતની રીકાર વગર એક પાપણનાં હીલાબ્યા સાથે કામ લેતી હતી જ ઊકરી આજે પરાયા પરદેશમાં એક પારકા ઘરની ઓ-

મંરીપર એક હલકા નોકર સાથે કેટલી બધી મીઠાસથી કામ લેતી હતી.

તકદીરની તાસીર આગળ સહિ કોષ નાચાર ! !

અરે છોકરી નસીબમાં નખરાંએ તુને આજવેર ખુબ દંકાવીય અને આજેબી તું એક એવા ઉંખરપર ઉમેરી છે કે એમાંથીબી તું કંઈ અજબ રંગ-જેશે.

હા, તે રામોશીનાં હસતાં મહોમાંપરથીજ તે છોકરીએ જાણી લીધું કે આખરે તે કોષ નામાંકીત ડોક્ટરે તેણીને મુલાકાત માટે અંદર તેડી હતી.

“કેમ મને ડોક્ટર એસકવીથને મળવાની રજા છે ?” તેણીએ આતુરતાથી પુછ્યું.

“અરે બાપ તમે તો કોષ જખરાં જાદુગર ! તમારી ચીઠી એવણે ઘડી ઘડી વાંચી-ને હા-ના-હા-ના કરતાં આખરે સતરમી વખત મને પાછો ખોલાવીને કહ્યું કે પાંચ મીનીટ રહીને તમુને અંદર દાખલ કરવાં. તમારી ચીઠીએ મારા સાહેબને અજબ ગુંચવાવી નાખેલા લાગે છે.”

“ખુદા તેવણુનું બહુ કરો” તેણીએ દમથી ઇચ્છ્યું.

બીજા પાંચ મીનીટમાં પેલા દયાળુ રામોસીની રાહબરીથી તેણી હલકાં ધીમાં પગલાંએ એક જખરદસ્ત કાલા દાણાનાં સુંદર પથ્થુ શોકાતુર પરદાથી દંકાપલા દરવાજા આગળ જઈ થાઝી. ત્યાં થોભતાંજ તેણીને લાગું કે અંદરની ઇલેક્ટ્રીક લાગટ અચીતી યુજવી નાખવામાં આવી હતી અને અંદર ઝાંખો ધીમે ઉજસ દીસતો હતો.

“હવે હું અંદર જઈ ?” તેણીએ હળવેથી પુછ્યું ને તે રામોસીના ‘હા’ નાં ડોકાં સાથેજ તેણીએ ધીમેથી તે પરદા ખસાડી નાંખ્યો,

અરેરે કેવો એકાંત ગમગીન તે ઓરડો ! !

તે લાંબાચા ઓરડાને છેક પેલે નાકે એક જખરી રાષ્ટર્દીજ ડેસ્ક આગળ એક આખા ઢીલા સાહ્યામાં વીટલાયલા એક આકારને પુર ગંભીરામથી વાંકો વળી લખવામાં ગુંથાયલો તેણીએ પહેલીજ નજરે જોયો.

આહા ! તે ધીમા લેમ્પના ડેબ્સમાં તેનો ખુશ્સુરત ચહેરો કાળાં ઓરડસ સાથે ધણેજ મધુર લાગતો હતો. સુંદર કટદાર લાંબી દહાડી તેની પહોળી પેશાનીદાર છાતીપર ગંભીર દબદબાથી પડેલી હતી. ભરાવદાર મુછની સુંદર ઢપ તેનાં નાનાં કાન અને શેપદાર અણીયાળાં નાકને શોભાવી રહેલી હતી. કપાળે કરચલીઓ ચઢાવી લખવામાં ગુંથાયલા તે ઉમરાવી દેખાવના આહોશ પુરૂષને ટીકતી તે છોકરી એ પણ ઉંમરપર જાણે ચીટકીજ ગઇ.

તેણી ચોંકી. આવા સંજોગમાં એમ ચુપ ઉભું રહેવું ઠીક નહીં. તેણીએ એક નાનો ખંખાર માર્યો.

નહી, હજુરખી તે મહસ્થ નીચે ડોકે લખ્યો ગયો ! !

એક પણ તેણીએ આસપાસ નજર ફીધી. આખા ઓરડાની ચોમેર કાળાં કવરનાં મોટા મોટા સોફાઓ ગોઠવી દેવા સીવાય ત્યાં કશું રાચરચીલું તેણીને દીસ્યું નહીં. એકવારની પાછી કેશિશ કરવા ધીમેથી તેણીએ ખાસ્યાંપર ટોકારાઓ માર્યા.

તેણીએ ધાયું કે જે ઘડી જતી તેમાં તે મહસ્થ તે ખુશ્સુરત મુખડો તેણી તરફ ઉંચકશે, પણ નહીં.

હજુરખી કંઈ નીશાની તેવી હતી નહીં.

હવે તેણી વીચારમાં પડી.

હા !-કાંય નહીં તે નામાંકીત ડોક્ટર કંઈક બેહેરો હોય. બનવાજોગ હતું.

છેલ્લી કાશેશ દાખલ તેણીએ હવે એક જોરાવર મોટો ખંખાર માર્યો કે જે સમેતજ તે શખસે એકદમ ઉંચે જોધું.

હા, આટલે દુરથીથી તેણીને જાણે તે ચેહેરો એક એવો તો મનપસંદ લાગે કે હવે પછીનાં ભવીશ માટે તેણી કાંઈક આશાવાંત થઈ. તેણે જીગરમાં એક ઠોકો ઠોકાતો સાંભળ્યો કે હા, તેણી જે ચીજની થોધમાં દુન્યા હુંડતી હતી તે તેણીને અહીંથી મળશે.

એકજ સેકંડ તે ચેહેરો ઉંચકાયલો રહ્યો. એકજ પળ તેણે તે આય અંજણી સ્ત્રીને કાળા ચરમામાંથી તે જાંખી ધીમી રોશનીમાં જોઈ અને બીજી સેકંડે જરા પણ હિંમત ગાળ્યા વગર જરાકથી દીલસોજી વગરનું તેણે એક ટેકદાર ડોકું કીધું. જાણે તે એવું કહેવા માંગતો હોય કે 'અદર આવો.'

રોદા આય ન ધારેલી લગાર અપમાનભરેલી તેની રીતથી તાજુબ થઈ છતાં પહેલીજ નજરે આય દબદબાભર્યા પુરૂષ તરફ તેણીને એટલો વીશ્વાસ ખેસી ગયો હતો કે જરાકથી અચકાયા વગર કંઈક ખુશીથી તેણી તે ખેડેલા પુરૂષ આગળ ગઈ ઉભી.

હવે તે ગ્રહસ્થ ખુરસીપરથી સહેજ અળગો થયો અને રોદાએ લાંબા કીધેલા હાથને પોતાના સહેજ આંગળાઓ લગાડીને પાછો જેમનો તેમ ગોઠવાઈ ગીયો.

આવા એક તનદરેસ્ત દબદબાભર્યા ગંભીર ગ્રહસ્થનો હાથ તેણીના હાથને એટલો તો ધરૂજતો લાગે કે એટલો જલદી તેને છુટી ગયલો જોઈ તેણી પોતેથી ખુશીજ થઈ. તે ધરૂજતા હાથની સફેદ આંગળીની મુંગી ઇસારતથી તેણી સામેની એક ખુરસીપર ચુપ ગોઠવાઈ ગઈ.

આખી પહાડ જેવી બે મીનીટ ચુપકીદીમાં પસાર થઇ ગઇ. રોદાને લાગું કે તે શાંતીથી લખતો પુરુષ કદી જ્યાં બોલવાનોજ નથી.

અકરણુ પદ મું.

—:૦:—

પણ નહીં.

આખરે તેણે પોતાના હાથમાંની કલમ બાબુએ મુકી દઇ કંઇક ધીમે પણ મક્કમ સાહે બોલવા માંડ્યું.

“હું તમને પુછવાની રમ્મ લેઉં કે હું તમને કેવી રીતે કામ લાગી શકશું?”

તેણીએ ડાળા ફાડી ફાડી તે ચેહેરા ગમ જોયું. “ઓ બોદા!” તેણી બબડી “આવા દીલસોઝ આવા માયાળુ ચેહેરાનો આવો કઠોર ને કરડો અવાજ!”

તેણીને વીચારમાં પડેલી જોતાંજ તે ગ્રહસ્થે પાછી કલમ લઇ વાંકી ડોકે લખવા માંડ્યું.

“સાહેબ, હું અત્યાર આગમજની તમારી દયાળું દીલગુદર્દની સખાવત ધણી ધણી સાંભળી ચુકીય ને તેથી તમારી કંગાલ હાલતના ઉપાય માટે તમારી સલાહ પુછવા આવવાની રમ્મ લીધીય :” તેણીએ નખાઇ જતે અવાજે માનથી બોલવા માંડ્યું. તેણીએ ધાયું કે હવે કંઇ બોલશે પણ નહીં તે તે વાંકી ડોકે ચાલુ લખ્યાજ કરતો રહ્યો. એકઠો ડોકનો લેહકો તે થોડે થોડે વારે કર્યો જતો હતો—જાણે તમે બોલો છો સાંભળુચ—એમ તે જણાવતો રહેતો.

“સાહેબ, તમારા શીરેસ્તાઇ દયાળુ દીલાસાથી કદાચ ગુનાહનાં ડંખથી ચીરાઇ જતું મારું જીગર સહેજ રૂબરૂ. તમે સાહેબ જે બીજા ગુનેહગારને દયાથી નીહાલતા હોવ તો મને જણાવવા દેઓ—કે ઓ!—મારા જેવી ગુનેહગાર તમારી દયાને ખરેખરી લાયક છે!”

આય વાર રોદાને લાગું કે તેનું રોનકદાર માથું ઉંચકાવા માંગ્યું પણ કંઈ જખરી કોશિશથી તેને તે લખવામાં નીચુંજ રોકી રાખ્યું.

હા, તેનાં હોઠો કાંઈ બોલવા માંગતાં હોય એમ ખુલ્લું દેખાતું પણ બસ આછપીને ચુપકીદીજ પકડવા તે માંગતો હોય તેમ સફેદ બરફ જેવાં આંગળાં કંઈક વધારે ઝડપથી તે સુંદર કલમ સાથે ચલાવવા લાગી.

“સાહેબ” તેણીએ બહુ ધીમા અવાજે ફરીથી શરૂ કર્યું. “દુન્યામાં કેટલે મારો ઠાર થયો નહીં ત્યારે આખરે અહીં તમારી સીડીએ દયા માંગતી ચઢીચ—મને કહેવામાં આવ્યું કે આય ઘેરમાંથી હું મને જેમ્મતી શાંતી મેળવી શકશું ને ખરેખર તમારો ફક્ત દેખાવ જેતાંજ કુદરતી મારાં દીલમાં એવી બસારત યામચ કે મને જેમ્મતી શાંતી કોઈ નહીં પણ તમે મને જરૂર આપશો.”

તેને લખવામાંથી એકદમ ઉંચે નોંધું કપાળના ચીલ્લા-પરથી ખુલ્લું જણાતું કે આય બોલવાથી તે કંઈક શબ્દ બેજામાંથી પાછા છુસરી નાંખવા માંગતો હોય. તે દેખાઇતો તેણીના લંબાણ દીબાચાથી કંટાળાયેલો દીસ્તો હતો.

તેણે એક ધીમે ખંખાર માર્યો “બાનું લંબાણ ના

કરો. મહેરબાની કરીને તમુને જે કેહવું હોય તે હુંકમાં કહી જાઓ.”

નીરાસીનો એક જબરો ઝટકો તેણીની આશ્ચર્ય તેણી તે મકાનમાં દાખલ થઇ હતી ને આપ કેટલો તુચ્છકાર!! એ બધું છતાં તેણીને ત્યાંથી એટલું જલદી ઉઠી જવા ગમ્યું નહીં. ધીમે હલકે તેણીએ નીસાસા નાંખતાં ચલાવ્યું.

“સાહેબ હું ફક્ત તમારી દયા માંગુચ.”

“પૈસાને રસ્તે?”

“નહીં સાહેબ. પછસાને રસ્તે દયા હું માંગતી નથી, પછસા? પછસા:” તેણીનાં ગળાંમાંથી એક ડચકું નીકળી પડ્યું. “અરે મારા બાવાજીને તાંહ પછસો ધુલની કીમતે વપરાતો હતો. પછસાની હું જબરી ધીકકારનારી છેઉં કારણુ તે ચીજે મને જરાકબી સુખ આપ્યું નથી. અરે સાહેબ, દુન્યાનું દરેક સુખ પછસાએ મેળવી શકાય પણ તેને-તેને હું પાછો કેમ મેલવી શકું?” તે છોકરીનાં દયાજનક ડચકાંપર તે એક ખોટી નજર પણ કર્યા વગર બસ ચાલુ ઝડપી લખાણુ કર્યો જતો હતો.

તે છોકરીએ આખો નુછતાં તે ચહેરો ટીક્યો. અરે એક દીલસોજ નજર પણ તે તેણી માટે ફાલતુ પાડતો નહીં!

“ઓ સાહેબ-મારી પાસે મારા ગુનાહની તોજેશ કરવાને વરે કંઈ શબ્દ નથી. હું મારું બાદશાહી મકાન-સમાં-વહાલાં-શહેર ઘેર બધું તજી મારા પાપની સજા ખમવા એકલી દુન્યોમાં બહાર પડીચ. અરે આવી બપંકર વાદો છતાં હું જીવુંચ તો સાહેબ મને શીકર લાગેચ કે કદાચ હું હજી ધણું વધારે જીવશ, તો હવે પછીની મારી મોટી

ધારતી છે. ઓ સાહેબ, ખોદા ખાતર મને કહો કે મારી યાદો ભુલવા મને કેવી રીતે જીંદગી ગુજારવી?" આય ખુદ્દા સવાલથી તેને પાછું ડોકું ઉંચક્યું.

કપકાબર્યા સાહદે ફક્ત એકજ શબ્દ કઠોર-તાથી સંભળાવ્યો.

“કામ ! સખત કામ !”

રોદાએ ડોકું નમાવી દીધું. અરે ખુદા આલામાયે કહેલી અજબ દીલસોજી ને માયા આંખ પુરૂશમાં ક્યાં છે ? શું તેણીનેજ કમનશીએ તે એટલો બધો સખત કઠોર થઇ ગયો હશે ? સખત કામ ! એ બોલાઇ ચુકેલો શબ્દ તેણીના કાનમાં પાછો ને પાછો વાગો તેણીએ તે નરમ નાભુક હાથે તપાસ્યા. જે બોલાખી આંગણાંઓ રૂમાલ અને ધૂલ સીવાય વધારે બાર જીલી શકે નહીં તે—સખત કામ માટે કેવી રીતે તૈયાર થશે ?

“હા સાહેબ, હુંબી એમજ ધારૂં કે સખત કામ મારી ગમગીની અને જીગરનો ડંખ વીસરાવશે પણ તે કામ કીયું ?”

તે ગ્રહસ્થે લખતાં લખતાં કલમ અટકાવી. ફક્ત બેજ પજ તે સ્થીર રહ્યો કે પાછું તેણે લખવા માડ્યું. લખતાં લખતાં તેણે વાંકી ડોકે આગળ કરતાં વધારે કઠોર-તાથી કહ્યું—

“નસીં મ !”

“ઓ સાહેબ હું આય મકાનમાં એવા વીચારથી આવી કે મારા નાના દીલમાંની બયંકાર મોટી વાત હું એક વીઆસુ જીવને કહી મારી જાતીપરનો રાત દીસનો બાર ઓછો

કરશ. પણ અરે-તમે મારે વરે જે દીક્ષસોજી ફાલવું નહીં પાડતા હોવ તો-તો-હવે મારે વરે દુન્યામાં કંઈજ આકી રહેલું લાગવું નથી.” તેણીને સાહદ બીલકુલ બેસી ગીયો.

હા આ વાર તે ગ્રહસ્થે તે કાળા ચશ્મામાંથી આ નીરાસીની પુતલીને બે ધડી ટીકી. રાદા જે તે વેળા આસું પુછવામાં રોકાઈ નહીં હતો તો કંઈ અજબ ચમત્કાર તે કઠોર દેખાતા ચેહરામાં તેણી જેમ થકતે.

“બાનુ-મારો દીલાસો દુન્યામાં દરેક માટે એક સરખો છે. જે તમને મારામાં વીશ્વાસ માલમ પડતો હોય, મને કેહવામાં તમને સંતોષ મલતો હોય તો જે બોલવું હોય તે સુબે બોલો.” આય લગાર લંબાણુ બોલવું રાદાને ધણું સુખ બધું લાગું તે લખાર કરદોં ધુજતો અવાજ તે ઊકરીને કાને પડતાંજ તેણી સહેજ આશ્ચર્ય તતાર થઈ. તેણીએ તે પાછો લખવામાં ગુંટાયલો ચહેરો બે પળ ટીક્યો કે પાછો તે કરડો-કઠોર કલ્લો જોતાં તે બીચકી.

“સાહેબ, હું મારી હકીકત તમારી આગળ કબુલવામાં મોટી મોજ માનશ પણ મને એકજ સવાલ પુછવા દેઓ કે તે મારો ગુનાહ તમે-તમે માફ કરશો કે ? તે સાંભળ્યા પછી તમે એટલીજ દીલસોજી રાખશો કે ?”

“માફ કરનારો તે પાક પરવર છે, હું તો તમારાજ જેવો એક માણસ છું.”

અરે તેણીએ ફરીથી એક નીસાશો ખેંચ્યો ! નહિ તેનાં સાહદમાં સહેજબી નરમાય કે નહિ તેનાં ચહેરામાં સહેજબી મીઠાસ ! છતાં આતુર કાનથી હવે પછીનું બોલવું

સાંભળવા તેને તતાર બેઠેલો. જોઈ તે ઊંઘીએ ધીરે ધીરે બોલવા માંડ્યું.

“હા તમારા જેવા એક મહત્ત્વ આગળ મારું દીલ હલકું કરતાં મને ઘણી ખુશાલી લાગેય. અરે, હું એક એવા બાપની દીકરી હતી કે મારો પડ્યો બોલ જીલ્લી લેવા મારી આસપાસ ધણું ધણુંએ હાજર રહેતાં. બીજાઓના કહેવા મુજબ મારામાં બીજા ધણા ગુણો સાથે એક મોટી ખામી મગફરાઈની હતી. અરે, તે જો મારામાં નહીં હોતે તો આજે દયા માંગતી તમારી સીડીપર ચઢતે નહી. એ મગફરાઈની મારું નખખોદ વધ્યુંય. મારી ખુબસુરતી-પદ્મસા અને દરજ્જાની ધણું લલચાવનારાં ઠેકાણાં મારાં બનીશ મારે તવલતાં હતાં પણ-પણ અરે મારું દીવાનું દીલ એક સાધારણ ડાકટર તરફ ખેંચાયું. તે વહાલાની યાદથી તે ઊંઘી સહેજ થોભી, જ્યારે ડાકટર એસ્કવીઠ પોતે લખેલું વાંચવામાં રોકાયેલો હતો.

“અરે, ડાકટર એસ્કવીઠ હું તેનું વર્ણન તમારી આગળ કેમ કરું? મારી જીભે હું તે કદીખી બોલી શકું નહીં.” અહીં તેણીના ગળામાંથી એક ડચકું તીકળી પડ્યું. “એટલુંજ બોલી બોલીને બોલી શકુંય કે તે એકજ ખુબસુરતી અને સાચા પ્યારનું પુતળું હતું અને તેનો પ્યાર અખંડ હતો. પણ મેં અભાગશુંએ તેને તે. પ્યાર મારા બાવા આગળ કહેતાં અટકાવ્યો. મારી કમબખ્ત મગફરાઈ તે ગરીબડા પ્યારની સામે ચમને જાહેર રીતે હું એક તુમાખી ખુબસુરતીમાં ખપતી તે મારા વહાલાને ખાનગીમાં રોજ મુલાકાત આપતી હતી! ને આય પળ સુધી હું તે દુન્યાની

નજરથી છુપાવવા પામીય. પણ ઓ! તે હજુખી સામ્યો છતાં મુવેલો છે !”

તેણીએ રક્તી છાતીએ ધમ્મધુનું કે તે નીચું રાખેલું ડોકું સહેજખી ઉંચકાય ને આટલી વીગત માટે કાંઈખી દયાનો શબ્દ તે ગ્રહસ્થ બોલે.

પણ નહીં! આખરે તેણીએજ રક્તી વશમે આગળ ચલાવયું.

“તે કમખખત થડી હું મારી મોતની થડી મુધી ભુલશ નહિ. તે વખતે હું મારા બહાલાની અદેખી બની-અરે મગ-રૂઝ સાથની અદેખાઈ થણી મીઠા સામ્યો એકરારપર સેહજખી ખાન નહીં આપતાં અદેખાઈની આંધળી તકરારમાં હું તેને એવે ઠેકાણે ચલાવી લઈ ગેઈ કે જ્યાં-એક પાર વમરનો ભયંકર કૂવો કદાવરશનો જીવતો હતો. ઓ-રે, હું તે કેમ યાદ કરું? મારો, થેલો ગુસ્સો સખાવી દેવા તે મને એક મીઠી કીસ કરવા વાંકો વસ્યો પણ-ઓ-હું મુઠ મેં કમખખતે તેને મારી પાસેથી ખસાડી નાંખવા એક આંચકા-ઓ મણોજ નરમ આંચકો માર્યો! ઓ ખુદા તે આંચકા પછી મેં તેને જીવતો જોયો નથી ?”

અરેરે તે આગલી યાદથી છાતી તોડ ડચકાં ખેંચતી તે છોકરીને આય વખત દીલસોજની કેટલી બધી અગત હતી! ખુદ દીલસોજ શોધતીજ તે આય મકાનમાં આવી હતી. દયાના બે શખુનો સાંભલવાજ તે પોતાની હકીકત રજુ કરતી હતી, છતાં તે વીચીત્ર પુરૂષ દયાનાં બે શખુન બોલતો તો નહીં પણ એક આડી નજરખી આ છોકરીપર તે કરતો નહીં.

પાંચે મીનીટની દયાળનક સુપક્રીદી પછી તે છોકરીએ પાછું બોલવા માંડ્યું. “અરે મારા નખોદયા આચકાએ તેનો અંત લીધો. ઓ મારેજ હાથે-હા, મેંજ તેને મારી નાખ્યો !”

“ખુદ તેને મારી નાખવાના વીચારથીજ કેની ?” એકાએક તે કઠોર સાહદ રોદાને કાને પડે. હા, તે ચહેરો તેણીએ પોતાની તરફ કરડી રીતે ઉંચકાયલો તેણીએ જોયો.

“ઓ નહી, આમ સ્વેર, નોટ પરપઝલી ! જે જીવને હું બાલેબાલથી ચાહું તેનું કેવી રીતે હું ખુન કરું ?” તેણીએ કમલતા કહ્યું, “પણ હા જાણી જોઇને નહીં છતાં મેં તેને મારી નાખ્યો !”

“ક્રીસ મીન્સ મરડર !” એક વખત ફરીથી તે ઘાડા કઠોર સાહદનો તાણો તેણીનાં કાનપર પડ્યો.

“ઓ સાહેબ તમને જો સહેજથી શક હોય કે મેં તેને જાણી જોઇને માર્યો તો ખુદા ખાતર તમારો વીચાર બદલો ! તેનાં જીવને બચાવવા હું મારો આખો જીવળી કહાડી આપું એવો મારો પ્યાર સાચ્યો છે.”

હા. કંઈક અજબ જીવસાથી તે ગ્રહસ્થ પોતાની કલમ જાણુ પટકી નાંખી તેણે જોરથી મોહકું તુછ્યું, કપાલે ચીલ્લો ચઢાડ્યો ને-એક સેકંડ તેને આ છોકરીને ટીકી.

“તમે તે કમનસીબને બચાવવા શું શું કીધું ?”

તે છોકરીને લાગુ કે આય સવાલની કઠોરતા આગલી કરમ્પને જાણુએ બેસાડતી હતી ! આ સઉથી અકારો સવાલ પુછાતાં તેણી બચ્ચાં માફક ચમકીને ચક્રીત થઇ !

“ઓ મારા છુપ્યા પ્યારને જાહેર કરતા ખોટી સરમ

મારી આડેઆવી હું તે હીચકારી લાગણીને વશ થઇ મેં મદદ મેલવી મારા વહાલાને અચાવવાની કાશેશ કીધી નહીં.”

ધણું-ધણું કમકમાટભયુ, “તેને મોડું ફેરવી નાખી ખભાં ચઢાડ્યાં. “હું નહીં ધારતો કે તમારા જેવી નાબુક દેખાતી બીજી કાંઈયો છોકરી એટલા બધી ઘાતકી બની શકે !”

“ઓ સાહેબ મને માફ કરો ! મારીપર દયા કરો ! એ મારા એકજ પગલાંથી હું દુન્યામાં સઉથી એક કંગાલ જીવતરે જીવુંચ !”

“તમે શું ધારોચ ? એ તમારી વાત કાંઈ બીજું જાણેચ કે ?” તે અહરથે હવે પાછી પોતાની કલમ હાથમાં લઇ લખવા માંડતા ધીમેથી સવાલ કીધો.

“હા સાહેબ એક બેમરવત શખસ તે જાણેચ. તે બેદ છુપાવવાની કીમત તેણે સાઠ હજારની માંગી. અરે હું એક આવી ગંજવર રકમ તેને કાંઈથી આપતે ? હા જરૂર તે મને ઉધાડી પાડતે ? પણ ઓ મારી-મારી શી-શી સાહેબ મારી એક બહેને મને તેનાં કબજામાંથી છોડવીચ. અરે પોતાનાં વારસાની કંઠણ કલમનેથી માન આપી પુરતા પુરત તેજ શખસ સાથે પરણી તે વારસો હાથ કરી તે લાલચુ શખસને સાઠ હજાર સ્વાધીન કીધા પણ તે એકજ સરતે કે જીંદગી સુધી ફરીથી તેઓ એક બીજાને મળે નહીં, અરેરે મારે લીધે એક કઢંગા લગનથી તેણીએ પોતાનાં જીવીશનો નાશ કીધો !”

“તેને તમે તમારા સુખને વરે કરવા દીધો !” આવ કઠોર તાણો તે છોકરીને તીર માફક વાગે. જણે ખાઇપીને

આએ ગ્રહસ્થ તેણીને આજે એકેક પછી ચોખા મારવાજ મથ્યો હતો !

“હા હા હું કબુત્ર કર્યં સાહેબ, કે મારાં કામે ધણું-એને જીંદગીભરનાં દુઃખી કીધાંય પહેલો તો મારો લવ મારે લીધે નાશ પામ્યો ખીજું મારા જીવનગ બાપ અરે મારી ગેરહાજરીથી કેણુ જાણે કેમખી જીંદગી ગાળતા હશે ! ત્રીજું મારી મર્યાદા બહેન, એ ડોક્ટર સાહેબ તે ચહેરે-નમુન ફેરેસ્તાઇ છોકરીનું હું કેમ વર્ણન કરું ? કેવી ઠંડી ને મીઠી ખુશસુરતી તે ધરાવતીતી !”

“હા આંખને બારી નાખનારી તેજસ્વી ખુશસુરતીની નીચે કંઈખી જીવં વસી શકે પણ તેવી જનની ઠંડી મીઠી ખુશસુરતીની નીચે તમે કહોય તેવી ભલાઇ રહેતીજ જોઇએ ?”

અરે આએ સાંભળતાંજ તે છોકરીને એક સખત ઝટકો વાગ્યો કે તે ડોક્ટર આએ સીધો તાણો તેણીને પોતાને તો નહીં મારતો હોય !

“અરે સાહેબ દુન્યાની ધારતીમાંથી તે મને મોકલી કરી શકીય. પણ આએ જીવરનો ડાંખ અરે દર પળે મારું અંતર કાતરી ખાયય. ચાલુ આગથી હું પગર્યા કર્યં તેનો નીકાલ હું કેમ લાઉં ?”

“જો તમારું હૃદયું એટલું બધું સખત થઇ ચુક્યુંય તો કોઇ ચલકતા પુરૂષને તે ગરીબડા મુવેલા પ્યારને વેચી નાખવામાં તમે શું કામ ઢીલ કરોય ? તે રસ્તો તમે કદાચ લઇ ચુક્યાખી હોય !”

ઓ ખુદા, આએ દયા માટે ટવળતી છોકરીને જોઇએ તે કરતાં આએ ધણું વધારે હવું ! તેણી આંખે રમાલ

દાખી આએ કોઇ વીચીત્ર પુરુષના આપ્તાદ ને સીધા તાણા-
ઓથી દયાઇ જતી છાતીએ બેઠીકે ડચકાંઓ ખેંચવા લાગી.

“ઓ નહી સાહેબ જે દીલ હું તે મારા મુવેલા લવને
આપી ચુકીય તે મેં આજ સુધી કોઇને આપ્યું નથી !”

તે શખસે એ પલ કામમાંથી ડોકું ઉંચું કરી આએ
રડતી છોકરીને ધારીધારી જોઇ. દેખઇતું હતું કે તેણીનું
છેલ્લું બોલવું તે સખસને ગળે ઉતર્યું હતું નહીં.

હા, હવે તે છોકરીને તાણા મારતા કઠોર શખસને
વધારે કહેવાનું દીલ આલ્યું નહીં. તેણી કમળતે ચહેરે ચુપ
બેઠી. જ્યારે પેલો અદસ્ત માથે થેબો દઇ કંઇ ઉંડા વીચા-
રમાં ચુપ બેઠેલો દીસતો હતો.

આખો પા કલાક નીકળી ગયો. બંને જણ ચુપજ
રહ્યાં. હા આખરે તે ધાડો કઠોર સાદદ ફરીથી સંભળાયો.

“તમારી હાલત હું કંઇક સમજીશ” તે પોતાની
ખુરસીપર અઢવતાં બોલવા લાગ્યો, “આટલી જવાન જીંદગીમાં
ઘાતકી દીલે તમે ઘણાઓની જીંદગી ધુલ કીધીય.” તે
કંઇક અચક્યો.

“અલખત, તેનો ભાર તમે ખમોય તેમાં કંઇ નવાઇ
નથી. કદાચ તમારાં કરતાં તે મુવેલો સખસ વધારે કંગાળ
કહેવાય.” વળી પાછો તે અચકી ગયો.

ઉંચે દમે ને ઉલા કાને આએ રફતે રફતે પણ બીલ-
કુલ દયા વગરનાં સાદદે બોલાવું તે ઠપકા બધું બોલવું
સાંભળતી રોદા ચુપજ બેસી રહી.

“તમે પોતે તો તેને કમોતે મરવા દઇ તમારી જીંદગીને
બીજી લાઇન આપવા કોઈ નવો ભાગ્યો મીન લવર શોધવા

નીકળ્યાંથી હોવ કે તમારી શાંતીને ખાતર દુન્યામાં તરેહવાર કોશેશો કરી આપંદે કદાચ તે ચીજ કેટલી મેલવી શકે-પણ પણ તે ખીચારો માર્યો ગયલો. શખસ તો આશમેર સહનો ગયો!" પરસેવો પુટી નીકળેલો તેણે જોરમાં નુછી નાંખ્યો ને એક ખંખાર મારી તેને પાછું ચલાવ્યું. તેનાં ચહેરાપરથી ખુદ્દુ દીસ્તું હતું કે હવે આએ મુલાકાત તે ઝાઝી લંબાવવા માંગતો હતો નહીં.

"હું તમને તમારી શાંતી માટે એક રસ્તો સુચવી શકું તેમ છે ખરું" તેણે પોતાની લાંબી ડાઢી નરમ રીતે સરખી કાઢી અહીંની 'ધી એસકવીઠ હોસ્પિટલ' તમને બણી માફક આવશે, ત્યાંની વડી સીસ્ટર મીસ હેનરીએટા બણી ગુડ લેડી છે. આ મેં લખેલી ચીઠી તેને આપશો તો તે તમારે વરે બણો સારો ખંદોઅસ્ત કરશે." તેણે ખીજ પાંચ મીનીટમાં કંઈ લખી ખીડીને ટેબલપર હાથ લંબાવી મુક્યું. રોદાએ તે બણી ઉપકારી લાગણી સાથે લીધું. પણ એક લાંબો નીશ્વાસ તેનાં હોઠમાંથી નીકળી ગયો. આ અદસ્ત તેણીને કેટલી બધી ગુચ્છકારતો કે તે કાગળ ખુદ તેણીના હાથમાં આપતાં પણ તે અચક્યો.

રોદાને લાગુ કે હજી તે કંઈ બોલવા માંગતો હતો એટલે તેણી પાછી ખેડી. "ઓ સાહેબ તમે ધારોય કે મારી શાંતી હું ત્યાંથી પાછી મેલવસ?" તેણીએ કગળતાં પુછ્યું.

"હા મને એક જીવ યાદ છે જે તમારા કરતાં જીંદગીથી વધારે કંટળાયેલો ને વધારે દુખી હતો. તમારા કરતાં પુશકળ મગજનો બોલો સેહવતો હતો. તમારા કરતાં તેને મોત વધારે વહાલું હતું. તમે તો એક નવી લામ્બનમાં પડ્યા

એક નવા ભાગ્યાને મેળવવા હા કહી શક્યાં, કંઈ નવી જીંદગી મેળવવાની ઉતાવળ કરી શક્યા; પણ તેને વરે એક નવી છોકરી પર નજર રાખવા કરતાં મોત વધારે સહેલું હતું. આગલા દહાડાએને તે તમારા કરતાં વધારે કંગાળતથી યાદ કરતો હતો. એમજ કહોની કે જો વરે આ જીંદગીમાં કંઈ બાકી હતુંજ નહીં છતાં તે એ હોસ્પીટલની લાઇનમાં પોતાનું તમામ દુઃખ અને કમનસીબી બનતી કાશેશે ભુલી ચુકો ને હવે હવે તે ખોટા જીંદગી માતખર પ્યારને કેવી રીતે તુચ્છકારવો તે બરાબર શીખી ચુકેચ, મહેરબાની કરીને મેં તમને ચીઠી આપીય તે તે હોસ્પીટલની બડી સીસ્ટરને બતાવજો. તેવણુ તમને હવે પછી ધણાંકામ લાગશે ” આટલું બબડી તેણે પાછી પોતાની માનીતી કલમ હાથમાં પકડી. એકજ છેલ્લી નજરે એવી રીતે તે છોકરી ગમ જોયું કે રોદા તુરતજ હવે જવા ઉઠી એ છેલ્લી શેકહેંડ માટ પણ તેને દરકાર બતાવી નહી કે નહી તેણે તે છોકરીને એક વીદાયગીરીનું ડોકું કીધું.

ટેબલથી દરવાજાવેર આવતાં સુધીમાં તે છોકરીની આંખો નહીં તોખી ત્રણ ચાર વાર તે અહસ્થ તુરફ ફરી વળી પણ કંઈજ નહીં! તે ઠંડા શાંત સ્થીર શખસે નીચું રાખેલું ડોકું સહેજબી ઉંચું ઉંચકયું નહીં.

હા! દયા શોધતી આવેલી તે છોકરી અંતઃકરણનાં નીસાસા નાખતી તે ગમગીન મકાનની બહાર પડી.

“હા ઝાંખી બતીમાં એનો જીલંદ દેખાવજ દયાનો બંડાર બતાવી આપવા છતાં મારે વરે એણે સહેજ જોટલીબી દયા બતાવી નહીં!” મને એક ચીજ ધણીજ અજબ લાગેચ

એ ગમે તેટલી કોશિશ કરે તો શું થયું પણ મેં એટલું તો પારખી દહાડયું કે એનો સાદ તદન નકલી હતો. અરે એનામાં છતી દયાએ એને મને તે દેખાડી નહીં તેમજ એના મધુર ચહેરા નીચે એનો સાહદખી મીઠો હોવો જોઈએ તેખી એણે મને સંભળાવ્યો નહીં. અરે એના કઠોર સાહદે સખત તાણા મારી મારું કલેજું વીંધી નાખ્યું હતું. હા એખી મારા અથાગ યુનાહની એક સગજ ફરે, બાકી એક અંગળા પુરૂષની આવી બેઅદખીને બીજું શું નામ આપું ?

*

*

*

આએ તેણીની નવી જીંદગીની ઉલટમંદ વાતો આલા માય કેવાં ભારી દીલે સમજી તે સમજવું સેહલું છે.

તેણીનાં જેવી એક માનીતી સાથીને છોડતાં આલાંમાયે સાથે સેહરં બેખીએ પણ આંખપાણી કીધું. પણ થોડે થોડે દહાડે મલતી રહેવશ'ના સધ્યારાથી તે લોકે જેમ તેમ તે ખુબસુરત મીસીસ ફોક્સને છુટી આપી.

પ્રકરણ ૬૦ મું.

—:૦:—

‘ધી એસકવીઠ હોરપીટલ.’

હધદરાખાદની એક માનીતી અને જોવા લાયક જગા હતી. સવારના છ નો અમલ હતો. રાતની શાંતી પછીની ધીમી ગડબડ શરૂ થઈ ચુકી હતી. તાસવીસમાં પસાર કરેલી રાતથી તાજાં બીમારો ધીમે ધીમે બાગમાં ખુશબોદાર સુગંધ આપતાં અહીં તહીં બેઠેલાં હતાં રાતપાલીની નસોં પોતાના

રૂમમાં પાંચી ફરતાં દીસતી ઝુસરી માટે નવી નર્સેનિ રવાનાં કરતી હતી.

શાંતી સાથે યુસયુસ ગડગડ ચાલી રહેલી હતી છતાં ધી એસકવીક હોસ્પીટલની વડી સીસ્ટર મીસ હેનરીએટા હજુ પોતાના ખાનગી નાનકડા ઓગડામાંથી બહાર આવી હતી નહીં. તેણીનો દરવાજો તે હોસ્પીટલમાં એક રાણી સરખો હતો. જો કે તેણીના મીકા ચહેરાના કદનામાં સહેજખી કરડાસ હતો નહીં છતાં દરેક નાની મોટી નર્સો આય માનીતી વડીને નમી નમી માન આપતાં હતાં દરેક રીતે મીસ હેનરીએટા દરેકને વહાલી હતી છતાં તેણીની કેટલીક વીચીત્ર રીતોથી આય નાનકડાં સરકત્રમાં તરેહવાર યુસયુસો અવાર-નવાર ચાલી રહેતી. તેણી અતી ઘણી માયાળુ છતાં તદ્દન જોષ્ઠતાંજ સખુનો પોતાના હોઠ બહાર કઢાડતી. દરેકને તેણી આહતી છતાં કોઈ તરફથી તે આંજ સુધી દોસ્તી તરીકે જોતી નહી. અગત્યનું તો એ કે તેણીનો નાનો રૂમ તદ્દન સાદો અને ખુલ્લો હોવા છતાં તેમાં તેણીનાં પીતા સીવાય કોઈને પણ અંદર જવાની સાફ મના હતી. તેણીનાં બહાર આવ્યા પછી તેણીની એકજ નાની આયા લુશી તે નાના ઓરડાની પાસ-ખાની ખાતર અને અંદર કોઈનેથી નહીં દાખત્ર થવા દેવા લુશીને બહાર ઉજુ રહેવાનુંજ કામ હતું.

છ વાગેલા હતા. તે નાના સાદા ઓરડાના અલગાં બારણાંની અંદર નજર કરતાં એક સોફાપર મીસ હેનરીએટા બેસીકર આરામથી પોતાના લાંબા સુંદર વાળો સાથે ગેલ કરતી લાંબા તાંબા કરી પડેલી હતી.

પણ અરે એમ કેમ ?

મીસ હેનરીયેટાનાં ઇંગ્રેજી નામની આય સુંદરીનો
પોશાક એવો કેવો ?

સફેદ ફલાવર માળની છક શોભત સાડી નીચે દીલ
એસવું શોર્ટ સ્લીપનું ફેશનેબલ બદીયાન નીચેથી દેખાતો
સફેદ મલમલનો કુમાસદાર સદરો નાનાં સુંદર પગોમાં સફેદ
કીડના છુટ સાથે આય લેડી પહેલી સાદી ખુશસુરતી ! એક
ખરેખર ફરેસ્તાઇ ચીત્ર હતું.

ગેલથી વાળો પસવારતી આય છોકરી આજે અજબ
રીતે ભુત ભવીશના ખ્યાલોમાં કંઈ બડબડતી પડેલી હતી.

“મરેરે મારાં નસીબમાં તો એટલુંબી સુખ છે પણ
એ-એતો કાણુ બાણુ કાંઈબી હોશે ? માડું તો એટલું સુખ
મારે મનથી ઘણુંજ છે પણ એ તો ફરીથી કદીબી નહીં
મળવાની નીરાશીમાં કેમબી દહાડા કહાડતી હશે.”

હું તો એ મારી માનીતી કંપની પુરતી રીતે ભોગવું,
પણુ અરે કામ કામ વખત મારાં મનપર કાણુ રાખવો મને
ધણોજ મુશ્કેલ લાગેય ને !” તેણીએ સુંદર ચમકતા ડોળા
ચહાડાવ્યા, અને બીજીજ સેકંડે એક ઉંડો દમ ખેંચ્યો, મને
જણવું નેમએ કે હું એક પરણેલી સ્ત્રી છઉં અરે મારાં
ચીરાઇ જતાં જગરે મેં જ્યારે એ બધી વાત એની આગળ
કીધી ત્યારે એ કેટલો ઝતુની બની ગયેલો, હા મારે વરે
ધણી મોટી આશા હતી. હું મારું માંગ્યું ધનામ મેળવતે.
પણુ તેમ ને કરતે તો તે છોકરી એનાં હાથમાંથી સદાની
જતી રહેતે ને એને તેથી જોટલું દુઃખ થતે તે હું આય
મારી આંખે કેમ જોઇ શકતે ? નહીં નહીં જે છોકરી રાત
દહાડો એને વરે ટવલતી કાણુ બાણુ દુન્યાનાં કીયાબી ખુશામાં
જાંદગી ગુજારેય તેને વરે એને મોટી રહેવુંજ નેમશે. બાકી

હું. તો હવે મુઠ. મારે વરે આખું લવીશ અંધકારમાં છે !
ખુદા મારી જીંદગીમાં મને શાંતી આપે તે સીવાય હવે વધારે
મને કંઈ જોઈતું નથી.”

એક ઝટકે તેણી ઉઠી અને કલવાલાં ખાણમાંથી એક
નાની અવસ્તા કહાડી અંદગી કરવા રોકાઈ ગઈ.

અરેરે ! વાંચનાર તેં તેણીને ઓલખી કે ?

આહ શુધ્ધ પોશાકની આય ખુબસુરત દીલજીત છોકરી
જ્યારે હજારો વીચારોને વીખેરી નાખી. તે નાની અવસ્તા
કઈ આંખ મીચી ખુદાની પાક યાદમાં ભીતરથી રોકાઈ ત્યારે
આહ તેણીનો દેખાવ એક ખરા પાપી માણસને પણ ખુદાની
હસ્તી માનવાને લલચાવનારો થઈ પડ્યો હતો.

હા ! આય ફરેસ્તાઈ ચીત્ર તે કોઈજ નહીં પણ આપણી
સદાની શાંત ને મીઠી શીરીન બહમન તીરંદાઝ !!

x

x

x

આખા અર્ધા કલાકની શાંત અંદગી પછી ઉભી થતાં
આખરે તે છોકરીએ પોતાની ચમકતી તારા સમાન આંખો
ખોલી તો—

‘ઓ !’ એક ઘણી ધીમી પણ તીણી યુમ તેણીનાં
હોઠમાંથી નીકળી પડી. “કોણ ?” તેણી ફાટે ફાટે ડોળે શુધ્ધ
શીકકા ચહેડાએ તે ઉંચરપર અટકેલા અખસ ગમ એકકી
ટગરે ટીકતી ફક્ત એટલુંજ ખોલી શકી.

“તું મને ઓળખતી નથી મારી શીરીન.”

મગજે તમર આવી જતાં હોય તેમ બેઉ હાથે મોઢું
ઢાંકી દેતી તે છોકરી ધડાક દેતી ખુરશીપર તુટી પડી.

એક પલની બેધ્યાની પછી તે છોકરીએ પાછું ડોકું ઉચક્યું. “ઓ ખોદા હું શું જોઉંચ? તું-તું-કોણુ ગોદરેઝ?”

આંધ્ર ગુચવાતી છોકરીગમ ધીમે કદમે તે જવાન અંદર ચાલી આયો.

“મારી શીરીન હુંજ હુંજ તે કમળખત ગોદરેઝ! તે અતી ઘણા નખાઈ ગયલા સાહદે તેણીની ખુરશીનો હાથો પકડતાં બોલ્યો. “મારી શીરીન તુને આજે આટલે લાંબે વખતે જોતાંજ જાણે મારી ગયલી આંખો પાછી આવીચ.”

શીરીન જે અત્યાર સુધી અજ્ઞાતપ્રીના પહેલા ઝટકાથી ડંગ થતી અટકી ગઈ હતી તે હવે ટટાર ઉભી થઈ. મીં. ગોદરેઝ સહીથી પહેલાં મને પુછવા દેઓ કે ‘ધી એસકવીઠ હોસ્પીટલ’ની વડી મીસ્ટર મીસ હેનરીએટાના એક તદ્દન ખાનગી ઓરડામાં તમને દાખલ કોણે કીધા? ને તેમ કરવાનો તમને શું હક ઉતો!’ એક રાણી જેવા તોરથી પુછતી આવ છોકરીગમ તે જવાને તાબુખીથી બે પળ જોયું.

પહેલાં તો તેણી તદ્દન શાંત અને મીઠી હતી. એવો તોર તેણી ક્યારથી શીખી?

તે જવાન એક ડગલું નજદીક ગયો. “શીરીન શાંત થા-હું તુને તારા એ બેઉ સવાલના જવાબ આપશ પહેલું તો મને દાખલ કરનાર કોઈ હતું નહી, જે એક નાની ગોરી છોકરીએ મને અટકાવવાનાં ફાંફાં માર્યાં તે ખીચારીનું મારી આગળ કશું ચાલ્યું નહી, કારણુ ગઈ કાલે અંચીતી હોસ્પીટલના બાગમાં લતાર મારતી મીસ હેનરીએટાને જોતાંજ મારાં જીગરમાં કોતરછ ચુકેલું તે કોહું મારી આંખ આગળ

તાણું થયું. શીરીન દુન્યા તુને આય તારા નકલી લેખાશમાં બલે નહી પીછાને, પણ તારો ગુડી તુને એવા દશ નકલી વેશની અંદરથીથી ચુંટી કહાડતે ! તું આય ટવલતી આંખોને કદીથી ઠગી શકનાર નથી.” તેને ગળવામાંથી રૂમાલ કહાડી નીરાશા સાથે મોઢું નુછયું.” શીરીન એક વખત જો મને માલમ પડે કે જે બુલબુલને હું શોધુંછ તે આય મકાનમાં બંધ પડયુંય તો પછી મારાં જીવના જોખમેથી હું તારી નજદીક આવવાનો ને ફર આવવાનો.”

“ હવે તારા ખીજા સવાલનો જવાબ સાંભળ. શીરીન હું ધાર્ય કે આપરે જનમથી સાથે ઉધરેલા જીવો એટલે તારા ખાનગી ઓરડામાં દાખલ થવાનો હક કોઈથી ખીજા કરતાં મને વધારેજ છે.”

તે છોકરી દમ રૂધી મોઢિ દુચો મારી હવે શું કરવું તેનાં વીચારમાં ચુપ ઉભી રહી. આગલી સઘળી યાદોમાં તે બધા બનાવો તે સુખી દહાડાઓ જાણે તેની ચમકતી નજર આગળ આવી ઉભા.

“ શીરીન તારા વગરનો વીલા મને જીવતાં દોજખ જેવો લાગેય, તારા ગયા પછીની મારી જીંદગી એક કુંચી આપેલાં પુતલાં માફક લાગણી વગરની લુખ્ખી પસાર થઈય. તારાં પનોતું પગલું જ્યારથી વીલામાંથી ગયું ને ગયું ત્યારની એવી પનોતી બેઠી કે હમણાં તે એક બુદ્ધતું જાદુતું બંધ પડેલું પડત ઘેર થઈ લાગુંય.”

તેણીએ પોતાની ચમકતી આંખો તેનીપર ઉંચકી. તે જવાનને લાગું કે તેણી કંઈ પુછતી પુછતી અચકી ગઈ હતી.

“ શીરીન મને પુછ. તું શું પુછેય ? તું રોદાને વરે

સાંભળી ચુકી હોશે. એણે ખીયારા કાકાજીનાં નામને ઘણું નરસ લગાડ્યું. એનાં રીવાં પગફાંથી તેવણની તનદરોસ્તીને ઘણો ધોકો લાગોય ખીયારો દારાં તેથી ઘણો દુખી માણસ બની ગયોય. શીરીન તારા ગયા પછીથી મેં તારી શોધમાં ઘેરઘાર છોડવા ઘણું ઇચ્છ્યું. પણ કાકાજીની આવી હાલતમાં હું તેમ કરી શક્યો નહી, પણ જે તકની હું વાર જોતો'તો તે તક રોદાના ગુમ થવા પછી મને મળી. રોદાની શોધનાં બહાના હેઠળ તારી શોધનું મેં બીડું ઝડપ્યુંય.

“ તારે તેવણ ખીયારા એકલા ?” ન ધારેલું તે છોકરી-થી પુછ્યું દેવાયું.

“ નહી, ગયા વીકમાંજ એવણ દારાં અને મોરીસ ફેમીલી સાથે પેરીસ ગયાય. દારાં ઓશબરનર મારી જગા રાખવાને તદ્દન લાયક છે. એ એવણની નાડ બરાબર જાણેય.

શીરીન આખી લાઇન કલીયર કરી આજે તું જોયય તેમ આખરે હું મારી જીવતી આંખે તારી સામે આવી ઉભો રહેવાને નસીબવંતો બન્યોય. શીરીન ગુડી તારી માફ માંગતો ટવલતો ઉભોય. તેનાપર દયા કર. તે જવાને અંચીતો ધસી આવી તે મીઠી છોકરી સામે પોતાનાં બેઉ હાથો જોડ્યા.

“ મારી તે નાતરસ ચાલ મને માફ કર. મને માફ કર. એ પા કલાકનો હું ઘેલો બન્યો ને જે કદી હું નહી કહું તે થોડા વખતમાં મારેથી થઈ ગયું.”

“ મીઠ ગોદરેઝ હું ઘણી દલગીર છેઉં કે આટલું બધું મેં તમુને બોલવા દીધું આજનાં આય અંચીતા બનાવથી મારી જખાન બંધાઈ ગઈય. ફક્ત હું એટલુંજ કહેય કે

મેરબાની કરી તમે જેવી રીતે આયા તેવા પાછા આહ્યા
જાઓ ?”

“શીરીન તુંને જોતાં મારી આંખો જાહેર હરખથી
દીવાની થઈ ગઈય. તારે તું મને એક ક્ષત્રાને અવતારે
હંકારી આયો તેવો પાછો જવા કહેય ? શું મને જોવાથી
તું હવે એટલી અધી કંટાલેય ? તે જો કોઈ દહાડેથી એમ
ધાયું હોય કે આય જીવે તારા સીવાય બીજા કોઈનોથી
ખ્યાલ કોઈ હોય તો તે તારી ભુલ છે. એક વખત તું મારી
પર રોદા માટે શંકમંદ થયલી પણ—

“અસ” અસ કરો !! ખુદા ખાતર અસ કરો. તેણીએ
હોઠ પીરી પોતાનો ગુસ્સો બતાવી આપ્યો. “મેં કોઈ દહા-
ડેથી રોદા માટે શક રાખ્યો નથી તેમ કદી કદી બની શકેજ
નહી કારણુ તે તો”—

તે તો શું શીરીન ? શું કંઈ રોદાને વરે જાણેય ? તેમ
હોય તો કહ કે તેનાં શીંહા અંધકાર જેવાં ભેદી પગલાંને
કંઈ તો ઊંચ મળે.

“નહી નહી હું કંઈ જાણતી નથી.” તેણી દમમાં
બબડી.

“મારી શીરીન માન્યું, તારું કહેતું માન્યું. તારા
આય નીર્દોશ હોથોમાંથી કદીથી ખોટા શબ્દો નીકળશે નહી
એ હું જાણુંય !

“હં હં એ તમારો વીચાર ક્યારથી બદલાયો. તેણીએ
લગાર તણકાથી પુછ્યું. “મને એક જુદી દગલબાજનો એલ-
કાબ આપી ૨૪ કલાકની નોટીસથી વીલામાં હંકારી કહાડનાર
તમેજ કે કોઈ બીજા ?”

અરે આંચ સીધા સવાલથી તે જવાને ડોકું નમાવી દીધું.

“શીરીન મારા ફરેસ્તા ? તે હું પાપીની ઘેલી ચાલ માફ કર. અરે ખુદા ખાતર તે મને પજવતી યાદ તારે મોહ ડેજ મને બોલી ના સંભળાવ. શીરીન જે પ્યાર તારી હાજરીમાં હું સમતોલ જળવી શકતોતો તેને તારી ગેરહાજરીમાં મને તદ્દનજ દીવાનો કરી મુક્યોચ. શીરીન આંચ તારી હાલત તુંને ને તારાં ખાનદાનને લાયક નથી. તારામાં મારી બધી આશા છે. વીલા તારે વડે ખોટી છે. તારી ઘેરહાજરીમાં તે ઘણું રડી મુક્યોચ. વીલાની રાણી તરીકેજ રાજ કર. બોલ શીરીન ખુદા ખાતર કંઈ બોલ.”

અરર તે છોકરીએ માથું પકડી લીધું.

“બસ કરો. દયા કરી તમારી વાત બંધ કરો.”

“તાહરે તું મને આશા નથી આપવાની ?”

“તેમ બની શકે તેમ નથી.”

“કાંચ ? તું બનાવ તે બનશે !” તે કગલ્યો.

“આય ઘડીએ હું બનાવવા માંગું તોબી બને નહી.”

“શુંઉઉ ? બોલ શીરીન તારી અને મારી વચ્ચે કોઈ જીવ પડેલો છે ?” નીકળી પડતે ડોળે તેણે સવાલ ફીધો.

“હા !”

અરેરે તે સુંદર હોઠોમાંથી તે બચકાર ‘હા’ નીકળતાંજ તે જવાને એક જોરાવર ત્રાપ માથાંપર મારી. અને નજનીકનાં સોફાપર એક ઘાયલ થયલા સીંહ માફક પુટી પડ્યો !

હવે તે છોકરીને લાગું કે આય જાતનો દેખાવ વધારે લંબાવતાં તેણીની ખાનગી હાલતને મોટો ધોક્કા લાગશે. તેણી ઝડપમાં ઉઠી સ્કીન પછવાડે દોડી ગઈ.

હા, બીજી પાંચ મીનીટમાં તો નીરાશ બેઠેલા તે જવા-

નની સામે મીસ હેનરીએટા દાખલનાં સાદા પણ રોબદાર ઠંઠેરામાં તે આવી ઉભી.

“મી૦ ગોદેરેઝ આપણી આટલી વાતચીતપરથી તમે કંઈક સમજી જઈ હવે અહીંથી રૂખસદ લેશો તો હું ધણી ખુશી થવસ.”

તે જવાને દયામણે સાદે ઉંચે જોયું.

“શીરીન મારા હાલપર દયા કર ! આય જીવ એવી તરછોડાયલી હાલતે હવે બધારે જીવી શકશે નહીં.”

“તમારું બોલેલું બધું વ્યર્થ જશે કારણ તમે એટલું તો જાણતા હશે કે એક પરણેલી સ્ત્રી કદીખી પાછી પરણી શકે નહીં !”

“ઓ શું ?” તે ઘેલાની કાની તે ઉછળી પાછો ઠપકાયો,
“શીરીન તું પરણીખી ચુકી ?”

“હા, અજાણપણમાં તમે મને નાહક નહીં રોકા કરી મને અહીંના સંજોગો જોતાં ખુલ્લું કહી દેવું પડેય કે હવેની જીંદગીમાં તમારો એ ખ્યાલ ખીલકુલ કહાડી નાંખજો, કારણ સહિ રંધાઈ ચુક્યું.”

“ઓ કીરમત !” તેણે પોતાના બેઉ હાથો એક જોરાવર જોશ સાથે મસલ્યા. “મારી સાથે તે કેવું ઉંધું થયુંય ? અરે શીરીન એટલી હદ સુધી તું મને ધાતકી થશે એમ મેં નહીં માનેલું. ઓ છોકરી મારો હરીફ કેણ ? ખુદા ખાતર મને તેનું નામ આપ. હું મારા જાનનાં ભોગે તેને-તેને——

“બસ બસ ! હું તમને કંઈપણ જવાબ આપવાને બંધાયલી નથી.” એટલું ફફડાટ સાથે બોલતાં તે છોકરી ત્યાંથી સરભોગ બહાર નીકળી ગઈ.

ખીજી દશ મીનીટમાં તે એકાંત રસ્તો કાપતો ગોદરેઝ તદ્દન ઘેરાયલે હાલે અસ્થીર મગજે ધીમે કદમે પગલાં ભરતો હતો. અરેરે! જીગરનાં ટુકડે ટુકડા થયલા છતાં દીલની આશાઓ તદ્દન ભાગીને ભુંકા થયલી છતાં તે કંગાળ હરીફ પર પુરૂં ઝનુન છુટવા છતાં તે આકાશ પર જોતાં એકજ વાક્ય બડબડ્યો. ઓ ખોદા, તું મારા એ ફરેસ્તાને આય અગ્નિના મુકામમાં સદા ખુશાલ અને સુખી રાખજે ને મારી જીવતી આંખે એને કાંઈવાર મને પાછી ભેટાવજે !

શું આય તેની દુઆ ફળશે.

ગમે તેમ હોય છતાં ગોદરેઝે એક ખરા અદ્યથ દાખલ શીરીન ને ફરીથી મળવાની કોશિશ બાબુએજ રાખી.

—:—:—

અકરણુ દૈ મું.

—:—:—

હા ગોદરેઝને મળી ગયાને આખા ચોવીસ કલાક થઇ ગયા છતાં શીરીનનાં મગજમાં તે ચોવીસ કલાક પર થઇ ગયલી વાત અને બનાવ કેમે કરતાં ભુલાતો નહીં. આજે બરાબર ગઇ કાલનોજ વખત પાછો હતો. તેવીજ રીતે એકવાર પાછી તેણી પોતાના ખાનગી રૂમમાં અદલાઇ પડી હતી! એટલું તો ખરૂં કે તેણીની હમણાની હાલતમાં તે મુલાકાતથી કંઈખી અસર જેવું હતું નહીં છતાં એક માયાળુ, મમતાળુ જીવને તેણીએ છડેચોક હંકારી કહાડ્યો જેની સાથે તેણીએ પોતાની આખી જીંદગી પુર માયા સાથે પસાર કીધેલી તેને લગભગ કેટલે લાખે વખતે મળેલી છતાં જરા જેટલી મન મુકી વાતખી નહી કીધી એટલીજ હદમાં કુદ્યા કરતાં વીચારોથી તે લગાર ઉદાસ જેવી બડબડતી પડી હતી.

હા, કેવી જનકેશાની અને મહેમાનદારીથી તે જવાન જીવ પટકી વીલામાં તેનાં સુખ માટે કાળજી રાખતો હતો. તે બધું યાદ કરતાં તેણીની દયાળું છાતી ભરાઈ આવી. તેણીનો પડયો ખોલ જીલી લેવા જે જવાને કંઈક વરસો સુધી તેણીની ખાતરદારી કીધી તેજ જવાનને તેણીએ ખીનદયાએ એક કુતરાં માફક હંકારી કહાડ્યો !

એ યાદ કરતાં તેણીને લાગું કે આખી જીંદગીનું તે એક તેણીનું સઉથી ભુકું કામ હતું હા, તેણીએ હોઠ ખીડી મક્કમ ઠરાવ પસાર કીધો કે ફરીથી તે માયાળું જવાન મળે તો કાલનાં બદલા સાથે તેને પોતાની ઉપકારી લાગણી ખતાવી આપવી.

હજી કાંઈ લંબાણ વીચારોમાં તેણી રોકાતે પણ તેટલાં નાની લુશી એક કાગળ આપતી દાખલ થઈ.

“માઈ આય ડોક્ટર એસકવીથ તરફથી કાગળ આયું.”

હા તે ઉદાસ ચહેરાપર ખુશાલીનો રંગ ધાઈ આવ્યો. બેદરકારીની લઢણુ જતી રહી અને ઉમંગથી તેણી ટટાર થઈ બેઠી. તે સુંદર હરફમાં પોતાનું નામ લખાયલું તેણીએ પાંચ આખી મીનીટ સુધી ટીક્યા કીધું.

“Private” શબ્દ ઉપર ખીરાજેલો જોતાંજ તેણીએ અધીરછથી તે ફેાડી નાંખ્યું, અને અધીર થેલી ખુશાલીમાં તે વાંચવા રોકાઈ.

ડીયર મીસ હેનરીયેટ,

એક જીવ જેને હું મારી જીંદગીમાં ફરીથી કદીખી જોવા ચાહતો હતો નહી, તેજ હા તેજ, હું જીલતો નથી, શીરીન તેજ આકાર કાલે રાત્રે આસરે જ્યેકને સુમારે

મારી સામે અચીતો આવીને ઉભો. “ખીસીસ ફ્રાન્સનાં નામનો હાથે લખાયલો કાર્ડ મારા હાથમાં મુકતાંજ મેં તેણીના અક્ષરથી તેણીને ઓળખી. મારા તે વખતનાં ગલ-રાટનું ખ્યાન હું આપી શકતો નથી. બધી ઇલેક્ટ્રીક લાઇટ મેં એકદમ બંધ પાડી અને ધીમી બતીનાં ઝાંખા ઉગ્મસમાં લાંબા કાળા ઝલામાં મેં તેને મારી હાજરી આપી.

તે મારી દીલસોજી મેળવવા આવી હતી. દરેક હકીકત તેને પોતાને મોઢે કબુલી. બસ હું વધારે લખી શકતો નથી. પણ તેણે પોતાની જીંદગીની તે ડાંખ મારતી યાદ ભુલવા તેનું પથ્થરનાં હૃદયમાં કરપીણ કામ વીસરવા કોઇ ખીજી રીતે જીંદગી ગુજરવા આહી. મેં ઇચ્છ્યું કે હું તેણીને પાછી વાળું પણ નહીં, એકવાર આય દુખી જીવ ખીજાંઓનાં લલામાં હોમાવ્યા પછી તેમાં એમ તક્ષવત રાખવા મને ગમ્યું નહી. મારેથી તેને આપણી ઓસ્પીટલની મદદ સુચવઇ ગઇય. શીરીન હમણાંથી હું પાછું ઇચ્છું કે મેં તે ઉડાવ્યું હતે ને તેને મારો શબ્દ આપ્યા નહીં હતે; કારણ—કારણ એની હાજરીથી ઓસ્પીટલમાંની મારી મુલાકાત ઘણી ઓછી-તદન નહી જેવી થઇ પડશે.

તારે નામની એક ચીઢી સાથે તે છોકરી કદાચ આજકાલ તારી સામે આવશે પણ તેં આપેલું વચન યાદ રાખજે ને તારાં મોઢાંને સદાનું તાળું મારજે.

“દુન્યાથી કંટળાયલો એસકવીઃ.”

અરેરે આય કદી નહી વડી રાખેલી ખબર વાંચતાં તે છોકરીની લાગણી અહીં કેમ વર્ણવે? આય કાગળ આપું

પુરં કરતાં તેણીનાં ચહેરા પરથી કંઈ સેંકડો જાતના રંગો પસાર થઈ ગયા.

સડેથી પહેલો ઝટકો જે તેણીનાં દીલમાંથી પસાર થઈ ગયો તે એક નાની જેવી નાખુશીનો હતો. આય જાતની નવી હાજરી અત્યાર સુધીની તેણીની હાલતમાં એક કવાયમાં હાડકાં જેવી તેણીને લાગી પણ તે ઝટકો ફક્ત પાંચજ મીનીટ તે દયાળુ દીલમાં વસી શક્યો.

“અરે ખોદા મારી રોદા આખરે ત્યાં મને પાછી મળશે. હું એને કેવી દર ઘડીએ યાદ કરતી’તી. તે છેક ચાલતી ચાલતી બરાબર મારી પાસે આવવા નીકળીય. એ મારી બંદ-ગીનો ઉત્તમ બદલો!” તેણીનો સુંદર ચેહેરો ખુલી ગયો હતો. તેણી ઝપાટામાં ઉડી અને ડરેશમાં રોકાઈ ગઈ.

પોતાનાં લાંબા સુંદર બાલોનો ભારો છોડી તેણીએ એક તદ્દન જુદીજ દેખે તેને બાંધી પોતાનાં ચેહેરામાં થયેલો ફેરફાર કંઈક હસતે ચેહેરે તેણીએ નીહાળ્યો. તે માંજરા પરખાઈ આવતાં ચમકતા ડોળા તેણીએ પોતાનાં જુ સુંદર ગોગલ્સથી ઢાંકી નાખ્યા, હંમેશનાં સાદા ડરેસની સજવાવાલી શીરીને આજે પોતાનો સડેથી ફેશનેબલ ગાઉન સજ્યો, તેણીની શોર્ટ સ્લીવમાંથી સુંદર ગોલાબી કમાનદાર હાથો સ્લોબી રહેલા હતા.

“હી હી હી મારી રોદાને જોવા જાણે મારું દીલ ઉછલી રહ્યું’ય, હું એને રોજ જોઈ મારા જીવને કલ વાળશ, પણ મને એ આય મારા વેશમાં કદી પીછાણુનાર નથી.” તે કંઈક વાજંત્ર જેવા હસવા સાથે પોતાની નાનકડી ડેસ્કપર ગોઠવાઈ લખવામાં રોકાઈ ગઈ!

“આહ ખોદાયે એક વખત પાછી મને એક સારી તક

આપીય,” વાંકી ડોકે લખવાનાં દેખાવમાં પણ તેણી રાતા હોઠોથી ધીમે ધીમે બગડતી હતી.” એની ગેરહાજરીમાં એ પારસીઓની વફાદારી કબુલ નહીં કરતો’તો પણ હા, હવે આય દુન્યા તજી એઠેલી છોકરીને નજરે જોતાં મામલો બદલાશે ખરો.”

“હા મારી સખત નીરાશી છતાં,” તેણીએ એકદમ ખેંચ્યો. “એ બેઉ તુટેલાં જગરોને એક કરી આપવાનુંજ એકલું કામ હવે મારી જીંદગીની મોજ છે-કોણ! લુશી વરી તું શું કેહ્ય?”

તે નાની પોટીએ બે ઘડી સામે ઉભી ઉભીએ આય પોતાની ફેરવાયતી શેઠાણીપર જોયા કીધું. અલખત ચતુર હેનરીયેટાને આય વેશમાં તેણીએ કંઈ પહેલીજવાર જોઈ નહીં હતી. તે અગમચુધ્ધી છોકરી ડરેસની બાબદમાં દરેકને ઘણી વીચીત્ર લાગી ચુકી હતી. ગોગલ્સ પહેરવા કે નહીં પહેરવાં, બાલો ઉંચી સ્ટાઇલમાં બાંધવા કે નીચા રાખવા, એકદમ ઠંડરા બંધ થવું કે તદત સાદું રહેવું એ સંધુ તેણીનાં ફાંટાપર લટકેલું તેણીએ ખાસ રાખ્યું હતું.

ફક્ત પાંજ કલાકપર જોઈ ગયતી લુશીને આય અંચીતા ફાંટાપર લગાર અન્યથી ઉપજી એટલે તે દાખલ થતાંજ અચકી ઉભી.

“કેમ વરી તેં એમ ડાચું વકાસી જોયા કીધું કે?” લગાર હસવું થોભાવી તેણીએ દમથી સવાલ કીધો. “ખોલ વરી શું તુકકો લેતી આવીય?”

બાઈ કોઈ મીસીસ ફ્રેન્સ નામનાં બાનુ તમુને મળવા માંગેય. પણ-પણ—

“ઠીક છે અંદર મોકલ.” તેણીએ દેખાઈતી બેદરકારીથી કહ્યું. “પણ સચુર કર. તું વધારે શું બોલવા જતી’તી?”

“અરે મેડમ તે છોકરીને જોતાં મને ધણું જ લાગી આવેય.” તે નાની છોકરી ખરી લાગણીથી બોલી, “જેવી ગમગીન ને દુઃખી દેખાવા છતાં-બાપ તમે જ્નેશો તો જાણે આસમાનપરનો ચંદ્રમાં.

“હું હું એટલું બધું? ચાલ વાડું હવે પટપટ ઓછી કર ને તેને અંદર મોકલ.” મારી રોદા લુશીના જવા પછી તે બપોડી “તારી ખુબસુરતી દરેકને આંજી ચુકી તો હવે એ લુશી શું કામ બાકી રહે? પણ સચર, મારેથી સખત રહેવાશે કે? અત્યારથીજ જાણે મને એવું થાયય કે વરંડાપર દોડી જઈ એને બેટી પડુ, પણ નહીં એ મારી બહેન અંજણી જગાનાં અંજણા લોકોમાં મોકલાયથી રહેવા માગે ત્યારે ખાસ હું જાહેર થઈ એને આગલી પાછલી યાદ દેવાડી દુઃખી કરનાર નથી.

આહ, તેણીની તાજા ખુબસુરતી સાથે બહુ ગોગદસ અપ-ટુ-ડેટ ઇંગ્લીશ ડ્રેસમાં તેણી એક ખરી હેનરીયેટાને ટકકર મારે તેવી સુંદર દીસતી હતી. ૧

પડદો ખસવાનો અવાજ થતાંજ તેણીએ કંઈક બેદરકાર દપે ઉંચે જોયું.

આહ એકવાર પાછી તે સુંદર છોકરી તેની સામે આવી ઉભી હતી પણ તે કેવા વેશમાં?

અરેરે આય સુનાનો ચમચો લઈ જનમેલી છોકરીને ઇંગ્લીશ કાળા ડ્રેસમાં તદન સાદી ગમગીન દપે આધગ્લાસ-

માંની ઠંડી સુસ્ત આંખો સાથેજ જોતાંજ મીસ હેનરીયેટાએ પોતાનું નાનું આંગળું એ દાંત વચ્ચે પકડી લીધું, હરખ અને અન્યથાનો પહેલો ઝટકો નરમ પડી ચુકો.

“અંદર આવો” એક મીઠા નમન સાથે હસી મીસ હેનરીયેટાએ પોતાની બેઠકપર બેસી રહેતાંજ કહ્યું.

તે છોકરી કંઈક ગલરાયલી અંદર દાખલ થઈ.

“અહીંયા બેસો.” એક ખુરસી તરફ આંગળી કરી તેણીએ વધાયું, “હવે મારું તમને શું કામ પડ્યું તે કહશો?”

“હું ધારંચ કે તમેજ મીસ હેનરીયેટા પોતે છેઓ જો તેમ હોય તો આય કાગળ લેશો?” તે છોકરીએ ઘણાંજ માનથી તે કાગળ તેણીને આપ્યું.

અરે છોકરી રતાં મૌરીસ જેવી ઓછી ખુબસુરતીનું એક લેટર તારા લવજનાં હાથમાંથી વાંચવા તે તેનો કાળમરો જીવ કુતરાંને મોતે લીધો જ્યારે આજે આય મીસ હેનરીયેટા જે તારી ખરી હરીફ જેવી છે, તેનાં હાથમાં ખુદ તું તારેજ હાથે એક વહાલામાં વહાલા અક્ષર હાથો હાથ પુગાડેય!

મકકમ અને શાંત મગજે તે કાગળ વાંચતાં તેણીનાં મગજમાં હજારો વીચારો ધોલાઈ જતા હતા. તે ટુંકું ને ટચ કાગળ વાંચતાં તેણીએ આખી પાંચ મીનીટ લીધી.

“મીસીસ ફ્રેન્ચિસ ડોક્ટર એસકવીઠ તમને આય જીંદગી માટે ભાર મુકીને લલામણુ કરેય.” તેણીએ તે કાગળ પોતાનાં ગળવામાં સેરવતાં જહ્યું ને હું ખુશી છેઉં કે તમનેથી એ લાઇન પસંદ છે.

“મીસ હેનરીયેટા મારા જેવી એક દુખાતી દાદ તમે લેશો ને મને અહીંની જીંદગી ગુજરવાની સગવડ કરી આપશો

તો ખોદા તમારું ઘણું ભણું કરશે. મારી કેરીયત ને તમે સાંભળો તો જરૂર તમે તમારી દયા મારીપર રેડો.”

“હા મેં તે ડાકટર એસકવીઠ તરફથી બધી સાંભળીય.” તેણીએ અતી ગમગીન અવાજે ઉમેયું.” એવણુ પોતેની તમારે વરે ઘણા દલગીર છે.”

“એવણુ દલગીર છે?” તેણીએ મોહકું મચકાવ્યું. “હું નથી માનતી.”

“મીસીસ ફોર્બ્સ તમે એમ શાપરથી કેહોય? ડાકટર એસકવીઠ જેવા એક દીલસોજ ને દયાળુ જીવ હું નહીં ધારતી કે દુન્યામાં શોધ્યો બીજો મળે,” કંઈક જુસ્સાથી મીસ હેનરી-યેટાએ પોતાની સુંદર ગરદન ઉંચી કરી.

“જો તેમજ હોય તો તેની મારી એક સળંગ કહેવાશે!”

“પણ તમે મને ખુદ્દુ નહીં કેહો કે શું બન્યું,” તેણીએ ઉંચા કાને પુછ્યું.

“મીસ હેનરીયેટા હું ધાર્ય કે મારી કેરીયત સાંભળતાં દરેક જણનું દીલ પીગતી જવું જોઈએ, પણ આય ડાકટર એસકવીઠ મારી મુલાકાતમાં શરૂઆતથી આખર સુધી આટલા તો કંઈક રહ્યાય કે બસ!” તે છોકરીએ એક લાખો દમ ખેંચ્યો. “તેવણુના ઘાડા ને ઘોઘારી સાહદમાં મને એટલીબી દયા મળી નથી. તેવણુની વાતચીતની લાપામાં મને જરાકમી દીલસોજ દેખાઈ નથી. તેવણુ મારી તરફ એક વખતની દયાની નજર નાંખી નહી. તેવણુ ઘણી વખત બોલવાની અણીપર આવતા પણ હું જોતી કે હાથે કરીને હોઠો બીડી દઈ તે શબ્દો તેવણુ પાછા ગરી જતા. બસ મને લાગું કે એ ભલા અદ્વચ મારી તરફ તદ્દન ઠંડા અને સખત હતાં. મીસ હેનરી-

ચેટા મને કેહો શું એવણુ દરેક જણુ સાથે એટલા ગંભીર રહેય ?”

સીધા સવાલનો જવાબ આપવાની હાલતમાં તે લલી છોકરી હતી નહી. તેણીના મગજમાં લખખો વીચાર ધસ્યા જતાં ‘શું આય વહાલી બેહેનને હવે માફ કરવામાં આવશેજ નહી ?’ એ એકનો એક સવાલ તે કંઈ સત્તર વખત મનને પુછી રહી.

“હું આશા રાખુંચ કે તેવણુ કરતાં તમે મને વધારે દયા દેખાડશો.” તેણીએ પોતાનો જવાબ નહીં મળતાં કગલી પુછ્યેં.

“જરૂરજ તમુને જોતાં સાથેજ મેં મનમાં ગાંઠ વાર્યોચ કે મીસીશ ફ્રેન્સ મારી દરેક કેશોશો તમુને મારાં એક સાચ્યાં ને પ્રીતીવંતા સાથી બનાવવાં ” તેણીએ ખરી લાગણીના જુસ્સાથી કહ્યું.

“ઓ તાહરે તો હું કેવી નસીબવાલી, મીસ હેનરીયેટા, હું સાચ્યું કેહુંચ કે જાણે મને એવું લાગેચ કે ડાકટર એસકવીઠનો લાંબી દહાડીનો મારી તરફ વગર દયાનો ચેહેરો હું પાછોં જોઉં તેનાં કરતાં હું મરી જાઉં તો બેહતર.”

એક છુપા આંચકાથી મીસ હેનરીયેટા સખત ચોંકી.

“હું અહીં આવીચ તો ખરી પણ મને એકજ રીફર લાગેચ કે મને તેવણુને ઘડી ઘડી અહીં જોવા પડશે.”

એક ઉડો નીસાસો તે બાનુનાં હોઠમાંથી છટકી ગયો. અરે જુદા કેવાં લેખ ! એક વખત એવો હતો કે દુન્યામાં સહિથી ઉડો ચાહ ધરાવતા ને બે જીવો એકબેકને તળવા કરતાં જીવ કહાડી આપવા રાજ થતાં તે આજે ?-અરે બેઢિને

મોહડે મેલાપ થવાની નારાજ સાંભળતાંજ તેણીએ એક જખરી હાથ ખેંચી.

“મને કેહોની મીસ હેનરીયેટા, ડોક્ટર એસકવીઠ અહીંયા રોજ આવેચ કે?”

• શું ખરેખર આય છોકરી તે મુવેલા વહાલા તરફ એદરકાર ખની ચુકી હશે? “નહી ડોક્ટર એસકવીઠને તમે કોઈખી દહાડો મારી મરજી વીરૂધ આય ઓસ્પીટલમાં જ્ઞેશો નહી,” તેણીએ મીઠાસથી કહયું” અહીંના હાલિસ સરજખન તરીકે ડોક્ટર મીલ્સ ખધું કામ આટોપેચ તેવણુ એક ખરા હેંડસમ યંગ મેન છે.”

“તે તો હોશે!” તેણીએ કંટાળાથી કહયું.

“વધારે કંઈ પુછવુંચ?”

• “નહી, મને કબુલ કરવા દેઓ કે જેટલાં ભારી દીવે હું અહીં આવેલી તેટલું મારું દીવ હમણાં હલકું છે. પહેલું તો ડોક્ટર એસકવીઠ મને ફરીથી મળનાર નથી. ને ખીજું તો મને એક ખરેખરા માયાળુ ઉપરી હાથ લાગોચ. ખસ હવે હું મારી નવી જીંદગી ધણા ઉમંગ સાથે શરૂ કરશ.”

તે છોકરીનાં મોહડાંપરની ખુશાલી જ્ઞેતાં તેણીએ ખુશીય ટેબલપરનો ચંગ વખડ્યો કે ખીજજ પજો નાની લુશી સાં આવી ઉભી.

“જા લુશી મીસીસ ફોર્મસને કુવારાની ખાજુનો નં ૨૧ વાળો રૂમ દેખાડ.” તેણી ઉડી અને પોતાનો સુંદર હ તે છોકરી સામે ધર્યો.

આહ! કેટલે લાંબે વખતનો પાછો મેલાપ!

“તમે તમારા રૂમમાં એક કલાકની આરાધેશ દે

પછી મને મળ્યો હતું તમને તમારું કામ દેખાડશું ગુડ મોરનીંગ.”

“ગુડ મોરનીંગ !” અતી ઘણો મીઠો હલક નીકળ્યો, ને બીજી પળે તદ્દન રેશમી પગલે તે ખુબસુરત આકાર તેણીની નજરથી દુર થઈ ચુકો.

“આહાહા ગરીબ બીચારી !” તે પાછી ખુરશી પર ટપકાઈ પડી, “તું શું જાણે કે તે ખોટી દાઢી થેબ્યા ને ગોગલ્સમાં ઢંકાયેલો ખુબસુરત ચહેરો અરે કેટલો દયાલુ-મારી આંખે મોહબતી પણ હું એ છોકરીને તો ડોક્ટર એસક્રવીઈને જોવા કરતાં મરવાનું વધારે ગમેય ! હા પણ તે એકવારનો પ્રીતીવંતો કલીનશેવડ ચહેરો એવી બીહામણેપણે એને જોવા નહીં ગમતો હશે. પણ ત્યારે શું કરશ ?” તેણીનો ગોલાખી ચહેરો શીકરથી એક પળ ડીકકો મારી ગયો.

“દર અઠવાડયામાં એક વખત એજ ડોક્ટર એસક્રવીઈ ડોક્ટર વેલ મેનનાં મીઠા નામમાં અહીં હાજર થાયય અને આખી ઓસ્પીટલ ફરેય ત્યારે-ત્યારે એ લોક કેવી રીતે-ખુદા બચાવે મને કંઈ સમજ નથી પડતી !” તે બે પળ વીચારમાં ગુચવાઈ.

હા ! તે ચહેરાપર કંઈ હસવાનો પમરાટ ફરી વળ્યો. “એક ગમથી તેને પોતાની હાજરીનાંજ મક્કાનપર હંમેશની ઠેરવીય. હા એ શું દેખાડેય કે એકવાર પાછો તેનાં દીલમાં આગલો પ્યાર જાગેલો હોવાજ જોઈએ ત્યારેજ તે તેને પાછાં હંમેશની પોતા આગળથી હાંકી કહાડી શક્યો નહીં ! ખુદા મદદ કરજે ને મારા કામમાં ફતેહ આપી મારી આશા પાર પાડજે !!

પ્રકરણ ૬૨ મું.

—:૦:—

આહ ! આજે બરાબર આઠ દહાડા થયા.

મીસીસ ફ્રાઇસને ધી એસકવીઠ ઓસ્પીટલમાં આવ્યાને આજે બરાબર એક અઠવાડિયું પુરું થયું, મીસ હેલડન નામની એક હેડ નર્સને મીસ હેનરીયેટા તરફથી તેણીનો ચાર્જ સોંપવામાં આવ્યો હતો. ને એ આઠ દહાડામાં મીસ હેલડનનાં મીઠાસભર્યાં શીક્ષણથી જુદા જુદા કેસીસમાં સાથે સાથે ફરતાં તેણીની ચંચલ નજરથી જોઈએ તે કરતાં વધારે અનુભવ મળી ચુકે હતો.

તેણીની અમાર ખુશસુરતી સાથની આવી હુસ્તારીથી નાની મોટી દરેકે દરેક નર્સો ચાલતી હાલતી તેણી સાથે માયા અને પ્રીતીથી હસ્તી બોલતીઓ હતી. ફક્ત આટલા દુઠક અરસામાં તે સુંદર છોકરી ઓસ્પીટલમાં દરેકની અતી માનીતી થઈ પડી. તેણીનો મધુર ગમગીનીનો મીઠો ચહેરોજ દરેક જોનારને ખેંચી લેતો હતો.

એ સપાટામાં નીકળી ગયલા આઠ દહાડામાં તેણીએ મીસ હેનરીયેટાની ઘણીવાર મુલાકાતો લીધી હતી ને દરેક મુલાકાતે તે ડાહી બાનુની દીલસોજ ભાષાથી જાણે તેણીનું દુઃખ કપાતું જતું હતું.

“મીસીસ ફ્રાઇસ, હંમેશાં દરેક દુઃખી આદમી પોતાનાંજ દુઃખને પહાડ જેવું સમજે પણ દુન્યામાં એકેકાં એવાં મહાભારત દુઃખો પડેલાં છે કે જો તે સાંભળ્યે તો જરૂરજ આપણું દુઃખ આપુને એક રમત જેવું લાગે. આય મકાનમાં એકેકા

એવા જીવોનાં દુઃખો સાંભળ્યેય કે આપણા દુઃખપર આપુને ઘણો સંતોષ મળેય.

મીસ હેનરીયેટાના ઉપલા ઉમદા સખુનોપર ફરી ફરીથી ગોહર કરતી, આજે તે છોકરી તે ઓસ્પીટલનાં એક ઘણાંજ શાંત એકાંત ઓરડામાં ઝાંખાં ઉગ્નસમાં એક ટીપોયપદ થેભો દધ વીચારમાં બેઠી હતી. તેણીની બધી નજર સામેનાં બેડપર પડેલી તે યુરોપીયન છોકરીપર ચીટકાયત્રી હતી. તેણીની અર્ધાં ઢંકાયત્રી ને અર્ધાં ખુલ્લી આંખો અને જલદી ચાલતા દમથી કંઈ શીકરમંદ ચહેરે ટીકતી તે તડી થઈ.

“અરે ખોદા કેટલી જીવાન ને કેવી સુંદર! શું કામ એણે જીવપર કાધું હેશે?” તે તેણીને ટીકતી બડબડવા લાગી. “ખરેખર મીસ હેનરીયેટા બોલ્યાં તેમ એ જો બીજી બેજ મીનીટ પાણીમાં રહી હતે તો જરૂર એ કેસ હાથથી જતે.”

“અરે મને કાણે જીવાડી, શું કામ જીવાડી?” તે છોકરી અચ્ચીતી જીમ પાડી ઉઠી.

તે ઝડપમાં તેની નજદીક ગઈ. તે પતંગપરથી જીલતા તેણીના કસખી બાલો ટીપાતી હાલતે બોંયપર લટકતા પડેલા તેણીએ પ્રીતથી ‘પસવાયાં’ “એમીલી એમીલી, વળી તમે એમ બોલ્યાં ડાહ્યાં થાવો ને મુંગાં રહો તમે માઈં એટલું કહ્યું નહીં માનશો?”

“ઓ નહીં તમે મને ઘણું ગમોય. તમાઈં કહ્યું હું કરશ પણ શું તમુને મારી દયાં નહીં આવી કે મને પાછી જીવાડી? આવાં જીવતરે હું હવે પાછી જીવીને શું કરશ? અરે મારી વીલીએ મારી જીંદગી બારી મુકીય. તે એક

ખુની તરીકે ફાંસીએ ચઢે ને હું તે જીવતે કાને કેમ સાંભળી શકશ ?”

“ખુન અને ફાંસી !” મીસીસ ફેલ્પ્સના દીલમાંથી એક જગમગ ટાઢતું લખલખ પસાર થઇ ગયું.

“મારા માબાપની ઉપરવારી થઇ હું એને પરણીને આજે પાંચ પાંચ વરસ થયાં તે લોકનાં મોઢડાં જોવાનેથી ચોરતે મર્યા. એ હું નાફરમાન થઇ પરણી પછી તે લોક મને કેમ આહુ ?”

“વહાલાં એમીલી ખુદા ખાતર શાંત થાવો.” તેનાં ગળડી પડતાં આંસુઓ નુછતાં તેણીએ મીઠાસથી કહ્યું. “તમે એમ કરશો તો હું તમારી આગળથી ચાલી જવશ.”

“નહીં, નહીં, તમે ના જતાં પણ અરે માફ કેવું બચ્યું ! માફ ચાર વરસનું પોપટું ! અરે વીલી હું શું બાણું કે તું કેટલી છોડાઇને આંધાચ. મેં તો તારું મોઢું હસતું કરવા મારા ગોલાખને તારી સામે ધ્યું પણ એ ધાતકી ખવીસ તેં કેવું તે પુલને ભીતપર છુટું ફેંક્યું ! અરે તે લયંકર અવાજ હજી મારા કાનમાં વાગેચ. અરે મારી વાયાલેટની તે છેલ્લી ચીચારી હજી હું પાછી ને પાછી સાંભળુંચ. આહ ખુની, તું હજાર લાખવાર ખુની ! એ બચ્યું ને બચ્યું ગયું ને મારો ધણી ફાંસી બાપ. ત્યારે હું કાંય જીવું ? મને કેહો નર્સ, મને કેહો, મારા જેવું દુઃખ કોઇપર હોશે ?”

ખરેખર તેણીના સુંદર પરવાળા જેવા હોઠોમાંથી આય સાંભળતાં એક સતોષી હુકારો નીકળી ગયો, તે પોતાનું દુઃખ તમામ ભુલી ગઇ. કેટલી નાની નાજુક છોકરીપર કેવો આય જીલમાત !

આહ! આય દુઃખી છોકરીને એકવાર પાછી જીવાડી તેણીને સુખી થવાની જોગવાઈ કરી આપવા મીસીસ ફ્રેઅર્સ રાત અને દીસ એક કીધી. તેણીની આય જાતની અથાગ મહેનતુ ઉલટથી દરેક નર્સો સાથે મીસ હેનરીયેટાની આફ્રીન કંઈ ઓછી નહી હતી, એક દરદી જીવ તેણીને સોંપવામાં આવતો ત્યારે એક જીવ મુકવા સીવાયની દરેક મહેનત તે નવી ખુબસુરત નર્સ વગર થાકવે કરતી. જેમાં ઉંઘ અને ભુખ તે તદ્દનજ વીસરી જતી.

એમીલીના દુઃખી કેસમાં પણ આય છોકરીએ મોજેજો કરી બતાવ્યો. લાગટ દશ દહાડાની ભુખ ઉંઘ વેચી આખરે તે ગરીબ બાલાને ફરતી ફરતી કરવા પછીજ તેણીએ પોતા માટેનો વીચાર કીધો મીસ હેનરીયેટાને તેણીનાં વખાણુ કરી તેને ઉલટ આપ્યા વગર રહેવાયું નહીં.

“વાહલાં મીસીસ ફ્રેઅર્સ કેમ તમારી તખીયત કેમ છે?” એમીલીના જવા પછીની બીજી સહવારે મીસ હેનરીયેટા તે છોકરીનાં ખાનગી ઓરડામાં દાખલ થતાં બોલી.” હું ઇચ્છું કે એમીલીના કેસની થાકથી તમારી તખીયતપર કાંઈ અસર થઈ નહીં હોય.”

“જરાકબી નહી.”

“દરેક જાણુ તમારી મહેનતને વરે આફ્રીન કરેચ તે મારા તરફની શાખાસીબી તમે કબુલ રાખશે એમ હું ધારું.”

“હું ધણી ઉપકારી છેઉં, પણ મીસ હેનરીયેટા હું ધણીજ ખુશી છેઉં કે એક જીવ મારેથી બચ્યો. હું ખુદાનો આભાર માનું કે આય રસ્તે હું ઉતરી અહીં મને શરીર સાથે મગજનીબી ધણી ધણી શાંતી મળેચ.

એ છોકરીની દુઃખી હકીકત સાંભળતાં ખરેખર તમે કહ્યું તેમ મારું દુઃખ હું બધું ભુલી ગઈશ.

હેં છોકરી! તારાં દુઃખને 'છેલ્લી સલામ' કરવા અગાઉ હજી જરા થોભ !!

—:૦:—

પ્રકરણ ૬૩ મું.

—:૦:—

સવારની ધમાલ ધી એસકવીઠ ઓસ્પીટલમાં ચાલી રહી હતી. એમીલીના કેસ થાક પુરી થઈ હતી અને હવે મીસીસ ફ્રાન્સ કંઈ નવા કેસના ચાજનો હુકમ લેવા મીસ હેનરીયે-ટાને મળવા જતી હતી પણ તેટલાં તેણીની નજરે એક જુદોજ દેખાવ પડ્યો.

એક જવાન ડાક્ટર જેને તેણીએ હાઉસ સરજનન મીલ્સ તરીકે તુરત ઓળખ્યો. તેની પછવાડે બીજી કેટલીક નર્સોં હસતી ખેલતી ટાહેલાં કરતી પસાર થતી હતી. પહેલેજ ઝટકે તેણીનેબી તે લોકની પછવાડે જવાનો શોખ થઈ આવ્યો અને ધીમે ધીમે તેણી તે લોકની પુઠેપુઠ ચાલી.

તે બધાંઓ ડાક્ટર મીલ્સ સાથે વહાડકાપનાં ઓરડામાં દાખલ થયાં. ત્યાંની એક ટેબલપર એક નાની છોકરી પડેલી હતી. ડાક્ટર મીલ્સની હાજરી જોતાંજ તે બાળાએ રડવા માંડ્યું. પણ પેલી ગોલાબી છોકરીઓનાં ટોળાંની હસ્તીરમતી બોલીથી તે આખરે કંઈ નરમ પડી.

એક ખુણામાં ધુજતી ઉમેલી મીસીસ ફ્રાન્સે જોયું કે ક્લોરોફોર્મની મદદથી તે છોકરીએ આખરે પોતાની શુધ

ખોધ દીધી અને ડાકટર મીલ્સનું ચળકતું હૃદય આર તે ના
બાળાનાં પગપર ચાલવા માંડ્યું જે કામમાં મદદ આપતી.
નાનુક નસોં દસ્તે ચહેરે રોકાયલીઓ હતી. પણ અરે ?

રોદાનાં સુંદર નામમાં ઉધરેલી તે નાનુક કોમલ હા
યાની છોકરીને વડે આય દેખાવ હતોજ નહીં, આય ભયંક
પણ તેણીએ પોતાને તદ્દન સપડાઇ ગયલી જોઇ. તેણીને
ધમ્ધમ્યું કે નજર ચુકાવી આય પણ તે બહાર નીકળી પ
પણ બીજાઓને તે લોકનાં જીવ સંટોસટનાં કામમાં ખલ
કરવા તેણીનું જીગર ચાલ્યું નહીં. તેણીએ પોતાનાં બે હાથ
આંખપર ઢાંકી દીધા કે તે ભયંકર વહાડકાપ તેણીની નાનુ
આંખો જોવા પામે નહીં.

“સકસેસપ્રુલ !” ડાકટર મીલ્સનો ઉપલો શબ્દ કાં
પડતાંજ તેણીએ પાછું ઉંચે જોયું. તો અરે !

તેજ પણ ડાકટર મીલ્સની નજર પણ તેણીપર પડી ગ
અને ફજેતની મારી તે છોકરીથી એક ‘ઓ’ થઇ ગયું કે
અવાજે તેણીને ત્યાં તદ્દન જાહેર કરી દીધી.

“મીસીસ ફ્રાન્સ” તમે આય બાબતમાં તદ્દન ન
છેઓ. જ્યાં સુધી તમે ખમાઉ તમેહ નાં થાઓ નહીં ત્યાંસુ
આય વોડ તમારે વરે છેજ નહીં અહીંનાં દેખાવો કદ
છાતીનાં માણસોને ઢીલાં કરી નાંખેચ. તો તે તમે કેવી ર
જોઇ શકો.” ડાકટર મીલ્સનાં ઉપલા શબ્દો સાંભળતાં
તેણીને ઘાણું ખસ્યાણું લાગ્યું.

“હું મારું દીલ ઘાણું કરવાની કોશિશનેજ વડે અ
આવેલી પણ ડાકટર મીલ્સ મને લાગેચ કે આય બીજાઓ
માફક હુંબી તમારા કામમાં મદદ કરવાને પુરતી લા

છેઉં.” તેણીએ હોઠો ખીડી મક્કમતાથી ટેક રાખતાં કહ્યું. અરે ગમે તેવું અકેક પક્ષી ખમતાં પણ આય અપાર ખુબ-સુરતીની દીલછત આંખો અને હોઠો અને ડોકનાં મરડાટલાંથી ‘ખુશરો બહેરામ ખાનદાનનો ઉંચો ટેક હજી ગયો હતો નહીં.

આય વીચીત્ર મક્કમતાથી ખોલાયલા શબ્દોપર તે જવાન ડાકટર સહેજ દસ્થો. “જોલરાષ્ટ તમને એટલી ખાત્રી છે તો મને કંઈ અડચણ નથી. કમ ઓન !” એકવાર ફરીથી તે ધસ્યા જતાં ટોળાં સાથે તે છોકરી હીંમતથી આગળ વધી.

અરે માણસાઈ જાનનાં દરેકે દરેક દુઃખો તેની નાજુક આંખોએ તેણીને જોવા પડ્યાં. જે આંખોએ આજ સુધી રંગીન ચળકતી બાજુઓ જોઈ સદા ચંમત કીધેલું, તેજ આંખોએ કેવા કેવા દેખાવો તેણીનાં મગજમાં રજી કાઢ્યા એ કેટલું ખમવાનું ! બાળકોનું દયાજનક ગડવું. સ્ત્રીઓની હરદભેદક ચીચ્યારીઓ અને મરદોનાં દુઃખ માટેનાં હાયસોરા સાંભળતાં તેણીએ પોતાનાં દુઃખી મનને ફરી ફરીથી પુછ્યું કે કાણ વધારે ખમતું હતું ? એમીલી જેવાં દુઃખીઓ કે આય કપાતાં રીખતાં નાચારો કે કે તેણી પોતે ?

—:૦:— .
અકરણુ ૬૪ અં.

—:૦:—

“મીસીસ ફોર્બ્સ આજે હું તમને એક સીરીયસ કેસ સોંપવા માંગુચ તમે તે કરી શકશો ?”

મીસ હેનરીયેટાના આય શકમંદ સવાલથી તે છોકરીએ દુઃખી દીસે ઉંચે જોયું.

“તમે દલગીર ના થાવો. હું તમારેથી તદ્દન સંતોષ
 ॥મીચ.” તે હવે વધારે નજદીક આવી, તે ગમગીન છોક-
 ૧ની રોનકદાર ખાંધપર પ્રીતથી હાથ મુક્યો, “વહાલી તેં
 ૧લે જે મારી આગળ તારા દીલનો ભેદ કહ્યો, અરે જે
 ૧યા ભરી હકીકત તેં મારી આગળ રજુ કરી તે સાંભળ્યા
 ૧છી સારી રાત હું ઉંઘાઇ નથી. ખેર મારી વહાલી, એક
 ૧પરસી લેડી તરીકેની તારી આવી અથાગ હીંમતથી હું
 ૧માફીન થાઉંચ. તેં મને ચાહી જે વીશ્વાસ મારીપર મુક્યોચ.
 ૧નો બદલો હું તુંને મારી શરોચશમથી વાળી આપશ.”

તે છોકરીએ ઝળઝળતી આંખોએ એક ઉપકારી નજર
 ૧આનુપર ઉંચકી “હું નકકી માનુંચ મીસ હેનરીયેટા કે
 ૧મો જેટલા માયાળુ હું જવંલેજ ખીનું કાઢ મેળવી શકશ.
 ૧મુને મારી અવલથી તે આખર સુધીની હકીકત કહેતાં
 ૧મારી છાતીપરનો મોટો ભાર જાણે કાલનો ઉંચકઇ ગયલો
 ૧. ને હવે હું માફ કામ કરવા તદ્દન તઇયાર છું. બોલો
 ૧મે કહેલો કેસ કેટલાં નંબરનો છે.

“નંબર ૪૪.”

“થેંકયુ, હું તે મોટી ખુશીથી બખવશ.” અને
 ૧મંગથી કુદતી તે છોકરી ત્યાંથી એક પલકમાં ગેય થઇ ગઇ.

+ + + +

એક ખુબસુરત સ્ત્રી છુટા બાલોમાં ખુશ ઉંઘમાં પડેલી
 ૧તી. તે શાંત એકાંત ઓરડામાં દાખલ થતાંજ મીસીસ
 ૧બર્સ બબડી.

“હા, એજ નંબર ૪૪!” તેણીને આવ ઉંઘમાં પડેલા
 ૧પાકાર તરફ કુદરતી ખેંચાણ થયું. તે હલકે નરમ પગલે

નળદીક ગઇ હા, લગાર ખ્યાલી ઉંઘમાં તે સ્ત્રી કંઈ બડબડતી હતી. પણ જેવો તેણીની આંખપર તે નસનો વાંકો વળેલો ઓળો પડ્યો કે તેણી જાગી ઉઠી.

“કાણુ? શું મારો જેક પાછો આવ્યો?” તેણીએ ફાટે ડાળે સહેજવાર જોઈ પાછી કાર મરડી. “અરે નહીં તે મને છોડી ગયો હવે કાંઈથી આવતો’તો? ઓ નસ મહેરબાની કરીને મને કંઈ પાઈ દેઓ, દયા કરો ને મારી જીંદગીનો છેડો લાવો. ઓ લોડેનમનો એકજ મજાનું ડાઝ આપો ને આપ આફતભરી દુન્યાથી મને છોડવો. અરે હું જીવનાર તો નથીજ તાહરે મને વેહલીજ મારી નાખો.”

“શાંત થાવ મીસીસ વીનસેન્ટ તાણુ દુઃખ આપુને ધણું ભારી લાગેય પણ વખત તે સઉં વીસરાવશે” મીસીસ ફ્રેન્સેસ રાખેતાંના મીઠા ધીમા બલકે તેણીનાં કાનમાં દીલાસાનાં સખુન રેડવા માંડ્યા, “તમે જીવો ને પાછળથી હમણાંનો તમારો ખેહુંદો વીચાર યાદ કરતાં તેમજ હસશો. ધણું દુઃખીઓ મનપર કાણુ રાખવાથી સુખી થયલાં છે.”

“અરે નહીં નહીં તમારી શીખામણુ તદ્દન બચાં જેવી છે. તે ટ્રાઇ મારા નાના દરદીને વડે રાખી મુકો તે મારા જેવી એક દુઃખી સ્ત્રીને વડે તદ્દન ફેકટની ન્હે.”

“વહાલાં મીસીસ વીનસેન્ટ, ધીરાં પડો, તમે શાને વરે એટેલી જીવાન નાની ઉમરમાં આવી ખુશ્મરતી સાથે મરવા માંગેય? એમ ના કરો.”

“બસ-બસ જીગરને જીવ ગણો ને મને કેહો કે જીવ વગર એક માણસ જીવી શકે કે?” તે ધણી ઉરકેરાતી બોલતી હતી. તે માયાળુ નસે તેણીનાં બીના ગાલપર માયાભરી એક

ક્રીસ લીધી. હા તેણીને લાગું કે આવા દરદીનું દુઃખ તેણી જેટલું પીછાણી શકતી તેટલું કાંઈ પારખી શકતે નહીં.

“વહાલાં, દુન્યામાં એવાં ઘણાં દુખો છે જે એ પ્યારનાં દુઃખો કરતાં ઘણાંજ બદતર છે, હજાર ઘણાં ભારી છે, તો તેખી ખીચારાં ઘણાંકો જીવીને સેહવેચ કેતી? તમે જરા કંઠણ મન કરીને—”

“ઓ તમે કેટલાં ધાતપી છેઓ! તમે શુખમાં રહેલા જીવો મારું દુઃખ કેમ કહી શકો?” તે દરદીએ એક ડચકાં સાથે ફરીથી કોરવાલી, જે જોઈ તે છાકરીએ એક લાંબો દમ ખેંચ્યો.

“નર્સ મને કહોની, તમે મારી દયા ખાઓચની?” બીજા શું એક યાદ આવ્યું હોય તેમ તે બાનુ પાછી ફરી.

“હું તમારે વડે ઘણીજ દુઃખી છેઉં. તમારું દુઃખ હું ખીજાંઓ કરતાં ઘણી સારી રીતે સમજીયું પણ તમુને મોત આપવા કરતાં હું તમુને શાંતી આપવાની મારેથી બનતી કાશેશ કરશ.”

“કદી નહીં! કદી નહીં! મરવા વગર હું શાંત થનાર નથી.”

તે નર્સ હવે ધબરાઈ આવે ઉશકેરાયલા દરદીને હવે કેવી રીતે શાંત કરવું, તે તેણીને ઘણું મુશ્કેલ લાગ્યું.

તુરતજ તેણીને કંઈ યાદ આવ્યું. પાસેની ટીપોયપડથી તે દોડતી જઈ એક દોઝ લઈ આવી.

વહાલાં મીસીસ વીનસેન્ટ ડાહ્યાં થાઓ ને મહેરબાની કરી એટલો દોઝ લઈ લેઓ!’ એક બચ્ચાં માફક પટાવતા તેણીએ મીઠાસથી કહ્યું.

તરતનીજ નીસોસ પડેલી તે બાનુએ ઝડપમાં તે ડોઝ ગલી લીધો. અને બીજી પાંચ મીનીટમાં તો તે ઝનુની આંખો ધીમે ધીમે મીચ્યાં એક ખુશ શાંત ઉંઘમાં તેણી પડી.

મીસીસ ફ્રેન્સ આય અસરથી ઘણી ખુશી થઈ ગઈ હા, સઉથી આય પહેલોજ એક સીરીયસ કેસ તેણીને હવાલે સોંપાયેલો હતો. જેમાં પોતાની સમજણ વાપરતા ફતેહ મલેલી જોઈ તે ખુશ થતી હલકે પગે બહાર નીકળેલી ગેલેરી પર જઈ ઉભી.

પ્રવારાના પાણી ધીમે ધીમે વહી ખુશ દેખાવ અને લીસોતરીમાં વધારો કરતાં હતાં. તેણીએ પાછું ફરી એક નજર ફરીથી તે દરદી પર ટાંકી. હા, હજુની તેણી ભર ઉંઘમાં ઉંઘતી પડેલી હતી.

બસ તેણીનું મગજ શાંત થયું. એક ખુરસી ખેંચી તે આય સુંદર પુકતો પ્રવારો ટીકતી ધમ્મ કરતી બેઠી.

દશેક મીનીટ વચમાં ધીમે ધીમે પસાર થઈ ગઈ.

હા, તેણીની સુંદર આંખો અધીર ખ્યાલી ઉંઘમાં વીંચાઈ ચુકી હતી. નજીકના એક થાંભલાને અટ્ટેલી ગેલેરીના કટેરા પર પોતાનું ઢોનકદાર માથું નાખી દઈ સુંદર સફેદ કમાનદાર હાથ બહાર બહાર ખુલ્લો નાખી તેણી અધકચરી ઉંઘમાં ઉંઘતી હતી.

અરેરે એ અધીર ઉંઘમાં શાંત નહીં હતી!

તે ખ્યાલી ઉંઘમાં પણ લવજનો વહાલો આકાર તેની આંખ સામે ભમતો હતો. જાણે એ ઉંઘમાંથી તેણી પોતાના બીમાર દરદીને તપાસતીજ હોય તેમ થાકેલી નસોસ જેવી પડી હતી. પણ તેટલાં તેણીએ શું જોયું?

અધીં હંધમાં જણે તેણીને લાગ્યું કે તેણીની પીઠે આવેલું તે ઝોરડાનું પારણું ધીમેથી ધણોજ આસ્તેથી ઉઘડ્યું અને તે બાતુ સાથે એક બીજેબી આકાર અંદર દાખલ થયો.

ઓ તે આકાર કોણનો ?

ડાક્ટર લવજી વોલેસનો હા, તેનોજ !

ખેઉ જણા ટો પર ચાલતાં નરમ ધીમે પગલે અંદર ચાલી આવ્યો ને વાંકી વળી તે હંધતાં દરદીને તપાસ્યું ને પછી તેટલીજ ચુપકાદીથી તેણીની પોતાની નજદીક આયા.

“ગરીબ બીચારી ! તદન થાકીને સુષ ગઈય.” મીસ હેનરીએટાનો મીઠો સરોદ તેણીને કાને પડ્યો. એમીલીનાં કેસનાં ઉમ્મગરાની પંદર રાતોથી એ તદન થાકી ગઈય.”

આય બોલ્યું કાન દધ સાંભળતો જવાન હા તેજ !

તેણીને લાગુ કે એક મોટી મીસ પાડી તે જગી ઉઠે પણ નહી કોઇ જાતનું દયાણુ તેણીને જાગતી કે બોલતી અટકાવી રાખતું હતું.

બીજી થોડીક સેકંડ અને એક જીવતોડ કાશેશથી તે ભડકી ઉઠી તો-અરે !

કોઇબી નહી !

ઝોરડો જેવો ને તેવો શાંત ! દરદી જેવું ને તેવું હંધતુ-પારણું જેવી ને તેવીજ રીતે અકેકપર બંધ !

તેણીનો દમ ઠપકવા લાગો. તેણીને લાગું કે જણે લોહી એકદમ બંધાઇ જતું હતું.

હા મારી ઘેરાયલી જીંદગી ત્યારે હજુ ખલાસ નથી થઇ. અરે આવા પારકા મુલકની પારકી જગામાં આવી દલ-

દેશરી સાથેખી હજી તે મારી સાથેનો સાથેજ છે ! ઓ લવ-
લવ આજે જેમ મેં તુને મારી નજદીક આંખોને જીવતો જોયો
તેમ ઓ હું કહારે તુને મારી જગતી આંખે જોવશ અરે
તે છોકરીએ તે ગળખી પડેલાં આંસુઓ નુકી નાખ્યાં અને
નીકળી પડતાં ડચકાં અટકાવવા મોઢે રમાલનો કુચો બાળ્યો.
આય જીવતી આંખે તેને ઉંડા ગારમાં પડતો જોયો આય
જીવતા કાને તેણી લયંકાર છેલ્લી ચીચારી સાંભળી. હવે-હવે
તેને હું જીવતો કાંદથી જોવાની ? ઓ ખેદા મારા ઘેલા ગાંડા
વીચારોમાંથી તું મને બચાવ ! તે એક ધીમે સાહદ તેને
કાને પડ્યો.

“અરે દોષ છેઓ કે ? નસં તમે કાંદ ગયા ?” તે
દરદીને જાગી ઉઠેલું જાણતાંજ તેં તેણીની નજદીક ગઇ ને
તેની કલંપાંત ને ગમ વીસરાવતાં ફરીથી એકવાર તેણી પોતાનું
ગમખવાર દુઃખ જીલી ગઇ !

અકરણુ ૬૫ મું.

—:૦:—

આજે મીસીસ વીનસેન્ટના કેસનો ચાજ લેવાને એક
આખું અઠવાડ્યું પસાર થઇ ચુકું. પણ હજી આય દરદીની
હાલત સુધરેલી દેખાતી નહી. આજે મીસીસ ફોર્બ્સ કંઇક
વધારે ઉદાસ ચહેરે તે ઉંઘતાં ખીમારથી થોડેક દુર ખેસી
“પારસી” પેપર વાંચતી હતી.

થોડાક વાર તેણીએ તે ફેરવી ફેરવી શાંતીથી વાંચ્યું.
પણ અચીતું તેણીના ખુલ્લાં ગળામાંથી એક નીર્દોશ ડચકું

નીકલી પડ્યું. હા, ફરી ફરીથી તેણીએ તે લંબાણ ફરેા ધારી ધારીને વાંચ્યો.

તે આખરે તે પત્રને પટકી નાંખી તે છોકરી લાગટ પા કલાક સુધી દયાજનક રડતું રડી ખરેખર હજુ તેણી ધણો વાર રડતે. પણ તેટલાં દરદીની ખબર લેવા મીસ હેનરીએટા તે અલગું બારણું ઊંઘાડી અંદર દાખલ થઇ.

“મીસીસ ફ્રેન્સ વળી એ શું ચેડાં?” તેણીએ અચરતીથી તે ક્વકાં ખેંચતી છોકરીને મીઠાસથી પુછ્યું.

“કંઈ નહીં. ફક્ત મારી કમનસીબી!”

“ધણુંજ દલગીરીલયું” કે હજુ તમે દુખમાં સુખ છે તે બરાબર સમજતાં શીખ્યાં નથી!”

“મારા વહાલા મને કેહો કે વળી આજે દુઃખી થવાનું તમને શું કારણ મળ્યું?” તે મીઠી બાનુ તેણીની પાસે ગોઠવાઇ અને તે રડતી છોકરીનું શેપદાર માથું પોતાના પેટમાં દાખ્યું.

આય જાતની દીલસોજીથી તે છોકરીથી વધારે ખુલાસાથી રડી પડાયું.

“મેહેરબાની કરીને શાંત થાઓ. તમે મને તમારી હકીકત બધી તો કહીશ ત્યારે આજે નવું શું બન્યું તેથી મને કેહો. જુવો આપણે એક ખીમારના ધણા જોખમભર્યા ઓરડામાં છઇયે. ડાકટર વેલમેન જો આવી રીતે મને હમણાં જોય તો ખરેખર તેવણુ મારાપર ધણા ગુસ્સે થાય.”

તે છોકરી ચેડાંકી!

ડાકટર વેલમેન તે વરી કેાણુ! આજ સુધી એ નામ

તો તેણીએ સાંભળેલું જ નહીં. અરે તે દહાડે મીસ હેનરીએટા સાથે સ્વપ્નામાં જોયેલા આકાર તેજ ડાકટર વેલ્કમેન તો નહીં હોય !

નહીં નહીં તે છોકરીએ ડાક્ટર ફેરવી નાખ્યું. કદાચ જરાક જેટલાં મળતાપણાથી લાંબે વખતે તેનાં ઘેરાયલાં મગજને એમ છેતર્યું હોય. તેણીના હોઠમાંથી તે સવાલ પુછવા માટેના નીકળતા શબ્દો પાછા અટકી પડ્યા.

“માઝ ડીયર ગર્લ તું મને તારી દલગીરીનું કારણ નહીં કેલવા માગતી હોય તો જેવી તારી મરજી.” તેણીને તદ્દનજ ચુપ બેઠેલી જોઇ મીસ હેનરીએટાએ ફરીથી કહ્યું. પણ મને આજે આઠેક દહાડા થયાં તારામાં મોટો ફેરફાર લાગેય. તુંને કંઈ કશાનો શોક લાગેો હોય તેમ લાગેય.”

“મારાં દયાળુ મીસ હેનરીએટા, મહેરબાની કરીને આટલું વાંચો ને મને કેહો કે માફ દુઃખ કેવું ભારી છે !” તેણીએ ધ્રુજતે હાથે એક ફકરો ટાંકતાં તે પેપર તે બાનુંનાં હાથમાં મુક્યું.

મીસ હેનરીએટાએ તે ફકરો ઘણી ગમખવારીથી વાંચ્યો.

• એક પારસી શેઠયાની સહેલગાહ.

જાણીતા સખીવબ્દુદ્દ શેઠ શીરોઝ ખુશરો બહેરામનાં કુટુંબમાં બનેલા અકેક પછીના નહીં ધારેલા બનાવથી એ વૃધ્ધ લલા ગ્રહસ્થની તખીયતપર કંઈક માઠી અસર થવા પામીય કે જેનાં સુધારા માટે ડા૦ જેન કીન્સની ખાસ દેખરેખ નીચે આવતી કાલે ઉપડતી સ્ટીમર ધી ફેરીમાં તેવન પેરીસ ઉપડી જનાર છે.

એવણની કંપનીમાં આપણા વખણાયલા બેરીસ્ટર મી૦ દારા એસબરનર અને મીસ મોરીસ પણ છે.

અલખત આય વાંચતાં તે લલી બાનુનો જીવ ધણો ગમગીન થયો. મુરખી તોલનાં માસાની આય ખખર તેણીની છાતીમાં ખુટી બેઠી છતાં તેણીએ કાંઈક હસ્તે ચહેરે કહ્યું. “મીસીસ ફ્રાન્સ, તમે તો જખરાં નાદાન દેખું. તમારા પપા તખીયતનાં સુધારાને વડે પેરીસ ગયા એ તો ધણું ખુશી થવા જોગ છે તેમાં એટલું રડવા તતરવાનું શાનું?”

“પણ મીસ હેનરીયેટા મને કંઈ એકજ વાતનું દુઃખ નથી. મને ધણી ધણી યાદો રડાવેચ! એકવાર પાછું તે છોકરીનું મન થયું કે વહાલી હેતાળુ બાનુને પટાવીને પુછે કે તે દહાડે તેણી તે ઓરડામાં આવી હતી કે નહીં? પણ જો તેમ નહીં હોય તો! એક એવા ચકડોળ વીચારની સ્થીતી માટે તેણીની કેવી હસી થાય?”

“મીસીસ ફ્રાન્સ આજથી મીસીસ વીનસેન્ટનો આજ્ઞ હું મીસ માયરને આપુંચ ને તમને રીલીવ કરવા માગુંચ.” તે બાનુએ માયાથી કહ્યું. “મારો વીચાર છે કે આઠ દહાડા ચાલુ તમે તમારા ઓરડામાં આસાયેશ લેઓ. તમારેથી એમ લાગટ કેસીસો લેવાઈ નહીં શકાય.”

“નહીં નહીં, ખુદા ખાતર દયા કરો. હું મારા ઓરડામાં પડી રહેવશ તો જરૂર આવા વીચારો સાથે હું મેડ થઈ જવશ. હું મારા કામમાં મારો ધણો ગમ લુલી શકુંચ.”

તે છોકરીની બહોંસ આગળ મીસ હેનરીયેટા નાચાર થઈ ને પુરતો દીલાસો આપી તે વીદાય થઈ.

એએક દહાડા તો જોમ તેમ કરી ગયડયા. પણ હવે તે છોકરીથી પોતાથીજ વધારે વખત ટકાયું નહીં. દીલને નાતવાન કરતી ચાલુ ધીગી તાપ મનને એએન કરવા લાગી.

દરેકની સમજવટ છતાં તે છોકરીએ હજુરખી મીસીસ વીનસેન્ટનો ચાજ^૧ છોડવા સાફ ના પાડી. તે કેસને પોતે પોતાને હાથે તદ્દન સાબો કરી એક ખીજો જીવ બચાવવાને થેલા ઉમંગથી તે છોકરી રાત અને દીસ એક કરતી કદી ખીસી નહી.

પણ હા, આજે ફરજનું માયુ^૨ તેણીને ખીજાણે જવું પડ્યું અને તેખી કેવું ?

મોત અને જીવતનું !!

+ + + +

મોત જીવતની માંદગી સહેવતી તે સુંદર છોકરી પવનમાં પણ તેજ માનીતા આકારને વાંકા વળી તેણીને તપાસતો જોતી ! તાપની જીમમાં પણ તેણીને એમજ લાગતું કે તે તદ્દન મજદીક ઉભો રહી તેણીને જીવાડવાની કાશેશ કરતો ! અરેરે અવારનવાર તેણી તેને નાડ પકડી તપાસતો પુકારી ઉઠતી ! હાથે પહોળા કરી તે વહાલા જવાનને પકડવા ઇચ્છતી ! પણ અફસોસ ! સુધીમાં આવતાં તેણી એટલુંજ અડઅડતી કે—

“તે તો ગીયો ! સદાનો ગીયો !!

પ્રકરણ ૬૬ સું.

—:૦:—

લાગત ચાર અઠવાડયાં સુધી તે ભયંકાર ખીમારી સેહવતી મીસીસ ફ્રેન્સ^૩ ખીજાણે પડી રહી.

હવે તેણીને કોનવેલેસન્ટ વોર્ડમાં ખસેડવામાં આવી, જ્યાં ખીજાણે પડી પડી વહી ગયલું સુખી નાનપણ યાદ

કરતી તે હવે વારંવાર એકવાર પાછી 'રોહા-નીલા'માં જઈ પપા ડીયરને મલવાના સુખી ખ્યાલોમાં મશગુલ રહેતી.

ધીમે ધીમે એકવાર પાછી તે ખુબસુરત છોકરી દરેકને ખુશી કરતી પાછી ટટાર થઈ.

“મીસ હેનરીયેટા હવે મને મારું કામ લેવાની રજા આપો.” એક દહાડે તે બાનુને મળતાંજ તેણીએ કગલીને કહ્યું, “મને તો એમ પડી રહેવા બીજકુલ નહીં ગમતું !”

“માછ ડીયર ગલ્ હજી તું બરાબર નથી. ડોક્ટર વેલમેન હજી તમને એક આખું વીક આસાએશમાં રાખવાની સખત લલામણ કરી ગીયાય. ”

“ડોક્ટર વેલમેન? તેવણ કોણ ?” તેણીએ આતુરતાથી ડોળા ચઢાવી પુછ્યું.

“તેવણ આય ‘ધી એસકવીઠ ઓસ્પીટલ’ના ‘ફાઉનડર છે.”

“ફાઉનડર તો તમે ડોક્ટર એસકવીથને કહેતાંતાં !”

“હા પણ” તે બાનુ આહી એક મેકંડ ગુચવાઈ, પણ પછી પોતાના નાના રૂમાલે મોઢકું નુછતાં તેણીએ કહ્યું, “ડોક્ટર વેલમેનની આય ઓસ્પીટલ તરફની એટલી તો કાળજી અને મહેનત છે કે ‘ડોક્ટર વેલમેનને આએ ઓસ્પીટલ તરફની એટલી તો કાળજી અને મહેનત છે કે ડાઁ અસકવીથની દુરની દીલસોજી કરતાં તે ઘણીજ ઉપ્યોગી છે અને તેથી કેટલાંક લોકો ડાઁ વેલમેનને એક ફાઉનડર તરીકે ગણેય.” એવણ એક અતી માયાળુ ને ઉમરાવી દીલના પ્રહરથ છે.”

“ધણ મેં તો આટલા વાંઘા સોહવાસ છતાં હજુર એવણુને જોયાજ નથી.”

“એમ ખોલાયય કે એવણુ જેવા બાહોશ રીઝીશયન હાલમાં બીજા કોઈ નથી.” જાણે તે છોકરીનું ખોલવું સાંભળ્યું નહીં હોય તેમ તેણીએ પોતાનુંજ ચલાવ્યું. હમણાં બીલકુલ મતફેર વગર એવણુ એક સઉથી હોશીયાર ડાક્ટરમાં ખપેય, દરેક દરદો બીજા ડાક્ટરો કરતાં જુદાજ ખાસ એવણુની અકકલના ઉપાયોથી એવણુ સાજાં કરેય.”

“એટલાં બધા દુસ્વાર છે?”

“ધણાજ બરાબર ખોલું તો તમારી ભયંકર માંદગી-માંથી તમુને પાછાં જીવાડનારબી એવણુ ડાક્ટર વેલમેન પોતેજ છે.

“શું! તેવણુ મારી સીકનેસમાં અવતા'તા?”

“હારતો! જાંઘસુધી તમે બેશુધીમાં પવનમાં ઉતાં તાંદં સુધી એવણુ તમારો આગળ આખી આખી રાત ખડે પગે ઉમેલા. પણ જ્યારથી તમે શુધીમાં આયાં ને કેસ હોપલેસ-પરથી સુધરવા લાગો કે તમારો ચાજ ડાક્ટર મીલ્સને સોંપ-પવામાં આવ્યો ને તેમાંથીબી તમો રીકવર થયાં કે તમારો હવાલો મ્મરે માથે આવ્યો ને ખોદાના શુકાના કે તમુને ફરીથી હસતાં રમતાં જોતી હું આ તમારી સાંભે ઉભીય.”

“થેંક્યુ મીસ હેનરીયેટા, મારી તરફ તમે કેટલાં બધાં કાઠનડ છેઓ.”

“મારા કરતાં ડાક્ટર વેલમેનનો આભાર તમુને પહેલો માનવો જોઈએ. અહીંના એક મરચંટની દીકરીનો કેસ તદ્દન હાથથી ગીયેલો બધા ડાક્ટરોએ તે છોડી દીધો ત્યારે છેક

છેલ્લી ધડીએ એવણે જઈ તેને જીવાડી. હા મરતીને પાછી જીવાડી—આજે તે એક ઘણી તનદરેસ્ત ને સુખી છોકરી છે તેમજ તમેથી મોતમાંથી ઉઠવાને વરે એવણુનાજ આભારી છેઓ.” ખરા જુસ્સાની વખાણ કરતાં તે બાનુ એવી તો મોહક લાગતી કે મીસીસ ફ્રાન્સે એક પણ જાણે તેણીને જોયાજ કીધી.

પણ પછી તેણીએ એક નીસાસો ખેંચ્યો.

“મીસ હેનરીયેટા કદાચ દુન્યાની નજરે હું તેવણની આભારી હોવશ પણ હું પોતે મારી મરજીથી તેવણને આભાર માની શકતી નથી.”

“કાંય ?”

“કારણ મારી જીંદગી મને જરાકથી વહાલી નથી કે તેના બચાવનારાપર હું ખુશી થાઉં.”

“અરે મીસીસ ફ્રાન્સે, તમારી જીંદગી બચાવવા ડાક્ટર વેલમેને જેવી રીતે દહાડો ને રાત એક કીધાં તેવી રીતે મેં કાઠ દહાડો એવણને જીવતોડ મહેનત કરતાં જોયા નથી. એ શું દેખાડેય એજ કે તેવણને તમારી જીવાન જીંદગી ઘણી કામની લાગી હોશે.”

તે છોકરી તદ્દન ચુપ્પ જોસી રહી જેથી તે બાનુએ પાછું ચલાવ્યું.

“જો કે અમીર ને ફકીર બધાંને તેવણનું ત્રીટમેન્ટ એકજ સરખા જુસ્સાથી મલેય છતાં મારે વરે એવણે પુશ્કલ કાળજી બતાવીય. આય ઓસ્પીટલમાંજ એવણ પોતાની જીંદગીનું સુખ સમજેય. ડાક્ટર વેલમેનનું બીજું નામ ચેરીટી કહો તો ચાલે.”

આટલી બધી વખાણ લાયકનો એક અદસ્ત જોને તેણે જીંદગીભરની આભારી બની ચુકી હતી તેને એક વાર પોતાની આંખે જોવાનું હવે તે છોકરીનું મન લલચાયું.

“પણ મેં તેવણને આટલા બધા વખતમાં જોયા કેમ નહીં?” તેણીએ એકવાર પાછો તેજ સવાલ પુછ્યો.

“તે તો કોણ જાણે, પણ તેવણ હંમેશ કાંઈ આખી ઓરપીટલ ફરતા નથી. જ્યાં એવણની જરૂર હોય ત્યાંજ પોતાની હાજરી આપી એવણ ચાલી જાય. બાકીનું કામ ડાક્ટર મીસ્સ પુરું કરે.”

“મારી તરફ એટલા બધા કાલજીવંતા છે તો તેવણને મોહડે મોહડું મલી ઉપકાર માનવા મને ઘણું ગમશે. જો તમે મારી એટલી મરજી તેવણને મલી જણાવશો તો હું ઘણી ખુશી થવશ.”

એ પણ તે બાનુ ઠસ થઇ ગઇ તેણીએ તે ખુબસુરત છોકરીનો કગલતો ચહેરો ટીક્યો.

“ઠીક છે! આવતી કાલનો દહાડો ડાક્ટર વેલમેનનોજ તે હું તે તક લઇ તમારી ઇચ્છા એવણનેજ જણાવશ.” એટલું બોલી કંઇક મક્કમતાથી પોતાના રાતા હોઠો બીડી તે ત્યાંથી સટકી ગઇ.

x x x x x

બીજો આખો દહાડો પસાર થઇ ચુકો. ડોળા તાણતાં તાણતાં આખરે દીવાબી તો થયા.

“આજે તો મને ડાક્ટર વેલમેનને મળવાની ને ઉપકાર માનવાની તક નહીં મલી,” મીસ હેનરીયેટાને મલતાંજ મીસીસ ફેબર્સે જણાવ્યું.

તે બાનુએ એક નીરાશીનો દમ ખેંચ્યો.

“કાંય તમે કાંઈ દલગીર દેખાઓય? કંઈ નહીં. જો તમે તમારા કામમાં મારી ઇચ્છા તેવણને જણાવતાં ભુલી ગયાં હોવો તો નેવર માઈડ બીજી વખત એટલું વાદ રાખી જણાવશો તો મહેરબાની!”

“નહીં નહીં તમે ધારોય તેટલી મધી બેદરકાર હું તમારી તરફ નથી.” તે બાનુએ કંઈક નખાઈ જતા અવાજે જણાવ્યું. “મીસીસ ફ્રાન્સ મેં તો એવાજ જેવા આવ્યા તેવીજ મારી ઇચ્છા જણાવી પણ-પણ-એવણે તેને વરે તમારી માફ માંગવા મને જણાવ્યું.”

“માફ! શાને વરે” મોટી અજાયબીથી તે છોકરીએ પુછ્યું.

“તે તો હું પોતેથી નથી જાણતી. પણ મને લાગેય કે એવણની તખીયત આજે બરાબર નહીં હતી.”

“ઘણુંજ દલગીરીલયું”. પણ મારી મુલાકાત લેનાં એવણને કંઈ ઘણું ખોટી થવું નહીં પડતે. છતાં અહીં વેર આવી ગીયા તો મનેજી ખુશી કરતે.”

તે બાનુએ આય છોકરી ગમ બે પળ જોયું. અરેરે આવી ગયા હોતે તે બોલતી હતી પણ તે થવું કેટલું બધું મુશ્કેલ હતું તેનું તે છોકરીને ક્યાંથી લાન હોય?

“મેં તમારી મુલાકાત લેવા તેવણને કહ્યું કે તેવણ કંઈક કંઈક નહીં નહીં આજે તેવણની તખીયતજ બીલકુલ બગડેલી હતી. તેવણ સફેદ સફેદ થઈ ગીયા. તેવણના હાથમાનાં ધુજતા રમાલથી મેં પારખ્યું કે તેવણનો દમ તે વખત ઘણો જલદી ચાલતો’તો” ખાસ કંઈક સંસારો કરવાજ તે બાનુએ

આય હકીકત તે છોકરી આગળ રજી કીધી. પણ અરે જે બીના કદી ધારી નહીં શકાય તેનો શક તે મુવેલાં નીરાશ જીગરને કેવી રીતે સજ્જત કરી શકે ?

“ચાલો કંઈ નહીં, હું બીજી વખતે એવણને મળશ.” તેણીએ તદ્દનજ બેદરકારીથી માથું ધુણાવ્યું.

એ આખાં અઠવાડ્યાંઓ વહી ગીયાં પણ હજી ડાકટર વેલમેન તેણીને મળવા આવ્યો નહીં. જે કે તે છોકરી કાઠખી રીતે તે મુલાકાત માટે આતુર કે અધીરી તો હતીજ નહીં. છતાં એક માણસનો ઉપકાર માનવાની રીતમાં પછાત પડવા તેણીને ગમતું નહીં.

એક વખત પાછી તેણીએ મીસ હેનરીયેટાને પકડી.

“કેમ મીસ હેનરીયેટા, પેલા તમારા ડાકટર વેલમેન હજી મારી મુલાકાતે આવ્યાજ કરેય કે ? હું ઘણીજ દલગીર છેઉં કે મારી તરફ તેવણુ એટલા બધા બેદરકાર બનેય.”

“મીસીસ ફોર્બ્સ ધીરાં પડો. હવે બનતી પહેલી તકે તેવણુ તમને મળવા આવનાર છે.”

કેટલી સહેલાઈથી તે બાનુ આય વાકય બોલી ગઇ. પણ અરે ! તેની જેખમદારી સમજતાં તેણીનું નાનું દીલ જણા જોરાવર થોકાથી ધપકતું હતું.

—:૦:—

પ્રકરણ ૬૭ મું.

—:૦:—

ધી એસકવીથ ઓસ્પીટલનો એક ખાસ લપકાદાર ઓરડો તેના સ્થાપક ડાકટર એસકવીથને વરે ખાસ રાખી

મુકવામાં આવ્યો હતો. અલગત ડાક્ટર એસકવીથ
ઓસ્પીટલમાં ધૂણાજ કવચીત આવતા હતા છતાં
એટલી તો ખાત્રીજ હતી કે આય લડો બુટલો તખીય તે
સફેદ લાંબી દહાડી નીચેનાં ઉંચા દયાળુ દીલગુરદાથી
ઓસ્પીટલ માટે દુરથી પુશકળ કાળજી ધરાવતો હતો.

તેવણના તે ખાસ ઓરડામાં ફક્ત એજ જણને જ
રજા હતી. પહેલું તો ઓસ્પીટલ પર તનમન અર્પણ
ડાક્ટર વેલમેન અને બીજું મહેનતું મીસ હેનરીયેટા.

ઓરડાની વચ્ચે વચ્ચની ગંધાર જેવી રાઉંડ સી
ઓલ્ડ ફેશન્ડ ટેબલ પર પોતાની વીચારવંતી ઢપે બેઠેલા
વેલમેનને એકકી ટગરે ટીકતી તે ખુશસુરત મીસ હેનરી
થોડાંક કદમે દુર ઉભી રહી, દેખછતી રીતે કંઈ તકરાર
દીસતી હતી.

ખરેખર કાળા સુટમાં લગાર અપ-ટુ-ડેટ સાજમ
થયલા તે જવાનનો સુંદર બાલના ખુશસુરત કક્કીન
ચહેરા પર આટલી હદ સુધીના ગમગીની બેતાં તે બાનુ
દીલે દુઃખી હતી.

“વારં તમે બધી વાત પડતી મુકો ને મને કહે
તમારો છેવટનો વીચાર શું છે?” બાજુ આય દુઃખી હાલ
તે જવાનને હવે વધારે વખત તે બેઠ શકતી નહીં હોય
તેણીએ મીઠાસથી પુછ્યું.

“મારો વીચાર એજ છે કે એને તમે મારી ના
દુર કરો,” તે જવાને કંઈક નાખુશીથી પોતાનું
ધૂણાવી મુક્યું. “અસ હવે એ તદ્દન સારી થય્ય વાસ્તે

કેથે ચેંજપર મોકલવાને બહાને એને આપ મારી જગેથી દુર કરો.”

“એ તમે શું બોલોય ? જે ચીજને તમારો જીવ આટલો કીમતી માને તેજ ચીજને તમો દુર કરવા માગોય. જે રાત દીસની તમારી ખડેપગેની મહેનતને મારાં દીવમાં તો કંઈક ખુશાલી આપેલી નહીં. નહીં, તમારા દીવમાં રોપાયલુંખી કદી નાણુદ થશે નહીં.”

“એટલે તમે શાનીપરથી ઘડી ઘડી એમ બોલોય ?” તેને પોતાનાં નેણ ફેરવી નાખ્યાં ને તે બાનુ તરફ સખત ચીદલો ચઢાવ્યો. “બધું વહી ગીયું, બધું ખલાસ થઇ ચુકું, બધી કસોટી થઇ ચુકી. હું એક માણસ છઉં. કંઈ હેવાં નથી. એક વખતનું છેતરાયલું આદમી ફરીથી કદીખી છેતરાશે નહીં.”

તે ઝનુનથી બોલતા શખસ તરફ તેણી દીવસોઝ આંખે ટીકતી હતી. “ત્યારે મેં તમને આટલું આટલું સમજાવ્યું તે બધું ફાકટ ગીયું,” તેણીએ અતી મીઠાસથી તેને નરમ પાડતે સાહદે કહ્યું.

“ચય-ચય-ચય-તમે નકામી ખીફ શું કામ લેઓય મેં જે નકકી ઠેરાવ કીધોય તે હવે કદીખી હવે ફરશે નહીં પાછી હાથ આવેલી જાંદગી હું હવે વેચનાર નથી !” તેણે પોતાના ટેકવેલા હાથે પોતાની બંને આંખો ઢાંકી દીધી.

“ત્યારે તે ખીચારી અધીરી છોકરીને તમે એકખી વખત મલશે નહીં કે ?”

“કદી નહીં.” તેને એકદમ ઉંચે જોયું. આહ તે

આંખમાંથી ખુદ્દો તુચ્છકાર દીસી આવતો હતો. “મારેથી બનશે ત્યાં સુધી તો કદી નહોજ!”

“તમે ધણાજ સખત થાઓય, એ સાફ નથી!”

“હા, જેને મને એ શીક્ષણ આપ્યુંય તેની સાથે મને તેવીજ રીતે વરતવું જોઈએ. બસ એક વારની મારી ઉંઘડેલી આંખોને ફરીથી હું આંધળી કરવા માગતો નથી. સચુર કરો મને સાંભરી લેઓ. મારો વીચાર એજ છે કે આય ઓસ્પીટલની દરેક બાંધમાં તમે મને મદદ કરતા આપાય તો આય બાબદળી ઓસ્પીટલની આબાદીને લગતીજ છે, કારણ એમ ઉંદર બીલાડીની નાહસ ભાગ ચાલુ રાખવાની મારી મરજી નથી. હું જોવશ કે હવે જે ઘડીએ જાહેર થઈ જવા તેને મને જોવીજ પડશે તો યાદ રાખજો કે હું તેને જોવા કરતાં અહીંથી સદાનો દુર થવશ, જેમ દુન્યાની નજરમાં હું નાખુદ થયોય તેમ તમારી નજરથીથી સદાનો જવશ.”

“શું તમે જતા રહેશો? હમેશનાં?”

“અલખત હમેશનો!”

“ઓ નહોં! ખુદા ખાતર તેમ ના કરતા. ડાકટર વેલ મેન તમારી બાહોશ સંગત છોડવા હું તકવાર નથી.”

“કારણ?”

“કારણ તમારી દોસ્તીમાં હું સુખી છું!” તેણીએ નીચી નજરે જવાબ વાળ્યો. મારા મહેરબાન દોસ્ત, તમારાં સુખ ખાતર—તમારાં સુખની આશામાં હું દરેક ચીજ કરવા ખુશી છેઉં, તેણીએ ઉલરાતી છાતીએ કહ્યું—

“હા, હું તે બધું સમજુંચ” તે જવાને પોતાનો ચહેરો ધસડીને નુછ્યો. “તમે ધણા એક વચની અને માયાળુ

છેઓ. હા શીરીન ત્યાં સુધી તું એક નાલાયક—અરે તદ્દન નાલાયક છોકરીને તારી જીંદગીનાં સુખને જોએ તું કદીબી બચાવતે નહીં,” તે સહેજ થોભ્યો. “ખરેખર તમે એક બહુજ ઉમદા દીવ્ર ધરાવોય. હજુથી ખુદા દયા કરે ને તમે સુખી થાવો એજ મારી દર પળની દુઆ છે.”

તે બાનુનું જીગર આપ એક સઉથી વહાલા જવાનની આટલી ઉંચી સરડીરીકટથી બાગબાગ થઇ રહ્યું.

“હવે મને જવું જોઇએ.”

“જો તમે માફ થોડું બોલવું વધારે નહીં સમજે?” તે ઉભા થયલા જવાનનો કમાનદાર સફેદ હાથ કગલતે ચહેરે ધરતાં તેણીએ માગી લીધું.

“તમે સારો દદાડો બોલ્યા કરો તો મને સાંભળવાનો કંટાળો નથી. ફક્ત એકજ જીવની વાત દુન્યામાં મને તદ્દન દુખી બનાવી મુકેય!” તેણે મોહકું ફેરવ્યું.

“તમે મને આટલું ઉંચું મત આપોય. ઓસ્પીટલ માટેની મારી સલાહને વરે વખાણુ કરોય, તો મારા બોલવામાંથી તમુને કંઈક વળુદ માનવાનું કારણ સમજવું જોઇએ. હું બોલું?”

“બોલો.”

“મેં તમારી આગળ એ છોકરીનાં કમનસીબની લીટીએ લીટીએ જણાવીય. તમારી ગેરહાજરીના દરેક બનાવો મેં તમુને કહયાય. એકેક પછીના કેવા ભયંકર સંજોગો આવી ગયા ને તેમાંથી કેવી હાલતે છુટી તે પણ જણાવ્યુંય. હવે તમે હમણાનો મામલો તો તમારી ખુદ નજરે તમે જોવોય. ચહેર, ઘેર, સગાંવહાલાં, સુખ, આરામ, દરેક ચીજ તેના

જેવો એક જવાન છવ આવી ખુબસુરતી છતાં તજ આવે
તો તે બધું તપાસતાં તમે એટલું દુલ્લું દીલ દેખાડી તમારું
ઉત્તમ સુખ પાછું નહીં મેલવો ?”

“માફ કરો ! ખુદા ખાતર માફ કરો !” તેણીના હાથમાં
પકડાયેલો પોતાનો હાથ કંઈક ગુસ્સાના ફફડાતથી તેને
ખેંચી લાધો.

“મીસ હેનરીયેટા હુંકમાં સમજી જાઓ કે કદીયી બને
નહીં તેવી નકામી વાતમાં હું આપરો કામતી વખત રોકવા
નથી માગતો ! હું જાઉંચ.”

“મને કહો હું તેને શું જવાબ આપું ?” એકવાર તેને
તેણીએ પાછો રોક્યો. “તેનાં રોજના એકજ જાતના સવા-
લને હું હવે કેમ ઉડાઉં ?”

“તે કામ મારું નથી. પણ એટલી મહેરબાની કરો.”
તે થોભ્યો. હા, આય વખત તેના ચહેરાની લીટીએ લીટીએ
તે કગલતો ચહેરો ધસી આવતો હતો. “મીસ હેનરીયેટા,
એટલી મહેરબાની કરજો ને એને કાષ્ટથી બહાને આય
આપણાં મકાનમાંથી બહાર કાઢો. એની ગેરહાજરીથી-અરે
એનાં ગયાથી મારાં કચડાઈ જતાં મગજને ઘણી રાહત મલશે.”

“આય તમારી રીત મને જરા ચમતે ગમતી નથી,
પણ શું કરું તમારી એટલી બધી શુંચવણ મને તેમ કરવાની
ફરજ પાડશે ?”

જાણે આય જવાએ તેને કેટલો બધો ખુશી કાપો હોય
તેમ એક ઉપકારી નજર તે બાનુપર લંબાવી તે ત્યાંથી ઝપાટામાં
ચાલી ગીયો.

“અરે મારી બધી આશા બ્રૂટ !” તેના જવા સાથેજ તે દયાળુ બાનુએ એક હાથ મારી, જે જીવંતી ફક્ત હાજરી એને એટલી બધી દુઃખી કરેય તો તો પછી આખું ભરીશ તેની સાથે કેમ ચાલે, હવે તે બાનુ ધણું મુશકેલ છે.

તેણી ત્યાંથી મીસીસ ફ્રેન્સના ઓરડા તરફ ચાલી ગઈ !

—:૦:—

પ્રકરણ ૬૮ સું.

—:૦:—

એક પારસી શેઠયાની હઠીલી માંદગી.

“શેઠ શ્રીરોઝ ખુશરો બહેરામ જેઓ પોતાના યનારા જમાપ મીઠ દારાં ઓશખરનર સાથે તબયતના સુધારા માટે ફોર્ક પર પેરીસ સીધાયા હતા તેઓ નધારેલી બગડેલી તબીયતથી અચીતા મુંઝવે પાછા ફર્યા છે.

કાબેલ ડાકતરોનું કેહવું છે કે મીસ રોઝાબે ખુશરો બહેરામનાં ના પસંદ પગલાંથી જે ફટકો આ શેઠને લાગેય તે વીસરવો તેવણુ માટે ઘણો મુશકેલ થઈ પડેય. પોતાના વૃધ્ધ પીતાની શાંતી ખાતર હજુથી કમ એવો બનાવ બને ને એકવાર એ બાપ બેટી સાથે મલે એવું અમારું ખરાં દીલનું ચાહવું છે !”

“ઓ કેવી ગજબ ભરી ને શરમાવનારી બબર !” તે શીકકા ધરજતા હોઠોમાંથી એટલાજ શબ્દો બહાર પડ્યા, તે ખાનગી ઓરડામાં આ તેની દયાજનક હાલત જોવા બીજું કોઈ હતું નહીં. પોતાના વહાલા બાપની આય લગભગ મોત જેવી બબરથી તેણીની છાતી ફાટી ફાટી જતી હતી.

“અરે ખુદા શું આ જનમ મારે માથે મોતનાં કલંક

લગાડવાનોજ લેખ લખ્યોય, મારો વહાલો લવ તો હાથ મુવો પણ ઘરડા બાપનાં મોતને વરેખી હુંજ ને દાર?" તે ડચકાં ખાવા લાગી. "મારું કેવું મન થાય તે વહાલો ચેહરો પાછો હું જઈને જોઉં પણ અરે આય ચરમલયુ" મોહકું હું કેમ બતાઉં? નહીં-નહીં. મારા ડીયરને ખાતર હું અહીં બેઠી બેઠીજ દુવા ચલાવશ પાછી તો હું મરતાં જવાની નથી.

"કાંહથી જવાના?" મીસ હેનરીયેટાને મીઠો સાહ અડડતાંજ તે છોકરીએ ગમખવારીથી ઉંચે જોયું. "મીસીસ ફ્રેન્સિસ, વળી એ શું નાદાની? તમારી ત સુધારવા અમે તરેહવાર કયે ને તમે એમ બચ્ચાં સહી કહાડી પાછી ને પાછી તે બગાડોય."

"ખુદા ખાતર મારો વાંક ના કાહડો. મારીપર ના થાઓ, આય વાંચો ને મને કહો કે આય દુન્યામ મારે વરે કીયું દુઃખ બાકી છે?"

તે બાનુએ તે પેપર લીધું અને વાંચ્યું.

અફસોસ! તે બેઠી તો ખુલ્લાં મને રડીને દીલ કરતી હતી પણ આયજ મીસ હેનરીયેટાને તે. ખુદા મુરખી માઠે વીલાપ કરવાની ક્યાં છુટ હતી, એક તે મીઠા મહેરબાન 'માસાજી' માટે તે બાનુનાં દીલમાં લાગણી જોશ કરી રહી. તેણી પાસેની એક ખુરસીપર ગઇ અને વીચારથી તેણીનું નાનું મગજ તપી આવ્યું.

અરે ખુદા! આય છોકરીનાં પાછા ઘરે ફરવાથી મોટો ફાયદો છે, તે મનથી પતપતી. ડોક્ટર વેલમેનને ચશે. તે સહીસલામત હાથમાં જવાથી મનેથી નીરાંત

ને સહીથી અગતનું તો શીરોઝશાહને જીંદગી મલશે. પણ મોકલવી કેમ ?

“મીસીસ ફોર્બ્સ તમે રડો ના, રડવાતી કંઈ વળવાનું નથી. જોવ સમજો, મને તો સામટી રીતે લેતાં એમજ લાગેય કે એક જાપને ખાતર દીકરીએ કાઢખી રીતે પોતાનો ભોગ આપવો જોઈએ.”

“એટલે તમે શું મતલબથી બોલોય-મને ખુલ્લું કેહો ?”

“મારી નતલબ એજ છે કે તમે તમારે ઘેર સીધારો તો દરેક રીતે સારું છે, આખાં ભવીશના તમે નચીત થઈ જશો.”

“એ, તમે શું કેહોય મીસ હેનરીયેટા, એમ કદીખી અને ? જે ઘેર હું લગનને દલાડે કેવી નામોશી સાથે છોડી આવી તેજ ઠેકાણે તેજ લોકોયાં તમે મને પાછી જવા કેહોય ? અરે તમારેથી તે બોલી શકાય પણ મારેથી તે બળવાય નહીં.”

“એક થોડા વખતની શરમને ખાતર તમે હમેશનાં એક જાપ વગરનાં થવા તઈયાર થાવોય કે ? સમજો. તમારી મરજી વીરૂધ તમોને સોસાયટીમાં કે પારકાં લોકોમાં કેણુ બેલાવવાની જખરી કરવાનું છે ? શાંતીથી વીચાર કરો. તમુનેખી એમજ લાગશે કે ઘેર ગયલુંજ ઘણું સારું છે.”

તે છોકરી થોડોકવાર ચુપકીદીમાં રડી. તે બાનુને લાગું કે આય આંસુઓ કદાચ પસ્તાવાના હોય અને મામલો બદલાયખી ખરો.

પણ નહી તે છોકરી હવે શાંત મને તડી થઈ.

“મીસ હેનરીયેટા, મારી વાત સાંભજો. તમે મને મારાં કુટુંબમાં પાછી જવા કેહોય. પણ તેમ કદી-કદી-કદી બનશે

નહી. મારું ગળું કપાવવા હું રાજી થવશ પણ હું પાછી તો કદીખી 'વીલા'માં જવાની નથી. તમે મારા પપા ડીયરને ખાતર મને મોકલવા માગોય પણ મને લાગેય કે-કે એક ખુની દીકરીને જોવા કરતાં તેવળુ તેના વગર વધારે સુખી હોશે. અરે, આય ખુની હાથોથી હું મારા વહાલા પપાને ગળે વળગવા માંગતી નથી. બસ મારી સાચી ભલી જોશભરી દુવાઓ હું અહીં બેઠી બેઠીજ તેવળુને પુગાડશ. પણ તે છતાં જો મારા અહીંના વસવાટથી તમને કંઈ અડચણ હોય, જો તમે કંઈ નારાજ હોવો તો ખરે હું અહીંથી જવા તૈયાર છેઉં. જો કે દુન્યામાં હું ક્યાં જવશ ને કીયે ખુલ્લે પડશ તે મને માલમ નથી.”

તે ડચકાં ખાતી છોકરીને સદા પોતાને ટોટે બાંધવાનો દીલાસો આપવા તે બાતું કંઈ બોલવા માંગતી પણ ડોક્ટર વેલમેનની યાદથી તેના ગળામાં કાચકી બંધાઈ જતી તે એકબી દીલાસાનો સખુન બોલી શકી નહી !

“કંઈ નહી મારો બોદા મારી સાથે છે. તમારાં જેવાં માયાળુ જીવો કંઈ ઘડી ઘડી મલતાં નથી, છતાં કંઈ નહી તમને કોઈખી રીતે નાખુશ કરવા હું માંગતી નથી. જો મારા જવાથી તમે ખુશી થતાં હોય તો હવે હું તદ્દન સારી કાની છેઉં. મુસાફરીને વરે લાયક છેઉ મને કહો હું જાઉં ?”

તે ભલી બાનુની છાતીમાં મોટો બુક પકડી આવ્યો. તે પોતે તેણીને જતી મુકવા ક્યાં રાજી હતી ? દુન્યામાં કોઈના ખી છતર વગર તે તેણીને ક્યાં જતી મુકે ?

મીસીસ ફોર્જસ, તમે અમથા તમારા મનમાં ઓછું ના લાવો. તમે ઘેર જવા રાજી નથી તો મારીખી કંઈ જખરી

નથી. ખુદા ખાતર કદીખી એમ ના ધારનાં કે તમારી હાજરી મને દલગીર કરેય-તેથી ઉલટું તમુને જોવાથી મારી આંખને ઘણી ટાદક મલેય. ચાલો, હું જઈ આવઈંય તેટલાં આરામ કરો.

આહા ! આટલી ઉંડી દીલસોજી પછી કીયું દુખ ઓછું નહીં થાય. ખરેખર મીસીસ ફોર્મસને એ દીલાસાથી મોટી રાહત મલી.

—:o:—

પ્રકરણ ૬૯ મું.

—:p:—

• એકસીડન્ટ વોર્ડનાં નંબર ૩ વાળાં ખીંછાણાં આગળ આજે મીસીસ ફોર્મસ ઘણીજ ઉમંગથી નસીંગ કરતી હતી તેટલાં મીસ હેનરીયેટા દોડતી દોડમી ત્યાં આવી લાગી.

“અરે તઇયાર થાઓ તઇયાર થાઓ.” તે ઘણીજ ઝડપથી કંઈ ખુશાલીના ઉલરાથી બોલતી હતી. “મીસીસ ફોર્મસ તઇયાર થાઓ, હમણું ડાક્ટર વેલમેન આ વોર્ડમાં ફરવા આવવા નીકલેય.”

તે હજુ તો તે છોકરી ગભરાટથી કંઈ વધારે પુછે તે અગાઉ તો તે આનુ પાછી ત્યાંથી ગુમ થઇ ગઇ.

“આહ આહ આખરે ત્યારે એક તક મલી ખરી ” તેણી બબડી, જે કે કશીખી અધીરછ કે આતુરતા તેનાં દીલમાં હતી નહી. છતાં રીતી અને મર્યાદા ખાતર તે ગ્રહસ્થનો આભાર માનવા તેણી તઇયાર થઇ રહી. એકેએક મોઢે વખ-

જાતા તે લલા તખીબને આજે જોવાને વડે તે પોતાની આંખો ચમકાવતી હવે ઉલટમંદ બની રહી.

પાંચ મીનીટ-

દસ મીનીટ-

અને પા કલાક.

પણ હજુ કોઈ મલે નહી. જે ઉતાવલથી મીસ હેનરી ચેટા જણાવી ગેઈ હતી, તે વખત તેણીને લાગુ કે હવે વહી ગીયો હતો.

તે છોકરી આતુર આંખોએ જોતી સહેજ આરણા નજ દીક આવી પણ એ અહસ્થને જોવાને બદલે તેણીએ એક હાંફતીહૂંફતી નસને કંઈ પુછતાં જોઈ.

“શું છે, શાની એટલી હાંફેચ. કે કોઈ નવો કેસ આયોચ શું?”

“નહીં-નહી. તેવું કંઈ નથી પણ મીસ હેનરીચેટાની આયા લુશી અહીં છે?”

“નહી, અહી તે આવીજ નથી, પણ મીસ કુક, ડૉક્ટર વેલમેન હજુ ઓસ્પીટલમાં છે કે?” તેણીએ આતુરતાથી સવાલ કીધો.

“નહીં તેવણુ તો ગીયા. ને જરાક કંઈ તકરાર થયલી લાગેચ?” એ ડગલાં નજદીક આવી તે કાનાશોરીની શોખીન છોકરીએ સહેજ હસ્તાં તેણીના કાનમાં કહયું, “ડૉક્ટર વેલમેનને મીસ હેનરીચેટા વચ્ચે કંઈ વધેરાયણું લાગેચ!”

“શું ! જરા ખુલ્લું કેહો. શાને વરે તકરાર થઈ ? જો મને કેહો મીસ કુક, હું તમારી ઘણી આભારી થવશ.”

“હું તમને કેહું?” તે ડુધી આપું છોકરીએ બીહતે દીલે આસપાસ જોયું અને પછી તેણીના કાનમાં પડી ચલાવ્યું, “જોવ સમજો, મીસ હેનરીયેટાએ તમારી મુલાકાત લેવા ડોક્ટર વેલમેનને સમગ્ગવ્યું પણ તેમણે તેમ કરવા સાફ ના પાડી. ત્યાર પછી કોઈખી રીતે તેવણને આય તમારા એક-સીડન્ટ વોર્ડમાં લાવવાનું બહાનુ તેણીએ ઠેસવ્યું, પણ તેવણ તુરત એવણની મતલબ પામી ગીયા ને પુપકળ ચીરડાયા. ઓ મીસીસ ફ્રેન્સ, અમારા લલા ડોક્ટરને મેં કોઈ દહાડોખી એટલા બધા ગુસ્સે થતા જોયલા નહી. તેવણ ધણુજ ઝનુ-નથી બોલ્યા કે “તમે મને કેહેવા શું માંગોય? હું તેની આગળ આવવા નથી માંગતો. તેની મુલાકાત મને કદી લેવી નથી.”

અરે તે છોકરીનું દીલ કંપારીઓથી ધુણ રહ્યું હતું. અરે તેને લાગુ કે તે ત્યાંજ પડી જઈ મરી જતી હતી. એ લોકને ખબર નહી કે હું પાસેના એડ આગળજ ઉંભી રહેલી. હું તાંહથી બહાર નીકળી પડી, પણ પછી એ લોકની તકરાર વધી ગયલી લાગેય, કારણુ ડોક્ટર વેલમેન પોતે ધણુ ઝડપમાં હંકરાવી ગીયાય ને મીસ હેનરીયેટા પોતે પોતાના ખાનગી ઓરડામાં બીજાને ગીયાય ને તેથીજ એવણના હુકમથી એવણની લુશીને બોલાવવા આવીય.” આટલું બોલી તે નાદાન છોકરી ત્યાંથી તુરત ચાલી ગેઇ. આય દુખી છોકરીને તેણીએ કેવા ઉંડા વીચારોમાં ડુબતી કાઢી હતી તેનું તેણીને ક્યાંથી લાન હોય?

મીસીસ ફ્રેન્સ લગભગ અર્ધો કલાક તેજ સ્થિતિમાં સ્થંભ ઉભી રહી. એકજ સવાલપર મગજ ધસીપીસી નાંખ્યું

ને તે એજ કે “ડાક્ટર વેલમેનને તેણીને એટલી અધી તુચ્છ-કારવાનું શું કારણ મલ્યું હશે?”

હા, અર્ધા કલાકની ચાલુ કાશેશ પછી અંચીતી તેણી ચોંકી. તેનો શીકકા ચહેરો કહી આપતો હતો કે તેણીનું દીલ કેવી અભતથી ડોકાતું હતું.

“હા, હા, હવેજ હું સમજી. પેલી મારી સીકનેસમાં એવણુ દહાડો ને રાત મારી માવજતમાં ઉમેલા તે વખતે જાંહ છે તાંહ મેં પવનની કસરમાં મારા ખુની દાથાનો કે તેવોજ કંઈ પાપી એકરાર કરી દીધેલો હોવો જોઈએ. હા બરાબર છે. મારા જેવી એક ખુની સ્ત્રીપર ખરેખર અધાએ થુકવું જોઈએ. લવ-લવ એકેક પછીના દરેકનો તુચ્છકાર હું તારાં ખુનની સજામાં ખમ્યું.”

ઓ મારા રહેવાના મકાનના સહિથી એક વગ માલેકનો તુચ્છકાર હું કેમ શાંખી શકું? નહીં નહીં, હું મીસ હેનરી-યેટા આગળ જાઉંચ ને આય મકાન છોડવાની રજા ચાહુંચ.”

—:૦:—

પ્રકરણ ૭૦ મું.

—:૦:—

હા, મીસીસ ફોરબસને મળેલી વીગત તદ્દન ખરી હતી. ભલી મીસ હેનરીયેટાએ એકવાર ફરીથી કાશેશ કાધી અને ફક્ત એકજવાર તે ગમગીન છોકરીની મુલાકાત લેવા તેણીએ ડાક્ટર વેલમેનને અરજ કાધી કે જે વાક્ય સાથેજ તે હમેશનો શાંત તબીબ અજબ જુસ્સાથી ઉશકેરાયો.

લાગટ પા કલાકની જુસ્સાભરી તકરાર પછીના ડાક્ટર

વેલમેનનાં સઉથી છેલ્લા શખુનો એજ હતા કે,

“મીસ હેનરીયેટા, સંભાળજો આય આખદની તકરાર આપરી વચ્ચે સાધારણ થવી નહી જોઈએ. હું પોતે હમણા છેઉ તેવોજ હમેશ રહેવા માગુંચ. તેથી આઠ દહાડાની અંદર જો એ છોકરીને તમે કેઠેબી સદાની દુર નથી કીધી તો આઠ દહાડા પછી મને ફરીથી જોવાની તમારે કદીબી આશા રાખવી નહી.”

આય ભયંકર શખ્દો સાંભળતાંજ તે ગરીબ ભક્તી બાનુથી એક ધીમી ચીસ પડાઇ ગઇ તે તુરત પોતાના ઓરડામાં જઇ ડેસ્કપર દુખી દીલે ગોઠવાઇ અને ઝપાટામાં એક ટુકડાગળ ચીત્રી કહાડ્યું.

મી० ગોદરેઝ.

• ગેઇ તા० ૭ મીએ તમે હેદરાબાદની ઓસ્પીટાલમાં જે જીવની મુલાકાત લઇ ગયા તેની તરફથી આય કાગલ લખાયલું જાણજો.

જે જીવની શોધ ખાતર તમને દુન્યા દુઝવાની રજા મળેલી તેજ જીવ તમે આવી ગયલે મકાને હાજર છે ને બીજા ફક્ત આઠજ દહાડા થોભનાર છે. ઘણું સમજાવવા છતાં પાછું ફરવા ફક્ત શરમતે ખાતર ત્તા કહેચ. વાસ્તે તમે-ફક્ત તમે એકલાજ-આવી પટાવી લઇ જશો તો જરૂર કબુલ થશે.

આવે! ત્યારે એનીજ મુલાકાત લેજો. મને રોકતા નાં, કારણ મારી છુપાવેલી હાલત તમારી મારી સાથની મુલાકાતથી ખુલ્લી થઇ જવાની ધાસ્તી રહેશે.

“તમારી મુલાકાત લેનાર.”

કાગળ પુરું થતાંજ મીસ કુકે મોકલેલી લુશી હાજર થઇ ને બીજી પાંચ મીનીટમાં તો તદ્દન શાંત ચહેરે તે બાનુ એક સોફાપર અટોલી કંઈક વાંચતી પડી તેટલાં—

તે અલગું બારણું ઉઘડ્યું.

“મીસ હેનરીયેટા” ઉબરપર અટકી ઉભી રહેલી મીસીસ ફ્રાન્સનાં ધીમા હાંકથી તેણીએ ડોકું ઉંચક્યું—

“આવો, અંદર આવો. મનેબી તમનેજ મલવાનું હતું.”

તે છોકરી તાબેદારીથી તેણીની સામે ગોઠવાઇ.

“કેમ કંઈ આજે તમે તદ્દન શીકાં ફચક-થું છે?”

“નહીં—મને કંઈજ નથી. હું તદ્દન વેલ છેઉં ને મુસાફરીને માટે તદ્દન તૃપ્ત થઈ છું.”

“હેં, એ વળી તમે શું બકાવ?” કંઈક અલતાયલે ચહેરે તેણીએ સવાલ કીધો,

“હું સમજુચ-મને લાગેચ કે ડોકટર વેલમેન અહીંની મારી હાજરીથી બીલકુલ નારાજ છે.”

આય સીધાં વાક્યથી તે સાચી બાનુએ કંઈબી ઠીંગડું માર્યા વગર ચુપકીદીમાંજ મોઢું ફેરવ્યું.

“નહીં, મીસ હેનરીયેટા મારે લીધે તમને જરાકબી દલગીરી થવાનું કારણ નથી. જેમ તે કીરતારે મને આય મથક અને આવો લલો આશરો બતાવ્યો તેમ હવે પછીબી બતાવશે. જે મકાનનો ખુદ ઘણીજ મારી હાજરી પસંદ નહી કરે તેનાં મકાનમાં હવે વધારે વાર થોભવામાં હું મોટી નામોશી માનુંચ. મારી બધી સામગ્રી તૃપ્ત થઈ છે. હું આજે સાંજેજ આય મકાન સદા સુધીનું છોડી જવાની તમારી પાસે રજા લેવા આવીચ. ’

અત્યાર સુધી ચુપ બેઠેલી તે બાનુએ હવે એક ધીમે બંખાર માર્યો. “હું પોતેથી નથી સમજતી કે એવણે એ વલણ શું કામ પકડી?”

“તમે નથી સમજતાં પણ હું તે બરાબર સમજું છું. મારી કમબખત સીકનેસમાં મારો એ શુધીનો બકબકારોજ એ બધાનું મુળ છે. મારો પાપી એકરાર-અરે તે ભયંકાર ખુનની વાત એવણે તે વખતે સાંભળેલી હોવી જોઈએ. બાકી તે સીવાય બીજું હોય શું? મેં એવણને કોઈ દહાડે જોયાથી તો નથી તો મને ધીકકારવાનું એવણને શું કારણ મળી શકે?”

આય છોકરીનાં દયાજનક બોલવાપર તે બાનુએ મજબુત હોઠ પીસ્યા. તેની પાસે બોલવાનું ઘણું હતું પણ આજ તે કેમ બોલે?

• “મીસીસ ફોર્બ્સ હું તમને છોડવાને ઘણીજ નારાજ છઉં પણ પણ મારું કંઈ ચાલતું નથી. હું તમને જબરી કરી શકતી નથી.”

“આહ તમારાં જેવાં માયાળુ શેઠાણી હું હવે કાંઈ મેળવવાની છઉં. તમે અત્યાર સુધીમાં મને તમારા ઉપકારોના બોજમાં એવી કચડી નાંખીય કે તે બધાંનો બદલો હું કાંઈ ને કેમ વાળવાની?” ઓ, કાલ પછી હવે આપણે પાછાં કાંઈ મલશું?”

તે બેઠે નારોની આંખોમાંથી પતલી આંસુની ધારો ગળડી પડી. પાંચેક મીનીટની દુઃખી પલો વીંટ્યા પછી ઘણે ગમગીન અવાજે તે બાનુ બોલી.

“મીસીસ ફોર્બ્સ તમે જો એમ કહ્યું કરો છ કે મેં તમારીપર ઘણાં ઉપકારો અને માયા બતાવીય તો હવે છોક

જતી વખતે મને હમેશની છોડતી વખતે એક મારો સખુન નહી કબુલ રાખશો ?”

“ઓ જરૂરજ મારા દીલોગ્નનથી.”

“પ્રોમીસ !”

“હા પ્રોમીસ !”

“તાહરે મારો એટલો સખુન રાખોને આજને આજ મને છોડી જવાનું મુલતવી રાખો.”

“અરે તમે શું બોલોચ ?”

“હા એક આઠ દહાડા અહીં થોભી જાઓ. આજથી આઠમે દહાડે તમે બેલાશક તમારી મરજી પડે તાંહ જવાને તમે મુખત્યાર છેઓ.”

“ઓ વહાલાં મીસ હેનરીયેટા, મને તમે કેવી સખત ફરજ પાડોચ ! હજુરખી મને અહીં રહેલી જાણી પેલા ડક્ટર વેલમેન મારે વરે કેટલો હલકો વીચાર બાંધશે ? પણુ મારા પ્રોમીસથી હું બંધાઈ ચુકીચ. વાઈન્ટ્યારે મહેરબાની કરી એ આઠ દહાડાને વરે મને એક કેસ આપો જેથી માઈ મન રોકાયલું રહે.”

“જરૂર ! નંબર ૧૨ માં હમણાંજ એક સખત દાઝી ગયલો કેસ આવેલો છે. હું ઇન્શુચ કે એ મીસ મારટીનનો તમારો છેલ્લો કેસ સુધરી તમારા હાથને જસ મલે. સાહેબજી !

“સાહેબજી !”

ફક્ત આઠ દહાડાની પરોણીને સદાની છોડવાના દુઃખી ખ્યાલોમાં તે ખુબસુરત જતા આકારને જોતી મીસ હેનરીયેટા એકવાર પાછી આસુની ધારો વચ્ચે વીચારમાં શુંચવાઈ ગેઇ.

આશાનું છેલ્લામાં છેલ્લું-ટીપુખી તેણીની નરમ છાતીમાંથી સુકાઇ ગીયું હતું આય ખુશસુરત છોકરીના આખા ભવિષ્યમાં તે આનુને હવે એકબી સુખી વાદળા દેખાતી નથી. પણ—

અરે ભલી છોકરી ! એમ જો સહેલાઇથી ભવીષ દોરવાઇ શકાતું હોતે તો દુઃખ શાનું હતું ! ધીરી પડ. નહીં ધારેલું જોવાનું આય તારી માંજરી—અમકતી આંખોમાં જોવાનું છે.

અરેરે ! 'કદી નહીં અનુભવેલું' તારાં નાનકડાં જીગરને અનુભવવાનું છે !!

—:~:—

અકરણુ ૭૧ મું.

—:~:—

* ખરેખર મીસ મારટીનનાં કેસમાં ભેજાંપરના હદ વગરના બોજ સાથળી મીસીસ ફ્રાન્સ કંઈ અજબ ખડતલપણાંથી કામ કરતી હતી. તે ખાનગી ભયંકાર કામ એક પરમાર્થી અને લોકોથી લગભગ પુખ્તતા જેવા અદ્વચે જાણ્યું ને લગભગ કહાડી મુકવા જેવું શરમભયું નસીબમાં લખાયલું જોતાં તેણીનું, જાણે જીવતાં જીવત મોત થઇ ચુકુ હતું. દરેક જાણુ તેણીને પલેપલ અને પગલે પગલે હસાવતાં બોલાવતાં ને વખાણતાં પણ આય છોકરી જાણે બસ ખીલકુલ નહીં હસવાનાં અને નહીં બોલવાના કસમ લઇ બેઠી હતી.

અરે હસવા બોલવા ક્યાંથી ગમે ?

ખીજાં આઠ દહાડામાં દુન્યાના કીયા ખુણામાં પડવાનું તેણીની સરજતમાં લખાયલું હશે. તે પોતે કેઇ તરફનો રસ્તો પકડશે. એ ભયાનક ખ્યાલોમાં રાત અને દીસ તેણીનું નાનું

નાભુક મગજ પીગલી જતું હતું છતાં આય મરતી નાની બાલાને બાણે બચાવીનેજ દુન્યામાં બહાર પડવા માંગતી હોય તેમ ઉંઘ, ભુખ, હસવું, બોલવું બધું તજ દઇ ખડે પગે લથડતી તખીઅતે તેણી જીવતોડ મહેનત કરતી હતી.

હા, ખરેખર છેક છેલ્લા કલાક સુધી તેણીએ તે કામ બજાવ્યું, કારણ આખરે એક જખરા મોટા ઘડાકા સાથેજ તે છોકરી આખી ને આખી ભોંયપર ફટી પડી.

યા ખુદા ! ચાદર જેવા સફેદ પુણી ચહેરાએ માનીતી વહાલી નસને પડેલી જોતાંજ દરેક જણ અધીરાઇ ને આતુરતાથી આસપાસ ફરી વળ્યાં. જીવ નાખતી દોડી આવેલી મીસ હેનરીયેટાની ચમકતી શીકરમંદ આંખોથી દરેક જણ તે બલી બાનુની માયા પારખી ચુક્યાં, દરેક જણ આય હવેના ચાર દહાડામાં સઉને છેલ્લી સલામ કરનારી સુંદર છોકરીની હદ વગરની દીલસોજીથી મેનીજ કરવા મંડ્યાં.

“ઓ, મીસ હેનરીયેટા, એવણુની નાટી મળતી નથી, ખરે જલદી કાંઇ કરો.” તેઓમાંની એકે ઝીણા અવાજે કહ્યું.

ફાટી જતાં મગજે તે બાનુએ નાડ તપાસી. “અરે ગરીબ મારી-આઇમીન બીચારી મીસીસ ફ્રાન્સ !” તે બૂબડી તરતજ ડાકટર મીલ્સની મદદ લેવામાં આવી.

ડાકટર મીલ્સ, મીસ હેનરીયેટા અને દરેકે દરેક નર્સોની જીવતોડ મહેનતથી આખરે તે છોકરીએ ધીમે ધીમે દમ લેવા માંડ્યો.

પણ અફસોસ ! ધીમે ધીમે દમ લેતી તે બીજાનામાં પહોડેલી સુંદર છોકરી અરે હજુરખી બેશુબ્ધ હાલતમાં એક સફેદ મીથુનાં મુઠાં માફક પડેલી હતી ! તે તાપથી ધકધકી

રહેલા ખળતા હાથો પોતાના હાથમાં પકડી મોઠા સખુને
રેડતી તે લલી બાનુ ઘણોવાર ઉભી. પણ અરે પાછી આવતી
હુશીયારીનાં કશાંબી ચીન્હ જણાયાં નહીં, હા ! હવે તેણી નાહી.

તે બીજી ફક્ત દશજ મીનીટમાં મીસ હેનરીયેટા તરફથી
થયલા ટેલીફોનનાં અરજન્ટ કોલથી ડાકટર વેલમેન હાંકતો
હુકતો તેણીના ખાનગી ઓરડામાં સામે આવી ઉભો.

તે સખત તકરાર પછીની આય પહેલ વહેલીજ
મુલાકાત હતી.

રે લલી બાનુ તારી તે શું તારીફ ગાઉં ? જે જીવને
ખાતર કદી નહીં પસંદ પડતી તકરાર ઉઠી રહેતી તેજ જીવને
ખાતર ધનસાફતી વખતે કેવી જીવ સટોસટ હીમત તેણીએ
ધરી હતી.

“કીયું નંબર ?” લગાર ચહુડેલા થોભરાથી તે જવાને
સવાલ કીધો.

અરે તેણીની આંખમાંથી બોરબોર જેવાં આંસુઓ ગળડી
પડ્યાં. તેણી ઝપાટામાં ઉઠી ઉભી થઈ દરવાજા આગળ ગઈ
અને અંદરથી તે બંધ કીધો આ કદી નહીં ધારેલી વલણ
જોતાં તે તખીબ તદન હેરત રહ્યો.

“એ નવું વરી શું છે કંઈ કહેશો ?” તેણે એક હાથ
કમરે દઈ બીજો હાથ ટેબલે ટેકવી કંઈક ચેસ્ટથી પુછ્યું.

અરે આંખમાં આંસુ સાથે તે લલી બાનુ તે દમથી
ઉભેલા જવાનનાં પગ આગળ ગુડબુ મંડયે બેસી ગઈ.

“ઓ લવજી, લવજી, દયા કરો ને આય વખત તેને
બચાવી મોટું પુન લેઓ ! નહીં તો અરે જીવશે ત્યાં સુધી
પસ્તાશે ”

“એ તમે શું બોલોય-કાણુને વરે બોલોય?” જરાકબી દરકાર વગર ખીલકુલ અંબાણપણે તેણે સવાલ કીધો.

“હું તે-તેજ નસને વરે કહુંય કે જે-જે-ઓ તમુને એક વખત તમારા જીવ કરતાં વહાલી હતી!”

“મહેરબાની કરીને લંબાણુ ના કરો.” તેણે કચવાતથી પગ અફાળ્યો, “તેને શું છે જે?”

“અરે તે તદન બેશુધ્ધ પડેલી છે.

“છટ છટ એ દરદ તો એને તદન સાધારણ છે મને શું કામ બોલાવ્યો? ડોક્ટર મીલ્સની મદદ તમે કાંય નહી લીધી?” તે જાણે કેવોક કંટાળામય ગયો હોય તેમ ધમ કરતો એક નજ-દીકના સોફાપર બેસી ગયો, “મહેરબાની કરીને ઉઠો મને તમારા એ કંટાળાથી ખુદા કાંઈરે છોડવશે?” બેઉ કાણી ગુંઠણે ટેકવી બેઉ હથેળીમાં માથું નાખી તે ભોંયને ટીકતો ચુપ બેઠો.

“લવજી, ખુદા ખાતર એટલા કંઠણુ ના થાઓ, અરેરે ખુનના ભારથી કચડાઈ જતાં મગજને શાંત કરવા તે એકેકા મરતા કેસોપર કેમ ને કેવી મહેનત લેતી’તી તે દરેક જોનારો આક્રીનથી વખાણતાં’તાં, અરે એક જીવના બદલામાં એણે ચાર મરતા જીવો બચાવ્યાય ને છેલ્લો કેસખી તદન ‘સુધાર્યા પછીજ તે ટુટી પડીય.”

“તે ખીજ દશખી જીવો બચાવે પણ જે ગયો તે પાછો કેમ આવે.”

“અરે લવજી તમે કેવી કટોકટ વખતે તકરાર કરોય જે પળો જાયય તે ધણી કમતી છે તે કદીખી પાછી હાથ આવવાની નથી, જોજો પણ પસ્તાશો!”

“પસ્તાવા જેવું કંઈ રહ્યું નથી. તમારી મહેનત ને કાકલુદી પથ્થરપર પાણી છે. એક સ્ત્રીની બેસુધી ઘણી ઘણી તો થોડીક મીનીટ રહે પછી તે રૂપસદ લેય.” તે અતી કઠોર સાહદે ઉપલું બોલતો ટટાર થયો. તેના દયાળુ ચહેરાપર ઉંડી કઠોરતા તરી આવી હતી. “મીસ હેનરીયેટા, તમે એની આગળ જાવો એ હમણા તમારા જેવીજ સાજી ને તનદરોસ્ત થઈ હોશે. સખત હઈયા ને સમાવનાર માણસળી સખત હોવું જોઈએ.”

“અરે દયા કરો ને માનો. હું તમને કેમ સમજાઉં. એ લવજી. મારા બોલથી કહ્યુંય તે મારું માન કે હા-આજે તે ખરેખર મરેય. અરે, જે વખત જયય તેમાં તે મરેય. હું તેને મરતી મુકીનેજ તમારી આગળ આવીય.” તે ખરા કકળાટથી બોલતી ઉભી રહેલી છોકરી ગમ તે જવાને પોતાની સુસ્ત આંખો ઉંચકી.

હા, તે છોકરીને લાગું કે તે કંઈ પુછવા માંગતો હતો, પણ અજબ, તે જદ થઈ ગયલા હોથોમાંથી તે શબ્દો બહાર નીકળી શકતા નહી.

“અરે મદદ કરો લવજી મદદ કરો. તમારી મદદની તેને ઘણી જરૂર છે ફક્ત આયજ વખત તેને બચાવો. અરે મારી વહાલી રોદા—એ તમારી એક વખતની એ માનીતી રોદાને એકજ વખત પાછો ઉઠાડો.” તેણીએ તવળતે જીગરે તે જવાનનો સ્થીર પડેલો હાથ માનથી ઉંચક્યો “અરે લવજી, મારી ગમ જોવ, મને કેહો તેમ તમારી રોદાને એક મુવેલી છોકરી તરીકે જોઈ શકશો, અરે તમે તે ખમી શકશો ?”

હા, અચ્ચીતો તે શીકકો મારી ગયલો ચહેરો ઉચકાયો.
તે ચમકતા ડોળાએ તે છોકરીને બે પળ ટીકી.

“શું? તમે શું બોલ્યા? શું તે ખરેખર મરેચ?”

“ઓ હા, આ વખતે તે જરૂર આપુને છેલ્લી સલામ કરશે.”

અરે એક તદ્દન છાકતા આદમીની કાની છલાંગ મારી તે જવાન ઉઠ્યો. દેખણું હતું કે તેણીના છેલ્લા કઠોર શબ્દો તેનાં કાન ખમી શક્યા હતા નહીં.

“કદી નહીં! કદી નહીં! આપરે તેને બચાવશું. જલદી બોલો એ કાંહ છે?”

“એ એનાં પોતાનાંજ રૂમમાં છે.”

બસ, આય જવાબ સાથેજ તે એક છુટેલાં તીર માફક દોડ્યો. તે આખરે-તે ગંભીર શોકાતુર ઓરડાનાં ઉંબરપર આવી તે અટક્યો.

“ઓ ડોક્ટર વેલમેન ગરીબ બીચારી મરેચ,” તેને આવેલો જોતાંજ બે ત્રણ નર્સોએ સામટો ઉભરો કહાડ્યો.

“હા તમે એની એક વખત જીંદગી બચાવી તો ખુદા ખાતર એકવાર પાછી બચાવી આપો.” મીસ હેનરીયેટાનાં આય સખુન સાથેજ તે ધીમે પગલે અંદર ચાલી આપો.

“તમુને આવી એક નાનુક કાયનાત ધરાવતી છોકરી પાસે આવું સખત વહીતર કરાવવું નહીં હતું?” તે ઠપકાથી બોલ્યો.

“અરે ડોક્ટર વેલમેન, મીસ હેનરીયેટા શું કરે?” એક છોકરીએ તે વડી બાનુની તરફેણ લીધી. “ગરીબ બીચારી

મીસીસ ફ્રાન્સ' એ બીચારી બસ મરવાળ માંગતી'તી ને મોત આપું.”

તે જવાને ડોકું ફેરવી નાખ્યું. હા આપ કઠોર શબ્દો તેનું નરમ બની ગયલું જીગર તામોશ કરી શક્યું નહીં.

ફક્ત એકજ તેની આંખની ધશારતથી તે વડી બાતુ તેની મતલબ સમજી ગઇ. તેણીએ તુરત દરેકને તે ઓરડામાંથી એકદમ વીદાય કીધાં.

તે એકજ ડગલું દુર તે બીજાણા આગળ ઉભો રહ્યો. અરે તે દેખાવ! મોત માટે પડેલી તે ખુબસુરતીને અદ્યવાલી ટીકતો તે જવાન જાણે પોતાની હસ્તી બીલકુલ ભુલી ગયો હતો, તેણે એ મીનીટ પોતાની જડ થઇ ગયલી આંખો મીચી દીધી. તેને લાગું કે જાણે ઓથ તે દુડી પડતો હતો. હા એકજ ઝટકે તેણે તે કપસર પકડી લીધો.

“ઓહ વોનટેડ તું ડાઇ! શું'ઉં'ઉં! આવી જીવાની, આવી ખુબસુરતી સાથે એ મરવા માંગે?” તે એક ઘેલાંની કાની તે છોકરીને ટીકતાં બબડ્યો.

“નહી ડોક્ટર વેલમેન તમો કાશેશ કરો. એ ખીલતી ગુલાબની કળીને આપુને બચાવવીજ જોઇએ,” નખાઇ જતે અવાજે શીરીને કગલી પડતાં કહ્યું.

“ઓહ ઇટ ઇઝનો કંવેસ્યન ઓફ ધેત,” તેણે પોતાના ખેઉ હાથો જોરથી મસલી નાખતાં માથું ધુણાવ્યું “એને મને બચાવવીજ જોઇએ, નહીં તો અરે આપ મારા જનમપર ધુર પડજો.” એક એ પણ તેણે તે મરતો ચહેરા નીહાળ્યો ને બીજી પણ તે તે બાતુ તરફ ફેર્યો, “મીસ હેનરીયેટા પ્લીઝ, મને રોદાને જરા એકલુંજ જોવું જોઇશે,”

ખીજીજી પળે કંઈક સંતોષી ચહેરે તે બાનુ એક હરણી માફક નાહી ને તે શાંત ઓરડાનો દરવાજો ડોકટર વેલમેને ખડંગ કરતો બંધ કીધો.

અરેરે મીસ હેનરીયેટાની બીતરની ઉછળતી ખુશાલીના ગમે તેવા ઠોકાઓ છતાં રોદા માટેની તેની ધાસ્તી જરાકખી દુર થઈ હતી નહીં. તે બાનુ એક પહોરેગીરની માફક તે બારણાંની બહાર ખુદાની મુગી બંદગીમાં મશગુલ થતી એક એકકપર ઉચે દમે બેડી.

પ્રકરણ ૭૨ મું.

—:૦:—

આહાહા! એક સઉથી સુંદર વહાલા આકાર સાથે આખી દુન્યામાં સઉથી એક એકાંત ઓરડામાં એકવાર ફરીથી એકલો પડેલો જોતાંજ તે જવાન બારીમાંથી તપતા ખુરશોદને ઉપકારી આંખોએ નમ્યો.

અરે! તે સુંદર ધીમાં કીરણો તે મરતા ખુબસુરત ચહેરાને વધારે તેજદાર ને વધારે ગંભીર બનાવતાં હતાં. તે તેનાં નીચાં ખીજાણા આગળ ચુકણપર પડ્યો. હા તે ભરાવદાર સુંદર બાલોપર તેણે એક વખત પાછો પોતાનો જીવતો હાથ ફેરવ્યો.

અરે! તે ખ્યારી છોકરી મરતી હતી કે ઉઘતી હતી? તે બંધ સ્થીર આંખો અને સફેદ મીઠા હોઠોને ઘેલી જેવી આંખોથી ટીકતો ગરમ ખરી પડતાં આંસુઓ સાથે તેણે તે

સફેદ બરફ જેવા ઠંડા હાથો પોતાનાં હાથમાં લઇ ઉછળતે જીગરે મસળવા માંડ્યાં.

“અરે ! શું તદ્દન મોઢું થઇ ચુકું ?” તે કંઇક બબડતો તે સ્થીર આકારપર વાંકો વળ્યો-તેના શીકકા હોઠોપર પોતાનાં કાન ધર્યાં.

અરે તે જવાન તખીએ નીરાશીનો એક આકૃતભર્યો દમ ખેંચ્યો. તે હવે તેણીનું તેણીનું હાટું તપાસવા માંડ્યો. હા થોડીક સેકંડમાંજ તે પાછો ટટાર થયો.

“થસ થેંક હેવન, એ હજુર ચાલેચ.” જેમ જેમ આશા લાગતી ગઇ તેમ તેમ તેણે મોટી ઉમંગથી મહેનત કરવા માંડી. તે પોતાના ઉપાયો ઉપર. ઉપાયો અજમાવતા હવે અધીરે થઇ ગયો. તેનો ગંભીર ચહેરો આશાથી ખીલી રહ્યો આંસુઓ ખેરવતી ઠંડી આંખો કંઇક ખુશાલીના ચમકારાથી ચમકવા લાગી.

“ઓ, એ કાહરે જગશે ?” તે હવે બડબડવા લાગ્યો. “જગ, રોદા જગ. ઓ ખોદા, મારા એ કીમતી જીવને બચાવજે.” તે પાછો વાંકો વળ્યો.

“રોદા રોદા” તેણે એક ધીમો નસ્મ સાહદ માર્યો. કંઇજ નહીં ! જવાબ નહીં કે કંઇ હીલચાલ નહીં !

ખીજ એ પજે ને ખીજવારની કાશેરાથી તેણે કાનપર પડી ધીમેથી કહ્યું “રોદા રોદા ?”

નહીં ! જરાકખી અસર લાગી નહીં !

ખીજ આખી પાંચ મીનીટ તે થોળ્યો. તેણે તે સુંદર બાલો પ્રીતીથી પસવાર્યા અને ત્રીજવાર તે ઉલટતી વાંકો

વળ્યો. આહ તે સુંદર ચહેરો તેણે બારીકીથી તપાસ્યો. આખરે મીઠા સરોદથી સહેજ મોટેથી તેણે હાંક મારી.

“રોદા રોદા ! ખુદા ખાતર જગા !”

તે અસર માટે ટીકતા જવાને આંખો ચમકાવી-અરે હા ! તે મરતા ચહેરાએ અંચીતો એક ચોકકસ શીકકો રંગ પકડ્યો, જે તે જવાનની પ્રીતીવંતી આંખોએ ઝટ પારખ્યો. તે ઉલટમાં આવેલો જવાન વધારે આશાવંત બન્યો. વધારે ફેરફારની આશાથી તેણે ફરીથી અવાજ કીધો.

“રોદા !”

હા ખરી અસર હવે થઈ, તે શીકક સફેદઈ વાળા હોડો રાતા બન્યા. તે સેહજ હીલ્યા તે બંધ પડેલી આંખો ધીરેથી ઉઘડી !

અરે ! તે દેખાવ એક પાપણુખી હીલવ્યા વગર 'એકી ટગરે બેધ્યાનપણે તેણી તે સામે ઉભેલા જવાનને ટીકતી હતી !

હા ! યમગીની તે ખુબસુરત ચહેરાપરથી નાખુદ થઈ ગઈ. તે સુસ્ત આંખોમાં ખુશાલી પ્રકાશી રહી ને તે દુખી ચહેરો સહેજ મલકાયો !

અરે કીયો લખનાર તે ચીત્ર વગર ખામીએ વર્ણવી શકે !

તે બેઉ જીવો પોતપોતાને ભુલી જઈ સ્થીરપણે એકમેકને ટીકતાં બેપણ બેધ્યાન બની રહ્યાં. હા ! આખરે તે કમાનદાર નખળા હાથો હીલ્યા, “લવં શું તું” મને પાછો મલ્યો ?”

તે જવાને કશો જવાબ દીધો નહી. તેનેથી કંઈખી ખોલી શકાયું જ નહી. અરે તે જવાનના દીલમાં દર્યા ઉથલાઈ જતા હતા. તે સફેદ ઉચકાયેલો હાથ તેણે પોતાની આંખમાં દાખ્યો, અને એક જોરાવર રડવું રડી પડ્યો.

આવ ! સુકકા હાથોપર આંસુઓનો બીનાસ લાગતાંજ બહેર મારેલા કાનોપર તે ડચકાઓ પડતાજ તે અધીં જાગેલી છોકરીએ જાણે સાવધ થઈ હોય તેમ ડોળા શીડી ઉંચે જોયું.

“ઓ લવ, આપણે કાંઈ છઈયે ? શું હું આખરે તાંહથી મરી ને તારી આગળ બહેસ્તમાં આવી ! બોલની તે તુંજ છેની ? પણ કાંય, તારી આંખમાં આંસુ કાંય ?”

બસ જાણે આટલું બોલતાં તે છોકરી થાકી ગઈ હોય તેમ પાછી નીસોસ પડી. લવજીએ જોયું તે હજુ પુરી સાવધ હતી નહિ. તે તેને હજુ મુવેલોજ ધારતી હતી. તે પાછી એકવાર તેની આંખમાં લોથપોથ જેવી પડી હતી. તે જવાન ફરીથી ગભરાયો, રખે તેના જીવની નબળી પડેલી દોરી કાઢખી પડે. ટુટી જાય !

“રોદા રોદા, હું લવજી છેઉં, તું જાગ ને મારી સાથે વાત કર.”

અહીં તે આંખો એકદમ ઉઘડી-આગલની ઠંડાઈ અને સુસ્તી તેમાં બીજકુલ હતી નહીં. તે ચહેરો સફેદપરથી ગોલાખી થઈ આવ્યો !

“કોણ ? મારો લવ ? શું આપણે આખરે તાહરે પાછા મળ્યા ? આહ-ગોડ, મને તારો ચહેરો બરાબર જોવા દે !” તે છોકરીએ પોતાની આંખો ચોળી નાખી, તેને ઘણોવાર ટીકયો, “ઓ કોઈ મને કેહોની-તેની તરફથી કંઈખી જવાબ નહી મળતાં તે જુમ પાડી ઉઠી. ઓ કોઈ બોલો કે હું ખરેખર મારા લવને મળુંય કે સ્વપ્નો જોઉંય ?”

“રોદા” તેણે હવે તે ટવળતા હાથો પોતાના હાથમાં લીધા. તું શું હજુ સમજતી નથી ? આપણે મુવેલાં નહી પણ

જવતાં છધ્યે-તું ને હું એક આય દુન્યામાં પાછાં મળ્યાંય !”

“ જવતાં ?”

“ હા. ”

“ પણ તું લવ-તું તો પેલા-પેલા કુવામાં કુખી ગીયો’તો !”

“ નહીં હું, તાંહ મરી નહીં ગયેલો, મને સાંભળ, રોદા, એક ફરેસ્તાઈ ઉમદા જવની બક્ષેસથી હું મરતો બચી ગયલો !”

તે છોકરી કંઈ ભયંકાર જંગલી રીતે ચોંકી ને ત્યાર પછીની તેની હાલત એક ખરી જવતી છોકરીનો ચીતાર હતો.

“મરી નહીં ગયેલો ! એ લવ તું જવતો જગતો ને તનદરોસ્ત ! અરે મારી ખુવારી થયલી જાંદગીને આય કેવી ખુશાલી !” તે એક વીચીત્ર હસવું હસી પડી કે જે વલણ જોતાં લવજી ખરે મને ગભરાયો.

“જા રોદા ! તું એમ ઉશકેરાશે તો હું અહીંથી એકદમ જતો રહેવશ. એમ ઉશકેરધને તું તારી તખીયત પાછી બગાડશે.

“નહી, નહી લવ” તે હવે શાંતીથી મલકાતે ચહેરે બોલી. “જ્યાં સુધી તું હવે મારી આગળ જવતો છે તાંહ સુધી હું મરવાની નથી. પણ ખરું કેહુંય કે એ કેમ બન્યું ? આય આંખે તુને ગારમાં પડતાં જોયો, આય કાને તુને ચીસ પાડતાં સાંભળ્યો ને તું પાછો જવતો કેમ-કેમ ! અરે હું હવે મેડ થઈ જવશ !”

“ચપ જા, રોદા તારા જેવી એક મકકમ મનની છોકરી જોણે એક પહાડ જેવા માણસને પોતાની મકકમતાથી સદાનો- તે ગંધ મારતાં પાણીમાં કબરબાસ કરાવ્યો તેવી એક છોકરી- આટલી મારી હાજરીની નજીવી ખુશાલી ખમી નહી શકે ?” તે

લગાર અક્ષય થઈ ઉમેશા જવાને કંઈક ઠાંની રીતીએ હરતાં કહ્યું.

અલબત્ત દેખાઈનું હતું કે અત્યાર સુધીના પ્રીતીવંતા લવજી ડાકટરનાં ચહેરામાં આય ખોલતાં સાથેનો કંઈક વીચીત્ર કડવાસ પંથરાઈ રહ્યો હતો.

“અરે લવ, તારો તાણો બંધ કર! તે બે પળની મુરખાઈથી, મેં મારું બધું ખોડી દીધું. અરે તારા મુવા પછીની હુંબી જીવતી છતાં મુવેલીજ હતી. હાર્ટ, હોપ, લવ લાઈફ, બધું બધું તજી દીધેલું, એ મારા ગીયે ભવના કેવાં કરમકે અરે!” તે છોકરીએ કમકમાટી પોતાની આંખો ઢાંકી દીધી. “મેં તે ભયંકર પાણીને તારી ઉપર ફરી વળેલાં જીવતી આંખે જોયાં!... એ લવ, ખુશ ખાતર કેહ કે તું જીવતો કેમ રહ્યો?”

“જા તું શાંત રેહ અને વગર ઉશકેરણીએ મને સાંભલે તો હું તે કેહું.”

“લવ જો તારી મરજી હોય તો હું તુને વચન આપું, હું મેડ નહીં થઈ જાઉં તેને ખાતર જલદી મને કેહ.”

તે જવાને ગમગીન અને ગંભીર ચહેરે એક ખુરશી આગળ ખેંચી. તે પર ખેઠક લીધી. તેની અત્યાર સુધીની વહાલભરી વલણ હવે તદ્દન શાંત થઈ ચૂકી હતી. જમીનને ટીકતો તે આખી પાંચ મીનીટ સુધી ચુપ બેઠો. જેટલો વખત તે છોકરીથી ઉંચા કાને લગાર શાંત મને તે સમજવા આતુર થઈ રહી.

અરે મેલાપની પહેલી પળોમાં અને આય શાંત પળોમાં કેવો તફાવત!!

પ્રકરણ ૭૩ મું.

—:૦:—

“રોદા,” આખરે તે ગંભીર સાહદ લવજનાં મોહકાં-
માંથી નીકળ્યો, “મેં કદીમી તુને પાછું મલવાનો વીચાર આય
જનમાં રાખેલો નહીં. પણ કુદરતે આપુને પાછાં મેલવ્યાંય-જો
ખરાખર ખોલું તો તુંને મારા રસ્તામાં પાછી આવેલી જોતાંજ-
હું કદી નહીં બનેલો દુઃખી થયો. મને ખરુંજ ખોલી દેવા દે
કે તુને એકવાર પાછી મારી નજરથી દુર કરવાની હું બધી
ગોઠવણુખી કરી ચુકેલો પણ-પણ કુદરતે આપુને આખરે એક-
મેક સાથે જાહેર કીધાંય.”

આય ગમગીન અસરકારક પણ કાતીલ શબ્દો સાંભ-
ળતાં રોદા કગલતાં ડચકાં ખેંચતી હતી. પણ તે જવાને તેની
તલભારખી દરકાર વગર જેવા ને તેવાજ કરડા દેખાવથી પાછું
આગળ ચલાવ્યું.

“બસ ચાલુ એકજ સવાલ હું મારા મનને હજારો
વખત પુછી રહ્યોય કે જે આંચકાએ મને તે માતને સ્વાધીન
કીધો તે આંચકો બાણી જોઈનેજ મારવામાં આવ્યો તો કે ?
મને જવાબ દે, ખરું ખોલ ! તું જાણતી’તીની કે હું તે
કુવાની કેટલી લગોલગ આવી પુજેલો ? ને તેજ વખતે આંચકો
મારવાનું તેં નકકીખી કીધેલું ! ખોલ, ચાલી ચલાવીને
તેજ જગાએ તે દહાડે મને લઈ જવાનું તેં
આગળથી નકકી રાખેલું કેની ? ખોલ, ખુલ્લાં
દીલથી ખરુંજ કેહજે.” એક જજ એક ખરા

ગુનેહગારને જેટલી કઠણાઈથી સવાલ કરે તેવી ઢપનો તે અવાજ હતો.

તે છોકરીનો દમ રૂંધાઈ ગીયો. તેનાં ધોધમાર આંસુ-ઓની આંખો તેણે પોતાનાં પતલા હાથોથી એક જોરાવર તરાપ સાથે ઢાંકી દીધી.

“ઓ લવ, લવ મેં નહીં ધારેલું કે મોતનાં છેલ્લાં તર-ફડ્યાંમાંથી તેં એમ માન્યું હોય કે મેં તુને જાણી જોઈને મારી નાખ્યો હોય ! હું તુને કેવા જનોનીસાર પ્યારથી ચાહતી’તી તે અરે લવ શું તું બુલી ગીયો ?

“હા-પણુ તે વખતે તું મારીપર ગુસ્સે હતીની ? તે મુલાકાતમા તું મારીપર બેવીશ્વાસ થવાની તે તો તું આગળ-થીજ જાણતી’તીની ? તે ચુચુ આંખે તેણીને ચમતીમાં પકડતાં બોલ્યો.

“વહાલા, તું બુલેચ, તે વખતે હું અંચીતીજ ગુસ્સે થઈ ગયલી.”

“કારણુ એજ કે તમે મારા પ્યારની સમ્યાઈપર બેવીશ્વાસ થયા એમજ કેની ?” તેણે ઠપકાથી પુછ્યું.

“નહીં મેં મીસ મોરીસનું કાગલ માગતાં તે મને નહીં મલ્યું ને તે ઉપરાંત મારા પ્યારને દીલો’ કેહી તેં મને છોડી મુકી. અરે એક બચ્ચાં સહી ધુમતો ચહડાવી હું તે વખતે નીર્દોશ પગલાં બરતી’તી પણુ તેજ પલે તમે મને કીસ કરવા આયા—ને તે અટકાવતાં તે કમબખ્ત આંચકો મારેથી મરછ ગીયો તે આંચકો તદ્દન નીર્દોષિતાથી મરાયલો ?

“પણુ તે નીર્દોષિતાથી મરાયલા આંચકાએજ મને મોતને સ્વાધી કીધો તે તો તેં જાણ્યું હતું કેની ?” તેણે તુચ્છકારથી

હસ્તાં પુછ્યું, “વારં તે બાણી જોઈને જો થયું નહી હોય તો—
તો તેજ પલે આંચ અંચીતા બનાવથી તું તદન ગભરાઈ જવી
જોઈએ. તુરતજ તારેથી બુમો પડાઈ ગેઈ હોતે, ગભરાટથી
દીવાની જેવી હાલતે તારેથી તરેહવાર મદદો મેળવી દેવાતે.”

આય તાણાઓનો કશો જવાબ તે છોકરી આંસુઓ
સીવાય વધારે આપી શકી નહીં. એક શરમની ધરજરીથી તે
આખી ધુલ રહી.

“તમે મને જીવતો બચાવવાની જરાકખી દરકાર બતાવી
તો નહી પણ મારી લાશને છેલ્લે ઠેકાણે પાડવાની દયાખી
તમને આવી નહી,” કેમ બાઈ સાહેબ ખરું કે ?

તે એકેક પછીના આય કાતીલ શબ્દો સાંભલતી હુસ્કે
હુસ્કે તે છોકરી એક બચ્ચાં માર્કું રડતી હતી.

“અરે ખુદા મને મદદ કર! હા, હા, મેં તેમ નહી
કીધું! મને દયા કર ને મારી બખસ! હું મુઠ મેં તેમ
નહી કીધું!”

“ને તે છતાંખી હું મરખ શું એમ ધારી શકું કે તું
મને ચાહતી’તી?” તે ઘણાજ કડવાસથી બોલ્યો, “ગુડ હેવનસ,
તેં મને કેટલી હદ સુધી ઠગ્યો?”

“અરે લવ તે પછીની મારી કંગાળ જીંદગીનો ખ્યાલ
કર—તાંહ તુંને મારો બચાવ માલમ પડશે. મારી જીંદગી
કરતાં હું તુંને દશગણો વધારે ચાહુચ.”

“હું ને તેથીજ મને એક કુતરાંને મોતે મરવા દીધો
કેમ? હું હીમ્મતથી કહુંય કે જો તારો એક માનીતો કુતરો
તે ગારમાં પડતે તો તેનેખી તું એટલી ચુપકીદીથી મરવા
દેતે નહી.”

આય ફેરવાઇ જતો મામલો જેતાં અલતની એક ઉંડી ચમતી તે છોકરીનાં દીલમાં ટુટી. તે વહાલાં જવાનના હૃદયગરની કઠોરતાથી બોલતા તે તુચ્છકાર ભર્યાં વાક્ય સાંભળતાં તે છોકરીનું જીવન ચીરઇ જતું હતું. હા તેણીને ખરે મને લાગ્યું કે તે જે ફર્યાદ રજુ કરતો હતો તે બોલેબોલ ખરી હતી. તે ચહેરો હવે અલતાયલો અને શીકકો હતો. ધોધમાર આંસુઓથી બીનાયલા ચહેરાએ તે છોકરીએ કગલતાં પોતાના બેઉ હાથો નોડ્યા.

“દયા કર, લવ મને એટલુંખી માફ કર.”

“એ માફ થાય તેવું નથી. કદી નહીં!” તે બેહદ ધીકકારથી બોલ્યો, “ગુસ્સાથી મને નાખી દીધો, બીલકુલ દયા વગર મારો નાશ કરીધો, ધાતકી રીતે મને ત્યાંજ સમડવા દીધો, એક કુતરાને મોતે મને દાટી રાખ્યો એ-એ બધું બીલકુલ નહીં માફ થઇ શકે તેવું છે. તેને બદલે જો તું એમ કશું કરી દે કે તે આંચકો મારા મોતનેજ વરે હતો તો તે જરાકખી માશીને લાયક કહેવાય, પણ હા હા હા હા!” તે એક ધાતકી રીતે હસી પડ્યો. “રોદા તું તે નામકકર જઇ મને ચાહવાનું હજી ડોળ ઘાલેય તે બધું માની લેવા લાયકનો હું મુરખ નથી.”

“ઓ લવ, મેં પાપ કીધુંય પણ તે નાશી નેમને નહીં હું શરમની મારી હજ્યાપુટી બની પણ તે પ્યાર વગર નહીં. અરે મેં તુંને મરવા દીધો પણ હું પોતે જીવતીતી નહીં!” તે ડચકા પાછળ ડચકાં ખાવા લાગી. અરે મારા બોદા તારો કેવો આભાર, કે આજ સુધી મને દેખાતા તે લાલ ડાઘો તે આખરે મારા હાથપરથી નાખુદ કીધાય. ઓ લવ આટલું

આટલું ખમ્યા પછીખી તુંને પાછો જીવતો જોવા હું જીવતી રહી એજ મારો બદલો મને બસ છે. હા, હવે હું પુરી શાંતીથી મરશ ! તે છોકરીએ બે પળ તે નીચી મુંડીએ ચુપ બેઠેલા જવાનને ટીક્યો. “ઓ લવ હું હવે મરવા તક્યાર છેઉં. તુને હું એક પાપી છોકરી લાગુંચ તો તો તારેજ હાથે મને મોત બખસ ને તારા રસ્તામાંથી મને હમેશની દુર કર.”

“તારા ચહેરામાં હવે મોત કરતાં જીવવાતું વધારે ખુલ્લું દીસેચ. રોદા વીલામાં એકખી કામ હોશે જે તમુંને સુખી કરશે !”

“અરે તું એમ ધારી શકેચ કે વીલામાં હું સુખી હતી ? તેમ હોતે તો હું તે છોડતે શું કામ ? અરે તારા મુવા પછીનો એક કલાકખી મેં વીલામાં શાંતીથી કહાડ્યો નથી.”

“ખોટું ! હડહડતું જીહું !” તે કઠોરતાથી બુમ પાડી હાડ્યો. “તું મને ઘણી જલદી ભુલી ગયલી, કારણ મીં દારાં આશબરનાં માનીતાં મહોરદારનું નામ મને બરાબર બબર છે.”

રોદાથી એક ધીમી ચીસ પડામ ગેમ-તે કમ કમાટથી પાછી ધુજી રહી.

“ઓ લવ, મને તે યાદ ના દેવાડ, તું મારા વ્રહાલા લવજી સીવાય મેં આજ સુધી કામનેખી ચાહ્યો નથી.”

“તમે ના કેહોચ કે દારાં સાથે પરણવા તમે તક્યાર નહીં થયલાં ?”

“હા-હું તે કબુલ કરુંચ-પણ તે ખુદ તેને પોતાને ચાહવાને વાસ્તે નહી તે તો-તે તો-!”

“હા હા હા હા !”-તે ફરીથી એક ગુસ્સાબાજ હસવું હસી પડ્યો, “છોકરી દુન્યાથી તો નહી પણ ખુદાથી જરા

૩૨. એક ગુનાહ ઢાંકવા જતાં તું મને વધારે ને વધારે ઉસ્કેરેય. અરે કવાબમાંથી મારું હાડકું દુર કરવા તેં મને કુતરાંને મોતે મરવા દીધો ને હજી છાતી ઠોકી ઠોકીને કેહ્ય કે તું મનેજ ચાહતી'તી! એહ કેવો સ્નેહ લવ? ખુદ મારા કોષ કદા દુસ્મેનનેખી એવા વીચીત્ર પ્યારની સ્ત્રી અપાવે નહી!" તે જવાને ઉંડી ગમગીનીનો અક લાંબો દમ ખેંચ્યો. અરે એક હાય મારી તેણે પોતાતું માથું હાથોમાં નાખી દીધું.

“અરે લવ તારા દીલને એ બધું કેટલું લાગેછ તે હું સમજીય પણ શું તુંને મારી દયા નથી આવતી? તું મારી હાલત નથી સમજતો? હું ધણાં ધણાં દુખોમાંથી પસાર થઈ ચુકીય!”

“તે તારાં કહેવાતાં દુઃખો હું આજે ધણો વખત થયો જાણીય. જે દરેસ્તાખ ખસલતની છોકરીએ અંતની ઘડીએ મારો જન બચાવ્યો તેણેજ પોતાની છાતીપર પથ્થર મુકી તુંને એક પોશાગીરના હાથમાંથી બચાવી, તેજ છોકરીએ મારી તરફના પોતાના અથાગ વહાલમાં મને કોષખી દહાડે પાછો સુખી કરવાની આશામાં તુંને તે ચળકતા બેરીસ્ટરનાં હાથમાં જતી અટકાવી. બાકી આજે તમે જે જીઠા ઢોંગથી મને ચાહીને દુઃખી જીંદગી ગાળવાનું કહોય. તે ખુદ તમારી પોતાની મરજીથી થયુંજ નથી. આજે તો તમે કે દહાડનાં મીસીસ એશપરનર તરીકે ઇંગલંડની ખુશ લેહકીપર બેઠેલાં હોતે. તે છોકરીએ ખાલી તમને સુખમાંથી રોક્યાં.”

“અરે તે તો મારી શીરીન!”

“હા તેજ છોકરી મને સાચ્યાં રીરેસ્તાખ વહાલથી ચાહેય. તેણે મને જે પળે જીવતો તે ગારમાંથી બહાર કહાડ્યો.

તેજ પળે મેં તે તેની આંખમાં વાંચ્યું. હા દુન્યામાં મને પાછો લાવી ઉભો કરનાર તે છોકરી મને ઘણી કામતી છે. અરે છોકરી, તે કંઈક ધીકકારથી બોલ્યો “તેં તેને કુટલો બધો જેરમનસાફ ખમવા દીધોય? જે ઉમદા જીગરની છોકરી તારે ને મારે ખાતર આજસુધી આફ્રીન કરવા લાયક શાંતીથી પોતાનું મન દાખી શકીય, તેનેજ તે તારા સુખને ખાતર એક લુચ્ચા પોશાગીરને હાથ પોતાનું આખું ભવીશ લટકાવા દીધું! તારી જીવતી નજરે તેં તે જોયા કીધું!”

“અરે ખુદા હું તેની માફી કાંઈ લેવા જઈ? તે મારી બહેન આજે કાંઈખી હોશે? એ લવ હું ઘણી શાંતીથી મરશ! જે તમે-તમે એ મારી શીરીન સાથે પરણી—

“બસ રોદા! તે એક જીવતા વરની બધરી છે ને હું એક ભાંગેલાં જીગરનો આદમી છેઉં! એ બે સાથે કંઈખી મળી શકે નહી.” તે વધારે ઝનુનથી બબડ્યો “જે કારણે મારું મોત આપ્યું, જે પ્યારે મને આવો કડવો અનુભવ આપ્યો તે પ્યારમાં હું મારી આગલી જંદગીનાં કંઈ આપ સીવાય વધારે કંઈ જોતો નથી!”

પાંચ મીનીટ ધમધાર સીંહા ચુપકીદીમાં પસાર થઇ ગઇ.

દયાજનક ડયંકાંના તે મોટા સાહદર્થા આખરે તે બબડતા જવાને ઉંચું જોયું. એક પળ તેણે તે રડતો ચહેરો દીકરો ને હવે તે ઉઠી ઉભો થયો.

“આલ રડ ના. એપર વધારે તકરારમાં વખત ગાળવો હવે ફેકટનો છે. તુને ઉંઘની જરૂર છે. કાર વાળ ને ઉંઘજી જા. સાહેબજી!”

“ઓ વહાલા લવ જરાક થોભ!” તે છોકરી તે ફરેલા જવાનને પકડી લેતાં બેલી “હું એકજ શરતે મુવું કે જ્યારે હું ઉઠું ત્યારે તું મને પાછો મળે ને મને સદાની માફ કરે.”

“મને તમુને મળવાની કંઈ અગત નથી,” તેણે સ્થીર-પણે જવાબ દીધો, “ડોક્ટર મીલ્સ તમારો કેસ ઘણો સારી રીતે ત્રીટ કરશે. તમે મને એક ઘાતકી મોતે મારી તમારા રસ્તામાંથી સદાનો દુર કરવા ધાર્યો તો હું હવે પાછો આવી તમુંને અડચણ કરવા માંગતો નથી. તે બચંકર ખ્યાલ મારેથી કદી વીસરાતો નથી ને તે હું કદીખી માફ કરી શકું નહી.”

“અરે લવ, તાહરે તુ મને કદીખી પાછો મળશેજ નહી” તે એક ટવળતી છોકરી ખરેજ દયાને પાત્ર હતી, તેણે કમલતાં પોતાના બેઉ હાથો નેડયા “દયા કર, વહાલા દયા કરે!”

“મારી આપ જીવતી આંખોએ તમારો ચહેરો ફરીથી જોવાની મેં કદીખી મતલબ રાખેલી નહી. મારા વીચારોથી આવાં એક ઘાતકી ગુનાહને એક માણસ કદીખી મારી આપી શકે નહી. અરે કેવી તે બીહામણા બચંકર કુવાની શાંતી!! જાણે મારી આંખ આગળ હમણાંથી તે દેખાવો રમી રહેય!”

ત્યાં એક ગંભીર ચુપકીદી પંથરામ લવંજીનું મગજ તે વખતના બનાવોમાં ગુંચવાઇ ગયું. તે વેળાની તેની સાથની ચાલતી મગર દમામી તનદરોસ્ત રોદાનો તાજે દેખાવખી તેની નજર આગળ રમી રહ્યો. હા તેજ પળે તેણે તે ટવળતા રડતા શીકકા ચહેરાગમ ડોળા ઉંચકયા.

હા ખરેખર, તે આગલી ઠસ્સાખાજ, છોકરીનો આપ ફક્ત એક ઓળોજ હતો? તે શીકકો લેવાયલો ચહેરો ઘણા

ધણા દુખો ખમી ચુકવાની ખુલ્લી ગવાહી આપતો હતો. તે જવાનનાં મગજમાંથી એકજ ઝટકે એક વીચાર પસાર થઇ ગયો.

જો જાણી જોઇનેજ એણે મને દુર કીધો હોય તો પછી એણે સુખી જીંદગી કાંય નહીં ભોગવી? મારા મુવા સાથે એણે પોતાનું સુખ કાંય તજ દીધું? તેને કંઇક વીચારોમાં ભેંજી ધસી નાખ્યું. તેના કાનોમાં તે ડચકાના ખુલ્લા સાદો પડતા હતા.

અરે આય રડતી છોકરીને તે એક મારીના બોલ સાથે મુંગી રાખી નહીં શકે? તેને લાગ્યું કે તેની દેખણતી બેદર-કારીની નીચેથી તે આગલોજ, જોરાવર પ્યાર તે છોકરી માટે ઠોકાતો હતો, પણ નહીં, તેણે પોતાનું માથું જોરમાં ધ્રુણવી મુક્યું. દારાને પોતાનું જીગર આપવા કબુલ થયલી તે છોકરી ગમ તેણે એક ઝનુની નજર ફેંકી.

“કદી નહીં! કદી કદી નહીં!” તે બબડ્યો. “એક સ્ત્રીને હાથે એક વખત ઠગાયા પછી હું પાછો તેને હાથે મુરખ બનવાનો નથી.” તે જવાન ત્યાંથી ધસારાખંધ ખસી ગયો.

ખીજ બે પળમાં તે એક સ્ત્રીપીંગ ડરાફડ સાથે સામે આવી ઉભો.

“રોહા આય દોઝ લઇ લેવો. જો જીવવા માંગતાં હોવ તો એટલો પી જાવ! ને મરવા માંગતા હોય તોજ ના પાડજો!”

“પણ પણુ-તમે મને માફ કરશો કે?” હવે તે આય દમામી જવાનથી ચરમાતી હતી. તેનો તુચ્છકાર તેને તીરની

માફક વાગતો હતો. તેણીએ અચકાતાં એટલું પુછ્યું. “લવ તમારો એકજ માશીનો શબ્દ મને આખી દુન્યાની દવા જેટલો કારગત લાગશે.” તે શીકડી ઉચકાયલી આંખોને જોતાંજ તે જવા પોતાની આંખો ફેરવી લીધી. હા મગજપર કાણુ રાખવો કેટલું મુશ્કેલ છે. તે હવેજ તે જવાન શીખ્યો.

“ઓ લવ, તમને મારીપર દયા નથી આવતી? તે તમેજ કેની કે જેવણુ મને હદ વગરના પ્યારથી આહતા'તાં? મેં કેટલું કેટલું ખમ્યંચ તે તમે શું નથી સમજી શકતા? દયા કરો ને તમારી એક વખતની સઉથી જ્ઞાલી રોદાને ફરીથી એક વખત મારી ખખશે.”

“તમારો કોઇપી ખયાવ મારા મગજમાં ફરતો નથી,” તે જેવી ને તેવીજ મક્કમતાથી બોલ્યો, “તહી નહી! આજ કેન. નોટ ફરગેત છટ!”

“અરે લવ તમે મને એટલી ખધી ઉતરી ગયલી માનોચ કે મારું બોલેલુંખી તમુન જુહું ને જોડી કહાડેલું લાગેચ. નશીખ મારાં! એ હું નથી પીવાની, ઓ હું નથી પીવાની! તમે મને માશીનો એક શબ્દ નહીં આપો તો પછી મને શાંતીની દવા લઇને જીવેલું શું કામનું છે?”

“આય ઉસ્કેરાઇને રડતી છોકરી ગમ તે જવાને ધારીને જોયું. હા તે ખરે મને ટવળતી તેને અમ્ય પહેલીજવાર લાગી.

“આય પીઓ ને જરા ઉંઘછ ઉઠો પછી હું ખનશે તો પાછો આવશ.”

“યુ પ્રોમીસ? તમે પાછો આવશોજ?”

“યસ હું જરૂર આવશ.”

આ મીઠા શાંત બોલોથી તે છોકરી તરતજ દોઝ ગળી ગઇ. ને બીજી સેકડે તેની સુંદર આંખો મીચાઇ ચુકી.

આહ ! બીજી પાંચ મીનીટમાં તે મુંદર છોકરી, અરે તે ખુબસુરત શાંત ઉધમાં પડેલી છોકરી ગમ એક તુચ્છકારભરી નજર નાખી તે જવાન હજારો ખ્યાલોમાં કચડાઈ જતો ધીમેથી ચાલી બહાર નીકળ્યો.

પ્રકરણ ૭૪ મું.

—:૦:—

પોતાની આખી જીંદગીની એક મોટામાં મોટી આશા આજે ફળીશુત થયલી જોતાં મીસ હેનરીયેટા તે બંધ ઓરડાનો પાહરો ભરતી હતી.

મીસ હેનરીયેટા ઉફે શીરીન ! (કે જે મીઠાં નામેજ આપણે હવે પછી તેને ઓળખશું) ઘડીકમાં તે સ્ટુડન્ટ પર બેસતી તો ઘડીકમાં પટકપટક ' વોક ' લેતી હજારો વીચારોમાં ડોલતી હતી. તેની આંખ આગળ જાણે અગાઉ માફક લવજ ને રોદાનું હસ્તું નેકું ઉભેલું દેખાતું. ઘડીકમાં તેને એવું જ લાગતું કે જે ઘડી જાયય તેમાં તે બેઉ વહાલાંઓ હસ્તાં તેને આશીશ આપતાં બહાર નીકળી આવશે. ઘડીકમાં તેના વીચારો લંબાણ જતા. જો લવજ પાછો રોદા સાથે મુંબઈ ચાલી જશે તો આય હજારોના આશીશ લેતી ઓસ્પીટલનું પરમાર્થી કામ ફાણથી ને કેમ થશે ? કદાચ કોઈ બીજા હાથોમાં તે કબજે ગયો તો પછી તેણીની પોતાની સલામતી શું રહી ? પોતાનાં ભત્રીશનું શું થાય ? આય ખુશાલી અને દલગીરીના ભેળ વીચારોથી તેનું મગજ કચડાવા લાગું. તેણીએ પોતાના વીચારોમાં એમખી નક્કી કરી રાખ્યું કે લવજને રોદા સાથે

મુંબઈ જવા માટે પુરતી સલાહ આપવી ને ગમે તેવું છતાંબી આય પરમાર્થી કામ ડાકટર મીલ્સની મદદથી પોતે ચાહુંજ રાખવું પણ તેમ કરતાં પોતાનું પારસીપણું ?

હજી તો તે વીચારોની સાંકળમાંથી ફારેગ થાય તેટલાં ટેલીફોના ત્રીંગ ત્રીંગ ત્રીંગના અવાજથી તે ચમકી ઉઠી.

“ઓલો ! ઓલો !! તમે કાણ ?” તેણીએ ઝડપથી પુછ્યું.
મીસ હેનરીયેટા તમે ?”

“યસ સુ છે ?”

“ટેલીફોન સ્ટેશનપરથી થયલો છે. ડાકટર વેલમેનની ઘણી મોટી અગત છે. મહેરબાની કરી સ્ટેશનપર જલદી મોકલો. મોટો અકસ્માત થયોય. સાત જણાં તદ્દન મરવાપર દમ લેય. ને બાકીનાઓ તમારી નસીંગને વડે ટવલેય !”

તેણીએ તે તરત છોડી દીધો ને બે પળ વીચારમાં ફહાડી.

“અરે ખોદાય ઓરડામાં કેવો બી સંજોગ ચાલતો હશે” તે ધમ્મ કરતી ખુરશીપર બેસી જઈ બબડવા લાગી. “કદાચ મારી વહાલી રોદા એને વીનવતી હશે. કદાચ એ વલવાની અણીપર હોશે ને તેટલાં આય કાલ રોદાને કેવો આફત જેવો લાગશે ! નહી નહી ! સ્ટેશન કરતાં રોદા આગળ લવજીની હાજરીની વધારે જરૂરની છે. હું એને ડીસ્ટર્બ કરી શકતી નથી. હું ડાકટર મીલ્સનેજ તાંહ મોકલુંય ને તેવણી મદદને વડે હું પોતે જાઉંય.” તેણીએ તુરતજ ડાકટર મીલ્સને ખબર કીધી ને બીજી પાંચ મીનીટમાં તો તે જવાન તખીય સાથે આ નમુનેદાર નાર તુરતજ ધી એસકવીથ ઓરપીટલમાંથી સ્ટેશન તરફ હંકરાવી ગેઇ.

પ્રકરણ ૭૫ મું.

—:૦:—

અરેરે મોત ! તારી પધરામણીની કાણુને ખબર છે ? તારી પધરામણી તે દુઃખી રીખતા ટવળતાંઓ માટે આવકારદાયક હશે, પણ-પણુ અરે હેઠરાઆદનાં સ્ટેશનપર પડેલા આય આશાવાંતા અંગણુ જીવોપર તો તારો અચીતો ગત્તઓ મોટી આફત જેવો છે.

અરે કેવી ગજબ ભરેલી માહેતમ ! કેવી દુઃખદાયક ધમચકરી ! કચડાઇને ઓળખાણ વગરના તે ચહેરાઓપર વાંકાં વળી માહેતમ કરતાં તે કુકુખીઓને જેતાં ત્યાંના દરેક આદ-મીઓ ડીઓ ખેંચનાં હતાં. શીમીનની શાંત ચશમોમાંથી આય આફત જેતાં પતત્રી ધારો ખરી પડી.

ખીજેડેકાણે ધડીપળમાં દમ લેતા લટકતા જીવો આ જંદાન છોડવાની તક્યારીમાં ડોકટરોની ગમે તેવી જેદમતને બીલકુલ મચક આપતા નહીં, ત્રીજી બાજુએ ઇબ્ન પામેલા નસીખવાં-તોને તે લોકોનાં ખેશીઓ આશાવાંત જીવે ઓસ્પીટલમાં હંકારી જવાની દોડદોડીમાં પડ્યાં હતાં.

હાય હાય ! એ શું થયું ? શીરીને એક જોરાવર આંચકો ખાધ આંખે હાય ઢાંકી દીધા. તેઓ ખંને ડોકટર મીલ્સ અને શીરીન એક તે એક તરતનાં મરણ પામેલા પારસીની લાશપર વાંકા વળ્યાં હતાં. પણ તેટલાં પોતાની નાજુક સાથીને આય રીતે ચોકતી જોઇ તે તખીય ગભરાયો.

“શું છે ! મીસ હેનરીયેટા, તમને શું છે ?” માનથી તેણે તેણીનો હાય પકડી લીધો.

“નહી નહી ! કોઇ બીચારો ગરીબ પણ આખરદાર
ગ્રંથસ્થ લાગેય ? ડોક્ટર શું એ તદ્દન મરી ચુકો ?” તે
બાનુએ એક શાંત દમ સાથે સવાલ કર્યો.

“હા, ઘણો દલગીર છઉં. પણ મીસ હેનરીયેટા શું તમે
આય કોઇ પારસીને ઝોરખોય ?”

હા ! નહીં હા, એ એક દુઃખી પારસી છોકરીનો ઘણો
ચાલ્ય. એનાં એવાં મોતની તે બીચારીને આશા નહીં હોશે.
તેણીએ ગમગીનીથી કહ્યું.

“ચય-ચય-ચય-ગરીબ બીચારી તે-પણ હવે એ લાશ
આગળ ઉભું રહેવું ફેકટ છે. મને જરા પેલી ગમ જવું
નહોતું !” તે એટલું બોલી તે તબીબ ત્યાંથી ખસી ગીયો.

તે જગ્યા સાથેજ શીરીન તે મુલેલા લાશને એકા ટગરે
ચીકતી દુખી ચેહેરે ઉભા.

તે કોણ ?

હા તે કોઇજ નહીં પણ શીરીન સાથે લગનના ગાંઠથી
બંધાયેલો પેલો બાપુ કરકર્યો ?

હા-તેનાં કપડાપરચી તે દેખાતી ગરીબ સ્થિતિમાં
લાગતો છતાં તે છોકરીએ સંતોષી ચેહેરે જોયું કે તે ગરીબડો
પણ ઠાથો ઠાથો અને ખુલેલા ખુશ ચહેરામાં તે મુલો હતો.

અરે તેણીએ એક ઉંડી હાલ મારી.

“અરે ગરીબ બીચારો કેવે આશાવંતે જીવે મુલેલો
લાગેય ?” તે બડબડા લાગી.” જાંઠ છે તાંઠ એ મારીજ
શોધમાં અહીં આયો હોશે. બાપુ મારા કરમમાં તુંને કંઈ
વાલી આપવાનું હશે તે આટલાં વરસની દોરી આપરી સાથે
બંધાઈ. હવે બોદા તારાં આય અકાલ મોતપર શાંતી બક્ષે !

તે હજી તે મુવેલો ચહેરો ટીકતી ત્યાંજ ઉભી રહી.

“હા રોદા તો માત્ર એક હથીઆર બની પણ મેં એને કંઈ મારું આગલું દેવુંજ વાળી આપ્યુંય. કંઈ નહીં! ગમે તેવો પણ એ મારો ધણી કેહવાય. હા એ શખસ પોતાના બોલપર છેલ્લી ધડી સુધી સાચો! રહેલો, વખતમાં ગયેલા એણે મારી સહેજથી ખમર લીધી નહીં, હા એનાં મોતપર મને મારી ફરજ બળવવીજ નેષ્ટએ. ખોટી શરમ બાબુ મુકી મારે ખુદાના ડરથી એને માન સાથે ઠેકાણે પાડવોજ નેષ્ટએ.”

આખરે તેણે પોતાના નેષ્ટતા ટેક સાથે દરેક મદદ આપી તે રૂવાને અવલમંજલ, પહોંચાડવાની ગોઠવણ કીધી. ભણીનાં મોહકામાંથી નીકળેલા સહિથી છેલ્લા સખુન એજ તા કે “આપુ ખોદા તારાં એ અંકાળ મોતપર શાંતી બહે!”

x x x x x

બરાબર એક કલાક થયો—એક જીવની મોત જીવતની કત સાથે ડોક્ટર મીક્સ અને શીરીન પુષ્કળ આથ બીડતાં તાં, ખુદલું દીસતું હતું કે એ એક કલાકમાં તે બાનુ મળ રડવું રડી ચુકી હતી. તેણીની છાતી છુપું અને મુગું વું રડતાં નેશથી ઉંચકક ઉંચકક જતી હતી.

“આયબી બીચારો!” તદન જવાન જીવ છે ગરીબ ચારો આખરે દુઃખી સાહદે તે જવાન તખીબ બોલતાં તાની આંખો ઉંચકી તો અરે! તે બાનુની તદન લાલ ખો નેતાંજ તે ચકીત થઇ ગયો.

“ઓ મીસ હેનરીયેતા, એ થું હું ઇચ્છુંય કે તમે કંઈથી તી વગર એક પાંચ મીનીટથી મોટેથી રડો, નહીં તો

ખચીત આય કેસ કરતાં તમારો કેસ મને ઘણો ભારી ચઇ પડશે.”

“ઓ ડોક્ટર મીલ્સ” તેણી એકદમ કગળી પડી “મહેરઆની કરી કોઇથી તદ્દમીરથી આય જીવને બચાવો, મારો એક પ્રીય દોસ્ત છે !” તે ધીમે ધીમે દમો ખેંચતા જવાનના આકારપર વાંકી વળી તે માયાથી તેના બરાવદાર બાલો પસવારવા લાગી.

“હું નાચાર છેઉં. મેં બધી કાશેશો પુરી કીધીય.”

“અરે આય વખતે ડોક્ટર વેલમેન જોષતા’તા નહી, નહી. આય જીવાન જીવને હું મરવા દેવાની નથી. ઓ ગુડી મારા વહાલા દોસ્ત મારા માણાજી જીવ તુને હું કેવી રીતે બચાઉં ? તુને એ મોતમાંથી કાણુ ઉકાડે ?”

“હુ હું !” એક હાંફતો સાદદ તેણીને કાંને પડ્યો ને બીજીજ પળે ડોક્ટર વેલમેન તેણીની સામે આવી ઉભો.

“ઓ આય જીવને બચાવો ! એ લલ્લા જીવને ઉકાડો !”

“હા, માણસો તરફથી તમારી હાલતની ખબર પડતાંજ હું તે દરદીને પામી ગીઓ,” તેને આવતાં સાથેજ તેણીને કાંને લાગી કહયું, “પણુ હવે તમે જરા અહીંથી ખસો ?” તે હવે મોટેથી બોલ્યો “ડોક્ટર મીલ્સ મીસ હેનરીયેટા બરાબર લાગતાં નથી, એવજીવને જરા મહેરઆની કરી અહીંથી ખીસારશો ?” એટલું બોલતાંજ તે હવે પોતાની જીવતોડ કાશેશમાં ગુંટાઇ ગીયો.

પણુ અરે તે મરતા જીવને છોડી તેણી કેમ ખીસે ?

પાંચ મીનીટ ! દશ મીનીટ ! ને ડોક્ટર વેલમેને ડોકું ધુણાવ્યું.

“મીસ હેનરીયેટા” તે ગમગીલીથી બોલ્યો. “બીજા પાંચ મીનીટમાં જો આય જીવ નહીં બચેલો લાગે તો આપણી માણસાઈ શકતી હારી ગેદિય એમ માનવું.”

તે ગજબ ભરેલી પાંચ મીનીટ! તે બેઉ જીવાએ તે એક વખતનાં ગ્રીય દોસ્તને એકકી ટગરે દીકરો.

એક પળ બે પળ ત્રણ પળ પચ્ચ કશો ફેરફાર જણાયો નહીં.

“ધણુંજ દલગીરી લયું.” ડોક્ટર વેલમેને પોતાનાં ગોઠીયા તખીબને કહ્યું.

તે આય શબ્દ સાંભળતાંજ તે નજદીક ઉભેલી બાનુ ગમે તેવી મક્કમતા છતાં એક ચીભરાંની કાની જમીનપર ડુટી પડી.

“હું ધારતોતોજ” ડોક્ટર મીલ્સ દોડી જતાં જીમ પાડી ઉઠ્યો.

તે બેઉ ધભરાયલા તખીબોએ તે ચાદર જેવી સફેદ ખુબસુરતીને ધીરેથી ઉંચકી એક બેંચપર ગોઠવી.

“ડોક્ટર મીલ્સ-જોવ-જોવ ! કેવી ખુમાલી ? આય જવાનના ચહેરાપર નજર કરો.” ડોક્ટર વેલમેનની અચરતીથી તે તખીબખી ત્યાં દોડ્યો.

હા, અરેખર તે દરદીની જાતીના ધપકારો પરગરો હવે સમજાતો હતો. નાડી પકડી તો તેથી સંતોષકારક કરતાં આશા ભરેલી હતી.

“જો આય જવાન આશામાં આયો હોય તો હવે મારી અરજ છે કે મીસ હેનરીયેટાનાં કેસપર તમે હવે મંડો.” ડોક્ટર મીલ્સની આય કાળજીથી તે ક.બેલ તખીબ હવે ફર્યા.

“મહેરબાની કરીને તમે જરા આય બાનુને આપણી હોસ્પીટલમાં તમારી દેખરેખ નીચે લઇ જવ, તેટલાં હું આય જવાનની નજદીક છેઉં. મીસ હેનરીયેટાની બેશુધ્ધી ફક્ત થાક અને રડવાથી છે. તમે એવણને ઓસ્પીટલમાંજ લઇ જવ. અરે, અરે આય જવાન તો હુશીયાર થયો.” તે કંઈ ધભરાયો “ડોક્ટર મીલ્સ, મહેરબાની કરીને આય બાનુને અહીંથી ખસાડો, નહી તો આય દેખાવ જોવાથી જો એ પાછો ગીયો તો કેસ હાથમાં આવવો મુશ્કેલ છે.”

આય એક તદ્દન તરાહેત દરદી માટેની તે બેઠી જીવોની એક સરખી કાળજી થી તરેહવાર વીચારોમાં વીટળાતો ખીજ પાંચ મીનીટમાં તો ડોક્ટર મીલ્સ તે બેશુધ્ધ બાનુને ઓસ્પીટલની ખાસ ગાડીમાં પોતાની દેખરેખથી હંકારાવી ગીયો.

—:૦:—

અકરણુ ૭૬ મું.

—:૦:—

“ગોડ બ્લેસ યુ ડોક્ટર વેલ્કમેન, તમે ગમે તો હસો ને ગમે તો માનો પણ મને તો લાગેય કે તમારા હાથમાં કંઈખી મેજીક પાવર છે.” તે જવાન તખીજ ડોક્ટર મીલ્સ મોટે સાદે હસી પડ્યો, „હા-હા-હા-હા જે આપણી સાયન્સ નથી કરી શકતી તે તમે કરી બતાવોચ.”

તે બેઠી શીઝીસ્યનો શાંત ઉંઘમાં ઉંઘતા ગોદરેઝથી થોડેક દુર બેસીને ટાહેલાં ચલાવતા હતા.

“આય આજના કેસમાં તો તમે તદ્દન અવધી કરી

પતાવીય. જે કેસપરથી મેં હાથ ઉઠાવ્યો તે તમે બે કલાકમાં માટલી બધી હદ સુધી સુધરી શક્યા એ કેવું ચમતકારીક? મોલો હવે હું એને જાદું નહીં કેહું તો શું કેહું?”

“થેંક યુ, હેરી” તે એક મગર લટકાથી હસતાં નમ્યો.” મેનાં કરતાં મેં એક જુવાન જીવ આજે બંચાવ્યોય તે તો મને પોતાનેખી ધણો ચમતકારીક લાગેય.”

“હો હો તે વળી કેાણ?”

“તે આપણી ઓસ્પીટલની નર્સ મીસીસ ફ્રાન્સ.”

“અરરર શું તે એટલી બધી હદ સુધી ખીમાર થઈ ઇચ્છ્ય? વેલ, હમણાં તે કેમ છે?”

“તદન સારી હાલતમાં જિંધ કહાડેય. પણ મીસ હેનરી-ટાની કેવી ખબર?”

“છે, હમણાજ હું જોઈ આવ્યો, તદન વેલ છે, જરા બળાઈ જેવું લાગવાથી લેટી રહ્યાંય.” ડોક્ટર મીલ્સે મુશીથી જણાવ્યું.

“તમે હમણા કેથે રોકાયલા તો નહીંજ હશે.”

“નહી, કેથે નહી.”

“ત્યારે તો પ્લીઝ હેરી એટલાં એ બેઉ પેશન્ટસને હું માવું તેટલો વખત બારીકાથી સંભાળી લેશો?” તેને ખાગી લેતાં કહ્યું.

“જરૂર સુખે સીધારો.”

આય શબ્દો સાથેજ તે ઝડપમાં ઓરડાની બહાર નીકળી ઇચ્છો. કુદરતી તે રોદાના ઓરડા તરફ વળ્યો ત્યાં જવાની નિ પોતાને કશી ઉલટ હતી નહી. પણ ઓરડામાંથી ઝડપી ગલે બહાર નીકળી પડવાનું તેનું કારણ જુદુંજ હતું.

તે ઉંઘતા ગોદરેઝ તો કંઘક સળગઈ થવાના ચીન્હો તેને જણાવા લાગ્યાં, તે પોતે ધણો ગુંચવાઇ ગયો. દુન્યામાં પાછો લવજી વોલેસ તરીકે જાહેર થવાનો તેને સ્વપ્નો પણ હતો નહીં. એટલે આય પુર પીછાનના એક શખસ સામે દેખાવ દેવા તેનું મન ચાલ્યું નહીં.

ગોદરેઝની દુર થવા જેવો તે ઓરડાની બહાર નીકળ્યા કે તેનાં મગજમાં વળી પાછા તરેહવાર વીચારો ધસી આવ્યા.

“હા મેં એને પાછું આપીને મળવા કહ્યું” તે બચડવા લાગ્યો, “પણ જેણે મને એક બદતર મોતે મરવા દીધો તેની તરફ પાછો જવાની મને શું અગત છે ? કંઘજ નહીં.” તે એક બારી બહાર જોતો હોઠો પીસી અટકી ઉભો.

“મને જવું પડ્યું” તે ફક્ત મારી ફરજ ખાતર, શીરી-નની કાકલુદીએ મારી આગલી મુરખ લાગણીઓ ઉશ્કેરી ને હું એની પાસ ગયો. હા ગયો તે ફક્ત ડોક્ટર તરીકેની ફરજ બજાવવા, એક માણસનો જીવ બચાવવા-તેથી વધારે મારે વડે એણે કંઘખી આશા હવે રાખવી નહીં.”

પાંચ મીનીટ ગઇ દશ મીનીટ પસાર થઇ.

હવે તે જવાનની નજર ટપોટપ પોતાનાં રીસ્ટ વોચપર પડવા લાગી. પોતે કેટલો વખત રોદા આગળ રહ્યો. પાછાં છુટાં પડ્યાં તે કેટલો વખત નીકળી ગયો. દવા લીધા પછીની કેટલી ઉંઘ કહાડી હશે તેની ગણતરીમાં તેનું મગજ ગુંચવાવા લાગ્યું.

હવે તો જરૂર ઉઠી હશે. હા, મારી વાટ જોતી હોશે. એ અટપટથી હવે તે કંટળાવા લાગે,

આખરે તે ટટાર થયો.

“હા એ કેમ હોય કેમ નહીં, મને જરા એને પાછું મળી આવવું જોઈએ.” આય બબડાટ સાથે કુદરતી તેના પગો લોહચુંબક માફ તે એકાંત ઓરડા તરફ તેને ખેંચી ગયા. તેણે ઘણું ધીમેથી તે અળગું ખારણું ખોલ્યું તો આહ !”

હસ્તે ચહેરે મીઠું નમન કરતી તે છોકરી પાતાના તકીયાને અઢેલીને પલંગપર મળતી ટટાર ખેડી હતી, તેની ચમકતી આંખો આશાથી ખારણાંપરજ ટીંગાયેલી હતી. તે આય જવાનની પધરામણી જોતાંજ ખુશાલીમાં ચમકી રહી.

મકકમતાના એક ગંબીર ખંખાર સાથે તે જવાન દમામથી અંદર દાખલ થયો. કેમુ તમુને કેવું લાગેય ?

“ઘણું ખુશ” તે ધીમેથી બોલી ને મીઠાસથી ઉમેયું,
“લવ આખરે તમે તમારું વચન પાળ્યું ખરું.”

“હા મને જરા તમારી સાથે લંબાણ વાત કરવાની હોવાથી મેં પાછું આવવાનું હીક વીચાયું.” તે એક દુરની ખુરશીપર બેસી જતાં બોલ્યો-બોલો તે સાંભળવા તો તઈયાર છેઓ.

“ખચ્ચીતજ પણ લવ વરી તમે મને એવાં ધીકકીર-ભર્યાં નેનથી જોવાં લાગ્યાં ? અરે તમારી એવી નજરથી મારી છાતી વીંધાઈ જાયય. તેથીની આંખો પાછી લીંઝાઈ ગઈ. હું રડી રડીને મારી આખી જીંદગી ખલાસ કરું તોખી મારી દલગીરી ને પસ્તાવો હું દેખાડી શકવાની નથી.”

“ચાલો હવે એ માંડીવાળો ને મને સાંભળી લેઓ.” તેના દયાજનક શબ્દોની કશીપણ દરકાર વગર તે કઠોર-તાથી બોલ્યો.

“લવ હું સાંભળવા તો ઘણી આતુર છેઉં પણ-પણ
તમારી વાત કરવાની લઠણ હું કેમ સાંખી શકું? એક
જ તેની સામે ઉભેલા ગુનેહગાર સાથે વતે તેમ તમે
રી સાથે વાત કરોય તે હું કેમ સાંખી શકું? ઓ,
|-જ્યાં સુધી આગળ માફક તમારો મીઠો અવાજ નીકળશે
| ત્યાં સુધી હું તમારું કંઈખી સાંભળવાની નથી.”

“મારેથી અનેય તેટલો હું નરમ સાદ કહાડુંય, તેથી
રે કંઈખી ખગરી શકતો નથી.”

“અરે લવ, તમારા દરેક બોલમાં તમે તમારો ધીકકાર
જો ખુલ્લો ગતાવી દેઓય? તમારી રોદાથી તમે આટલે
ક્યારે બેસતાતા? તમે ત્યાંથી બોલશો તે મને કેમ
મળાશે? અરે, દયા કરો ને ઝેટલો બધો અંતરો મારી
થે ના રાખો.”

તે કકળતી છોકરી ગમ તેણે એક આડી નજર પણ
ખી નહી.

“હવે એકમેકના એકરા જોઇને પેલી મીઠી મીઠી વાતો
માના દહાડા તદન ખલાસ થયાય. એવી બેવકુફાઇ ગતા-
| કરતાં દુન્યામાં મારે વરે ઘણાં ઘણાં અગતનાં પરમાર્થી
|| પડેલાં છે. એવી જાતની ઠગારી પ્રીતીમાં હું કંઈ
દો જોતો નથી. તારી તરફના બેવકુફા અને બેદીલ પ્યારથી
મેળવ્યું શું કે પાછો તે ઠગારા પ્યારની હું પરસ્તશ કરું.

તે પાંચ મીનીટ ચુપ બેઠો.

“અરે કેવું લયંકાર દુઃખ!”

“અરે છોકરી જ્યારે તેં મને તારા પપા આગલ મારી
ચી પ્રીત જાહેર કરવાની ના કહી ત્યારેજ મને તારી

વફાદારીપર શક ગયો. મને તે વખતથીજ તારા પ્યાર માટે બીહક લાગી ને જ્યારે તું મારીપર રતાં મોરીશને લીધે ગુસ્સે થઇ, યાદ કર તે પણ, ત્યારે મને ખુલ્લું લાગું કે મારી મક્કમતાથી તારી તરફના મારા ચીવટ પ્યારથી તું વધારે ચીરડાતી'તી. હા મારા જેવાપર રેડાયલા તારા પ્યાર માટે તુંને ઘણો પસ્તાવો થતો'તો. કેમ ખરું કેની ? અરે તે તારો પસ્તાવો દુર કરવા હું તારી આગળ મારા જોરાવર પ્યારની એક કીસ કરવા વાંકો વળ્યો. પણ અફસોસ જેની તરફ હું અથાગ પ્રીતથી ખેંચાયો તેણેજ મને એક ખાસ ધારેલા આંચકાથી મોતને હવાલે કીધો.

“ઓ સે નો મોર ! ફેર હેવન્સ સેક ! !” રોદા એક લખલખાં સાથે ખુમ પાડી ઉઠી “ઓ લવ મારી છાતી ફાટી જાયચ, એ વાત બંધ કરો.”

“નહી, તમને મને સાંભળી લેવોજ પડશે. ફરીથી આપણે કદી મલવાનાં નથી કે મારો ધીકકાર હું તમને બીજી વખત જણાવી શકું. તે બોલતાં થાકી ગયો હોય તેમ મોહકું નુછયું ને પાછું ચલાવ્યું. “અરે ખોદા ! જેવો હું પડ્યો કે તે ભયંકાર અંધકારમાં મને મોત જેવી ધુજરી છુટી. એક ચાલતી છરી માફક મારાં મગજમાંથી એક બીચાર પસાર થઇ ગયો કે તમે મને હાથે કરીને તમારા રસ્તામાંથી આવી રીતે દુર કીધો. તે ઉભી ભીંતો વચ્ચેનાં ભયંકર પાણીને મારું શરીર અફલાતાંજ હું થોડીક પળની ખેશુધી માંથી જાગી ઉઠ્યો. મારું દીન ધડકતું. હા, તે જીવસટોસટ પળે મેં કેવું ચાહ્યું કે કાછળી મને બચાવે.” સારે નસીબે મને થોડુંક તરવાનું આવડતું હોવાથી કેટલોક વખતભેર હું

મને પોતાને ઉપરનો ઉપર રાખી શક્યો. હા ઘણો વખતવેર હું મુરખ એવીજ આશામાં લટકી રહ્યો કે કદાચ તે કામ તમારેથી જીલમાં થઇ ગયું હોય ને અંચીતી એ આદતથી તમે દીવાના જેવાં થઇ જઇ કંઇખી 'મદદ મેળવી જે પણ જતી તેમાં મને છોડવશે."

તે અહીં અટકી ગયો ને એક લાંબો નીસાસો ખેંચ્યો.

"નહી, જેને તમે ખાલેખાલથી ચાહવાનું ડોળ ધાલતાં'તાં તેને તમે બચાવવાની એક રતી ભારખી દસ્કાર રાખી નહી. મદદને બદલે તમારી ઘેર ચુપકીદી મને બીધરાવવા લાગી. અરે ખુદા તે પળોપર મેં તમુને કેટલાં ધીકકાર્યાંય? એકજ ખ્યાલથી હું કમકમતો કે હું મરશ ને તે એકજ ઠગારી સ્ત્રીના પાપી હાથથીજ."

"અરે લવ તે સાહેબ પાસે જ્યારે આપણી તપાસ થશે ત્યારેખી તો તમે જાણશેની કેની? તે વખતે તમુને ઇજા કરવાને તેવો ઝાંખોખી ખ્યાલ મારું મગજ કદી વીચારી શકેજ નહી. અરે હું તમુને કેમ સમજાઉં કે મારી મતલબ તેવી હતીજ નહી. અરે લવ, ખુદા ખાતર મારું એટલું ખરું માનો!"

"હા હવે મેં મારું મોત મારી સામે આવી ઉભેલું નેજા લીધું" જાણે આય કગળતા શબ્દો તેના બહેર મારેલા કાનોપર પડ્યાજ નહી હોય તેમ તેણે પોતાનુંજ બોલવું પાછું આગળ ચલાવ્યું "હા તે હસતાં ઉભેલાં મોતના વીચારથીજ હું તદન નરવસ બની ગયો. તેટલાં યા ખુદા! જેઉંછ તો ઉપરથી કાઢતો સીટ સીટનો મધુર અવાજ મારે કાને પડ્યો. અરે ખુદા, આશાથી ઘેરો થઇ જતા મેં ઉંચે જોયું તો હા

તે ઘોર અધારામાંથીળી એક જાડું દોરડું કાઢી ધીમે ધીમે નીચે ઉતારતું હતું એમ મને માલમ પડ્યું. બીજી બે પલમાં તો તે મારાં માથાને લાગ્યું ને પછી એક પલમાં તે મારા હાથમાં આવી પડ્યું. હું એક ઘેલાની માફક તેને વળગી પડ્યો.”

“અરે કેવી ખુશાલી ! મેં પકડે પાચે માન્યું કે તે મારા સાચા પ્યારેજી મને બચાવ્યોચ. હું હરખાતે જીગરે મારો જીવ બચાવનાર તે વહાલી છોકરીનો ઉપકાર માનવા બંને તેટલી ઝડપથી બહાર નીકળ્યો તો એ મારા પરવર મેં શું જોયું ? હા ! મારો જીવ બચાવનાર ફરેસ્તો કાઢી બીજોજી જીવ હતો અને જે ઠગારી છોકરી મને ઉંડા પ્યારથી ચાહવાનો દાવો કરી મને ઠગતી હતી તે તો મને મુવેલો માની, નીરાંતના જીવે વગેસગે ગઈ હતી !” આપ બોલો સાથેજ તેણે એક એવી તો તુચ્છકારની નજર તે છોકરીપર ટાંકી કે રાદાએ તે પળે કમકમાટી પોતાની આંખો ટાંકી દીધી.

—:૦:—

અકરણુ જી મું.

—:૦:—

“સમજો !” લવજીએ કઠોર સાદહે પાછું ચાલું કીધું “તે બહાદુર છોકરી શીરીનને મારી સામે શીકરથી જોતી, બહારાતી પણ ખુશાલીથી ચળકતી આંખો સાથે ઉભી રહેલી મેં જોઈ.”

“તમે કેમ જોયો ?” તેણે મને શીકરમંદ ચહેરે પુછ્યું.

“હું પહેલેજ ઝટકે તેણીનાં પગ પાસ પડી ગયો. કુદરતી માફ દાલ તેના ઉપકારથી ઉભરાઈ ગયું હતું. મેં

તેણીની આગળ કબુતરું કે હવે પછીની મારી આખી જીંદગી ખુદ તેણીનેજ આભારી હતી પણ મેં જ્યારે છેલ્લી સલામ કરવા હાથ લાંબો કર્યો ત્યારે તે અચકી નહીં” સજીર કરો. હું રોદાને બોલાવી લાવું તે તમને પણ જીવતા જોઈ કેટલી ખુશી થશે?”

“પણ નહીં, મેં તેને સાફ અટકાવી અને તે મોહક ફરીથી કદીખી નહીં જોવાનો મેં પકડેા દેરાવ કીધેલો તેને કદી સંભળાવ્યો. અલબત્ત તેણે ઘણી જીદ કરી ત્યારે મેં તેનેખી કહ્યું કે એ વાત કદી બનનાર નથી. હું દુન્યામાં જીવું એ વાત હવે હું કોઈનેખી જણાવવા માંગતો નથી. અલબત્ત તેથી તે ઘણી દુખી થઈને મારી ખબર ખ્યાનગી રાખવા પોતાની ખુશી જણાવી. હું તેણીના ઉપકારમાં દયાવલો તેને ના કહી શક્યો નહીં, છતાં મેં તેણીની પાસથી એક વચન લઈ લીધું કે જો તે મારી હસ્તી દુન્યામાં કદીખી નહીં જણાવવાનું વચન આપે તો મારી ચાલુ ખબર હું તેને પુગાંડતો રહેવશ. હા, ઘણું દુખી દીલે તે વચન મને મળ્યું ને હું ત્યાંથી છુટો પડ્યો. કેવા ઉંડા ધીકકારની એક છેડતી નજર મેં તે કમઅખત ‘વીલા’ પર કરી કે જેમાં વાસો કરનારી છોકરી જે તેના પીતાના કીમતી કોહીનુર સમાન ગણાતી હતી તે બેદીલ અને બેવકા છોકરી એક કરપીણ ખુન કરી કરારે પોતાનાં મકાનમાં તે વખતે નીરાંતની નીંદમાં પડેલી હતી.”

બેઉ જણ વચ્ચે લાગટ પા કલાકની ધોર ચુપકીદી પથરાઈ.

“સઉથી પહેલે હું પુત્રે અટક્યો. એક અમેરીકન ડોક-

ટર તરીકે મેં ત્યાં દાઢી થેબ્યા સાથે ડોક્ટર એસકવીથનાં નામે મારો ધંધો ચલાવ્યો.”

“ઓ શું?”

“હા—તમે હાઈદરાબાદમાં જે ડોક્ટર એસકવીથને મલવા આવેલાં તે હુંજ. હા મને તમારી મુલાકાત લેવાની—ફરજ પડેલી!”

“હા! આજનાજ જેવો તુચ્છકાર મને તે વખતેથી તમારી તરફથી મળેલો!”

“તે બધાંને તમે તદ્દન લાયક છેવો.” તે પુરતી કરડાઈથી બબડ્યો અને તે સાથે પોતાનું ભાશણ આગળ ચલાવ્યું. “જોદાની બક્ષેશથી મને પુનું ઠીક માફક આવ્યું. મારો ધંધો સારો ચાલવા લાગો પણ મુંબઈમાં મારે માટેની પુસ્કળ ગડબડ વધી ગયેલી જાણી હું ત્યાંથી દુર નીકળી પડ્યો. પણ કેવું અજબ જેવું કે પુનામાં મને એક દહાડો મારો જીવ બચાવનાર શીરીન અચરતીથી મળી ગઈ.

“વીલામાંથી કેવો ગેરઘનસાફ તે ખમી આવી હતી તે સાંભળતાં ખુદ મારે લીધે તેણીને એવી હાલતમાં આવેલી જોઈ મેં તેણીને રસ્તે પાડવાનું માથે લીધું. હું ડોક્ટર વેલ-મેન તરીકે અને શીરીન મીસ હેનરીયેટા તરીકે હાઈદરાબાદ આવી લાગાં ને ડોક્ટર એસકવીથના નામમાં એક ફંડ ઉભું કરી આ હોસ્પિટલ ઉભી કરી. અલગત મારી હુશ્યારીપર લોકોનો વીશવાસ બેહદ હોવાથી બેઉ નામો વચ્ચે મારી જીંદગી પુરી કરતો હું આજના દહાડા સુધી જીવેલો છઉં.” તે પોતાની કેરીયત પુરી કરતાંજ ખુસ્શીના હાથાપર માથું નાખી પડ્યો.

“અરે લવ, તમારો આટલી હદ સુધીનો ધીકકાર અને શીટકાર ખમવાળ શું તમે મને બંધે વખત જીવાડી?” મારા સાચ્યા પ્યારનો આ કેવો ખેરહીમ નીજો!”

“બસ, બસ.” તે ઝનૂનથી ભ્રમ પાડી ઉઠ્યો. પાકીજેહ પ્યારના પવીત્ર ઓઠાં હેઠળ દુનિયાને ઠગનારી તારા જેવી ખેવકા બાનુઓથી, લલા અને ખાલેસ દીવ મરદોને તે ખુદા બચાવે. એક સ્ત્રી તરફના પ્યારના નામથીજ મને હવે ધુજરી છુટ્યે. તારો પ્યાર ટોંગી હતો, ઠગારો હતો અને જીહો તકલીફી હતો. ખરેખર ઘોળે દીવસે તારી મકકરખાજીથી હું ઠગાયો, એ વીચાર હજીમી મને મેડ કરી નાખેય!” તેણે જોરથી પોતાનું માથું ધુણાવી મુક્યું.

“લવ, તમે પુશકળ ખોલી રહ્યા. હવે મને થોડું ખોલવાની રજા આપો.” તે રડતી આંખે ધીમેથી ખોલવા લાગી “હા, મારો બચાવ જો કે કંઈજ નથી. મેં એકજ ખોટું કામ કીધું ને તે એજ કે તમારા પડ્યા સાથેજ મેં મદદ મેલવી નહી. લવ, એજ પરતાવાથી હમણા તમે જોવાય તેવો મારો હાલ થયોય. તમને છોડ્યા પછીની એક રાતખી હું શક્તીની ઉંઘે ઉંઘાઈ નથી. એકખી વાર હું પુરી ભુખે જમી નથી. એકખી જણ સાથે મેં હસી બિલીને વાત કીધી નથી. એકખી દહાડો મારો તમારી યાદમાં રડવા સીવાય ગયો નથી. લવ માફ વહાલ જે મેં તમને અરપણ કીધેકું તે હજીમી તમારીજ યાદમાં ટવળતું છે. હું જીવતી કરતાં મુવેલી છેઉં! તમને છોડ્યા પછી મેંખી બધું ઓવારી નીવારી મુક્યું છે. પાદશાહ જેવા બાપને, મહેલ જેવાં મકાનને, રાણી જેવા રાજને છોડી મારી જાંઘી તમે જોવાય તેમ તદન ખુવાર

કીધીય. તે બધું ફક્ત મારા તે એકજ ગુનાહને વડે” બીજા બે પળની આસાપશ પછી તે છોકરીએ નખાઈ જતે અવાજે પાછું ચલાવ્યું.

“લવ, તમે જીવતા છેઓ એ ખુશાલી જાણ્યા પછી હવે હું કંઈબી અને ગમે તેવું દુઃખ ખમવા તૈયાર છેઉં. પણ ફક્ત માશી-ફક્ત છેલ્લી દયા તમારી તરફથી મેળવવાને હું ટવળુંચ તે ખુદા ખાતર આપો.”

આય ખુદલો ખુદાને બારનો સચ્ચાઈમાં પ્રગટી રહેલો એકરાર કરતી તે છોકરીનો ખુબસુરત ચહેરો બે પળ તે જવાને ધારી ધારીને જોયો. તેને આય રીતે પોતા તરફ ધારીને જોતો જોઈ તે છોકરીએ શરમથી પોતાની આંખો નીચી નમાવી.

“મને એકજ માશીનો શબ્દ સંભળાવો ને તે પર મારી બાકીની જાંતગી પુરી કરવા હું તૈયાર છેઉ.”

તે જવાનને લાગુ કે તેનું મગજ ફરતું હતું. પોતાની ગમે તેવી મક્કમ કોશિશો છતાં તેણે માન્યું કે આય છોકરી આગળ તે હવે ઝાઝો વાર ટકી શકનાર નથી.

“ઓ લવ, મારી ગમ એવી કાકલદાઓ છતાં શું તમે મને ઠગારીજ માનોચું? મને તમે હજી તમારી માશીને લાયક નહીંજ ગણતા?”

“કદાચ હવે હું માનુંબી કે તમે નીર્દોશ હોવ” તે હવે કંઈક નરમ પડી જતાં બડબડ્યો. “પણ તે વખતે હું તમને એક મારા ખુની તરીકેજ ધારી ચુકેલો અને તે ખ્યાલ મારા દીલમાંથી દુર થઈ શકવાનો નથી.” તે ધીમેથી ઉઠ્યો અને નરમ પગલે ચાલી આવી તે પલંગની બે ડગલાં દુર ઉભો.

“તમારી અહીં આવ્યા પછીની સઉથી પહેલી સીકને-
સમાં મેં તમને ઘણે વરસે બરાબર જોયાં કારણ ડોક્ટર એસ-
કવીક તરીકે મારી મુલાકાતે તમે આવ્યાં તે વખતે મેં તમને
જોવાની દરકાર રાખેલી નહીં. મેંજ તમને મરતાં બચાવ્યાં
પણ તે પછીથી હું તમને મળવાથી તદ્દનજ દુર રહ્યો કારણ
મને ચીંતા હતી કે તમે મને તુરત ઓળખી કહાડશો. આજ
સુધી મેં તમને પાછાં જોવાની દરકાર રાખેલી નહીં પણ
આજે-આજે” તે બોલતો અચકી ગયો. તે ધીમેથી હવે
પલંગની છેક નજદીક આવી અટક્યો.

“છોકરી આજે મને તારી કંઈક દરકાર હોય તેમ
લાગેય.”

- આ શબ્દ સાંભળતાંજ રોદાએ ઉંચે જોયું.

“અરે લવ, તમે જોવ કે આપણે એક જણે કંઈ થોડું
નથી ખમ્યું. મારી દયા ખાઓ ને મને મારી બખશો. મારી
ખોટી શરમ ને જુદી મગફળીથી મેં પુરકલ વેડ્યુંય. માફ
કરો, મારા લવ, મને એટલી માફ કરો.” ખરે દીલે તે કગ-
ળતી છોકરી ગમ તે જવાન સ્થીર ટીકતો ઉભો હતો. “જો
તમે મને મારીનો એકજ શબ્દ કહો તો પછી મારું આય
તમને જોવા નહીં ગમતું મોહડું હું તમને ફરીથી કદીખી
બતાવશ નહીં. હું તમને કદીખી જીવતી પાછી મળશ
નહીં. તમારેથી હું સદાની દુર થવશ. તમને જીવતા
પાછા જોયા એ ખુશાલીમાંજ હું મારા પપા આગળ પાછી
જઈ નીરાંતે જીવશ. અરે કેવા સુખી કલાકો આપણે પસાર
કરતાંતાં ! ઓ મારાં ધુટેલાં નસીબ ! હવે તે સુખનો સ્વપ્નો
ગુમ થઈ ગયો.” તે છોકરી હવે નહીં ખમાય તેવાં ડચકાં

ખાવા લાગી.

“રોદા, માઇ વન્સ વરશીડ લવ, મારી પ્યારી તું તે સ્વપ્નો પાછો જોવા શું રાજી છે ? તે સુખી કલાકો પાછા જોવા શું તું ખુશી થશે ?” તેણે તે રૂપેરી કપાલપરનાં સુવાળા ખાલો પ્રીતથી પસવારતાં પુછ્યું.

“ઓ લવ. તે આશા હું કેમ રાખું ? મારીના જે બોલ માટે આજે મને તમે લાયક ગણી નથી તો ઓ ! તે સુખી સ્વપ્નો હું પાછો કાંદથી મેળવું ? ઓ બોદા મને મારી નાખ ! !”

“રોદા, ગાંડી ના બન.”

“નહીં લવ, તમે મને એટલુંજ કહો કે “રોદા મેં તુને મારા જીના પ્યારને ખાતર માફ કીધું” એટલુંજ બસ !”
બોલો-એટલુંજ બોલો ને હું સુખમાં મરશ.

આહ ! આખરે લવજીનાં ચીવટ હોઠોમાંથી તે વાક્ય સરી પડ્યો. તેણે વાંકો વળી તેના કાનમાં માયાથી કહ્યું.

“રોદા, મેં તુને મારા જીના પ્યારને ખાતર માફ કીધું.”

“ઓ ! આખરે ત્યારે તમે મને માફ કીધી ?”

“ક્રોમ માઇ હાર્ટ-દાસોબનનથી”

આ શબ્દો સાથેજ તે ખુશાલીથી ખીલી નીકળી બીજી પળે તે પાછી નીસોસ થઇ ગઇ. તે ધીમેથી બોલી.

“લવ, હવે આપણને છુટું પડવું જોઇએ. વહાલા લવ, હવે હું છેલ્લી સલામ કરું છું !”

આય ધીમા બબડાટનો કરો પલ્લુ જવાબ નહીં આપતાં લવજી સ્થીર પુતળાં માફક ઉભોજ રહ્યો કે જ્યારે આય

છેલ્લી સલામ કરતાં તે છોકરીની આંખમાંથી ધોધમાર આંસુ-
ઓ વહેતાં હતાં. અલખત લવજની આંખમાં પણ ખુલ્લાં
ઝલઝલયાં દેખાતાં આવતાં હતાં.

“લવ, આખરે આપણને છેલ્લી સલામ કરવી જોઈએ.”

કરો જવાબ મલ્યો નહીં.

તે છોકરીને લાગું કે મારીના શબ્દો કરતાં વધારે કંઈ
બીં પુછવાનો હક આપવા તે જવાન રાજ હતો નહીં.

“લવ, ત્યારે તમે હવે તમારાં પરમાર્થી કામોપર પાછા
સુખે સીધારો. હું મારી જીંદગી હવે નચીંતાઈથી ગુજારશ.”

હજુબી કંઈજ જવાબ નહીં.

“ઓ લવ, તમે મને હમોશના છોડી જવ તે અગાઉ
તમીરા હાથો એક વખત મારા હાથમાં આપો. અરે ! તેટ-
લીજ એક ખુશાલીથી હું હવે પછી ખુશીથી જીવશ. અરે
મને એટલી મહેરબાની આપી-પછી તો પછી તો હું તમારેથી
સદાની છુટી-અરે તમારેથી સદાની દુર જવશ ! !”

“ઓહ આઈ કેન નોટ પાટ ફ્રોમ યુ ! નહી, ડીયરેસ્ટ
રોદા, જે જીગરમાં તેં વર્ષો થયાં વાશો કરેલો તે જીગર તુંને
પોતાનાથી દુર કદી રાખી શકવાનું નથી. એ અણચીંતા ઝટ-
કાથી તેણે પોતાના બેઉ હાથો તે છોકરીની ખુબસુરત ગરદન
આસપાસ વીટાળી દીધા, “રોદા મારી સઉથી વહાલી, મીડી
રોદા, હું તુંને હવે પાછી કેમ છોડું ?”

“ઓ લવ, હુંબી તુંને પાછો જતો જોવા કરતાં તારાજ
ખોળામાં મરી જવા ખુશી છેઉ.”

અરે તે કેવો દેખાવ !

વરસો સુધી એકમેકની જુદાઇમાં છુટા પડેલાં વહાલ
ઓના એક બીજા સાથે પાછાં વહાલથી વીટળાવાનો આ
સુખભર્યો ચીતાર હું કેવી રીતે વાળુધી શકું ?

વાંચનાર, તે ચીતાર તુંજ તારાં મનમાં કલ્પી લે !!

પ્રકરણ ૭૮ મું.

—:૦:—

લાગત એક કલાક પછી જ્યારે તે હદ વગરની ખુશા
લીનો ઝટકો પુરો થયો કે લવજીએ તે વહાલી છોકરીને માયાર્થ
કહ્યું.

“ડીયર, આજની આપણી ખુશાલીમાં ભાગ લેવા બીજાં
બે જણ અહીં તૃપ્તિ છે એક તો શીરીન ને બીજું તો—”

“બીજું તે કોણ લવ !”

“બીજો તારો કઝીન ગોદરેઝ !”

“એ શું કેહેવાય ? શું ગોદરેઝ આજે અહીં છે ?” તે
ખુશાલીથી ખુબ પાડી ઉઠી.

“હારે હા તે અહીં હમણાં હાજર છે. આજે જો ત્રેનને
એકસીડન્ટ થયો તેમાં ‘ધણકા’ સાથે એબી કંઈક હેરાન થવાથી
એને હોસ્પિટલમાં લાવવામાં આયોજ્ય ને હું હમણાં એની આગળ
થીજ આયો. તું જો ખુશી હોય તો હું તુંનેબી એની આગળ
લઇ જઈ.”

“ઓ, હા લવ જરૂર !” તે કંઈ અજબ હસમ્મથી ઉઠી
ઉભી થઇ. “ત્રણે લાંબે વખતે એ વહાલા ભાઈને મલતાં મને
કેવી ખુશાલી લાગશે ?”

આહ તે એકજ કલાકમાં આય છોકરી કંઈ અજબ
આશાવંતી ખુબસુરતીમાં ખીલી રહી હતી. તે જેઠ વહાલાંઓ

બાણે કોઈનીખી દરકાર વગર બેઘડક બગલમાં હાથ લઈ બહાર પડ્યાં.

અરરર ઓસ્પીટલમાં હોહોકાર મચી રહ્યો.

બધી નર્સો આય હદ વગરની તાબુખીનો દેખાવ જોતાં ચક્રીત થઈ અચકી જતી. પાંચ મીનીટમાં તો તરેહવાર અટકજો ચાલી રહી. કોઈકો ખીખીખીખી કરતી બડબડતી કે જ્યાં છે ત્યાં ડોક્ટર વેલમેનનું કાતયું ચકાસી ગીયુંચ ! તો કોઈ દાંતમાં આંગળાં ઘાલી ફડફડતી કે મીસીસ ફાઈર્સની ખુબસુરતીએ આખરે તેણીનું નસીબ ફેરવી નાંખ્યું.

આહ ડોક્ટર વેલમેન જેવા એક સુખમાં હુખી ગયલાને તે બધી પંચાતની ક્યાં દરકાર હતી ? તે તો સરભોગ તે છોડ્યોક તે ગોલાખી છોકરી તે જલ્દ જલ્દ તે એકાંત ચોરડાનાં ઉંબરપર આવી થોબ્યો.

“કેમ ડોક્ટર મીલ્સ, તમે એવાણને ઓળખોચ કે ? એવાણ મીસીસ વેલમેન !” તે સહેજ હસ્યો.

તે જવાન તખીએ આય નસીબવાંતી પુતળીને માનથી કહ્યું “આઈ કોનગ્રેચ્યુલેટ યુ, મીસીસ વેલમેન.”

“થેંકયુ.”

તે એટલા તો મીઠા સરોદથી તે નાનો બોલ બોલી કે તે દરદી ચોક્યો ! આહ ઘણે ઘણે લાંબે વરસે આય ખુશ અવાજ તે છોકરીને મોહડેથી આજે તેણે પાછો સાંભળ્યો હતો. અત્યાર સુધી તો બધો રાહઘાટ તે જવાન પડ્યો પડ્યો જોતો ને સમજતો હતો પણ નાતવાનીધીજ તે સુખ રહ્યો હતો.

હવે પહેલી તક મલતાંજ તે છોકરી તે ખીછાણાં તરફ દોડી ગેઈ કે જે તકનો લાલ લઈ ચક્રીત થઈ રીકતા ઉમેલા

ડોક્ટર મીલ્સને પોતાની કદાણી કીરસા જેવી હીસ્ટરી કહેવામાં ડોક્ટર વેલમેન રોકાઈ ગીયો.

“હેરી, મારી આજની ખુશાલી તું સમજી શકેય કે?” તેણે આખરે ઉછલતાં જીરે પુછ્યું.

“કોઈખી જવાને નહીં ખમેલું તમે ખમ્યુંય તો હવે કોઈખી જવાને નહીં જોયલું સુખ તમે જોવ તેમાં કોઈખેખી અદેખાઈ કરવી નહીં જોઈએ !” તેણે હસી પોતાની સુખારક-ખાદી ઉમેરી જે હસ્તે ચહેરે કબુલતાંજ તે બેઠે જણા તે પલંગ નજદીક ગયા.

“ગોદરેજ લઈ, તું એવણને ઓળખેયની?” રોદાએ હસીને પુછ્યું.

“હા સારી કાની, પણ હું એમ પુછું ડોક્ટર વોલેસ કે તમે દુન્યાના કયા ખુણામાં વાસો કીધેલો કે આસમાન ને જમીન એક કીધાં તો તમે નહીં મલ્યા !”

તે એક ખુશ મીનજનું હસવું હસી પડી બોલ્યો. “વેલ, તમે તદ્દન સારી કાની થાઓ પછી તે વીધે તમુને હું બધું સમજાવશ !”

“થેંકયુ, પણ તમે બેઠે જણ મળ્યાં ને ને-શીરીન !” તે એક ઉંડા નીશાસાથી બોલ્યો, “તે ખીચારી કાંદ છે ?”

“હું અહીં છેઉં ગુડી,” શીરીને દાખલ થતાંજ રોદાને ચાંપી ને કોટી કરતાં હસીને તે જવાનને કહ્યું “હુંખી અહીંજ છેઉં.”

“પણ તું ઉઠી કાંય તખીયત બગડેની !” રોદાએ કાળજીથી કહ્યું.

“નહીરે, બધી નસે િગોધ્યાઈ કરી રહીયને ! મને મારા રૂમમાંજ અખર મળી કે મીસીસ ફોર્બ્સ આજથી મીસીસ વેલમેન થઇ ચુકીય તે હરખ કંઈ મને ઓછો કહેવાય કે હું ત્યાં શાંતીથી સુઈ રેહું !”

“હા-હું આખરે મારા લવને જીતી શકીય.” હરખથી દબાઈ જતે સાદે તે એટલુંજ બોલી.

“હા તું તો તારા લવજીને જીતી ગેઈ પણ-પણ હું તો સદાનો હાથ ઘસતોજ રહ્યો,” ગોદરેજ કંઈક ધીમેથી બબડ્યો, “રોદા, શીરીને મને તો સદા માટે હાંકી કહાડ્યોય !”

રોદાની છાતીમાં થુક ભરાઈ આવ્યો ! અરેરે પોતે તો અપાર સુખ પામી પણ પોતાનેજ ખાતર તે છોકરીને જન્મ સુધીના એક નાપસંદ ગાંઠથી બાંધી લીધીય, તેનું કેમ ?

તે છોકરીની અય ગમગીની લવજી તુરત ચેતી ગીયો, “રોદા ડીયર, તું તારા મનમાં જરાખી ના લાવ,” તેણે પ્રીતથી કહ્યું. તારે લીધે જે નાપસંદ ગાંઠથી શીરીન સદાની બાંધાઈ ગયલી તે જવાન આજનાજ એકસીડંટમાં ખીચારો બહેસ્ત પામ્યોય. ખુદાની મહેરથી ગોદરેજ બચ્યો પણ તે ખીચારો લાશ થઈ ગીયો !

“શું બોલોય ?” ગોદરેજ ખુશાલીથી ઉંછલી બેઠો, “શું મારી શીરીન છુટી ? અરે પરવર હું કેમ તારો આભાર માનું !”

“ગુડી, ખુદા ખાતર એમ ના બોલ, તે ગમે તેવો પણ મારો ધણી કહેવાતો’તો !”

“આફ્રીન ! મારી શીરીન, પણ કુદરતે જ્યારે તેને આપણી વચમાંથી કહાડી નાંખ્યો તો હવે તો તું મને એકજ

આશાનો શબ્દ કહેને, તું ચાહે તાંહ વેર ખોટી રહેવા હું તઇયાર છેઉં !”

“નહી નહી, હવે ખોટી રહેવાની કંઈ અગત નથી.” તે ટવળતા જવાનને પસવારતાં લવજી શીરીન તરફ ફર્યો, “ભારી ગમ જો શીરીન ! આય જવાન તમારીપર શીદા છે તો જો સગનવંતે દહાડે તમે તમારી અથાગ કાશેશથી મને આય દે સુખી કીધોય તેજ દહાડે એટલી અરજ સાંભળો ને તમેખી તમારી માનીતી મુરદે પહોચો. વીચાર કરો આપણી સુખી ચોગડી જોઈ ખુઝરગ શીરોઝશાહ કેવા ખુશી થશે,” તેણે તેણીનો નરમ હાથ પોતાના હાથમાં લીધો, “તમારા દીલમાં ગોદરેઝને વરે પ્યાર છે એ તો ખુલ્લું છે કારણ આજની એવણની બગડેલી હાલત જોતાંજ તમે કેટલાં નીરાશ થઈ ગયલાં ? એવણને ખોહવાની નીરાસીમાં તો તમે તમારી સુધ્ધખી ખોહી દીધેલી એ બધું શું દેખાડેય ? મને તમારો હાથ આપોને, હું એક ભાઈના આશીશ સાથે તે ગોદરેઝના હાથમાં મુકું.”

આહ, કંઈક શરમથી તેણીએ પોતાનો કમાનદાર હાથ ઉંચક્યો ને સર્વની ખુશાલી વચ્ચે અને આશીશો સાથે તે ગોદરેઝના હાથમાં સદાનો સોંપાયો.

“ગોડ બ્લેસ યુ !” ડોક્ટર મીલ્સ, લવજી અને રોદાના આય સામટા આશીશથી શીરીનની આંખમાંથી ખરાં હરખનાં આંસુઓ ગળાડી પડ્યાં.

“ભાઈ લવજી, આજે તમે મને જો ઇનામ અપાવ્યુંય તે માટે હું ઘણી આભારી છેઉં.” શીરીનના તે ખોલો સાથેજ તે ત્રણે જીવો ત્યાંથી બહાર પડ્યાં.

આહ ! નશીબવંતો ગોદરેઝ ! આજે પોતાને દુન્યામાં એક સઉથી સુખી માણસ સમજતો હતો.

તે દહાડે ઓસ્પીટલમાં એક ગ્રાન્ડ ડીનર થયું જેમાં પાંચ જણાં ગોઠવાયાં હતાં. જે બાળુમાં તે એ સુખી જોડાંઓ હસ્તે ચહેરે રોકાયલાં હતાં જ્યારે વચમાં ડોક્ટર મીલ્સ ખીરાજયા હતા.

“આજે મેં પપા ડીયરપર એક કાગલ લખ્યું.” બાણું પુરં થતાંજ રોદાએ હસી ખબર આપી,

“તેમાં શું લખ્યું.” શીરીને પુછ્યું.

“એમજ કે હું જીવતી છેઉ, ને તનદરોસ્ત છેઉ, મેં મારો માસ્તરખી ચુંટી કહાડ્યોમ ને તમને તે મારો નમુનેદાર ઘણી બતાવવા હું ઘણી આતુર થઈ રહીય હી હી હી હી !” તે છોકરી પોતાના કલીબંધ દાંતથી ખુલ્લું હસવું હસી પડી.

અરે ગોદરેઝ ને શીરીને ચક્રીત થઈ જોયું, અને તે મીહું હસવું આજે ઘણે ઘણે વરસે તે લોકે પાછું જોયું હતુ !

“વારં ડીયર, પછી બીણું શું લખ્યું, એકલ પેટીની કાની તારં એકલીનુંજ લખ્યું કે શીરીનની વધાઈખી આપી !”

હારે મેં લખ્યું કે ગોદરેઝ મને મલ્હોય ને એખી એક એરી બધરી ચોરી લાવોય કે તેને જોતાંને વારજ તમે એક ખુશાલીની ચીશ પાડશો.”

“વેલડન વેલડન ! ડોક્ટર મીલ્સની તાળીઓ સાથે સર્વ જણાં હસી પડ્યાં.

આહ ! દુખો પછીનું સુખ કેવું ને કેટલું મીઠું છે તે આય ચાર ચહેરાઓપરથી તરત જણાઈ આવતું હતું !

અકરણુ ૭૬ સું.

—:૦:—

સેવક.

આહાહાહા ! આજે મુંબઈનાં સડીથી ધપધપ્યા સ્ટેંડલ પોઈન્ટના રસ્તાપર શું ધમચકરી મચી રહીય ! સ્ટેંડલ પોઈન્ટને શોભાવી રહેલા રોદા વીલા'નો આજે શું બહાર છે ? ફક્ત બેજ દહાડામાં તેને અતી ઠાઠભર્યો બનાવી નાખવા શેઠ શીરોજે કાંકરાની માફક પધસો રેડ્યો હતો.

'રોદા વીલા'માં આજે કંઈ નહીં તો લગભગ પોણાસો મેહમાનો હરખથી બહાર આતુર આંખોએ ડોકયાં કર્યા કરે છે. અરે શીરોજશાહથી આજે હસાઇ હસાઇ જવાય છે. આખરે તે આતુર જીવોને સાથે લઇ શેઠ શીરોજ તે દમામ-દાર વીલાની સુંદર સીડીઓપર હરખથી ઘેઝાં ચપલાં દોલે ઉભેલા છે ! !

અરેરે તે બધું શાને વરે !

ખરેખર આજે મુંબઈમાં જળરદસ્ત ચકચાર ચાલી રહી હતી. ડાકટર લવજી વોલેસ જીવતો થયો ને બાનુ રોદા પાછી મળી ને વરી બેઠે જણા પરણીત્રી બેઠાં !

વરી પેલી માંજરી શીરીન, શેઠ શીરોજના વારસને જીતી બેઠી ને એ બધાઓની સ્વારી આજે વીલામાં આવવાની !

આય તાજી ને તમતમતી હરખાવનારી ખખર દરેકે દરેક ઘેરમાં ખુશ ચર્ચાનું મુળ થઇ પડી હતી.

આહ જ્યારે વીલાનાં બાદશાહી શણગારની સુંદર સીડી-

ઝાપર શેઠ શ્રીરોઝ પોતાનાં મહેમાનો સાથે હસઠ હસઠ પડતે ચહેરે આતુર ચશમે ઉભેલા હતા-ત્યારે આહ ! આય બુઝરગ શેઠયાનાં બધાં દુખો નાણે આજની ખુશાલીમાં નાણુદ થઈ ચુકાં હતાં.

વાહ ! આખરે એ સુંદર વેલર ઘોડાની લપકાદાર ચાટ દમામદાર પાર્ટીકામાંથી આવીને 'રોદા વીલાના બુલંદ દરવાજાપર ઉભી રહી.

ખુબસુરત ડોક્ટર અદીને અંદરથી જીવતો નળતો કુદી પડેલો જોતાંજ ત્યાં મળેલી તેને આહનારાઓની ઠંઠે તેને હુરરેના પોકારથી વધાવી લીધો.

પણુ આય જવાનને તે માનની શું દરકાર હતી ! હાલને કાજ તો તે સર્વને સર નમાવી, પોતાની માનીતી પ્રીયાને હાથ આપી બહાર કહાડવામાં રોકાયેલો હતો.

હા લવજના હાથનો ટેકો લઈ તે બાદશાહી સીડી ચઢતી ખુબસુરત બાનુ રોદાને જોતાંજ તે લોકોએ તેને બીજીવાર ખુશાલીની ગર્જનાઓથી વધાવી લીધી. હમણાંની રોદામાં આગલી મગરરઈ, દમામ, ગંભીરઈ હતાં નહીં ! અતીશય કીમતી પોશાકમાં પણુ તેણી તદ્દન નરમ અને હસતી ખુશાલ હતી ! એક ફતેહના લટકા સાથે સહિથી પહેલા શેકહેંડ તેણી એ નજદીકમાં ઉભેલી રતાંને કાઢી.

તે ચાર્ટે એ ડગલાં આગળ હંકાયું કે તેની જગા એક બીજી ચાર્ટે લીધી જેમાંથી શેઠ શ્રીરોઝનો લવીશનો વારેશ ગોદરેઝ પોતાની મીઠી શીરીન સાથે કુદી પડ્યો. આય સુખી જોડાને પણુ લોકોએ હરખથી વધાવી લીધું !

અરેરે તે આરે જીવોને પોતાની જીવતી આંખે એકવાર ફરીથી જોતાં શેઠ શ્રીરોઝ ઉછલતે હૃદયે તેઓને ભેટ્યા. તે આંડ ઓલસમેનના આય અપાર સુખથી મહેમાનો જાણુ થેલા થઈ ગીયાં. હસ્તી કુદતી તે ખુબસુરત છોકરીઓએ અને અપ-દુ-ડેટ જવાનોએ સાથે મલી-શ્રી ચીયર્સ ફાર ધી આંડ ઓલસમેન ! ના જીવંદ હોહોકારથી તે આખો વીલા ગળવી તેવણને વધારી લીધા.

હવે કહેવાનું કાંઈ રહ્યું નથી.

ગોદરેઝ પોતાના આ અપાર સુખમાં પોતાના જાની મીત્ર દારાને જીલી ગયો નથી. તેની શેઠ શ્રીરોઝની તેમજ સર્વેની ખુશાલી વચ્ચે તે પેલી લખોપતી રતાં મોરીસ સાથે પરણીને ઇંગ્લંડની હવા આપતા હમણાં પુર સુખમાં બેઠેલો છે.

100 100 100

100

100

100